

SWIĘTA
KAZNODZIEYSKIE

to jest,

KAZANIA
DOROCZNE

NA UROCZYSTOŚCI

SWIĘTYCH BOŻYCH

Od XIEĐZA STANISŁAWA
BIEŁICKIEGO Soc: JESU

WYPRACOWANE.

A potym Roku 1217a

WYPRASOWANE.

W KALISZU.
W Drukárni Collegium Societatis

Sum Ande Ioan nis
Dziwiera
CL.

JESU.

*Signum celsi glaciale poli,
Septem Stellis Arcades VRSÆ.*

Seneca

Polus tua sidera poscit.

Ovidius.

Prodroma Cælesti circum vallata coronâ,

Inter sidereas emicat VRSÆ facès

VRSVM GAŁCZYNII Sanctorum lumina cingunt

Hæc tanto splendens lumine, Major erit.

Perillustri, & Reverendissimo Domino,

D. J O A N N I

DE GAŁCZYNO

GAŁCZYNSKI,

CANONICO ŁOVICIENSI, ARCHIDIACONO, & OFFICI-
ALI CALISSIENSI, PRÆPOSITO BIAŁCENSI, &c.

Domino, & Mecænati Munificentissimo.

Acras Divorum Panegyres
dicamus Tibi, qui ab ipsismet Cæ-
litibus laudanda agis: PERILLU-
STRIS & REVERENDISSIME
DOMINE, MECÆNAS LIBE-
RALISSIME. Præclara grandi-
um virtutum imitatione, Cælo re-

ceptam probitatem deducis in terras, Cælitumq;
encomia Tua facis. Quod nonnisi elogium zeli
indefessi exempla, æquitas incorrupta, in miserorum
calamitatē aurea licet ferreo sæculo, in literas Athe-
narum æstimatissima, in templorum ornamentum
facerrima munificentia, & rectefactorum prodigia
non facile ad calculum vocanda, sibi vendicant,
Tu citra ullam assentationem mereris. Atq; im-
primis ita colis è Divis etiam maximos, ut eorum
Sanctimoniam non tantum cultu officioso, verum
etiam continuò probitatis studio prosequaris. Si

loqui possent ædium Tuarum penetralia, nisi parcerent modestiæ Tuæ, Ecclesiarum Loviciensis, Calissiensis, Uniejoviensis, Bialcensis, Aræ, illa nobis de Te narrarent, quæ in Divorum fastos referri digna, calamos, prælum, & longam annorum lassarent seriem. Ita Loviciensis & Calissiensis Canonicus, sacra subsellia occupas, ut nullam quietem concedas animo in rei Christianæ commodum utilissima agitant. Archidiaconus Calissiensis id est in Clero Princeps, longè sublimius emines meritum fastigio, quàm ea dignitas suo culmine se attollit; porro infra omnes Te abjicis magnæ mentis demissione. Quæcunq; invisis Tempa, vel minimo squalore deterito nitorem induunt, qui Divinæ Majestatis decet Regiam, atq; hunc ab illustrium operum Tuorum derivant exemplis. Olim erectum Calissii Augustal Cælorum Impetratrici, informi vetustate exutum, pro quantus illustrat decor? Recentri candore pulcherrimo nitet apex, & in astra sese porrigit, omnem ruinæ formidinem excutiunt longæva tecta restaurata perennitati, Templi atrium, parietes, omnia novus investit fulgor. In tantæ monumenta probitatis, ab alto oculum deflectunt Superi, nec despiciunt: norunt etenim, industriam & sollicitudinē Tuam illis se impendisse, norunt, è Tuo nata arario, quod nunquam claudi

finis fortunato opum dispendio munifica pietas, &
Mecenas amor eruditionis Numen noscere, & co-
lere edocentis. Nonne haud ita pridem liberali-
tas Tua, scientiarum Maximæ eloquio celebranda,
nonne Hydaspegem meo, Pactolo aureo fluminibus,
pretiosius mare Theologicum in Athenas deduxit
nostras? Jasonio vellere diraverat Lycæa nostra
Agnus Karnkovianus, Avito & UBIENII Capiti in-
hærens mucro, divitem aurifodinam Musis aperue-
rat, Gentilitium Sidus Tuum, URSA majore longè
majus, ut cum sole Aquinatico illuxit Palæstris lite-
rariis aureos accendit dies. Hactenus Castalim, Tul-
lii fontes, Euripum Aristotelis Classes navigarunt
Calissientes; jam Te Duce Scientiarum alto vela
pandunt felicissimè. Ibit, ibit, in posthumas ætates,
quod sacer Aristides, imperitiæ sacrarum literarum
diem dixeris, quod nè injurius fores nunquam parcae
Tuæ benevolentiae, opulentissimo quoq; Thesauro
Tuæ mentis (sic libet appellare insignem Divinae
scientiæ peritiem Tuam) illius indigos locupleta-
veris. Jam de Justitia Divina Calissientes Athenæ
nostræ dislerunt, neq; aliter, quàm Tu ab annis com-
pluribus jam Uniejoviensis, jam Calissiensis Offici-
alis, id est, sanctioris Areopagi Judex integerrimus,
ad mentem cælestis Astræ, nosti optimè, & so-
les decernere. Justiniani codex, Gratiani volumi-

na, Decretalium libri, pauciores paginas comple-
ctuntur, quàm Tui elogia Nominis implerent fa-
stos, si æquitatem Tuam iniquam nemini, etiam in
compendium coacta Panegyri efferre contendere-
mus. Sufficiat innuisse, quæ à publica didicimus fa-
ma. Ita perspicaci prudentia, causas ambiguas diri-
mis, ut nodum Gordium nuper Macedo, ita plectis
flagitia, ut etiam Te fontes puniti ament, ita tueris
innocuos, ut Tribunal Tuum, Asylum innocentiae,
arcemq; justitiae facias. Quaecunq; lites ad sopien-
dum difficillimæ, inter discordes animos Civium
invalescunt, plerumq; à Te æquissimo rerum arbi-
tro componi flagitant, Tuamq; sententiam ceu de-
promptam è Themidis bilance gemmam æstimant
universi. Tot præcellas animi Tui dotes admiran-
tibus colligere pronum est, cur titulis & meritis de
universa Republica Eminētissimo Principi MICHA-
ELI RADZEIOVIO ita fueris cordi, ut in paucis
gratiosissimi. Rectefactis emineant necesse est, quos
magni amant Principes. Intelligimus, cur sæculi
nostri decus, ætatis posteræ immensum votum, Vi-
ce-Regia Poloniæ Majestas, Celsissimus Regni Pri-
mas, STANISLAUS SZEMBEK, penè instar mo-
nilis Archipræsulei Te suo circumferat pectore, in-
telligimus, nimirum, quòd Prælatorum Lovici-
ensis & Calisiensis Capituli sis gemma non vili

in thesauro asservanda. Nec aliū sanè Te Me-
cenas Beneficentissime, quàm gemmeum, aureumq;
experta est semper, nostra indigentia. Lapsis rebus
nostris erigendis, nunquam non divitem manum
porrexisti, omni laudis spreto censu, è profusis am-
plissimè beneficijs manaturo. Verùm opulentissimæ
Tuæ liberalitatis benè conscii in vile nefas ingrati-
tudinem non possumus consentire. Sanctorum so-
lennia è sacro, sublimiq; celebrata suggestu, inscri-
bimus Honori Tuo & Festos munificentia Tuæ dies
grato indicimus pectori longè plures, quàm profa-
nos aliqui recensent anni. Minor Majorq; URSA,
umbrarum beneficio clarissima sidera illucescente
aurorâ occidant! Avitus SOKOLA Tuus, meridi-
anum accendit jubar, inter SERENISSIMOS Divo-
rum radios securum de sua pompa. Hoc itaq; se-
cundo favente Astro, volumen istud una cum obæ-
ratis beneficentiæ Tuæ faustissimis votis nostris in
publicam prodire lucem volumus. Admitte à te-
nuitate nostra profectum munus, & longævus fortu-
natosq; emensus dies, Te Cælitum adde Cætui.

Ita precatur

Perillustri, Reverendissimo & Munificentissimo

NOMINI TUO,

Devotissimum
Collegium Calisiense Soc. JESU;

A P P R O B A T I O.

CONCIONES SACRAS in FESTA totius Anni
R. P. STANISLAI BIELICKI Soc. JESU, ad
instantias Magnorum in Regno Procerum ab
Authore collectas, ex quo nihil dissonum à doctri-
na Orthodoxæ fidei, & bonis moribus, in se conti-
nent, Autoritate Officii Nostri approbamus, atq;
ut in lucem publicam, opus verè pium ac eruditum
prodire possit, pro veteri nostra in Oratorem ami-
citiâ libenter subscribimus.

Dat. Posnan. 13. Jun. 1717.

L. & S.

*Petrus de Czekârzewise Tarlo, Episcopus
Clandiopolitanus, Nominatus Livonia
& Piltinensis, Suffraganeus & Officialis
Generalis Posnanienfis. mpp:*

REINHOLDUS GERT,
VISITATOR & VICE-PROVINCIALIS
SOCIETATIS JESU per POLONIAM.

Cum Opus, quod inscribitur CONCIONES in FESTA
P. STANISLAI BIELICKI, aliquos ejusdem Societa-
tis Theologi recognoverint, & in lucem edi posse proba-
verint. Potestate mihi facta ab A. R. P. N. MICHAELE
ANGELO TAMBURINO, Societatis Nostræ Præposito
Generali, facultatem concedo, ut typis mandetur, si jis, ad quos
pertinet, ita videbitur. Cujus rei gratiâ, has literas manu
mea firmatas, Sigilloq; munitas, dedi 10. Februarii, 1717.
Calissii.

L. & S.

Idem qui supra mpp:

KAZANIE
NA NOWY ROK,
ALBO
OBRZEZANIE PANA JEZUSA.

Consummati sunt dies octo, ut circumcideretur Puer. Luc. 2.

O to jest: że Rubrycelle Kościelne, Kalendarze, i my
CŁatá Chrześcijańskie, nie od Bożego Narodzenia: ale
od OBRZEZANIA zaczynamy? Należałoby *ut*
idem esset Natalis omnium, qui & Christi. (mowi S.
Ambroży.) Moyses Chronologia światá, od stwo-
rzenia Niebá i Ziemié zacząwszy, pierwszy dzień
kładzie twej Kroniki, gdy światłość stała *Fiat lux: & facta est.*
A czemuż też nie od tego dnia? którego światłość owá światá
zaiąśniała. *Erat Lux vera qua illuminat omnem hominem venien-*
tem in hunc mundum łatá nasze Kátegoruemy? Łatá Noego
(*Josephus in Antiquitatibus*) od Septembrá prowadzi, gdzie się
odrodziłá ziemiá naszá. Rzymianie, *ab Urbe condita.* Cartagi-
nenses, od Narodzenia Didony: Egipt, *ab Annis Fisregis:* z ko-
lebkki iego prognostryki biorac, szczęścia i nieszczęścia (*Herodotus*)
i namby należało á *Christi Cunctis Natalibus* Kroniki zacząć,
A A myśmy

A myśmy Oryginał lat Chrześcijańskich to jest Narodzenie Chry-
stusowe, z Czoła samego Chronologii wyrzucili! Przecięć mi żal
tych dni ośmiu, *Consummati sunt dies octo*, czemu ná froncie,
Roku niepołożone! Starszy Fundator Wickow BOG, niż Látá
násze: *Nunquid dies Tui, dies nostri? aut anni Tui, humana sunt
tempora?* U Páná JEZUSA *Dies consummati*, á u nas *Consumpti*!
Musiało się pełnić Proroctwo (Zacharia 13.) *Audi JESU Magne
Sacerdos, ponam lapidem, & calabo sculpturam ejus, donec auferam
iniquitatem terra, in die una, &c.* Należało aby *Lapis Angularis*
Pan JEZUS Fabryki Boskiej: wprzod był okrzestany, obrzezany:
toż zá fundament nowych wickow założony. Wiećcie, że *cur-
runt Anni more fluentis aquae*, á zkąd że wypadáia rzeki? ze źrodła.
Od źródła tedy krwi dziś wytryskáiacey Chrystusowej, potok
Lat naszych wypływać powinien. Osuszony i spragniony Izrael
ná puszczy, schnął, i mdlał, i umierał. (Numer. 20.) *Loquimini
ad Petram, & illa dabit vobis aquas!* á z owey skały wytoczyły
się dwa źródła, *mel de Petra, oleumq; de saxo durissimo.* Źródła
śłodczy, i ná urázy i rány, Oliwá Miłosierdzia Bózego wypłynę-
ła: Co tám pod Figura było, dziś się nam spełniło. Rodzaczemu
Chrystusowi Anielskie áplaudowały tryumfy; *facta est Militia
Caeli canentium, Gloria in Altissimis.* Wizytá Oryentálnych Posłow
Trzech Krolow, oddáie *homagium* Narodzonemu Krolowi Kro-
low: *procidentes adoraverunt.* A czemuż nie ztąd zacząć Nowy
Rok? Nie od plauzow! ále od łez, Ran, i krwi záczynáia się
Látá Chrystusowe. Aby zranionych czasow poczátki uleczo-
no, i pogoiono *Ut cicatrices saeculorum sanaret.* (mowi Chrysolog.)
*à vulneribus inchoavit tempora nostra, annos nostros non lacte, sed
verè Sponsus Sanguinum, per praeputia desponsavit.* Gdy się náš
Monárchá *Pudicus* urodził (*pisse Anonymos*) że przy Chrście rzu-
ciła się *varijs meatibus* krew z niego: i wzięli byli prognostyk Po-
lacy, że miał bydz *Rex Sanguinum*, co się sprawdziło! gdy kilka
kroć sto tysięcy Tátárow, wpadszy do Polski, tak krwiá nas náš
zbroczeli, że się w Sendomierzu krew do Wisły lała. Tak też
nász niewinny *Pudicus* wywrożył, że záraz po Obrzezaniu icgo tak
wiele

NA NOWY ROK.

wiele tysięcy niewinnych dzieci ná rześ poszło: A potym tak wiele wiekow się Krwia Męczenników zafarbowáło. Gdy się dwornó bádáno zá czásu Hippokrátésa, *de Immortalitatis remedio*. Zyczeli sobie wielcy, á chćiwi życia długiego Monárchowie, takiey Recepty áby żyć nieśmiertelnie mogli. Pomieniony Hippokrátés dał sposób żartem, iednemu strupiątemu Stárcowi, áby Krew zropiáła dopuścić sobie wylać, á dopiero táż incizura młodego dziećięcia krew świeżá przez instrument ná to sposobny, ná miéysce Szkorbutu modnie wlać. Co téż ieden surfant rádził stárzátemu Zygmuntowi nászemu Pierwszemu. Testáment stáry dosć długo izkorbutował: Zepsowáła się krewkość w nim: *Omnis caro corruperat viam*. Co czyni BOG? Náyczystsza krew dziś Jedynaká swego toczy: *Venam pracidit & infudit annos cadaveribus saeculorum*. Zgniéty látá y wieki: á Krew Boská dziwnym mística wem i tajemnicá wylana: wlano w sprochniałe wiekow żéty. I tak káždy wiek y Rok Chrześciański iest *Annus Sanguinis, Sponsi Sanguinum*. *Ad Roman. 11*. Látá násze i nas samych pod Allegóriá Oliwy i Oleástrow opisać Paweł S. káždy z nas *ex naturali excisus Oleastro, & contra naturam insertus in Olivam*. Wiéć kiedy drzewá szczepia, Drzewo obrzeźnia, i dopiero látorośle szczepia. Látá násze sa Látorośle, w Oliwę Miłosierdzia Chrystusowego wszczepione, wiéć trzebá było od Circumcizyi to Ogrodnicze zacząć Dzieło. Zádána questya S. Chryzostom tak solwunie; *Natus est in Domo Fabri, & antequam saecula dedolaret, seipsum circumcidit, & hoc die facta est Circumcisio Orbis Christiani!* Y tak nie może bydz! tylko co Rok! to Circumcizya Orbis Christiani? Biorę tę Máterya ná Nowy Rok.

W Pierwszym Punkcie: *Wieki i Lata sa to Krześciciéle świata.*

W Wtórym Punkcie: *BOG mycina Krolestwa: ktore się same nie okrzestują.*

Konkluzya z Medytacya.

Az

PUNKT

K A Z A N I E PUNKT PIERWSZY.

Wiek i Lata są Krześciele Świata.

Świat tak się co Rok odnawia, odradza; iak (*Cantic. 2.*) Winnice, Ogrody, i Sady. *Jam hyems transit, imber abiit, & recessit. Flores apparuerunt in terra nostra: Tempus Putationis advenit.* Zimá, zawieruchy, mrozy i śniegi zwiérza wszystkie ozdoby Ogrodów, á iak skorupá mroźnych śniegów spádnie, rozumny Ogrodnik i przezorny pátrzac ná spuślofzone winnice, i osiśzone drzewá, woła *Tempus Putationis*, Czas okrzefánia: Czas Obrzeżánia: Co Człowiek, to Drzewo, *Arbor inversa*: co Pánstwo, Kray to Ray: ále ná te Ráie i Gáie przypadáia co Rok niepogody *Venit Aquilo & venit Ausfer*, á przeciwnemi wichrami, ochwiecie drzewá, pozrywa i zwiérza liścia: susze zostáwi. Ztad nárzeka Ezechiel (*Cap. 19.*) ná swoiey Cyczynzy czásy. *Mater Tua quasi vitis frondosa plantata in sanguine, &c. frondes ejus & fructus ejus creverunt, & facti sunt in sceptrum Dominantium.* Buyno to Drzewo rozkrzewiło się: tak że z niego berłá Krolen śkie rośły: długosz też? *Vidit altitudinem suam in multitudine palmitum suorum* Przypadł wicher gniewu Bożego: *Et exulsa est in ira, in terramq; projecta, & ventus urens siccavit fructus ejus, marcuerunt & arefacti sunt Virga roboris ejus, & nunc transplantata est in desertum.* Prawie oczywisty wizerunk Oyczynzy nášzey. Rozkocháło się to drzewo á łaskáwemi fortuny ławoniuszámí rozbuiáło tak! że káżdá gáłaská myśliłá *de Sceptro Dominationis*, iuż to Rok Szefnasty, gdy się zaczął Wiek siedmnaśty: Coż to zá Wiek? *Quid tu vides Jeremia? Et ecce falx volans.* Kossá to Czásowa ná wykoszenie zbytkow, y zbyteczney buyności. Musnie Czas swoia siekiera, áż wiory światowóści leca! Przed śmiercią, pierwszy Krol Chrześciáński w Polśczce Chábry: (*teste Anonymo*) widziáł taką wizyá, podobná Nábuchodonozorowcy, Bábilonśkiego Monárchy, (*Dan. 4.*) Ten Pan rozprzesłrzeniwszy od Ká-cibereium Portu kiedyś Polśkiego, (gdzie w Euxinie; Hetmáni Polścy, ná znak Dziedzićwá swego Buławy topieli,) áż do mo-
rzá Bál.

z Baltyckiego, Od Odry: aż do Dniepru, gdzie postawił żelazne granice, na tak rozprzestrzenione Pánstwo pátrzać mogli mówić: *Uidi arborem fortem & proceritas ejus contingens calum, aspectus illius erat, usq; ad terminos terra: Folia ejus pulcherrima, & fructus ejus nimius, &c. (Dan. 4.)* Aż gdy Drzewo rozkazane rozbuiło się, *Vigil sanctus de Calo descendit, & clamavit fortiter: Succidite arborem, & praevidite ramos ejus, excutite folia, & discutite fructus ejus, &c.* Podobnaż mowę wizya była Chábręgo nášzego: ná co nárzekał: Widzę że to Krolestwo okrzęsze BOG, *Vigil Sanctus*, pátrzacý ná wyboię tak pięknego drzewá. Obárczy i ostrzygnie Orlá Polskiego, Widzę, (mowił on) że zginie w Poltze Dom Piastów, (niezczęśliwa ząwziętością *Excludatur Piast!*) Ale iáko tám: *Verumtamen germen radicum ejus, in terra finite, & alligat vinculo ferreo & aereo, &c.* Tak Chábrý konájacý wołał: *Surget tandem Vir de lumbis meis, qui capulo tenus, infliget Nationibus inimicis vulnera, & germen radicis mea non evellatur.* Wyćina BOG Potencye, gdy widzi *Vigil Sanctus*, że ná drzewách rozbuiáłych: rośná Wilki, iák mowiemy: *cum luxuriantium Arborum, ludibria foliorum, spuria vitulina exuperant, non dabunt radices altas. (Sinesius.)* gdy názbyt wzrośnie: á nie okrzęsuie się Pánstwo, wykorzeni go BOG. A przez ktorego Krześiciela? *Tempus Putationis*, Czás! Czás! okrzęsuie! Látá! okrzęściéle świátá.

Czás iest Stolarzem, Snycerzem, i Cieślá. Naywyższych fabryk! *Tempus dedolator Imperiorum, (Sinesius.)* A to iák? Tyryczykowie chcąc wieczne ugruntowác Pánstwo: iáko iest (*Ezech. 27.*) Naypotężnieysze drzewá ná grunt Portów swoich wyćináli. *Quercus de Basan dolaverunt.* A nie reflektowáli się, że te wiekuište niby dęby, były *de Basan.* co się tłumáczy Czás. Onié Dęby wyćináli! ále Czás, i Látá: tę fabrykę wykręsały. *Tempus dedolator Imperiorum*, co czás buduje, zą cząsem się ruinuje. I duřać że Architektowi temu, kto y *Una manu edificat, & altera destruit.* Jest Stolarzem, *Tempus dedolator.* Bo pod chebel bierze, gdzie sęki, i nierowności to wychebluje: *Sylvestres animas: Stipites,*

Trunci, & Bunci; Grubianitates, i niepolityczne Narody, za cząsem zpolityczwały. *De Casimiro Monacho* pisza: *Hic primus Rex novit vertere latinè*. A teraz ledwo nie każdy Szlachcic *novit invertere latinè*. I Moskwą politycznieysza za cząsem, i nązbyt przemadra? Psalmista powiada: że BOG ustawnie jest Koryrektorem: *Correxit Orbem terrarum*. Iak to rozumieć? BOG i Czas tak czyni iak Kosmografowie: co Wiek to inaczej, delinuią *Mappas Orbis, & Imperiorum*: i ztąd przypisuią *Nova, correctior delineatio*. Tak czas czyni! Pátrzał, iakie dawnych lat *Imperia*, Asyryjskie, Medskie, Babilońskie, Rzymskie, miały grńnice! *Correxit*. I tam innym zápiśał miedze. Gdzie był Cárogrod, Konstántynopol, á potym Stámбуł, gdzie Latium, Rzym i Włochy: gdzie *Sauromata* iászczurczych oczu: tam Polskę, gdzie Károdon, Krákov położył: Gdzie Wándáli i inne dżikie Narody tam nas osadził. I nie mász żadney Nácyi, żeby się tym poszczycić, áby była iednąże *ab origine Mundi*. *Correxit Orbem*. Albo tak: iak w szkole Professor weźmie Dziecięcią *Exercitium*, i gdy widzi że *Errorow* pełno, to poprawuiąc máże, i wymázuie. *Correxit*. Tak BOG widział wiele Bárbáryzmow, i wymázał *Barbaras Nationes, & Barbariem*. Grube i grubianstwo, *Mássagetes*, *Gethes*, *Półowcow*, *Jázygow*: bo to Bárbáryzmy były, á teraz położył *Polakow*, *Litwę*, i *Ruś polityczną*. Tylko się boię! áby pátrzac ná *Polonizmy*, *Polákierye*, i *excessy nášze*, nie wymázał nas z Kosmografij *Ziem nášzych*. Jużesci my teraz: *Niegrubiáni!* W Piśmie Bożym czytamy, że záwsze budował się Kościół, *ex Lapide Impolito*: grubo budowano! i za nášzych *Oycow*: *grubo!* Ornat do Kościoła dano, to go ciężko unieść od złotá, *Kánákw*, *perel*, *máteryi*, nie można *Xiędzu* dźwigáć ciężárnych! A teraz Ornaćik z *kitayki*, czy *pápierni*? to *Polito!* *Kielich* przedtym *szczerozłoty*, ciężski, gruby, i *Monstráncya*, nieuniešona: to *Grubo!* A teraz z *láminy* *wycheblowány*: to *Polito!* *Mowá* przedtym u nas *Gruba!* A teraz opisana (*Baruch. 6. (Lingua ipsorum, polita à fabro, &c. ipsa etiam inaurata, & inargentata, &c. falsa sunt & non poterant loqui bona.* *Pószre-*
brzone

brzone słowá, pozłóciſte komplementá : Te ſa náſze Politiel álbo Polonizmy. A BOG ie popráwia : przez Narody grube, *à qui- bus non audivimus linguam noſtram*. Dobrze Czás opifał, kto mu zęby ogryzáiace przydał : *Tempus edax rerum*. Nic nie robi tylko gryzie, i ogryża, iák u Joela (*Cap. 2.*) opifaño : *Reddam vobis annos quos comedit locuſta Bruchus, rubigo, & eruca*. Ják ſzaráń- cza, i zębáte robáſtwo Ogrody! iák mole futro, iák rdza żelázo: ták trawi i niſzczy czás ſwiát. Kto Wiekopomne *Mauſolea*? kto wyſmienite fabryki pożarı? ogryżł? Czás! Pátrzeć ná muro- wáne Miáſta, Zamki, Káźmierzá Wielkiego? tylko *rudera* ſtoia! iákoby ogryſki czáſu : I *Capitolium* Rzymſkie : kto zniſzczył? *Tempus edax rerum*. Jeſt zá Oleſkiem Pożaſcie, Koniecpolſkie- go Hetmána, rowney naywyſmienitſzym w Europie ſtrukturom Páłac, nie mogły Marmury, i potężne *Sarta teſta* wytrzymać, teraz nie Pożaſcie, ále Pożárćie názwąć! *Tempus edax rerum*. Ruiny : ſa to ogryſki Czáſu. Czás ná to plácił, czás też ſtrácił. Oto Wiek przeſzły 1600. co w Europie porobił? Okrzesał, wykrzeſał ták wielu, że ſię ſłuſznie zwąć może : *Dedolator Mundi*. Wyćiał *Sceptra Dominantium*, Dwánaſcie Papieżow : *In Imperio* (*Kwiatkiewicz,*) pięć Ceſarzow : w Polſzcze ſzeſćiu Krolow : w Gnieźnie oſm Prymáſow : Buławy ták wielom powytracał Hetmánom : Láſki Márſzałkom : Pieczęci Kánclerzom : Urzędy Jáſnie Wielmożnym nieprzeliczone. Gdy oſtátnia z Domu Tę- czynſkich Pánnę w Lublinie chowano : Wypráwiono ſerálne Káráfalk : ná którym Antenatow Tęczynſkich Fortuná ſzczepie- ła pámiętne Dzielá : A Czás z ſmiercią przyszedł, i wſzyko wykoſieł, i do grobu zágrábieł. Táki czynia Czáły : przez Woy- ny wyrębua i rabia : przez Powietrza wyćinia i wála : przez rózne Rewolucye oćieſua : ptzez Erudycy cheblua. Co zby- tniego odcinia : iák grozi w Piſmie BOG : *Circumcidam termi- nos tuos* : Doſć nam od Oyczyzny náſzey Wiek przeſzły circum- cydował, ze wſzytkich ſtron. Doſć Pierzy z tego Oſlá, obárczo- no? doſć zły Poſtrzygáč Czás odſtrzygł fortun náſzych! Doſć ten Pártacz, Delie w Kurty przekrawcował, że możemy mówić,

quorum

quorum Curta supellex. A ieszcze czekamy z boiáznia cięższej Narodu nášzego zá czásem Circumcyyzi.

PUNKT W T O R Y.

BOG myćina, wykorzenia Narody, gdy się nie okrześuią:

Cyryll Święty (*Hom. 4 in Joan. cap. 5.*) powiáda: *Mortuo Josue omnes cultri, in ejus sepulchrum illati.* A dla BOGA! trzebá było, wojenne instrumentá, Choragwie, *tropheæ*, i inne Már-sowe spoliały, nad grobem, ták Walecznego Ludu Bożego He-tmáná zawieśić! trzebá było Mieczámi, Dwidámi, Kopiańmi, i innemi Rycerskiemi instrumentámi Grob iego obsypać! Nád grobem Szkándemberká, Albánia Miecz iego niezwyćiężony zá-wieśiłá! Nád grobem Sároysá Polskiego trzy Kopie Jelitá ná-zwane, Rádziwił Zwycięzcá názwány, do trumny kazał száblę swoię z sobá samym schowác! A Jozue nieprzeráchowane, odpráwiwszy Bátálie, honor ten odbiera? Ze cáły Izráel, Noże ná *Mausoleum*, iego poznośił? *Omnes cultri in ejus sepulchrum illati.* Ze Máchabeusz *portum cum Navibus succendit*, tedy *in Civitate Modin* iemu, i Nástępcom iego te obeliszki wystawiano, że ná nich, Okręty nieprzyiaćielskie wydłotowano. A Jozue, nie będąc nigdy Rzeźnikiem: tylko ma honor z Nożow, i tá-sakow! Odpowióda Cyryll: *Scilicet ille seipsum & Isráelem circumcidit.* Puki w Isráelu *Circumciso* nie ták *Carnis*, iák *Cordis*, & *Oris* byłá. Puki obyczáiw napráwá według práwá Bożego kwitlá: Puki Reformácyá zwyczáiw złych, okrześziwáá, poty tryumfy! poty Rzeczypospolitey Isráelskiey fortuná staá. Zginęły ustá-wione w Polšczech Seymy *Exorbitantiarum*, gdzie popráwić i obrzeżác było trzebá wszytkie licencye! Nástąpiły *QUOD LIBET, LICET*, i ták ginie my! Puki Absalon co Rok (*2 Reg. 16.*) *Semel in Anno tondebatur, quia gravabat eum casaries, ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis, pondere publico*, gdy się ostrzygáł miał in-tratę główná. Aż kiedy zániedbał, á przeciw Oycu ziczáł Máchinácyę:

Máchinácy: te włosy i zbytniey wolności exorbitáncy: stáńgły mu zá: postronck, *pendant in quercu*. Chwała (Cant. 4.) *Capilli tui sicut oves tonsarum*. I owce choć niewinności *symbolum* spárfzeia, gdy ich niepostrzyżesz: i owczárnia záswędza i wymórrza. Trzebáchy te owieczki Polskie, które názbýt i Jedwabiu, i Rogi fantáziowe nosza postrzyc, i práwem pozrzucáć, Dawamy *fumalia*, álbo Dymowe tak drogie! niech od sayki i Dymu Tytuniowego, káżdá modná Dámá, da tynia. Stánowiemy Pogówne! niech będzie *Nádgłównie* od fontáziow wyniosłości! Zápláciemy naycięższe Kontrybucye. Sámson Mocarz wielki, nie goleł się *ex voto Parentum*, *Non ascendet Novacula super Caput ejus*, ále że się w obyczáich wstrzemięźliwości nie postrzygał, ználał BÓG brzytwę ná kędziory jego. Jedná pokusa *Sicut Novacula fecit dolum!* Ogolełá goz potencyi jego. Namci Polakom dano kondycya z Rzymu, dla dyspensy Kázińmierzá Mníchá, á ieszcze Dyákoná: ábysmy się strzygli. Ale teraz *Strzyżemy y golemy* áz názbýt: A owó potrzebá owych Postrzyżyn, *Dedola dolos*. *Amputa putationes*, widzi mi się. Święty był zwyczaj Potentatow, że pierwsze synow swoich Runo poseláli do Rzymu; iák i ná nagrobku Chábrego czytamy: *Septennis comam, detonsam miserat Romam*. Teraz záś porośli y Wierze Kátolickiey, w głowách niektórych Polakow, *superflua cogitamenta*, o Wierze, i Kościoła powizechnego zwyczajách watpliwości. *Amputa putationes sic puto. sic opinor*. Opinia ná stronę, Wiará niech będzie cáła. Toć prawdá, że z niewinnością Ciała i Duszy łatwy jest do Niebá przystęp, *Virgines enim sunt*: Ale też wiedzieć trzebá podrośli y, cielił ym, á nie cáłym, u których jest *Superfluentia ventris, deest integritas mentis*. że trzebá mieć Circumczyza owę, która w Ewángelij Chrystus opisał: Bez oczu, bez nog, bez ręk, &c. wnieść trzebá do Krolestwá Niebieskiego. *Si oculus tuus scandalizat te, erue eum*. Oko zazdrośne, nieczyste wydrzeć trzebá. Rękę rábczywa odciąć, *Si manus tua scandalizat te, abscinde eam*. Nogę swywolną uchromić, *Si pes tuus scandalizat te, abscinde eum*, &c. I tak Święci Męczennicy okrze-

fani, obrabani ná kátowniach, oslepieni: ogłuszeni: bezgłowni. &c. trąfli do Niebá. A zaś Święci Wyznawcy: oslepli ná świat i iego pozory, zmordowali Nogi klęczac *honore Latrie* BOGU. Złatygowali Ręce ná wydatkach iálmuzny, i pracách, *Operantes manibus nostris*. Zmozoleli głowy ná Doktorfkich náukách, i Kontemplacyách, i weszli do Krolestwa Niebieskiego. *Dionysius Areopagita* uciął głowę, *Damascenus* obciął rękę; Nogi S. Justinus, Oczy Lucia, Język S. Nikodem. inni inne potraciwszy zmysły, cále ciála *tradiderunt ad supplicia*. A my całkiem chcemy wnieść do Niebá, gdyśmy cáłość potracieli? Orzeł co rok, piorá swoje stáre zrzuca. *Renovabitur ut Aquila Inventus mea*. Wszytkie ptástwo wypierza się, Sárny y Jelenie stracáia Rogi: Bydło linicie, Wężé stára skorę w ciáśniey dziurze zdzieráia. A my nie mamy *abjicere veterem hominem*. Miechowitá i inni Kronikarze piszá, że w Moskwie iest złota Bábá: Posag to przy drodze, niby pozłocisty, ále Czarow i superstycyi pełny. Káždy Gość przemiláiacy, powinien co z włosów urwáć, i owey Bábie ofiarowáć: bo to bywáło. niešťczęście, iż kto żáłował włosá z brody: cáła mu opádła, náwet głowy kędzierowátey kossá i czupryná. Nie zabobonney Bábie, ále Świętey Cnoćie, ten czynić winniśmy trybut, álbó dánie: áby *superflua*, albo *excrementa* ozdób, i swobod ofiarowáć. *Anno, non Anni*, áby pomiátkowanie co Rok i Reformácia bylá. Gdy u nas záchodzą ślubne kontrakty czynia Zonkom swoim Reformácia; téż my winniśmy dáleko więcej czynić z duszámí nászemi: *reformemur in melius*. Weneći wálná Ceremonia co Rok, záslubiáia sobie Morze Pierścieniem, á gdy ten Akt kiedys zaniedbáli, powiádáia że nádzwyczajnymi Morze, to Miásto, Izumámí, i salami topieło. Co Rok ludziom doczełnym záslubiáć trzebá *aternitatem*! Ináczey i látá i wicki zgina. Gdy w nogę álbó rękę wpádnie Gángrená, Cerulicy záraz záráżony obcináia członek: bo pewno cále ciáło spali. A gdy Piekielne o ogniá foment, grzech śmiertelny wpádnie: trzebá sz odcináć káżdemu okázyc. W stárym Testámen- cie wielkiego znák żalu był, rozdzieráć ná sobie suknie; tak po-
czawízy

czawszy od Jobá, który w nagłych przypadkach: *serce* strapióne chłodzić, *Scidit vestimenta sua*. Tak Dáwid uczynił w porażeniu Saulá y Jonaty, i inni czynili. I gdy Chrystus konał *Vellum Templi scissum est*. Zás w nowym Testámencie upomináia, *Scindite corda vestra, & non vestimenta vestra*. Sercá zbuiále okrzysywać, obarczać trzebá. *De incircumcisis corde*, biadá człowiekowi bez obrzezania serdecznego. (*Aktor. 7.*) Szczepan S. káie: *Dura cervice & incircumcisis cordibus & auribus Vos semper Spiritui Sancto resistitis*. Coż zá konsekuensiya? *Relinquetur Domus Vestra deserta* BOG wásze Krolestwo poda w pułstynia, i wykorzeni: że serc-wászych nie okrzesticie. BOG wykorzenia Narody, które się nie okrzestia. Zniósł Duch S. przez Apostołów *Circumcizya Carnis, & jugum Mozaicum*. Ale nie zniósł obrzezania złego serca: Byli Żydzi *circumcisi carne, sed incircumcisi cordibus!* to gorzka: Przyimuję te obrzezania. Naprzód nárzekał (*Exod. 6.*) Moyzesz: *Et incircumcissus labijs sum*. Dopierożby trzebá rozkieżnáne hástować gęby, á niestworne obrzeżywać ięzyki! Druga: Nárzeka BOG (*Lev. 25.*) ná Narod złych Obrzeżánców: *Ambulabo contra eos, &c. Donec erubescet incircumcisa mens eorum, &c.* Trzebá okrzestac *Mentes incircumcissas*, iáko więc *Clericandis primam tonsuram* dáiac Biskupi: ostrzygáia włosy, upomináiac, áby *secularia desideria, superflua cogitamenta*, z głów okrzestali. Trzebáćby Pseudopolitycznym Statystom, obciac główne wykrety, Heretycznym muzgom, upor i przewroty: nieforemnym Mátáczom figle: nieczytym żártobliwizom, nieforemne konceptá! to będzie *Mens Circumcisa*. I trzecia przyimujemy *Circumcizya*, owych, których upomina Jeremiałsz (*Cap. 6.*) *Ecce incircumcisa Aures eorum Ecce Verbum Domini factum est eis in opprobrium &c.* Owi to u Apostoła *perurientes aures ad fabulas convertentur* Plotyny, máia uszy ná plotki: *Auritani* Monstrośi ná słuchanie baiek; *Athenienses* audire quid Novi. ná Nowinki. Owi co *aggravaverunt Aures suas*, Zaufszniczkowie. Zaufszniczki im ciężkie *aggravaverunt*, poodrywać, To Święta *Circumcizya!* Dopieroż rak skapych ná iálmůżny: á drápie-

żnych ná cudza substancya pázurów, owych, *quod semel Arripides, nunquam Euripides*, nie oddawaczow Długow należytych, chwalemy Circumcizya: Okrzesuymy te Wilki, *Spuria Vitulamina*, (*Sap. 4.*) á BOG da *Radices Alias*.

Konkluzya z Medytacya.

Postquam consummati sunt dies octo, Vocatum est Nomen ejus JESUS. Zaczyna nam Pan JEZUS látá: od słowá tego Consummati: i ná tym też słowie życie swoje skończył, Consummatum est, & respondent ultima primis. Inákże Minucye nášze: w których pisać trzeba: *Consumpsimus Annos*. Dni Chrystusowe doskonałe *ut octo*. Dni nášze *Anni illorum pro nihilo*. Wydoskonálił, wyperfekcyował i pierwszą infancya swoje: A nášzą i stárość Cyfra, *pro nihilo*. Choć też czasem niby coś pobożnego zaczął, jesteśmy iák ow *capit adificare, non potuit consummare Authores imperfecti operis*. Jesteśmy iák *Galata*, do których pisać S. Páweł (*Cap. 3.*) *Cum Spiritu caperitis, carne consummami*. Zaczynamy ná Duchu, kończemy ná cielsku! Ják Kochánowski nášz Poetá zaczął od Psalmów, skończył Poczyna swa ná frászkách. Zaczynáia się i Seymy i Trybunały, od Wotywy Duchá S. á kończą się po diable. Sálomon od mądrości poczał, ná stárość zgłupiał. Sámson od męžności, á dálej zmocowany został duda: Káim od BOGA, *posse di hominem per DEUM*, przebog! iák go zwąć potym? Bezbożny Brátoboyca. Krzyżacy *initio Mariani: brevi Diaboliani*, (*Cromer.*) *Henricus Probus, post improbissimus: Miecislans in juventute Senex, in Senio puer*. Oto! (*Psal. 101.*) *Omnes sicut Vestimentum veterascent*. Puki nowa á bogára suknia, jest ná co pátrzyć, iák się zá czasem wytrze, pełno lat, i więcej niżli lat. Pan BOG sám, *Idem ipse est, & anni tui non deficient*. Jesteśmy młodzi iák nowe śitko, stárzy iák rzeszoto, i spoyrzeć brzydko. Sam Chrystus ma ten tytuł: *Ipse est Consummatio seculorum*. A my co? *Consumptio seculorum*. I nie dziwować się! Bo czasy nášze sa tak zgryźcie: że może o nich mówić co do Gálátów Páweł S. (*Cap. 5.*) *Mordetis ad invicem, videte*

videte ne consumemini. Gryziemy się z latami naszymi *morsu ad invicem.* Czas, *edax rerum Tempus*, pożera wszystkich, *consumpti atate mortui sunt*, (*Gen. 35.*) Jak we śnie Pharaóna kłosy czce, kłosy buyne, (*Gen. 41.*) tak lata złe pożeraia (tam tłumaczone) lata dobre. *Locrenses* (iako Plutarchus pisze *in Apophteg:* tego słowá *Annus*, dedukcya czyniac) gdy był Rok kwitnacy: ofiarowali *Annulum* Bogom, gdy żarąliwy zębata Bábę palili, wołaiac *Annus, non Annus.* Lata zgryźliwe, miała miasto zębów, *Falces pro dentibus. Dentes illorum gladij.* Czas maluie się w okragu, w którym waż iadowity gryzie żadło swoje, takie lata nasze, *Mandabo serpenti & mordebit eos.* (*Amos 9.*) To tak czasy nas kłataia, gryza, A my zaś, i najlepsze czasy pożeramy, i trawimy! O trawimy! i tak marnie Czas strawiony! Zawoła BOG na nas przy Sadzie swym *Vocabo adversus te Tempus.* A kto się nie zleknie! gdy Job (*Cap. 13.*) *Consumere me vñ peccatis adolescentia mea*, drżał na to? Och, ciężkoć, to ciężkoć to będzie odpowiedzieć: Na czymś strawił młodość twoję? A coż dopiero podstarzałym, albo starym wyiadaćsom izeka: (*Joel 2.*) *Reddam tibi annos quos comedit locusta & Bruchus, &c.* Bierz przed się lata: ktore ziały marność, *locusta* asystencyi niepotrzebnych, *Bruchus*, a rączey *Bruchus*; i będzież narzekał iak jeden Pan w Polsce. *Laska! Lata! A cnoty paś!* Ktoż te lata pożarł? kto strawił? my sami! nad złe czasy gorsi. Upomina (*Ecl. 4.*) Duch Boży: *Fili conserva Tempus.* Boć to żal ciężki, gdy wiekow prace & *merita* marnotrawnicy pożeraia. Ledwo się serce madre nie spukło, gdy *Antiquitates* starodawnych Domow: to jest izkatuły, złotych a starodawnych Numizmátow: a nawet Antyteryi przesliczney zbiory na Tándetę Zydowską niedawno we Lwowie poszły! *Fili conserva Tempus* Antecessorow krwawe zasługi konferwować jest wielka chwala. Jako (*3. Reg. 21.*) Nabotá ktory Winnice swoiey przedać niechciał Achabowi, *Propitius sit mihi Dominus, ne dem hereditatem Patrum meorum.* A gdy starożytności fortuny tak wiele wiekow zgromádzone, na sekunck iedney godziny poyda. *Fili conserva Tempus.* Powiadaia

14 KAZANIE NA NOWY ROK.

de M. Alberto, że głowę ludzką robił, która: gdy do S. Thomasza Anielskiego przemawia, Thomasz młody rozumieć że czary, gdy go przywitała *Salve Thoma*, zrzucił i o niego uderzył. Przydźcie M. Albertus i rzeć: *Quadragesima annorum Thoma opus destruxisti*. Dopieroż lamentować trzeba! gdy zbiory a zwłaszcza Duchowne, Młodzieniec tak długo konserwowane o godzinę traci. Gdy Nábuchodonozor statua z bogatych Mineratów złożona, jeden kámyk, jedna *Petra scandali* w perz obroci. Gdy Dodonski las jedna iskra spali *Diu Sylva momento cinis. Fili conserva Tempus*. A jeśli już stracony! coż czynić? dać *Medium ad Ephesios* Apostoła: *Videte Fratres, quomodo cautè ambuletis, redimentes Tempus*. Odrogi czasu! *Tempus tantum valet, quantum DEUS*, (Aug.) Tyryjczycowie *DEO Tempori* co Rok złoty posag: sprawowali: To go Panny Tyryjskie krądy, A Senat drogo go im odkupował. Nie masz złodziej większych Czasu *fures Temporis*, iak Dworskie Panny, a potym *amici fures temporum*, okupić się im trzeba. a czasu drogiego nie tracić. *Mundus Symbolicus*, dwadzieścia cztery klepsydr Izami nalanych Corkom Syoniskim dał w ręce z napisem, *Nos stendo reducimus horas*, Ledwo Ezechiasz kupił Izami że nadczas mu się powrócił, in *Horologio Achas*, godziny jedney milionem umierający Monarcha kupić nie mógł: *Non poterat pretio tam breve tempus emi*. Otwiera nam się dziś nieprzebrany skarb dni drogie, *dies consummati*, Imieniem JEZUS cechowane, *dat pretium salus*. Imię to Pieczęć jest wszystkich Lat i Akcyi naszych. My jesteśmy według Apostoła *Epistola sumus Christi*, Pieczęć tego Listu i Membranu: JEZUS: na wszystko Cerograf, Wexel, drogie Imię. Jak bąrankowa krewka kazano masć podwoie w Egipcie, a Anioł zabijający nic nie szkodził, tak my tym Imieniem *Exitum & introitum Annorum* masemy. Tym najdroższym Numizmatem płacić trzeba stracone czasy, i odkupować *Redimentes*. *Sibilla Erithrea* rokuiać napisała: *JESUS Finis*. A my wiedząc że jest *Principium & Finis*. Zaczęty Rok tym Imieniem pieczętuemy. *Principium JESUS*. A skończonemu przypisujemy, *JESUS Finis*: wszystkich czasów ten najświętszy niech będzie Koniec. Amen.

KAZA.

K A Z A N I E

Na Uroczyśćość

T R Z E C H K R O L O W.

Apertis thesauris obtulerunt ei Aurum, Thus, & Mirrham. Matth. 2.

ZAL się BOŻE! że tak Pánscy Goście! Trzey Krolowie: Jerusaleń năwiedzili! wszystkie skárby nă upominki wysypawszy, i należytego Honoru nie odebráli, dopieroż *retaliationem*: Bo do Zydow przyiácháli! *Ubi est Rex Iudeorum?* pytaia. Herod ich zbył Frántowsko: năbrawszy Orientálnych Towárow Kozubalec z nich zdáil, i wygnał bez Konwoiu, bez Salwygwárdyi: *Ite! renuntiate!* po Zydowsku się z nimi obszedł. O gdyby tych Świętych Potentatow Polacy gościami mieli! *Civilissima, Hospitalissima Gens Polona, Hospitale Regum, & Regnorum* mawiał *Philippus Firmianus, Nuntius Apostolicus*: Politycznicyszaby mieli ákceptácy. Albo raz? Krolowskich Gości miała Polska? Nă Koronacyi Zofii Zonki Jagielloná krom Cesarzá, piáci Krolow, i Xiażat udzielných 13. Nă Weselu Siestrzenice tegoz, ieszcze więcey w Krakowie i Mieszczańin tráktował, i po Krolowsku udárował, po sto tysięcy czerwonych złotych. Toż Witold Xiażę Litewskie w Łucku uczynił pisza Kronikarze, á żaden od nas z próżnym wozem nie odiácháł. Stefan Batory (pisze Wárszawicki) przed śmiercią prorokował, *futurum brevi ut tres Reges habitura sit Polonia*. A cóż to? năszych tych czasow, *intra fines* Krolestwá năszego mieliśmy ich więcey. A káždy nic nie przyniosł, wszyscy năpákowáné skár-
bniki

bniki wywieźli! Polska *Aurifodina Regnorum Liberalissima*, spąno-
 żyła tych Gości. Abrahám (Gen 18.) traktował Niebieskich
 Potentatów, *Tres vidit unum adoravit*, krom pokłonu, dał ná
 Prowiant *Ponam buccellam Panis*. A Polacy wiele też wydali
 tym Cudzoziemcom ná Pálety! *Europa non sufficeret Liberalita-
 ti Polonorum*: żartuią sami ktorzy náš chleb iedzą. Ci Goście
sine Muneribus, cum Oneribus, przyiácháli do nas ze czczemi
 workámi, á kázły woła; *Non veni solvere, sed adimplere*. Piaśt
 Pierwszy miał w Kruświcy gości: ále záraz i wśzytkich żywności
 i napoju przyraśtało! że nim i cała Elekcyá utrąktował: po tych
 gościách (gdyby od nas wyiáchác chcieli) głód i ośtátanie spusto-
 szenie! Cieszył się August I. Cesarz Rzymski, że ná początku
 Pánowania iego trzy się pokazały ná Niebie Słóncá. Cieszyła
 się i Polska, że w południe 1492 nád Krákowem także stánęły.
 (*Długosz, Kromer.*) A záś 1563. we Lwowie zaiśniály. *Reges
 Regnorum Soles* stánęli dziś w Berleem. Ale ich Nayiśniefze
 tytuły, gwiazdá iedna zágásiła. Dopieroż Słónce ktore się po-
 kazało przed wrotámi nášemi. Dwie się w Berleem dziś po-
 kazały Sceny. Ubośtwá Chrystusowego i Bogaćtw Oryentál-
 nych Pánów. Z iedney strony Fortuná Krolewska wystáwieślá
 bogáte Kramy. Z drugiej Ubośtwo Chrystusowe Mizeryi Tán-
 detę: Tu złoto! tu nędzá i klepaki! Tám, *Dromadaryj, Madian,*
& Ephraim. naywysmienitsze w świecie Romaki, i ássystencyi trzech
 Krolow poczy. Tu wśzytek pójazd: Osieł Sługá, Woł od plu-
 gá. Tu w szopce Bydlęcey, mierzwá i Gnoy! A tu perfumy
Thus & Myrrha. Tám podrożne nośidła i kárety. Tu Szopká
 mizerna wiatrow i niepogod Gospodá. O Krolu Krolow! też
 to sa Páláce twoie? *Ubi es, qui natus es Rex!* zádziwili się oni
 Potentaći: Dał był w Polścze Káwálerowi Leszczyc názwane-
 mu Kázimierz I. wydźiał máły, w Pusłyni, gdzie on sobie zárosł
 wyttrzebiwszy: ná licha kreścencya zbudował *Brog*. Tráfielo się
 że Krol ná łowách zabládził do owego mizernego Pálácu ná noc.
 Utrąktowany ubośtwem Monárchá, nádał Brog zá Herb, Leszczyc,
 zá *Proclama*, albo Háśło: á ná Pálácu zbudowanie choynie udá-
 rował.

rował: Opacznie się podobno dziś itało! Znalezli Bogáci Potentać: ubogiego w izopce Páná: skocza do skarbów swoich: A Pan ubogi co ná to? przyiał ochotę i choyność: ále ia náder z bogácił swym Ubostwem. Niech tego Kazánia dziś *Problema* będzie ássumptem Kto kogo dziś bárdziey regalizował!

W Pierwszym Punkcie: *Fortuna Krolowska zbo-gaciła Vbostwo Chrystusowe.*

W Wtorym Punkcie: *Nędza Chrystusowa, spanosze-ta Bogatych Potentatow.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Fortuna Trzech Krolom spanoszeła Vbostwo Chrystusowe.

Niech mię nikt o to nie láie: gdy rzekę, że też BOG Bogáty Zebrak' (*Lucę 12.*) zakończywszy Párábołke Pan JEZUS o Bogaczu i Łázárzu, rzecze: *Et hic est homo! qui non est in Deum Dives!* to snác może bydz kto *in Deum Dives?* Zácheusz przedtym sknerá: *Ipsę Dives*, gdy Páná JEZUSA przyiał z choynością: *Eccę dimidium bonorum meorum do pauperibus!* *Joseph ab Arimathia*: kiedy bogáty? *Dives*, gdy zmarłego *sepelivit cum aromatibus*. Ználaś Bog sposob *Dives in omnes qui invocant illum* sposob nowy: że z bogátego stał się ubogim żebrakiem! Ták wiele Xiażat i Pánów Polskich, Xieźnic, i Pań było: ktorzy i ktore zmysłona niedostátku prásumpcyá: náwiedzáli ubogich Domy żebrzac: áby im potym dobrze uczynili. Ták w Bráćwie Miłosierdzia Rewizorowie *ex Regula X.* Skárgi, wizytuia ubogich Domy pod mászkára żebrzaczych, áby ználáższy prawdziwa indygencya, potym ich opátrzyli. Bog niczego niepotrzebuiący: *factus egenus*, i w Osobie swoiey i w członkách swoich. Oto ten ktory wszystkim wszystko dáie, w Betleemskiej szopie Ubogi leży. Cożescie mu też dáli Bogáci Monárchowie? *Aurum*

C

Thm,

Thus, & Myrrham; A przedniejszego nie apprehenduiemy upominku? *Venimus adorare*. Honor Boski *Cultus Latria*, to najwyższy i pierwszy prezent. Jeszcze nie otworzeli zapakowanych sepetów! *Et procidentes adoraverunt eum*, ten upominek pierwszy: *Donum Latriæ*. U Rusi gdy witają Páná swego offer-tá zowie się *Poklon*, Czołobitność, i recognosceneya *Summi Dominij*, to najbogatszy upominek. Dziś *Gentilitatis* imieniem, nie Wschodu samego, ale i całego świata: *Plenipotentiarj* Posłowie, imieniem i naszym, oddali Narodzonemu BOGU *Homagium*. To dar godny BOGA! z ktoremi upadłszy *procidentes*, czynimy BOGU Wcielonemu należyty Honor, *Et Verbum Caro factum est*. Inne mniejsze upominki *Aurum, Thus, & Myrrha*. bo BOG mógł mówić co (*Genes. 33.*) Jakobowi Esau; gdy mu prezentował: *accipe Munusculum*: coś też z substancyi nabytego! *Habeo plurima frater mihi: Tua sint tibi*: Mam ja więcej niżli wy Wielmożni możecie! albo iako Dániel (*Cap. 5.*) Monárzce Babilonskiemu odpowiedział: *Munera tua Tibi sunt*. Ale co jest Boskiego to akceptował, *Honorem meum nemini dabo*. (*Psal. 28.*) Wołają *Afferte Domino Filios Arietum* (inna wersja) *Filio Arietum* Báránkowi, tak iak potym (*Apocal. 5.*) Niebieſcy Potenciáci, i wszystko Mecárstwo, *sedenti in Throno Agno. Afferte gloriam & Honorem. Honor & gloria in sacula, &c.* I ten ei to nacyelniejszy Prezent. *Procidentes adoraverunt*. Bolesławowi Smiałemu ofiarował Kiiowski Monárchá Rusi, *Milliony*: áby tylko zsiadł z koniá i honor mu oddał: zsiadłci z koniá, ale go za brodę wzięwszy, do nog swoich uderzył, á złote prezentá odrzucił (*Kadłubek Długos,*) Honor nacyelniejszy upominek. Kázimierz wtory, gdy mu Hospodár Wołoski oddawał korzec złotá, áby mu tylko prywatnie oddał *Homagium*! nie przyjął. Ale u Namiotu Krolewskiego *in puncto* upadaniá do nóg Krolewſkich podniesiono Namiot, áby ná tę adoracyá, oboygá Narodów patrzyły Woyſká, Honor najbogatszy prezent! Co to za sens Etycznego Axiomatu? *Honor in Honorante*? Niech iak chca o nim filozofuia: Ja tak mówię: Im większey powagi i Honoru iest *Honorans*, tym większa

ksza uczciwość *Honorato*. Przyszlić też do Szopki Betleemskiej Pasterze: ale coż grubiaństwo tylko ná *videre, Videamus Verbum hoc*, ani się pokłaniali! tylko iák proste w Párasiách chłopstwo, wspárzy się ná mácugách *Videamus*, álbo iák Lutrzy przycho-
dzac do Zboru, zátykáia kápeluszámi gęby: A zás dzisieysze Máiestaty *Proclidentes adoraverunt*, pádli, i czółem uderzyli. A co znácznieysza nie suknie tylko i páludámenta, ále Korony i Tytuły Krolewskie *deposuerunt*. *Olim dicti Reges Thausis & Insule: Reges Arabum & Saba, &c.* A gdy przyiácháli *ad Regem Regum*: *Nonnisi vocantur Docti, Ecce Magi ab Oriente!* Toć to mądrość wiedzieć iáki, i koma dáć Honor, Ják (*Apoc. 5.*) upadáiacy *viginti quatuor Seniores* odrzućiwszy tytuł *Regum*, Korony przed Tronem śáli. To Honor! A dopiero *Poma prima ferculæ*, (*Oseeo.*) Złote iábłká *insignia Regum* osiárowáli, i Chrystusowi Dziecięciu do raczek oddáli, Upadáiac iáko iest (*Isaia 49.*) *Reges lingent pulverem pedum Tuorum*. Ze Krolowie! że Uczeni? Magi? Nawayzszy oddáli Honor: *Honor in Honorante*. Aże widzieli z ubo-
żálego BOGA otworzywszy skárbce swoje, po Krolewsku *aper-
tis thesauris obtulerunt*: nie záłowáli złotá. Korzył się Dáwid przy swych dóstkách (*1. Parap. 22. Ecce ego in paupertate mea preparavi impensas Domus Domini, auri talenta centum millia, & argenti mille millia talentorum*, á przecię ná Dom Boży kasek! Zás dość obfićie przywiezli złotá iák bogáci Arábicy Pánowie *Reges Arabum*, obłypáli uboga chátę, i ozłócili. Sálomon przy-
bytek zbudowány BOGU pozłócił. *Boleslaus Chabri*, Gnieznien-
ski Kościół złotemi tablicámi obił, ktore potym Czechowie rá-
buiac Kościół odarli. I ci Monárchowie pewnie nie skapo złoto śáli. Ale (iáko S. Brigitá mowi) tylko Pan JEZUS tyle wziął ile trzy rázy dziećinnemi mógl zábrać raczkámi. (*4 Reg. 5.*) Nááman Syryjski Hetman, iádac do Krolá Izráelskiego, áby był od trądu oczyszczony: *tulit decem talenta argenti, & sex millia aureos*. Ale tych upominkow i tykác niechćiał Elizeusz uzdro-
wiwszy Náámáná, lubo przymuszał i prosił: *obsecro ut accipias benedictionem à servo Tuo*: Ná co Prorok *Vivit Dominus ante quem*

sto, quia non accipiam. Ale Pan JEZUS, nie był tak uporny! wziął coś z tey Krolewskiej Ofiary: á ostátek i z naczyníami złotemi zostáwili. Roku 1624. Kuczborski Biskup Chełmski, gdy go Krol Zygmunt trzeci, o pożyczenie pieniędzy prosił, on mu dość wielką summę deklarował: niechciał Krol tak wiele przyiać. á on pięćkroć sto tysięcy do nog Krolewskich czerwonych złotych wysypał. Taká generożyá ái Potentaći z Krolcem Krolow certowáli, áż Pan JEZUS widzac ich choynóść, tyle wziął ile mu ná sustentácyá do Egiptu potrzebá było. Nádzłoto droższe káżdídla i Myrrę, w thuribularzách Páńskich ofiarowáli Wielkiemu Kápiłanowi, tak miła ofiara, iák (*Apoc. 8*) *Et alius Angelus venit, & stetit ante Altare habens thuribulum aureum, & data sunt illi incensa multa,* nie tylko Betleemskiego chlewu gnoie wykurzel, ále śliczným zapáchem i woniá ubálsamowáli. Mágdalená wylała wonne oleyki ná Głowę Chrystusowá, *Et repleta est Domus ex odore unguenti.* A tá woniá droga, cáły świat Chrześćianiski wonnościá nápełniła, czuła iá do tych czas przy grobie tych Świętych, Święte i Niewinne Dusze! Oryentalne kráie Myrrę Sábeyską nádzłoto szácuiać: miłych gości przyjmuiac, ná okadzaiá: Nie tylko żeby zarázy, i fetory odtracáli, ále żeby Honor tym upominkiem świádczyli, toć uczynili Sábeyscy Páńowie, Boskiemu ná ziemi Gościowi. Uzłóćili iáská: ubálsamowáli áeryá. Tak zbogáćili Ubostwo Chrystusowe. A my co? Polacy, złupieni ze złotá, ledwo miedziáne klepaki mamy! Bálsamy u nas Jáłowiec i Dziegieć! ledwo co nádzł Bałtyckim morzem burztynu. Mirrá nádzá, ubogich mrowek robotá! Czy tymże kárecowác tego Gościá będziem!

PUNKT W TORY.

Ubostwo Chrystusowe spanosseto Bogatych Potentatom.

Zawołány ingress do Jerusalema Sáby, Oryentalney Krolowy, (*3. Reg. 10.*) *Ingressa Jerusalem multo cum comitatu, & divitijs Camelis portantibus aromata, & aurum infinitum nimis, & gemmas pretiosas.*

pretiosas. Wszystko to wysypała przed Sálomoná. A Sálomon co ná to? oddał icy więcej: ták że się jego mágnificencyi i rozrutney choyności dziwuiac, odeszła od siebie. To się działo w Betleem! Przyniesli upominki *Aurum, thus, & Myrrham* Sábecyfy Krolowie. A Chrystus *en plusquam Salomon hic.* Coś im droższego, bo Boskiego odsypał, *Divinam Fidem, Divinam Spem, Divinam Charitatem.* Przyiacháli przy gwiazdce w nocy, w dzień i w samo Południe odiácháli, znalazwszy w Betleemskicy Szopie nieśtworzone Słońce. Przyiacháli w nocy która w *Aethiopskich* nośieli twarzách: wroćieli się *candidiores ebore, clariiores sole:* znać po nich było: bo iák Moyzesz z rozmowy Boskiej ná twarzy zabrał táká iásność, że Izráelitowie *non poterant intendere oculos;* ták oni powroćiwszy do Państw swoich: Nayiásnieysi byli. Zmyli czernidła i pomurzonosć ciá i dusz swoich, wybieleni nád śnieg. A iákó (4. Reg 3.) Syryjski Náám w Jordanie się skapawszy, od tradu oczyszczony, *restituta est caro ejus, sicut caro pueri parvuli, & mundatus est.* Ták ci Goście, *sicut modo geniti infantes,* szpeiności Murzynskiej pozbyli. Zniknęła gwiazda owá, która ich do Betleem prowadziła samo Słońce *per aliam viam* Káháżowało ich, do Krolestw ich. (2. Reg. 23.) Sprácowány i sprágniony w upale woíennym Dáwid, krzyknał ná Káwálerya swoię: *O si quis mihi daret aquam de cisterna que est in Bethleem juxta portam:* Znalázło się trzech odważnych Rycerzow, którzy przez Oboz Filiistynski przebiwly się, siebie posilili, i Krolowi przynieśli żywa wodę. Toż uczynili trzy dzisieysi Káwálerowie, w upale Murzynskim sprágnieni, przypádlu do Betleem, przez ták wiele Państw i Narodow przebiwly się, znaleźli źródło żywe, ożywiájące, wyczerpáli potok Miłosierdzia Boskiego, obmeli brudy ciá i serc swoich, i zánieśli ieszcze z Chrztem Świętym do Poddánych swoich. Ci Monárchowie, nie piękne mieli przedtym Imioná, Historya życia ich w Kolnie wydána przypomina: Jednemu było przedtym Imię *Heri*, drugiemu *Peri*, trzeciemu *Mate.* I były to Imioná ták przedtym niešťczęśliwe, iák kiedyś u Dánielá *Mane, Tekel,*

Phares. Odmienił Pan JEZUS i *Heremu* dał *Gaspar*, *Peremu Balcer*, *Malemu*, *Melchior*. Ták z odmiana *Imion*, szczęśliwsze, zaczęli życie, że może im to aplikować co do *Zácheuśza* rzekł *Chrystus*: *Wczoráyszy* to człowiek *Heri*, *Peri* zgubny, *Male* zle się miał. A *Chrystus* odmienił im imię, iuż nie *Heri*, ále *Hodie*, iuż nie *Peri*, ále *Salus*, iuż nie *Male*, ále *Hodie Salus Domui*. I ztąd te *Imiona* póspolićie píšemy ná drzwiách *Chrześciánskich*. *G. M. B.* to iest z *Syryjskiego* *Hodie Salus Domui*. O *Swięci* *Boží*, *ex Gentilibus Fideles*, *ex desperatis spei plenr: ex Amatoribus seculi*, *Amatores Celi*. *Astrologowie* *Swięci*! co też tám widzićie zá *fistemá*, ná *Polska* nářza. Píšemy ná *Podwoiámi* nářzemi, *Imioná* *Wářze*, *G. M. B.* nápisćie też ná *Polska* nářza: *Nie*, *Heri*, *Peri*, *Male*, *Ále H. S. O. Hodie Salus Domui*: o gdyby *D. w P.* odmienić, *H S P Hodie Salus Polonia.* (*Num. 13.*) *Wyřł* *Moyzesz* *Exploratores*, do *ziemie* obiećaney: i ztám *tulerunt Botrum*. Ci *Explorátorowie* *Swięci*, nie dármo do *Betelem* iezdžili, *suche* ich *winnice* były, wzięli ná *zářzczepienie* *Królestw* *řwych* *Botrum*. Ztąd tym się *řzczycá* do tych *czas* *Heibem* *Aethiopum*, w *Gwiazdzie* *Dziećiatko*, *Stellam* *profert in Stemmate* *Rex Aethiopum*. A *zás* *Reges Insule*, *Tres Botras in Vite una*. Tego opuścić nie mogą co *Historya* *życia* ich w *Kolnie* *wydrukowana* *powiáda*: *Ořtátni* był z *Króľw* *dżięięřzych* *Brachmanus*, *qui reus incestus remedium querens conscientia, delatus in Persidem*, *adjunxit se duobus Regibus Stella Duce*. Ten *Báľcer* *In Regnum suum tulit Imaginem B M V. gestantis Puellum*, & *hucusq; vřřstur*: *Et tulit legem ut prolato MARIE nomine, omnes bumi se řternant*, *hec Imago est in Calatio Urbe*, *Hanc vidit Vasco Hispanus*. A tenże *Vasco* *zeznał* *Wielki* *Amiráł* *Hiszpáński* *Est Portus Evangeliorum*, *in quem quondam excenderunt Sancti Magi*: *ab Insula Maga dicti*; Ták się *Towárámi* *Boskimi* *uřadowáli*, że *ledwo* *Port* *ználeřć* *mořli*: i to zá *wzywaniem* *Nayřwięřřzey* *Páńny* *Bożey*. *Inne* o nich *Raritates* *odřýłam* do *Kolna*.

Konclu.

Konkluzya z Kontemplacya.

Kontemplacya, od Medytacyi: tym się różni, że ta o rzeczach stworzonych, ta o Boskich bawi się. Medytacya, z siebie samego y z innych stworzeń iak Pszczołką miod do uli swego sobie zbiera: Zás Kontemplacya bawi się nad Tájemnicami Bożemi, i niech się słodyczą páścić. Medytacya: iak *Marta sollicita circa plurima*, to jest: o końcu stworzenia swego: O grzechach swych, i Pokucie zá nie, &c. Kontemplacya, o Tájemnicach naprzód życia Chystuśowego: a potem o innych misteryach, głowę i serce zabawia. Wiele innych Świątych Bożych wzorem S. Ignácego, bawili się nad przedziwną Epifanią: Mánifestacyą, albo Obiáwieniem się Narodóm. Jednakże (ze się bárdziej w Domoŵych, niż Cudzoziemskich kocham Historyách) Mamy w Domu B. Lange Polkę, wielkich nie tylko Kontemplacyi, ale i Extatycznych áffektów Cud. Tá w dzień Trzech Królów bawiąc się ná Kontemplacyi *Isiek*, umyślnie sporządzonych *ritu veteri*, nabożnych ludzi, (które świątynia obrocila w Komedye i Maszkary,) Gdy się onym cieszny widokiem, zniknęły *Arte* fabrykowane Jaski! Otworzyła się realna Epifanijska scena. O wdzięczny! i niewidany widoku! Piękna áppárencyja Oryentálnych dostátków! Ale piękniejszy! w Uboŵstwie bogatego JEZUSIENKA, z Mátką Najświętszą, i JOZEFEM reprezentacya! Miała co uważać Cuiŵoŵ: in *Dromedaris, Madian, &c.* A więc Kontemplacya: w *Osielku i Wole*: ktorzy zwyciężyli tych *Dromadarzów*: że rozumu dostáli, *Cognovit Bos Possessorem suum & Asinus Praesepe Domini sui.* Cieszyły się zyniŵy: tym widokiem, a ieden nad drugiego zazdrośnie pracuiac: szukał ukontentowania swego. A tŵy záś, nie ptzy Pásterŵskich dudách: ani przy Cudzoziemskich Tynderámnách. Ale przy Anielskich Hármóniách, nápełniały się melodya Boża. A gdy przypuszczał do pocałowania raczek swoich *Rex Gloria*; táńże i nózek nádstawił, i raczek: I ówŵzem ściśnał káżdego zá głowę: A to nayznáczniej S. Gáspárowi czoło: bo do tych czas

znák

znák ten, żywego ciała, na głowie jego widza który znak Pan JEZUS *expressit* raczka swoia. W bańlogu stałennym i błodzie, zrodzony Pan JEZUS: pokázywał fetory. A tu nie tak Bálsámy Krolewskie woniały: iák owá wonia: Przykład S. Ubostwá: *In odorem unguentorum Tuorum currimus!* A w tych pieśczo-
rách iáká tám miał satisfakcyá Gust ich? *Gustate & videte quam bonas, &c.* O gdyby raz, záżyć tey Kontemplácyi ochłody, ná która pátrzył, i ieý záżywał W. X. Piotr Skárgá. Co się stáło (4. Reg. 20.) gdy Bábilonscy Posłowie do Ezechiaszá Krolá win-
szuiac mu zdrowia przyiácháli! Zbyt ućieszony Krol. pokazał im wszystkie dostátki nierostropnie: ktoremi zlákomieni Posłowie, potem ie do Bábilonu przeniesli. Coś się dziś podobnego dzieie. Pokazał Pan JEZUS wszystkie dostátki Ubostwá i Bostwá swego, á ci Oryentální Mágowie zábráli do Ziemi swoich ták chćiwie! że w Szopce i chlewku Bedceńskim, nie zostáwili i dźbá stom-
ki. Pobráli (iák Náám Syrus) na Wielbłądy swe, i gnoy z stá-
ienki: i tym ták uśláčili Role Murzynskie, że odtáď sá żyzne. (mowi Historia.) A my co weźmiemy od choynego w Ubo-
stwie Páná? Szopká iego ieśť wszystkich fortun skáibnicá: ztáď do swych turybularzow Kápłáni, Bálsámy i dziwne Kádźidlá: Złoto: iákoma *Aurea Libertas*: A Myrrę Ubodzy w gorzkościách swych ludzie. Nápisano zdawná te Wiersze:

*Gaspar fert Myrrham, Thus Melchior, Balthasar aurum,
Hæc tria qui secum portabit nomina Regum.
Solvitur à morbo Christi Pietate caduco.*

bierzmy te Recepty ná ostárnie upadki nášze. Gdy Bolesław Chábry, do pozostáłych ná puszczy S. Woyciechá Pustelnikow przyiácháł w náwiedziny, zostáwił im Krolewská iálmuznę, kto-
ra iákomi zábrać chcæc, Świętych umęczyli, á ich Szopki po-
wywracáli. Idźmy do szopki, która zpánośzeli Oryentální Pá-
nowie, pobierzmy z rábunkiem świętym co zostáło. Krolowie
Złoto, Kápłáni Kádźidlá: Jozefá Szláchtá, i wszystkie Stany.
Nayźwiętszá Pánnę Męzátki i Pánný, Wołu i Oślá Ekonomie:
Rolnicy gnoy. A Páná JEZUSA zá Kolendę wszyscy. Amen.

KAZA.

K A Z A N I E

Na Dzień Świętey A G N I E S Z K I.

*Simile est Regnum Caelorum
Virginibus. Matth. 21.*

Mlałem tę przedtym Konfederacya, że Niebo Ziemiąni-
nem zostało: i Ziemskich Stanow, szárze i Kondycye
sobie appropriowało. Każdemu się bowiem tak áko-
moduie stanowi Ziemiánskiemu, że się zda mieć upodo-
banie w każdym Stanie *in Ratione Status*. Obaczyło Stan Nay-
wyższych Potentatow ná ziemi, ro zaraz do Tronow, Máiestat-
tow: *Simile est Regnum Caelorum Homini Regi*. Obaczy Szláchćicá
Ziemiániná: *Simile est Regnum Caelorum Patrifamilias*, nie tylko
z lámuzow swych *proferenti nova & vetera*: ále też *seminanti
in agro suo*. Z Kupcámi po Kupiecku: *Simile Negotiatori*, z Ry-
bakámi do sieci i niewodow, z Oraczámi do Roli: z Przeku-
pkámi do Dżiczy i kwásu: z Ogrodnikámi do Dżiárdynow.
I tak się chce przypodobáć, *assimilari*, ákkomodowáć wszem
Stanom. Náostátku też i Pánnom się ákkomoduie, *Simile Vir-
ginibus*. Pozwalam áby też Pánnny rekolligowały się, ieżeli *Si-
miles Celo?* bo podobne podobnym się ćieszy: *Simile simili gaudet*:
gotowa niestworá, *difformitas* obyczáiw. Niebo przez lat tak
wiele tysięcy stoi, á żadney nie urodziło gwiazdki, tak i Pánien-
stwo powinno byđz nieplodne: ále kiedy *nondum puella, & jam
puerpera!* ćiężko ná to z Ambrożyim & Kościół Boży stęka.
Niech się ákkomoduie Niebo! ále *Decem Virginibus*, między kto-
remi są *Quinq; fatua*, á pięć *Przemądrzátych*. Niech konkurruie,

o owe Dámy, z światowemi Gáchami, o które rabia się, i gryza Zelotypi; aby im się spodobało Niebo. A rączy między te inklinácy wpadły: Zálecam Swátá, nie Swiátá, ále Niebo! Bo gdzie swátuie Swiát, pewne w pożyćiu Pickło. O niepohámowani w ámorách *Rivales!* Jeżeli się kiedy Urody podobáia, i sercá podpaláia? iest ná Niebie nrodá *Pulchra ut Luna*, Jest ozdobi fortun dosyć. A przytym Niebo Pánna: á przecię wszystkich Elcktow Márka i Piástunka. Trzebá wiedzieć że Niebo, nie o Dámy i płé Niewieścia tylko konkurnie: ále i o Káwálerow płéi Męskicy, i kupuie ich sobie: *Hi empti sunt de terra Virgines enim sunt*, (*Apoc. 14.*) Može ślub wziąć i posłubić się Płéi Męskicy Pániensstwo Niebieskie, w jedneyże Duszy i Ciele, i Osobie: *Virgines enim sunt*. Gdy tak Niebo o Ziemjáni konkurnie. Záváruy Boże! o Jágniezkę! Bo Dżewicá tá nád Niebo. Zebym tego dowiodł.

W Pierwszym Punkcie: *Godność Panienskigo Stanu* wywiodę.

W Wtórym Punkcie: *Agnieška nad Niebo.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Godność Panienskigo Stanu.

Gdy pierwsza ná świecie Panná śláńgła w Ráiu, (*Genes. 2.*) mowi Pismo: *Adduxit eam ad Adam*. A to co? wzdyc iá przy Boku Adánowym, z kóścisz iego wyformowano! wybudowano! iákże iá miano przywodzić do Adámá? Snać Ambroży S. mowi: *Trepidare Virginum est, & ad occursum Viri pavere*. Ják gołębicá przed Jástrzabem, Owieczká przed Wilkiem, tak prawdziwa Dżewicá, trwożliwie ućieka przed Mészczyzná. Obaczyło to stworzenie w BOGU swoim iák w Zwierćiedle wszech doskonałości, urodę, piękność Ciála, á większa Duszy: zważyla Godność

dnoſć Dzięwiſtwa! i gdzieś uciekła, muſiano iey ſzukać, i przywieſć do Meżá: i przyniewolić. *Adduxit eam.* O gdyby Panny uważały świętey niewinnoſci przymioty! że co ma Anioł *per Naturam*, Pánná czyſta ma *per gratiam & virtutem*, o ſto mil by uciekały od Káwálerow. Toć ſtárodawna Łáciná mowiła: *Duxit Uxorem*, że ciągnąć było do Małżeńſtwa trzebá. A *Eraſmus* piſze: że parę Wołów po Oblubienicę poſełano, ktoremi z Domu Oycowſkiego Pánnę wywożono. Nie trzebáć teraz ciągnąć! wſzak mówiemy o káżdey: *Poſtá zá Maż* drugá, i wylećiała. I ſa podobne (*Gen 24*) Rebekce: przyiáchał po nię w Dzięwoſtaby ſługá Abráhámá, po dekláracyi, Rodzicy żádáia, *Maneat adhuc puella, nobiſcum ſaltem decem dies* Pytáia iey: *Vſne ire cum homine iſto? Vadam!* Ale trochę poczekáć, i pożegnáć ſię z znáiomcami ſwemi? nie trzymayćie mię! *Vadam!* odbiega pieſzczor Máćierzynſkich, Oycowſkich áſſektrow: Bráterskich przyiáźni, ſámſiedzkich konfidencyi; o kilká ſet mil z Oycyzny i Domu *Vadam*: nieuważáiac, że wolnoſć Dzięwicza zámieni w niewola, *Vadam*: Czy máłoſz tych czáſow Polſkich niby Pánien ználázło ſię! Jedne zá Moskwićinow, drugie zá Sáſow, trzecié zá Szwedow poſzły, pełne ich Obozy były. A gdym iedney znácznego Domu rozradzał, że Cię knutowáć, i bátoſzkowáć Moskál będzie! *Mile mi te będa żárty* odpowiedziała, i poiaćiała. Ináczey Ewá! *Adduxit eam ad Adam.* (*Pſal. 77.*) Przypádlá táka okázya, ná Káwálerow Izráełſkich *Juvenes eorum comedit ignis*, pożáił upái woienny Młodzieſz. *Virgines eorum non ſunt lamentata, non plorarunt.* *Titelmanus* z Hebráyſkiego czyta: *Virgines eorum non nupſerunt.* Przed ſlubem káżda wesoła: A po ſlubie owa nárzeka, że iey obiecowano złote gory: á ználázła *es alienum*, Długi. Tá ná *ſterilitatem*, tá ná *nimiam fertilitatem* ſię żali. U tey upomina ſię Maż nie *Matrimonium*, ále *Patrimonium*. *Malo villam quám illam* wymawiaiac poſag. Choćby czáſem chęiała od Ież oſuſzyć oczy: wyćisnie łyzy, zły Maż podbiwſzy oczy. Umrze Maż, áż *Papilla* ſierotá: iák żrenicá uſtáwicznie płácz. Dobrze mowi ſtáry *Theodactes*: *Se-*

nectus & Nuptia similes, quod utraq; desideremus, consecuti tristementur & ploremus. O szczęśliwysz stan Pánieniski! *Virgines non nupserunt, non sunt lamentata,* nikt głowy nie sfroszcze! nie zafraśnie: Stan to Anielski!

Rupertus in Gen. lib. 6. Ma ádwersya, że poki Sára Abráhá-mowi żyła: poty go często BOG nawiedzał i cieszył. Ják umiała, już nie tak często. Sára choć Bogoboyna, postáremu Zoná! miał Abráham z nią swe kłopoty, przeto go BOG prezencya cieszył, iák Wdowcem został, zaráz i wesołym. Cieszyć go BOGU tak często nie potrzebá było. Hieronim *S. contra Iovinianum* śmiał powiedzieć. *Qui non litigat celebs est.* A S. Chrysofostom upomina tych co się chcą żenić. *Quando igitur Uxorem ducturus es, non solum Civile ius, sed & Ecclesiasticum legito.* Jurysta bydz trzebá *Utriusq; fori,* kto Zonę bierze. Cud to: o którym námienia S. Hieronim: Czytájac Nagrobek w Rzymie *in via Tiburtina: Heus tu Viator! Miraculum hic! Vir & Uxor non litigant.* Według Sáskiego práwá, zwodza złoczyńcę z plácu, gdy go podwika zárzuci białogłowá! Ja tak odpowiádam: Prawo i Urząd myśli sobie, ten Złoczyńcá, nie iedney godzien jest śmierci! zetna go! álbo obiezza! zbędzie karánia prędko. Niechże zła żonę weźmie! co godziná to śmierć! Podczas incurysy Tá-társkich przed lat trzydziestu: Podolánin miał taką Zonkę, *Uxor anagrammaticè Orcus;* wiedzac którym ślákiem Ordá iść miała, przywiazal ja do drzewá! śniciać się Tátárzy, dawszy icy káždy powitánie, odprowadzili do domu, i nápisali do Mężá, że za pokutę oddáia ja náзад, ábyśmy swárámi Krymu nie zaráżali. Ták jest intratá Małżeńskiego Stannu! Swáry, Niezgody, *Dos est Uxor Lites* Piekło w Domu. A zás stan bezżenny, á dopieroż Pánieniski, jest stan Pokoju: stan Niebieski. S. Máćin idac przez polá: pátrzac z iedney strony ná pokopána od dżikich swini Rola: á z drugiey ná łakę kwiatámi obsypána: rzekł swemu Uczniowi: To jest Stan Małżeński, to Stan Pánieniski. Jáka dyfferencya między muchámi i pszczołkami, które są *Virgines volucres!* iáka między wroblámi i Phénixem, iáka między Niebem

bem nieplodnym, i Ziemia Rodząyna, taka między Dziewictwem i Małżeństwem. Mąło to! *Hae Nubes, aëra, sidera, transgrediens*, mowi S. Ambroży. *Verbum DEI in ipso sinu Patris invenit*. Tę cnotę wszystkie i Pogánskie szánia Narody: Tę godność Aniołowie Świąci czeza, *quia quod habent per Naturam, Virgines per Virtutem*. Tę tak słynnie Kupiec ow: który drogicy perły szukał, że wszystko przedał: A ieszcze Wagi nie domierzył. *Omnis ponderatio non est digna continentis anima*. Rzecz to jest Boska: *Divina res est castitas*. &c. Nie iedney Pánnie Aniołowie umierający śpiewają. Słowem, ná wszystkie godności nicoszacowana Pánieństwa Godność.

PUNKT WTORY.

Agnieszka nad Niebo.

Dosyć innym Dziewicom, że im podobne Niebo, *Simile Regnum Celorum Virginibus*: Dosyć że się ná ziemię Niebo z Niebá spuszcza, ákkomoduiac się we wszystkim fantazyi Niewieściem áppetynom: *Vidi Sanctam Ierusalem descendentem de Calos sicut Sponsam ornata*. áby przynamniey ta Wenda, áffektá do siebie Pánieńskie pociągnęło. Dosyć choyności świádeczyło *in Apocalyps*. Gdy obaczywizy znak wielki: Pánnę ná Niebie, i wszystkimi splendecami nstroiło, upstrzyło, Słońce ná Robde-
szan, álbo Páludament. *Amicta Sole*. Miesiac się pod trzewiki poddał: *Luna sub pedibus*. Inne Luminarze zacny fantás zrobie-
ły, *Coronam Stellarum duodecem*. Dosyć tego Honoru Pánieństwo ma w Niebie. Ale ieszcze to i więcej Agnieszka miała ná zie-
mi. Słuchaymy icy Relácii o sobie która czyni, nieczystemu Kompetetytorowi: *Jam ab alio Amatore preventa sum*. Mam wyż-
szego Káwalerá: A gdy icy bogáte pokázywał prezentá, plunęła ná nie: Niech wszystkie ziemskie w kupę się zbiorą zbiora, niech całego świátá gotowálnie, gárnitury przyniosá, niech Lu-
cifer przedtym owe klejnoty prezentuie, *Omnis lapis pretiosus*
Dz
experimen-

operimentum ejus. Ná to spoyrzec nie trzebá, plunać trzebá. Ktoż zacnieyszy i bogátszy nád BOGA? który sam iest, *Ornator* & *Ornamentum* moie. Spráwił mi rákíe ozdoby: *Circumdedit me vernantibus atq; constantibus gemmis*, rákíeh perel żadn- morzá nie rodza, ktore i kwitna i nád Słonce iáśniecia. Pálce moie ukoronował pierścieniami, *Dexteram & collum meum, cinxit lapidibus pretiosis. Annulo Fidei subarrhavit me.* Inni Komplementarze obietnice ofiaruia. BOG który odmieniac się nie móże, Wiary Pierścieniem zářeczył mię. *Et immensus Monilibus ornavit me.* Co skárbow było w Niebie, wszystkie mię obfypał. A nád to ieszcze Pálcz rzucił ná mnie, *induit me Dominus cyclade auro texta.* A ná ten páłudament pátrzac, ślepna Luminarze Niebieskie, *cujus pulchritudinem Sol & Luna mirantur.* Ták ieszcze żyiaca nošł Chrystus ná ziemi Agnieszkę. A gdy temu nie wierzył Tyran, zedrzeć wszystkie z niewinney we trzy-nastu lat Panienci, kazał ozdoby, i obnażyć. A tu z wárko-czyká icy we mgnieniu oká złošłta kossá wypádła: ktora až do samych stop okryła. A potym pálcz spadł słoneczny, który i zágásił ogie nániecone: i bláskiem swym, ślepego od Amo-row wszeteczniáká ošlepił; dopiero doznał, Rzym w ten czas Pogáński, iák Niebo stroi Dziewice swoje. I Niebo zádziwić się musiało: *Factum est magnum signum in terra, Mulier amicta Sole.* Swiátowe komplementá, máia czasem prezentá swoje, i znikome, i znikáiace? Ják szátánskie w Ewángeliu *Ostendit, (Satan) omnia Regna mundi & gloriam eorum.* I zaráz to zni-knęło i przepádło z Szátánem. Wypráwił się *de Domo Topor.* Tęczyński (*Paprocki*) do Krolewny Szwedzkiej záslubioney: wšzytek ták zacny Dom z splendorow iego, odárł, ledwo nie zrábował: náładował kilkídziešiat szkut, á potym okręty! Płynie do Szwecyi, pod iedwabnemi żaglami, á w bárkách zło-šłtych. Już go czekał Sztokolm: á náwałność o skáły go ro-zbiwtzy, i iego i wšzytko, (z żalem Krolewny ktora się utopiła) zatopiła. I zginęła ták Wielkiego Domu substáncyá! A drugie & komplementá, iák (*4. Reg. 14.*) Roskrzewił się *Carduus* to iest Głóg:

Głog: & *misit ad Cedrum Libani ut Filio ejus daret filiam suam.* Sforcuie się Głog: ná Páńskie i wysokie komplementá: áż przysła zgráia bestyi Libáńskich, i stárlá substáncyá jego. Ták bywał gorno i wysoko się kasza światowe kommendy, á wytrzasnąwszy substáncyá iák ow Ewángeliczny Márnotrawnik *capit egere, & nullus ei dabat.* Nie trzebá tego *Raritatibus Polonicis* probowác, bo to ordynárya: że Káwáler pożyczánymi appárencyámi prezentuie się: á temi ułowiwszy Dziewicę, potym te *Anathemata* pozbiera, z pięknego Obráská, gdy go poszpecí. Nie wierzyć Niewinne Dziewice światowym komplementom! Mákálá niedawno głupia Dziećciná: że uwikłána tym lepem ptáśzym po ślubie, musiałá i prezentá oddáć, i swoje strácić, bo icy odpowiedział: *I tys mojá! i fortuná nie twojá!* BOG zaś Dziewicęwá Kompetytor, nie odáł, ále S. Agnieszkę i ná ziemi ubogácił, uстроił, i wystáwił godná Niebá Dámę. A ieżeli to icy ná ziemi wyświádeżył? Co w Niebie? Szczęśliwe owo w Ewángeliji drzewko było: *Granum Sinapis, z którego fit Arbor, ita ut habitent Volucres Cali in ramis ejus.* Toto Boże drzewko zwabiło do siebie Niebieskie ptástwo? Ale które? Nie mász *Volucres Cali*: iák álbo Ptástwo *Paradis*, co przez skrzydeł latáia: álbo *Phanix*. A ia S. Ambrożego się trzymam, *S. Agnes Phanix Paradisi*, Rzadka to Dziewicá! á nád innych ku Niebu wyniosła *Phanix*. *Hac Nubes, aëra, Angelos, Sideraq, transgrediens, in ipso sinu Patris invenit.* Wyšla wyżej nád Niebá! W Niebie, iest ieszcze wyzszedla niektórych Niebo. Ná którym nie Pásterz, ále sam Bárańek rzadzi. I tám weselac się *Cantabant, quod nemo cantare poterat,* którzy Dyszkánty potráćili, nie mogą *Excellentu* spiewác *Gloria in Altissimis DEO.* Bo między Owcami Bożemi są różne: opisane w Ewángeliji że iedne zkáliczáły, które Pásterz ná rámionách niesie: Drugie, które głosu jego słucháia, *Vocem meam audient.* A drugie, które przed Pásterzem chodzą. Co i Psalmistá wyrażał: *Adducentur Virgines ejus post eam.* Inne *afferuntur*, inne *adducentur.* A iest iedná Owieczká *post Eam.* I tá iest Agnieszká, *Agnes, Owieczká.* Nie tylko Cesarzowny Konstáncyi, ále

ale i Kościół Bożego Dziewic Apostoła! Tąc to jest Owieczka o ktorej Prorok do Dáwidá: (2. R. 2. 12) która delicyowała się ná ziemi z Chrystusem: A w Niebie! jest *in sinu eius. Domus Austriaca*, nośi Runo złotego Báranká: A Pan JEZUS grzeszna Owcę ná ramię: A Agnieszkę ná sercu, iáko ja widziá! B. Lángá Polká. Tąc to jest ozłobá Piersi Chrystusowych. *In sinu Patris invenit. A Sinus Patris* gdzie ná! Niebo! Toć Agnieszka ná! Niebo.

Konkluzya z Medytacya.

Nie gniewaycie się ná mnie Polacy, co rzekę: *Simile est Regnum Calorum Virginibus: Simile est Regnum Poloniae Meretricibus.* Bo przyznać, że teraz wszystkie Stany, Rády, ná nich ulegá! O Mánotrawnicy: *Devorastis substantiam Patrum cum Meretricibus!* Wszystkie substancye Krolestwa ná nich idą: i kontrybucye. I pełni się *Meretrices precedent Vos ad Regnum*, do wszelkich Honorow, instancye, i Promocyje *per Meretrices.* Zkáził Trybunał Koronny i spalić kazał chwałębnie w Piotrkowie wydáną *de Polygamia* Xiaszkę przez Heretyká Gdańskiego: Ale do tego już przychodzi, że i najniższym Stanom to się godzi. O już ci to! czegośmy się bali: Turczyzna się krzewi! A czego tam nie má! *Non licet tibi habere Uxorem Fratris tui!* to *per absurda* náture, i praw Bożych dziecie się w Polścze. Coż też z tego będzie? To! co zá czá!u Sálomoná. Dwie Metresy rozdzierały Dziecko. *Nec mihi nec Tibi, sed dividatur.* Rády ich o Separácy i Dywizyi, nie tylko áby *per divortia separetur Caro à Carne*, ale żeby to Krolestwo poszło *in Divisionem.* o tym zostawię Medytacya Státystom tej Ojczyzny! Zás to mówię do Kátolikow: *Simile Regnum Calorum decem Virginibus.* Dziesięć Przykazáń Bożych, dał nam BOG: tylko czy są *Virgines intactae.* Poráchować się ma ká!zy, ktore z nich cá!e? Duszom pobożnym dáję consideracya z Augústyná: *Potuerunt Hi & Ha, & quare tu non! Augustine.* Co to jest? że Święte Pá!ny, ledwo nie wszystkie Męczennice! Nie mogły zginać, przez Ogień, Wodę,

Wodę, Drąpieżne bestye? Tylko ostatnie przez Miecz, iak i
dzisieysza Agnieszka? *Bo Męzycę w Niewieściim Ciele!* A wy
Męszczyzno zniewieściła! giniecie! ách! giniecie przez Po-
dwiki! Przywroć BOŻE Męstwo Chrześciáńskie Męszczyżnom!

Kawálerom, áby nie ginęli przez Niewiaśty,

A M E N.

K A Z A N I E

Na Uroczystość
OCZYSZCZENIA NAYŚWIĘTSZEY
M A T K I B O Ż E Y.

*Postquam impleti sunt dies Purga-
tionis MARIÆ, tulerunt eum in
Jerusalem, ut sisterent eum Domino.*

POroznili się, Święci Doktorowie Grecy z Łacińskimi o
Tytuł dzisieyszego Świętá: Nie podobáło się, to słowo
Purificatio Grekom, *Pura Sanctitas*, & *Sanctissima Puritas!*
& *adhuc purificatur!* mowi Anselm. Kto kiedy do lázni
chodzi, kiedy jest czyśty? śnieg czerni, kto go płocze, blákuie
kość Słoniowa, gdy iá mydłem myia. *Quis abluit Nives? non
igit thermis eboris candor, nec Solis radius fonte.* Dla czego Gre-
cy nie Puryfikacya: ále *Hypapante*, Prezentacya, dzisieysze Świę-
to zowia, spráwuiá się Oycowie Łacińscy: I nacyśtsza Czy-
E stość

stość czyści się przed BOGIEM: Ják (*Cant. 5.*) Gołębicę białe *resident supra fluenta &c. & lacte lota*. I białe: i wypłokane: ieszcze się mlekiem myją. Ták (*Apoc. 12.*) już bieli: á postáremu *laverunt suas stolas in Sanguine Agni*. Niż przed oblicze Páńskie przyszli, płókali sukienki swoje. Nie szpeci to bielusińskiego Łábęciá, że się ustáwicznie myje. *Qui Sanctus est sanctificetur adhuc, qui purus est, purificetur adhuc*, woła Niebo. I Pan JEZUS był bez zmázy, á przecię się u Jordanu S. Janowi dał chrzcić, to iest obmywáć. *Sic nos decet implere omnem Justitiam*. Pozwalamy że Nayśw: Mátká Poża, *Omni purificatione purior, omni lustratione illustrior*. *Puritatis hodie Festum non Purificationis, qua pervenit ad summum Puritatis gradum, sub LEO, in quo non est aliqua potentia deficiendi*. (mowi S. Thomasz Anielski.) Násze *facitates* i brudy potrzebuja częstey Łáźni. Ztad (*Joan 2.*) u káżdego Zydá *secundum consuetudinem Purgationis Judaeorum*, i przed ścienia wykładano *Hydrías*. A iáko iest (*Marci 7*) Fáryzeuszowie, ustáwicznie się myli: bo też i Párchy mieli, obmywáli wśzytkie ákcye swoje: bo też się iák świnié kaláli. *Non comedunt, nisi baptisentur a foro*. I mieli *baptismata Calicum, aramentorum, lectorum, & alia baptismata*. Nam to pokalánym *infixus sum in luto profundi*, trzebá tych łáźni! Máia Turcy Baic-rany, bo Nieczyści: My Polacy iedździemy do Cieplic zá gránice, á nikędy więcey nie trzebáby łáźien, iák unas! bo też srodze wiele brudu! Jágiello Wielki, codzién do łáźni chodził: i Witold: (*Kuiałowicz, Strikomski,*) i Rádźwił Stáry III. lat máiacy, tym się sálwował, że się ustáwicznie kapał. Tylko nie zálwsze pomagály Wáńny. Dwóch Monárchow Polskich, *Lesko Biały, i Przemy-sław*, nie w Wáńnie, ále przy Wáńnie utonęli we kiwi swojey. Wándá wskoczyła w Wisłę, á przecię ktoż wie? iessi obmyła brudy Pogáńskie? Przysłowie dawne *Aethiopem lavas*: A przecię iest w Cudách S. Xáwerego, że przy Chrzcie Murzynowie odmieniáli skóre swoje, *& poterat Aethiops mutare pellem suam*. Nam się płókáć, myć, i obmywáć, z trádown i párehow nászych trzebá. Ale nie Nayświétszey Bogárodzicy. Ná cóż dźisieysza Uroczy-

stość Pur-

tość Purgationem zowiemy? Jest w tym Sekret! który wyiawił S. Thomasz Anielski: *Festum hodie Puritatis Beatae MARIE Virginis, nostra verò Purificationis*: którym dwom Świętom dogadzaiać

W Pierwszym Punkcie: opowiem; Ze dzień dzisiejszy, Festum Puritatis in summo.

W Wtórym: *Dzisiaj jest Festum Purifikacyi naszey.*

Konkluzya z Kontemplacya.

PUNKT PIERWSZY.

Najświętsza Bogarodzica Wroczyście odprawowata
Festum Puritatis in summo.

DArmo napaściua na S. Thomasza Anielskiego, żeby on miał mazać i kálic Najświętsza, Nayszysza Bogarodzicę. Słuchaycie go iák wywodzi Theologicznie Czyśćość Nayswiętszey Panny. Pierwszy stopień Niewinności iej: *Primò: Puritas intenditur per recessum à contrario, & ideo potest aliquid Creatum inveniri quò nihil purius sit, si nulla contagione peccati inquinatum sit, & talis fuit Puritas B. M. V. quæ ab actuali & originali peccato immunis fuit.* A to pierwszy Niewinney Czyśćości stopień! Wyżey postępuje ten S. Doktor: *Secundus Puritatis gradus? Per accessum Puritatis alienæ, Multæ Filie congregaverunt divitias, tu supergressa es universas.* I ztad wszystkie Dziewice Czyśćości, i Anielskie zgály przed gląncem iej Niewinności, ztad Dionysius Areopagita: *Perfectiones inferiorum debent adunari, cum excellentia in Superioribus: sic perfectio terræ adunatur plantis; plantarum in brutis, Brutorum in hominibus, hominum in Angelis, &c. sic perfectio specierum visualium, &c. continetur in phantazia, Phantazie in Intellectu, &c. &c.* Konkluduie Stárodawny Doktor, który Nayswiętsza Pannę znał i widział: *Sic dispersam per Creaturas debebat adunari Puritatem B. M. V.* Trzeci in Scala Jacob Szezebel

S. Anioł Thomasz 3. p. q. 27. art. 5. upatrzył. *Purissimam dices per accessum ad Purum summum.* Quantum enim aliquid propinquat principio, tanto magis participat effectum illius Principij. Im kto bliższy ognia, tym cieplejszy: która wodą bliższa źródła krystalowego, tą czystsza: który Anioł bliższy BOGA, ten świętniejszy. A Profesor S. Thomasza Albertus Magnus. *Dicimus quod hac Puritas in summo est ab originali, non dico distantia, sed segregatio: et ad primam lucem, quantum possibile est, Pure Creatura Deiformis approximavit.* Czwartą Ascens: *Purissima omnibus titulis ad ultimum Puritatis finem.* Co Ivo Carnotensis uważając: *Carnem è Carne illius assumens, totam in Divinam munditiam transformavit.* A S. Anselm: *Decens erat, ut eà Puritate niteret, qua sub DEO major nequit intelligi, Virgo illa, cui DEUS Pater, Unicum Filium, de corde suo, aequalem sibi genitum, quem tanquam seipsum, diligebat, ita dare disponebat, ut naturaliter esset, unus idemq. DEI Patris, et MARIE Filius.* A przecię tak czysta, i samą Czystość. Oczyszczenie innym od Moyżeszá nákazane obchodzi! rączey święci! *Hodie Puritate sua, imparitates mundi, munditie, mundum immundum purificavit.* (Aamdaw.) . Oleaster,) ále i tłustszy w conceptách (Olwa) śmiecia to mowić: *Pura est per recessum à peccatis, sed Purissima per accessum ad Peccatores.* Czysta od wszelkiey i pomyslney, i wymysłoney skazy, zmazy, plamy, &c. Ale czystsza, gdy dziś w Kościele między Grzesznicami stągała. Ządumiąło się Niebo: gdy w ciemnym obłoku Słońce; *Pulchra ut Luna,* w Zaciemieniu: Niewinność w Pokucie: Kościół żyjący w Exkomonice, i Interdykcie stął! Zawieruszył się iákimśis przypadkiem ten Kárbunkuł który jest w Koronie Krolewski Polskiej: za czásu Krolowy Bony: Kazáła okná pozábiić, i żadnego, nie tylko od słońca, ále i od świecy promienia nie puszczać: á po Omácku Kárbunkułu szukać. zgászono światła: Słońcu się prezentować nie dano: Aż Kárbunkuł w śmieciách świecił. Toć się dziś stało: W śmieciách w Kloáce, grzesznych Kobiet stągała Nayświętsza MARYA, *Cujus pulchritudinem Sol et Luna mirantur,* i oświeciłá gdzie i umbry

násze.

násze. I ſmiem mowić, żeby tak Czystość ſię iej nie wydawała: między Aniołami, iák między Grzeſznikami. Aniołowiec gáſna przed iej ſplendorem. Ale w Oćmiegrzechowey ſtánawſzy, *Splendidior cunctis*.

PUNKT WTORY.

Dziś Święto Purifikacyi naſzey.

Niechce mi ſię pytać o fundamencie dziśieyſzych Gromnic! bo z ſamego Imienia, Grom i Piorun: w ſerce moie bić. Gromniczna Nayswiętſza Pannę nazywa lud poſpolity Polſki: która łagodnoſcią ſwoią, i dobrocią, wſzytkie Pioruny uſpokaiá. Sergiuſz Papięz oſtátek zabobonnych Báłwochwalſtw, z Rzymu wyſwiećiwſzy: Dziſieyſzy dzień ná tryumfalne poſwięcił ognie: Wykurzył, upałow cholery i Nieczyſtości Boginia Februa. á Bogárodzicę *aſſuarium*. *Claritatis & Chariſtatis DEI*, ná Święczniku poſtáwił: *Ut luceat omnibus qui in Domo DEI ſunt*. Zaczął nam tę Ceremonia Simeon Stáry: ná zgrzybiáłyh rękách, iák ná drevkách uſchłyh: Ogień Niebieſki nioſac. *En Cereus in manibus Simeonis!* w Ciałku czyſtym, iák w woſku iárręcym, pochodnia Słoneczna Páná JEZUSA piáſtuiać. Wiemy co uczyniá Ewángelična Niewiaſtá! gdy Dráchmę zgubiá! *Accendit Lucernam*. To czyni *Eccleſia ejuſ*: Widzi że między grzeſznemi ſmieciámi, utáieły ſię dwie drogie Perły JEZUS i MARYA, ſzuka ich przy tych ſwieccách. A ználażſzy *ad vicinas ſuas* Dzięwieć Chorow Niebieſkich woła: zgromadziáć wſzytkie, Świętych Záſtepy: *Congratulamini mihi quia inveni*. *Joſephus in Antiquit*: piſze:) że Judafz Máchábeuſz *ſtatuit ut Feſtum celebraretur Renovationis Templi, quod vocabat Feſtum Luminarium, eo quod ſplendidiffimum Lumen Divini cultus inſperato apparuiſſet*. A kiedy dziś, utáione w Láterni ſwiátlá: to ieſt w poſtáci grzeſznych JEZUS MARYA zábłyſnęły: czemu nie máia ogień wſzytkie ápplaudować: o gdyby i ſercá oziębłe zápalić! Godziło ſię Betulczykom Judyćie ten Honor dáć: *Occurrerunt ei*

omnes à Minimo usq. ad Maximum: & accedentes Luminaria con-
 giraverunt circa eam Universi, Tu Gloria Israël! tu Honorificentia
 populi nostri! Oto Simeon dziśieysza Ceremonia sam explikuje:
Lumen ad Revelationem & gloriam plebis sue Israël. Tym uniże-
 niem wygorowála Chwałę Izraelá, tym przygásnieniem roznie-
 ciła światła całego świata. Achás Krol Izraelski: w w zázewiu
 krzcił Synow swoich, *Lustravit Filios suos in igne.* A Bogáro-
 dźicá *lustrat & illustrat* cały Kościół Boży temi ogniami, i przez
 nie jest dziś *Purificata Ecclesia* (mowi S. Ephrem,) Wyniosła
 Kościół Boży: gdy się tak spuszcía ná dol, (iáko Apoc. 24.) *Vidi*
Sanctam Civitatem descendentem de Celo habentem Claritatem DEI,
 z Niebá zstępowáło to Miásto! A Boska światłość Jerozolimę,
 Figurę Kościoła Bożego oświecáło, *Talis descensus elevatissimus,*
& Clarite DEI, Ecclesiam illuminans. (V. Beda) Tákéi BOG przez
 uniżone pádoły podwyższa Peliony. Syn Boży do bárlogu Be-
 leemskiey Stáienki zstąpił, *de sinu Patris, & sinu Matris.* Aż mu
 Kápela Niebieska ápplauduie! *Gloria in Altissimis DEO:* Co czy-
 nicie Aniołowie? Ráczey záczać *De profundis, Gloria in Profun-*
dissimis DEO, á nie z tak wysokiego Excellentu i Altu: záczać
Gloria. Nie mógł byđ BOG wyżej wywyższony, iák tak uni-
 żony. Inne Pánstwa w południu się sławy swoiey kocháia: Má-
 iestat Boży, tym swoy wynosi: *Qui ascendit super occasum Domi-*
nus nomen illi. Nie to Pan, co *in Oriente,* nie to co *in Meridie,*
 ále ten co *in Occasu* uniżoności! Władysław Czwarty, w Mere-
 czu umieráiac, ná ziemi się położyć kazał, á Wártom otworzyć
 pokoie, niech widza wszyscy, że także Chłopi umieráia iák Kro-
 lowie! A za to Litwá mu ápplaudowála, *Władysław teraz Wielki:*
gdy tak ukorzony! Tysiąc łokci pokorá każdemu przydáie, (mo-
 wi X. Skárgá.) Jan Chrzciciel, uniżył się do Rzemyká, obowia
 Chrystusowego. *Non surrexit major Joanne Baptista!* áż Chry-
 stus Głowę swoię pod ręce iego ná Chrzeft zniża. Dwá Kámie-
 nie w Piśmie záołáne: Jeden Dáwidow, którym skołátał Go-
 liatá: Drugi u Dánielá, *Abscissus est lapis de Monte, & percussit sta-*
tum in pedibus, któryż więkzy? tám ten do głowy: ten się uni-
 żył do

żył do Nog. Aż ten uniżony *Crevit in Montem magnum*. Co
zdobiło w Niebie *Lucifera*! *Omnis lapis operimentum ejus*: A czemu
nie gwiazdy? nie Słońce? nie Niebieskie Ogień? Ogień gor-
no: Kámiień ná dolidzie: Poki Pokoń w *Lucyferze* byłá i u-
znánie níkczemności swoiey, poty *Lucifer* náđ innych *Nic*
BOGU miłszego náđ uniżoność! (*4. Ezdr. 4.*) *Ex omni terra ele-*
gisti foveam unam. Ginćie wysokie *Tátry*! *BOG* sobie doliny.
i przepáści obrał! *Ex omni us Abissi rivulum unum*. Schnićie ná-
dęte *Oceány*: Pokońa *Ecce Ancilla*, to u *BOGA* náđ wśzytkie
morzá: *MARYA*. Morze ma *Altum*, iák rzeczono *Piotrowi*:
Duc in Altum, ále toż *Altum*, iest *profundum*. Záprośił w *Ewán-*
gelij *Páná*: i *Królik* i *śnik*: poszedł do *Setniká*, bo rzekł: *Non*
sum dignus. *Simcon* przychodząc do *Kościółá in Spiritu* zkąd
poznał, że *BOG* przyszedł do *Światnicy* swoiey? *Esrem Sims*
powiáda z tych znákw, że iákó zá *Sálononowego* *Poświáca-*
nia. *Odrzwi* *Kościelne* *stálowe* otworzyły się. Gdy *Nayswiętsza*
Pánná w *Kruczganku* między *ubogiem* *stángłá*! Gdy *Noemu*
Gołębicá oliwná przyniosłá *Roszczkę*: poznał *Noe*, że *gniew*
Boży dáley wylewáć się nie miał! Ták gdy *Simcon* obaczył *Go-*
łebicę cum Ramo Olive, krzyknął, *Dimitis in pace. Lumen ad re-*
velationem Gentium. Już tu ustáwáć *ciemności* powinny, gdy
z tákim *światłem* *MARYA* wchodzi: To iest *Lustratio & illu-*
stratio Ecclesia! Co de *fide Uxor* & *obedientia Petrarcha* pisze,
p. 807, o *Grifeldzie*, *Gwalterá Pedemontium* *Comesa Zonie*, to się
dwá rázy w *Polszcze* stáło: Gdy *Jádwigá Henrykowi*: *Cunegun-*
dis Władysławowi ták się pokońa stáwiły, że zápomniawszy
urodzenia *Królewskiego*, stáły *in abjectissimus Oblubiencom* swo-
im. A coż to do *Pokory* i *Uniżoności* *Nayswiętszey Mátki Bo-*
żey? *Reflexit nibilitatem meam*. Ale dziś *náypokornieysza*!
dosyć czyniac *Prawu* *Moyeszowemu*: *Grzesznica* się czynić?
przez *czterdzieści* dni *Niegodnica*: niby *Exkommunikáka*! *Im-*
pleti sunt Dies Purgationis: Dies purgantur & Noctes puriscan-
tur! (*mowi Olive*,) *Nocy* *náłze*, *posępne*, *ciemne*, dziś záia-
śniáły!

Konkluzya z Kontemplacyą.

W Chodź Pan pánuiacych, Káptan nád wszytkie świętzy Biskupy do Stolicy swoiey: A iam się spodziewał, że miał wszyrek *Clerus* z Lewitámi, álbo Izráelska młodzieřz, *Virgines Casta, Juvenesq; Casti*, drogę zabiczeć: Aż w Bábieńcu Kościelnym sam tylko szpital zástąpił: *Occurrunt senes, extendentes brachia, date eum Pauperibus, nobis hic obolus debetur*, (mowi S. Chryzost.) Anná Stáruszká: Simeon stoletni, wyćiaga zgrzybiále ręce! Podeszłym w lećiech trzebá się mieć do Páná BOGA. Psałmista modli się, *Ne projicias me, in tempore senectutis, cum defecerit me virtus mea*. Albo to cnotá z láty uřtáic? *lassus Bos fortius pedem figit*, mawiał Hieronim: *Massynissie to elogium* dał Justinus: *Sexaginta annis regnavit: Octogenarius sine ephippio equum ascendit, & Carthaginem debellavit, Nonagenarius Filium procreavit*. A *Isocrates* 87. anno Xiařkę *Panotherium* edidit. *Lemnius Gorgias* sto siedm lat liczac mawiał, *Nihil habeo, quo in-cusam meam senectutem*. A u nas Mikołay Pierwszy Rádźiwił we řtu iedenastu lat zdrowiusinki i czerřtwy, koniá dořiadł: Báráná ziadł, bolu řadnego nie znał. Coż po takim řyćiu? *qui praeter rugas & nugas, nudum senectutis argumentum habet, is fuisse non vixisse dicendus*. (Seneca.) Kto nic dla BOGA, nic dla Oyczyzny nie uczynił, *fuit, non vixit*. A kiedy ieřzcze řtárość będzie chorob i grzechow řentína! látká látká! á cnoty pářz! *Qui praeter annos & Capitis Nivem, monstrare non potest peracta, ulla suae monumenta vite*. Gdy řtáry Dáwid *querit puellam qua se calefaciat*. Gdy nád Izááká Stářzy, *Vides quod senuerim & nesciam diem mortis mea*, o řmierći nie myřli! Zakazał BOG řtárym *Ne per Caput tuum iuraveris*, boć to řzpetna gdy řtáremu Zuzániřće, młody zádáic Dániel *Mentitus es in Caput tuum*. Stáry Mátháryařz tym ádhortował: *Non decet hoc aetatem nostram*: Mogł się dyspenřlowáć á ieřć zákazáne potráwy! Záváru! BOZE! *Ut relinquam exemplum juvenibus*. Stárym czás do BOGA! *Mane nobiscum Domine quoniam advesperascit*. Gořebicá Noego nábuia-

nábuiawſzy ſię cały dzień, powróciłá *Venit ad Veſperam*. Było u Greckiego Pogánſtwá Święto *Polniceſtron*, gdy *in ſinu Matris Deorum* Brody ſiwe ſędziwi ludzie ſtrzygli. Dziś Stáruſzek Symeon ná łonie Naysw. Pánny Głowę ſwoię ſkładájac: woła *Nunc dimittis*, Trzymafz Páná Dziáduſiu? á iemu ſię wydzierafz? ulgnał w miedzie iák komor: i w mágneſie żelázo! woła iák ow Anioł do Jákobá: *Dimitte me jam enim aſcendit Aurora*. Już mię wypuſć *ex carcere mortis huius*! á nie ták iák *Servum Tuum*, iákó *Nunc dimittis ſervo tuo Domine*. Jákie tám delicye konájacego práwie były? Jákie áffektá i Amory? (*Phanatuel* piſze) że kto ten kámyk noſi z młodych, ná którym Synogárlice ſiadáia *amatur à ſenibus*. Oto Kámyk w ręku Symeoná z para Synogárlic, tákimi Święta Stárość záoſtrzył Amorámi! O Święte dokonánie! położyć głowę ná łonie Nayswiętſzey Bogárodzicy: przytulić do ſercá Páná JEZUSA, oczyſcić i oſwiecić pierſi ſwe: á w iego rączki oddać Duchá ſwego, nie tworzyć boiáźliwego ſerca żadnym gromem, trzymájac w ręku tę Gromnicę, *En Cereus Simeonis*. Ten ogień niech zápála oziębłość, niech oſwieca *Umbram mortis*, niech oczyſzcza *ſcorias peccatorum*, niech wyſwieca *Timores Nocturnos*. W. Xiadz Młodziánowski *ex Traditionibus* Duchownych Oycow powiáda doſwiádczeniem, że dziś dla upokorzenia Nayswiętſzey Pánny i Páná JEZUSA; záſtárzáłym w ſwych zwyczájach Grzeſznikom, dáie BOG ſzczegulná illuminácyá, i zápály do ſkruchy. Day Pánie B O Z E wſzytkim, ále i mnie więkſzeſtemu Grzeſznikowi nád innych. Amen.

K A Z A.

F

K A Z A N I E

Na Świętego W A L E N T E G O.

*Puer meus iacet in Domo &
male torquetur.*

WSzytkich Stanow áffektá dżiśieyszy Regimentarz ták záwoiował, ze się ná pochwałę iego żwerbówáne zdá-
dza bydź wszytkie Pánegiryki Nicstyháne to *Elo-
gium* żołnierskie; Nie mász któryby, miał złe słowo
dáć, nie mász przekłéctwá, ktore póspolicié zá Obozámi gwał-
townymi rekrutámi ida. *Ante omnia* Pan JEZUS go kánoni-
zuie: *Non inveni tantam fidem in Israël.* Nie miał pod Komen-
da swoia owego towarzysztwá: *Nulla fides pietasq. viris qui Castra
sequuntur.* Czterech Ewángelia S. liczy Rothmistrzow; á wszy-
tkich beátyfikúie. (*Luca 23.*) *Centurio dixit: verè Filius DEI
erat hic.* (*Aktor. 10.*) *Cornelius Centurio Religiosus ac timens DE-
UM cum omni domo sua, faciens elemosinas multas plebi, & depre-
cans DEUM semper.* (*Aktor. 27.*) S. Páwła Dobrodzi i Opie-
kun. *Centurio salutare volens Paulum.* I dżiśieyszy nád Prawo-
wiernych Izráelá wiernieyszy: *Non inveni tantam fidem in Israël.*
Po Chrystusowey pochwale stánał: *cum Elogio* Kátarnáyski Senat
(*Luca 5.*) godność iego Chrystusowi zálecaiac: *Accesserunt Se-
niores dicentes: dignum est, ut hoc illi præsles.* A któżby miał u-
włoczyć godności Stanowi Rycerskiemu? który z Aniołámi pá-
ragonuie! I oni zowia się *Militia Celi!* Zábrawšzy Pan BOG
ten tytuł *Dominus Exercituum*, Zástępów Boskich, Michał Wiel-
kim, Gábryel *Fortitudo DEI*, Polnym Hetmánem, co Anioł to
Żołnierz.

Zołnierz. Po Senacie nastąpiła Izraelska Szlachta, i to Káwale-
rowi swemu dała *Encomium: Diligit Gentem nostram.* (Luce 5.)
Sławne Czárnieckiego Elogium: *Sic Patriam amabat, ut se odisset,*
sic memor nostri ut sui oblisceretur, inter sua damna Patrie ege-
statem numerabat, inter suas divitias fortunam Poloniae. (1. Reg. 2.)
Záciągnął się Dáwid do Cudzoziemskiego Achisza Krolá Woy-
ská, *sed non processit contra fratres:* Káwałka chlebá Oczystego
nie ruszył, chyba że go uprosił ná Kármelu. Nie zdobić to
Tutelares Deos qui plura exigunt, quam poterant vorare lupi.
Ten Regimentarz ma to *elogium, Diligit Gentem suam.* Po Szlá-
checkim stanie z Pánegirykem nastąpili jego Żołnierze, *dicit*
huic vade, & vadit, fac, & facit, vlot wszystko, i háślo sławne
Veni, vidi vici, sed non Athemate vicis. Náostátek stáneli i Xięża
z tą pochwałą: *Sinogagam edificavit nobis.* Żołnierz á Kościoły
buduie, cud to wielki! Tyć Dáwidowi zázakázáno *Non edificabis*
Domum Nomini meo, eo quod sis Vir bellator. (2. Ezdra 4.) Ká-
wálerya Izraelska miała tę pochwałę, *una quisq. manu faciebat*
opus, & altera tenebat gladium, jedna ręka Jerozolimski murowáli
Kościoł, á druga się zá Kościoł biłi. Mnie zás, z okázyi Świętá
dnia dzisieyszego, to się naybárdziey w Rotmistrzu tym podo-
ba, że zápomniawszy inšzych interessów swoich z tą do Páná
JEZUSA przyszedł supplika, *Puer meus jac. t. & male torquetur.*
I o ostátnim w Kánálji swoiey Ciurze miał stáranie. (1. Reg. 30.)
Wypráwi się zá łotrzykámí Dáwid, i nápadnie ná porzuconego
ná drodze, inż prawie konájacego flugę, *Servus Viri Amalecita*
sum, dereliquit me autem Dominus meus. quam agrotare cepi nudius
tertius. Gdy wiernie służa i z stráta życia swego Pánom swoim
słudzy, i usługami ich zmordowani, álbo zámordowani ięcza
w ciężkich Pároxizmách, póspolicie ich odbiegáia *Dereliquit*
me Dominus meus, Ten Żołnierz nie wyrzucił do gnoiu tego
Párálityká: *jacet in Domo,* nie w bárłogu, ále podobno i ná iegoż
łószku iák naymilsze Dziecię, *Puer meus,* co slyszac Pan JEZUS,
porzuciwszy inšze zabawy ego *vadam & curabo eum.* Co dodało
P. JEZUSOWI tákowiey ochoty? Miłość oczywista ku choremu,

Serce miłośnierne ku skáleczonemu. A tey ochoty torem S. Cu-
dotworcá, Káplán, i Męczennik WALENTY, do káżdego cho-
ruiacego, iáko kiedyś w dom Asteryuszá Rothmistrzá Rzym-
skiego, ná uleczenie Kálestwa Corki iego biegał; tak on do
wszytkich chorob, á naybárdziey do ráunku *Wielkiej Choroby*,
ochotnym pędem bieży. Ten mieć będę Pánegiryk: *Medyk*
achotny naycięższych kalestw ludzkich S. WALENTY. Ad M. D. G.

Nie pretzszego iák zdrowie zepsowác, nie trudniejszego iák ie
w ostatnich terminách náprawić. Życie násze u Jobá opi-
sane: *Folium quod vento rapitur. Apocal ult.* przeniesiono z Rá-
iu do Niebá *Lignum vitæ offerens fructus duodecem, per Menses*
singulos, & folia Ligni ad sanitatem Gentium. Káždy listek Drze-
wá owego pewna Apteká. Ale iák listek z Drzewá urwác śá-
two, tak czekać álbo Rok, álbo Mieśiac innego trzebá. Alexán-
der Krol Polski tak był mocny, że trzy szyny żelázne kręcił,
áż nád tã zforca tak siłę zlámał, że w młodych latách, łyski
do gęby doniesć nie mógł. Jánusz Xiażę Ostrowski takiey był
potegi, że z łuku Księgi Tomowe przesywał wareszka: á gdy
Hán Tátárski łuk stalowy Zygmuntowi trzeciemu przyśłał, wy-
ciągnąłci go *cum gloria Gentis.* ále sam się zerwał, i umarł.
Pisze Páprocki ó Woyciechu Brudzińskim, że szczęście Kirysnikow
ná ręku nosił: i skoczywszy ná koniu, á wrot się chwyćiwszy,
koniá nogámi podnosił, á potym Páralizem zaráżony, ręka wła-
dnać nie mógł. Zemowitá Xieźniczka Mázowiecka, á potym
Zoná Ernestá Xiażęciá Austryá, taká moc miała w pálcách, że
i Włoskie Orzechy tłukła, i iák młotkiem naycięższym, w ściá-
ny murowe ćwieki wbijała, (*P. Kwiatkiewicz,*) á szczutkiem
kápie łamála, & *tandem* wysiliwszy náaturalne siły, ruszyć pálcá
nie mogła. Wielebym *raritates* Historyi Polskich powiedział,
ó Stániśławie Rádziwińskim, który dziękiemu Koniovi uszy ober-
wał. Ó Szlachćicu Polskim Sokalá názwanym, który białego
się Dziká z Niedźwiedziem wpoł rościł. Ó Woyciechu Cho-
dzićkim *Stemmaris* Kościeśz, który dębowe drzwi głowa wybił.
Bibersztejn

Biberfztein w oczách Krzywoustá który *animalis atrocissimi cornu fregit, & animal tenuit. Et tandem* te siły zdrowia męznego złamáne, nie mogły takiego znaleźć Rzemieśniká, żeby ie re-staurował. Ciężko strácone zdrowie náprawić, bo i nie nájdiesz Medyká. Gdzie też żyła *Salvatica* zdrowia ludzkiego siedzi? Mędrzec *Proverb. 10.* powiáda: *Vena vita, os iusti.* ktorego trzymáiac się textu terázniejsi Medycy, wiele dyszkuruiá. A co przedtym pulsú mącáli wyżej nád ręká, teraz u dłoni. *Matth. 17.* przyprowadzono do Páná JEZUSA Lunátyká, a w rzeczy samey Epileptyká, iák go Łukasz S. opisuie: *Spumans & projiciens se, nunc in aquam, nunc in ignem.* Prácowáli nád nim Apostołowie, uleczyć go żadná miara nie mógli, áż spytano Chrystusa, *quare Discipuli tui non poterant sanare eum.* Ták to ciężka chorobá byía, że tylko ia sam Pan JEZUS Medyk uzdrowić mógl, ciężka i *Wielka Chorobá* do uzdrowienia trudná, która minawszy, swoich Apostołów, dał w ręce S. Wálentemu. A ták ochotnemu, że muszę ná pochwałę iego text Máláchiaszá Proroká *C. 4.* przytoczyć: *Sanitas in pennis ejus.* Ostrożnie z zdrowiem, bo prędko odleci! ráczyby podobno chorobá potrzebowała picrza, to iest puchowych wygod: Młodzi ludzie buiáia, latáia, wszystkie fortuny i poćiechy (iák *Paradisus avis*.) obleca myślá i áffektem. Podobni Ikárusowi, który nád siłę swoję gdy zdrowie plúża wylátuiá, á gdy ie chorobá obárczy: áż ten co nie rozumnie buiáł ná kulách się czołga. Komplement Krásomowski záżywa tey Allegoryi gárnę się pod skrzydlá protekcyi, i Ewangeliá nie od tego, *Quoties volui congregare sicut gallina congregat pullos sub alas suas.* Ktoréż skrzydlá te nędzne pisklétá, ná poł gołe sieroty okrywáia, ieżeli nie twoiá opátrznóść najświętszy nędznych ludzi Protektorze Wálenty Święty. Stękáia często z Ekklezyástykiem, (*C. 41.*) *O mors quam amara est memoria! homini adhuc valenti accipere cibum,* iuż śmierć niesmáczná w gátle, á Wálenty S. i zdrowie, i smák lepszy wraca. Ták wielom *monstrum* śmierć stráśzne w oczách práwie konáiacych stánawszy, potężná siła uderza o ziemię kádukiem, á Wálenty S.

iák (*Ezech. 3.*) *Dedi faciem tuam valentiorum*, ná kogo spoyrzy, zaráz uleczy. I uznáia upádle zdrowia co (*Exod. 19.*) Uznawał lud Boży *non possumus salvari nisi per manum validam*. Inni Święci Boży do nas z zdrowiem ná żońwiu, dáiac ráfunek! ále nie zaráz! u S. Wálentego zdrowie prędkie ná skrzydłach leci z ochota swoia; *Sanitas in pennis ejus*. Gdzie on stáał, ślepotá z oczu Asteryuszowny, czárci z opętanych, śmierć z trupow ucieka: A w ten trop Duszá w umáńlych, zdrowie w chorych włata. *Sanitas in pennis ejus*. Inni Święci Klientom swoim dáia pomoc, ále tylko w niedostáteczkach, w utrapienkach, y bolkách! iák Głowy zawroty Piotr S. Głowá Kościoła; Lucyá S. Ślepotę; Appolonia bole zębów; Bolączki S. Sebástyan; Káncer S. Roch leczy &c. Máie to fa jeszcze bole; Święty Wálenty *Wielkie Choroby* leczy: ktoremu to przyznáć trzebá, co (*Ecl. 36.*) *Ad omnia valet*.

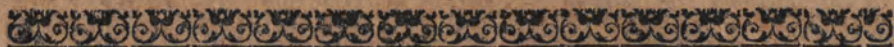
Máia niektóre Narody według Gállená dziedziczne choroby, *Aliquibus Gentibus infusi sunt quasi hereditarij morbi*: I tak *Meniorum Gens fecunda & stulta*, gdzie śiac nie potrzebá było błaznow, sami się rodzili, mózg im sechl. A o iedney Prowincyi Polskiej Władysław Czwarty mawiał: że nie przychodzą do rozumu, álisz w lat 30. á od lat trzydziestu, do śmierci száleia. Węgrzy máia Pedogre trad dziedziczny. *Kariviolite* strumy. Niemcy głuchotę, &c. A w Bábilonie pánowáły káduki, iáko (*Baruch 4.*) *Gavisa est Babylon in sua ruina, & latata est in suo casu*. Przeniośłá się tá biedá do Polski práwie do wśzyklich stanów. Przed naywyższemi Potencyámi cięższy káduk niż kiedyś Szatánski rzuea ludzi: *si cadens adoraveris me*. Krol Polski ma *Jus caducum*, do ktorego wiele się wpraszaia i upraszaia cudze dobrá Kádukiem. Sukcessyc są to spadki, to jest káduki. Słowá owe Mędrca: *Tradidit Dominus mundum disputationi*. Syryácka szkoła czyta: *Tradidit mundum Constructioni*, i wy rozumiecie, że to się świat będzie budował? táka to jest światá Konstrukcyá, iák u Grámmátykow Deklinácyá. Naprzód Imię wie kie *Nominativus*, Miánniacy, á posłáremu spadek, dopieroż *Genitivus*.

Genitivus, rodzi się familia, *totus* wielki spadek. *Dativus* day wyprawny Panie Oycze, i to wielkiej substancyi spadek. *Accusativus*, aż tu skągi, básarunki, práwá, i to fortuny spadek. *Vocativus* wzywánie ná Kommissye, ná ugody *amicabiles compositiones*, i to spadek, á náostaték *Ablativus* Fortuny, áliż nie w mieżku nie mász. Słowem dobrá spadkiem násze *per casus fortuna declinat*.

Łáćiná wielka chorobę *Comitalem morbum* názywa, Seym, Konfederácyá, Publiká, wielka to chorobá Oyczyzny, gdzie *passim* swywola káduczno piáne, ná fortuny cudze, i sławę, &c. toczy. I ten Pároxizm zdawná czuńác Polská, znáć *propter remedium* uformowálá sobie *Quatuor Adagia*. Wielkie to znáki wielkich Pánegirýkow były i w Izráclu i po innych Nácyách, gdy záwołánego i záśluszonego Oyczyźnie człowieká wzięto w przypowiastkę. Ták o Saulu, *Saul inter Prophetas*. Ták o Dáwidzie, *occidit decem millia*. Ták, &c. &c.

A u nas w Polsce między nászemi Adágiámi náyczęściey S. Wálentego wspominamy, 1. Gdy grzecznego widzimy człowieká. Mowiemy *Walenty mu*, to jest álbo zdrowy, álbo grzeczny. Drugie *Adagium*: *Eodacis Walenty popadł*. I nie jest to przekłéstwo. Oślátnie, *tám do Walentego*: to jest, w oślátnich desperácyách i przypadkách do nikogo prędszego nie mász Polakom nászym *Refugium*. Zrad w Księdze ktorey tytuł *Forteca Polska*, tego Świętego ták chwala: *Sanctus domesticus Polonia*. Co tłumáczac Author, nie mász Miásta i Miásteczka znákomitszego bez Kościoła S. Wálentego, rzadki Kościół bez Ołtarzá i Relikwij iego. A że z szčegulncy láski Boskiej tego Świętego Ciáło zá wielkim stárániem, i trudnym, do tego Kościoła z Rzymu przeniesione: Czego nam zazdroszczá insze Národy, iák Hiszpánia, która że iednę Relikwiá ma Ciáła iego, przednią Pánstwá swego Prowincyá od iego Imienia názwálá *Walencya*. Niech to prawdá, co przychylny temu Miástu Orator nápiśál: *Jaroslavia, Valencia*. Jesteśmy według Apostoła *Epistola Christi*, Krwiá iego zápieczętowani. Jákież w listách stárodawne *Exordium* i *Epilogus*.

logus. Si vales bene est, á ná koncu Vale. Tymci ia kończę Ka-
zanie moie, czym (*1. Machab.*) *Bene valete & estote felices*, pod
Protekcya S. Wálentego. *Badźcie zdrowi szczęśliwi i w rze-
czách docześnych, i w rzeczách do nieśmiertelności należących*
Járosláwianie. Amen.

K A Z A N I E

O Świętym M A C I E I U Apostole.

*Abscondisti hæc, á Sapientibus &
Prudentibus, & revelasti
ea Parvulis.*

Z Konfundowano dziś, wszystkie Swiátá Madroski, nie
tylko Filozowskie Peripaty: Statiri Plátonow, Aristote-
lesow i innych Akadémij Stoikow, y Mistrzow: Ale
też i Chrześciańskich Sápiéntow. *Abscondisti hæc á sa-
pientibus.* Kryje się z tájemnicami swemi przed Madremi Nie-
bo. Większa ma konfidencya, do Prostaczkow! (*Ezech. 1.*)
Cherubini nie śmieli przystąpić do Tronu Boskiego, ále zástla-
niáli się szczydlami przed obliczem iego: A zás mowi Chry-
stus w Ewángelij (*Marc. 8.*) o máłych Aniołkách, Strozách *pu-
sillorum: Angeli eorum semper vident faciem Patris mei qui in calis.*
Nayniższym Aniołom w Hierárchij Niebieskiej, wolno pátrzyć
oko w oko Oyci Przedwiecznemu: Cherubinom tey konfiden-
cyi nie dopuszczáia. Bo Madrzy. Przyimuie Chrystus trzech
ab Oriente

ab Oriente Mędrcom Ecce Magi! Jednę im tylko za Przewodniką dał gwiazdeczkę, *Scintillam Cali*. A zaś Pasterzom prostym (*Luca 2.*) *Claritas Dei circumfulsit illos*. Jąsność Boża ogarnęła ich. Herod *Congregans omnes Principes Sacerdotum, & Scribas populi*. Wszytkich Piśmiennych Doktorów zwołał: aż i ową Gwiazdą zgasił. Dopiero rozjaśnił ją nad bydłęcą szopką: w Jerozolimie gasnie! nad bydłącym chlewkiem jaśnieje! Na gorze Tabor *Nubes Lucida* otaborowała miejsce przedziwney wizy! Ktoż tam był? Piotr jeszcze nieuk, *nesciebat quid loquebatur*. A innym komunikować tey wizy zakazano: *Nemini dixeritis Visionem*. (*1. Reg. 3.*) Helemu najsławniejszemu w Izraelu Doktorowi się nie komunikuje, z Samuëlkiem Dzieciąta gada! Wiczdza do Jerozoliminy na tryumf? na Oslicy i Oslatku? nie na Wielbłądach y Dromadaryuszach: Wprowadzają go *Pueri Hebraeorum*, a *Legis Doctores* w kaćciech siedzą! A to i dziś! Bylić też między Uczniami Chrystusowemi Doktorowie uczeni! *Erant autem in Ecclesia Propheta & Doctores in quibus Barnabas, & Simon, qui vocabatur Niger, & Lucius Cyrenensis, & Manaben, &c.* Był Szczepan, y *Barabas Justus*, obadwaj uczeni, których *Academia Libertinorum & Cirenensium* przedysputować nie mogły. A przecie *Cecidit sors supra Mathiam*. I Niebieska *Sors juvenum Amica!* Młodzi mają większe do Niebą szczęście! Ile mogą w Piśmie Bożym zważać. Częścicy nie Niebó kochało w młodszych począwszy od Abła: Jakób, Józef, Dáwid, Sálomon: i im komunikowało Tájemnice swoje! Drzewo proste Głogowe obrał sobie BOG przed Moyżeszem: *Apparuit in Rubo*, a Cedry Libáńskie, Pálmy uczone, i Laury mijał. Gorczyczne drzewko *quod minimum est Oleribus terra*, obrało na osadę gniazd Prástwá Niebieskiego. Inne znaczniejszy pokinawizy, *Non omnibus datum est nosse Mysteria Regni Dei*. O to! to szczęście dziś potkało Maciciá Świętego. *Revelasti ea parvulus*. *Cum simplicibus sermocinatio ejus*. Co biorąc za Máterya Pánegiryku Świętego Maciciá.

W Pierwszym Punkcie: Podeyrzana jest pospolicie: Madrość świata u Pana BOGA.

W Wtórym: Maćcia Świętego Pokorna Prośłota, miłsa BOGV y wyższa nad wielu Doktorow.

PUNKT PIERWSZY.

Podeyrzana jest pospolicie Madrość Świecka
u Pana BOGA.

DWie są rzeczy w Piśmiennych Madrościach niepewne, *Excessus & Defectus*, albo gdy nązbyt przemędrzeie, albo gdy się niedouczy. Dwóch się rzeczy wzdygał Psalmista: *Oleum autem peccatoris non impinguet Caput meum*, a Gloffa czyta: *Non inungat labia mea*: Dobrze: to mieć olej w głowie, *Impinguasti in oleo caput meum*, (*Psal. 22.*) ale kiedy nązbyt: to *Peccator*, bo przemadzał. Ale i to nie Odpust, *Non inungat labia mea*. I to nie mądry gdy tylko sobie pomąże Wasy Łacina: *Ex Codice Modice: ex Digestis parum potestis* z Grámmatyki coś: z Dyalektyki niewiele: z Filozofii, *ex Jure*, z Theologii nie pyta, a przecię: *Doctor, Doctorum*, iák ow Grámmatysta S. Bázylego Antagonista: który tym się szczycił, że tak: Táiemnicę Troycy Przenayświętżey przeniknął iák BOG sam siebie. A on go odesłał do Mrowki aby mu iey konstytucyę opisał: gdzie śledzionę, gdzie wątrobę nośi. Ják Uchániski się szczycił: Jam ci nie Filozof, nie Theolog, ale mię w Grámmatyce nikt nie przedysputuie. Takie Madroſtki: *inungunt labia*. Ják i owe pięć Pánien w Ewángeliji: raz im Oleiu niedostaowało: *Date nobis de Oleo Vestra*. A drugi raz go aż nązbyt nákupiely. I tam *fatua*, i tu nie *prudentes*, lepiey w ráz, iák (*Psal. 70.*) *Non cognovi literaturam introibo in potentias Domini*. Nie umiesz Piśmá, to wpádniesz w potencye obrotow. Umiesz! pámiętaýże co nástępnie *Domine memorabor iustitie Tue solius*, aby zbyteczne Piśmá wykrety, w nieśprá-

nieśprawniwośći Lábirynty Cię nie wprowadziły: i to złe gdy po Łácinie Madry, a po Polsku głupi, i to nie honor, gdy iáko pisał Historycy *de Casimiro Monacho: Ille Rex primus scivit latinè legere, & nihil intelligere*. Jáko przed Batorym Krolem skárżył ieden: *Hodie magnus frigus* popráwił się *magnū frigū*: Aniedawno się śmiano *Tui Militi occiserunt mihi duos socios*: Réspons: *Bonus*. Ták z temi niedonkámí śmiech! A zás biedá z przenczonemi Heretykámí Kościołowi Bożemu. Ták Martin Luter uczyniwiży się piątym Ewángelistá: Hans Kálwin Doktorem Doktorow zámiejszáłi Kościoł Boży. Ták wykrety Máchiáwelskie turbiá Politiá Chrześciánską: Ták Lucifer Cherubinem się Naywyższym zrobiwszy, zruinował Niebo. Ták Adam *de Ligno scientie boni & mali* skosztowawłszy Ray spuścószył. Jeden tylko Herb jest u Páprockiego *Madrośká*: ále się náninożyło na Przewrotność Oyczyzny *Názbyt*. A owo stáre Przyślowie: *Dum Sapiens errat, graviter errat*. Absalon czym zginał? miał Achitopelá Confyliarzá, o którym (z Reg. 16.) *Consilium autem Achitopel, quod dabat in diebus illis: quasi si quis consuleret DEUM, & erat consilium omne Achitopel*. Rádził Absalonowi cudze i ieszcze Oycowskie Zonki, &c. i zgubił i iego, i cały Izráel, i siebie, przemadry Confyliarz. Uwodził mię dworność spytać? Kto też Mędrszy? czy Szátan? czy Anioł? Nie uwłóczę nic Aniołom Bożym! którzy i z náтуры! dopieroż z Zwierciádlá Madrości Bożey: Nie tylko *Naturales Scientias* ále i *Supernales Sapientias* zábieráia: Ale mórálizuiac po Káznodzieysku, i Szátan nie głupi? ma nátürálne Przymioty! ktore miał od poczatku: ále potym złość go uczyniła tránctem, *Serpens callidior*. A o Ludziách mowiac morálnie. Będzie owo Pánienká, álbo Młodzieniaszek: spytać ich ná Spowiedzi: Jesli też nieczystych myśli: i áffektow nieznáia: Odpowiedza z Błogosiáwionym Kosska: *Nie rozumiem tego: to głupi, bo Anioł* spytażć wiadomego *de Amoris, & Arte Amandi*, Owidiuszá, i Owená: náuczy się i nayniewinnieyszy Sánchez Theologu, co sa zá inwencye, i indústrye obrażać BOGA. Spytażć Aniołká w ciecie, iczli też kiedy sobie podpisał? Niewie,

Spytajże owego co iest *Magister in Arte bibendi*, nábluźnići do uszy Spowiedniku: Oto wiemy z Pismá, że Czárci są *Potestates & Filij tenebrarum*: Aniołowie *Filij lucis*: co też mędrszego? czy Noc? czy Dzień? Psalmistá odpowiada: *Dies diei eructat Verbum*, ledwo słowá wymowić może Anioł do Anioła: A zaś *Nox nocti indicat scientiam*, Co Czárci nie robią po nocách! pokażą drogę i umiętność obrázy Boskiey. Mamy u S. Apostoła, że się powádźili S. Michał, z Lucyperem: *Cum altercaretur Michaël cum Diabolo de Corpore Moysis*, S. Michał *non est ausus inferre blasphemiam*: A zaś co pászczekował Luciper: trudno wymowić? I Moyzeszá, i Lud Boży, i Michałá pobluźnił. A S. Michał *non est ausus*, bo Anioł. Ták w posiedzeniách politycznych, Diabeł nie człowiek, nábluźni ná Zwierzchności Duchowne i Świeckie: Kościołowi Bożemu i Zakonnym ludziom, i Wierze Świętey, i BOGU samemu się dostanie! Zniewaza każdy stan i Osobę: koncepty niepoczciwe z ięzyká, *Lingua inflammata à gehenna*, káżdego opala, ośwedza, opászkwiłuiá. A Anioł poczcíwy milczy: *non est ausus inferre blasphemiam*. Oto z Prorokiem (*Hier. 4.*) dziwować się trzebá, *Sapientes sunt, ut faciant, & dicant mala, bene autem facere & discere noluerunt*. Toć Czárci mędrsi náđ Aniołow? Ale *Sapientia huius mundi, stultitia est apud DEUM*. To takim Cerebellom ma dowierzać Niebo? O *terebrata Capita*, które (iáko w Polskim Pałacu widziano) *Secularismus*, Wykręty! Swidry Pseudopolitij, i Muzg światowá nádętością nápuszony, ięzyk Cholera: Serce Amóránmi záprawné: prześwidrowáło. przeięło. Gdy się miał Swiderskiego zwiázek świdrować, widzieliśmy Kometę ná Niebie Swider: Swidruia. *Terebrata Cerebra!* i wyswidrowáli Zwiázek. A toż są niepodeyrzáne Niebu Swidry, ziemskiey Politij poczcíwey sprosne.

PUNKT WTORY.

S. Macieja Prostopa, Mędrsa náđ wšytkie Doktorye.

JAK Świátá tego (*Gen. 1.*) początek od dnia pierwszego *Factum est*

est *Vespera* & *Mane dies una*. Tak Pierwiaszkowe Kościoła Chrystusowego poczatk: z tą dyfferencyą. Ze się tam nierychło wyiaśniało południe! tu zaś prędey. Powiedział Chrystus: *Abraham desideravit videre diem meum*. A ten dzień iego iaki miał proceder. *Vespera*, naprzodu utaicnia iego przez lat trzydzieści. A daley co? Rozmierzył Kompas swoy na dwanaście godzin: *Nonne duodecim sunt hora diei*. Dwanaście Apostołow: a każdy godziną Chrystusową, Kościół Boży dla Nabożeństwa Kąpłańskiego i Ofiar Świętych, nie od poranku zaczyna Dzień, ale od pierwszey Godziny po Północy: ztał w ten czas *non jejunus, non potest accedere ad Altare*. Zegar Męki Chrystusowej tak się zaczynał: Pierwsza Piotr wybić miał, *Non potuisti Petre una hora vigilare mecum*. Drugie godziny w zepsowanym Zegarze wybiegły *Discipuli ejus fugerunt ab eo*. Przyszła ostatnia Godzina Ciemności Judasz! a Pan do niego: *Hec est hora Vespera & Potestas tenebrarum*. Godziną piekielnych Ciemności. *Vespera* Poczwara Nočna! Godzinę wybił, *Dedit eis signum*. znak okropniejszy nād *Siculas Vesperas*. Tak się zaczął dzień okropney Męki Chrystusowej. Na tey godzinie zepsował się i prysł: *Crepuit medius: Discipuli fugerunt*. Zegar Chrystusow. Aż się zaczęło *Mane*. Gdy na to miejsce staneła Godzina iasna: w Ciemności te były Godziny, poki *Lumen ab alto* z Duchem Świętym nie zaiasniało: Zaczęło się *Mane Dies*, gdy Maciey Święty na tym Zodyaku, Duchem Świętym zapalony zaiasniał, *Nihil tenebrosius Judas? Nihil lucidius Mathias?* Toć to iest Apostolskiego Dnia *Mane*, ta Jutrzenka, *Aurora Diei*, (mowi *Olivs*.) Innę Luminarze pozayły: On nigdy w Zaciemieniu Wiary Świętey nie był. *Prima Theologorum Capita defecerunt*. A ten Prostackek, mędrszy nād nich! *De Mathia non legitur quod fugerit a Christo*, (Nazianz.)

(*Matth. 26.*) w Przypowiaście swoiey Chrystus powiada: że Gospodarz wyszedszy szukać Robotników do Winnice, zabrał z rana, wiele godzin: aż do godziny Jedenastej: A Dwanasta gdzie iest: *decessit duodecima Iscariotes*: na iego miejsce dwanasta Ma-

tyasz. Gdy przyszło do zapłaty: *Erunt novissimi Primi*. U nas godziną Dwanaście Południową. *Nox Judas, Meridies Mathias*. mowi tenże: Wyzwali się dwaj Lutnistowie Przedni *Aristodemus* i *Eunomius*, kto z nich melodyniey wygra koncert. *Aristodemus* wygrał sztukę swoją. Gdy *Eunomius* trelami wysokimi nádrabia, stroną mu się ostatnia spadała: A tu polna przyleciała *Cicada*, álbo świerczyk, i dotrzymał Melodyi. Ták się itáło w Cytrze Chrystusowey: Ostatnia jego stroną spadała się, *Judas crepuit medius*. A ten niby świerczyk *Mathias minimus*. *Implevit chorum & perfecit Harmoniam.* (*Enissenus*) Cytuia *Aristotelesa* (*Pericher. s.*) *Ultima generatio, Primá perfectior*. Prędkie i pierwsze owoce często gniełki: *Præcoces fructus, raro maturescunt*. *Clemens Alexandrinus* powiáda: że Máciey był to ow *Zacheusz Staturá pusillus*: ktory obaczywszy że był wstąpił *in arborem Sicomorum*, to jest ná *figę* *Glupia, Vanitatem Judæorum* (suo vestigio proterens, (mowi S. Ambroży.) Zstąpił niżej: á wyrośł nád wszystkie madre Pálmy, Laury, i Cedry: Tenći to jest *Parvulus* i Imieniem i rzeczą, ktorego Chrystus: *Statuens Parvulum in medio eorum, dixit, Nisi efficiamini sicut Parvulus iste, non intrabitis in Regnum Calorum*. Z niego wzor i przykład, doskonałość mierzac. (*Hugo Carnot.*) A gdy ten Máluczki nie mógł się przed wysokimi ná Kazanie Chrystusowe przecisnąć Audytórami Chrystus wołał: *Sinite Parvulos venire ad me*. Ten nád innych prędszy miał *Access* do Chrystusa. Tenći to jest *duodecimus amethystus*, (*Apoc. 21.*) Kámién drogi Gornego Jeruzalem, ktory (iáko *Plinius*) zápalony nie zgore, áni gáśnie. Ten to *Amethystus* fercá Chrystusowego kochánek! Ten to *Beniamin*, najmłodszy i najmilszy. Obiecał Chrystus (*Matth. 19*) *Sedebitis super sedes duodecem* to S. Máciey ostatni będzie siedział ná Sądzie ostatnim? A któż pierwszy będzie ferować sentencya? w Świátowych Trybunałach z gory sentencye idá: Ale w Konsistorzu Niebieskim ostatni wpizod *Erunt Novissimi Primi*. I ták pierwszy Máciey wotować będzie. A pewnie i inni i S. Piótr sentencyi jego niepogáni. I ták ten *Minimus* nád wszystkich!

Suknie

Suknie Chrystusowe porozbierali sobie i pokrajałi. *Diviserunt sibi vestimenta mea unicuique partem.* Została na losy suknia *Inconsultis*, komusz się dostała. Powykupowalić inni Apostołowie te kawałki od oprawców. Ale *Inconsultem* Maciey Święty. *Cecidit Sors supra Mathiam*, (mowi S. Efrein.) A ztym innym Apostołom Dzielnice się swiata dostały, Świętemu Macięiowi cały swiat.

Konkluzya z Medytacyą.

DO Fortuny Świętego Macięia, *Cecidit sors supra Mathiam*: przydać Ewangelia: *Tollite jugum meum.* Albo to Fortuną w iarzmie chodzi? Potentać swiata są Olbrzymami: *Aqua multa, populus multus.* Coż mowi Job c. 26. *Ecce Gigantes gemunt sub aquis.* Drażnikami są Pánowie swiata: każdy z nich *Agnus qui tollit peccata mundi*: iák w Niebie Barankowi: tak na ziemi Potentatowi oddać: *Honor, gloria, &c.* a on *tantum Agnus occisus, tollit peccata mundi.* Oddać Chrystus Piotrowi Honor Naywyższy Kościoła swego, ale zaraz przydać: *Alius te ducet, quo tu non vis*: pociągac cię beda i poganiac, a ieszcze wloza iarżmo Krzyżowe. Mieć trzeba kommizeracya nad Przełożonemi naszymi, pod ciężarami ięczącemi. Co za ciężar Macięia Świętego? *Successisse Jude Proditori, gravissimum Mathie (Oleaster) jugum.* Ieszcze Postronek nie osęcht z Judaszá, ieszcze iego Krzesło Apostolskie cuchnęło zguba iego: a Macięy na iego miejsce wstępuje! Straszna Promocya Cambizesa: Synowi zasiadać do Sadow, na Krzesle odartego: z skory Oycá! Straszniejszy! Gdy niesławnego Udoná kto zasiada Stolicę, na to go miejsce prowadzi: gdzie posoka iego zboczyła się ziemia! Krolá Polskiego przy Koronacyi prowadzi na Skalkę, gdzie okrutny Boleław zabił Stánisława: pokazuiać mu, tak okrutney zbrodni miejsce. Toć było Mátyásno Macięiowi, że go przez gwałt na ten Honor wladzono, więc mowi (S. Efrein) że ustatwiecznie plakał *Successi Proditori*? A teraz się ubiegają do Honorow iák na pewną zgubę. Czárnkowski obiały Podkomorzym

Poznán-

Poznańskim, rzekł: Wolę Szlachcicem prosić bym być w Niebie, niż Podkomorzym w Piekło. Jako teraznięszym wierzyć, i co powierzać Sędziom? Przysięgają: że się nie stawali! którzy i szukali, i przepłacali. To to! Ciężar sumnienia, *jugum grave*.

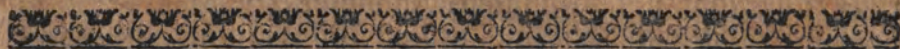
Prawdać! że nie szpeci konia munsztuk, ani Wołu bogate iąrzmo! ani Orła bogate pęciny: Tak człowiek zdoła *pulchrum est Viro cum portaverit jugum ab adolescentia sua*. *Alfonſus Arragonij*: gdy dobył Neapolim Orłowi jego Herbownemu *aureum imposuit jugum*. Gustaw Szwedzki: Orłowi Polskiemu pęciny: A Pogoni Litewskiej Munsztuk, ale te i Czárnecki, i Chodkiewicz zrzucili ozdoby. Zás Święty Máciej gdy na istryję jego ciężkie włożono iąrzmo: Tym się cieszył (jako pilze Carnat.) *Fumentum Christi sum pro ejus amore jugum leve & suave patior*. I miał w tyw iąrmie Poćieszyciela Chrystusa Krzyżem obwólą: nego, a do siebie mowiacego: *Mathia tolle jugum meum*

& dicce: quia mitis sum & humilis corde: To

ćiche i pokorne serce: znalazło ten

Los fortuny, *Cecidit sors su-*

pra Mathiam.

K A Z A N I E

Na Uroczystość S. KAZIMIERZA.

*Quodsi venerit in secunda, quodsi in tertia Vigilia venerit
& ita invenerit, Beati sunt Servi illi.*

MUśi to być nadzwyczajne Święto, do którego w Kościele Bożym trzy są Wigilie! Są Uroczystości, do których odprawniemy jedną Wigilię? A do Świętego Królewicá naszego Ewangelia

Ewangelia trzy Wigilie opowiada, *aż in tertia Vigilia!* Wielka
 to Wroczyść *Pánicz Święty!* Inne są, *Secunda*, inne *Festa Prima*
Classis, ten Fest *Tertia Classis!* Różnie Nabożeństwa chodzą: By-
 wała w siermiędze: i w Łokuszach: to *de Feria!* ale kiedy się
 Święto ubierze w Purpurę! Wielka to *Solemnitas!* Kazimierz S.
 nasz: Purpurę na wierzchu: a na Ciele Krolewiczowskim sier-
 mieję i włosienicę nosił! Dwicmą się odziewał z zwierzchu
 Polstra i Węgierska, iako *Rex Electus Hungariae.* Ale mu ta mi-
 łsza była, która Krolewiczowskie krwawiła Ciało. Prawdą to-
 że u Pana BOGA naszego: tak w guni chłopskiej, iak i w Kár-
 mazynie iednąż to Wełną! Jak w Cedrach Libáńskich, tak i w
 Chrościnie, wszystko to Drwá: przecież *Pulchrior est pulchro*
veniens de corpore virtus: Przyjemnać była Chrystusowi: Stáro-
 ścia pomarszczona, łzami porána twarz S. Piotra! ale miłsza
 sercu jego Niewinność Janowa! *quem diligebat JESUS.* Pięknać
 Pokuta! ale bodáyże nie grzeszyć! Krolewicz nasz pięknie-
 szy przy Postach i urodziwszy, niż inni przy Kárnawalach, bár-
 dżiej wygrzeczniał z Wilenskiej Wilij pić wodę: niż inni
 żłopájac zbytecznemi trunkami, przeładownicy żoładką! O:
 Wilio, nád płynące kánarami Abarysse! *Vino & melle fluentes!*
 Gniewam się na tych Málárczow: którzy go suchotami, nieuro-
 dy *deformitate*, máluią: Widziałem iá w Wilnie Anielskiej jego
Portret Niewinności: który Gláncem swym wszystkie gási urody.
 Nie darmo Święto jego w Post Święty przypada. Nie iedną ten
 Święty macerował się Wigilia. *Jesunio à carnibus abstinentiá, à*
carnalitatibus & Vigilijs, resistamus diabolo: mawiał do swych Świę-
 tych S. Estem. Trzy są Posty, które tuczą i grzecznicia czło-
 wi ká pobożnego. Post, à *Carnibus*, od mięsa: *Abstinentia* od
 Cieleśności i ostrożność od Letárgu Nikeczemności. Co pier-
 wszego Postu? à *Carnibus!* Ten nikogo nie tylko nie umorzy:
 ale utłusci! Pásły się Fáraonowe Krowy (*Gen. 41.*) siedm, ná
 buynych łakách: siedm ná ugorách bezżywnych, támté tu owite:
 te w buynych palzách chude: Záchciało się chudym klępom,
 przy buyności swej mięsa: przepłynawizy przez rzekę poiadły,

tłuste i ąłowice, a postaremu chude Kárwy: Dániel w Bábilonii od-
 rzuciwszy Krolewskie potrawy, leguminikami postnemi z kópánia
 swoia utyli, wygrzecznił; *Apparuerunt facies eorum corpulentiores
 pre ceteris*. Ná Tobiasza porwała się Rybá, która go pożrzeć
 chciała: a gdy on ją zjadł *Apprehende*, Aniołem był, pod Dyrekcyą
 Rásáfá Archanioła. Gdy Pan JEZUS nie miał czym czynszu
 zapłacić Cesarzkiego, posłał Piotra do morza: aby w Rybie,
 która złapał, Monetę *Et in ore ipsius invenies staterem*, dał, czemu
 nie do Wołu! albo Kuropatwy: bo ten pieniądz w Rybach ułtách
 znaleziony, wypłacić mógł dąninę należyta BOGU i Cesarzowi.
 S. Kázimierz nie szukał Kuropatw: ani dopieroż owych Prze-
 piórek, które po noey wołáia *Podz po mnie*. Posty jego były
 Leguminne iák Dánielskich Páchołat: Bo gdy przy Krolewskim
 Oycá swego, siedzieć musiał stole: Mięso zawsze pod stoł pádá-
 ło; krórey jego industryi doyzrzawszy Oóce, dziwował się uro-
 dzie jego. A przykładem jego Jágiellonski Dom zbudowany:
 surowie potym Posty odpráwował, rák, że krom innych dni zá-
 kazanych od Kościoła: We Srzodę szkrupulatnie poscił aż do
 Augusta Pierwszego: ále tego Domu ostatniego, który gdy we
 Srzodę Gościom Niemieckim mięsny wystáwił Báńkiel, Senat
 zgorzszony odszedł od Krolewskiego stołu. A przy tej ábsły-
 nencyi á *Carnibus* żywi i długoletni Polacy byli! teraz mięsiska
 dość iedza, a w suchoty wpadáia. Faryzeusz szczycił się *Iejuno-
 bis in Sabbatho*. U S. Kázimierza *Vita perpetuum Ieiunium* (Dłu-
 gós.) Drugi Post á *Carnalitatibus* Ten ci jest *Progres á Carnibus ad
 Carnalitates*, ktorými iátkami teraz zaśwędziła się Polska. Powie-
 tiza zarázy, ále najciężey pánuiące Łoźnice od Cudzołóstwá.
 Ach Łoźnice! náń wšzytkie mory iádowitŹe! Do końáiegego
 Krolewiczá wołáia Chrystusa *in Capernaum*! co się tłumaczy
Villa Voluptatis: Ná co ten Pánicz chorował! ná Łoźnicę! *in
 Villa Voluptatis*! Předzey śmierć zkoś Tulipan: niż zaderewiŹty
 OŹet! Pápinkowáte nie długie zdrowia! StruŹie żoładki máia,
 żelázne síly: pieŹczoty domowe, wygody PánŹkie, śmierć to Pán-
 Źka, *incipiebat enim mori*, łatwa chorobá, *in domo voluptatis*,
 gdzie

gdzie co Folwark, to Volupta! Kto Konterfekt widział Dániela: á drugi stoletniego Zuzaniſtę; Niech się w nich przeżyrzy. Dániel y Zuzanna, wſzytkich urod okraſa! rozwiaia się ná twar-
 zy Roſe, ná ſlicznym Ciele Lilie, żywość w zmyſłach, ſkro-
 mnościá ułożonych; wſzytek glanc natury: A u nieczyſtego
 Zuzaniſty oczy zá ſto mil ućiekle, twarz ſtrupała: nos tradem
 Paryſkim ogniey: kto temu winien? *Villa Voluptatis*. Nigdy
 tak nie oſzpeca twarzy: nie oſuſza urody poſty: iák *Volupta*. Gdy
 (*Eſther 1.*) częſtował *Aſſuerus*, *bibebat unusquisq; ſecundum eta-
 tem*. A *error Librariorum ſecundam aetatem*, przepił káždy ſze-
 ſliwie zdrowie! Połowę lat roſpuſta, i ſzczęſliwych przepiia!
 ſpoyrzyſz teraz ná kálekę Páńskiego! pokręciły mu głowę ko-
 runy, bo murecz chmiel uſtáwicznie głowę kręcił, w oczách Ale-
 m-
 bik, w rękách chirágrá, w nogách Podágrá! *Artritis* w koſciách!
 O nieſzczęſliwe życie! przepił *ſecundam aetatem*! Nie przypada-
 ły te áffekcye ná wſtrzymieźliwość Kázimierza, bo innego nie
 używał trunku, tylko Wody, według *proxim* Jágellonow Domu.
 I dla tegoż też że natury nie zápalał goracemi trunkámi: Po-
 ſcił á *Carnalitativus*, *Malo mori, quám ſedari*. Trzeciá Wigilia
 to ieſt oſtrożność odpráwował, od nikczemności Letágu oſpá-
 łości, i záuiecbánia rzeczy wiecznych, o ktorey ſtrazy i oſtro-
 żności niżej będzie. A po tak ciężkich Wigiliách, náſtępie
 Uroczyſtość! i nie iedná! Ná pogrzebie Nie winnego Cefarzá,
 wdzięcznego wſzem ſtanom Gráciána, káżac S. Ambroży: *Facta
 eſt Victoria mundi, ſanguis innocens triumphat, triumphat & Ecce-
 ſia*. Jákovy rzekł: że Gráciánus po ſmierci tryumfuie we krwi
 ſwoiey, zwyciężcá ſwiátá, á Koſciół Boży po nim w zálobie
 nie chodzi. Coſ iá podobnego o ſwiętym Kázimierzu náſzym
 myſię: Uroczyſte nam Polakom trzy tryumfy, ten Zwycięzcá
Mundi, *Carnis* i *Pieklá* zoſtáwił. Ktore *enigma* explikuiać.

W Pierwſzym Punkcie: *Kazimierz tryumfator ſwiata*.

W Wtórym: *Triumf de Sanguinibus iego mywiodę*.

W Konkluzyi: *Triumf Koſciółá Woiuiacego*.

K A Z A N I E PUNKT PIERWSZY.

Kazimierz Tryumfator światła.

NA Strażach, i ostrożnościach, i Gospodárskim, i Woiennym Ludziom wiele zależy! Dziśieyszy Gospodarz, Imię miał *Sisciret*, Nie przeźorny wskorałby był *Non feneret perfodi domum suam* Gdyby ostrożnie pilnował Domu swego złodźiby go nie podkopał, *Si sciret*. Zle kiedy w Domu Páná nie mász, zwłaszcza dozornego. Biádá ziemi i Niebu, gdyby Słońce zgásło! Biádá Owczárni! iák w Wielki Piątek smutno spiewáia, *Recessit a nobis Pastor*. Zle się dzieie: iák (*Proverb. 7.*) *Et Vir non est Domi*. Felis Rzymiánin sławny, powracáiac do Domu, pyta się Poety co się dzieie! *Belligerant mures dum Felem non habet ades*. A Catonowi! *Mus solit in stratum, dum scit abesse Catum*. Nie będzie Jegomości *Catum*, to iáki táki *Mus*, *Mus*, z Fráncuská gospodáruie. Bolesław *Audax*, czym przegrał Woynę Ruską: że długo ná pospolitym ruszeniu pod Kiiowem Gospodarzow trzymał. Oto musi bydz Prawdá! *Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace omnia sunt qua possidet*. Z Amiletu wyieádza Páweł Święty: *Venient ad Vos lapi rapaces*. W Ewángelij zostáwił Naiemniká Pástera: Zaráz Wilk przypadł, i rozproszył owce! Gospodárowáli w tcy Oyczyźnie nászey długo Jágellonowie! á pilno i ostrożno, i przyłaczywszy Wielkie Xięstwo Litewskie, i inne Pogranicza, dziwnie je rozprzestrzenieli, á nawet i bliskie Krolestwa, Czeskie i Węgierskie, ten Dom opánował. A nád to Szwecia y Dánia Bráci S. Kázimierzá ná Trony zápraszála, wszytká Europá práwie zkoligowála się ná Imię Jágiellonow, że do tych czásow nie mász Pánuiacego, któryby nie był S. Kázimierzá Práwnukiem! iáko i dziśieyszy Ludwik Wielki Fráncuski (dowodzi tego *Zacharias Ferrenus*) A Dom Rákuski cieszy się tym i szezyci, że z jego krwi S. Kázimierz wynikał. bo miał Mátkę *Austriacam*. Ten Dom ná Kázimierzu Wielkim: zdał się opadác, ále go mocno podpárl Święty Kázimierz! Zgásnęły Mayśńicysze w Europie tytuły: Słóncem tych gwiazd przedzi-

Wny Kazimierz: Upadli Jągellonowie, wyszedł *ex Ruderibus* ich Świątą, Dom *Casa Mira*, z Anágrámatyczną prawdą *Casimirus*. Trzysta lat i daley tryumfowali Jągellonowie w Polsce i w Europie: Ten ná Wieki! Kazimierz wielki, zdał się Polskę budować i murować zruinować. Ale nász S. co (*Amos 9.* (nápisano: *Qui edificat in celo Ascensionem suam & Fasciculum suum super terram fundavit*, iák go przez Kánonizácyą podniešiono do Niebá: ták przez Jągellonow Domu Corke Nayašnicysza: wprowadził Dom Szwedcki Wazow, których Herb był *Manipulus*, i długo á szczerliwie pánował w Krolestwie nášzym. A co się śniło Jozefowi (*Gen. 37.*) że iego Snopek innych iedenáście czćili, to ná iáwie stało się, gdy Jedenáście Krolow z tego Domu Jągelloniskiego i Wazow czołem biło S. Kazimierzowi. I to to jest! budować ná Niebie! *edificavit ascensionem suam in Celo.* A przecię i ziemi nie zapomnieć! *& manipulum suum in terra fundavit.* Miał Chrystus ile Bog Dom w Niebie, *Celum Celi Domini.* Ale wedle ádwersyi Theophiláktá trzy Domy ná ziemi, á żadnego ruinować oštátecznie nie dopuścił. Jeden był Loreť w Názarécie, który Aniołom przeniešć kazał, i cegielká nie zginęła. Drugi Budynek iego ná Opoce: *& super hanc Petram, edificabo Ecclesiam meam, & Porta inferi non prevalebunt adversus eam*, ták mocno i nienárušzenie stoi. Trzeci Košciół ow, *Solvite Templum hoc, & in triduo resuscitabo illud, hoc autem dicebat de Templo Corporis sui* Tenéi Dom ná trzy dni upadł, ále powstał, i stać będzie ná wieki. To się mówić może o S. Kazimierzu. Miał trzy Domy: Jągeloniski, Ciála swego niewinnego, i Košciół Boży Kátolicki: żadnego nie dał ruinować. I ówšem z nieprzyaciół iego záwšetryumfował. Co do Pierwszego, Dom iego Jągelloniski: ieszcze stoi w Polsce i Litwie: w ták wielu Domách Xiazat lášnie Ošwieconych. Až to Pánstwo náše jest Domem iego: miał i ma záwšę szczegulną nád nim stroža, i tryumfować. Nie jest náginia, Dom swoy konserwować; dopierož Oyczyznę: Wiele Woien Dáwid, á dopierož Pšalmow odpráwił z tym tytułem *pro Domino suo*, Perły kochać máćieć, Ostrygi i Zołw Dom swoy

Práśtwá gniazdá swoie: *Nec Luteam Domum hirundo declinat. sed
alta voce canit, celebratq. nidum* (Bartochowski) Tegoć sobie ży-
czył. *In Nidulo meo moriar: & sicut Phoenix multiplicabo dies meos.*
(Job Cap. 29.) A ná to zás nárzekał Chrystus: *Vulpes habent
foveas, & volucres nidos suos. Filius autem Hominis non habet ubi
caput reclinet.* Toć to iest tych czasów nieszczęście w Polsce.
że się nikt baczyć *securè* w Domu swoim smaczno wypać nie
może! Ośpáli w rzeczach swych Polacy: Oto ryk! BOGA
proszą: *Quis dabit somnium capiti meo.* Kiedy ich w pierwośpy zálch
złószká wyciągá! Była piękna Antenatów náizych industrya,
ad conciliandam Regno quietem. Publiczne Stróże, którzy od
granic zączawszy, dzień i noc strzegac, áby która dżiura nieśpo-
dziány nie wpadł nieprzyjaciel, ostrzegáli spoczywájących: Te-
raz te Stróże *contra Intentionem Republicæ*, przenieś i do Fol-
warków, Stodoł, i Koni swoich Polska Szláchta! nárzeka Dłu-
gosz! Prawdác to: *Nisi Dominus custodierit Civitatem, vanum
est qui custodit eam.* Ale Święci Bożi nie zápomnieli już i w
Niebie będąc obligácyi swoiey S. Kázimierz iák náumienia Bre-
wiarz: *Lituanis exiguo numero, ad potentissimi hostis, insperatam
irruptionem, exiguo numero trepidantibus in aère apparens, insignem
tribuit Victoriam.* Co Kroniki Litewskie szerzey opisuia (Kuialo-
wicz.) Z Polski Jan Borátynski Káźteln Belski, przypadł w
kilkáset Uffaryi Oczystym groszem záciágnionej, ná pomoc Li-
ten skiemu Woysku: á gdy ich sekundowác dla Rzeki nie mogli
Westchnął do S. Kázimierza który *in puncto* potrzeby: ná Biá-
łym Koniu stáwał: i szczęśliwy Brod pokazał, i ná nieprzyjaciela
przywiódł: zstáł owym husem kilkadziesiąt tysięcy Moskwy:
(Páprocki w Żywocie Borátynskich.) A zás nászych prawie
czasów: Gdy Szeremet przed niewielu tysięcy nászych w licznym
Woysku poczał uchodzić: Odpowiedział dżąc nászemu, że go
kilká razy S. Kázimierz przez sen i ná iáwie przestráłzył, upomi-
náiac: *Nie nástępuy ná Dom moy i Ojczyznę moję, ktorey ja záwsze
bronieć będę.* Ták ten Święty tryumfował z nieprzyjaciół Domu
swego! A ták záwsze strzegac i broniac Domu swego, Ojczyzny
swoiej.

iwoley, i światá Polskiego, z światá tego tak tryumfował. Gdy
 go Węgrzy obránego za Krolá ná tron wókowáli, wszelkiemi
 silámi wymawił się, áz go Rodzic iego Kázimierz, tym przymu-
 sił, iż się Węgrzy poddádza Turkóm, przyiał poniewolnie! Ale
 gdy zaszły do tej Koróny pretensye dwóch iego Bráci Rodzo-
 nych Władysławá Czeskiego Krolá, i Janá Olbrychtá Xieże-
 cizny Dziedzicznego Litewskiego. Z táke ochotą ten świat pokinał,
 z iákim Brácia iego konkurrowáli áppeytem. Ufzedł ná po-
 żądane *Eremitarium*, do Dobczyc: I tá m w życiu odludnym záko-
 chawszy się, zaczął Kártuzya. Zá co Kościół Boży tryumfuie.
Deus qui B. Casimirum, de mundi & Carnis victoria triumphante
à terreno ad caeleste regnum transtulit; &c. Uciekając przed świat-
 em, świat zwyciężá. I to jest ná wszystkie tryumfy głośniey-
 szy tryumf. *Attollite Portas Principes Vestras & intraibit Rex glo-*
rie! Závolało Niebo, áby tryumfalne gotowano Bramy. I spy-
 tawszy, *Quis est iste?* zámknęło przed owemi, *Dominus fortis &*
potens in praelio. Otworzyło *Dominus Virtutum ipse est Rex Gloria.*
 Zápaliło temi zwycięzcy tryumfalne ognie! bo iego Dyrektor
 Długosz, Proboszcz ná ten czas Dobczycki, obudzony w nocy,
 obaczył wielkie w Páłacu ognie! á rozumiejąc że Zamek gorzał
 przypadnie, áz Kázimierza w iásności ná powietrzu widać
 záfánie, z Bogiem swym, i Najswiętszá Pánną wesóło rozm-
 wiáającego. Kazał Ołtec iego Krol, odmálować go, á on posłał
 szeńskwu Rodzicelskiemu dosyć czyniac, kazał sobie w práwey
 ręce Krucyfiks odmálować. Nie podobáło się to Krolowi kazał
 zámázáć: á berło Węgierskie w rękę włożyć. Dziwna rzecz!
 że żadná farba zátrzed Krucyfiksa nie móżono. I tak w Obrázie
 iego Cudownym, przy Káplicy Grobu iego, widzimy go o trzech
 rękách: Dwie práwe; á w iedney lewey Lilia. *Dextera Domini*
fecit virtutem Nie tylko Bimanus, ále Centimanus Kázimierz
 ná obronę Oyczyzny. Złożono go w Káplicy pewnie Krolow skó
 i misternie budowney, ná ziemi, ále Anielskie *epistolum*, w górę
 wylecieć musiało! czemu dogadzając wysmieniá Rzemiesnicy,
 wysoko ná powietrzu trunnę iego ná Anielskich rękách widać
 položyli. Tak ten *Uictor Mundi* i po śmierci tryumfuie.

KAZANIE PUNKT WTORY.

Tryumf S. Kazimierza z siebie samego.

I w Niebie pięknie, kto się modnie opasze! Oto Chrystus upomina; *Sint lumbi Vestri praeincti!* Pásłwie Niebo ná Rycerstwo, iák więc przy Koronáciiach swoich Potenci! Ale inna differencya i moda: Pan pánujących táka miał modę (*Apoc. 1.*) *praeinctus zona aurea.* A ná tym pásie Rycerskim *Rex Regum & Dominus Dominantium. Dominus regnavit decorem indutus est,* & *praeinxit se* (mowi Psalmista) Chrystus po swoiey Páslyi opasał się. *Accinctus est potentia, surrexit die tertia.* A zaraz co żywo do tey mody: Piotrowi stáremu mowia: *Cum esses lunior cingebas Te sicut volebas, cum autem senueris, alius te cinget,* &c. Páwel *vincit in Domino. alligatus spiritu.* Co żywo ad *strictiorem observantiam; ad arctiorem Normam Vitae,* bo BOG nie lubi *Dissolutos corde.* Onych co *dilatant phylacteria:* Rozprzestrzenionego sumnienia ludzi! Podobal się BOGU i ludziom (*1. Reg. 2.*) *Samuel placebat tam DEO quam hominibus.* czemu? Bo skłádny i opasany. *Puer Samuel praeinctus Ephod ministrabat Domino.* Bodź go i ludziom i Bogu się niepodoba, gdy będzie Gánimedes z urody, á z obyczaiów Gámon. Jáko w Rzymie tym się brzydźono: *Male praeinctus juvenis.* I Juliuszowi Cicero to wymawiał, *Tuae me praeinctura fefellit.* Smiecia się Kronikarze z *Leybow, Másłausow, Oleykow, Mázgáior.* A zás się Niebo cieszy, i pieści, co się ściślo nosza: iáko Eliaasz, Jan Chrzęciel, ow Gwalter okowany Páncerzem: obręczami żeláznymi zaciśnieni, to się sudánno nosza; opasani poczciwością, i právem Bożym. Táka kiedy kłósy w kupę zwiázesz, będzie *Manipulus,* piękny Snopek, kiedy z wielu kwiecia złoży się, słiczna równianka! Inaczey *Scopa dissoluta non placent.* Święta Świętego Syná Mátká Elźbiera *Austriaca,* Máćierzyńskim dozorem i dwornością, rewiduiac rzeczy, i łóeczko Kázimierzá, znajdzie żelázne paski, Dyscypliny, lánecuszkí, zákrwáwione. Weźmie i włosiennicę krwáwa: ponieśie do Krolá: *Vide utrum tunica Filij tui sit?* Pátrzy pod łózko áz pełno snopkow,

pkow, i wiazańek rozg obciętych! Tak się krepował, tak się pással ten Święty Młodzieniaszek, aby nie był w życiu dalszym *Passionatem*. Niż Joba przypuścił BOG do rozmowy z sobą, rzecze do niego: *Accinge sicut Vir lumbos tuos: interrogabo te & respondebis mihi*. Nie wprzód do konfidenціальney z BOGIEM rozmowy przyszedł: aż się opasał: Tak S. Krolewicz nąsz, niż do onych zachwyceń, przedziwnego w BOGU swym utopienia zárwany, *accinxit fortitudine lumbos suos*, toż wpadał w tak gorace Extatyczne, Serańskie Miłości zachwyceń. Od których upałow topniały marmury, paliły się lody i śniegi, przed Kościołami: a przy słuchaniu Mszy Świętey, i nayłodowatszy człowiek, z daleką się rozgorywał. Miedzy innemi rozpasały dissolucyi znákami, jest i ten, záżywać do sumnienia swego *Resolutus*, ráczey *Dissolutus Doctores*. Tak wiele sobie pozwalał Dáwid: gdy (1 Par. 16.) obrał sobie Spowiedniká. *Asaph ad confitendum*. Coż to zá *Resolutus* był: *ut Cymbalis personaret*, Spowiednik wesół grał: to też i Dáwid skakał. A musiał czasem Asaph tak grać Pánu, iák mu kazano. Święty Kázimierz obierał sobie co nayduchowniejszych ludzi. A miał ich wiele w ten czas w Krákovie, B. Kántego, *Casimirensem*, Gedrocia, Bogusławá, Świętosławá, Kokoszkę, i innych, z ktorými się ciesząc, zártował z świeckich uciech. Lecz kiedy do Litwy záiachał, znalazł tam Doktorów, ále nie *Sacrae Theologie*. Obstąpili niewinne łóże Anielskiego Pániczá. Ná iego áffekcyá Receptá! *Cnoty strata!* Co to zá *Galenista!* (ktorzy i nálezgo Janá Borátyńskiego tymże sposobem leczyc chcieli, pisze Páprocki,) JáK Zuzánná miedzy wszetecznikámi, tak Kázimierz miedzy Rezolutorámi: JáK Lilia miedzy cierniem, *Angustia sunt mihi undiq.* Niech u innych będzie Cyfra Dziewiétwo, niech naymilsze nád wszystko życie! *Malo mori quam fadari*. Niech ná te sprosności nie przychodzę! odrzucie łóże! przynieście tunnę. A wygnawszy Zuzánistow, oblogszy się w sukienkę zwyczajną sobie, to jest w ostrá włosiennicę, ná popiele się położywszy, konáiacy Łábęć owę swoję *Ligatum Orationem,*

Omni die dic MARIE: w ręce nayszyfzszey Mátki swey duszę niewinna oddaś, mówiąc: Dirupisti vincula mea, Tibi sacrificabo hostiam laudis. A tu Niebieskie tryumfuia melodye, prowadzac go z tryumfem ná Assumpcyi Nayszyfzszey Pánni Swięto. Tryumfuie Kázimierz, że z Ciałem swoim zkażił Mier.

Konkluzya z Medytacyą.

DAŁO Piśmo Boże (*Ecc. 50.*) ten Pánegiryk, *Simon Onie Filius in vita sua suffulsi Domum, & in diebus suis corroboravi Templum.* To tryumfalnie przypisuje Kościół Boży Polski, Litewski, i Ruski Świętemu Jágiellowiczowi. Upadł tak zacny Dom Jágellonów. A sławá jego nie po Europie, ale po całym świecie w Kościołach Bożych tryumfuie. Po całym Chrześcijaństwie Prozę jego nucac: *Omni die dic MARIE:* i chwaleć też jego śpiewaia. Kosplywa się kochájące MARYI serce nayerdeczniejszymi w tych Rytmach synowskiej Miłości áffektámi, i jest obiańwienie że tak się w tej Pieśni kocha Nayszyfzsza MARYA, że kto ją mawia szczegulnie jej serce delectuie. A Aniołowie co Sobotá Nayszyfzszey Pánni ją kánzonuia. Onaszow Syn *corroboravi Templum.* A Przybytki Boże po Ruś: co winne Kázimierzowi? Jużby była Schismá i Polskę opánowała, ale zá dekretem który wyprosił, wymodlił ná Oycu swym Kázimierz Schizmatyczne upadły Cerkwie. Podniosła się S. Unia á w tak rozłożystych Prowincyách, już jeden Kościół, iedná Wiará. Łácińskich zaś obrzadkow Kościoły, temu Dobrodziociowi winny. że stoia w porze swoiey. On Kościołom Dzieięćiny, Okarzom ochędostwa, z siebie Krolewskie zrzucáiac ozdoby dawał. Ten ubogim Szpitale; zubożonym fundował Dáńny. Ztąd go Krol Oćiec zártem zwał: *Pauperum Defensor, Ecclesiarum Procurator.* A nie mogac go umiárkować w Pościech i umartwieniách, zákładał mu ná ubogie, i Kościoły iálmuzny, áby tylko iadł. A tak Kościoły *corroborando*, Daninámi i fundácyámi zdobił. Jeden tylko Kościół zruinował, o który

ktory nie tylko nie niedbał, ale go perſequitował. Apoſtoł powiedział: *Templum DEI nos ſumus*, co Człowiek to Koſcioł. A naysliczniejszy był w Kázmierzu Świętym: Coż on z nim uczynił, zmiſzczył go poſtámi, nákopał ſię dyſcyplinámi poorał go świętymi kátowniámi. Mowił Pan JEZUS: *En qui mollibus veſtiuntur in Domibus Regum ſunt!* Coż to zá Mollia, máterac mármur, poduſzka ciernie, kóſtka włoſiennica, Sen nocny uſtáwiczne Wigilie. Od niego ſię álbo záczeły, álbo zákwiły Pſálte ye nocne: ktore i ſam Anielskim głóſem odſpiowywał. A nam ciężko z Piotrem *Non potuiſti uná horá vigilare mecum*. Inni Królowie Bráćia i Synowcowie i Wnukowie iego ná pierſiách ſwych noſili *Vellus Aurcum*, Rákuskiego Domu Portret, on máiac w ſercu Báránkowa niewinnoſć, zrobił ſobie koleczyſty Krucyfix, ktory ná pierſiách noſił, mowiac: *Fasciculus Myrrhe dilectus meus mihi*. Pone te ut ſignaculum ſuper Cor meum. Innych owe co Amáná Syná Dáwidowego nédznieły cere, *quare conſumeris matre Fili Regis? Anno Tamar*. Tego gláncowały ku Pánu JEZUS.E, i Nayswiętſzey Pánnie áffektá! Trzy Ewángelij dzisieyſzey Wigilie święty Chryſolog explikuiac mowi. *Prima Infantia, ſecunda Pueritia, tertia Adoleſcentia*. O *Beatum Triumphatorem, ſi càm venerit Dominus invenerit ita: ita in Adoleſcentia, ut in Infantia*. To ten Tryumphator. Toć święty *Regius Adoleſcens* zwoiowawſzy ſwiát podeptány, umartwiwſzy Cíało Pánieńskie, dotrzymanwſzy dánego ſłowá *per ſpeciale Votum Virgi*, *nitatis BOGU Triumphátor!*
AMEN.

K A Z A N I E

Na Świętą SCHOLASTYKĘ.

*Intraverunt cum illo ad Nuptias &
clausa est janua. Matth. 25.*

EWángelia Święta z Weselem, Scholástyka S. stáwila się nam z Mięsopestem. Tákci Pánienstwo Święte ustáwiczny Mięsopest! Oblubieniec czystych Pánien w Ewángeliji Świętey ustáwicznie po Godách chodzi: przypádnie iákiego czystego Kázimierzá Święto, aż niewinni Młodziani czekáją, *Vos similes expectantibus quando revertetur à Nuptijs.* Przypádlá też Świętey Dziewice Scholástyki *Solemnitas*, aż wszystkie iej Corki *obviaverunt Sponso & Sponse*: á nád to ieszcze inne wesele *intraverunt cum eo ad Nuptias*. A nie tylko ná ziemi, ále i w Niebie ustáwiczne Pánny święte máia Gody, *Cantabant canticum novum* táncuiac z Báránkiem, *sequuntur Agnum quocunq; ieverit.* Owieczki zá Báránkiem skaczą! á zaś światowe Dámy podobne są Rácheli, która do tych czas w Kościele Bożym płácz, *Rachel plorans Filios suos, & noluit consolari.* Niewinne Pánny opisuie Psalmistá: *Juvenes eorum comedit ignis, Virgines eorum non sunt lamentatae*: Násłocháia się Swieckiz ámory gdy Káwálerow ná Woynie pobija. A niewinne zá krata Zakonna Pánny o to się nie frásuia, *non sunt lamentatae*. Ták Święta Jádwigá z Corká swoia niewinna gdy usłyszały że Tátárzy i Henryká Brátá i Oycá w nieszczęśliwey zábili Bátálji, żadna z nich nie zápláká! *Virgines eorum non sunt lamentatae.* Uważáiac okoliczności i wszykie terminy dzisiejszey Ewángeliji: dwá gá-
tunki

funkki widzę Pánien: jedne przed fortą, iakoby światowe, które szukając oleju po kącich się nocnie tłukły. *Cum autem irent emere poćich sobie światowych słakuiac, uslyszawszy owę konfuzya Nescio Vos, rospuściły floty, ibi erit fletus & stridor dentium.* A zis drugi gátunek za Klauzura zostáiacy, *Clausus est janua, wesółego z Oblubieńcem zázywáiac Mięsopustu, in traverunt cum eo ad Nuptias.* Przy tey konfiderácii stánawszy ná pochwałę Świętey Mátki i Pánny Scholastyki tę Propozycyá zakł. dam.

Za Klauzura Świętey Mátki Scholastyki powinien być prawdziwy i ustawniczny Mięsopust.

GDY sobie Pan JEZUS Uczniów nábierał (*Ioannis 2.*) *Vocatus IESUS & Discipuli ejus ad Nuptias.* A to co? Prozelitow pierwszych? Nowicyuszow Wiáry Świętey, *Tunc crediderunt in eum Discipuli ejus,* ná weséle zaprowadzić Studentow! do Puštělnicznych Eremitarzow, ná odludne Medytácyę i Zakonne proby, ná Meláncholiczne Puštěynie, ráczeyby ich było ákkomodować! Ey gorzyć się to świat z tego, gdy Apostoł postół? gdy skomofzone dobra myśla Rewerendy, po Godách się snuia! Moyzeszowi wokowánemu ná służbę swoię kiedyś BOG rzekł *Solve calcamenta de pedibus,* insza wersya czyta, *solve soccos,* korzyć się przed BOGIEM nie kórkować! klękać nie skakać. Stráżna niedawnych czasow Hystorya: Białożor Biskup Wileński, w Białey Xiążęciá Rádziwiłá Podkánclerzego i Hetmána Litewskiego táncuiac, głos z kató uslyszy: I Biskup też tánczy? tak skakał, że trzeciego dnia duszá z niego wyskoczył. A po cóż do Gálileyskiej Kány Apostólow swoich prowadzi Chrystus? *Vocatus est IESUS, & Discipuli ejus ad Nuptias?* Gorzyć się z tego nie może: kto niewie procederow i táemnic Bożych? nigdy BOG ná meláncholiczne nie woła życie. Záczyzna prorokować Elizeusz, (*4. Reg 3.*) trzem Krolom Izráelskiemu, Judzkiemu, i Edeskiemu, áż Duchá Bożego nie mész! co czyni Prorok? *Ad duxit me ibi Psalterem! cumq; caneret Psalter facta est super eum vox Domini,*

Domini. Dziwowali się i podobno gorzyli z tej akcji Prorockiej Swieccy ludzie, a przy wesołości Prorockiej Duch Boży zwabiony przyszedł. Tak zgorzył się kiedyś z Świętego Francyśka Gwardyaniego, gdy w chorobie prosił, aby mu Lutniſty zawołano! niechciał tego pozwolić Przełożony, aż Anioł z Wioła stanał, i zagrąwszy Świętemu cały Klasztor wesołością napełnił. (*Levit. 10*) gdy Pan BOG ofiarę sobie najmiłszą opisał: *Tollite Sacrificium absq. fermento, quia Sanctum Sanctorum est.* Ofiarą Świętych bez kwachu, bez melancholicznego humoru, ztąd krosz z tego słowa *Altare*, uczynił *Anagramma Letare.* Myła się na tym, którzy rozumieją, że albo przy postużyżynach i konsekracyach melancholia z Zakonnym Wiedem; albo przy pierwficy confurze ſanutek się z Rewerendą żenić powinien. Petrarcha Polityk Chryſtejański tę Regułę napisał wesołości. *Si vñ gaudere uno die, raas barbam, si septimana vade ad Nuptias, si per mensem eme pulchrum equum, si per semestre, eme pulchram domum, si per annum, duc pulchram uxorem, si semper fias Sacerdos.* Boć to prawdziwie dowodna rzecz ieſt, że nie maiz wesołſzego Mieſtopuſtu, jak ſłużyć BOGU!

Nigdybym wesołości nie rądził, gdy Pryncypał wſzytkich Kąznodzielow Ekklezyaſtyk Cap. 30. coſ pátetycznego nie uczynił. Wſzedł na Ambonę Jerozolimſką, i zaczął Kazanie *Miserere, Miserere anima tue placentis LEO, & tristitiam longè repelle à te.* I podobno nie trzebá pod te czasy melancholii wytrębować? I owizem melancholia ieſt to przedſionek piekła; ztąd *DEO maior loci in atris Strygis, de Celo gaudium de terris tristitia.* Czárť tylko wypadł z Niebá, zaraz zmelancholiczał. (*Marci 5*) *Habitabat in Monumentis concidens se lapidibus,* krzemieniami się drápiac w podziemnych grobach mieſzkał, tak czynia náſládownicy jego, *Demonium est & ejus sequacium triftari, S. Chriſoſt.* Luta 11. Wypędzono z domu ſwego Czárťá, *perambulabat per desertum & iniquoſa,* po błotach i puſtyniach melancholiczny chodził. Czym poznać piekielna od Niebiaſkiej cere. *Job opulſus cum jubilarent Filij DEI auſplicit & Sathan,* Synowie Boží wcieli

weseli *secundum faciem Sanctorum*, a Szatan ponury, melancholizny, tetryczysty, ztad (*Gen. 42.*) Jákob Pátryarchá wpadſzy w fraſunek zawołał: *deducetis canos meos cum merore ad inferos.* Już to w przysionku piekła ſiedzi, kto ſraſobliwy. (*S. Auguſt.*) *Videtur timuisse ne nimia tristitia deduceretur ad inferos peccatorum.* A to iák? Sa takie Horyzonty, gdzie uſtáwiczne nocy, ſa teſz gdzie uſtáwiczne dni. Ludzie Święci w uſtáwicznym dniu chodza, *Lux orta est iustis, & rectis corde letitia.* A zli w nocy uſtáwicznejey kłopotow i ſraſunkow, *Occidit sol in meridie.* (*Amos. 8.*) Te nocy u nich opisańe u Pſalmiſty: *Facta est nox in ipsa pertransibunt bestie terra.* Piekielne bestye wychodza z pokufami ſwemi łowiac melancholizne Duſze, iák *S. Laurentius Iuſtinian.* *Satelles inferorum meror, quos tristitia intenebravit, tentat poculo, loculo, scopulo.* A to iák? zſraſowánego obaczy, to mu przynieſie *poculum*, dobry trunek ná ſraſunek, zmelancholizowáney duſzy gotuie trumnę. A Káimom, Judaszom Deſperácii ſkopuſ i ſzubienicę.

Leuitici 10. Stroſnie Aároná Kápláná Moyzeſz, że Oſiary nie czynił BOGU dnia owego, gdy mu Pan BOG pobit Synow. Spráwunie ſię Aáron, *quomodo potui placere DEO mente lugubri?* bo wiedział że *hilarem datorem diligit DEUS*, nie podoba ſię Pánu BOGU ſraſobliwa oſiara. Zawołał Chryſtus ná Krzyſtu *Sitio*, podano mu napoiu, *cum gustasset noluit bibere*, ózemu? *vas erat aceto plenum*, nie lubi Pan JEZUS naczynia pełnego kwáſu. Niech będzie cała dziecía cukru, a kápká iedná kwásney melancholij *modicum fermentum totam massam corrumpit.* Mił i eſt BOGU chwála iego, v. g. w Nabożeńſtwách Chorowych, w poſtuſzenſtwie ſwiętym, ktore i eſt nád wſzytkie oſiary, *Melior obedientia quam victima.* &c. Ale kiedy to bez ochoty, bez weſcłoſci, z kwásem i mruczacym ponurem czyniemy, *quomodo potui placere DEO mente lugubri*, dla czego (*2. ad Corinth.*) poſiaiwſzy Apoſtoł Koryntczykow, znówu ich gáſzeze, *ne forte quis absorbeat tristitia.* Tak *S. Fránciſzek* czynił z Bráćmá ſwoá, *Vade & confitere, & pete, redde mihi latitiam ſalutaria tui.* I z Choru, i z Reſe.

i z Refektarz, i z Zakonných Cel wyganiać melancholicznych
uzęb, aż sobie uprosza ten dar od BOGA *latitiam salutaria DEL.*

Konsekrując sobie BOG Dom Abrahámow ná służbę swoję,
fundament tak zawołány Fámilij kładzie, poćiechę i śmiech
Izaaka, o którym mówi Pátryarchinia Sára: *Risum mihi fecit
Dominus.* I tenże jest fundament *Patris fidelium?* Poświęca sobie
Dom Zácharyasz, przez Nayśw. Matkę Boską *ingressa in Domum
Zacharie* coż tam się dziecie? *Exultavit Infans in utero.* Dzieciná
szacze. Poświęca sobie Dom Xiążęcy ze kiwi Cesarzkiey Ani-
cysz, i Abundancyi, aż tu dwie się poćiechy rodzą, Benedykt
i Scholastyk, a rodzą się śpiewając. Scholastyk wesoła Pánná,
niewinny odprawuie Mięsopest. Pierwsza Mátká Ewá przekle-
dwo to miała, *multiplicabo maiores tuos, & conceptus tuos.* I nie
rodziła tylko same smutki, pierwszy Káim, wielki to smutek,
quare concidit vultus tuus, &c. Inakż miała Matkę Scholasty-
k, S. Wprawdzie Abundancya, ale taka z ktorej *Multiplicata
sunt latitia,* wielkie poćiechy Benedykt i Scholastyk. Nieszczę-
śliwa Rebeka płakała przy porodzeniu. *Collidebantur adinvicem:
quare disrupta est matera.* Abundancya Święta zgodę z poko-
iem, Chilarysz z Chilarz, radość z śmiechem, Młowka z Ka-
narkiem rodzi. Cieszył się Izaak i śmiał, *Isaac Risus.* (Gen 26.)
Po długich swoich pracach w kapaniu oschłych studzien, *fecit
Convivium Isaac, & appellavit puteum Abundantiam,* że po nie-
zgodach znalazł żywe źródła Świętego pokoiu i wesołości. To
się stało w Domu Xiążęcym Anicysz, gdy te dwa źródła
wyklnęły Benedykt i Scholastyk. Názwał i słusznie Sólomon
Mátkę swoję Bersabea, to jest Abundancya. Słusne Kościół
Boży cieszyć się powinien z Świętey Abundancyi, z ktorej tak
Święte wypłynęły źródła. Tá to była Mátká która opłonie Psa-
lmiśta 71. *Abundantia pacis & latitia* I Apostoł Páwel (*ad Rom.
s.*) *Abundantia gratia, & benedictionis.* (2. *ad Cor. 8*) *Abun-
dantia gaudij & latitia,* która Kościołowi Bożemu wesołość po-
rodziła.

Zadając pytanie ieżeli też ná świecie znayduie się prawdziwe
wesele?

wesele? Jeżeli go tylko po karczmach szukać, przy muzykach i tanach, to albo takie jest, iakie znalazł Pan JEZUS przy śmierci Tábity Pánienki, *Cum vidisset tibicines & turbam tumultuantem*. Tánná konała, a muzyká gráła. Albo więc taka wesołość, iaka miewáia Czárównice na łsych gorách, gdzie (wedle Konfessat Stengieliuszá) márcypány iedza, to jest pozłocene wagle, piia niby kánary, to jest osłodzona kloáke. A iak márnotrawnik Ewángeliczny nie z ludźmi ále z świniámi nie słodycz iadał, ále słodžiny. Bywać też ná świecie czásem rozgárdyás, który się tym kończy:

Post luxum luctus, post plausum planctus, & ultra,

Post solet epotum meror adesse merum.

A jeszcze bywa takie wesele, iak zá Zborowskiego, który wybudował Zamek ná Pálacu, który mu odebráli Szátáni i w nim się cieszyli, i názwał go Cieszybis.

Ináksza jest wesołość Świętych Bożych, *Latamini in Domino, & exultate iusti*. Smutni dwáý Uczniowie ná Emáus ida do Emáus Kleofas z Judaszem, tak że przyłaczywszy się Pan JEZUS rzekł: *quid confertis ad invicem, & esis tristes?* Aż gdy im Chrystus poczał oznáymiać Táiemnice Męki twoiey, i wykłádać Pro-roki, uználi *nonne Cor ardens erat in nobis, dum loqueretur nobis in via?* A Cornelius domowy tłumácz: *Nonne Cor latum erat in nobis?* Wesołe serce było, gdy rozmawiali o rzeczách Boskich. Dáleko weselsza była konwersacya choć w Kásynskiej puszczy między S. Benedyktem i S. Scholástyká, gdy się o rzeczách Boskich długiemi i w noc cieszyli rozmowámi. Precz dowóipne konceptá, dworskie żárty, światowe nowiny, te bárdziej swódzá sercá, niż ciesza. Ucieszył się Eliaś w wielkiej suchości swiátá, gdy mu znáć dano: *Ecce Nubecula parva ascendebat de mari:* że obłoczek rzęsiłszy deszcz spuścił. Większe wesele było, gdy S. Scholástyká ná Benedyktá Świętego tę nawálnieć spuściła. O miła wesołości Benedykt rośe zbáwienna *Rorem eloquij sui* ná Scholástykę spuścił. A Scholástyká S. swywolnicá cáłemi obłokámi Benedyktá dyngusluie. Pokazála się Janowi S. w wesołym

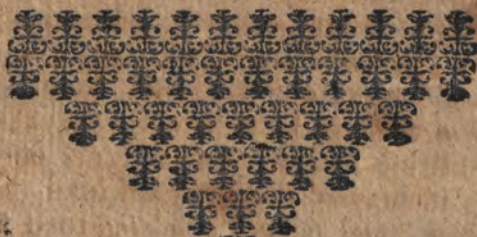
znaku na Niebie Pánná ukoronowána gwiazdami, odżiana Słońcem. Wesoły to widok, ále nie mniej wesołszy, gdy Benedykt S. patrzał na ukochána Siostrę idącą do Niebá, ktorej iáśność gásiła Słońce. A gdy o odrobinę wesołości owej Świętej Siostry prosił, spuściła mu tylko promyczek jeden, który do oczu Świętego Oycá doszedł, obaczył w nim, całego światá pompy, iák iedno mále dźbło, álbo *Atomum*, tákać máia proporcya światowe poćiechy do roskoszy duśnych. Chcećie icy rozeznąć z tych się przykładów uzićie? Obrány S. Benedykt za Przełożonego od onych Mnichow, którzy go otruć chcieli, przyidzie do Klasztoru, áż w iedney celi światowa KáPELLÁ, w drugiej na instrumentách świeckich wesołości koncerty gráia, w trzeciej nie krasne żarty, śmiechy, i świeckie chychy, w innych kárty, kostki, i inne gry nie Zakonne, áż też w innych bezzakonne tany, &c. Záplakawszy S. Oćiec rzekł: *Hic verus maror habitat*, gdyby tu ciężka melancholia nie mieszkała, nigdyby icy poćiechami światowemi nie rozrywáli. Spoyrzy na Klasztorne dáchy, áż Aniołowie na owe Muzyki bezzakonne plácza, *hic maror habitat*, á Szátáni śkaczą. O tákie poćiechy nie Klasztorne, mogą się zwáćowym Zamkiem Cieszybis. Odszedł S. Benedykt smutku pełen, i wrócił się do swoich Uczniów. Spoyrzy na Kássyński Klasztor, á nád nim Muzyká brzmi Anielska, zlął się, bojąc się tey zbytney wesołości, ále wszedłszy do ubogich chátek, tu znajdzie S. Plácidá na Modlitwie, S. Maurá na Kontemplácii, innych Chwałę Bożą ciągnących w Chorze, &c. áż z weselem rzecze: *Letamini in Domino et exultate iusti.*

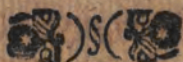
Światowe wesela z Duchownemi táka máia kompáracya, iák Coreczká Jephtego z Corkami Syońskimi. Gdy Sławny Wódz Ludu Bożego Jephre powracáiąc z tryumfem po zniesionych nieprzyaciółach, Jedynaczkę swoię która mu zabiegła nieostrożnie drogę, na śmierć miał ofiarowác BOGU; uprosiła sobie kilka Mieścięcy, áby oplákiwác mogła Panienstwo swoje, *ut possim despersa Virginitatem meam.* Coż czyni? nábierawszy sobie swywołney (Kompánij) *cum sistris et tympanis* biegáła iák dżika koza po górách.

po gorách, Muzyki pełno, á płacz w ſercu. Tákief ſa ſwywol-
nych rekreacye i rozrywki, zwierzchna melodya bez wewnętrzney
weſełoſci. A zás Syońskie Córki, w niewoli zoſtáiac Bábilon-
ſkiej, lubo miály instrumentá weſełey Kápeli *in ſalicibus ſuſpen-*
dimus Orgániſtwá, tym ſie tylko ćieſzac, *dum recordaremur tui*
Sion. Tym ſie rekreował Dáwid, *Memor fui DEI & delectatus fui*,
ktoreſz tu prawdziwſze weſele? Kánárkowi ktoſ podpifał *Lemmae*
Volucris latiffima clauſtro. Wypuſć go z klatki ná wolnoſć, tylko
ſię wabi, ięczy, i piſzczy, w Klauzurze ſwoiey weſeły i melodyi-
ny. Ták fantázya máia Kánárkowátá Dufze Święte w Klauzu-
rze zoſtáiacce. Náoſtátku o Saulu Krolu Izráćlſkim Piſmo ſwięte
powiáda, że go nápadał Szátan iákis, ktorego ináczey uſmierzyć
nie moźono, áż gdy Dáwid ná Cytrze ſwoiey grał przed nim.
Tłumáczce Piſmá Bożego trzymáia, że to był *Spiritus Hipokon-*
dria, ktory ſię weſełoſciá Cytry Dáwidowey rozrywał. Pełno
rych Duchow Hipokondryi, zwiáſzczá tych czáſow po wſzytkich
Stanách, i Kłaſztory ſię przed nim nie wybiegáia. Coż z nim
czynić? wziáć Cytrę owę *Facta eſt mihi Cithara in luſtum*, wy-
ćiągnionego ná Krzyżu iák itronę JEZUSA náſzego, i taſ me-
lodya, przykłądem Świętey Scholaſtyki, ktora przy rozdawaniu
nówych Urzędow, pracowitych, nie miłych i obrzydliwych czá-
ſem i wzgárdzonych, káźdey Corce ſwoiey dáwála Krucy-

fix mowiac: *Letamini in Domino & exultate Juſte*. Ta

weſełoſciá ſłodzić wſzytkie nieſmáki, uwefełáć
fráſunki, ánimowác Hipokondrye, Amen.

K A Z A N I E O SWIĘTYM JOZEFIE.

Joseph Fili David noli timere.
Matth. 2.

NApádlá melánocholiczna trwogá ná serce Jozefa S. przystąpiwszy *Gabriel Fortitudo DSI*, z pulsu pálpituiacego poznał cóś trwożliwości, i tym excytarzem serce iego budzi i animuie: *Joseph fili David noli timere*. I także Syn Dáwidow bezserdeczny? ten który mawiał: *Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum*. Onéi to Dáwid *terror Gentium*, który kamał niedźwiedzie i lwy; Olbrzymy obalał! á ty Jozefie Synu iego boisz się? Tyméi się zázwsze hássiem animowali Potomkowie: *Fortes creantur fortibus*. Tym Máchábeyczykowie, *Sanctorum genus sumum & fortium*. Niżli Rzeczpospolita Polska Kwarciánné ustáwiła Woyská, Woiewodztwá fame Pospolitym ruszeniem pográniczne zwoiowały Pánstwá, żadney bátálij, chyba mále podiázdy przegrawszy: bo tá była inweneya (iáko Długosz) że pod ieden Pukł wśzytká się Fámilia zieżdzála; á gdy do potkánia przyszło: *Frater ne desere Fratrem*: nigdy kroku nieprzyjacielowi nie ustapili. Ták gdy Támerlánes *terror terrarum* nástąpił w kilkákroć sto tysięcy ná Witoldá i Polskę; przed szykiem stánawszy Toporczykowie, w którym Domu hásto iest Stárza; gdy Tęczynski krzyknał ná nich: *Herorum genus sumum* skoczył, i Támerlánowe szyki przebiwszy, wolał Pukł swoy i siebie ná plácu zostáwić, niż obtoczonym będąc nieczmiernością: nieprzyjaciela, ustąpić kroku. W Rzymie sławiono, *ter centum Fabios sustulit una dies*; to o sławney Hulewiczow Fámilij czytamy, że ich trzysta w potrzebie zginęło, á czterech

czterech nąd to pozostałych, patrząc na trupy Braci swoich, na nieprzyjaciela skoczyli: bo to zawsze domu była obelga, gdy komu albo kadziel, albo zamięcz skorę, albo thorzą possano, i tym samym exnobilowano desertorów. Tegoż użył sposobu Moczárstwa Niebieskiego Regimentarz S. Gábryel, na Świątym Józefa *Fili David noli timere*. Bezbożna napisać, nierozumna postwarz na S. Józefa, niektórych Heretyków nastąpiła przez szczekaczá głównego Lutrą; iákoby w iákies podeyrzenie *et judicium temerarium* o Nayswiętszey Pannie Mátcie Bożey wpadł S. Józef, á Józefowi się o tym nie śniło! bo do śpiącego przystąpiwszy Anioł: *Si malam suspicionem habuisset, nec ipse justus esset, nec Angelus dixisset noli timere, sed noli suspicari.* (*Drimmaris.*) Innych to stać ta jest przywara: wiążę sobie poprzyśięgáia, á sobie nie wierzą! choć czasem oboie na wiążę mięszkáia. Wiem że S. Chryzostom Nayswiętsze stać opisał: *Vir speculum sit mulieri, et uxor speculum Viri*. Tylkom jeszcze nie, widział tak dobrego zwierciádlá, żeby opák nie reprezentowało; ktoremu dobrze przypisał Symbolistá: *Dextrat sinistra, et sinistra dextra*. Niech Káwaler do boku lewego przypasze szablę: to zwierciádló przeniesie na prawa po Żydowski stronę. Tak pospolicie ináczey tłumaczy ákeye Mężá twego żona, ináczey Maż Zony swoicy procedera. A te zwierciádlá oboie potłuc. Ludzie źli, iák Máláncz, *in imagine pertransit homo*, iáká fantázmaia, tak też málunia, i z naysczystszy Aniołá, Kupidyńnem odpędzłunia, odsztychuia. Rozładek ludzki iák słońce, przez iákieszkło rzuca promienie, iákies rodzi kolory; będzie szkło zielone, w okularách, zielono się reprezentuie, będzie czerwone, to wszystko czerwono, będzie *distortum*, to wszystká *difformitas*; i z naysięknieszey Dámy, szkápia twarz uczyni. *Pudicus omnes pudicos, lascivus lascivos censet*; mowi Augustyn S. Jáko owá u Seneki Bába ślepa, rozumiała że słońce zgásło, i że wszyscy po niej w ślóbocie chodzą: iákies okulary, iákies widok. Co też za prawdziwa przyczyna była trepidacyi serca Józefa S. (*Origenes*:) *timebat, et dimittere volebat, tui appropinquare se indignum censebat.*

Wiedział o godności Najsświętszey Panny, bo mu to powiedziała, że ieszcze Młodziusienka pánienstwo swoje posłubiła BOGU; wiedział że ná ten dokument, rozgá tego sucha, ná Ołtarzu położona zakwitnęła; wziął ją: *Cum erat Vir justus ná opiekę wielkicy tajemnicy.* I ná to się i przez sen wezdrgnął; á tu S. Gábryel, *Minister Incarnationis Christi* przyleci, i ten cordyał przykłada sercu ztrwożonemu; *Noli timere.* Bo táńm táka czekała godność Jozefa S. że stworzona ápprehensya, stworzyć się powinna: Czego żebym dowiodł.

W Pierwszym Punkcie: Pokażę, że się Wielcy Święci godności swoich lekali.

W Wtórym Punkcie: Ze godność Jozefa S. nad wszystkie godności:

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

MA ten przymiot naywyższa doskonałość, że iest boiaźliwa: i owszem naywyższa światobliwość, i Madrość, iáko zá fundáment kładzie boiaźń Boża: *Initium Sapientie timor Domini*; tak gdy się wygotuie konsummácyá icy, i naywyższy apex iest boiaźń Boża. Pokazało się to i w Rozdze figurálney Jessego; iwyniknęła z samey máciéie láski Bożey, (*esse interpretatur gratia*) *Egredietur Virga de radice Jesse*; á z tak pobożnego násienia wypadł kwiát Boski: *Et Flos de radice ejus ascendet*, áż tu z Duchem Bożym wszystkie cnoty osieda ná nim; *Et requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus Sapientie, et intellectus, spiritus Consilij et fortitudinis, spiritus scientie et pietatis.* Dofyc z Duchem Bożym Cnot Świętych nágniezdziło się ná tym Bożym Drzewku; Madrość, rozum, zdrowa rádá, Mężność, Umiejętność, Pobożność, á naywyższy, naydoskonálszy owoc: Boiaźń Boża; *Et replebit eum Spiritus timoris Domini*; To naywyższa cnot wszystkich konsummácyá, Boiaźń Boża. Tá i w Naywyższych Mo-

carzách

carzách Niebieskich i Potentatách goruie: *tremunt Potestates*. Wchodzi Pan JEZUS do łodki Piotrowey, aż Apostoł krzyknie: *Exi à me Domine, quia homo peccator sum*. Co czynisz Pietrze? wypędzasz od siebie Pána? przelakł się godności Gościa, i oraz godności, i szczęścia swego; i w owym zaleknieniu chciał po-
 zbyć Gościa. Tak się Prorocy poczawszy od Moyzeszá, zale-
 káli, gdy ich BOG ná funkcyę z honorem Boskim záżywał: *Con-*
sistitni te DEUM Pharaonú, bo pospolicie przyznawali się prze-
 lęknieni do tego, że i obiecádlá nie umieli, *A, A, A, Domine ne-*
scio loqui. Chce iść do domu Centuryoná Pan JEZUS, aż on
 wypadszy krzyknie: *Domine non sum dignus, ut intres sub tectum*
meum. przelakł się Boskiey wizyty. Wchodzi do Elżbiety Nay-
 świętsza Mátká Boża, oná: *Et unde mihi hoc, ut Mater Domini*
veniat ad me? Uciekáli wielcy ludzie przed Honorámi naywyż-
 szemi z wielka boiaźnia. Jáko (Reg. i. C. 10.) Obrano dziwne-
 mi łosami, ná Krolestwo Saulá, aż się on skrył: *Consuluerunt*
Dominum, który odpowiedział: *Ecce absconditus est domi*. Grze-
 gorzá Wielkiego gdy obierano ná Pápiestwo, uciekł, i schował
 się w studni, aż go ognista, gdnie był wydała Kolumná. Michał
 Korybut Wiśniowiecki, gdy Woiewodztwo Sandomierskie krzy-
 knęło: *Vivat Rex Michaél*, ledwo nie przepadł w ziemię, kryjąc
 się między licznemi ássystencyámi. Toć prawdá, co Ekklezyá-
 styk: *Qui timet DEUM, nihil trepidat*, bo to insza trepidácyá,
 álbo máłego sercá trwogá; insza záś Boiaźni Pána BOGA: *Mul-*
tum distat inter timidum & timoratum: mówi *S. Aquinas* insza
conscientia timida. insza *timorata*. I Káim lękał się i uciekał przed
 káżdym szelestem liścia borowego, á BOGA się nie bał. I Bo-
 lessław śmiały zbyt odważny ná Stánisłáwá śmierć, umbry się iego
 lękał. Powádźili się dwáy niecnotowie, (Prov. 6.) kto z nich
 winniejszy? czy złodziey? czy cudzołożnik? iákie tám kontrower-
 sye były, nie námieniam, dekret tylko czytam: *Non gravis est*
culpa, cum quis furatus fuerit, furatur enim ut esurientem impleat
animam, &c. qui autem adulter est propter cordis inopiam perdet ani-
mam suam. Toto cudzołożnik nie ma sercá? znáć to po prze-
 gráných

gráných báráliách, po fromotnych ućieczkách, i tak wielu Woyfk
 strátách *inopiam cordis*, w tych, co bez boiaźni Bożey, cudze zo-
 ny lipaia, i sławę i duszę gubia: *adulter propter inopiam cordis
 perdet animam suam*. O inaczey, ktorzy się BOGA boia; *qui
 timet Dominum nihil trepidat*. Pod samo południe strach bo-
 iaźni, do odważnego ná wszystkie przeciwności Dawida przysłaży:
Ab altitudine diei timebo. Innych máłego sećcá, pułnocne strá-
 chy tiwoża, á tam zwłaszcza, gdzie boiaźni Bożey nie máżi:
 U złego człowieka strachy nocne, południá się boia. Bo tenże
 Dáwid, prosi Páná BOGA, áby go wyzwolił *a demonio meridi-
 ano*. Życie ludzkie parágonuie z Ziółkiem: Jesteśmy ziółká
 owe Jobowe; *Mane floreat*, ráno kwitnąć pocznie, w południu
 rozwinie się, *Vesperé decidat & areseat*. Jesteśmy iák owi Pláto-
 nowi ludzie, *unius diei homines*, ktorzy się ráno rodzą, o połu-
 dniu żenia, á w nocy umieráia. Przecięż że w naszych Kráiącach
 przydłużey ludzie żyia; możemy poránek z młodością; wieczór
 z stárością; południe z doyrzálým wiekiem równać; gdzie iest
altitudo diei, ktorychże się też naybárdziej obawiać przed BO-
 GIEM lat trzebá? Młodość wymowi nierozum! *Delicta juveno-
 tutis mee ne memineris, & ignorantias meas Domine*; Starości wy-
 bacza dla słabości: *Memento Domine senectutis mee, cum defecerit
 virtus mea*. Ale wieku Męskiemu piskorz! *ab altitudine diei
 timebo*. Kiedy natura do południa przyidzie, to się boć trzeba.
 Tak się Krol Ezechialz przelakł: *Dixi in dimidio dierum meorum,
 vadam ad portas inferi*, trzebaby było stanąć przed bramami
 niebieskimi! á w tych czasach doyrzálých: *Vadunt ad portas
 inferi*: to strach słuszny! *ab altitudine diei timebo*.

Starodawna sentencya: *Fortunam reverenter habe*. Czapkować
 trzeba przed Fortuna, i obawiać się iey, gdy zniénacka wyfoko wy-
 niesie, bo Pan BOG to czyni: *Alligasti eos dum elevarentur*. Tey
 ci Święty Jozef zlakł się Fortuny, że go BOG z prostego Rze-
 mieśnika obrał na naywyższą godność. Przemyśław Złotnik,
 Piaśt Kołodzi, trwożyli się z innemi, że ich brano poniewolnie
 na Monarchia Polska. A iak się nie miał zatrwożyć S. Jozef,
 że go

że go BOG wokował ná Monarchia Boska!

PUNKT W T O R Y.

Godność JOZEFA S. prześta wszystkie godności stworzone.

DOsycby było pochwały S. Jozefa, która mu dała Ewangelia: *Cum esset Vir justus*: obszernie biorac (iako u niego nie szczypta cnotá,) *Iustitia Virtutes complectitur omnes*. Inná Święci Boży partykularnymi iásnieia cnotámi; *nunquid omnes Prophetae? nunquid omnes Apostoli? nunquid omnes Doctores!* &c. W tym Świętym, BOG wszystkie z koncentrował cnoty. Máia zaśczyt czyste Dziewice; *Sequantur Agnum quocunq; ierit*. Ten miał więcej; bo za jego niewinności, wszystkich Pánien Pryncypał chodził, *Agnus DEI*. Gerson poważny Doktor tázyma, że był niepokalanie poczęty; *Ut nuberet pari Immaculatae Sponse*. Męczennicy szczyca się męstwem, i ten miał okrutnego Heroda, przed którym, ná wygnaniu Egipskim, i po innych Kráinách, tuląc się musiał *exilio Martyrij*. Pátryάρχowie mieli od BOGA swoje uczy. Abrahám dla swojej wiary, odebrał wizytę Boską we trzech Aniołách wyrażoną. Ten w domu swoim, nie Gościem, ale *domesticum habuit DEUM*. Jakub Pátryarchá przez sen widział *Ascendentes & descendentes Angelos* lecz BOG siedział ná drabinie *Dominum innixum scala*. Ale do S. Jozefa Domu szedł sam Pan; *descendit de Caelis*. Apostołowie iák pierwszy Piotr, miał ten honor; *pasce oves meas & Agnos*. Temu rzeczono; *pasce Agnum meum qui tollit peccata mundi*. Doktorowie máia swoje Laureas mądrości wysokiey, że Heretykow przedysputowali, & *sapientiam huius saeculi*. Ten samego oszukał czártá *Hic solus est, qui demonem elusit, ut celaretur Christus DEUS*. Jan Chrzciciel, tak wielki! że mu przyznał Chrystus: *Non surrexit maior*, dla tego że pokazał pálcem Jerozolimie, *Eccce Agnus DEI*. A ten całemu światu. Aniołowie Naywyżsi máia dostojności Hierárchij swojej, ale Apostoł mowi: *Cui Angelorum dixit Filius meus es tu?* A S. Jozef Wcielonemu BOGU mawiał Synu moy!

moy! i BOG wcielony Jozefowi, Oycze moy! Ták Jozef, *cum esset Vir justus*, był *compendium omnium virtutum & honorum*. Ale co ná innych Świętych w osobności wiele, to ná niego samego mało. Nád te pomienione honory, rá jest godność większa, która S. Mátheusza rejestruje Monárchow Judzkich konkluduje: *Jacob genuit Joseph, Virum MARIE*. Mnieysza to rzecz byłá byđi *Filius David*! mnieysza ták wielu liczyć Krolewskich Antenatów, ále rá terminácy *Vir MARIE*, zda się byđi wszystkich tytułów konsummácy.

BOG Wcielony nowego na świecie tytułu dostał: *Filius Hominis*, którym się szczyć; to jest Syn MARYI, á Jozef S. *Vir MARIE*! iákaś tu *superioritatis ratio*! Jeżeli Najswiętsza Pánná jest *Castrorum acies ordinata*, to S. Jozef jest Hetmánem. Jeżeli oná zowie się niedobyta forteca? to on jest Kommendantem, Obronicą, Mężem, Káwálerem: do obrony honoru *Turris Davidica*, Niewieściuchá BOG nie obrał! ále odważnemu Rycerzowi Nacyzysza powierzył Pánnę, *Gabriel Fortitudo DEI*, był *Administratrix Spiritus*; A Jozefa coś nád Egipskiego więcey. *Constituit eum Dominum domus sue, & Principem possessionis sue*. Przed limitácy Jásnie Oświeconego Trybunału, rzucam Jurisperitom kwestya? á Jásnie Wielmożnym Depuratom do rozsádku tę sprawę? W Mażeńskich kontráktách zwyczajnie bywa *Dos contra dos*, to jest posąg i Reformácy. A pytam się kto więcey? czy Najswiętsza Pánná Jozefowi? czy Jozef Najswiętszey Pánnie wniósł dostátkow i godności? Zá Najswiętsza Mátká, te sa rácy wywodne. Wielki Wódz Lądu Bożego Caleb, (*Iosue 15.*) záslubił Jedynaczkę Othonielowi, która się zwála *Axa*, co się tłumaczy *Ornata*, zá to że dostał fortecy, *Cariath, Sepher, id est Civitatem literarum*, deditq. ei *Axam Filiam suam Uxorem*; á z nia w posagu: *Irriguum superius & inferius*. Jozefowi S. gdy záslubił BOG, *Filiam DEI Patris*, dwoiákie dał *irriguum superius*, Niebieskie, & *aquas omnes, quae super Calos sunt*, i morze Ziemskie, bo Najswiętsza Pánná nie zwála się *Mare*, ále *MARIA*, nie prosił *Strumyczek*, ále całe morzá fortuny i godności wlały się w Dom Jozefa S.

Józef S. i mógł się szczyćć bárdziej niż Sálomon z swoiey Sápiciency; *Venerunt mihi pariter omnia cum illa.* Krolowa Sábá do Sálomona przyiáchwizy tákich mu náwiozłá kleynotow, że Pismo S. mowi (3. Reg. 10.) *Aurum infinitum nimis, & gemmas pretiosas.* Ale o Nayswiętszey Pánnie to mowić potrzebá: *Mul-
te Filia congregaverunt divitias, tu supergressa es universas.* Leczko Ill. Monárchá Polski (iáko piśze *Mathew Episc. Crac.* u Kádłubká) gdy Juliusza Cezarzá zwoiował, między kondycyámi pokoiu, dał mu zá Zonę Julia, á w poságu przyległé Polszcze Pánstwá: Báwaryá, i Sámbia? i inne Xięstwa; Máło to ná Nayswiętszá Pánnę, która że miałá byđz Krolowa Niebá i ziemię, wšytko práwo ná wšytkie Monárchie wniósłá w Dom S. Józefa. Gdy Moskwi-
cin Witoldowi Xiażęciu Litewskiemu wydárł Nowograd, zwał go *Sponsam suam divitem*, bo z tego Miásta przywieziono mu więcey niż trzyłstá wozow samych pereł, krom iannyh dostátkow. A iedney perły Száćunku Jubilerowie czynić nie śnieli. Więcey dáleko Nayswiętszá Pánná wniósłá do Józefa, bo przyniosłá owę perłę, ktorey szukał Niebieski Kupiec w Ewángelij: *Inventa una pretiosa Margaritá, vendidit omnia, & emit eam.* A tá perłá nicoszácowána *Unio Hypostaticea.* Moyzesz rozdáiac testámentem Izráelowi przy śmierci dáry Boże; Józefowi (Deutor.) 36. *Benedictio illius, qui apparuit in rubo veniat super caput Joseph.* A cóż to zá *Rubus*? explikuie to Kościół Boży, *Rubum incombustum agnovimus, tuam Sanctam Virginitatem, Sancta DEI Genitrix.* Z tego to krzaká wšytkie wyniknęły błogostáwieni-
stwá ná głowę Józefa S. według Apostoła: *Mulier fidelis, sanctificat Virum infidelem.* Ták Helená Konstántyńá, Cecylia Tyburcyuszá, Moniká Pátrycyuszá, Dabrowká Miecysławá: Jádwigá Henryká, Kunegundá Pudyká czyłtym uczyniá. Ułyszáłá Hel-
źbicá głos Nayswiętszey Pánný áz zaráz *repleta est Spiritu Sancto.* A cóż dopiero, przy Nayswiętszey przez lat trzydzięści konwer-
sacyi nie spłynęło łask Duchá S. ná Świętego! *Benedictio illius, qui apparuit in rubo veniat super caput Joseph.* Ná ták niezwy-
czáyny poság wezdrgnął się *Vir iustus*, powatpiwáiac áby *Divi-*

na Doti słuszną była *Contrados*, i wołałby się był nazywać *Servum MARIE*, aniżeli *Virum MARIE*. Boć to przenikał: *Servire MARIE, regnare est, & inter ejus mancipia numerari plusquam Regium est*. Wiedział i to naturalnego rozumu *principium*: *Si vis habere, nube pari*. Szpeciłoby go i to, z czego się 4 Reg. 14. śmieia: *Carduus Libani misit ad Cedrum, qua est in Libano dicens: da filiam tuam filio meo Uxorem, transferuntq; bestie saltus, qua sunt in Libano, & conculeaverunt Carduum*. Boć to pyszna rzecz i głupia, gdy prosty głóg, konkuruie o Cedrownę! iakby też gdy prosty chłop, chce mieć za żonę Krolewnę; Tym stworzone o Jozefa aniemiue Gábryel: *Noli timere accipere Conjugem*, i pewnie mu przypomniał godność iego. Naprzód *Fili David*, prawdá, że *MARYA* iest Krolewskiego rodu, ále też i ty iestes Syn Dáwidá: Aże w stárym testámenće opuśczone imienia Niewiašt, *Ut per Josephum* (mowi S. Hieronim) *genealogia monstraretur David*, Chrystosowi i Mátcie iego, ten honor wniośł S. Jozef, że i oná była *Filia David*, i Pan *JEZUS, Filius David*. Rozumiałby był świat Chrześciáński że Naysw. *MARYA* prostego pokolenia była, á iey Oblubieniec pokazał to, że była Krolewná. Wiádoma że Mátká Boża miała byđz owa roszczka. *Egredietur Virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet, &c.* położył suchá łaskę swoię S. Jozef ná Ołtarzu, która záraz zákwitnęła; á tak Pánienstwá, i Genealogij swoiey wniośł wielki honor *in re-tationem* poságu wielkiego według światowey ápprehensyi.

Druga *Contrados*, Obroná Sławy Nayswiętszey Pánny. Háłás był w Polszcze ná Jádwigę i Zofię Krolowá, że Gnievosius (iak Kromer) zádawał im *adulterij notam*, iż w stárości rodziła mu Synow. Już publiczna ná Sad wychodziła główny spráwá, ále Oleśnicki Biskup Krákowski, ta racya wybił Krolowi mánia, i zelozya z głowy; że Synowie iego ná Tron nástępować nie moga. O coby nie było súsypciji ná Nayswiętszá Pánnę! gdyby nie był Jozef S. *Cum esset Vir justus*, nie obronił sławy iey, poczcíwości, i Páná *JEZUSA*, *Ne suspicaretur conceptus ex adultero*. Winna mu Nayswiętszá Pánná dwoiáki honor, Fámilij Krolewskiej, i reputá;

i Reputacyi. Gniewam się na tych Malarzow, którzy starego málusia Jozefa! iákoby to stárości przypisowáli, nie cnoćcie! bo nie pámiętáia że siwemi byli Zuzániste, i grzyb częśm spruchniały, zápátruie się na świeżę bedłuszkę, skrá nayprédzey zá-
pali pruchno; nie iest to wielka ábstynencya, nie iest mięśa, gdy go żuć zęby ochwiałe nie mogą, nie iest to státek nie táncowác, gdy pedográ połamie nogi. Wydawano zá Máz S. Eliem iá zá Eunuchá ktora prágneła bydz Mniszka, rzeczono iey: że w ták zacnym Mál-
zenistwie czyśta bédziesz, odpowiedziála: *Non Eunuchum sed Ca-
sum.* I w młodych látach Ss. Boží niewinni byli! Potym, Stá-
rego, na wyżywienie Syná swego przez lat trzydziésć nie mógł obráć *competenter* Oćiec Przedwieczny! tylko w siłach zdolne-
go, w látach niepodeszłego, ktoryby do prac ciężkich, robot i drog dálekich do Egiptu był sposobny. Dla tego trzymam z Rupertem że S. Jozef, nie miał nád lat trzydziésć przy záslubieniu; miał látá i młode, i zdolne do prac, miał urodę nád wszystkie cudne piękności; i táka, że w Ewángelij Zydzi go zá prawdziwego Oycá Páná JEZUSA mieli: *Nonne hic est Filius Joseph?* że Pan JEZUS był *Pulcherrimus inter natos Mulierum*, teć fizo-
gnomia w Jozefie upátrzyli: *Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat.* Nád to, że się upodobáło BOGU Oycu w ubóstwie Ziem-
skim, bogátego Syná swego wychowác, obrał iemu ubožuchną Sierotę, ktora po umárłych, Joáchimie i Annie, Rodzicach, przy Kościele Jerozolimskim osadzona była; Oblubienieć iey przeniośł iá do dziedzictwá swego do Názáreth. Doć uczyni i sie-
rośwu, ten Opiekun S. Jáka Jan S. Ewángelista pod Krzyżem też osierociála Márkę: *Ecce Mater tua, accepit eam in sua.* Táka S. Jozef wziął niewinna Pánnę, do swoiey dzierzawy. Tá się zwála Názáreth, co się tłumáczy Ogrodem kwitnącym. Rayci to ták był do ktorego weszła, tá nowa Ewá! w iegoć to dziedzictwie, i na iego gruncie: *Flores apparuerunt in terra no-
stra.* Támcí to wykwitnał nád wszystkie przepyszne dziárdyny, nicoszácowane. *Et flos ascendet de radice ejus.* Juris principium. *Quod in alieno solo nascitur sub illius cadit dominium.* Ná gruncie

S. Jozefa BOG się wcielił, i wychował, iakie to szczęście! á ię-
 szezé iakie tám miał BOG wygody naygodniejszy; i pracował
 ná niego, i ná ięy Mátkę, i starał się áby nie dostawało.
 Złoto owo, i podárunki trzech Krolow, ná ubogich rozdawszy,
 praca rak swoich, ktorego rzemieślá náuczył Páná JEZUSA;
Nonne hic est Filius Fabri? przez lat trzydzieści wystarczał obic-
 má. Terazże sádzicie, kto komu więcey zápracował? Jáć wiem,
 że wy Jáśnie Wielmożni Sędziowie, i Nayświętszey MARYI
 honor, y Nayśw. Jozefa dekretować *pro & contra* nie będziecie!
 Ale to ja trzymam, że Nayświętsza MARYA, wiele wniosła
Dotu w Dom Jozefa Świętego, á Jozef Święty wiele też
 redotálacyi oddał! I Nayświętsza MARYA Domiego uwielbiła,
 i Jozef imienia iey niesprofanował ále uszláchcił. Dosć ná
 godnościách, że S. Jozef, *Vir justus, Ioseph Vir MARIE*. Ale tá
 nástępnie godność nád godności, i samá *Meridies*, ktorey się
 przelakł słusznie *ab altitudine diei timebo*. Iozef Egipski widział
 we śnie, że mu się Słońce i Miesiąc klániał: *Vidi Solem & Lu-*
nam adorare me. á ten ná iáwie tey uniżoności miał *homagium*
 codziennie, gdy Pan IEZUS, *erat subditus illi*. Dopieroż *Pulchra*
ut Luna; obserwáncyá mu należyta oddawała. Wielki Iozef
 Wodz Boży, miał ten honor raz, że go usłucháło Słońce, *Sol*
sta, ne moveare, á tu ná rozkazanie Iozefowe, i stawało, i biegało
 Słońce. Apostoł Páweł zdziwił się, *Cui aliquando Angelorum dixit*
Filius meus, es tu? ále tu dziwniejsza? *Cui dixit aliquando Pa-*
ter meus es tu? A tak szánował Syn Boży Iozefa S. że i nay-
 mnięszym słowkiem mu się nie sprzeciwił. *Matth. 21.* dano
 znak, kazáćmu Pánu IEZUSOWI, że Mátká iego i krewni stoia:
 że mu przerywáli Boska opetácyá, mowi; *qui sunt Fratres mei,*
& Mater mea? ále nie przydał, *quis est Pater meus?* A ma ieden
 Doktor ádwersyá, że pókiey Iozef S. żył, nigdy się Przedwieczny
 Oćiec nie odzywał się *cum titulo Paternitatis*, ktory tytuł zlał był
 ná S. Iozefa; áż po śmierci odezwał się: *Hic est Filius meus di-*
lectus! O iák to nieczrozumiała stworzonemu rozumowi godność!

Konkluzya z Medytacya.

PRzypadła przez sen iakaś trwożliwa *Velleitas* na S. Opiekuną naszego, *Voluit dimittere*. Pokusa dymissy i *à Collegio Sanctissimæ*, tak Najsświętsza Pannę nazywa *Hugo Carnotensis*, ale na iawie znieść się w sprawiedliwym sercu, ta nie mogła dezertowania trwoga! Symeoną starego także była rezolucya, gdy odebrałszy z rak Najswiętszej MARYI, i Jozefowych Páná IEZUSA zawołał: *Nunc dimitte, &c.* I Anioł na iakubá Pátryarchę wołał: *Dimitte me, jam enim ascendit Aurora*. Nie mógł Jozef tey opuścić, która sprawá Boża, *quod DEUS conjunxit*, tak ścisłym węzłem zkolligowała; Swywolne *divortia*, dla płonnych suspicyi, i niechęci cząst ście. Ale tam zachodzić pokusa jego nie mogła, gdzie Duch Boży opánował mięysce! *Spiritus S. superveniet in te*; i umbry tam dyfferencyi nie było; krom owcy; *Virtus Altissimi obumbravit tibi*. Świátowe dyworcyánki, z máley rzeczy te opuły (á ten rozpust odpustu nie godzien;) czynia. Iak (*Exod. 4.*) Zephorá że z woli Bożej zádraśniono icy Synás *Sponsus mihi sanguinum es, & dimisit Moysen*, z tak walecznym i świętym Mężem uczyniła rozwod! Ale w domu Józefa naszego nic nie było, coby albo krewkością, albo zakrwáwieniem traćilo. Nie było tam *libellum repudiij*; bo tam nie było *duritiám cordis*. Nád to: iákże miał, *Iustus Vir* opuścić Najswiętszą MARYÁ Który i naygrzeszniczszego we złym razie nigdy nie opuści. *Gen. 41.* gdy w głódzie ciężkim; *clamavit populus ad Pha. raonem alimenta petens*, on ich odeśłał: *Ite ad Ioseph*. Dáleko cięższe głody napádaia sercá swywolne, gdy *devoratis cum Meretricibus substantiis* i nádziei nie máia w ostatnim terminie życia swego nátyćie się, albo posilić stráwa wieczności. Tysiącami przykładów, codziennych práwie doświadczá Kościół Boży; że i Krol Krolow náwet i Najswiętsza Krolowa nášá, uciekáiacych się dońbie Panitentów odśyła: *Ite ad Ioseph meum*. Tak się *Antonio Ruffario* S. I. stało: *Et quidquid per Nomen S. Ioseph petebat, pro suis panitentibus desperatis impetrabat*. A S. Eustáchius in *Hexa-*

meron trzyma, że żaden jeszcze jego Klient potępionym nie jest: *A saculo non est auditum quengquam à B. Iosepho derelictum.* Opi-
 suie tenże Boskie zaręczyny jego. *Simul atq. S. Ioseph, à Sacer-*
dote virgam accepit, ex ea columba evolans capiti ejus insedit, quare
Princeps sacerdotum, sacerdotesq. omnes, qui convenerant rem admi-
rati pari voto MARIAM illi desponderant; iakaz formula! pewnie
 nieopuszczę cię aż do śmierci. A kiedy kogo choć naygrzesznicy-
 szego weźmie na opiekę, ma on tego Gołabką, który do ięczę-
 nia pokutnego zwykł zapalać. Ominawszy inne liczne; Polska
 przytaczam Historia in *M. S. Curiosus & fidei bona* Historik X.
 Ianczynski S. I. pisze. *Constantino Duci in Ostrog 18. Annos nato-*
apparuit S. Ioseph, cuius formosissima & splendidissimo aspectu, dum re-
crearetur, dixit sanctus! indignus es, qui me intuearis & velavit
faciem! indervotus es & carnalis. Wytracił z głowy i z serca cie-
 łności a tchnawszy Duchá S. zapalił pobożnością wnętrzości.
 Po lat 22. *Per quietem eundem monet* (to temusz X. Ianczyn-
 skiemu, który na ten czas był przy dworze jego świeckim, opo-
 wiedział.) *quod illi nonnisi, tres annos pro penitentia, agenda assi-*
gnavit Deus Inuit princeps penitentia viam; Et post tres annos die Pal-
marum, eidem idem sanctus apparuit, dicens cras hora 12. morieris,
ille munitus Sacramentis in amplexu Crucifixi moritur. Supra te-
ctum Aulae ille senex, ponsis in altum manibus apparuit, tenens in ma-
nu Columbam, & abiit sursum. Post mortem in scrinio Ducis nihil
nisi disciplina, Catenula ferrea, & cilicium inventum est. A iakże
 to kogo S. Iozef opuści? A kiedy jeszcze w niewinnym záko-
 chá się sercu; tam jest bogatym Gospodarzem.

Antonius de Latina pisze-wżywoćie B. Małgorzaty. *Sapientia*
audita est: o si sciretis! quid ego in corde meo, gesto & retineo? post
mortem repertum cor illius, & inventa tres gemmae, quales Orbis
non tulit. In 1ma. videbatur imago Beatissima: in 2da. Infantulus
IESVS, cum oviculis ad pedes ejus errantibus. in 3tia. Vir specta-
bilis cum Columba. O gdyby osądził w sercach naszych! Ten
 S. lubiler, te trzy święte kleynoty! IEZUS MARYA, IOZEF!
 przy skonaniu naszym trwogi by następuiących strážliwych
 ładow

śladów bożych uślały! *Noli timere; A* Dusze nasze, *gementes Columba*, na rękę jego osadzone, prośłyby, lot miały / iak kiedyś do Noego Arki: *cum ramo Olive*, do okna miłosierdzia Bożego; *A M E N.*

K A Z A N I E

Na Święto ZWIASTOWANIA N. P.

Z Aden Kalendarz, ani Rubrycella takiego nie wydrukowała festu: aby w jednym święcie, trzy razem były Uroczystości. Sa Nabożeństwa *de simplicibus*, bywają *semiduplicia*, i jest nie jedno *festum duplex*. Sa *prima classis solennitates*: ale tego nie znamy Kápláni *Rubrum: Festum triplex solenne, ad Populum Celebre prima Classis*. Wielka w Kościele Bożym nowinę ogłosił Bernard S. *Solennitas hodie solennitatum est, eaq. triplex*. Pierwsza Uroczystość Archanielska, to jest, S. Gábryela zawołana Legący. *Missus est Gabriel Angelus a DEO*. I ta się zowie w Rubrycellach *ANNUNCIATIO*. Druga Uroczystość Mácieryństwa Najświętszey Bogarodzicy: Owo zawołane od Izaiaszá Święto. *Eccc Virgo Concipiet*. Pánienstwa z Mácieryństwem ożenienie. Trzecia *solennitas* Bosko-ludzka. *INCARNATIONIS VERBI DEI*. Persony Boskiey ścisłe złączenie z naturą ludzką. Wesoły był, i nád inne iásniejszy dzień *Gen. 1.* Gdy ná jednym Zodyáku stąnęły Luminarze. *Luminare majus, luminare minus*, i gwiazdy ná firmámencie, á to wszystko ná Boskie słowo *Fiat*. A ná słowo Najśw: *MARYI* w Názarecie, przy pierwszym Luminarzu Niebieskim Gábryelu pokazało się Słońce przed nászemi wrotami, *oriatur vobis Sol iustitie*. A ow Xiężyc: *Pulchra ut Luna in Plenilunio* iask Bożych zostając *Gratia plena*, dzień naturze ludzkiej wesoły uczynił. A co dziwniejsza, ná słowo

M

niewinney

niewinney Panny *Fiat mihi secundum Verbum tuum*. Słowo Nie stworzone stało się *in puncto* w naczystszych wnętrznościach. *VERBUM CARO FACTUM*. Pisze Kromer p. 427. że Roku 1492 *in medio Decembri*: *Tres Soles* *visi in meridie*. Pogodny to musiał być dzień, gdy trzema Słońcami świeciła się Polska. A daleko wśelszy naturze naszej, gdy te przedziwne Luminarze na ziemi stały. Trzech Gości miał (*Gen. 18.*) Abrahám, do których z wielką radością wypadłszy, *tres vidit, unū adoravit*, iednym ukłómem wszystkich ukontentował. Dzień dzisiejszy ma w Kościele Bożym trzech Gości! *à primis Principibus* Gábryelá Poślá wielkiego z Niebá, á zátym Legatem samá Troycá Przenayśw. stawiła się. *Virtus Altissimi* Oycá Przedwiecznego Duch Boży *Spiritus S. obumbrabit tibi*. Syn iednorodzony przed wieki z Oycá do Mácierynśtwá Nayniewinnicyzney Panny konkurnie; *Nascetur ex Te* A niesłychanym nigdy dziwem, Panná Mátká stworzenie Bogárodzica stawszy się, Gość nowy! Już tu iedną adoracya trudno wszystkich odbydź! Muszę iść przykładem Nayswiętzey Panny, która i Gábryelá uczciła uniżonością swoią *Fiat mihi secundum verbum tuum*. I BOGU się uniżyła *Ecce Ancilla Domini*, i swego Mácierynśtwá dośtoynośći *Magnificat*: śpiewając błogosławiła *Beata me dicent omnes Generationes*. Idę Kościoła Kátolickiego zwyczajem, który trzy rázy na dzień, Ráno, w Południe, i wieczor, dzwoniac; *et Angelo Pronubo gratiarum actionem* mowiac: Anioł zwiástował *MARYI*. *Et MARIAE Matri gratulationem* winzuiac owemi słowami, *Ecce Ancilla Domini*, I Wcielónemu BOGU *adorationem* czyni upadając na koláná: *Et Verbum CARO factum*. ákkommoduiac się Psalmisćie (*Psal. 54.*) *Vespere et mane, et meridie, narrabo et Annuntiabo, et exaudiet vocem meam*. Trzy te czasy rozłożone na każdy dzień na Annuncyacya trzech wielkich dzieł Anielskiej Legacyi: Mácierynśtwá Bożego: **WCIELENIA SŁOWA BOZEGO**. Nie mamy tyle kolán! tyle czół! tyle serc! na winną Adoracya dzisiejszym ákcyom! Przecież:

W Pierwszym Punkcie: *Vderzę czotem Cultu Latriæ, imieniem waszym Wcielonemu BOGU.*

W Wtórym Punkcie: *Powinsuję Cultu Hyperduliae Macierzyństwa Bożego Najświętszey Matce Bożey.*

W Trzecim Punkcie: *Podziękuję Gabryelowi Świętemu za szczęśliwie odprawioną funkcyę Legacyi Boskiej.*

PUNKT PIERWSZY.

*Wcielonemu BOGU Cultu Latriæ wszystkie stworzone
czota winne są czotobitność.*

DOwodne te są w Teologii Świętey Propozycye. 1. Ze same stworzone siły upadłej natury naszej wywindować nie mogły. 2. Ze BOGU swemu stworzenie satysfakcyi *de condigno* Honorowi jego uczynić nie mogła, i pojednać człowieka z zagniewanym BOGIEM. 3. Dopieroż z człowiekiem ziednoczyć Stworzyciela swego. 4. Naostátku nieprzyjaciela gorę nad nami mającego, poniżyć, i tego który nas w niewoli trzymał, tryumfalnie zwyciężyć. Ták ciężko była upadła natura naszą, iák (*Ioann. 5.*) ów człowiek *38. habens annos in infirmitate sua*, żadnego nie mający ratunku leżał w Párálizu swoim nárzekając na niemoc swoją, *Hominem non habeo.* Dopiero dzisiaj *Virtus Altissimi* spadłszy na niewinna Pannę, pokazała w iej Zywocie ták mocnego Mocarza: *Ecce Homo DEUS.* Potężniejszego nad wszystkich Gigántow, Męża całą gębą w dziecinny m ciałku, *Mulier circumdabit Virum.* Ów to Olbrzym, *Exultavit ut Gigas, à summo celo egressio eius*, który potężna podał Párálizowi naszemu rękę. Spadła była na bezdenne przepásć Fortuną naszą, z ktorey, trudno było wywindować, tylko ięcząc, iák Prorok (*Habacuc 3.*) záfisyzał *Abyssus dedit vocem suam*, który głos, gdy się oblił o wysokość, spuszczał się wysokość na pádół przepásći; *Altitudo manum suam levavit*: podala rękę i wywin-

dawała. Owac to moc i potegę (*Isaie 7.*) opisana, która sta-
 nawszy *inter profundum inferni, & excelsum supra*, znak potencji
fecit potentiam in brachio suo pokazała, & *exaltavit humiles* zpra-
 ktykowana obiernica, *Eccc Virgo concipiet. Apocal. 1.* Zaplakał
 Jan 8- gdy obaczył tak tęgiemi nitami zapieczetowaną Księgę,
 że się nie znalazła moc taka, ani na ziemi, ani pod ziemią, ani
 na Niebie, któraby mogła skruszyć niedobycę pieczęci. Ale się
 i on, i całe ucieszyło Niebo, gdy Baranek tak twarde połamał
 klauzury, *Dignus est Agnus aperire Librum.* A tu dwoiaka i
 težsza trudność była, naprzód dekret nicodmienny od sprawie-
 dliwości Boskiej ferowany i zapieczetowany tym; *morte morieris*
 który śmierć wieczną przyćmiewa. Druga trudność nacystszego
 Pánienstwa *Inviolabile claustrum*, bez skazy otworzyć, sa-
 mey to tylko *Virtutis Altissimi* władza, za którą akcyja z całym
 Niebem śpiewamy: *Dignus es Domine accipere Librum, & aperire*
signacula ejus, redemisti nos DEUS in sanguine tuo. Siódma dziśiay
 Boskie Jągniátko, *Agnus DEI signacula* odpieczętował władzę
 Boską, i (iako ieden powiada) Pierwsze *Signaculum Virginitatis*
 bez naruszenia. 2. Ray zamknięty naturze ludzkiej otworzył.
 3. Niebo zatársowane, a według Joba: *Calum sicut Liber invo-*
lutus odpieczętował. 4. Orchań, albo przepaść pod klauzurą
 szataniąską zostająca tak oderwał, że mogli z tamtąd święci Boży
 z Abrahąmem wynieść na dzień dziśieyszy, *Abraham desideravit vi-*
dere diem meum, vidit & gavisus est. 5to. Dekret śmierci wieczney
 skąsował. 6to. Skarby łask swoich zapakowane otworzył. Na
 ostaték: Księgę Zywoć, albo *Librum Praedestinationis* Przeczńczo-
 nych do Niebá odpieczętował, ztąd wtymże Rozdziale Jan Świę-
 ty mowi, że czytano głosem wielkim, *audivi numerum signatorum &c.*
 4. Reg. 20. Záchorzał Ezechiasz usz. ad mortem, i odbiera
 dekret, *morieris enim tu, & non vives.* Weyzrzawszy BOG na po-
 kutę jego wraca do niego Izaiasz, obiecuiac mu zdrowie pod
 tym znakiem; że na słonecznym Zegarze wroci się Umbrá na dzie-
 siata linia, i stało się! A to Figurá była dziśieyszey Akcyi. Wyda-
 no na nas dekret *morte morieris!* słonce sprawiedliwości mina-
 wízy

włczy dziewięć linii, Chorow Anielskich; *paulò minoratus ab Angelis*; stał na Choryzoncie natury ludzkiej pod ową *Umbra Virginitatis Altissimi obumbrabit tibi*: Aż natychmiast zdesperowane, naturą naszą życie odbiera. I czego nie mogło kálictwo nasze mdleńsiłami dokazać, to dziś *Virtus altissimi* dokazała.

Dopieroż upadłe stworzenie, Bogu swemu *satisfakcyi de condigno* uczynić nie mogło. Uważał to Dawid *Psf. 36.* pátzając na tak gęste ofiary najmiłszych sobie ludzi *sacrificium & oblationem noluisti, holocaustum pro peccato non postulasti.* I trudne były przeprosiny obrażonego Majeſtatu Boſkiego: Coſz czyni Syn Boży *tunc dixi: Ecce venio.* Widział niepodobność, aby iedną zgnilą bryłá kálu y błotá ludzkiego, miałá ubłagáć Majeſtat Boży; á znaleſe też nie mogłá ſpoſobu przeproszenia á o ubłágania. Bog z Bogá rodzony, rowny iemu w Majeſtaćie z ſtał do tey nikczemney lepianki: uczynił ſię Gwáſtan-tem: *Mediator Dei & Hominum.* I tak *recunclaviſit*; Ima *ſumma*: Robaczkciem ſię ſtałszy Natury náſzey *in Embrione Phyſico. Ego Vermis & non homo*, tak wielkim ukorzeniem uczynił godną ſátiſfakcyá Honorowi Bożemu. Ciężko było poiednáć zagnie- wánego Bogá, dopieroż ziednoczyć Bogá z człowiekiem Uczy- nił Syn Boży dziwná *Unionem inter Deum & Hominem.* Czego Figura był Elizeuſz *4. Reg: 4to.* Umárł ſynaczek, iego Dewod- ce, poſyła chłopcá ſwego Gieſego z láſką Prorocká, y káże kláſeć ná trupá zmárłego: á trup trupem leży! Musiał ſam Elizeuſz przyſeć, á nie nie ſpráwiwſzy prezencyá ſwojá, położył ſię ná tru- pie owym: tak! że uſtá do uſt, oczy do oczu, ręce do raczek, no- gi do nog, ciało do ciałká przytuliwſzy, zágrzał mocá ludoworná ſkrzeplęgo trupá, *& oſcitavit puer.* Tá Figurá wypełniłá ſię dzi- ſiay nád ſtrupałá natura náſza! Poſyła Pan Bog zdziwnemi láſkami, Moyzeſzá, Aároná &c. niewiele w ſkoráli! musiał przyſeć ſam Syn Boży, y tak ſię przytulił do natury náſzey; *ſic oculos, ſic ille manus, ſic ora ferebat*, ſkurczył potencyá ſwoję y zkliał ſię zná- rana náſza, która *oſcitavit*, z Bogiem ziednoczona. Zoſtáła o- ſtátnia Trudność nieprzyłácielá, gorę nád námi májacego poni-

żyć, y tego, który nas w niewoli trzymał, tryumfálně zwyciężyć
 stało się dziś z wielkim naszym Tryumfem tak właśnie iak i. Reg.
 17. Gorę mając nad Izraelem Philistini wystawili *Turrim Carne-*
am Goliathá, który *improperabat agminibus Israel*. Odważył się
 Młodzieniaszek Dawid ná tę Bătăliá. Krol Izraelski Saul ustró-
 ił go w zbroję swoję, y w inšze ku tej ákcyi Instrumentá. A Da-
 widek zrzuciwszy Máieštatn Krolewskiego ozdoby: wziął śier-
 miegę ná się y Pásłuska posturę, y zwoiował niezwyciężonego
 Bohátera. Mielšmy nieprzyjaćie á *improperantem Agminibus I-*
srael. Coż Czyni Figurálny Dawid zrzuca Páludament Máiešta-
 tu Bożego, odmienia, iak kiedyś Cyrus dla miłóšci swoich Orná-
 ment Honoru swego, w chłopska się przybrałszy śiermiegę *Habi-*
tu inventum ut homo. A tu zaraz nieprzyjaćielowi naszemu skru-
 szona Potencya! á ten synaczek ludzki, imieniem naszym nie-
 spodzianie odebrał zwycięštwó. Stało się tak to dziśiay, iak w Fi-
 gurze niegdy z Jonaszem. Záwinil Bogu ten Prorok, ućiekáiac
A facie Domini, w pádszy, do okrętu, letárgiem wielkim zášnił.
 A tu zdopuszczenia Bożego, morze się w zdymać, huczyć, burzyć
 poczęło: RzUCA iak pieńka okrętem; rwa się kotwice, łamia się
 mášzty tonie okręt, w śámey dešperácii: Ocuca Proroká! który
 obaczywszy powłóczna wšzytkich tonacych niebešpiecznošć,
 przyznał się do tego: *scio quia propter me tempestas haec*. Dla-
 mnić to dla mnie te wichry i burze powstały. *Sed mittite me in*
mare, á iak go wrzucono, w morze owe *facta est tranquillitas*. Dzi-
 wuicmy się dlaczego pieńko, takiemi burzami ná nas nášępuie?
 Ńwięty Thomasz z Theologia, tę Figurę tak explikuie. Iešzcze
 w Niebie był Lucyfer gdy mu oznáymiono, że w czasie miałá
 się Peršoná wtora Bożą złączyć z naturą stworzona, y miał być
 Bog równy Bogu, á on sobie pomyslił, niemáiz godnieyšey
 nádemnie nátny *scia bo in lateribus Aquilonis & similis ero Altis-*
simo Á tu in zdo *instanti* oznáymia, że pomináwšy nátny
 Anielskie, šlił się Bog z naturą ludzká; *Et adorent eum omnes An-*
geli ejus. Krzyknał pyšno: *non serviam* zrzucony z niebá, zá-
 wziął i przeciwno nátny nášzey táka, iaka czuicmy nienawisć
 y wšzytkie

y wszystkie wzburzył Potęgi swojej sąle *ibat & intumescbat*. Wdzięła to wtora osobą. Trojcy Przenajświętszy: *ſic quia propter me tempeſtas hac*: Coſz uczyniła? *ſed mittle me in MARIAM*, ſpuścił ſię Syn Boży do wnętrzości niezbrodzonego Morza; *MARIA nomen ejus*: Zwyciężył Dumę! uſmierzył zawieruchy, pokonał zawiść. *Cant: 8* Naraǳa ſię Trojca Przenajświętsza. *Quid faciemus ſorori noſtræ in die quando alloquenda eſt*: Co czynić miała w dzień Allokucyi, albo Annuncyacyi z Najczyſſza Panna? ſtanał dekret, *ſi murus eſt ædificemus ſuper eum propugnacula*. Odezwała ſię ná to Najświętsza Dziewica: *Ego murus! & uſtera mea ſicut Iurris, ex quo facta ſum, coram eo, quaſi pacem reperiens*. Znáłaz Bog taki mur, ná którym oſáǳił *tria*, *propugnacula* ná wſzytkę ſzátáńſką poręgę, *Virtutem Altissimi* moc Duchá Świętego y Syná Bożego áżtu tá ſortecá *pacem reperiens* pokoy z Bogiem przez trákrát ǳisieyſzy, uczyniwszy reſiſtencyá ſwojá nieprzyiaćielá głównego *ipſa conteret caput tuum* zwyciężyła. A to ieſt ǳięło Syná Bożego ǳiś wcielonego któremu winne ſą koláná y czoła náſze nayniżſza *Cultus latria* áǳorácyá y czołobitnoſć *Verbum Caro factum eſt*.

PUNKT WTORY.

Powinſzug Cultu Hyperdulie Matczyńſtwa Bożego Najświętszey Matce Bożey.

Zalaki ſię był w ięzyku Jáſzczurczym Neſtoryuſzá Káccermiſtrzá ów robak, który żaǳło Ewie pokazał w Ráiu, y roſtoczył przed ſmiercią Heretycká páłczękę, która ſmiał lżyć goǳnoſć Matczyńſtwa Najświętszey Panny nie zowiąc iá *MATKĄ BOŻĄ*, albo *Theonotos*. Epheski Synod ſzeſć ſet Biſkupów oczywiſtemi przepań go dowoǳami, bo gdy upornie bluźnił, że iák zabić Bogá, ták Rodzić nikt nie może: Odpowięǳiano mu: *ludſze ludzkiey nieſmiertelney, nikt nie zabija, á przecię ſię za boycámi zowią ludzkiemi*. *Homicidas* żadná ludzka Mátká w ſym ſwoim nie rodzi ǳuſze, á przecię ſię człowieczá Mátká zowie

zowie, tak Najsświętsza Matka, że porodziła tego który był człowiekiem y Bogiem. Słusznie się ma zwać *Theocos* iak która wzięła Królą zowie uę Matka Królewska. Dopiero z tego artykułu wiary Katolickiey wyszły Questye między uczonemi: iaka też jest Godność Macierzyństwa Boskiego? Kolidyryanow grubych Chrześcian w Scythij, Bálwochwalskiego nie przyimuemy błędu, aby Najswiętsza Matka Boginia była! A nie dziwuję się że oni zbladzi, gdyż pierwsiy po Apostołach Theolog Dyonisyus Areopagita, gdy raz miał to szczęście, że mu Najswiętsza Pánná jeszcze żyłać ná świecie oddioniła twarz swoię, *Vidi Dei formam Virginis vultum*, z tym się odezwał. *Ne Fides obliaret, hanc Virginem pro Dea veneraret.* I owi Jerem 44. bladzi: *Ex quo desimus sacrificare Regina cali: omnibus indigemus.* Rozumiecie, że Regina Cali była iakaś Boginia Niebieska. Niewpadamy w szkolne Questye ieżeli Macierzyństwo Boże jest godność. *Creatura perfectissima essentialiter individua*; bo wiem co ná to Bonaventura odpowiedział. *Majus Calum majorem mundum, facere Deus potest, Matrem majorem facere non potest.* Odsyłam do szkół: ieżeli Macierzyństwo Boże jest formá *sanctificans*? bo Zoárez wieku przeszłego Augustyn, z tym wypadł: *Gratia Ioanni data Filiatio adoptiva est forma sanctificans, Ergo longè magis Maternitas Dei naturalis.* I gdyby inney łaski nie miała *Gratia plena* ta sama, *invenisti gratiã apud Deum* łaská Macierzyństwa Boskiego nád inne wywyższa. I o tym niech Theologowie dysputują! ieżeli tytuł Rodzicielstwa Boskiego jest w sobie rzecz nieskończoney godności y istoty? bo S. Thomasz 1. p. *Quest. 22. c. 6.* powie *Dic MARIAM ex Maternitate Dei esse cum quadam infinitate, ratione cuius, non potest esse ulla Creatura sublimior.* A Bernard S. *Hanc Deum fecit bonitatis sue imaginem infinitã.* O to się tylko teraz pytam, jakim honorem czcić mamy Macierzyństwo Boże? wiem nie których Theologow Trudność ktorzy pytają: czemu ty Naysw. Iánnę nieczcić *cultu latrie*? Kżyż święty, ma tę część że upadamy *cultu latrie* przed nim, który krew Chrystofora, choć okrutnie rozlał! ktorému życie odebrał! który przez

trzy godziny, tylko go noś! A Najsł Mátká Boża, krew Pá-nieniska: wżylki iego wlała! życie mu dała! y dziewięć Mie-ścięcy w Żywoćie swoim noś!a, dopieroż dłużej, ná rękách piá-ślowała, piersiámi karmiła &c. á czemuż nie ma mieć tego Ho-noru w Kościele Bożym? Nie pretenduie *Ancilla Domini* naypo-kornieysza Pánná tego, kontentuie się Honorem *Hyperdulia* ná-znaczonym sobie od Kościoła powszechnego, tá czcía, o kto-rey Anzelm Święty. *Excessit omnem altitudinem, qua post Deum cogitari potest, quidquid non est DEUS, minus est MARIA.* Coż kol-wiek bądź! Godność wielka rownego potrzebuie honoru, Nád Arka Pánska dwóch Herubinow stało *respicientes se mutuo*, ho-nor czyniac figurálney Skárbnicy. A coż tám w Arce było, tablice tylko kamienne, ná których wyryte były páłcem Bożym słowá Boże. A dziś przed námi stáwa Arká Przymierza dwie ná-tury Boska i ludzka Personálnym słowem Bożym osádzone i okryśłone noszac! á iákiz má mieć honor?

Micheasz Prorok o Bethleem powiedział. *Nequaquam es mi-nima &c. ex te enim exiet dux, qui regat Populum meum.* A coż dopiero o Naypokornieyszey Pánnie mówić? Mowisz *Ancilla Domini* Mátko Boża! *Nequaquam es minima! ex te enim exi-et DEUS Homo:* Szczyći się Oćiec Przedwieczny Synem swoim. *Ante Luciferum genui te;* á ty masz ten tytuł Máćierzynstwa twe-go Najsłwieższa Pánnó, że możesz temu Synowi spólnemu mo-wić, *post Luciferum genui te.* O wielka Godność nád wszytkich Aniołów, która uważał Apostoł *ad Hebraeos 1. Cui Angelorum di-xit Filius meus es tu?* Komuż też z Aniołów rzekł, BOG wćielo-ny kiedy: *Mater mea es tu?* Tá to iedná ználázła się według wszytkich Doktorow Świętych: *Digna DEO.* A Bog pátrzac ná godność Syná Przedwiecznego składał wnię wszytkie przymio-ty naywiększych Godności *multa Filia congregaverunt divitias, tu supergressa es universas:* O niey to Doktorowie Święci trzymaia, có Duch Święty *Prov. 8.* powiedział: *Quando preparabat Calos aderam &c. quia in suis DEUS Creaturis principalem respectum ha-bebat Beatissima Matris ne ulla etiam nobilior in calis Crearetur.* Je-

żeli (teste Iosepho) Caligula omnia templa spoliabat & Romam deferbat: pulchras res (ajens) pulcherrimo esse loco debere, id est in Urbe omnia, quaecumque pulcherrima in Orbe. Jeżeli (iako Plinius lib: 36. Zeuxes pinges Iunonis imaginem pulcherrimarum Virginum formas decerpfit. Jeżeli w Białymuctwach Poetycznych, ná wystáwienie iedney Pándory składáli się wszyscy Bogowie! Dopieroż Oćiec Przedwieczny wystáwuiac Synowi swemu godna Mátkę wszystkie Godności stworzonych ozdoby, składał *in Compendio*. Ztąd się dziwiua Aniołowie: *Qua est ista!* Jedni mówia: *Sicut Aurora!* Drudzy: *pulchra ut Luna!* Trzeci: *Electa ut Sol!* á inni, *quasi Acies castrorum ordinata*, co w innych pułkach lub Anielskich, lub ludzkich było piękności, w szeregu to iednym stáncio; rázém, w Mátcie BOGA nášzego.

Dawid. Prádziad. icy, do niey mowi: *Audi Filia &c. & obliviscere domum patris tui, quia concupivit Rex decorem tuum.* Zápomnieć trzebá o godności Abráhámow, Izááków, Jákobow, y sámeego Dawidá, myślac. o Godności Nayswiętszey Mátki Bożey. Przeto widział w duchu co powiedział: *Exurge Domine in precepto quod mandasti*: przypomináiac potomkowi swemu owo przykazanie: *Honora Matrem tuam*: pátrzył w duchu ná te honory, ktore Syn Boży czynił. Nayswiętszey Mátcie. swoicy. Jákie tám były? wyráziłá. Ewangelia krotko: *Erat subditus*. Iosephowi się Pátryárzce przez sen pokázáło. Słońce y Mieśiac: *Vidi Solem & Lunam adorantes me.* A tu ná iáwie Słońce nie-stworzone przypádało do nog Mátki Nayswiętszey swoicy. Josue rzecz dziwna uczynił, że zástánowił słońce: *Sol sta! obediente Domino voci hominis*; á tu ná skinienie Mátki Bożey y stánał y wrócał się, y poszedł gdzie kazála Mátká Boża. A iákósz tey honoru nie dáć? ktorey honor oddawał sam BOG wcielony. Cieszy się Chrześcianństwo z icy Godności y icy honoru po Bogu naysgodniejszy czyni. Aczkolwiek ieszcze przed icy urodzeniem Fráncyá wystáwiłá zdawná: *Aram Virgini paritura.* A Sálviánus pisze, że Seth Syn Adámá, znaleziony niezbyt dawnych czásów, trzymał tę tablicę w ręku w grobie swoim: *Credo in Iesum*

sum Venturum Messiam, & in Virginem Matrem ejus Mariam. Co Święty Jákob Apostół w Hiszpanij uczynił, to iáwno światu; Co świat Chrześciański: námienniam: *in Veteri Roma* 400. teraz 70. Kościołow w Neápolu 80. w Páryżu 200. po całym Chrześciaństwie rzecz nie przeliczona. A wnąszey Polszcze, przed stem. lát y drugim liczył Bzovius, Kościołow sześć set kilká dzieśiat dedykowanych Najświętszey Mátee Bożey: Ztadci! w całym Chrześciaństwie niewidane z taką frekwencyą Roraty, ábo Nabóżeństwą do Mácierzyństwa Bożego, i tak bogáte ná Rorán-czystow Fundácyę świádczą iák Polacy kochamy tę świętą Táig-mnicę. Ználaższy Ewangeliczna niewiásta dráchmę, rzekła do przyjaciółek swoich: *Congratulamini mihi quia inveni &c.* A Najświętsza Bogárodzica, do życzliwych sobie Dusz, tychże, słow záżywa: *Congratulamini mihi, quia inveni gratiam apud DE. UM.* Kiedy z komponowála ow Hymn, *Magnificat*; rzekła: *Be- atam me dicent omnes Generationes.* A między temi Narodámi Prorockim Duchem pewnie nie opuściła Narodu Polskiego. Dla czego szczególnie tę żywą Monstráncyą w Zywoćie swoim BO-GA Wcielonego nożąc, z adorácyą nayniższą czćciemy: *Beatus venter qui te portavit.*

PUNKT TRZECI

Podziękuję Gabryelowi Świętemu za szczęśliwie od-
prawioną Funkcyą Legacyi Boskiej.

TOb: 12. Ze Ráphał Święty, wyswátował Tobiaszowi Zonę: Oycu swemuowi: *Quid possumus dare viro isti sancto?* A Gábryel Święty wydzieboślabieł Najświętszą MARYĄ Duchowi Świętemu. Dopieroż tu myślic trzebá, *quam gratiarum actionem dabimus isti sancto.* Genes. 24. Abrahám synowi swemu szuka- iac Rebeki obrał nappowážniejszyego sługę Eleazará! A BOG kogo posłał ná tę funkcyą dżisieyszą! Gábryelá, to iest *for- titudinem DEI*, áby był attakował, i do poddania się woli Bożey przyćisnął Fortecę niedobytą. Dwuch się rzeczy bał (iákó mam *imáginácyą*) ten mocarz, iákó więc bywa przy szturmie y do-

bywaniu wielkich Fortec. Naprzód ciężka rzecz przebyć, albo z natury, albo *ex arte* zrobioney głębokiey Fossy. Druga: szturm przypuścić do niedobytey Twierdze. I myśliła sobie *Fortitudo DEL*. Tá Pánná *Civitas Virgo* ma Fossę przepásćistą, to jest Pokorę: *Ecce Ancilla*, żadnym honorem nieprzebyta; niepozwoili po-lobno nigdy ná Godność Máćierzynstwa Bożego! Cosz czyni Gábryel, zárzuca tę Przepásć! *AVE GRATIA PLENA* y wypełnia łaskámi Bożymi; *invenisti gratiam apud DEUM*. Przebył ten impediment. A ná drugi nápadł niedotkliwego Panieństwa: *Quomodo fiet istud, quoniam Virum non Cognosco*. Bo się obawiał, áby dlá skazy Dżewictwa Máćierzynstwa się Bożego niepodieła! Dopieroż rzucił w tę niedobytą Fortecę ogień Bożkie: *Spiritus S. Superveniet in te*, i moc Boża z niebá: *Virtus Altissimi obumbrabit tibi*. Toż szczęśliwie, i nád Anielska nádzieję, przywiódł niewinność Pánienską *ad deditiorem*: *Fiat mihi secundum Verbum tuum*. Sprawił to Dzieło? á sprawił bez grzmotu! bez háłasu, w wielkim sekrećie! bo tak należało *dum medio noctis silentium tement omnia Omnipotens sermo Tuus à Regalibus sedibus venit*. Była przy Jeruzalem rzeczka sławna do ktorey odeśiał Pan IEZUS od národzenia ślepego *Pade ad Natatorium Siloe* o ktora. *Is. g.* BOG Izraelá karze *Pro eo quod abiecit populus iste aquas Siloe quae vadunt cum silentio* to słowo S. Jan tłumaczy w Ewangelij *quod interpretatur Missus*. Tá to rzeczka *Missus est Angelus cum silentio in Mare Gratiarum* sprowadziła *Unionem Hypostaticam*. A záták wielkie dzieło winniśmy *Fortitudinini DEL Gratiarum Actionem*.

Konkluzya z Medytacyą

CHwalebna Bethulia, że z niey wyszła Judyth sławna Páni, i *Abrá Ancilla*, krole Obiedwie zwoiowały Holofernesa Najswiętsza Mátká Bożá w Zywoćie swoim dziś zamknęła Pánia Narodu naszego, naturę Boską! á słuźebnicę iey naturę ludzką *Gloriosa de te dicta sunt Civitas DEL*. A iako Judythćie Applaudował

dował cały Izrael po zwyciężonym Holoferneście. *Tu gloria Ieru-
salem, Tu Honorificentia Populi nostri*, tak my Najsł. Mátce
Bożej, to przyznać musimy, że przedziwna ákcyá i swoím cu-
dotwornym *Fiat mihi*, sprowadźwszy w żywot nawnieciwszy
BOGA y Człowieká wszystkie Honory należyte sobie uczyniła,
i záfluzyla. Konserwowála, i konserwuje Cudotworna Opátrność
Boška: ten Domek, w którym się te Táiemnice działy: prze-
niośszy go z Pálestyny do Włoskiej Ziemie, do Loretu. Tám
nam trzebá myśli násze i sercá przesłać, ná kontemplácyá tej
Táiemnice. Znáłazł Gábryel ná medytácyi Pánnę, nád Izaiaszá
słowámi: *Ecce Virgo concipiet*, w ten czas gdy w nádziei oczeki-
wania Mesyaszá, oddawála się BOGU, ná oślátnia służbę przy-
szley Mátce jego. A odpráwiwszy Poselstwo swoje Anioł z radością
discessit ab ea. Bo záraz Pan zástepow: ná iedno *fiat*, przypadł
Spiritus Sanctus superveniet. Gdy Sálomon dedykował Kościół
swoy *apparuit gloria Domini in nube*, ále tu iásność nie stworzo-
na *obumbravit*. Większe tám były ognie, niż widział Moyzesz
ná krzaku, bó táż Troyca Najsł. Virtus *Altissimi*, *Spiritus
Sanctus*, Słowo Boże, ná krzaku tym *Rubum incombustum agnovi-
mus tuam sanctissimam Virginitatem* záiásniála. Co się tam
działo, nábożney zostáwuię kontemplácyi, bi-
iac czołem: *Verbum Caro factum est*.

JOZEPH

ZYWIciel SWIATA.

To jest:

Pod Figura Jozefa Patriarchy wystawiony Pan JEZVS,
Ná WIELKOCZWARTKOWEY WIECZERZY
Świát Chrześciáński żywiacy y ożywiáacy.

No

Surgit

*Surgit á Cæna & posuit vesti-
menta sua.*

ATo ná co Pan JEZUS Z sukien się swych rozbiera? Po-
czekay do jutrá Pánie! rozbiera Cię tám i odra nie tylko
z sukien, ále i z famey skory. Dziści to naybogáćiey
się ubierać potrzebá! Gdy Biskup Biskupow *secundum*
Ordinem Melchisedech, ná Káplánstwo dwunastu poświęca, dziś
Prymicye Apostolskie, dziś Oleiu Świętego z wielkimi ceremo-
niámi instytucya, w Domu Mágdáleny, która *prævenit ungere Cor-
pus in sepulturam*. A Pan JEZUS *ornamenta* zrzuca. Tuby trze-
bá Aáronowego Ornatá záżyć! Dziśby ná takie Sákrámentow
ceremonie: naybogátsze wdziać áppáraty i ornaty! Já w Rzymie
z ordynánsu Eugeniusza Czwartego czynia! A Pan JEZUS *po-
nit vestimenta sua*. A iáżce Pierwsi Kápláni przystępowáć do
pierwszey Mszy swoiey będą! Połáiano w Ewángeliy *Quomodo*
huc intraſti non habens vessem nuptialem? Jágiello Krol náš Pol-
ski to czynił co i Ludwik S. Fráncuski, i Jan trzeci Luzytáński,
gdy do Kommuniy Świętey przystępowáli, naydroższe suknie i
páludámentá ná siebie bráli, prezentuiac się BOGU *in veste nu-
ptiali*! á Pan JEZUS *ponit vestimenta sua*! O prawdziwie wyzuł
się BOG dziś ze wſzytkiego w tym Świętym SÁKRÁMENCIE!
*exiit immensitatem & Corporis Staturam, & modica conclusit quan-
titate!* *Majestatem gloria celavit accidentibus!* &c. mowi S. Tho-
masz, á pátrzac ná takie Chrystusa częstuiacego pierwszy raz,
Sákrámentem najswiętszym, obnażenie, káżdy sobie pomyslić
powinien. Rozbierać się tu i wyzuwáć ze wſzytkiego dziś po-
trebá. Rozbierać sumnienie, á wyzuwáć z złych nálogow ná-
miętności. Pan JEZUS ták był ochotny dziś, że ná tę kollácyá
wſzytkie fortuny Boskie wydał! *Áż się tey rozrzutności dziwuie*
Augustyn: O nimis suprà, nimis liberalem Christum. przeszedł wſzy-
tkich exotycznych ná tráktámentách Liberálistow, częstował
Neroná

Neroná *Eques Dolabella*: ále nábrał wiele rzeczy ná bogá, *Cerebella Phasynorum proposuit Cesari*, trunkiem perlámi cliquowánympie do Neroná, *Propino Regna Cesari*: áż názáiutrz Credytorowie przed Cesarzem skárża, kazał im Nero sobie exekucyá czynić, áż Kredytorowie rozebráli wszystko, y iego zostáwili w siérniedze, Áż on po máłym czásie kawałek chlebá ná ulicy gryzie, á Cesarz go miáiac rzekł: *Si sic olim pransisses, non ita hodie canasses?* Tu to światowe tráktámentá rozzuwáia, odzicráia wielkie Domy z dostátkow y fortun. Czéstował w Grodnie, Władysławá czwartego Pan niby dostátni, áż trzeciego dnia rysie i sobole poszły ná tándetę, i ieden obiad ze wszystkiego go odárł. Tak widzę Pan JEZUS wszystkę substancyá Boska i ludzka wydał ná dzisieysza kollácyá, *ponit vestimenta*. A wiećiesz kto przytym gospodárował stole? Miłość Podczászyna była, *cum dilexisset suos, in finem dilexit eos*, tak rozochociłá Páná, że wszystko, wydawszy i suknie z siebie zdziera, *posuit vestimenta sua*. Miłość wielka *spoliator amor*, mowi Názyanzen. Zákochał się Jonátás w Dáwidzie *et exiit se lonatas vestibus suis usq. ad bathenum*. Eliaś że kochał Elizeusza, ná dokument miłości swoiey! ostátni mu płaszcz zrzucił. Duszá oná áffektem miłosnym zápálona, szukáiac *quem diligit anima mea*, zaráz woła: *tulerunt pallium meum*, i nieczyste to máia ámory że odzicráia. Przyszedł odár-tus do Oycá w Ewángelij, kto ná nim pokasał suknie? áż trzebá było wołać: *afferte novam stolam!* *denudavit amor?* Spytał się Brutus wielki, Lucylli Corki gdzie pierścionki? gdzie mánelki? gdzie ochędostwá od Rodzicow spráwione? wymawiałá się Oycu gdy z Domu wszystko wydála: złodźciem! pokrádziono! áż Brutus rzecze: *te pradant amores?* gotowa w Domu u Páni! Mátki kradzież gdzie się zákrádnie *spoliator amor*. Więc się nie dziwuyćie: że i Pan JEZUS *ponit vestimenta sua*, bo go rozbrała miłość wielka, *cum dilexisset suos in finem dilexit eos*. Przyznacá wam się żem umyślił ná Kazánia nástępuiace o trzech ráiemnicách wielkich tego czásu; to iest o Táiemnicy pokármu dzisieyszego, o Táiemnicy Męki Chrystusowey, i o Táiemnicy

Zmartwychwstania jego, iednęż wziąć figurę, która mi podać Ezechiel Prorok, *et tu fili hominis sume tibi in parabolam lignum Joseph.* Przeto ná dzień dzisiejszy wielkiego Ekonomá, álbo Zywićielá Egiptu Jozefa chcę wystáwić, o którym przypada mi pierwsza Historya. Uchwyciłá go Putyphárowey miłość, *et ille relicto in manibus ejus pallio fuit.* Coś podobnego Pan JEZUS czyni, uchwyci go miłość nieogárniona, *cum dilexisset suos in finem dilexit.* A on *surgit à cena et ponit vestimenta sua* ze wszystkiego się y z sukien samych wyzuwa. Dżis się to dziecie rzecz, co przez sen u Jozefa było: *Videbam manipulum meum surgentem, et manipulos vestros adorare manipulum meum.* Stánał pszenice Sákrámentálney sнопек, á tu dwánaście Apostolskich sнопkow ádorácyá pierwsza *cultus latrie* Sákrámentowi temu oddáia, według Proroká *fasciculum suum fundavit in terrá,* áby wszelákie czoło upadáło i biło: *Laudetur Sanctissimum Sacramentum.* Popráwie się w tey imáginácyi, bo się tu opácznie dziecie nád sen Pátryárchy Jozefa! tám sнопki Bráterskie czołem były sнопkowi Jozefowemu, á tu sнопек JEZUSOW kádemu Apostolskiemu do nog upada, *capit lavare pedes Discipulorum,* á nie tylko się wyborney klánia pszenicy, ále i niecnotliwemu kakolowi Judaszowskiemu! mowiac w sobie, wiemci żółko żeś pokrzywká! wiem żeś pełen ości i piołunu! wiem żeś jest mirrhá obrzydliwa! *fasciculum myrrha dulcētus meus,* ále przecię ostatni dokument podrzucam pod nogi twe miłości moiey. I tak ten sнопек Boski nád figurę Jozefową, *Non surgens, ále procidens adoravit manipulos fratrum suorum.* Jam rozumiał że Jozef w Egipcie iák Pan krolował, á Psálmistá powiáda, że on srodze służył: *Manus ejus in Cophino servierunt,* służył iák *Dispensator, Chlebo dawca, Száfarz,* przed którym kosz ustáwiczny stał pełen żywności i chlebá, z ktorego świat cały żywił, i nieprzestánna usługę wszystkim Narodom prezentował. Dla czego go chwalebna áklámácyá zwano, *Abrech vivat,* to jest: Zywićiel Swiátá. To czyni dżis Pan JEZUS w cudotworney Taiepnicy! tak dośátni Prowidencyi swoiey dokument wystáwił, że go

że go ná wszystkie stoły całego świata, to iest ná wszystkie Ołtarze Kościoła Bożego, i nazbyt sława. Raz w Ewangelij i drugi raz kilká tysięcy ludzi nákarmił náaturalnym chlebem, á dziś cały świat Chrześcijański karimi Jozef, i przez tysiąc siedmset lat Chrystus ná całe wieki. Jozef Egipcowski, Chrystus wszystkim Narodom nieustánnym Zywićielem. Ná stronę Asferowe bankiety bo tylko roczne! Ná stronę Piaśńa Polskiego mizerne z chlebá, i miodu, i swininy żywności! Ná stronę Kázimierzá Polskiego, Jágelloná, i Witoldá Cesarzow i Krolow raczenia! dziś, co mówię dziś do skóńczenia świata nieustánnie żywi, tuczy, bankietuie Jozef nowy Zywićiel Chrystus. Witraceni do Jozefowej turmy, dwáy przedni Domu iego Száfarze Pinserna, álbo Stołowy, *et qui praeerat Pistoribus*, najwyższy Piekarz przez sen obaczył (iáko się wyspowiadał Jozefowi) ná głowie swoiey *camistrum*, álbo kotz pełny kołaczy, tortow, pásztetow, *et omnes cibos qui sunt arte pistoria*, áż przyleciały obrzydłe kruki *avesque comedere*, tłumaczył Jozef, ten sen, *Suspendet te in Cruce Pharaon*, *et lacerabunt volucres carnes tuas*. Zostawmy tę ná jutro scenę, gdy Jozefa nowego *suspendent in Cruce*, gdy *lacerabunt volucres inferni* Ciało Chrystusowe. Dziś *Cena Domini*, á przecię ná tym bankiecie nieczotliwy kruk Judasz, zradziecka pászczęka *laceravit carnem Christi*. Genes. 43. Dziwna miłości Jozefowej pokazała się scená. Stánęło dwánaście Bráći, *et incurvati adoraverunt eum*, osadzi ich przy stole Jozef, postáwiwszy przed sobą Kielich, Kielich Prorocki, *in quo auguratur Dominus meus, et e, biberuntque et inebriati sunt cum eo*, to figurá. ále to samá rzecz, że dziś Prorocki Kielich stoi przed Chrystusem. Coż też on wroży? Piotrowi, że się go záprze! *ter me negabis*, Uczniom, że od niego ucieka! Judaszowi, że go przeda. A tobie Człowiecze co też wroży? Kazał Jozef náładować wszystkich Bráći wory, *imple saccos eorum frumento, quantum possunt capere, et pone pecuniam singulorum in ore sacci*. O daleko obfúsza dziś *liberalitas* Chrystusowá, dwánaście Apostołów Chrystusowemi Dobrodziystwy *quantum capere poterant* náśypáne náuka ośta-

teczna i tajemnicami nalađowane *Agno Paschali* utuczeni, nalo-
státku *pretium mundi*, nieoszacowany okup zbawienia naszego
in ore sacrorum zostawia. Dziś iak Święty Tomasz imaguie
wystawił Chrystus pierwszą winnicę, gdzie eo Komunikant,
to nieoszacowana moneta wypada, *denarij eternitatis*, aż rozru-
tny Pan niepomierzonym wydatkiem szaluje skarbami swemi,
gdy to czyni Podskarbi iego *fur erat, & loculos habebat*, spyta,
quis te tradet? kto tę sumę wydawac będzie? odpowie sam
tu dixisti, ty zdrayco wydałś ten skarb swiatá! o wydał wydał!
wyszafował Páná na wszystkie okrucienstwa! Ale na coż same-
go Judaszá kłaić? wszyscy Apostolscy Kapiáni jesteśmy wydawa-
cze, dáiemy te Sakramentalne skarby złym i dobrym, gdy do-
brym, *boni dispensatores*, gdy złym, *traditores!* gdy Świętym,
życie, żywienie, i ożywienie: Gdy złym, śmierć i zgubę dáiemy,
mors est malis, vita bonis. Jozef Pátryarchá wszystkim Narodom
bez dyskrecyi wydawał leguminę Egipskie do pożywienia, ale
za pieniądze! dziś zaś Jozef nowy daie *emite absq; argento*, na
cały swiat Chreściáński Sakramentalna żywność. Niechże
za tę uczynność odbierze ten tytuł, JEZUS Żywiciel Swiatá, Amen.

JOZEF ZBAWICIEL SWIATA,

A L B O

K A Z A N I E NA WIELKI PIATEK.

*Et tu Fili hominis sume tibi (in parabolam) Joseph, haec di-
cit Dominus ecce ego assumam lignum Joseph, (Ezech. 37.)*

& scriptam in eo salvabo Populum meum.

Zaczynaiac Anzelm Święty o Męce Chrystusowey Kazanie,
zawołał: *Silvas dicendi ingredior, parcite erroribus!* wniść w
materya

materia Męki Chrystusowej jest błaznić po puszczy. O wielkaż to i błędna pustynia! opuszczony od Przedwiecznego Oycá *Pater dereliquisti me*, od Uczniów odbieżany, od wszystkich poćiech porzucony! Chrystus wszedł między Kupressy i Mirry: między nieprzebyte głogi i ciernia: między kłie i Krzyżowe drzewa? że imieniem jego lamentuje Jeremiasz (*Cap. 12.*) *Dederunt portionem meam desiderabilem in desertum solitudinis*, Słowem gdzie się obrocił pełno drzew! Giethsemaniński oliwnik! rozboiu Beksiet, Jerozolimá Niedobor, Izraelski lud Opryszkowie! dziedzictwo jego iako nárzeka stało mi się rozboiem, *facta est mihi hereditas mea quasi leo in silvis*. Pierwsze przywitanie *quasi ad latronem cum fustibus & laternis*, daley rozgi i palcaty, toż ciernie i głogi! náostátku wielkie się ná niego obáliło drzewo, *ipse lignum tunc portavit*. I teyże ia obáloney ná Chrystusa puszczy Lesniczym się dziś mam uczynić? *Sumetibi, &c.* Kátonowi pozwolono áby z poświęconego Bogom gáiu wyćiał ná święta potrzebę drzewo: Obszedł wszystkie dęby Dodoneyskie, áż ná ieden tráfwszy, z ktorego Jowiszowi *sceptra*, trydenty Neptunowi, buławy Mársowi wyćináno, upádłá mu z rękú siekierá á on z boleścią zawałał: *O casa nimis arbor!* Pátrzac ná porabáne drzewo życia nášzego: co mam mówić? *O casa nimis arbor!* Zacharia 10 Nápadł wicher ná Libánska puszcza, wpádnie Prorok do owego gáiu; *ululatus magnus Libani!* A co się dzieie? Liban knieia przedtym ukocháných zwierzat, owieczek pástwińsko, Liban Stolicá wszystkich hármonij spiewájących ptászyn, Liban wonności ziół przepysznych dziárdyn stał się knieia wilkow! iaskinia łotrow! chwaśtow i ciernia zárośła, lamentow, ryku, i krzykliwego wyćia, nieszczęsna Kápela. Toż dopiero krzyknie Prorok: *ulula abies, ululate quercus quia cecidit Cedrus*. O wielkaż się dziśiay stálá strátá! drzewo owonád Bábilonskiey figury postutę wyższe, pod siekierę Spráwiedliwości Boskiey poszło. Chmurá piekielna Cedr tykáiaczy się Niebá, o tiemię uderzyłá! á chrośtom prostym, łuczywú, i suszowi co bédzie! Płaczcie Cory Syonskie, *Si hac in viridi, quid fiet in arido*.

Owác to winnicá, która płacze u Jeremiaśzã, *vindemiavit me Dominus in die furoris sui*. Owác to winna máćicá (*Ezechielu, 19.*) *Exaltata est statura ejus inter frondes, & vidit altitudinem suam in multitudine palmitum suorum, evulsa est in ira, in terramq; projecta ignis comedit eam, planctus est & erit in planctum.* W tę tedy wszedłszy pustynia. błakam się myślã, *Silvas dicendi ingredior, parcite erroribus.* A tak to czynię iák (*Judic. 19.*) Drzewá szukájac Krolá, poszły do Oliwy, winney máćice, i Figi, i nie mogłygdzieśskłonićgłowy, aż pod cierniowy krzak przyszedłszy, usłyszały: *requiescite sub umbra mea.* Ia Krolá mego, BOGA mego błędliwy szukam, i idę do Oliwniká Gierthsemánskiego, i wołam: *veni, & impera nobis.* O Oliwo miałás reprezentowác łceng miłosierdzia Boskiego, miałás w liście twoie przed łotrámí ukryć błakáiacego się po twoicy gorze IEZUSA; ále tam pod twemi liściámi, wojny wielkie; zátrobiono *Classicum* Poszedłbym do winney máćice i prosiłbym o kroplę iáká lub w Kielich Anielski, lub w gębkę Zydowską, aż tam truciźná! kwás! *dabant ei vinum myrrhatum.* Chciałbym przystąpić do iákicy płonney figi, i chciałbym tam utáić nowego Adámá: *absconxit se in ligno quod erat in medio Paradisi.* O nieużyteczne drzewo! Nie znalazł Pan i zá żywotá posiłku swego, á przy Męce iego tylko ná illuzya w przysionku (Ratuszowym) pokazowáli figi, *quidam autem illudentes,* á iákó S. Hieronim: *quidam autem digitum ludibrio ostentantes.* Do iákiegoż ia mam tráfić drzewá *dixerunt ligna ad rhamnum, veni, & impera nobis.* Nie śmiem do tak ostrych kolców przystąpić. Bładzaccemu pokazuje drzewo Ezechiel Prorok, *Et tu Fili Hominis sume tibi in parabolam Ioseph.* O Drzewie Jozefa, Rábinowie Stársi pisza, że to było drzewo, z którego Swátowie (iák u nas grajac zielone) wyrzynáli rozszeczki, iák i o S. Jozefie mamy, że konkurrujac o przyiaźń Najswiętżey Panny, rozgę snáć ztamtad wyrznietá położył ná Oltarzu, która zákwiłnęła; i to drzewo zwáli *Arborem Josph Salvatoris;* Lecz to miało drzewo, że gdy niegodny ućinał rozszeczkę, *gemitabat arbor, & modò lacrymas, modò lac, modò sanguinem m-*

nem manabat. I mamże ja z drzewa *Salvatoris mei* obrywać gałązki? boję się żeby z tego szczepu, iák prorokował Ezdrasz: *de ligno stiliabit sanguis*, boję się, áby iák ná Aneasza Polidorus Krolewicz Trojański, wyrwyáiacego z iego mogiły drzewká, które z strzał i oszczepów zakwitły niezawoiá, *jam parce sepulto nam Polidorus ego.* O gwoździe! o rozgi! JEZUSA moiego! iákże was mam dorknać, i licha mowa moia! coż czynić? *Ecce ego assumam in parabolam lignum Joseph.* A wiedzac iákó Jákob umierał wedlug Páwla S. (*ad Hebr. 11.*) *adoravit fastigium virgæ Joseph,* iák z wielka *cultus latria* ádorácyá, figurę niewinnego Jozefa, á ná ciężkim drzewie (Krzyżowym) zawieszzonego Chrystusa wyrażáiacz Kazánia Wielkopiátkowego, biorę zá máterya: *Ecce ego assumam Parabolam.* Konáiacy ná Krzyżu Pánie, że masz ręce siogo przykute; przynajmniey skloniona ná doł głowa, pobłogostaw. *Ad M. D. Gloriam?*

Musiá! Prorockim okiem doyrzec Wielkopiátkowych Kazání nászych Amos Prorok, gdy ná te nabożeństvá ránne záwoá! *O vos qui dormitis in lectis eburneis non patiebantur super contritione Joseph.* Ze nie ná Kazánie, ále ná spanie i chrapanie schodza się ludzie. Nie do tych mowi, którzy pulchne w domu porzucili łóżá; nie do tych którzy *magna grabata* niepoczciwości, páralizu, przynajmniey BOGU dziś poświęcili, ále do łóžeczek niewinnych *in lectis eburneis*; Boć to Pánu JEZUSOWI naycięższa bolesć, gdy ná ten czas gdy myśleć o iego Męce tizebá, sen nápada! Z iákim on płaczem rzekł w Ogroyen? *Petre non poteris unâ horâ vigilare mecum.* To pewna, że złość inšzemi czasy záwsze twardo sypia!á. Lákomstwo záśnęło, *Viri divitiarum dormierunt somnium suum.* Upór Jonaszá i Apostázya w letárg wpád!á: *dormiebat sopore gravi.* Putyfarowa nie cnotę sen nápadł: *dormi mecum.* Piianstwo ná to się oblewa, żeby spało, spał Noe niewstydlivo *ebrius*: záśnał Loth nieszczęśliwy *intestuaris.* Sámsoná uspi!o Iono Dálili, słowem káždy grzeszny Eudimion! áż go trzebá ocucić, *jam tempus de somno surgere.* Przedšionek iest pieklá letárg duchowny. *Somnus frater*

erat mortuus, Stigia paludis amator. (Hesiodus.) Ztad Kláravá-
 lenski Bernard ná swoich Mnichow wołał: *exitiale nomen lecti
 Monacho. Arsenius* swoim Zakonnikom tę regułę nápiśał: *satis
 una hora ad quietem Monacho.* Ewagrius Opát tak mowił: *dormi-
 ens Monachus DEO mortuus.* Ztad Starodawnych Pustelnikow
 nayprzednieyszy gátunek, *non somniantium.* O S. Marciná to
 czytamy łótzku, *non lectus, sed lectus erat, ubi suspiria & gemitus
 non rhonchi audiebantur.* Spi aliás niecnotá, á dzis się z wieczorá
 odecknęła, *exigilat non segne furor, sic nocta citatos pervigiles.* Nie
 spi Judasz! nie spi piekło! obiegi całe Miásto *nundinator iniquus,*
 i zwyciężył owe głupie Pánny Ewángeliczne, które gdy *Clamor
 factus est mediâ nocte,* poszły *ad em nies.* O toć to *in astrum!*
 ktorego się bał Dáwid: *à timore nocturno* á S. Hieronim *à temo-
 nio noctis;* táć to nocnicá! która poburzyła całe piekło: *Hac est
 hora vestra & potestas Principes tenebrarum* Tenci to iest *inimi-
 cus homo,* który *cum dormirent homines, superseminavit zizania.*
 Tenci to iest *luctator Angelus,* który naszemu Jakobowi nie dał
 odpoczynku. Gdy miał Annibál pod Rzym podciągnąć! pisze
*Valerius Maximus: Visum est pestis cuiusdam spectrum noctu obire
 domos, & stipem petere clamans: emite Romam* Oto tá poczwárał
 Apostolskiego powietrze koła, od domu Káiphaszá do Anasza
 biega, káždego naycelnieyszego Celniká náwiedza mowiac:
quid mihi dabitur? Nie spi Judasz, tándetę záłożył krwi niewin-
 ney, i znalazł więcey Kupcow, niż było Jozefa niewinnego prze-
 dażnikow. iáko Szczepan S. (Aktor. 2 mowi,) *Emulatores. Pa-
 triarcha vendiderunt Joseph.* Táć emulácy i w Rynku Jerozo-
 limskim przekupka był! iáka więc i Krolestwámi przekupia.
Emula Roma sibi vendit omnia, nápiśał Tacitus. Co wolność, co
 Kościoły Boże przedáie? *Emulatores!* Zá cożes też moy BOZE
 przedány? *triginta argenteis!* O Jozefa się tárgowáli Bráćia z
 Izmaelitámi? o BOGA tárgu nie było, *quid mihi dabitur?* Ey
 przecięż u złego Człowieká BOG táni! á czasem nád Judaszá
 w *contra* táńszy! i swiát, i piekło nie da czasem! á zá máła
 nádzięię fortuny, tak przedáiemy iák ow Opolus. wydał wśzytkich
 złotych

złotych Bogów *Caligula, in gratiam spem futura*, któremu tym zapłacił Tyran jego, *reum sacrilegij* spalić kazał. Za trzydzieści groszy? Ey Mágdáléno nie zśłowákás ná oleyki, *trecentos denarios?* &c. Iozef tak był na swych Bráci rozrzutny, że i zboże oddał, & *posuit pecuniam in ore sacculorum*, toć uznał i Iudasz, porzucił pieniądze, ále złość zostáá, *peccavi tradens sanguinem iustum*. Iák to zły zbior nigdy z interessel, tylko z zguba przychodzi! Ma ádwersya z dawnych Rábinow *Cornelius a Lapide: Sciendum est, quod isti argentei erant olim Ismaelitici, pro quibus Joseph est venditus, & hereditaria successione devoluti ad Iudeos*. Temiz samemi, ktore w skárbie Kościelnym chowáli, zapláćili, á *interes iaki?* oto *Josephus* Zydowin pisze: *pro uno denario 30. Iudei vendebantur*. Oddáć BOG sówicie niecnotliwe przekupia. (*Genes 42.*) Synowie Iákobowi uznáia *peccavimus in fratrem nostrum videntes angustias animae illius*. Zaplákałby nie ieden náad bieda niewinnego Iozefá, gdy upadáiac do nog káżdemu się wypraszał. Stánał Anioł z Kielichem przed Pánem IEZUSEM, podáie mu gorzki napoy; prósi go, *transfer a me Calicem*, á nie-użyty woli Oycowskiej *Minister*, przez gwákt go częstute! O Aniele! Iáskáwzys był ná inszych! (*Genes 21.*) Umiera Syn Agárze, áż Anioł Boży otworzył źrzodło, i pośilił dziecię, á tu wszystkie póciech ofycháia zdroie. Co tám był zá Kielich? czy nie ów Iozefa Prorocki, *in quo auguratur Dominus meus*, tak iest według S. Augustyná z Kielichem pełnym Proroctw przyszedł Anioł do Chrystusa, i záżył słow Proroká, *fac ut Propheta tui fideles inveniantur*. Ieżeli tego trunku nie wypłiesz Proroctwa przepádły. 1. *Machab. 2.* mowi Machabeusz: *Joseph in tempore angustiae conservavit mandatum*. A niewinny IEZUS co? *fiat voluntas tua*. Gdy Słobodę zakładáia, pal wielki wbiáia gwoździámi nábity: Przyniośł Anioł do Giełhsémánu *Wola*, i postáwił drzewo okrutne Krzyżowe gwoździámi, włóczniámi nábite, i rzecze do Chrystusa *Wola, wola*, á ná tę Słobodę wszystkie páłsye ludzkie zbiegáia się do głowy, iák do Stolicy, ápprehensye, hipokondrye, &c. do sercá trwogá, žal, do śledziony cikliwości, nudności,

nudności, do watroby cholerá, i śluszne indygnácy, &c. tak się o pláce biły, że aż do krwáwego potu, Chrystusa zmordowały. Ciężka angustya Iozefa była, gdy go iákis Maż błakáiącego się podkał, *Vidit eum Vir errantem per agrum*, á Chrystusa náłzego ckliwość od modliwy do Apostołów, od Apostołów do modlitwy, rzuca, biedzi się z soba niebożaiko, nie tak przyszła mgła, iák przyszłych swych potępieniem, drży od stráchu Chrystus, *& tu non paves infernum*. woła S. Bonáwenturá. O Apostołowie! o serdeczni Ionacy! *eamus & nos, & moriamur cum illo*, o Pietrze Strožu Kościoła Bożego, *dormis? o vos qui dormitis, non patiebantur super contritione Joseph*. Gdy S. Ignácy leżał w Wenecyách ná kámienney ulicy, głos obudził Senatorá: *Tu stertis in lecto delicato, & servus meus in platea jacet*. A iákim głosem nie obudzić ospálych ludzi, *O vos qui dormitis!* Widział S. Bernard czártá z olekiem chodzącego po Chorze swoim, i oczy Mnichom swoim mąszczącego. Ustap dziś tey funkcyi swojej Czárćie, Aniołom Bozym! zbieraycie pot tak obfity, że go było spádájących kropli 97307. zbieraycie krwi wytryskájącego oraz ze łzami 62200. á nímáście oczy ospále w uwadze bolow Iozefa náłzego: *O vos qui dormitis. Surgite ecce appropinquat qui me tradet*. Idzie niecnorá, i tłoczy się w samę gębę Panu IEZUSOWI! táká jest efronterya złości! Ian Báptysta ták Święty, á do nog, á ten śmiał do ust podnieść pászczkę swoje Chrystusowych. Gdy Antoniusz szukał áby Cyceronow kto ięzyk mu przyniosł, *Popilius Sanguisuga* názwány, iego Uczeń naykochánszy uciął mu głowę i ięzyk mu wywlokłszy, Antoniemu przyniosł: O niecnotliwy Judaszu *Sanguisuga?* przypiałeś się do ust niewinnych. Spadła gwiazda z niebá, *Cecidit stella de Celo & vocatur Ablynthium*, z Niebá Apostołskiego wypadła gwiazdą. Powiedzcie ustá IEZUSOWE, czy to nie jest *Ablynthium*. O niewinny Iozefie! nápadleś ná Bráci swoich *in Bethaim*, to jest, *in loco traditionis, & osculatus est eos*. A tu rzuca się iák do Iozefa niewinnego, ták do Pána IEZUSA oprawcy. *Videbam manipulum meum conurgentem, & manipulos vestros adorantes.*

adorantes. To miał szczęście snopek Jozefow, á tu *Fasciata Myrrha*, wpada w ręce Cepakow, *mittamus lignum in pane ejus.* Miał to szczęście Jozef, że dwanaście gwiazd kląniły mu się, á od JEZUSA uszły wszystkie światła. Zegar to był miłości Chrystusowej dwunasto godzinny Apostolskie koło 11. godzin od Słońca uciekło dwunasta okropna została, *hæc est hora vestra & potestas tenebrarum.* O godzinę okropną! Skoczyli do Jozefa, i dość już w sobie opasanego, *ligarunt manipulum.* Jozef iako (*Ezech. 44.*) powiada, miał to szczęście *quia Joseph duplicem funiculum habet.* A Chrystus moją pęta na nogi trojście sześć postronków na rękách, żelazne łańcuchy na szyję, cokolwiek w Jerozolimie Powroźników było *injecerunt manus in illum.* Dáryuszá gdy złąpáli Mácetonowie w złote go okowy wsadzili, w klatkę złota Báiazetá Tamerlánes; A Jozefa nášzego iákie pęta, iákie káydány kowály, Bráci swoiey *Egyptus Salvator.* gdy przed nim stánci rzekł: *Ego sum Joseph, & illi non poterant respondere nimio terrore perterriti.* (*Genes. 45.*) Stánał też Pan JEZUS przed oprawcámi, *Ego sum, ceciderunt retrorsum.* Upásć było do nog miłośniernemu BOGU. Miał to szczęście Egipski Jozef, że go na muły i osły wsadzano. Cięższa tragedia Chrystusa potkáła, á táka właśnie, która figurował Dáwid, (*1 Reg. 24.*) do Króla Achisá zázwołány, *immutavit os suum coram Achis, & collabebatur inter manus eorum, & impingebat ostia porte, & destuebant salive in barbam ejus.* Prowadzono P. JEZUSA z iákim zgiełdiem sami uważcie! ia tę drogę prędko odprawiam, i dał by to BOG, żebym ták długo mówił, iák on długo cierpiál, *Collabebatur in manus eorum,* trzynáście rázy o ziemię uderzony, podeptány, 170 czochrány zá włosy, 350. zá brodę, 53. potłukił golenie, pokrwáwił nogi. I stánał przed Anázem. (*Genes. 34.*) Jozefowi ten dánek dáie Pismo Boże, *Erat Joseph pulcher facie, & decorus valde, i táka twarz iego była, že invenit gratiam in oculis Pharaonis, & optimatum ejus.* Á tu Pan JEZUS w ták piękney twarzy swoiey prospekcie, nie na *Optimates,* ále na *Pessimates* nápadł! bo twarz iego ubóstwiona owá, która gásiła Słońce!

ce! zarábiła niewinnie ná to, że ia świętokrádzka ręká srogim pogembkiem zácmiła. Páweł S. żalił się ná to, *Datus est mihi Spiritus colaphizans*. Ciężkoż to Senatorowi Rzymskiemu było, gdy krzyknął *Julius* ná swoich, *Miles, miles, faciem feri*, dopieroż ciężey **BOGU!** O śliczna winnico! *Vinea eram pacifico, in qua desolata sunt uvae*. Iągody **BOGA** mego, w cóście poszły? Pátryarchá Iákob, Jozefowi to błogosławienstwo dał: *ineat in caput Joseph desiderium collum aeternorum*. O twarzy **BOGA** mego! nádzicio widzenia nášzego! iákeś szpetnym zaráżona szkorbutem! wybite zęby, poruszone dżiaślá, nos skrwáwiony, oczy podbite, &c. nie mogliście mieć większego lauru, większey Pálmy! *ferebatis Palmam*, i dłoń i pálmę niecnotliwego żołnierzá, wycierpiáliście. A tu iuż nástępnie illuzya, która się porównáć z Jozefowá nie może, *ecce somniator venit*, á według Tuguryny, *Ecce Propheta venit*. Gdy ná nieszczęsne Proroctwo wyprowadzili Chrystusa, *Prophetiza Christe, quis te percussit*, nie mogli żadnym kunsztem wyprowadzić ná to Chrystusa, áby co odpowiedział! Pytano go *de Discipulis*, cóż miał mówić dobry Ociec o złych Synách, Jozef w tym mógł pokáwić, *accusavit Fratres crimine pessimo*, mógł i Chrystus powiedzieć ućiekli odemnie, &c. Ale wolał w tym tamtego Jozefa figurę wyrázić, który mogąc swoię niewinność wydaniem niecnot Puryfarowey odkryć, wolał sam ćierpieć. Stára oná Synágogá záczełá z Pánem JEZUSEM gráć w ślepá Bábkę! O wierę ślepotá wielka, wszystko widzącemu wzrok odbieráć! Tęć my grę gramy z Pánem JEZUSEM ślepey Bábki, ktorey iest ten kunszt tráfić kto uderzył, á poki nie zgadnie, poty go biá. Záczał tę grę **BOG** z Jobem, uderzy Jobá po oslicách, áż odpowie *tulerunt Sabai*, nie zgadłeś lobie! uderzy go po Oslách, ná innych suspicyal da plagę ciężką i pobić Syny iego, pyta loba kto to uczynił: *ventem, &c.* uderzy náostátku, *percussit lob ulcere pessimo*; stęknie lob i rzecze: *Idanus Domini percussit me*. Przestał **BOG** bić, á sam ná tę grę poszedł. Nie śmiem pytać moy Pánie, *quis te percussit?* bo drży ná mnie skorá mojá, czuąc że ze mnie do okrutnych plag twoich

twoich przyczyná: Tráfiłeś ná Piotrá, ktoremuś i przedtym wrożył, *ter me negabis*, i uderzyłeś w serce iego okiem świętym twoim, *percussit petram & fluxerunt aquae*. Niż bić spráwiedliwie ślepotę nászę będzieś, uderzże moy Pánie w to co ná celu kładę serce me grzeszne. Zgádnąć Chrystus nie mógł kto go bić chyba że owo w szkole ciężkie *omnes*, tumult, zgiedł wszystkich. A práwo jest pospolite, *ubi omnes errant nullus percutitur*, trudno wszystkim gubić, gdy wszyscy grzeszą. Nierozumny był Ezaú, *manus omnium contra Esau, manus Esau contra omnes*. Medrzy Iozef, wszyscy ná niego powstałi Bráćia, ktorzy mu się klániać mieli, á on wszystkim *de* nog. Toć się praktykowało ná Iozefie nászym, wszystkim oprawcom, wszystkim Tyránnom BOG pod nogami. *Servus Tullius*, gdy Syn iego swywołny, publiczną zaślúżył chłostę, kazał go w sam Rynek wywiesić, i rozgami i korbáczámi obtypáć, ále nie bić. Ale ná Páná JEZUSA wszystkie rzucono zbrodniow ręce, *injecerunt manus in IESUM*, obśypány pięściámi, obłożony pogębkámi, zárucony kułakámi i tryxami, zle *omnes* ná Páná JEZUSA, we wszystkich koniurácyách, rebeliách, i zwiáskách Pryncypálá i Hersztá pátrza. (2. Reg. 15.) *Facta est conjuratio valida*, ále tey rebellij Pryncypál Synaczek Krolewski Powstał bunt (3. Reg. 16.) przeciwko Izráelskiemu Krolowi Elá názwáncmu, *Rebellavit contra eum servus suus, Zambri Dux medie partis Equitum*. Przeciwko Sálomonowi Iorobóám, przeciwko Atáliji Ioiádá, i záwsze w káżdym tumultie znáyduie się Pryncypál. A tu kto jest hersztem! *omnes peccavimus, omnes iniqua gessimus*. Elizeusz gdy się śmiały z niego dziecká, spúścił ná nie Niedźwiedzie, á tu w poł Tygryfów, w poł wilkow drapieżnych niewinny Báránek stoi, nikomu się nie odmawia. Po siromotnych Iozefa szyderstwach, rzucáia go Bráćia swoi *ad cisternam veterem*. Ciężka była Dánielowi iámá, *Daniel in latu leonum*, okropna była przepásć owá, która *abyssus* zwano, Cinericia iáko Nánzyanzen pisze, w która Assyrya złoczyńcow ná głowę wrzucá! siromotna owá Kámeryná *Neronis* kłóákámi wszystkim nápchána, Łáznia Tyránstvá Neronowego.

Niepoięta studnia Terytádeffa Ormiáńskiego, smokámi, żábámi, pádálcámi náśádownána, w ktora S. Grzegorzá wépcháł. Ale cóż to do tey piwnice? w ktora Iozefa náśzego ná noc cáła wépchiono. Czemuście nam Ewángelistowie Święci o niey nie wspomnieli? bo się i pisać wstydzili. Ieremiasz tylko ná to ciężko boli, *plorans, plorabo in nocte*, dość to powiedzieć, że był JEZUS cáła noc w piwnicy i niewstydlivego ukáystwa, opiley cháłástry, niepoięte niewstydy cierpiáł. Wígiliusz tám Troiáńskiey nocy *funeralia* opisuiac: *Quis dolor illius noctis, quis funera fando explicet, & poterit dignum satis aquare dolorem! ô nox! qui-eti noxia!* Dárućie tey nocy Pánu JEZUSOWI bezfennicy oczy wásze. Z piwnicy niewstydlivey wytoczyła się spráwá do Pilátá, Wiedzá niewinnego Báránká, ná publiczne iátki, *quid eductis velut ovem Joseph*. Tamten do Egiptu, á ten do Narodow posłány, pyta go Sędzia *quid fecisti?* czy niewiesz że świat stworzył, że ná ziemię przyszedzsy, *curabat & sanabat omnes*, niech stána ślepi, niech powstána umárlí! Pyta go potym *ergo Rex es tu? Regnum meum non est de hoc mundo*. Czy moy Pánie to ná tym świecie Krolestw nie mász twoich? pokázáłci czárt ná gorze wysokiey *omnia Regna mundi*, czárt posiádl wszystko. *Joseph regnavit in Aegypto*, Á ty BOZE nie mász mieć possessyi? więc wołamy do ciebie w Paćierzu, *Adveniat Regnum tuum*. Wtrácono w Egipćie do publicznego tárásu Jozefá: á co więkzsa wypuszczano i naywiększych złoczyńcow, złodźciow, i z piwnicy i z szpiżárni Pháráoná, á niewinnego Jozefá zápomniano! Toż się tu dziecie, wywindowano Bárábaszá, JEZUSA potępiono! Máło to ná tym potępieniu! przyszło do drapieży, dwie miał suknie Iozef, z ktorych go odártó, ówé *tunicam polimitam*, kochánego Oycá, drugi płaszcz z ktorego go odártá Putyphárowá Zoná; á Jozefá náśzego pięć rázy odzierano, poszárpáno w Ogrodzie suknie, przy pręgierzu, u Herodá, w Ratufzu, náostátek przy Krzyżu. O Adámie niewinny! *Cognovit se esse nudum*. Czemu się słońce w ten czas nie záćmiło? á wstydu Pánicáńskiego nie okryło! Obnáżono Agnie-
szkę S.

szkę S. aż włosy taka kofia rozrosły, że niewinne okryły Ciało. Kazał Tyran S. Łucya zewlec z sukien, aż słońce iasność swoje na póludáment zrzuciło. O miłości BOGA mego, przecież ty nudus amor spoliat. Po śmierci Juliusza Cesarza, Antoniusz Przyjaciel suknia jego pokłota, w Rynku prezentuiac ludzi, zawołał *Si hac ad saxa vel ad Sylvas dicerem ipsam ad tanti enormitatem facinoris duritiem emollirem*. Wstydzi się sam słup kamienny! topniecie twarłość samą. A ja nie tę suknią Pogąńska, ale figurálnego Iozefa, owę sukienkę! która Bracia jego prezentowali Iakobowi, zboczona we krwi Bărănkowey prezentuię całemu światu, prezentuię Niebu i Oycu Przedwiecznemu, prezentuię Mátce najswiętszey, *Vide utrum tunica sit Filij tui*. I takiż to kolor owej twojej tkálnice? *Ab fera pessima devoravit Filium meum Joseph!* Coż to tam za dzikie bestye były, &c. *Qua fera pessima nisi voluntas nostra*. Liczył Páwel swoje plagi, *quingages quadragenas uná minús accepi*. A o Jozefa nášzego rānach Arythmetyká u Psalmisty nie ma liczby, *congregata sunt super me flagella, & ignoravi*, (Psalm. 32.) opisał tę kárnificyng Hieronim S. *Sex Carnifices accedunt, duo eorum virgis spineis, duo lorís nodosis, duo catenis ferreis calcaribus, terminatis aduncis, incipiuntq; primis totis viribus percutere, adduntur vulnera vulneribus decurrit sanguis, primis defessis succedunt secundi & novi, vulneribus vetera cumulant, quos mox tertij subsequuntur, qui uncinis carnem & pellem evellunt*. Aż ieden poczciwy Rzymiānin (tak iuż w Izraelu miłosierdzia nie było) iáko S. Brygittá lib. 1. Revel. cap. 10. nápiśała, zbrzydźiwszy się taka szkárągnościa, dobędzie szábli, postronki przetnie, hultáystwo rozgania, *Siccine (inquit) indamnatum vos, ac in iudicatum hominem interfecitum itis*. Zbrzydźiło się iuż samym soba okrucieństwo, wstydźili się Káci fami; niepráwosci swojej, a Pan JEZUS przy kolumnie klęzcac wołał: *& ego in flagella paratus*. Spráwiedliwość z miłosierdziem Boskim tak się tam wádziła, iák owe dwie przed Sálomonem Báby o Synaczká swego, okrutna wołała (gdy Sálomon w pul dziecię rościńac kazał) *dividatur*, a Mátká kochájąca wołała,

non dividatur. Ták spráwiedliwośc Boża, ták icy Erekutorká okrutna owá Cudzołożnicá, Synagogá, ná káwałki śickác Chry-
stusá kazała, *dividatur*, á Miłosierdzie Boże: *Non satis gutta*, z
Bernárdeu S. iednaby kropla dosyć uczynił zá wszystkie złości
násze, &c. ná coż go ćwiertować? Ale Pánu JEZUSOWI nie
dosyć ná tym. Dájac błogosłáwienstwo Moyzesz wszystkim
Pokoleniom, do Iozefa ták mowi: *Benedictio illius qui apparuit
in rubo, veniat super caput Joseph.* Tyran Moskiewski złáprawczy
iednego dumnego Boiárá, osádzonemu pod liczna wárta, posłał
nákształt mitry z klinów czterech zrobiony instrument, którym
głowę iego rozbić kazał, i to było Moskiewskie pożáłowanie.
A Spráwiedliwośc Boża benedykcyá swoję *super caput Joseph
qui apparuit in rubo* pokazuie. Rozbiły się skronie JEZUSO-
WE, podziuráwiły czáfzká, przeniknęły kolce áż do mozgu, trzy-
náście rák mocno wchodźily w święte Ciáło, że áż oczymá
wygládały. Strátné to okrucieństwo było; Dámádeła Tyránná
mnieysze okrucieństwo, gdy z súspicyi Syná swego koronowác
kazał, złotać korona, ále głęboko i prawie wskróś przechodzą-
cemi bratnalami przybita, mowiác: *Ne de tuo decidat capite.*
Ach cięższe tu! (3. Reg. 18.) Krol Benádát od Achábá zwy-
cięzony posłał Senatorów swoich, ubránych włościenica polý-
pánych popiołem, którym widokiem zniękczony Acháb, Be-
nádátá Krolá Syryi uwolnił z biedy. Do Iozuego Gábaonistá
w odártych sukniách przyszli, i ználeźli miłosierdzie. Jozesá
zárośłego w kátuszcy gdy stáwiono przed Pháraona, & *rotunde-
runt Joseph*, á Syryjska wersya & *coronaverunt eum*, ználazł łá-
skę u Pháraona, *invenit gratiam in oculis Pharaonis.* A náš
Jozef podrápány, skátowany, ćierniem ukoronowány, stanie na
ganku Ratusznym, áż iákie kompássye, *non patiebantur super con-
tritione Joseph.* Jużci Jozefie S. w reszcie nic nie zostáć, nie
Ipodziieway się laurów, róž, i palm, coż ty Pánie mowił? *Eccē
ego assumam lignum Joseph*, weźmie ciężkie drzewo ná ramię
swoie. Złápáli Kartaginczykowie sławnego Regulusa, ná ktore-
go eliberácyá Syná iego wysłał Rzym, gdy przyćżdża do Kár-
táginy

tąginy w wielkiej Pompe i assyſtencyi, aż przy drodze umyślnie w iązmo zaprzężono Regulufa. Oycá swego obaczy orájacego, skoczy z koniá, i ow ciężar ná szyję swoję włoży, mowiac do Kártaginenczykow: *suave jugum Patris*, nie znalazł tego politowania Pan JEZUIS w Ierozolimie, ieden tylko Cyreneusz, i to przymuszony pomógł Pánu, á on woła: *jugum meum suave est, & onus meum leve*. O cóż *leve*! niewiesz moy Panie co sam ná sobie dźwigasz, *proiecisti post tergum omnia peccata mea*. zárzućileś ná grzbiet twoy grzechy moje, nie upadłbyś był pod tym ciężarem 13. rázy, nie przeorałbyś był Ręki twoiey Świętey i Rámienia twego od oboyczká, tak, że ledwo ná jedney trzymała się żył, według S. Brygitty. Gdyby to było *onus leve*. Nieszczęśny przypadek Pielgrzyma w Ewángelij opisanego, który *incidit in Latrones*, Nieszczęśliwszy Chrystusa, który krom *Latrones*, łotrów publicznego, rozbojow opiszanych, nápadł w tej Krzyżowey drodze ná dwóch Łotrow, prowadzony *in media Latronum*, i ukrzyżowany. O Święty Jozefie, wypráktykowałeś Pátryárchy Egipskiego przypadek, który miał dwóch potępionych między sobą złodźciow, Piekárzá, i Piwnicznego Pháráonowego. A iáko tám iednego Iozef Proroctwem swoim ná szubienicę, drugiego ná łaskę Pháráoná skazał; takasz tu rewolucya, ieden do Ráju, drugi do pieklá; o dziwne odmiány! dwóch Apostołow znacznie grzeszacych Piotr, i Iskariotes, Piotr do łaski, Iudas do powroza skazány. Tak (*Leviticus 15.*) to práwo ustánowiono, áby dwóch Kozłow przed BOGIEM stáwiano z ktorých ieden ná ofiarę, drugi z grzechámi ná puszcza wygnány. Nie pochlebuyćie sobie! Łotrá dobrego szczęściem, bo nie pátrzyćie drugim okiem co złego potkáło, Jáko umie-

ráiac, w swoim błogosłáwienstwie Iozefowi rzekł: *Filius accrescens Ioseph*, nigdy tak on iednak ná tronie się Egipskim nie podnosił, iák wyłoko na máiestácie swoim Chrystus Krzyżowym *Regnavit in ligno DEUS*. Onim mowi Iakob (*Gen. 44.*) *Sedit in forti arcus ejus, & dissoluta sunt vincula brachiorum & manuum ejus*: Wystáwiony iák łuk Krzyż, iák ciężiwá wyćiegniony Chrystus,

Chrystus; wszystkie stawy kości; zrak, i nog powyciągane, &c. Cicero in Verrem: Ze Gawiuzą Szlachcicą Rzymskiego ukrzyżował, tak mowi: *facinus vincire Civem Romanum, scelus verberare, prope parricidium necare quid dico in Crucem tollere, deter. imum, crudelissimumq; supplicium*. Themistocles wygnany, gdy w mizeryi ostatniey umierał, posłali do niego Grecy Pitaká Historyká, do spisania dzieł jego, Protogeneśa Malarzá, do odmálowania twarzy jego, Anaxareha Oratorá, ná komodo-lencya, i Pánegiryk ákcyi jego. Gdy ten z piotem, ow z pędzlem, ow z ięzykiem przy bárłogu jego zásiedli, Themistocles z gno-in mizernego zawołał: *Parva memoratis, majorem obliti, dicite, scribite, pingite*. Themistocles Pater Patrie, extra Patriam miser moritur. Niech iákiekolwiek figury máluiá śmierć Chrystusowa, niech piśza Ewángeliściowie, niech Doktorowie mowia! á ktoż to wymowi! BOG wygnany! BOG umęczony! BOG tak mizernie umiera. I poznajże też to kto? *Si Dominum cognovissent, non utiq; crucifixissent*. *Act. 7.* Szczepan S. tak mowi: *Et in seculo cognitus est Ioseph a Fratribus suis*. Nierychło poznano Jozefa nášzego, *Veré Filius DEI erat hic!* już ostatnim duchem technie, *Emisit Spiritum*. O ktoby mi dał był drábiny, ábym się tym intentem podniósł do ust JEZUSOWYCH, áby był Duch Święty ostatni jego technął ná mnie! Toć miał szczęście Iozef Pátryárchá, *cecidit in faciem Patris sui morientis*, ále nie śmiał-bym do ust Boskich, już umierájących strupiały páfzczęki mo-icy przytknąć, żebym i w samym skonaniu jego nie był Juda-fzem. I jużżeś się skończyła wszytká trágedyá Jozefowá? *Consummatum est*. Ieszcze dálej postąpił Chrystus. Musiało się to spełnić co o Jozefie nápiśał Psalmistá, *ferrum pertransiit animam ipsius*, okrutny żołnierz włócznia uderzył w Serce JEZUSOWE! Stoy okrutny zápędzić! ia moje piersi ná celu stáwię, áby ná jednym grocie, i moje, i BOGA mego Serce było. Ale iáká z BOGIEM moim kompárácyá, zbyt ná mnie wysoka, te-go sobie życzę, co S. Bonáwenturá; zazdroszczac włóczni owey która wpádła w Bok JEZUSOW: *Ego quidem cor tuum Domine lantino,*

lancino, sed invideo illi lancea hanc fortunam, quod cor tuum intrasset. Si ego ingressus fuisssem, quid me retraheret, &c. Już Chrystus skonał, a Nayswiętsza MARYA umiera. Brat Iozefow Ruben, gdy nie nalażł Jozefa lamentować poczał, *Puer non comparet & ego quo ibo?* Ey daleko większy żal, bo i więktsza miłość w iey sercu była. Agar ná Syná swego umierającego niechciała patrzyć, *Non videbo Puerum morientem.* A ona iako musiała płakać, ciężey niż Mátká Iozefową, *Rachel plorans Filios suos quia non sunt,* ustąły poćiechy moje, &c. Chrystus zá żywota spoyrzawszy w Náimie ná płaczaca Wdowkę, wskrzesił iey Syná, *Reddidit illum Matri suae.* A teraz kto Bolesney Mátkce odda iey poćiechy. Zostawił Iozefiak (*Hebr. 11*) Apostoł piśze: *de ossibus suis mandavit,* a Pan JEZUS lubo testament uczynił, ostatniey iednak o ciele swoim zmarłym dyspozycyi nie zostawił. Gdybym ja był iego Opiekunem, tobym uczynił, co *Iudicum 9.* Maż ieden żałosny, gdy mu niecnorliwie Zonę zamorzono, ná dwanaście ia sztuk porabawszy, poroznosił po całym Izraelu, niewieleby mi kátować i rabác trzebá gestemi ránami roskisłe Ciało, ná wszystkie części światá roznosiłbym! wołając: *quis audivit tam horribilia.* Ale że inż Jozefa nášzego *Ioseph ab Arimathia* pochował w Grobie, a Nadgrobkui nie dał, ia mu to *Epitaphium* piśzę záłożonego pro *Themate* Ezechielá: *Sume tibi lignum Ioseph, super quo scripseris in manu tua, in oculis eorum.* *Salvos eos faciam de universis sedibus in quibus*

peccaverunt, & emundabo eos, & erunt mihi

Populus, & ego ero eis DEUS. A po

Polsku: JEZUS ZBAWI,

CIEL SWIATA.

AMEN.

Q

KAZA.

K A Z A N I E NA ZMARTWYCHWSTANIE P. JOZEF OZYWIAIAICY SWIAT.

*Et tu Fili hominis assume tibi Pa-
rabolam Joseph. Ezechiel. 37.*
*JESUM quem queritis Crucifi-
xum surrexit.*

Milsza zawsze po smutku poćiechą, miłsza pogoda po
zawieruchach! Iśnieysze metalle, gdy się wypolerują
popiołem, weselisz nowiny po okropnych trwogach.
Doznał tego Pátryarchá Jakob *Genes. 145.* nie tak stá-
rością, iáko długa melánocholia zgrzybiały, gdy usłyszał nowinę,
ocucił się ze snu śmiertelności, *Filius tuus Ioseph vivit & regnat
in Egypto.* Ow Iozef, którego przedtym *fera pessima devoravit,*
żyło i kroluie. Ták i Oćiec Przedwieczny, i Mátká iego Naj-
świętsza po trzydniowych melánocholiách szczegulnie się rozwe-
seliła: dopieroż niebo w nowa się przybrawszy liwerya *adstite-
runt Angeli in vestibus albis,* tym się cieszyli *Filius DEI Ioseph
vivit & regnat.* Zasmuciło się Niebo, i Święty Ian płakał *in
Apocalips,* gdy obaczył Báráńká zabitego *Vidi Agnum tanquam
occisum,* á przed nim pieczęci nienáruszone u Xiegi dekrétálney
*& stabam, quod nullus repertus sit neq. in calo, neq. in terra, dignus
aperire librum,* aż kiedy odpieczętowano sygnety, cáłe ząbrzmiało
Niebo wesółością, *honor, gloria sedenti in throno, & Agno.* Toż
się

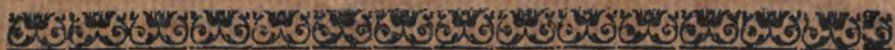
się dziśay dziecie! Śmierć zrzuciła kámieniem wielkim, *erat quippe lapis magnus*, á złość pieczęćmi zápakowała, *signarunt monumentum*, frásuia się Święte Mátrony, *quis revolvat nobis lapidem à monumento*, á bárdziey ieszcze frásowali się Patryárchowie Święci, kto nam dekret strážny nieodmiennym wyrokiem zápieczętowany, *morte morieris* odpieczętuje? znalazł się Bára-nek *Ecce Agnus Dei qui tollis peccata mundi*, oderwał tę pieczęć áż tryumf! áż wesołość! Utopiony Ionasz Prorok, pożarty od Wielorybá: trzy dni w owym (iáko on mowi) pickle siedzi, *clamavi de ventre inferi*: wyrzucony ná ład szczęśliwie, wesołe śpiewa *celeusma*. Táak my z náture ludzka po trzydniowym Potopie Krwi iego z grobu Chrystusowego wyrzuceni, wskrzeszeni do nádzicie Zmartwychwstania' nášzego. Przedtym desperáci wesoło się cieszyć mamy, inż Chrystus Pryncypał náš śmierć zwyciężył, i z grobu powstał, i my zá iego pomocą powstániemy. Przez długi czas rozerwána na części Polska gdy wygnánego szukała Dziedzicá Káźmierzá, w smutku ciężkim zostáiac, wszelákicy zákazála i po kárczmách muzyki, (piśza Kroniki) ále gdy w Kłuniaku znaleźiono żyjącego Pána, i wprowadzono do Krolestwá, wszyscy połącinie co umieli woláli *Pacificator*, á inni po Polsku, *niech żyje wybawiciel*. Toż my dziśay czyniemy z Świętymi Pátryárchami w otchłáni śmiertelney przez táak wiele lat áresztowaniami, á od Chrystusa wybawionymi, *niech żyje náš Wybawiciel*. 1. Reg. 24 Saul niewinnego ob-skoczył Dáwidá, i táak áttakował, że musiał wnieść w iedną iáskinia i iámę ciemna, áż szczęściem wielkim kray száty obciął áttakowany Dáwid Saulowi, i dopiero z owa niby Choragwia obciętego płaszcza wesoło ná Saula wywiał. Táak właśnie śmierć zebrawszy Woysko wżytkich mak, i okrucieństw, ob-skoczyła niewinnego JEZUSA, i w iáskinia grobowá wtraciła, kámieniem záwáliła, stráža żołnierska oładziła, iáskinia zápieczętowała, wyszedł zwycięzcá Chrystus, Choragiew tryumfalna wynosić z grobu. A iáko z czerwonego mórza wychodząc Izrael, gdy goniacy go z Pháraonem nieprzyjaciele potonęli, u

Portu szczęśliwego stánawszy, Moyzelz, *cecinit Moyses pariter & Populus, cantemus Domino gloriosè enim magnificatus est, equum & ascensorum ejus deiecit in mare*, tak my spiewać wesoło powinni *gloriosè Christus magnificatus est*, bo owego koniá i z iezdceem swoim *& qui sedebat super illum mors*, utopił w morzu czerwonym kiwi swoiey. Trzy látá siedząc w więzieniu Iozef, *tandem post tres annos educus è carcere*; tak wesoło, że go do Krolewskiej wśadzono kárety, á wszytek Egipt ákklámácyá czynił *Vivat Abrech, id est Salvator*. Trzydniowe *carceres* okropnego grobu wytrzymał Pan JEZUIS, moc go Boża wyprowadza, i ná tryumfalny woz chwały swoiey wśadza, á całé Niebo áplauz czyni z Oycem Przedwiecznym, *Filius meus vivit*, zátrzymáni pod áresztem Oycowie Święci w otchłáni wołáli *Vivat Abrech, Vivat Salvator*. Sycyliyska Historya piśze: że tam pánował Gierfon młody Pan, ále przez nienáwisc Senatorow Póspólstwu i Woysku niewdzięczny, zbuntowane Woysko, obległo go w Syrákuzách, o czym się obudzony ze snu dowiedziawszy, wypadł práwie obnażony do obozu, i pokazawszy pierś swoie rzekł: *feriar se non sum Pater*, zádumiáše Woysko ná owę rezolucyá, z mieczow i orężá swego uczyniwszy *theatrellum*, Krolá ná nię wśadziło, wołájąc z tryumfem: *Vivat Gierfon Rex salutis*. Tak dziś wszytkie instrumentá okrucieństwá *Passionis Christi*, zebrawszy w kupę, podnosząc ku Niebu i głosy i áffektá nasze, wesoło spiewáćieśmy powinni, *Vivat IESUS Rex salutis*, niech żyje nasz Wybáwiciel. W Ewángelij mamy, że gdy Syn powrócił się do Oycá swego *audita est Symphonia* niezwyčajna w domu Oycowskim brzmiąc poczętá muzyká, pyta się Brát starszy, co się to dzieie? odpowiaáa mu Ociec: *Filius qui mortuus fuerat revixit, qui perierat inventus est*. Gdy ná odrápánego Chrystusa swiát pátrzył, smucił się i z całym Niebem, *Sol obscuratus est*. Dziś *qui perierat inventus est, & mortuus vivit*, i pokazał się *in stola nova gloria sue*. Patrzymy ná tryumfuiącego i uwielbionego, pátrzymy ná zwyciężcę smierci i piekła, i iákż mu mamy nućić áplauz, *Vivat Ioseph Salvator*. Dano znác Nayswiętżey

Matce

Mátce Bożej w domu Zebedeuszowym melánccholzuiacey, że Pan JEZUS zmartwychwstał, i w uwielbionym Ciele nawiedza ją. Cieszyły ją inſze Święćce, ále oná záżyła ſłow Jáková Patriarchy, *Sufficit mihi quia Filius meus Ioseph viri*, i tym go przywitała (iáko Burchaber) *Uivat Salvator mundi*. Gdy powrocony z wygnania pokazał ſię w Polſzcze *Casimirus Monachus*, ták ſię urádowała Oyczyzná, że ze wſzytkich turm, więzienia, więz, wſzytkich eliberowała i wolno puściła złoczyńców, ná znak eliberowanego z niewoli Paná, á wſzyſcy ſpiewáli więźniowie eliberowani, *Niech żyje Krol Wybawiciel náſz*. Tak dziś i Pátryarchowie Święćci wybáwieni z otchłani, i my wyſwobodzeni z niewoli czártowſkiey, i ſmierć, cieszyć ſię powinni:

*Niech żyje ná wieki Wybawiciel náſz, lozef náſz,
JEZUS náſz, AMEN.*

K A Z A N I E

Na Uroczyſtość S. WOYCIECHA,
Prymała Polſkiego.

Ego ſum Paſtor Bonus.

DO tego przyſzło: że o Páſterzá trudno! i dla tego że Owiec nie wiele. I dla tego, że páſtwy nie máſz. I dla tego, że BOG Páſterzów od trzod ſwoich pozábierał. 2. Paral. 30. Przyſzło do tego w Izráelu, *Non poterant facere Phaſe Domino, quia Sacerdotes non erant, qui poſſent ſufficere*. Tego czáſu ſkárzył ſię owdowiałe Plebánie. Bo w ſámych Arcybiskupſtwie kilká ſet wákuie *Beneficia*, á o Xięży trudno! bo ich morowym powietrzem, przy wiernych uſługách

powierzonych owczárni Pan BOG pozábierał. A przecież to szczególna nád inne kaźń Boża, *Auferam à vobis Doctorem & Pastores, &c.* Coż po Owczárniách, gdy Pásterzá nie máłz? coż też i po Pásterzu? gdy i owiec i pástwy pász. Chciałyby owieczki mieć się dobrze i tyć: o głodzie Pásterzá! Przedtym było przyślowie: *Choćby był Xiadz w lesie, każdy mu niesie* Teraz *Xiadz jest w Mieście, nic mu nie przyniesiecie.* Upádły Dzieśięćiny, Mielzne, Prowizyc: ná ofiarę nic, ná Msza rzadko! A przecież choć Xiadz codziennie záżywa Świętych Sákrámentow, przecież Mánná z Niebá żyć nie może. Dobrze to było *Iud. 17.* Pobożny Michas Szláhcic Efráimski, gdy w Dom iego *casu* Peregrynánt Xiadz przyszedł, *Implevit Michas manum eius, & habuit Sacerdotem apud se.* Dał mu odzieżá należytá: *Vestem duplicem, co iść i pić, ad victum necessaria.* I pniał: *Decem argenteas,* które támtych czasów wáżyły: więcej nád trzydzieści bitych talerow (iáko Moldonatus) Dostánie Xiędzá: gáy mu Prowizyi nie zápisza ná *Głodzie i ná Łodzie,* Já w Pokuciu jest *Parafia,* do ktorey należa dwie Wioski *Łód i Głód.* Zygmunt Trzeci nárzekał, że nie wiele miał *Subjektow* ná urzędy Rzeczypospolitey; rzeczono mu *Názbyt Konkurrentow,* odpowiedział. *Máło ich;* bo musi w Polsce i jeden dzieśięć Stárostw, á drugi i więcej trzymać: iák Piotr Kmitá 36. *Starostiarum Capitaneus.* Toż wyrażił Alexánder siódmy Papież, gdy proszono áby *extra tempora* święcono Xięzą, *Paucos habemus Sacerdotes? & bene dicitur! Paucos: Quia unus Sacerdos & decem Beneficia tenet.* Já ow zá czasu Bony Krolowey *Camratus.* Nizli złapał i Krákowski Biskupstwo, i Arcybiskupstwo Gnieźnienskie, pisano mu gdy był *Prálatem Praposto per totam Poloniam & Lithuaniam.* Nie wiele Pásterzow, *Operarij pauci.* A dopieroż o dobrych się pytać? A to czemu? bo máło takich: żeby im *Dobre słowo* dáli. Co w Egipcie, to się dziecie u nas: *Detestantur enim Egyptij Pastores ovium. Genes. 46.* Kozłarzow, Pástuchow, Swiniarzow, kocháli: Ná Pásterzow detestácia! Tákci Pan JEZUS Nylepszym był Pásterzem? coż trzodá iego? *Alij Bonus, alij non, sed seducit*

seducit turbas, vini potator, Daemonium habet, &c. &c. Choćby
 naylepszy był Pasterz, rzadko usłyszysz pochwałę *Bonus*. Gdy
 obiał *Consulatum Severus Cato*: co żywo źle o nim gadąć po-
 częło; odpowiedział: *Si boni Cives: bonus est Consul*. Straciłem
 Imię dobrego, gdym Przełożonym zostałem. Tak Saul Pierwszy
 Krol Izraelski, (1. Reg. 10) i w urodzie, męstwie, *non erat illi*
similis, aż zaraz *Filius Belial*, *despexerunt eum*. Orła im podał
 BOG za Páná, a źli poddani uczynili go Czyżykiem, *Nunquid*
salvare nos poterat? filius Cus. Tak Galba Imperator *electus de po-*
pulis, staturá altior. Aż Bábá mu się przypatrując rzekła: *O*
quám in pulchra Domo! dementia habitat. Niepodobna się Pospol-
 stwa zawnie Przełożony: *Dignus Imperio nisi imperasset!* Co to
 jest? że *Levit. 21.* prawo ferowano na Káplánów, *Non accedes*
ad Ministerium, si fuerit grandi vel torto naso, bał się BOG aby
 Xiędza za nos nie wodzono. Nieszczęśliwy pojazd, gdzie konie
 woźnica rzadza? nieszczęśliwa Owczárnia, gdzie nie masz po-
 suszenia Pasterzowi. Takac miał w Pruskiej Diecezji Ow-
 czárnia S. Woyciecha. Aż ow Święty, Arcydobry Pasterz, złym
 nazwany: Musiał trzy razy porzucić niestworzoną trzodę. Po-
 czym też Dobroć prawdziwą poznać? ieszcze takiego Jubilerá
 świat nie miał, żeby dał icy próbę! U Lidow był *Lidius Lapis*,
 którym nie tylko Kruszców, ale i Natur ludzkich probowano.
 Gdy się choleryka dotknął, zaraz się ogień z niego skrzył, z
 Flegmátyká barfzez, z Meláneholiká kwás, z Cieleśniká krew
 przyskála. *Galenus* miał taki kámyk, którym doświadczał dobrej
 w członkach konstitucyi: a zwał się *Amator*, odrzucam tę pro-
 bę: *Petra* to *scandali*, zwłaszcza w modnych Dámach: gdzie
 nie tylko *Diamanti*, *Ametisti*, ale i *Amatores* igna: zła tam w sercu
 konstitucya! Stárali się Rzymiánie (*Petrarcha*) o tytuł Dobre-
 go Człowieka: *Bonus homo, bonus Civis*. *Lutatius Eques Virum*
se bonum ferens negante alio, res delata ad Licenium Fimbriam, qui
negavit sententiam, ne aut asserendo peioraret, aut negando famam
eriperet. Quia Boni Viri Nomen, magnis virtutibus constat, qua-
rum aliquando fama, quam effectus facilius queritur. *Licónij*
 Dobrego

Dobrego odmówali człowiek: który tak się potężnie trzymał Niebá, że go nic oderwać nie mogło: *Bonum Virum nec Martis potentia, nec Mercurij eloquentia, nec Iunonis opes, nec Veneris lenocinia, movere possunt ab honestatis statione.* I taki był Paweł Apostoł, *Quis me separabit à charitate Christi? certe nemo,* *Et. 1. Reg. 29.* Krol Achis zawoła Dáwidá: *Scio quia Bonus es tu in oculis meis, sicut Angelus DEI, non invenio in te quidquam mali, sed Satrapis non places.* Niech ná Dworách będzie *sicut Angelus DEI*, kiedy się niepodoba *Satrapis*, czártá z niego odmówia: Dobre próby Dobroci te wszystkie. Ale Pan BOG inaczej waży. *Pondus & statera iudicia Domini sunt,* Pan BOG wżytek świat waży, *appendit tribus digitis molem terra:* Glossa przydaie: *sicut in Bilance!* A Izaia 40. wszystkie gory poważył, *Colla in statera.* Jak światá tego rzeczy dobrych, iák to złotá, srebrá, towarów, próbá iest publiczna, iák i u Páná BOGA. Do rey apelował Job *cap. 31.* *Appendet me in statera iusta:* Sprawiedliwość niezfałszowanemi gwintami Dobroci ludzkie probuje. Ale nie iák ludzie: Nicoszácowány kleynot nád dobrych, najlepszy S. Woyciech: Nie wiele u swych Czechow ważył! á ieszcze mniej u Prussakow! bo ná samę chciwości szala nápadł. Ważyć tam nic nie mógł, gdzie stymy nie miał: A tam podnosząc się Ciało święte ná szali. gdzie Duszá krolowáli, ná ziemi nie wiele ważyło. Wezmę ja z światowcy szali ná Káznodziecy, ska wagę, Świętego nášzego Prymasá.

W Pierwszym Punkcie: *Zważę Świętego Woyciecha y Cnory jego.*

W Wtórym: *Zważę Krolestwu temu konferowane Dobrodzieystwa.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT

PUNKT PIERWSZY.

Bierze się na wagę S. Woyciech y Swiatobliwość tego.

Dwoiaka jest szala światowa, na ktorey i naydosłownieysza Cnotę, lekko sobie i lekce waży. *Mendaces filij hominum in statera. Statera Avaritie, (Psal. 61.)* Siedzi fałsz przy wadze, ktory nie máiąc w głowie, *judicij Libram*, fałszuie iák chce, tego poniża, á tego wywyższa fortunę. Druga szala zowia *Dolus*: przy ktorey siedzi *Ambitio* Polityczna: ktora rzeczy swoie tak goruie, áby wšyrych innych upadala reputacya. Obstapily tę wagę *Doli, Avaritia*, wynolzac *flabro vanitatis*, w górę ostowe puchy, á wyborne frukty, z drzew rodowitych na dol straca. I te sa dwie szale, *Statera injusta & Dolosa, Avaritia & Ambitio*, (*S. Ephrem.*) w Piśmie Bozym, gdzie cnota nie waży. Na tych wagach Absalon Polityk, *ponderabat capillos capitis sui pondere publico, autentis sictis*. Wšyrycy tak ważyli runo głowy iego, i mowili, że to *Vellus aureum*. A owo ta wagá: według Grammatykow nie ważyła tylko *Pili teruntij*, i zá włos boni *Uiri*, i zá szelag poczciwość nie warta. *Daniel. 5.* na ostentacya dostatkow Prozápij światowej: Ważac *Gentium spolia* Bábilonſki Monarchá, wystáwił iák na iármárk Tandetę áppárencyi swoich, nie tylko Bábilonſkiey Monarchij kleynoty: ále i innych Krolestw spoliały. A naybárdziey, korzysci zwoiowaných Zydow, i Kościoła Jerozolimſkiego skárby. Gdy przyniesiono *Deos aureos & argenteos*, ugináły się stóły: á gdy Jerozolimskie drápieże, łamáły się kredencie. A to co po tych ostentacyách? ważył się w ten czás z Cyrusem o Monarchia, ktory go był iuz oblegił: Wšyrytek świat Bábilonſki ápplauduie Báltázárowi *Disſipanti*, Pan bogáry! hojny! tego znáć zá Monarchę! To szala szalona światowa! Áż tu inna pokáże się Wagá, opisana od Dánielá: *Appensus es in Statera: inventus es minus habens*. Co się dla BOGA dzieie? Na szali światowej nicofzácowáných kleynotow Pan; Na wadze Boskiey: Chudypáchołek Báłthasar: *Inventus es minus habens!* Cetnarámić to ważyć było centena

talentorum? Kámieniámi kámiencie? á on waży *minus?* Sekret ten Wagi Niebieskiej wyiáwił S. Augustyn: *In Celesti Libra, quæ deorsum tendunt paleæ, & nihili assimantur.* Co ná Spráwiedliwości Bożej, ná dol idzie, nie ták iák ná wagách ziemskich waży: *Balthazar peccator, cum in profundum veneris, contemnit celestia.* A Niebo też ta styma gárdzi, *Minus habens,* Ná szalách ziemskich to przeważy, co się ziemie i do pieklá zbliża. Ná Niebieskich to gornie, co się ma do gory. Już się w swej stymie, i tron swoy nád Niebiosá gorował Lucyfer: spadł ztamtąd: czemu? *Omnis lapis pretiosus operimentum ejus,* kámieniámi się obłożył, które ná dol go zéiagnawszy, ná samym dnie piekielnym osadziły. I miły BOZE! iákí też te światowe szácunki *Valor* będą miały ná tej Niebieskiej Librze? Położy świat Szárłaty i Purpury: á tam rzeka: coż to iest? *Sanguis piscium,* násyipa złotá i srebrá? *quid est hoc? terra alba & rubra:* Jedwabie: *quid est hoc? Pannificum, viscera uermium:* śmiechu więcej, niż szácunku z tych rzeczy ma Niebo! Uczynili sobie żárt niedawno w Arsenale, á po nászemu w Cekauzie Pierwsze Pánstwo: Maż otyły, mészczyzna, wyzwány od żony swej, dość subtelney ważyć się, pod wielkim zakładem, kto kogo przeważy. Białogłowska inwencya: w owe woreczki modne, w koło Számerlánu, czy Szachermelánu nápakowála; dopieroż kieszonki, i kieszzenie złotem: Maż dufaiac swej ogromney powadze, wstał ná Wagę: Jeymości zaś ledwo podnieśli trzy mocni Káwálerowie. Pan szczery, dobry, *sine fuce,* ku gorze poszedł, Páni ná dole zostála. I śmiechu: i ápplauzów wiele było: gdy się *Candor* z zdráda ważył. Ták podobno i ná oney wadze będzie! *Apoc. 6. Et habebat stateram in manu sua,* gdy Michał S. wagę podnieść, z która go máluiá, i ważyć obłudę z szczerością, niewinność z pozorem: wszytkie gruntowne cnoty z ostentacyámi Prozopopeicznymi będzie. Przyznam się: żem chciál ná Balthazará Potentará szali ważyć Godność S. Woyciechá, i znieść tam Libiceńskich Komessów, i tego Domu Antenatów splendory. Piękniey się i szerzey Herbowna iego rozkrzewiála.

zkrzewiała Roża: niż w Babilonij Dab ow koledny, bestyciemi specyafami pafacy. Już te Roże nie tylko w Ottona trzeciego Cesarzą Dziardynie zakwitły, przez bliska Domu Xiazat daskich kolligacya. Nie tylko w Papieskich Ogrodach: gdzie Złota Roża poświęcona wielkim Monarchom za prezent oddaia: Kárdynałskie Purpury zafarbowane krwia S. Woyciecha. Zaden Dom w Europie nigdy nie odrzucił tego Kwiatu z Wirydarzow swoich. Mágdeburscy Potenciaci nosza ia za specyaf. Wszystkie Imperialne Mocarstwa ciesza się swe siły krzepczac, *Fulcite me floribus.* A nasz Polak: Domu znakomitszego nie ma, któryby do tey Florencyi nie przyznawał się. Tebym ia *Ornamenta* zebrałszy na światowa włożył wagę. Ale to u S. Adálberta nie nie waży. *Inventus est minus habens.* Wieźdzali Cesarze Rzymscy na tryumphy. Jedni na Elefantach: Drudzy na ogłaskanych Jeleniach, inni na Lwách, inni na Orłach, &c. Sławniejszy nad wszystkie tryumfy ingress S. Woyciecha na Biskupstwo Praške, na wzor Chrystusa, Osielek, ozdany w konopny rzadzik: tego Prymasa Czeskiego wprowadził. Tak okazało! że go do Rezydencyi iego Biskupiey, przyiać niechciał Odźwiczny: i odepchnał. O specyaf w świecie niewidany! *Inventus sum minus habens.* na wadze światowej. Przyszedeł *Eccles.* Jubiler Káznodźciow c. 26. na Sala, gdzie náfali ponderowano wszystkie cnoty: tym porządkiem, iako sam Chrystus opisał *Matth. 5.* Naprzod ważono *Ubostwo Święte*, aż duzo waży! bo z soba kładzie Krolestwo Niebieskie *Beatipau-peres spiritu, quia &c.* Wchodzi na Wagę Cichość, aż cała ziemia się ponderuie. *Beati mites, quia possidebunt terram.* Toż umartwienie w iedzeniu i pićiu: aż tu nazbyt prowiántow i napoiow. Miłosierdzie ludzkie, rowno z Miłosierdziem Bożym. Pokoy i zgoda z Synowstwem Bożym. Cierpliwość z Niebem się libruie. A gdy do Czyśności przyszło: zawołał *Ecclesiasticus*: *Omnis autem ponderatio non est digna continentis anima.* Słuchajcie terazniejszych czasow *Ecclesiastici!* S. Woyciechus: w Czechách urodzony Anioł: A miał strożá swego Domowego:

Strzeżyflawę Mątkę, (Uczcie się Mátki: strzedz flawy i enoty
dziatek swoich:) ktorego nie wprzod z domu wypuszcza, aż
cały Psałterz ná pámięć się náuczył. (A násze Mátki! ledwo
Pacierzá czásem náucza!) Dla tegoć ten niewinny Anioł
zbrzydził się, gdy widział *Clerum, contra veterem disciplinam: ab
Uxoribus abstinere nolle, Cives incestu, ac pluralitate Uxorum se
contaminare, Christianosq, Judaei in servitutem venundari*: Sodomy
to równość była! która się zbrzydził ten niewinny Anioł! kto-
ry nie tylko *continentiam*, ále i dziewiástwo od Strzeżyflawy
wzięte, aż Męczenstwem poświęcił: co to waży Woyciech S.ł
Non est ponderatio continentis anima. A dopieroż gdybym po-
mienione od Chrystusa Cnoty wziął ná *Lancem*: *Non est digna
ponderatio Adalberti*? Dziwna to jego niedotkliwość Niewinno-
ści była! (iákom czytał *transumpt*, z stárodawnych Legend Ko-
ściółá Inowłocławskiego) Gdy okrutnie tego Świętego Męczen-
niká zámordowano, á flawá się jego Męczenstwa po Polsce
rozniosła. Chrześcíanin jeden, z Mázoszá Szláchéie, wybrał się
ćicho, po ow Święty Depozyt. A pozbierawszy poświętowá-
ne członki z drzew, ná ktorych ie pozáwieszáno, (bo ie same
Orly białe strzegac znošily) gdy z niemi do Mázoszá nieźdzak:
Nápadł blisko tego mieyscá gdzie teraz Toron. A Pogánstwa
wielka mnogość zabobony nieczyšte celebrnie. Stánęły konie
w bliskim lešie: a on nie wiedzac co czynić, włożył owo Świę-
te *Deposicum* w dáb sprochniały, a sám pozedł do zgiełku nie-
czyštych ludzi, sobie snać znáiomych. Przy ich ochoćie: wpadł
w grzech nieczyšty, á ráno powracáiac do dębu, znaydzie tak
zárošly, że trudno było i dotknąć się. Powrócił i nápożyczał
się *Mer*, zwierzywszy co się stało. Przyidzie z nim ná ow cud
Pogánstwo, śiekierámi drzewo krześáć pocznie, ále želázá się
tępiły, odkákuiac od Świętego Depozytu. Dopiero zrozumiaw-
szy grzeszny człowiek, pádnie, i záłować występku swego po-
cznie, á po trzydniowej pokucie: samo się otworzyło drzewo:
z ktorego Pogánstwo wyciągnawszy Święte członki, mieli ie zá
Bogá Chrześcíanńskiego. I ztad tak drogo Krolowi Chrobremu
szácowáli.

szącowali. Tak niedorkliwa była niewinność S. Woyciecha! I dla tego też potym na owej władze Pruskiej nie wiele waży. *Non est digna ponderatio continentis animae.* To wiem, co *Prov. 16. Spirituum Ponderator est Dominus;* waży BOG Duchy: U Joba *Cap. 28.* zważył go, *fecit ventis pondus,* a u Ezdrasz; kazał ważyć i ogień, *Pondera mihi pondus ignis.* I na tychbył szalach, Duchą Apostolskiego, i Seraficzny ogień żarliwości S. Woyciecha rad zważył. Ważyło piekło Diitmará Biskupa Prąskiego prązac go ogniem piekielnym ieszcze za żywota. Spoyrzy ná to Woyciech ieszcze młody, i zapalił się do miłości Bożey. *Ex illo igne in quo ardent demones, plures currus fabricati sunt, qui multos in calum raperent Elias.* (mówi S. Chryzostom.) Z tego ognia Eliaszem został S. Adalbert. I Czechy, i Niemcy, i Włochy, i Węgry, i Polskę, i Prusy, Apostolska żarliwością paląc. Alchimiści to jest *Principium: In omni distillatione Corporum quae pretiosiora sunt sursum evolvant.* Co naydroższego w Alembikach distillatorskich, ku gorze wypada: a ná dole susz, lura, przypada. Jáka miał w żarliwym fercu Alchimiá nasz Apostoł, znać po władze Pruskiej, *quae pretiosiora sunt sursum evolvant.* Już dufá była wyleciała ku Niebu, i Ciało święte nieoszacowany Depozyt *sursum evolavit,* i máło przed Zmartwychwstaniem w Niebo nie wleciało: gdyby go na ziemi nie przytrzymała miłość naszey Polski.

PUNKT WTORY.

*Waża się, Krolestwu naszemu konsewowane Dobrodziey-
stwa od Świętego Woyciecha.*

Nie mogłem, ani w Piśmie Bożym, ani w Historyách Świeckich tego Przykładu znaleźć, aby która hojność Monárchow, miała kupować zmártłych ciałá, w samey się Polsce tá zná-
laża *Liberalitas:* w wielkim Bolesławie Monarsze, a Pierwszym Krolu naszym. Tak sobie stymował S. Woyciecha Męczenkie Ciało; że skatby swe wysypać kazał, i wysuć na szalę chćiwosci Pogańskicy. Mamy przykłady bogatych okupow, ktorými się

Potentaci, ale żywi okupowali zwycięzcom swoim: iako Krzywoustowi naszemu Xiążęta Ruskie, odważały się złotem, perlami, kleynotami: I Zygmuntowi Książowice Moskiewscy. Ale tryumfator Prusów Bolesław, te korzyści, które i ztamtąd na Dąnię zabrał za Świętego Woyciechą oddał, to Generozya! ale nie taka, iak u cholerykow naszych czasów: *hic zabić, choćby go na funty płacić*. Prawo Boże nie tylko głowę za głowę, rękę za rękę, oko za oko, ale *dentem pro dente* płacić kazało, tu choćby wszystkie zęby, ieden Brukowniczek drugiemu wyćiał, przepadło! Jesteśmy Polacy, *Mitigantes rigorem Divina Justitia*. pretenduiący sobie *Ius Bassum*, nad Sprawiedliwością Bożą! nieszczególne chrápoty! Chłopa zabić, sto grzywien, szlachcica, *ponderabile caput*. A pospolicie za to zaboycy, i włos z głowy nie spadnie! Chro bry nasz Dziedziczny Monarcha i Tyrannom Prusakom opłacił Męczenniką. Rzecze: Nie nasz to Rodak, ale nasz Rodziiciel, *qui genuit nos verbo veritatis*. Nie nasz to Męczennik, bo Tyrannij Pogąnskiej, ale nasz *Primas, Primus, Princeps*: okupować tak zacna głowę, wszystkie członki powinny. Rzućmy chęciwym skárby: *dilatá in aliud tempus ultione*. Pátrzył z Niebá na rezolucya Heroicznego Pána naszego i Monarchę S. Woyciech: i rzecze: co do Syná Dawid, 2. Reg. 13. *Fili! Ne gravemus te!* Nie byłem *Mercenarius* za żywota, niech i po śmierci! O tom się starał iako Apostoł *ad Thessal. ne quem vestrum gravavimus*. *Bonus Pastor dat, melius est dare, quam accipere*. Gdy na iedney stronie S. Prymasa Ciało, na drugicy Krolewskie położono skárby, podleciało ku Niebu! zrzuciła złoto, a Niebo waży to iak błoto, kontentuiac się świętą Bolesławą intencyą, gdy trzy grosze złote zostały na szali, spuścił się na dół *Adalbertus*; I to to jest! pierwsze *Beneficium*. Niechciał Polski wyciągać na niecznośne sumpty! O dosęby nam *Regnantes* Dobrodziestw uczynili! gdyby nam wszystkiego nie bráli! Znalazł S. Primas nasz tey rekompensę hojności! z Mordercow swych i zaiadłych wilkow, uczyniwszy owce: do swej Metropolij przyłączył, i nieprzyjaźń Pruska, Rzeczypospolitey incorporował.

I to sprawiła Męczeńska Cierpliwość, że się potym nie tylko umiżyli Polskim Monárchom *per Homagia*, ale i teraz zubożale Prowincye nasze, moneta dobra bogáca. Trzecie Dobrodzieystwo Krolom, Starystom Polskim, *auro, cedroq, notandum*; które temuż Chrobremu talionem oddać, przy Grobie swoim prezentował. Widział zwyciężka Głowę bez Korony! zwabił Ottoná, Cesarzá *ut Otto*, który Cesarzka swa Korona Głowę jego uwiecznił. I musi Polska (odmieniwszy) zawołać? *Udete Regem Polonia in Diademate, quo coronavit eum Adalbertus!* Ale tę Regalia zostawuję wymowniejszym po mnie Káznodzieiom. Czwarde, to stymuję: *Cognosco oves meas*, od Czechow uszedł, od Polski się oderwać niechciał, ktorey, Święte Ciało, za naydroższy zostawił Depozyt. Nie żałujemy Czechom, że zrabowali kiedyś Kościół Gnieźnieński! i tam sprzęty rowne Sálomonowemu zabrałi: obrali *Laminas aureas*, ktoremi Kościół był obity, zabrałi Krucyfiks wpuł Kościółá wiżący, kilka set tálentow wázacy: zabrałi wszystkie Zákrytyi *Ornamenta*: (*Długos*) zabrałi S. Gaudencyusza: pod pretextem Religij, drogic Relikwie. Ale S. Woyciech u nas został! Bo tam o dwu rękách leży S. Gaudencius, a Bolesław jedno *Brachium* Ottonowi Cesarzowi dárował, które się znáyduie w Rzymie, *in Insula Tiberina*. Tam u nich ani takiey Religij, iák u nas *Prima Classis cum Octava*, ani *Festum Translationis* nie ma: ani Kościółow więcej nád tysiąc, które jego ieszcze ręka poświęcone stoja: ani tak wiele cudow i Dobrodzieystw nie czuia; Zrabowali nam inne rzeczy, niechrześciáńskim obyczájem, (o co i w Rzymie práwo wygráne.) Ale S. Woyciechá odebrać nie mogli. Uciekł trzy rázy od nich, nas nigdy nie opuszczał. Piata, *Coronavit nos rosis*, gdy po zabiciu Synowcow swoich do nas przeniosł Rożycow, która *plantatio*, że nam wonicie! *Bonus odor Christi sumus*. Szosta, że ten S. Ogrodnik Krolestwo nasze Rátem uczynił, bo u nas zowie się *Proclama* Herbu jego *Poray*, Ray to i nád Ray: w Jozafacie Męczenniku Ruskim, w naszym Woyciechu Męcińskim Rożycu Jápónskim. W innych Świętych Biskupách, o ktorych

(Papre:

(Páprocki) tu nád Jerychońskie Roże kwitną te ozdoby! A Siodme nieustánne do Najswiętszey Mátki Bożey Nabożeństwo śpiewamy mile do tych czas, *Bogárodzica Dziewica*. Kwitnie żarliwość Wiary Świętey: Nie wyszedł żaden Kácermistrz. Cóż widział S. Jan (*Aposol. 21.*) *In Capite ejus Diademata septem* te podárunki Polská odebrawszy od S. Woyciechá, mowili: *Gloria & Honore coronavit nos Adalbertus.*

Konkluzya z Medytacya

I My przy skonaniu naszym: ná wagę Spráwiedliwości Bożey przyidźciemy! *Job. 6.* Odważył się ná tę ponderacya: *Utinam appenderentur peccata mea! quibus iram merui, & calamitas, quam patior in statera, &c.* Ale niekázdy tak odważnego sercá, bo S. Páweł: *Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus sum.* A tu sobie trwożliwie medytować trzebá: Z iedney stromy, wántuchow tak wiele, grzechow moich náruca: A z drugiey co? A potym nie tylko ciężary i słowá, *Verba autem prudentium statera ponderabuntur.* kázde i słowo prózne wáżyć będa; Dla tego tenże *Ecclesi. cap. 28.* *Verbum tuum facito stateram,* wprzód zważyć, niż co wymowić. (mawiał mało mowny Jábloński, Hetman Polski.) Nie boi się ten stráśzliwey wagi, który codziennie przez Exáminá, wazy ákcy, myśli, i słowá swoje, który *ad mitigandum rigorem Divina Iustitia*, znalazł sposób S. Ignácy w Apostole Páwle: *Si nos ipsos judicemus? non utique judicemur a Domino.* Máłe rzeczy mogą przełamać grzechy nasze: Ják owá w Ewángelij Wdowka, trzemá pieniaźkami przeważylá innych: Oto trzy pieniądze Boleśláwá naszego przeważaly Woyciechá Świętego: ktorego milliony zważyć nie mogły. A gdyby też Achitopelowie zważáli Rády swoje? co to za rády? Niech zginie Ociec Dáwid? niech krolwie Absalon! niech wszytkie Dámy poyda ná Zántus: i Zony nasze, byle my się wygotowáli. A Kállimáehowie Olbrychtowi rádcacy: *Pereat Nobilitas, regnet Albrichtus.* Albo Románá Hálickiego Tyránna *principia;*

principia: Non possunt mella colligi, nisi necentur apes, neq. Principatus teneri, nisi pereat Nobilitas. Toć i okrutne Niedźwiedzie mrucza. A BOG sprawiedliwy rady ich rozpędzi, *perijt memoria eorum cum fumo.* I dziwię się! i niedźwiwię! że ná Cudoziemskich protekeyách i dyskretyách, osadziliśmy obronę naszą, bo nie masz w Polsce prawdziwego Syna tę Oyczynę kochającego. *Filij Matrū mea pugnauerunt contra me.* BOG ich oczywiście karze, że *sa passim Steriles, impossibiles, & sonus eorum peribit.* Nie dopuści Pasterz dobry, i naddobry Oćiec S. Woyciech, tej Owczarni swoicy upadać. A.

K A Z A N I E

Na Dzień Świętych Apostołów
FILIPPA y JAKUBA.

*Dicit ei Philippus: Ostende nobis
Patrem & sufficit nobis.*

NA iednę Uroczystość zgodzili się dwáy wielcy Apostołowie Filip i Jakub: I ná iednę iákby się zmwili naypryncypálnieysza Natury, i Polityi ludzkiej Cnotę: to iest, ná Miłość pospolitego Dobrá. Zebedeuszowych Synow, Prywatá do Pána prowadzi; i promownia iednego *ad dextram*, drugiego *ad sinistram*, do Boku iego. Filip Święty bez interessu, czego życzył, nie sobie samemu życzył, *Ostende nobis.* Nas wszystkich do widzenia thronu, i twarzy Oycá twego przypuść. Potępiona Bogacza Ewangelicznego chćliwość, ná siebie bogata,

bogata, *epulabatur quotidie*, na Łazarzów skapa, tak iż i okruszyn głodnemu żałowała. Filippa S. pierwsza troską! *Unde ememus panes ut manducent hi?* zapomniawszy siebie, nąpásć, i pośilić lud zgłodzony pospolity. Nie był taki, iaki ow wyswiecony z Athen *Sibisofus*, który młyn sobie wystawiwszy, tak wszystkie żrzdła na swoje koła obrocił, że iako *Plutarchus*. *Propter molam Sibisoli, caperunt sitire Athenae*. Hieronim S. tłumaczac imię *Philippus*, *dicitur*. Os *ardentissima Lampad*, ktorey to przyznać trzebá: *Alijs serviendo consumor*. Swiatło Ewangelij zanioższy Narodom w Hierapolu Phrygij z trzema Corkami, podobno *cum Fide, Spe, & Charitate*, zgasł zawołanym Męczenstwem. Nie była to Lampa owá, ktora *Sulicovius Arch. Leop.* opisuie: *Sub Augusto omnes emungebant lichnum, nullus affundebat oleum*. Za tego Pana czasow, Polska była Lampa: wszyscy szczyptami fortunę łapali, a żaden na Dobro pospolite i kapki niełożył oleiu. S. Filip Syn *Bethsaida*, to jest *Domus affusionis*, owo to mieysce *Joann. 5.* gdzie cudowna sadzawká, nad wszystkie lekarskie łaźnie, przy ktorey *lacebat multitudo languentium, cecorum, claudorum, aridorum*: z ta tylko *differencia*, Anioła ramte wody kłocącego miały, na uleczenie iednego Kaleki: Filip S. tak wiele Krolestw Tatarskich, Scythyi uzdrowił, i pokrzyżł. Grecy *Philippus*, tłumacza *Bellicosum, belantium Amatorem*. Na pamiatkę Filippa Macedonskiego: ktory spoliały Narodow, zwyciężskiemu rozdając Woysku: *Nihil praeferrebat ex victorijs nisi gloriam*. Apostoł nas podbiwszy Chrystusowi, tak wiele Państw, samę tylko chwałę Bożą w zysku odebrał. Szczęśliwe znalezienie skarbu, ma tę chęćwość, że nikomu tego nie komunikuje sekretu: iak ow Ewangeliczny człowiek na cudzey roli znalazłszy to szczęście: sekretnie sprzedał wszystko, kupił rolę i ośiadł na niej. Filip S. Compatriota Piotra i Jędrzeia, a według wielu Brat, znalazłszy Boski klejnot *Invenimus Messiam*, zaraz skoczył do Nathanaela owego Izraelity, *in quo dolus non est*, i został Apostołem: tak ulubionego Chrystusowi Ucznia przyprowadził, i wielu Poganśwa pragnącego widzieć JEZUSA: *desiderabant videre JESUM*.

Tak

Tak w tym Apostole *In Lampade ardentissima*, gorzała Miłość *Boni publici*.

A Jakub S. Cioteczny Brat Pana JEZUSOW? a Oćiec tej Cnoty pryncypalny, Miłości pospolitego Dobra. Zawzięła się dyfferencya między Apostołami, *Quis eorum esset Major?* mogli mieć do tego Honoru, z samej krwi promocyja! nie wchodził w te fakcye: ogłosiwszy się *Jacobus Minor*, A mogąc Burmistrzować, Dyktatorować, i nad najwyższemi, dla pokoiu pospolitego, został między Minorami. Pisali różni Apostołowie listy swoje do pewnych Narodów i Miast. Jak S. Paweł do Rzymian, do Żydów, do Koryntu, do Fidełsu, do Thessaloniki, &c. Napisał też S. Jakub jeden list, ale temu tylko Kościół Boży przyznaje, że jest *Epistola Catholica*, to jest *Universalis*. Ze tam *Philo Unguentarius* znalazł sposob robienia masek, nazwał go *Galenus Publica salutis Parentem*. A my Katołicy iaki tytuł S. Jakubowi damy? który czego inni zamilczeli, opisał nam Oleju S. Sakrament, i sposob ostatniego pomazzczenia! Dość mu wielkie *elogia* dać Hieronim S. z Hegesyppe Apostolskiego Ucznia. *Jacobus Frater Domini, Cognomento Iustus, de utero Matris Sanctus: Hui soli licitum ingredi Sancta Sanctorum, &c.* iemu przyznaje *Iosephus lib. 20.* choć Żyd Pogani. *Tanta sanctitatis fuisse, ut propter ejus necem creditum sit subversam esse Hierosolimam.* Tenże to jest Mistrz Apostoła Pawła, o którym wspomina *alium autem non vidi Apostolum, propter Iacobum Fratrem Domini*, z którego wysłał Paweł ową cnotę: *Omni bus omnia factus sum!* Tenże to jest Apostoł, o którym z Ewangelij Żydowskiej powiada Hieronim, że zmartwychwstały Chrystus najpierw pojechał do Jakuba: który czekając Zmartwychwstania jego *votum* uczyniwszy ani jadł, ani pił, aż obaczył Zmartwychwstałego BOGA i Brata swego. Ten to jest Uczeń nayspodobniejszy i twarzą, i obyczajami Panu JEZUSOWI: bo gdy okrutnie go zabijano, w owych też skonał słowach: *Domine ignosce illis, quod enim faciunt nesciunt.* Dość tytułów najsświętszych, i prawie Boskich. Ale mnie się w nim najbardziej dziś podoba *Cura*

Catholica publici Boni. Zászlá kontrowersya *Aët 15.* ná pierwszym Concilium Apostolskim, ieżeli náwroconych z Pogánistwa Chrześcian przymuszac do praw Moyzefzowych? Zaráz Jakub S. poszedł zá zdaniem S. Piotrá: *Ego iudico non inquietari eos, qui ex Gentibus convertuntur ad DEUM.* Nie dopuścił ociążac iázmema praw frogich, Synów Kościoła Bożego, Oćiec pokoiu: A lubo był Biskupem Zydowskim: pokazał się bydz Oycem i Synów z Narodów národzonych BOGU: A zatym *Apostolus Catholicus Universalis.* Pátrzac tedy ná tych dwóch Miłośnikow pospolitego dobrá, muszę tę máterya wziac ná Dżisieysze Kazanie.

W Pierwszym Punkcie: *Miłość publicznego Dobra, wysoka Cnota.*

W Wtórym Punkcie: *Prywatá osessa i Pospolite, i swoje fortuny.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Miłość publicznego Dobra wysoka Cnota Apostolska.

Nie iest to álbo samych Swieckich Dyskursow i Státystow máterya, álbo Dworskich Kazań *objectum*? Miłość Oyczyzny i pospolitego Dobrá: Bo Augustyn S. *Serm. 6. de Verbis Domini,* zalecaiac rzekł: Przykazanie Boże *Honora Patrem tuum & Matrem tuam, Major autem sit Patria ipsis Parentibus tuis.* Gdy nakazał Pan BÓG *Diliges Dominum DEUM tuum,* záraz przydaie: *Et proximum sicut teipsum.* A tu się pytaia: *quis proximus?* Odpowiedział X. Skárgá z Doktorow, i wypróbował Kazaniem Oyczyzná! ktora iest gniazdem wszytkich Mátek; i naysćisleyszych powinowactw, dobr nátych i fortun komorá. Tę kochać bárdziey niż Oycá i Mátkę powinniśmy, bo więcey od niey, niż od nich bierzemy, gdyż i to samo, co oni nam dáia od niey odebráli.

odebrali. Starodawne hasło pocziwych Akcyi było, DEO & Patria Oyczyźnie. Nie powinna być, iak kiedyś u Bálwochwalce Brutusa w Rzymie, *Ante Deos Patria est!* chyba że iej nagie potrzeby i ia samę pokornemi modłami prezentować BOGU powinniśmy. To czyniac co Dáwid *Psal. 95. Afferte Domino Patria gentium, afferte Domino gloriam & honorem.* Pánu BOGU część i chwałę: a Oyczyźnie miłość i obronę. Chwałebni Máchábeuszowie, 2. *Mach. 8. Pro Legibus & Patria mori parati. Cap. 13. Die ac nocte Dominum invocabant, ut adjuvaret eos, quippe qui lege, Patria, Sanctoq. Templo pritari vererentur.* Oyczyzná co iest? My sami *cara pignora*, fortuny násze; A nád to, Kościoły Boże, práwá ludzkie, i Boskie: Religia, i sam BOG w Swiatnicách swoich zostájaczy: zá tego wśzytkiego obronę, u mierác iest Akt wielkiej Religij. Oyczyzná iest iak owe wysokie i szerokie u Dánielá Drzewo, ná ktorego gáłęziách gniazda sobie rózne stáło prástów, Zwierze i bydletá pod iego cieczyły się umbra, i owocami iego się karmiły: Przelekły się gdy siekierá drzewo wywracác poczęła, bo z ruina drzewá, i gniazda prástzyn, i owoce, Zwierza szwánkować musiály. Jáki ryk, bek, i nárzekánie slyszáł Zácháryasz gdy *Cap. 11. Libáńskie Cedry wicher obalał, bo ná ich stáłości wśzytká się ich osadzálá nádzieciá. Konfunduia nas nierozumne zwierzętá, ktoré o swoie pástwy, gniazdá, i iámki biia się! i frásuia. Gdy Jonaszow rotná okręt, ospálego w Letárgu Proroká budza żeglarze! Invoca DEUM tuum.* Co żywo do wiosel i modlitwy ná obronę okrętu: bo gdy on szwánkuje, pewna wśzykich zgubá. Gdy ogien pożárem idzie: co żywo gási, i rozrywa, a nie czeka aż *vicinus ardebit Ualegon*, albo gdy się iego záymnie wystáwá. *Judic. 5. Przychodzi ná Izráelá potężny nieprzyaciél, zátrabi Barach ná wśzytkie Woiewodztwá: aż pierwsza Rubenitow Prowincya do Zwiasku! Diviso contra se Ruben, Magnanimorum reperta est contentio, co mieli ná nieprzyacielá, to ná siebie samych zkonfederowani, Woynę podnieśli. Woleli Sibilos gregum, niż uaby woienney sluchác: pilnowáli obor i owczarn swoich,*

á przeciww nieprzyacielowi nierużyli. Gáladitow Woiewodza
 two *trans Iordanem quiescebat*, zá rzeka iák zá morzem. *Dans*
vacabat navibus, szyprowáli, gdy ná koni wsiádać trzeba. *Asper*
in portibus morabatur, hándlował: kupczył w portowych skła-
 dách, &c. *cessaverunt fortes Israël, & quieverunt*. A tu nieprzya-
 ciel posiada Prowincye, trátuie i pali Oyczyznę. Gdy znie-
 wieścieli Mężowie, *Surrexit Debora Mater in Israël*, zápalona mi-
 łością Oyczyzny: i skruszyła potencya Sissary. Jákby się też do
 Polski wrociły nieszczęścia! wygáliá miłość Oyczyzny: Nie
 mász męstwa i fercá! Aragónski Pan Oyczyznę swą wymálo-
 wawszy na Máppie, napisał nád nią AMORE. Co tak tłumaczył:
 kochać Oyczyznę *Amore*, máło! *Mere Majorum*, dobrze, *Ore*, nie-
 źle, *Re*, naylepicy. A u nas to wszystko ustało: tylko zostáło B,
 stękanie i nárzekanie wszystkich stanów. Gdzie się podzieli Ká-
 mienieccy? Ostrowscy, Tarnowscy, Tęczynscy, Zbáráwscy, Ko-
 niecpólscy? Mieleccy, Chodkiewiczowie! &c. i inni Woieniacy!
 ktorzy nie czekájąc Wióci, Domowemi pocztámi, odganiáli od
 gránie nieprzyacióła, i tak liczne ráchowáli zwycięstwá! Wy-
 prowadził był Zygmunt Cesarz i Krol Węgierski kilká Famili-
 z Polski do Węgier, nádawszy im obfite possessye: iák usłyszeli
 że się otwiera do Prus Woyná, porzucili tám substáncye, á do
 ráunku Oyczyzny swey przybiegli. Páwel Wołucki zprzedał
 Dobrá swoje, á pięćset Kirysników do Obozu stáwił. Wszyscy
 przedtym nie ná Seymowe popisy, nie ná Kolácye i Wesele:
 Ale zbiory Oycow swoich, ná Obozy spendowali. Bo to zá
 hášlo mieli: *Boni Civis est Patriam suam Amare, Armare, Ornare!*
 Ják Fábiuszowie w Rzymie, *Aras auro, castra armis, theatra tri-*
umphis, corda Civium Amore impleverunt. Co to zá fundáment?
Adagium tego: Wyrwał się iák Filip z Konopi? *Cnapia de Origine*
Adagiorum, (która Xiazka ieszcze *in Manuscriptis* butwiecie,)
 powiáda: że ná Seymie Piotrkowskim zá Augusta. Gdy o Rze-
 czypośpolitey obronie Propozycya była. Posel (iák zwyczaj
 był przedtym po Imieniu tylko zwąć się, z dziedziczney Wóci)
 zwał się *Filip*, á miał Wioskę *Konopie*: Porzuciłszy Rzeczypo-
 spolitey,

spolitey, swoy promowować intereśs poczał: Aż krzykniono: *Panie Filipie z Konopi wyrwales się.* I ztąd urosło przyśłowię, gdy kto prywatne intereśsa, pokinawszy *Bonum boni publici*, traktuie. Tych czasów naszych znayduia się w Litwie *Filipowcowie*, Sekta wygnana z Moskwy, z podeyrzeniem Zabobonow, i Czarności: ná błotach mieśzkaią, o dobrym pospolitym nic nie myśla; Dziwnie się, że do tych czas cierpi ich Litewska Prowincya! Ale się tych Filipcow namnożyło w Polsce, kochaią bagniska swoje, a o Dobrym pospolitym nic nie myśla: i tym Rędziny Oyczyzny osuszaią, a nie pomnia co *ad Philipenses* napisał Apostoł *Cap. 2. Non quæ sua sunt singuli considerantes, sed ea quæ aliorum.*

PUNKT WTORY.

Prywatna osuśa i Fortuny Prywatne.

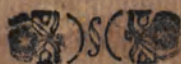
P *Principium Filozowskie: Qui curat totum, curat & partem ipsius. Qui amat totum, amat & seipsum, & quid plūs?* Gdyby się też kto kochał w nodze, a o głowę, i serce niedbał? czyby całc wysuszywszy Ciało, nie dodaiac żołądkowi, sam w suchoty nie wpadł? W Grecyi była przypowieść: Byli dway zacni: *Phocion, qui muris, vias publicas, officinas, occurabat, a o swoy Dom niedbał! a zaś Kazalius suam Domum ornabat, theatrum ludebat. Venit hostis, & incendit Casali Domum, & perijt totum. Za Prywatna Domu swego promocya Oyczyzná ginie: Pereat Grecia modo Casalus dives sit.* A potym Casalus żebrzac, nie znalazł u całej Grecyi kormizeracyi, i od głodu zdechl. A Phocion do tych czas chwala: *Phocioni non satis male, si omnibus bene est.* Druga u Madrych Grekow była *Parabola*, zazdroszczac Greckim Sapiętom: dwie Kobiety wystawily sobie *Akademie, Philantia, id est Amor sui, Kinophilia, Amor aliorum.* Ktore przeciwnie sobie traktowaly *Principia*, z wielkim zamieszaniem *Philantia: Prius est aliquid ad se, quam ad alios. Qui sibi nequam, cui bonum? Satis pauper, qui sibi non dives. Pereat mundus, ego mihi non frangam caput. Modo sim Pelion, cetera valles & foveæ sint, Modo sim Cedrus* reliqua.

reliqua virgulta sint. Esuriant, sitiant, modò ego satur sum, &c. Zás Kinophilía inne zakládala *Axiomata: Cura te ipsum, cura & alios. Melius dare, quàm accipere. Satis sibi non malus, qui omnibus bonus. Optimum est dare & animam pro Patria & Amicis suis. Qui nimium se & solum diligit, omnia perdit.* Ktora się też wam podobą szkoła? Madra Grecya: wywołała *Philautia* Akadémia, bo zrozumiała: że *Philautia*, álbo *Amor sui*, wszystko nitczy Dobro pospolite. Ják owo Drzewo u Pliniusza *Kamaidain*, które kto wszczepi w ogrodzie, wszystkie rodzayne drzewa: kto w lesie, wszystkie lasy wyschną. Nie złeć to ná chleb robić: z láska Boska ktorey wzywać *Pater noster, qui es in calis, &c.* Ale tá modlitwa od Chrystusa podána mowi: *Da nobis.* Nie mnie tylko, ale i innym. Jáko Málgorzata Zygmuntá Krolá czynila: *Quartam partem panis sibi, tres pauperibus dispensabat, nunquam esuriens. (Długos.)* Ale wszystko ziesć, á i szczenie: tom okruszyn nie zrzucac. Gdy sm Mysłiwiec dochody pożera: á psom i osypki żaluie, nie wiele idowi. Ják ow Pradykant u *Kiseliusa*, poiawszy dosta żonę: ustawicznie iej głowę pistnem nabilał, *Nos unum Corpus sumus.* Co nágotowała obiad, to Pradykant ziadł, mowiac iednosmy Cielo. Aż Pradykantka w suchoty wpadła! O Apostołach mowi owo Pismo: *Qui sunt isti? qui ut nubes volant?* Obłoki co mają dżdzu i rosy, wszystko to ná ziemię wylewają: Jáko i S. Filip dzisiejszy, widzac rozmnozenie od Chrystusa chleba: zapomniał się choć też przygłodny! *Nihil sibi, omnia omnibus.* Jáko S. Jakub Apostoł *Catholicus Universalis*:

Konkluzya z Medytacya.

Dosć sławny *Philippus Macedo* wojennemi dziełami, i swemi, i Alexandra Syna swego tryumfami. Dosć chwalebny Filip Uczeń Pański, ktory *Actor. 8. Eunuchum Regina Candaces* okrzcił, i Murzynskim Narodom Ewangelia przekał. *Philippina* Insuły od *Philippow* Krolow nazwane, całcy Hiszpanij *Aurisdina* znają komite;

komite: Ale Święty Filip Apostoł, nad te wszystkie, który nie tylko tłumom Ewangelicznym, ale tak wielom Narodom chleb zbawienny opatrzył. Nazwał Rzym pierwszy raz *Sulpitium & Appiam Consules: Patres Patria*, że ten zgłodniałemu Rzymowi Chleb opatrzył; A ten poschle oliwniki restaurował: Umierali Rzymianie, a nikt ich nie posilał: Naksztast onych u Jeremiasza Sierot: *Matribus suis dixerunt dum exhalarent animas suas: tamen ubi est triticum & vinum.* A tu świat cały wołał: *Ubi est triticum & oleum.* Zmowili się dwaj Oycowie nasi Filip i Jakub na tę Prowidencją. Ten chleb zbawienny. A ten Oley Święty zprowidował tym, którzy *exhalant animas suas in sinu Matris Ecclesie.* Stáranie około chorych zaleca naturą i Páweł S. Dziwackie są często oślátnie dyspozycye: O testamentá się świeckie stáráia, a Testamentu nowego, Sákramentow, zániedbywáia. Chca otrzezwieć Doktorowie uśláiające Ciáło, a nie pámiétáia co Psal. 103. *Ut exhilaret faciem in oleo & panis eor hominis confirmet.* Nie pámiétáia Kátolicey Doktorowie ná swoie przysięgi, áby przez tych upominkow i upominánia, nie zaczęli leczyć Pácyentow. Sławny ow Sámárytan, który w rány porabánego, *insudit oleum & vinum*, Pan JEZUS zaczął *agonizare in Monte Oliveti*, a Mágdálény uczynności nie odrzucił, gdy oleyki wylałá. *Hoc fecit in sepulturam.* Toć czynili Apostołowie, *Marci 15. Ungebant oleo multos agrotos & sanabant.* Jáka to biedzacego się z śmiercią pociechá? *Oleo Sancto meo unxi eum, & brachium meum confortabit eum.* Táč to jest roszczká Oliwna Gołębice Noego! która z Oliwa znakiem Miłosierdzia Bożego *venit ad Vesperam.* A S. Jakub obiecuie, *Reliquia peccatorum delebuntur.* A S. Filip, *Ostende nobis Patrem & sufficit nobis.* Jáka pociechá! przyiawszy te Sákramentá widzieć nicomy! nie twarz Bożá! Słodziny są ná świećcie! Słodycz u Oycá nášzego w Niebie! O kiedyż nasz BOZE! pokażesz twarz świętá twoię? Máia wszyscy Kátolicey ze mna nádzicie, że przy Sákramentách Świętych, Święci Apostołowie dzisieysi, *Ostendent nobis Patrem, & sufficit nobis. Amen.*

K A Z A N I E

Na Znalezienie KRZYŻA Świętego.

*Tu es Doctor in Israël, & hæc
ignoras?*

ZNalezienie Krzyża S. dziś Kościół Boży celebrować, sławić i tak natchwalniejsze. W każdym Kunszcie Rzemieślniczym każdego chwalebna Inwencya! Zawołany w Piśmie Bożym Achaz, nazwany *Heliotropium Solis*, że wynalazł Kompas. *Solarium Achaz*, który Słonecznik i BOG cudami wstawiał, gdy Ezechiaszowi na jego liniach, i Słońce nazad cofnął, i życia mu przydłużył. Dopieroż Zegarów, i Zegarków nowe wymyśliły, do serc przypadły: bo ie pektoraliami, pektoralikami zowiemy. Archimedes sławny! że znalazł *Uitra utoria*, i perspektywy. Kopernik Polak, że *nova Sistemata* obrotów ziemie! inni że Typografia: strzelbę i prochy, a teraz miśterne ognie: Wszystkie Kunszty tym swych wyzwalają, gdy co nowego wyrobi i znajdzie to nie Pártacz. Dopieroż *Scientie* Filozoficzne, Theologiczne, Máthemátyczne, Medycyny, &c. tym się szczycą, autoryzują, gdy albo nowy sposób *argumentandi*, (iako *Antonius Perez. S. J.*) *Admirabile argumentandi genus*, wyspekulował. Albo iaki nowy argument obrotu dowcipnego znajda; i *Rhetorica*, i *Poética*, i inne *Artes Liberales*, Inwencya na froncie i celu, prac dowcipnych kładą. A nąd to i Káznodzieystwo ludziom się i BOGU podoba: iako upominają *1. Reg. 8. Recedant vetera de ore vestro, quia DEUS scientiarum Dominus est, & ipsi preparantur cogitationes.* Jan Zamoycki wypolerowawszy dowcip po różnych Europy Akademiach: w *Lovanium* nazwany *Doctor prima Inventionis*,

tionu, Oyczyznę ozdobił, Akadémia, Fortecami, Artyleryami, od Máximiliána Cesarzá ktorego zwyciężył, utytułowány *Bakalarzem Polskim*. Ták to iest piękna, co nowego, rozumnego znaleźć. A dopieroż! doćiec tájemnic i natury, nádprzyrodzenia. Z czego Sálomon, nieporównáney z nikim, wziął Madrości stymę! Nie tylko, że dworney Sábbe Krolowey zawiחלáne rozwiązał *Axiomata*: Nie tylko że o wszystkich natury skrytościach, i żywiołach dyskurował: nie tylko że wszystkich ziół, i drzew *occultas qualitates* doćiekał, *vidi cuncta sub sole*: ále też i tájemnic Niebieskich był *Scrutator*. To sławá Sálomoná! Pan JEZUS zkonfundował dziś Nikodemá: *Tu es Doctor in Israel, & hac ignoras?* Coś mu powiedział Niebieskiego: á on i Ziemięskiego nie zrozumiał: *Si terrena dixi vobis non creditis? quomodo si dixero vobis caelestia?* O wieleż to trzebá inwencyi do Madrości ktora Mędzrec opisał: *Sapientissimum, &c. Eccl. 30.* szukać, szperać, bádać: natury skrytości, dopieroż tájemnic Niebieskich i Boskich. Nád wszystkie dowópy, inwencya Krzyżá naychwalniejszego. Czego żebym dowiodł:

W Pierwszym Punkcie: *Krzyż Panski iest Inwencya samey Madrości Bożey.*

W Wtórym: *Inwencye nasze, są to umęczenie nasze, na zgubę naszą.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Krzyż Panski iest to Inwencya samey Madrości Bożey.

WSzechmocna Madrość Boża żártuiac sobie z światá ludem *in Orbe terrarum*, dziełá swoie náywysmienitsze náywytworniejsze formuie *ex Contradictorijs*. Bo iest rozumowi światowemu *Chimera, impossibile*. To u Pána BOGA *Fiat. Ex non esse, Esse, Ex nihilo Omnia. Non enim impossibile est apud*

DEUM omne Verbum. Filozof Niebieski mowi S. Gábryel. Ták i Doctar Gentium: *Infirma mundi elegit DEUS, ut confundat fortia.* Co naynikczemniejszego to uczynił i czyni naypotężniejszym, przydawszy mu *Potentiam brachij sui.* Deposuit potentes de sede, exaltavit humiles: mowi nie stworzoncy Madrości Mátká. Co to Madrość Wszechmocna uczyniła? *Ex Arbore Mortis, produxit vitæ Laurum: Ex naufragij scopulū, felicem Portum: Ex felle, Dulcedinem: Ex contemptibili ligno, thronum Majestatis:* mowi ieden: *Explikuig: Madrości Bożey Inwencya.* Z Drzewá śmierci, wyrobiła Laur życia. Jáko w Ráiu: Drzewo Madrości *Scientie Boni & Mali*, obrociło się w głupstwo: A Drzewo życia, w Drzewo śmierci, ták znowu ná rewers: Cupress śmierci obrocił się w Laur życia nášzego. Jáko według starych Rábinow tradycyi: po zerwánym od Ewy Jabłku, wszystkie owoce przemieniły się w śmierci Káłwarye! ták ná Káłwaryi z drzewá Chrystusowego, owoc życia wypadł: *Sylva talem, nulla profert, fronde, flore, germine.* Przedtym Prorocy z Zácháryaszem s. r. pátrzyli ná Wojsko smutne ktore stało obozem *inter Myrthetá*, to jest w lesie Mirtow śmiertelnych. Teraz się posunęło między Laury. o których mamy *2. Ezdra 8. i Mirrhy* obrociły się *in frondes Oliva & ligni pulcherrimi: frondes Myrrhi & ramos Palmarum, &c.* Pod Krzyżem Páńskim stał się pojedynék, *Mors & Vita duello conflixere mirando.* Zártuia teraz z śmierci: *Ubi est Mors victoria tua? ubi est mors triumphus tuus?* Ukłóła ziemię śmierć nieszczęsna, *Spinæ & tribulos germinabit Tibi*, á życie odebrało Laur? Jáko gdy Dáwidek z Goliatem pojedynkował, nie innym głowę jego tylko, jegoż samego mieczem uciął. Ták Chrystus tymże drzewem skruszył *potencya Picklá*; ktorego zá instrument *klęski nášzey* czárt był záżył. I to to jest Inwencya Madrości Bożey. Uczyniła Madrość Boska drugie *Prodigium: Ex Naufragio Portum.* Zá czasu Noego, ciężki był Potop? Cięższym śmierć zálala potym i ná duszách: Ale iák *tám cum aqua deleret terram, sanavit iterum Sapientia per contemptibile Lignum iustum gubernans.* (*Sap. 10.*) Dopieroż potym utopiono

utopiono śmierć, *Absorpta est mors in victoria.* (mowi Apostol.)
 A Madrość Boża *per contemptibile lignum gubernans.* Uczyniła
 nam Port szczęśliwey nădziejcie. *Columbus Inventor Nowego*
świata: minawszy infames scopulos, Scillam, & Charybdim, otwo-
 rzył Port *Bona Spei,* gdzie wystawił Krucyfix. Toć to jest Port
 naybeśpieczniejszy, przy którym kotwice nădziejcie năszey, zărzu-
 camy. Trzecia Inwencya *Ex felle Dulcedinem.* *Iud. 14.* Zădał
 Samson *anigma: De comedente exivit tibus: & de forti egressa est*
Dulcedo, nec potuerunt per tres dies propositionem solvere. Te
 Figurę spełnił Krzyż Pănski: po trzech dniach, i przed trzemă
 dniami *egressa est Dulcedo.* Tenći to jest ul, álbo Leśne Bărcie!
 pełne miodu! *Obsederunt me sicut apes.* Toć to jest Drzewko
Synapis, z nătury gorzkie: Ale teraz ták w nim słodycz czuia
 Kănărkowie, *Vulcris Cali,* że mile i słodko śpiewăia: *Dulce*
lignum, dulces clavos, dulcia ferens pondera. Z tegoć to Drzewă
 wszystkie wysylaia dusze słodyczy swe. Czwarte *Prodigium:*
Ex contemptu, thronum fecit Majestatis. Regnavit à ligno DEUS.
 Mogłci, *JESUS Nazarenus Rex Judaeorum:* intronizowăc się w
 Măiestat Sălomonow, o którym pisze: *Non est factum tale opus*
in universis Regnă. (3. Reg. 10.) Sălomon năd wszystkim: A
 năd Sălomonă Chrystus: *Eice plusquăm Salomon hic.* Uczynił
 sobie *ex contemptibili Ligno* tron Măiestatu swego: do ktorego, iăko
 zăchęca Apostol *ad Hebraeos 4.* *Adeamus ad thronum gratie ejus*
ut misericordiam consequamur. I nă Niebie przed tym tronem
 wszyscy biia czołem Potenciăci: I nă ziemi wszyscy Koronaći!
 poniżăiac się *in summo Apice* Koron swoich, Krzyż kładac: A
 iăko Konstantyn Wielki, pod tă Chorągwiă zwyciężył Măxen-
 cyusză: ták i Władysław IV. (pisze Sobieski) pod temiż znákă-
 mi zwoiowăł potencyă Osmană. A my z Chrystusem piekielnę
 Potencye. Chrystus chwały dostał z Krzyżă: a zăs my? *Nos*
autem oportet gloriari, in Cruce Domini nostri JESU Christi. Pod
 ktorego Drzewă cieniem, iăk *Iud. 13.* *Requiescite sub umbra meae:*
 lubo pod głogowe ćisnęły się wszystkie drzewă, ták pod ćień
 Krzyżowego drzewă, *sub umbra illius, quem desideraveram sedis.*

kázda utrapiona chłodzi się Duszą: i pąsie, & *fructus ejus dulcis gutturi meo*. Mądrze sobie postąpił Zacheusz, że nie do innego udał się drzewa: *Ascendit in arborem Sicomorum*. co się tłumaczy *Arbor fatua*. Dąleko mądrsza Mądrość Boska, gdy *ex fatuitate mundi*, uczyniła *Sedem Sapientia*. Nos *stulti propter Christum, prudentes in Christo*. *Mirabili bethamorphosi Iudae scandalum, gentibus Stultitia*. obrociła się w tron Mądrości, Honoru, i Mąciestatu! Instrument złoçynicow śmierci, w Asylum i obronę naszą: i wywyższenie chwały JEZUSOWEY, *ita oportet exaltari Filium Hominis*. To Inwencya Mądrości Bożej!

P U N K T W T O R Y.

Inwencye Ludzkie, są to umęczenie nasze.

EKklezyastyk *Philosophus & Theologus*: nie wszystkie ápprobowal Inwencye: *Cap. 20. Est Inventio in detrimentum*. Zawiódł by się, krobym nam ządał, że my tych czasow ná kázdy dzień nie celebруем *Inventionem Crucis*! Przedtym: Uroczystość to była Helcny Cesarzowej! teraz już *de feria*, zpowszedniała. Bo albo nie szukájac, Krzyż znáyduiemy: albo iáko *de feria*, dzień kázdy u naz ná Krzyże Robotny: á przytym znaydzie kázdy biedę: choć iej nie szuka: I są ludzie iák owá Bábka 3. Reg. 17. przyznála się, *en colligo duo ligna*: (iákoby Krzyż) ná co? *ut comedamus moriamur*: Tákich Krzyżow Inwencya, ná śmierć! *ut moriamur*. Była zá moicy pámieci ostatnia Karczma ná Przedmieściu Jarosławskim Łapiguz názwana: Gdzie swywolni Łápiakordowie Guzow dostawali i pętlic: choć rąm Szuklerz nie mieszkał: Pełne nocy wrzasku, i trzasku: Ten z guzem ná łbie, ten z pętlica ná gębie powracał. Názáintz Cerulik szpadlem mózgu po łbie pocznie mącąc, gębę hástowác: Aż chorobá! boleś! Krzyż! kto czego szuka, znaydzie. Podobni są niektorzy, owemu Aniołowi: który ná Jákubá w nocy nápadł: i długo się pássuiac, gdy mu Jákub w kroku stánał, woła! *Dimite me*: i polzło to coś ná to: Ułápiem Tátárzyná,
á niechce

á niechce mię puścić. Czy jeden kłotnik prawni: zaczępiwszy
 spokojnego Domatora, wyzwie go ná Trybunał! iák się teraz
 stało: Aż gdy Sad sprawiedliwy przyćśnie grzywnami, woła
 ná niewinnego Pácyentá: *Dimitte me*: wypuść mię z terminu.
 Ale, ná coś był *Exterminans*! Náieźdzącz? Siepącz? Szárpącz!
 Znalazłeś czegoś szukał. Ják owá u Ezopá Łáni: przedtym
 rogi máiaca, wszyscy zwierzęta dukła: á przed Jowiszem się
 skárżyła, że ia wszyscy bodza: rzecze Jowisz: *Tryx ná Tryx*,
 á zrzuciwszy iey Rogi: została w pokoju: co żywo do niey
Osculor Capram, Osculor á Capra: Ináczey: *Criminor te, Criminor*
abs te. Káim nárzeka przed BOGIEM, *qui me invenerit occidet*
me. A dla BOGA! kogoż się boisz? Nie máści ná świećcie:
 tylko Oćiec i Mátká! i Krewnych coś máło! Brátoboycá: i
 Bráci się boi? bo napaśnik! Sławna w Ulpiáná przypowieściách
 Sroká: Nápadła ná Pádalcá ná Słońcu grzeiacego się i śpiacego,
 á rozumieć, że to Flák leży: porwała, áż *Scorpio* porwał ia zá
 noge, krzeczć poczęła, zlećiały się Sroki starsze: i dáły náukę:
Nie budź Biedy kiedy spi. Wiele jest Kłotników, których tęśno,
 gdy kłopotu nie máia: Ják owá u Seneki Bába, która sobie
 pálce gryzła: gdy się gryść, i swárzyć z nikim nie miała: álbo
 owá! u Fescenniná, która z kuryozyi ná drzewo włazszy spádła,
 i ręce połamála: nárzekáiac czartu láiała, że ia tam wszedł.
 A czárt ia w gębę, nie lżył! twojá cię tam dworność wniośła,
 Znam takiego Szláchóicá, ustáwicznie mizerak o Rzeczypośpo-
 litey Seymikuie: á gdy z kim nie ma, między dęby i drzewá w las
 zaydzie, i ze drwami drwi głowa, i száleie. Przemyśly *restitu-*
endi Status wynáydniac, muzg sobie łuszy. Táki był *Major Do-*
mo, Krolá terážniejszego Fráncuskiego Ludwiká, któremu dy-
 sposzycyá Dworu swego Pan poleciał. Coraz z Wersalu do Pár-
 lámentu Páryskiego iedził, á przy Dworze *disordo*: Záwoła go,
 i pyta o przyczynę ábsencyi tak częstey od Funkcyi swoiey.
 Odpowiedział: Ze w Trybunale támtiecznym miał spraw wiele:
 Rzecze Krol: iák wiele? Odpowiada ná kilkákroć sto tysięcy
 Luizow. Záwołał Podskárbiego i kazał mu *summe* wyliczyć,
 Pápiery

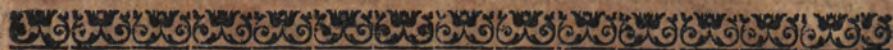
Papiery odebrać, i oddać Prokuratorowi spraw Krolwskich: Aż on upadłszy do nog Krolowi, prosi; aby przynajmniey ze trzy sprawki zostawił, przyznawając się, że gdybym się nie kłócił, tobym zdechl. Dwáy pod Sandomierzem niedawnych czółow byli: Xiadz i Szlachćie, którzy do Lubliná *ex noviter repertis* iędzcie z soba: nowy gościniec utorowali: i nie przestáli się pozywać, aż pomarli. I cząsem instrumentá dáia te Inwencye ná niełczęście łwoie. Kto winien Amánowi, że szubienicę dla siebie wystáwił: kto Krzyżakom, i Gdanzczánom zrebellizowaným Batoremu? Stryczkow z soba náwiczli: ktoremi ich Zborowski Hetman powiazác kazał? Krzyżacy Jágiellonowi przyšli miecze ktoremi zginęli. Nárzekály Dizewá ná siekierę, że ich wyćina. Odpowiedziano: A ná coż, ná Toporzykái; drew icy užyczacie? łame szukać łwoicy ruiny. A choćby i nie łzukáli! káždy człowiek łam Krzyżem? *Factus sum mihi met ipsi gravis*. Choleryk Etna gore: choć tam nikt łuczývá nie wrzuca. Flegmatyk káłuża, záby rodzaca: Melánchofik Hipokondrye: nieczyłty, *spurium sanguinem*. Ják łer nayłustłzy Pármázyń: Jáblko, i Orzech, záleże robaká w łobie: tak káždy człowiek ma mola łwego, ktory go gryzie. Jest zacny człowiek, *omni elogio dignior*, ktoremu Xiadz Młodziánowski mawiał: Fráłwie się: że się nie ma o co frásowác! A łá ięłczcie tácy, ktory się łopolita nie kontentuiac łwencya: nád to *secundum nequitiam adinventionum ipsorum*. (Psal, 27) Stráty łwoicy łzukáia: o ktorey Sap. 14. *Et adinventio illorum corruptio vita est*. Mozola się, łwencya: fráłwia się, gdy do skutku złóści nie przydzie. A gdy przydzie: umęczeni, utrapieni przemyłłami zdycháia, *Adinventio illorum corruptio vita est*.

Konkluzya z Medytacya.

SZukanie i Znalezienie Krzyża Chrystusowego Świętey Heleny. Święte i Uroczyłławne. Ználázłá łzczęłłwie ten łkarb i łkleynot: bo łpracówicie kopála, i łłzukála *reliquie*. Naprzód łolági Włenery i Adoniulzá, (ktore wizeręcłni łogánie nád Mogiła

Mogila niepamięci wystawili / zrzuciła, i pódęptała. Ztad uczmy się nieczyste bálwany z myśli i sercá wyrzucác, to znajdziemy smák prawdziwego Krzyża Chrystusowego. Nie może się z Wenerą Miłość Ukrzyżowanego pomieścić: Nie może Dágon z Arką Páńską, Beliál z BOGLEM ná jednym Ołtarzu zóstawác? Prédzey się lilia z cierniem zgodzi: niż niewinność z owym głógiem *Voluptatibus virga suffocantur*. Słodzinami nápchány wieprz Epikurski nie czuje w cukrze słodyczy: w lubieżnych delicyách taráiacy się i puchowych wygodách, same miś gnuśnicie: i káleczy się, iák ow u Fescenniná Delikat, który w puchowej pierzynie złamał nogę. *Hoc summe dolendum, quod non utrumq; pedem fregisset*. Ná twárdym ná pozor Krzyżowym łóžu kázda delicya stęka: cnotá się delectnie: Pod tym iármzem ięczy Kárnálistá, umartwienie czyste bonuie: *Iugum meum suave, & onus meum leve*. W Krzyżu Świętym Święci Boží smák wielki czuli z Jędrzeiem Świętym, á cielesnicy nád żółć cięższa czuia gorzkość: ztad u nich cierpienia wiele: Cierpliwości máło, Druga Probá Znalezienia prawdziwego Krzyża Chrystusowego. Gdy Helená rozeznác miedzy trzemá Krzyżami nie mogła, przyniesiono trupá, włożono náń Krzyż złego Łotrá, á trup, trupem, włożono Dysmáfa, trup się ruchác poczał: włożonó Chrystusow áż trup powstał. Gdy przepuszczenie Boże ztrupiąłego grzeszniká dorknie iákim nieszczęściem, á on się nie ruszy, gdy się poruszy, i uczucie, że to karanie Boże, á z grzechu nie powstanie! Jeszcze to nie Krzyż Páński. Ale gdy się poruszy i ożyje. To prawdziwa (iákó Kościół mowi) *Salutifera Crucis Inventio*. Krzyż Páński Uroczysto szánowác trzebá. Ják Helená, która go ná bárki Cesarzkie kładac, uczuła *suave iugum, & onus leve*: bo iuż to drzewo *tenuissimus ligni vermiculus* potoczyw-szy, lekkim uczynił, z wielką pompa i nakładem ukleynoćia, Zli ludzie pod tym ciężarem upadáia: Ják Jazygowie gdy *in Monte Calvo*, Krzyż Páński dosć máły ná wołách z dyzhonorem wiczi, ruszyć go nie mogli, á psi ich własni kárali i drápáli. Gdy upornie w Lublinie u WW.OO.Dominikanow, toż Drzewo

platać *sine reverentia* ieden chciał Pralat: rękę sobie przeorał. Pożánowania nie tylko Krzyż Reálny; ale i Morálny potrzebuie. Nabażne Dusze (iáko nász W. X. Drużbicki co rok i częścíey obchodził *Festum Dignationum Christi*, dziękuiac za Krzyżyki. Bo i Świętemu Ignácemu pokazawszy się Chrystus idącemu do Rzymu tę Dygnacya z Krzyżem świadczył, *Ego vobis Roma propitius ero.* A my się z nich wymawiamy! A to iest *Salutifera Crucis Inventio*, znáyduiaca BOGA. Amen.

K A Z A N I E

Na Uroczystość S. STANISŁAWA
Biskupa i Męczennika.

*Ego sum Pastor Bonus. Cognosco
Oves meas, & cognoscunt me meae.*

Zawsze to słowo w Piśmie Bożym *Ego sum*, i potężne, i straszne. *Exod. 3.* Odważny Moyceś, idzie na ogień: *Videbat quod rubus arderet, & non comburebatur.* Aż gdy usłyszcy *Ego sum: abscondit faciem suam*, struchlała odwagą! i język mu zdrętwiał: *A, A, A, Domine nescio loqui.* *Tobie 12.* W milcy peregrynowali konfidencyi Ráphael i Tobiasz, powróciwszy weszła się Tobiaszowie z Ráfalem: Ale gdy usłyszeli: *Ego sum Raphaél Angelus Domini.* *Turbati sunt & tremantes considerunt super faciem suam.* W Ogroycu na Hálastrę Zydowska, Páná z ánimuszem lápáiacá, krzyknie Chrystus: *Ego sum quem queritis?* Aż *abierunt retrorsum & ceciderunt.* *Joann. 18. Gen. 45.*
Struchleli

Struchleli Jákobá Synowie: gdy Jozef Brát ich poszepnął: *Ego sum Joseph Frater vester*. I nie dziw! bo to istotna definicya potężnego BOGA: *Ego sum, qui sum*. Stánisław Szczepánowski z Ewángeliaz Wroczyści swoiey stawa u Polaków: *Ego sum*. Imię straszne Boskie ná sobie niosący. Herb iego Pułtora Krzyżá! *Signum terribile*. ná który widok, in *Novissimus*, trzęść się zie. miá będzie! Ten Herb, przedtym miał *Proclama Strach*. Jákoż w prawdziwych konterfektách ná twarzy S. Stánisława Stráśzny. Aże to nász nymilszy Brát i Oćiec: *Ego sum Frater vester*. Mielismy zdawná Pátronow Krolestwá tego Cyryllá i Methodyusza: Woyćiechá S. Wáclawá, &c. ále to nie Polacy! Stánisław Bołak, *Cars de carne nostra, Os de ossibus nostris* iák mowili Izráelitowie do Dáwidá. Dla tego *Regna super nos*. Ten pierwszy Święty Rodowity Polak: Mile ma nam Imię, *Ego sum Frater vester*. Zna się do nas, *Cognosco oves meas*. i my się też iego nie zápiecaymy, *Cognosunt me mea*. Pytano się w Niebie ále ná zdrádę Izráelá: *Quis decipiet?* Nie znalazł się nikt z Świętych Bożych. A zás *Isaia 6. Quis ibit nobis?* odczywał się Prorok, *Ecce ego mitte me*. Ták gdyby spytano, kto poydzie ná obronę Oyczyzny swoiey? odczywałby się Stánisław, *Ecce ego mitte me*. Swiádcza ták gęste przykłady o obronie iego ku Oyczyźnie swoiey, że ich romámi opisać trudno. Ná iedno záwołanie i westchnienie Stánisław stawał, *Ecce ego sum*. *Bisfrontem Janum* Rzym, Pogánski ieszcze, wystáwuiąc, twarz ostrá, stráśzna, ku gránicom nieprzyacielskim obracał: á łágodná ku Oyczyźnie: z tym podpisem: *Patrie Pater, Hostibus hostis*. Gdybym Snycerzá ták mądrego i misternego dostał, ábym mógł S. Stánisławá Posagi wykonterfektowác, rozłożyłbym ie po wszystkich gránicach Polskich. A ná kolumnách Chrobrego, osadziłbym z tym napisem: *Ego sum*, to jest, iák się explikowác będzie.

W Pierwszym Punkcie: Stanisław Strach nieprzyaciół Polskich.

W Wtórym Punkcie: Stanisław Oćiec Oyczyzny.

Konkluzya z Medytacya.

Uz

PUNKT

K A Z A N I E PUNKT PIERWSZY.

Stanisław Strach nieprzyjaciół Polskich.

BOdąyby było w Adagia Polskie nie weszło Przyślowie Ruskie, *Strachy ná Láchy.* Co *Genes. 9.* Rodzáiowi Noego rzeczono: *Terror vester ac tremor sit supra cuncta.* Przed strąsznym okiem Noego, drząły wszystkie zwierza i ptąstwo. To z náтуры miał Narod Sármátow, álbo Sauromátow, których Grecy Sauromatas; (to jest *Oculi Uiperini,*) zwali, bo samym wyczerzeniem nieprzyjaciół strąszyli. Co *Gen. 35.* stało się: *Terror DEI invasse omnes per circuitum Civitates.* Tó w Imieniu Polskim często było: przed którym drąły Narody: á ná Imię Bolesławow stękali samśiedzi Ruscy, Pruscy, Niemieccy: A w Krymie Tátarzy plączace Dziecká své, tym strąszyli: *Mielecki Hetman idzie.* i *Mach. 1.* przed strąsznym wielkim Alexándrem zdrętwiały i záníemiały języki Narodow, *et siluit terra in conspectu ejus.* Zą, kazała Szwecya i wspominać Imienia Czárnecki, Moskwá: Imienia, Zólkiewski, Turcy, Chodkiewicz, bo strąszne! Pan JEZUS Regimentarzew stánowiwszy, *Marci 3.* Simoná Piotrem, álbo Opoka. Zą Jakubá i Janá Boanerges, *quod est Filij Tonitru.* nązwał: ták Zwycięzcy Polscy Boanerges, iák pioruny strąszyli Narody niespodzianym grzmotem: Bo nąszemu Krzywoustowi to przyznawano: *Sicut fulgur exiit ab Oriente et paret in occidentem.* (*Matt. 24.*) Gdy żelázo iego ząbłysnęło ná wschodzie, Zachodnich Kraiow przenikało żrzenice. Ják ná strąsznych chmurách przerażájące grzmoty, ták Imię Polskie *et super ipsos in Celo tonabit,* strąszyło Narody. Tamerlanes *Terror terrarum,* á przecię nie zląkł się go z Polakámi Wielki Witold. A gdy Cesarzowi Trewirenski Elektor z innemi perswádowali ná Polakow woynę, zą Krzyżakámi: Brándeburski Kurfistrz; rozradzał tym: Imię samo Polskie *Strach Cesarstwa.* (*Bielski.*) A teraz niewiem czem nas zewszad obleciáły trwogi, *Strachy ná Láchy.* *Daniel 4* Strąch wielki: *Ecce Vigil et Sanctus de Celo descendit, et clamavit fortiter; Succidite arborem, et praeidite ramos ejus Verum.*

Verumtamen germen radicem ejus in terra finite. Potężny to wicher, i zaostrzona siekiera i Gроза! która Strażnik Święty z Nieba zrzucił. Nie tak surowy *Vigil & Sanctus* Stanisław! Gdy Łokietek Władysław, Maż *aliàs* wielkiego serca, trwożyć soba na Krzyżackiey Woynie, w małym poczęcie poczał: pokazał mu się we śnie Stanisław, zwierciadło przyszłego zwycięstwa trzymający w ręku: w którym Krol, Krzyżackiego przebił Mistrza: A Stanisław pioruny na oboz nieprzyjacielski rzucał, *Strach Stanisław Nieprzyjaciół Ojczyzny.* Miał Izrael takiego Anioła Strożę, o którym wspominał *Psal. 33. Immittet Angelus Domini (Syriaca) castra morabitur in circuitu Timentium:* Trwożący się Lud Boży taborował, i obozem otaczał; na nieprzyjaciół straszne pioruny rzucał, a w domu zgodę, pokoy, i miłość zachował. Takasiny zawsze znali *Vigilię & Sancti* protekcya S. Stanisława. Wszyrkie prawie granice Krolestwa swego ufortyfikował Imieniem swoim. Od Prussy zacząwszy: Stanisław *de Domo Pruss.* Waleczna Jągiellonowi i nam przyniósł wiktoryę, ktorey są świadkami u Grobu iego po dziś dzień wiszace Chorągwie nieprzyjacielskie! Wielkie Xięstwo Litewskie (*Guagnin.*) na Chorągwi Xięstwa swego nosi Obraz S. Stanisława, i iemu za obronę wdzięczne. Káthedrálny Kościół w Wilnie, pod Imieniem iego wystawił. Pamiętna Ruś cudownych obron iego: Przetoż Lwow: czci *Translationis* iego Fest *ad Populum.* A na Przedmieściu Antemurał wystawił Kościół Imieniu iego. Zás Kraków nie tak bázłtami i murami, iák ufortyfikował Ciałem Świętym swoim, które tak wiele razy, odstraszało (*Długos pise*) nieprzyjaciół iego *Castra morabitur in circuitu timentium Dominum.* Wstawily baieczne Affryki *Monstra Herkulesa*, ále cięższe do zwyciężenia Domowey Hydry: Sławny nasz Monárcha Cracus! że pod Gorą Wáwellem, iadowitego zwoiował Smoká: Mieli zá co bydz wdzięczni Połowcowie Rusi, że im wytępilli żarłocznych Powęzow: Dziękowała Dáwidowi Judzka ziemiá, że mocnego Lwa i inne dzikie Zwierzá szarpał, dopieroż gdy Goliatá obálił. Nápadł Sámson *Jud. 14.* na okrutna Bestyá: *Apparuit catulus Leo*

onū servus & rugiens & occurrit ei: á on się go nie zlakšzy, Ir-
ruit Spiritus Domini in Samson, & dilaceravit Leonem, quasi ha-
dam, in frustra disperpens. OkrutnicyŹa była bestya: w Knie-
iach Polskich Śmiały Bolesław, Servus & rugiens. Nákształt
owego Ezech. 59. Factus est Leo & didicit pradam capere & homi-
nes devorare. Nástąpi ná tę okrutna dzikość Stánisław: Pra-
wdác że ten Odyniec, in frustra disperpsit S. Sámsoná. Ale S.
Stánisław, strąszydło owo Polskie, Boiáźnia potym Boża tak
ugłaskał, że krwáwy Lew, w Owcę się obrocił, w zátáionym
Imieniu długo i ostro pokutuiac, iáko to dokumentálne WW.
OO. Benedyktyni Fundácyi Śmiałego Bolesłáwá, w wystáwionym
Mausoleum wywodza w Mogielnicy. Stráśzny był S. Szczepa-
nowi Száweł, ále iáko Szczepan odmienił Száwłá: tak nász
S. Szczepánowski śmiałego odmienił w pokutuiącego Bolesłáwá.
Stráśzniejszego cóś nád wszytkie trwogi opowiedział Chrystus:
gdy przed sadem iego, apparebit signum Filij Hominis. Ten strách
ná nieprzyaciół nášzych przywieziono do Polski, álbo iemu
podobny: (piŹe Domańowicz) S. Stanislai apotheosis celebrata
in Ecclesia S. Francisci Assisij, & dum catholico calitum adscriberetur,
Calitus lapsus Vexillum, śnáć z Krzyżem Herbownym S. Stáni-
slawá: Testatus est in Synodo Lanticiensi 1475. habita, sub Iacobo
Sieniensi Archiepiscopo Gnesnensi, A. R. F. Micháel Kath, Ordinís S.
francisci de Observantia, quod Vexillum in eadem Ecclesia asservari
religiosè proditum est, qua de causa, S. Francisci Festum in Vladi-
slaviensi Ecclesia Celebre. O gdyby ná te czáły stráśzne Narodo-
wi nászemu różwinać tę Choragiew z Niebá spuszczone! In
signo hoc fugite partes adversa! Pryskályby ód tego Stráchu, prze-
ciwne trwogi. Arystoteleśa nie bárdziej nie trwożyło iák to!
Mors omnium terribilium, terribilissima. A to strąszydło Naro-
dowi nászemu stráśzliwe: przed Stánisłáwá stráchem, ulágodniało
przestráśzone. Wezdrgnęła śmierć gdy Piotrowiná trzyletniego
trupá, ná Sad Bolesłáwá śmiałego wyprowadził z grobu Stáni-
slaw. Krol Śmiały ledwo się ná Máieścácie ósiedział! podre-
twiały wszytkim języki! A Śmiałkowi owemu iák kiedyś Báł-
tázárowi

rządzowi: daleko w mniejszej apparycyi: *Tunc facies Regis commutata est: & compages renum ejus solvebantur, & genua ejus ad se invicem collidebantur.* Drżało śmiałemu pod Łytkąmi. Gdy żywa śmierć stągała. Od Chrystusa w Łazarzu po czterech dni *quadriduano est,* z ciężkimi poturbowaniem, *Infremuit Spiritu, & conturbatus est,* (Ioan. 11.) wskrzeszonego. A iak nie miał Polski zadrzeć Tyran! gdy się ziemia i piekło zturbowało: Jako ow straszny Rádámánt zadrzeć nie miał: gdy przed iego Sadem to dziwowisko stągało? Zemdlął w puł umarła B. Cunegundis gdy *monstrum* rykające się wierchożku Kościoła obaczyla. Trupem pado Woysko Polskie z Henrykiem Xiazęciem, S. Jádwiży Synem: Gdy Głowá czárámi Tátárskimi, ogień i dym niecznośny wypływająca pokazała się. A iak nie strach był Prześladowcy Kościoła bolciacego náń Bolesława! gdy stągała śmierć: *omnium terribilium terribilissimum* ná Sad iego: zámáudukcyá S. Stánisława. A nie dość było *in facie Reipublice,* Seymu Polskiego to straszidło stáwiác! Stáwił ie Stánisław *in facie Ecclesie,* gdy pod czás Kánonizácii swoiey: czego o żadnym nie czytamy Kánonizowanym: trupá wskrzesił. Drży przed Stánisławem ziemia i piekło! gdy tak wielu umártych (iak żaden Święty) z podziemnych wyprowadził ciemności: bo Historya życia iego więcej ich náń trzyśtá ráchuiá. S. Marcinowi ápplaudnie Kościół: *Hic est Martinus! electus DEI Pontifex! cui Dominus post Apostolos tantam gratiam conferre dignatus est, ut in virtute Deitatis mirifica, mereretur fieri trium mortuorum suscitator magnificus!* A S. Stánisławowi iako ápplaudowác? *Ut in Trinitatis Deifica, mereretur, fieri plusquam trecentorum mortuorum suscitator magnificus!* A máło ná tym, że ludzi umártych wskrzeszał. Wskrzeszał i bestye! Przedziwná to rzecz? Gdy do Grobu iego ze włzech Krolestw peregrynowáli, dla známiénitych Cudow: Stał się Krákw Kompostella, z tą dyfferencyą, że S. Stánisław cáley Káráwáki, (bo niechce Oyczyzny obciążać) w Herbie swoim nie noś! Znáczny ieden Węgrzyn, prowadził pieśzo Dom swoy, zimorzony ciężka Epidemia: do

Grobu

Grobu Świętego. A za sobą z leguminami wozek: Dáda mu znać, że w drodze koń najlepszy padł i zdechl, a woźnicą nie bawiac, tułop koniski z skory odarł, przywiezie skorę Pánu, który zasmucony klęknie ku Krákowowi, wzywáiac Świętego Stánisława. A tu z woską zniknęła skorá, modlitwy nie skończył, a koń wesóły bieży, znaki tylko oberznioney skory niosąc, Ztąd mieysce támtó Odrzykoń názwane. Trzebáby duże pisać Tomy dziwnych i stráśznych iego Akcyi, którym dáć tytuł, *Mirabilia mundi*.

P U N K T W T O R Y.

Stanisław Ociec y pociecha Oyczyzny.

Czyby też z Niebá dziś wyźrzałszy Rodak i Syn Stánisław poznał Oyczyznę swoję? Plakał Jeremiasz *Cap 22* nad Krolem Judzkim Sellus názwanym: *Non videbit terram Nativitatis sue.* Ani obaczy, ani pozna Oyczyzny swoiey! Przyiaciele Jobá zmowili się náwiedzić, spoyrza z daleká, ná budynki i Páláce iego, spoyrza ná rozłożyste przedtym obory, stáynie, i owczárnie, *Cumq; eleassent procul oculos suos, non cognoverunt eum, scissis vestibus, sparserunt pulverem, super caput suum. Job. 2.* Toć teraz widác w Polfcze, tumány i kurzáwy i popioły, zruinowáných Fortec, Miast, Zamkow, i Pálácow: wszędzie pustki, i ówżem obrzydzenie spustoszenia, Kościoły bez Káplánów, Dzierzáwy bez swych Panów, Fortece bez Artyleryi, Miastá bez Kámicie, Wsi bez poddáných i chałup; *Rura vacant nulloq; Domus custode tenentur.* O trzech Bráci pisać śpiących stoletnim letárgiem, że się ocknawszy nie poználi Alexándryi. I nász *Casimirus Monachus*, powróciwszy się ledwo coí uznał Metropolij Wielkopolskiej, i dopiero ia Poznán názwał. Gdyby tak Anioł Polski, iák kiedyś Chrystusowi szántan *Ostendit illi omnia Regna mundi*, przynamniey máppę Stánisławowi delineácii stárodawney pokazał, Pánstwa nászego, zá lat obszernie kwitnacego, Spytalby podobno! A gdzież

ist

Jeżli Wrocław ze Śląskiem? gdzież Krolewiec z Prussami? gdzie Rygá z inflántami? gdzie Smolensk, Kiiow z Rusiá i Ukrainá. Gdzie Choćim z Wołoską ziemiá? Gdzie Birin *argentifodina* z Moráwą? *Et non cognoscat terram nativitatis suae.* Coż! starych Granic Polskich szukać? Polska *extra Leges Et Limites.* Dał BOG granice burzliwemu morzu, prasczyste groble, *hic tumentes confringes fluctus tuos,* ále sweywoli żádney támy nie mász: co Rubenowi, to i nam rzeczono: *effusus es sicut aqua non crescas.* I Táttry, i morzá, i Lásy, i ieżiorá, i rzeki, Chrobrego żeláznemi Kolossámi zágraniczone, nie utrzymáia, nie utámuiá swywoľney swobody. To przynamniemy z stárożytnych obyczáiów? z kroiu? z mody? z ięzyká? mogłby poznać Polskę. Ale iák 2. *Esdrae 13.* Prorok w Izráelu, z Izráelem się zmówić nie mógł: *Ex media parte loquebantur Azoicè, Amonitice, &c. Et nesciebant loqui Iudaicè,* Ták w Polsce, iedni po Niemiecku szpracháia, drudzy po Fráncusku monkiernia, inni z Wołoską, inni z Turecká, i noszą się i zatracáia. I trzebáby Polaká o Polski pytać ięzyk? i káżdemu stárodawney mowy mieć tłumáczá! Jákimże się zmówić mamy ięzykiem z Świętym nászym Rodakiem? *Non cognosco oves meas.* Czem? *Non cognoscunt me mea.* Nie znáia się do Świętych Bożych, Arriani pod imieniem Kálwinistów utáieni, nie Lutrzy, i Pseudopolitycy! Nie było tych wilkow *in vestimentis ovium,* *lupi rapaces* w Owczárni moiey! Lubo Jozef Pátryarchá krolował w Egipćie, przeciętż poznał Bráci swoich: (*Genes. 42.*) *Et tamen fratres suos cognoscens, non est cognitus ab eis.* Zna nas Święty nasz Szczepánowski, *Et cognosco meas,* lubo mię *non cognoscunt mea.* Ego sum Stanislaus Frater vester. Mow ráczey Ego sum Pastor, Pater vester. Ewángeliczny Oćiec choć Márnotrawcę poznał zdáleká Syná. O Święty Oycze: *Nos quidem amisimus, unde dicamur filij! sed tu non amisisti, unde dicaris Pater!* Zgubiliśmy Synówskie Imię Parricida, ćwiertniáć ná siedmádziesiąt dwie sztuki Ciáło Święte twoie! Ale gdy się cudownie zroślo: i Oyczyznę naszą tákżé pobigośłowána ná

śiedmdzieśiat dwoie Xięstw porabána, Oycowskoś *ad unum Reipublica Corpus* sklił, i ieszcze W. X. L. incorporował Rzeczypospolitey, *Ego sum Pater vester!* Nie mow, do ciebie kołacacym, *Domine, Domine aperi nobis aures tuas*, surowego słowá *Nescio vos!* Nie mow ostrym ná ciebie cierniom: *Znam cię żółko żeś pokrzywká. Quia non amisisti, unde dicaris Pater!* A czemuż się do niego nie znamy? Máia tę wadę nieszczęsne przypadki, że iakoś w ostatnim rázie obstupefaktuia, i pamięć z głowy wybiłá. Gdy Arkę Páńską złapali Filistynowie Heli zadumiały, z krzesłá leć: Sędziakowie Izráelscy stáneli iák wryci, i słowá ieden do drugiego nie rzekł. Gdy *Carolus V.* Fráncíská wtorego Krolá Fráncuskiego złapał, pozostała Pártya dwá dni stała iák skámiála. *Vincentius Bellovacensis* pisze: że zá iego czásu powietrze z trupow pobitych tákie było: ktore pamięć zarażało. *adeo infecerat memorias, ut Parentum ac filiorum, adeoq; sua ipsorum nomina obliviscerentur.* Toć się u nas dzie: że i samych siebie, i Świętych Bożych zapominámy. Upomina tákich zápamiętałników, nieboszczykow Páweł S. *ad Hebr. 13. Mementote Sanctorum vestrorum. qui locuti sunt vobis Verbum DEI.* Nie tráca (iák Luter bluźni) Święci Boży pamięci o nas. Bo pierwszy Apostoł Piotr: *Dabo autem operam, et frequenter habere vos post obitum meum, ut horum memoriam faciatis. (2. Petr. 1.)* *Jacobus de Bussis* pisze: że iedná Dewotká náuczyła Srokę *Ave MARIA*, uderzono z nienacká z działá: aż moia Sroká przestráśzona, zápomniała modlitwy, ták i my w stráchách zapominamy i Nabożeństw, i Świętych Bożych. Tákiák *Psal. 77. Filij Ephrem intendentes et mittentes arcum, conversi sunt in die belli:* Nápięte máiac łuki porzucili i ućickli z Bátalii. Tak my máiac w ręku Krucifyxy, strzeliste modły, w nagley przygodzie wszystko to porzucamy. Nie są Święci Boży iák owá Czeladká Ewángeliczna: *Cum dormirent homines, inimicus superseminavit zyzania.* Pilnuia nas, *Non dormitabit neq; dormiet qui custodit Isráel.* Pátrzy ná nas *Vigil et Sanctus de calo S. Stánisław.* A lubo pokrzesać troche dopuści.

puścić, *Pracidae Ramos ejus*, przecięsz tego Krolestwa z gruntu wykorzenie niedopusci. *Verumtamen germen radicem ejus in terra finite.* Co Judyćie przyznawała Betulia *Cap. 15.* to Polska Staniśławowi: *Tu Gloria Polonia, tu Letitia, tu Munificentia Populi nostri.* Chwała i Poćiechą Ojczyzny swej Staniśław. To do nas może mówić, co *Soph. 2, Patriam vs in laudem & Nomen, &c. Dabo enim vos in Nomen & in Laudem omnibus populis terra.* Już nie boleie Sławą, okrutnego Bolesława: gdy się cieszy Sławą, w Imieniu Bolesława. Nie tylko wszystkie Narody, ale i Konstancyjskie Concilium sławi Imię jego. A iak wiele smutku Kátolickie to Krolestwo miało z Tyranną: tak wiele Poćiechy z Męczenniką. Swoie Owce ciesząc Chrystus, rzekł: *Vos estis sal terra.* Nie miała przedtym tego szczęścia *Sal terra* Owczarnia Polska, aż pod czas Kanonizacyi S. Staniśława otworzyły się Zupy (mowi Herbut) Ten skarb nad wszystkie miłszy kánary sprowadzał Dobry Pasterz Owczarni swojej. Ciesza się wszyscy Święci Boży: bo przedtym w Polsce nieznaiomi byli: aż po Kanonizacyi tego Świętego. *A Canonizatione S. Stanislai, assumere caperunt Poloni Nomina Sanctorum. Nakielius i Wapovius.* Pośiał ten Święty krwią Męczennika Ziemię Polska: a z tej sieby iaka krescencya? *Ex seminatib Prasulis artubus: crevere magna jugera Glorie.* Poczawszy od S. Staniśława Kostki, Staniśława Casimiriensis, Staniśława Kokoski, Staniśława Wárszawickiego. Tak wiele walecznych Hetmanów, Koniecpolskich, Jąblonowskich: tak wiele Kościelnych Prálatów, &c. Wszystko to żniwo Sławy Polskiej, *Dabo vos in laudem.*

Fulco Posnaniensis i Bisco, pisza o tej rewelacyi czasów swych, że o cokolwiek BOGA kto prosił przez Imię Staniśława, wszystko upraszał. Szczęście było Jobowych przyjaciół *Iob 42. Ite ad servum meum Iob: Iob autem servus meus orabit pro vobis: faciem ejus suscipiam: ut non vobis imputetur Sultitia.* Szczęście było Izraela ná ktorego wołał Izáiasz: *Attendite ad Petram unde exiisti estis, attendite ad Patrem vestrum Abraham.* A mo-

wiać po Polsku, dość wiele głupstwa owcom zabić Pasterza
 swego, *ut non vobis imputetur Stultitia*. Podźcie na Skalkę Oyc
 waszego, iakoż i czynia Koronać nasi. *Attendite ad Petram*: a
 przez Imię iego błagaycie zagniewanego BOGA. Imię Stáni-
 sławá obroná naszá. Roku 1703. Chrzciłém w Krakowie u
 S. Piotrá: Zydá z takiego cudu nawroconego. Był on Fákto-
 rem u Generálá Kommissarzá Bliwerniczá Woysk Sáskich I.K.M.
 Augustá. Gdy przy Solcu na Wiśle most kończono: A Krol
 legomość z Pánami Polskimi, i Generálami Sáskimi to dzieło
 Insuował. Szwedzi chcieli most ubiec, taká sunya, że musiano
 na samym Wárćie bystrej rzeki, liny i powrozy obćinąć. Stał
 tam pomieniony Zyd: máiac w zánádrzu kilká set złotych
 izelagow Polskich. Gdy po obćiętych linách, wart ruszył
 szkuty: impetem nicostrożnego Fáktorá, zrzucony w Wisłę Zyd,
 tonie. Właśnie w ten czas dwáy Biskupi: I. O. X. Kázimierz
 Łubieński dzisiejszy Biskup Krakowski, i I. O. X. I. M. Theodor
 Potocki, Biskup Wárminski: czynili Relácyá: iako S. Stánisław
 tedy po Wiśle suchá noga lećie: prowadził wskrzeszonego Pio-
 trowiná. Rośmiali się na to Generálowie *Acatolici*. I jeden
 rzekł: *Gdyby to prawda była*, toby ten wász Stánisław, tego
 Zydá tonacego salwował. A żarliwością Kátolická wzruszeni
 Biskupi i przytomni Pánowie, pádli na kolaná, wzywáiac S.
 Stánisławá: Rzecz dziwna, *in facie* Woysk Sáskich i Polskich,
 i samego Krolá legomości, wypłynęła dáleko zanieśiona wár-
 tem Czapká utonionego. Smiać się Lutrzy poczęli. Aż tu
 pod wodę náзад się wraca Zyd. i wychodzi na bliska *ex op-
 posito* Wyspę. Co zoczywszy Kátolcy niezmieinie się cieszyć,
 a Lutrzy confundowác poczęli. Tę Relácyá z ust samegoż
 I. O. X. I. terázniejszego Biskupá Krakowskiego fyszalém, gdym
 go prosił o pozwolenie, ábym go wyćwiczonego mógł chrzcić
 u S. Piotrá, i dále mu iak prosił Imię Stánisław. Ktory mi
 to zeznał: Ze iak pograżony stánał na dnie nurtu samego,
 Biskup iakiś, (pokázował na prawdziwy konterfekt w Zákrytyi
 ŚwiętoPiotrskiej) stánał przy mnie, i otoczył iak szklána bania

twarz

twarz moję, że mię wodą nie zalewala: i po ſamym dnie pro-
wodził do wyſpy, á gdym zalekniony daley po piaſku poſte-
pował: rozumieć że piaſek, wszedłem ná piąną wodną, która
doſz przepaſciſty okrywała, znowu tonał. Ale znowu S. Stanisław
ſtanał przy nim, i ná drugą wyſpę wyprowadził, upominając
aby Kátholikiem á nie Lutrem zoſtał. i Imię wziął Stániſław.
Lubo był Luterskiego Pána Sługá: Niechciał byđz tylko Káto-
likiem, przeto mi go ſamże iego Pan, ná ćwiczenie Kátech-
izmu Kátolickiego oddał. Day Pánie ſamemuż náwrocenie!
Otoż widziacie że Oćiec náſz Polſki, ná kázde wezwánie ochot-
ny. O którym co innego mówić, tylko co 2. Machab. 15.
o Jeremiaszu Piſmo mówi: *Hic eſt Fratrum amator, & Populi:*
hic eſt qui multum orat pro populo Ieremias Propheta DEI.

Konkluzya z Medytacya.

TO ſtrách nád ſtrách: gdy ſam BOG ſzuka, aby przed ſu-
ſznym Gniewem Bożym iáki ſtanał Święty i záſłonił ſwá
protekcya, karánia náſze. Jáko nieſzczęſliwy Izráel Ezech. 22:
Et quaſivi de eis virum, qui interponeret ſepem, & ſtaret oppoſitus
contra me pro terra ne diſſiparem eam: & non inveni! ait Dominus
Deus. Szuka BOG ná ziemi i ná Niebie, ták kochájącego ſwoy
Narod Rodaká, aby ſtanał, i záſłonił przed nim ſzkárádoſci ná-
ſze: A iák nie znaydzie! *Et effudi ſuper eos indignationem me-*
am in igne irae meae conſumpſi eos. A nád tę trwogę ieſzcze
ſtrách ſtráſznieyſzy. Gdy choćby ſtánęli przed zágniewánym
obliczem Bożym, i naymiłſi BOGU Święci: Ich inſtáncyje zá
námi odrzuć! Jáko mamy Ezech. 14. *Et ſi fuerint tres Viri iſti*
in medio ejus Noé, Daniel, & Iob, juſtitia ſua liberabunt animas
ſuas, &c. nec filios nec filias liberabunt, terra autem deſolabitur.
I ná toć ſię zánioſſo Polſzcze náſzey! gdy ták wiele i żyjących
modlitew, i Świętych Pátronow inſtáncyi mamy, á Spráwiedli-
wość Boża, iákby nie ſłyżała náſzych żalow i ſtékánia. Okro-
pna rzecz czytałem w Zywoćie B. Weroniki Krákowianki

Záchwycona w Duchu widziála Miłosierdzia Bożego tron: do
ktorego przystęp bárdzo ciężki przez trzy gradusy: w pier-
wszym wszyká gádziná, záby, pádálce, i smocy, i nápisano
ná nim: *Peccata populi*, Grzechy pospolitego ludu. Drugi flo-
pien, wszytkie oręża, wojny, głody, i powietrza instrumentá.
A ná nim nápisano *Peccata Nobilitatis*, Grzechy stanu Szláhes-
ckiego. A trzeci z samych piorunow wyłożony, á ná nim:
Peccata Procerum & Majestatis, Grzechy pierwszych Pánów i
Máiestatu samego. A Święci Pátronowie Polscy: zwłazczá S.
Stánisław ná Weronikę wołał, áby do miłosierdzia Bożego przy-
stąpił, ále z wielkim stráchem czołgáiac się nie mógl, teć sa
nieprzebyte *impedimenta* do ákcesu zmiłowánia Páńskiego. Po-
dobná wizya pobożnemu w Prusiech Fránciszkánowi bylá, o
B. Stánisławie Koscie, przyięta od Synodu Łęczyckiego, pod
czas pierwszey Szwedzkiej: od wielu Káznodźciow opisana, od
Málárzow wykonterfektowána. Przecięż znalazł ten respekt
ten Święty, że zá iego Supplika przewlokł BOG ná te czasy ka-
ránia. Ale uporczywa zápamiętałość coraz większa sprowadza
ná nas spráwiedliwość Bożą. Ey Święty Stánisławie! ieszczesz
ieno z raz zákołác do miłosierdzia Bożego, álbo niebaczných
fere nászych! Czytałem táka Historyá *in Manuscriptis*, Roku
1600. ná wielki Jubileusz do Krákówá, miásto Odpustow, ná
Rospusty. Jeden (*parco nomini*) wielkicy Fámilij Pánicz. Pro-
cessye nocne z swywołną czyniac kompánia miásto Jubileuszu
Lubleuszu: i Kárnáwał spráwuiac, gdy jedney noci, *Vino somnoq,*
sepultus leży. Przychodzi S. Stánisław z Assystencya Świętych
Polskich, i Pástorałem uderzy w pierśi wfzetecznego Kárnáwá-
listę, prezentuiac mu Osobę Polska, ukoronowánać, ále mie-
czámi, dźidámi, strzáłámi obsypána, ieczaca: *Propter peccata*
populi mei percussit me Dominus. Strwożonego tym widokiem,
porwał zá rękę i ná pokutę do Grobu swego záprov ádził, opi-
suiac mu ostrey pokuty zbáwienne sposoby. O Święty Páste-
rzu, widzisz tak wiele i wielkich exorbitancyi pod iezás tego
nieszczęśliwego wicku. Uderz Pastorałem twoim, w kámienne
sercá,

sercá, á przywiedź do świętey pokuty. A my wyznawać będziemy, żeś jest *Amator Populi tui*, Pasterz i Ociec nasz, groźny, ále kochájący. A ieszcze S. Pátronie Imienia mego, cośbym więcej *ex raritatibus* życia twego, do druku wydał, gdyby mi kilkanaście árkuszy, *mundè* przepisanych: ten który ich pożyczył ná nieoddánie, wrócił: Uczyni słuszny szkrupuł Święty Pátronie. Amen.

KA Z A N I E

NA WNIEBOWSTĄPIENIE

PANSKIE.

Viri Galilæi quid statis aspicientes in Cælum. Actor. 1.

Wesołeć Niebu, ále ziemi smutne BOGA nášzego dziś obchodzimy z ziemi do niebá przenosimy. Tryumfuia Niebiośa, *Ascendit Dominus in jubilatione, & Dominus in voce tubæ.* Ale ósierociáłe bez Páná podánstwo, dzieci, sieroty, bez Oycá płacza, á niedyskretni Aniołowie o to ich ieszcze láia, że w Niebo pátrzáia, *Dominus JESUS assumptus est in Cælum.* Zábránego przez gwałt Oycá troskliwemi scigáia oczyma, *Quid statis aspicientes in Cælum.* Trzebáby Niebieskim Duchom odpowiedzieć, co kiedyś Máglálená: *Tulerunt Dominum meum & dicitis quid ploras?* Zábrálisie nam wszystko fczczęście nášze i nápatrzyć się i náplákáć nie dácie. 1. Reg. 4. Gdy chwałę Izráclá, poćiechę Ludu Bó-
żego

zega, Arkę Páńską Filistynowie zárwali, ná tę nieszczęśna nó-
winę, *Arca DEI capta est, ululavit omnis Civitas*. A wśzytka Je-
ruzalem ięczála, *Translata est gloria Israël, quia capta est Arca
DEI*. A tu nam nie fıkárułę ale skarb nieofzácowany porwano.
Assumptus est in Calum? I ięszcze nas łáia: *Quid statis aspicientes?*
Spráwá to náksztáłt *Iudic. 18*. Wpádli rábusiowie i wybráli bo-
gátá Káplicę poczcíwemu Szlachćicowi Izráelskiemu Michas
imieniem, woła zá niemi: *Deos meos tulistis & omnia,*
que habeo, & dicitis quid tibi est? A owi niedyskretni ięszcze go
łáia: *Tace, & pone digitum super os tuum?* Ták włásnie Nie-
bieskie Orszaki zábrały nam *DEUM nostrum tulistis & omnia?*
I zákázuiá ięszcze pátrzyć ná stráty swoie. Pausanias opisuie
ślawne u Athenczykow świąto, zwáne *Festum tadorum*. Gdy
Solon Práwodawca z Oyczyzny wyiáchawśzy; powrotu nie
obiecał. A gdy *Legislator* náśz od nas odchodzi, iákę tę-
śności opánowały fercá Apostolskie: *Tristitia implevit cor ve-*
strum. Czemuż go zfrásowanym nie wyprowadzić oczóm?
Quid statis aspicientes? Zckniło się Eliaśzowi pátrzac ná niebo;
wygláda z Elizeuszem, *Ece nubecula!* Oto obłok, oto obło-
czek. Spoyżrzá też ku Niebu Sieroty Apostolskie. *Nubes su-*
scepit eum ab oculis eorum. Tylko obłok widza! zasnę po-
ćiech swoich, á ięszcze i oczóm łáia. Tobiaśzowey Mátki
trzebáby nućić lámenty, która pogládaiać w támtę stronę, gdzie
iey Jedynak naymilszy poszedł. *In te omnia habentes non de-*
bemus te dimittere a nobis. My wśzytko w iednym Pánu JE-
ZUSIE mieli to wśzytko, márniesmy stráciłi. *Iosephus Antiq.*
libr. 1. wipomina, że u stárych Zydów był smutny dzień *Dies*
Nausea w którym tęśnili, przypomináiać sobie Moyeszá
odesćie ná gorę Synáí lubó z nádzieia prędkiego powrotu. A
my Chrześćianie cknąć sobie nie mamy, gdy od nas BOG náśz
odchodzi? Zostáiemy w ciáłách náśzych iák w kátuszcy smrodli-
wey, *Quis me liberabit de corpore mortis huius?* Między trupá-
mi leżemy, á káżdego dúłzá w obrzydliwym cielsku siedzi, ná-
rzekáiać: *Quam sordet terra! Quam arbitratus ut stercora. Ná*

Port szczęśliwy patrzymy, a gorzkości tego światła morza floydczy bydl maa, w więzieniu niewolniczym, wygnancy, *exules Filij Eua.* Jak do Ojczyzny poglądać nie mamy! Cieszkono martwił Moyzesza Pan BOG, że go do obiecanej ziemi nie puścił. Ale przecież wyniozszy go na naywyższą górę, dał mu się iey do sytości napatrzeć. A tu Aniołowie śia, *Quid aspiciatis?* Czy chcecie Duchowie Niebiescy żebyśmy byli z owych przeklętych, *Psal. 16. Oculos suos statuerunt declinare in terram.* Czy mamy bydl Egypcyanami? *In Aegypto nullus aratorum aspiciit Calum,* (*Seneca,*) *Qui Nilus Aegypti Calum est.* Też Nissenus daie dyfferencya Świętych od przeklętych. *Sancti Astrologi, reprobi Cosmographi.* Ze Kosmograf bawi się nad ziemią, Astrolog patrzy w Niebo. A tey Świętey zakazuia nam Astrologij, *Quid statū aspicientes?* Nie o to śia, że na cel nasz i termin patrzymy, ale o to, że do mety nam nāznaczoney nie bieżemy. *Quid statū!* Nie oczu dwornosci strofua! ale nog ołowianych leniſtwo *Quid statū? cur otiosi heretis? quare desiderio segni festinatis?* Tłumaczy S. Chryzostom: Prożno do Niebā oczy posyłamy, jeżeli wryte w ziemię stoia nogi. I potępiency spoyrza czasem w Niebo, iak ow Ewangeliczny, *Vidit Abraham.* Albo iak Luter: *Quam pulchrum Calum, sed non propter te.* A Święci Bożi biega prędko: *Ibunt de virtute in virtutem, donec videbitur DEUS in Sion.* Augustyn Święty uważaiac owe słowa Pāvła Apostoła: *Nec in cor hominis ascendit, quid preparavit DEUS diligentibus se.* Te naukę zostawił. *Prūs in cor hominis descendat Calum, tum cor hominis ascendat ad Calum.* Wprzod w serce ludzkie niech Niebo zstapi, toż serce ludzkie do Niebā postapi. Z czego mi przyszło *Problema*, ktore też więkſze szczęście, czy gdy Niebo w czyie serce wstapi, czy gdy serce w Niebo się podnieście. Oboicē dobre procedery! ale moim sensem taka powinna tego łzczęcia bydl grādacya, wprzod żeby Niebo w sercā się nāsze wszczepiło i tam ośiadło, toż ławicy nam w Niebo wlecieć. Dla, czego dwoiaka formuię naukę.

W Pierwszym Punkcie: *Wielkie to Święto Nieb-
zstąpienia w serca ludzkie.*

W Drugim Punkcie: *Wniebowstąpienie serc ludzkich
i to niepowściągnie.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Wielkie to Święto Niebawstąpienie w serca ludzkie.

P*aradoxum* zdać się będzie co powiem: Często Niebo z Nie-
bą zstępuje. Niebo opisał Jan Święty: Nowe Święte Jeru-
zalem, a tenże Jan widział: *Vidi Civitatem sanctam Hierusalem
descendentem de Celo.* Atoż Niebo z Niebą zstępuje. Tak łat-
we Niebo do tego descensu, że w Ewangelistach Świętych
pełno go ná świećcie, w każdy stan, w każdy kat i świeckiego
urzędu záżyrzy. Obaczy Máieštaty i Trony Krolewskie, aż się
zaráz intronizuje: *Simile est Regnum Calorum Regi.* Poydźcie
do Ziemianiná: *Simile est Regnum Calorum Patrifamilias.* I
záżyrzy do Szkátuł, Lámuizow, Szpichlerzow, Stodoł, i Obr-
iego: *Qui profert de thesauris suis nova & vetera.* (Matth. 13.)
Náwiedźi i Kupieckie táłze i kramy, i w towárach się przeżyrzy.
Simile est Regnum Calorum Negotiatori. Wyidźcie Niebo i z Ora-
czem w pole: *Simile est Regnum Calorum seminanti semen suum.*
Tráfi do przekupek: *Pickárskich: Simile est Regnum Calorum
fermento.* I záżyrzy do Dzieże: *Quod acceptum. Mulier abscon-
dit in farina satis tribus, donec fermentum est totum.* Nie opuści
i Rybołowow: *Simile est Regnum Calorum sagena missa in mare,
& ex omni genere piscium congreganti.* Dogląda i Pánieńského
stanu, *Simile est Regnum Calorum decem Virginibus.* Przebiera
i brákuie w ich perłách i garniturách: *Inventa pretiosa Mar-
garita una:* A w zwierciádlách modnych i stroynych Dam
przegládáiac się z nimi, uważa, ieżeli w ich ákcyách iešt iákie
podobień.

podobieństwo do Niebá. *Simile est Regnum Calorum.* A tu trzeba zawołać z Świętym Grzegorzem: *Assimilatur Regnum Calorum nobis! sed nos non assimilamur eidem.* Nie mąsz tak wylokiego i podłego stanu, aby Niebo ná niego nie pátrzyło, i iemu się nie ákkomodowało. Woła i ciągnie do siebie najwyższych Koronatow, obiecuiac im Korony w Niebie. Woła i prośtaczkow Izydorow: *Rusticus es in terra, Rex eris in Calo.* Madrość Niebieska nie tylko z Doktorami i Sápiętami kuma się, ále też i z głupszemi zábiera konfidencya: *Et insipientibus locuta est.* Słowem Niebo miedzka między námi: *Regnum Calorum intra vos est.* Miła ze wszystkimi zábiera konwersacya. *Conversatio nostra in Calis est.* (Genes. 28.) Otworzyło się Niebo i máteryálne i formálne Jákowski Pátryársze. Drábiná wysoka przez ktora *Vidit Angelos DEI ascendentes & descendentes.* To Niebo formálne, zstępuje z Niebá do Jákobá i do nas wszystkich, i rádźiby Obywátele Niebiescy przeniesli się, i samo Niebo do nas, bá i sam BOG, bo widział Jákob *Dominum innixum Scala.* Jákob się już gotował po schodách owych ná ziemię zstąpić, iákże i zstąpił. *Descendit de Calis.* I teraz BOG Wcielony lubo opánował Máieštat swoy Niebieski, *Sedet à dextris DEI.* Przecież co raz do nas zchodźi. Bo nie jest przykównany Chryštus nász do Niebá, (iákó Kálwin bluźni) gdy zá káżdą słow Kápláńskich Konsekracya zstępuje z Niebá, Niebo z łobaznoszac do serc pobożnych. Nie jest tak pyśzny BOG nász iák Perska nádętość: *Reges Persie subiecta pedibus suis sphaera Polorum se calcare vices mentiuntur.* (S. Chrysoštom.) I nie godźi się im do poddánego wstąpić! Táka jest u Chynenskich Cesarzow powagá: że gdy wstapia do Domu poddánym, záraz to miejsce purpura obiiáa, á táń sieć, *Crimen laesi Majestatis.* Kozdroes Perski Potentat, miáśło Tronu, Niebo sobie krzyształowe zrobił, i Bogiem się bydź rozumiał! A to Niebo iego obrociło mu się w piekło, gdy go na nim Syn własny Syrós zabił. Hieronim Święty o Świętey Pauli Dęutki swoiey Domie, mowi: *Calum Domi tua habitat.* Nieboć

to Niebo, gdy w Domu wszyscy Święci, gdy Aniołów niewinnych pełno, gdy w sumnieniach czystych i bogoboynych BOG rezyduje! gdy Symphonie Święte nabożne pieśni, z BOGIEM złączające modlitwy i kontemplacye! gdy miłość Boża w sercach pąnuie! Bo iść się musi co P. JEZUS *Ioan. 14.* obiecał: *Si quis diligit me & Pater meus diligit eum, & ad eum veniemus & mansionem apud eum faciemus.* Gdzie Troyca Przenajświętsza mieszka, tam Niebo być musi. Zdał się wzgardzić Niebem materyalnym Dawid: *Quid mihi est in Calo, & à te quid volui super terram.* To mu nad Niebo miłsze było: *DEUS cordis mei, & pars mea DEUS in aeternum.* Gdy BOG zstąpi w iakie serce i je opąnuie, to coś większego nad materyalne Niebo. Więc człowiek o Niebo się stąrający, naprzód tego pragnąć powinien, *per desideria collium aeternorum.* Aby Niebo formálne wpadało w serce iego. Jest Sympatya tęga, *interacum Magneticam, & Stellam Polarem.* Ták, że oderwać icy nie może od patrzenia ustawicznego ną tę gwiazdę, ktorey się sympatyi przypatrując Kircher, doznał tego *per tubos opticos,* że tá gwiazdą *Perpetuò scintillat in Magnetem,* szczególnemi influencyami tam kierując światło swoje: Ták, że gdyby nie była przykowana do Niebá, z chęci wielkiej spadłaby do Magnesow. Ale też i magnes natura swoia tak się ciągnie do niey, że gdyby nie był kámiieniem, dawnoby w Niebo wzleciał. Táką powinná być sympatya między Niebem i sercem naszym, Niebo codziennemi influencyami ną nas *scintillat,* á my wabiąc je do siebie modlemy się do BOGA: *Pater noster, qui es in calis, Adveniat Regnum tuum.* Niech w sercá nasze z BOGIEM naszym zstapia Niebá.

P U N K T W T O R Y.

W niebowstąpienie serc ludzkich niepowśednie Święto.

PSalmistá torowna do naywyższych Niebieskich áscensow drogę pokazał: *Ascendit homo ad sor altum, & exaltabitur DEUS.*
Serce

Serce wyfokie iest to drábiná do Niebá i drogá: *Signum vite Charitatis, altissima desideria.* mowi Święty Augustyn. Prawdác to, że do káżdey eminencyi sercá potrzebá wielkiego, ztad (*Tacitus lib. 4.*) *Optimos mortalium altissima petere.* Wyfokomierzyć ná dál trzebá, kto chce w cel uderzyć. Poziemnym krzakiem nie kontentuie się Orzeł: *Aquila ponit nidum suum in nubibus.* Wylátuie nád obłoki, i tám się gniezdzi. *Dyodorum Siculus pisze libr. 2.* *Taprobane Insula* wielkie ptaki chowali, *Quorum dorso infantulos imponebant, & explorabant indolem, qui generosè tolerabant volatum volucris, illos ad spem altam alebant.* I ták zrozumieli że nie czolągáacy się ánimusz po ziemi, álc wyniosła fantázya godna Trónu Litwá Starodawna ná náyywyższe Honory. wyniosła Lizdeyká, że dziecinę ználázła w Orlim gniaździe. Wyfokie urodzenie, gorna fantázya, wielkie serce Tronem Chwały Bożey. *Ascendet homo ad cor altum, & exaltabitur DEUS.* Przkleństwo to Rayskie go węźá: *Super pectus tuum gradieris, & terram comedes.* (*Gen. 3.*) A S. Augustyn, *Non attolles cor tuum in Cælum, sed in terra harebis.* Wyfokie mieć trzeba serce, w którym budować wśchody do Nieba trzeba: *Ascensiones in corde suo disposuit, &c. Ibunt de virtute in virtutem, donec videbitur DEUS in Sion.* (*Psal. 83.*) Stylirowie Święci dziwná mániera wyfoki sobie wyrobiwszy Kolosy, ná nich stali do Niebá wyciągáiac ręce. Benedykt S. ielŹeŹe wyŹeŹy nád Sublákciem budował Klasztory: Romuáld z gor wyfokich Kámedulu, ielŹeŹe swoim wśchody wyrobił do Nieba. I Jákobowi Pátryársze nie máła drabinę postáwiono w głowách śpiacemu, do Niebá. Máiestatu Niebieskiego figurá była Tron Salómonow, w którym *Habebat gradus sex.* Augustyn S. w tey iest imaginacyi, że iest sześć stopniow káżdemu ku Niebu? A iako na Thronie Salómonowym stali Lwi, po których karkach na swoy MaieŹtat wśtępował, tak i káždy bioracy się do Nieba. Pierwszy *gradus* Lew, i Smok: *Super Leonem ambulabis & Draconem.* Smok piekielny! Kto chce iść do Niebá wśtępować trzeba po karku Lucypera. Tak poszła

Nayświętsza MARYA, *Quàm pulchri gressus tui in calceamentis Filia Principum*. Coż to za kroki? *Ipsa conteret caput tuum*. Pierwszym stopniem stała głowę Smoka pickielnego. Tak czytamy o S. Dziewicy Magdalenie *de Pazis*, że gdy ia BOG do wysokiej doskonałości podnosił, kazał Świętemu Janowi Ewangelisście przyprowadzić w smoczey posturze Lucypera, i rzekł do niey: *Filia per caput illum ascende superius*. Pyłzność kiedyś Tamerlanes po karku zwoiowanego Bajazeta, Sapoires Perski przez Waleryana Cesarza złapanego na konia wsiadał. Ale Chrześcianin każdy deptac po piekle i szatanach do Nieba się ma podnosić modą Chrystusową: *Descendit ad inferos, ascendit ad celos*. Wtóry stopień imaginacyi wielkiego Augustyna, *In Calum ascendimus, si vitia nostra calcamus*. Andronika Cesarza detronizowanego wtracono do głębokicy więzy; Przyjaciół jego spusił mu dzban, a w nim uplecioną z powrozow drabinę, *Et sic per Amphoram evasit Cesar*. Ja sobie imaginuję, że nayogniśszy piłak, może przez swoje dzbanki i kufle posłuczzone wnieść do Nieba. Tak uczynił *Wreslaw de Domo Kusorum*, *Xiażę de Bibel*, Ruskiey przedtym potencyi Pan udzielny, widząc i Imię Domu swego nie bardzo sławne: Zamek z ktorego się pisali *de Bibel*, rozrzućć kazał, i z Herbu swego Kufel, a sam Czerncem zostawszy, podniósł się ku Niebu światobliwa fantazyja i umysłem, (pilza Latopiszcza Ruskie) *In Calum ascendimus, si vitia nostra calcamus*. *Ascende ad modestiam, per concubam arrogantiam, ac pudicitiam, per depressam luxuriam: conculcato amore tui, ad odium tui & amorem DEI*. A tu applauduie *Richardus à S. Victore: Felices quibus vertitur in scalam, quod alijs solet esse ad ruinam*. Trzeci gradus do Nieba świat podeptać, i pompe jego. Panu JEZUSOWI śmiał Szatan pokazać chwałę tego świata. *Ostendit ei omnia Regna mundi, & gloriam eorum*. (Matt. 4.) A Pan JEZUS wzor nasz plunął na to, *Vade Satana*. Uciekł Szatan, bo Pan JEZUS (jako Święty Ambroży) *Calcavit fastum Satana*. I toć to jest, (S. Bernard,) *ex altissima specula aefficere insanias falsas*. Podnieść się na wysokość duchowney

chowney szpekulacyi, a gardzić szaleństwami światowemi. O Moyzeszu (Zydowin piśze) że gdy go Faraonowa Corka przy-
spobowiwszy za Syná, w Krolewską stroiłá Koronę, zrzuciło ją
Dziecię i podeptało, i tá byłá inceptá światobliwości iego. Ták
byłá rezolucya ták wielu Cesarzow, Krolow, i Xiażat Chrześci-
áńskich, podniosłá do Niebá! ktorzy porzuciwszy z głow swo-
ich *Diademata*, Korony, i Mitry, *Per calcatum mundi fastum &
fascinum ad veram pervenerunt gloriam.* *Cirillus Alexandrinus*
uważáiac ubior Káplániłki stárego Zakonu, gdzie Aaron *in
fimbrijs malogranata aurea habebat, in quibus sculpta erant Urbes
& Regiones inter tintinnabula, quae clamabant omnia mundi prote-
renda.* Wszystkie te pompy świeckie, dzwonia ná nas, ábyśmy
ie przy nogách mieli. Pánowie, Potentaći Swieccy świat ná
głowie noszą, dla tego też pod tym ciężarem krok nie spory
do Niebá. U Świętych Bożych świat pod nogami. O Świę-
tym Kázimierz nászym piśze Długosz *in Manuscriptis.* Oćiec
iego Krol nász, ofiarował mu álbo Litewską Mitrę dziedzictwem,
álbo Koronę Węgierską, ná którą go wokowano, á on upadłszy
Krolowi do nog, rzekł: O *Niebieskie Krolestwo proszę.*

Czwarty stopień fortuná podeptána. Gdy Apostołowie,
(iáko jest w Dzieciách) Neofitow do społeczności przypuszczáli,
zwyczajnie zprzedawszy fortuny swoje, *ad pedes Apostolorum*
składáli, áby się Niebá prágnać po tym stopniu do BOGA pod-
nosili. Zacheusz niżli Świętym został *ascendit in arborem syco-
morum;* (*Luc. 19.*) która się tłumaczy, *Ficus fatua fatuitatem
mundi proterens.* Nie miał ná tym stopniu dosyć! á zaprosiwszy
Páná w Dom swoy otworzył wszystkie skárbee swoje; powy-
rzucał szkatuły, i worki złotem nábite, i po nich do Niebá się
podniosł. *Ecte dimidium bonorum meorum do pauperibus; & si
quem defraudaui, reddo quadruplum.* *Arcas & sacculos infelices
calcavit, & ex statira parvuli, in Gigantom se erexit.* (*Iustinian.*)
Co worek, to stopień do Niebá. Woiewodzie Poznáńskiemu
Gołtyńskiemu, wielkiemu iáłmużnikowi przyganiáno, że wszystkie
intraty ná fundácyje i iáłmużny rozdawał, gdy murował Kła-
sztory, rzekł: Buduję sobie wchody do Niebá. Plata.

Piąta grádacya S. Augustyná, *Progredere fili, sed conculca te ipsum*. Nie dość czartá i uczynki iego, nie dość świat i fortunę iego, ále siebie samego podeptáć i wzgárdzić. Miał Święty Dámiánin ná pogrzebie Cesarzowey Kazánie *de Agnete Imperatrice*, ktorey wywodzac pokorę zádumiány zázwołał: *O beata ista superbia! o beata mentis elatio! quid est aliud superbire? quam supra se ire Augusta Agnes calcavit seipsam, et erexit se ad Thronum Deitatis*. Łáwicyci ná czártá plunać, świat i pompy iego podeptáć, ále siebie samego ukorzyć i zetrzeć, to wysokość cnoty! Gdzie Pan JEZUS wyższy? czy gdy do Niebá się wzbíiał? czy gdy do nog Apostolskich i Judaszowskich upadł w Wiccrerniku. Trzymáia Doktorowie Święci: *Ad pedes Apostolorum altissimus*. Jáko kiedy urodził się w nikczemnym chlewie Bethleemskim Aniołowie mu śpiewáli: *Gloria in altissimis DEO*. I Świętego Ignácego nie mogac Mátká iego porodzić ná łożu Páńskim, záprowadzona do chlewa, táń go poródziwszy rzekła: Wielkiem człowiecká światu dziś porodziła. Czego násláduiac Jan Zamoycki Káncierz i Hetman Wielki Koronny, sam go zániosł do chlewa mówiac: *Disce Fili à Salvatore tuo per humilitatem crescere.* (Ianczeński.)

Szofty stopień Augustyná akkommoduuiacy się Sálomonowego Tronu figurze: *Martyres gradibus suarum penarum ascendentes scalas sibi de equuleis catastris fecerunt*. Táń przez kámiennie swoie Szczepán S. przez Krzyże Piotr i Jędrzey, i inni Apostołowie i Męczennicy podniesli się wzorem Chrystusa: *Qui per omnes gradus passionum ascendit in Calum*. I nie táń: *Nubes suscepit illum ab oculis eorum*, jáko wszytkie przeciwności podniosły go do Niebá. I tymci torem idac *de virtute in virtutem*, łápáć Niebo trzebá.

Konkluzya z Medytacya.

W Dżisieyszey Ewángelij Márek S. powiáda: *Et Dominus quem JESUS assumptus est in Calum*. Artykuł ci iest Wiary nášzey,

nászey, że Pan JEZUS prawdziwie, reálnie, do Niebá wstąpił. Ale w nas jest tá przywára, że chcemy byđz w Niebie *Quidem*, Niby, Niby? chce się byđz w Niebie. O ściągę stoimy od Niebá, tá nas mizerna przegradza ciała nášzego lepianká, w ktorey iák w więzieniu siedziemy, á rzadki z Apostołem woła: *Quis me liberabit de carcere mortis hujus*. Świętego nášzego Polaká Zorawká, w sprochniałym dębie siedzącego, á melodyinie spiewającego: nápadł ieden łowami się bawiący Pan, *ex curiositate* wdzięcznego pienia z koniá zsiadłszy, spożyrzy áż w sprochniałym drzewie, sprochniały Dział siedzi, z ktorego inż opádło ciało. Zádziwił się ow Potentat, a dowiedziawłszy się kto był, spytał: czemu w rák biedney nędzy rák melodyinie się ćieszysz i spiewasz? odpowiedział, iák się ćieszyć nie mam, kiedy tá mizerna lepianká, ktora mię przegradza od Niebá, inż zemnie opada. Ale my jesteśmy iák ow *En dilectum stat post parietem, crura ejus columna marmorea*. Kocha się niby kocha w Niebie, rádaby duszá wylećiać, á w Ciele mármur. Jesteśmy iák ow sławny Połag, opisał od Pauzanuszá: *Apud Thebas Egyptias in lapide marmoreo forma pulcherrimi Adolescentis utraq. manu sedi innixi, tanquam surgere incipientis, ac vultu & oculis volatura, interim marmori innixa cum suis pennis*, Ktoremu S. Hieronim podpisał, co Duch S. Proverb. 13. *Vult & non vult piger!* I przydać: *In desiderijs est anima mundi*. Prágne Niebá, á w marmorze i lepie światowym rák się utopił, że się podnieść ku Niebu nie może. Ołowne ciało z skrzydłami nie wysoko wyleći, *Volens nolente animo*. Toćto niešťczęśne *Quidem*, spráwnie w nas, że szczerze niehcemy Niebá, iák mowi Chryzostom. Chćiałaby Pánienká mieć zaplátę w Niebie dziewictwá, álc ehce się iść za Mąż? chćiałby zaśluge mieć Męczennikow, álc nie nie ćierpieć? chćiałby zapłaty iálmużnikow, álc nie ubogim nie dawać? *Doctorem Lauream* w Niebie otrzymać, álc tu głowy pracami nie mozolić? Apostołów koronę, álc prostych nie náuczyć słowem, bez prace z Niebá mieć kołacze. I to to iest *Quidem*, Sen. libr. 14. piśze: *Testabatur Cajus, Lulium desiderare se mori,*

*se mori, ut cognosceret immortalitatem, & affixus lecto nalebat mori. Eudoxius Philosophus comburi optabat, ut in Solis spheram pertineret, & scintillâ adustus solem blasphemabat. Ták my do nieśmiertelności prágniemy, á śmierci cierpieć niechcemy? Słońcá nieśtworzonego żadamy, á gdy iskrá tuteczney mizeryi dotknie, niecierpliwie ná Niebo bluźniemy. I to to iest chcieć niby Niebá *Quidem*. Táo iest przywára natury zepsowáney przez Adámá, który áffektuiac Bostwá, *Eritis sicut Dij*, záśłużył u BOGA to *ludibrium*: *Ecce Adam quasi unus ex nobis*. Otoż człowiek, iák go názwać? niby *Quasi*, Co i Apostól wyráził. Násze opisuiać życie, *1. ad Cor. 6. Quasi morientes & ecce vivimus. Quasi tristes: semper autem gaudentes. nihil habentes, & omnia possidentes*. Niby się chce umrzeć i poyść do Niebá! *Et ecce vivimus!* trzebá meláncholii o ostátecznym zgonic. *Quasi tristes*, á cieszyć się ná tym świećcie, i skakáć chce ustáwicznie, *Semper autem gaudentes*. Chce się bydz ubogim dla Chrystusa, *quasi nihil habentes*. Ale trzebá żeby nie tylko nie dostawáło, ále wszytek świat myślá i sercem opánowác, & *omnia possidentes*. O mizerne ku Niebu ascensy násze. Ty Pánie, któryś moca twojá wszytkie Niebá przebywszy, mágnescem twoim i oczy, i sercá Apostolskie *aspicientes in Calum* ku Niebu nákierował: żeś obiecał, *cum exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum*. Wyciągnij ołowią, ne w tym mármorze swiátá áffekty násze, wybaw *è carcere mortis hujus* uwięziona Du, szę. Amen*

K A Z A N I E

Na Uroczystość Świętego DUCHA.

Apparuerunt illis dispersitæ lingua tanquam ignis. Actor. 2.

S Podziwiałe się: że w inſzey figurze i apparencyi trzecia osoba Trojce Przenajświętszey Duch S. miał nam na świecie zawiſtać, a on ięzyk ſobie za aparat i apparencyę obrał: *Apparuerunt lingua.* Ey! przyſtałość było miłości Bożej z ſercem do nas przyſić! Gdyby taki ingres Duch Boży do nas miał, iak gdy Salomon na Koronacyę wieżdzał. *Fecit ſibi Salomon ferculum de lignis Libani.* Ktore noſidło albo Karetę *Media charitate conſtravit.* Jakaż to tam miłości apparenicya była? Powiada Watablus, że kretę miał zrobioną iak ſerce, *Ferculum erat intra figuram cordis, mediâ charitate conſtratum.* Dobry Pan do poddanych ſwoich z ſercem idzie. I podobnać taka kareta Władysław Czwarty Krolewicz Polſki wybieraiac ſię do Stolicy Moſkiewſkiej, uczynił ſobie apparenicya, (według Kobierzyckiego) kretę złoſiſta w ſercu figurę, zrobioną zaſiadł, prezeniuac ſerce miłościwe poddanym ſwoim nielutościwey Moſkwie. Nie tak iak ow Demonax, ktory ſię ogłoſiwszy Jowisza ſynem, do poddanych na Orlach z piorunami wieżdzał, ktoremu zabiegſzy Diogenes drogę, wytracił pioruny, *dedecent fulmina Reges.* Trajanus do Kapitolium idac nie znalazł ſcieżki, ktora by przefzedł, bo ze wſzytkich bydlat na ofiarę zabitych, powyrzucali *cruspices* ſerca na drogę, ſpiewaiac: *Veni prado cordium, Trajanus ſit accipiter,* na co on patrzac, rozdarł purpurę mowiac: *Unicum cor deſideratur meum, quod ſpexendi Lyſ & Patria,* a noża

proszac, chciał sobie serce z pierśi wyrwać. Tak kochającemu poddanych swoich Duchowi Świętemu, wieǳdzać należało było do nas, iak i dziś suplikujemy: *Veni Sancte Spiritus reple tuorum corda fidelium*, z sercem do serc aplikować się Panu potrzeba. A czemuż z językiem przychodzi do nas, *Apparuerunt lingua*. Wolelibyśmy byli Duchu S. żeby był w Figurze Jastrzębia przyszedł? bobyśmy radzi sercami naszymi zwabili Ciebie! Ale coż? Zostaliśmy iak ow Ephraim, *Seducta Columba non habens cor*. Maia Sępy piekielne tę postawę dobrowolną, że serca pożeraia ludzkie, a Duch Boży nie ma tego szczęścia do naszych: i dla tego sobie obrzydził tę pastwę. Mam tę imaginacya! że gdy Chrystus w Niebowstąpił, przy tryumfalnych applauzach, i całego Nieba ochoć, pomieniał się z Duchem Bożym na Herby, (iak gdy z Litewskim Xięstwem stała się Unia, z Koronnemi Panami pomieniali się Litewscy na Herby,) Co za Herb Oyca Przedwiecznego? Głowa Stolica Madrości Przedwieczney. Syn Boży co miał za Herb, przed wieki Słowo *Verbum* miał Herb język. Duch zaś Boży Miłość Boska zobopólna, musiała mieć za Herb Serce. (tak ia ślabo imáguię) Przyszedł Chrystus do Nieb z rozprotym i przedartym sercem, aż rzecze Duch S. A czemu Synu Boży masz przeorane serce? Ey odmienimy funkcyę, i Herby! Ty Synu Boży serceś wziął do ludzi, i przebitość ie, ia poydę w Herbie twoim na ziemię do nich: *Apparuerunt illis lingua*. I tak Duch Boży Słowu Bożemu Herb odebrawszy, przyszedł na ziemię z językami: *Apparuerunt lingue*. Tu Krásomowstwo zaczęte, tu języki nasze ziemskie perorować powinny! A ia nie mając tyle sposobności, dopieroż *facundij*, na tak wielkiego gościń powitanie, te tylko do niemoty naszej formuie propozycyc:

W pierwszym Punkcie: iak Pana po Herbie, tak Ducha Bożego znać po języku.

W Wtórym Punkcie: Duch Boży cięskiem do nas peroruje łalami. Konkluzya z Melitycyą.

PUNKT

PUNKT PIERWSZY.

Jak Pana po Herbie, tak Ducha Bożego znać po języku.
Głośny dzwonek Pan wielki, Psal. 28. opisuiać Duchá Bożego Dáwid: *Vox Domini super aquas, DEUS maiestatis, insonuit, Vox Domini in virtute, Vox Domini in magnificentia.* Nigdy milczkiem wielka fortuna nie chodzi. Były dwa Posagi fortuny w Rzymskim Capitolium, *Fortune pauperum, & fortuna divitum*, gdy kto do Káplice z suplika wchodził, tá dyfferencya wysłucháncy, álbo niewysłucháncy modlitwy iego była, że kto sobie uprosił wielkie szczęście, Fortuná zádzwoniła, gdy zaś Audyencyi nie dano, Fortuná záklekotála. *Aera canora silent, strident crepitacula sortis.* Przychodzi ná swiát Chrystus kogoż ma Márlzatká? *Vox Clamantis.* Rodzi się S. Borromeusz, aż dzwony same głośno brzmieć poczęły. Rodzi się *Carolus V.* aż działa z wielkiego Arsenálu huki *Salve* dały. Co to iest, że suknia Aáronowá ze dzwonekami chodziła? *Fimbria vestis cum tintinabulis?* Oto tá móda znać dano, że káždy postepok, káždy proceder, wielkiego Prálatá głośny dzwonek, nie utáia się zacnych ludzi nayspokorniejsze ákcye: Prostý gárniec, gdy się stłucze, nie ták slychác: iák gdy krzysztalowy iákí kieliszek álbo puhar: Assystencya wielkich Pánów, Sławá álbo nieślawá: *Vox Domini in magnificentia.*

Prawdác to, że cnotá Trębáczow nie chowa, ztád to w Ewángeliji mamy: *Cum facis Eleemosynam non tuba canere.* bo cnotá nádymác się nie powinna, ále przecię mágnificencya. Chrystusowá bez trębáczow nie była, gdy do Niebá wchodziła: *Ascendit DEUS in iubilatione, & Dominus in voce tube.* Pyszni ludzie táka muzykę máia, iáká w Bábilonii bywała, nádęte dudy: ktore Swięci Bozi *in salitibus suspendimus organa nostra, dum recordaremur tui Sion.* Pisze Plutarchus, że Nero kazał rákie krzesła porobić z skor, ktore gdy dumni Pánowie do niego przyszli nádać kazał, ná ktorych gdy usiedli, szwáycámi przeko-
 kłoto owe dudy, aż káždy spadł ná ziemię. Co to iest wy-

sokość fortuny? tylko nadejść *populari aura* dudy, lada przeciwność to wszystko rozporze, a Dawid z takimi dudami za pice: *Factus sum sicut uter in pruina*. O toć Pána BOGA naszego naybárdziej wychwalić nie może, iak pokornego fercá śichość: *Te decet Hymnus DEUS in Sion*, w Hebráyskim ięzyku tak stoi: *Te decet silentium*. Cnotá nie potrzebuie Końców słow: Alphonfus Arrágonski, gdy mu po zwołanych wiktoryách ápplaudowano, w pokoju swoim dwa obrazy odmalować kazał, na iednym *famam*, a na drugim *gloriam*, gdzie *fama* była, pełno pápug, frok, i inszego gadałliwego ptástwa, gdzie zaś *Gloria*, położane traby, kotły przebite, i bębny pod nogami leżały, czym dał znać, że prawdziwa sława, prawdziwa chwala huczku nie potrzebuie. Duch święty, prawda głośno przyszedł, *Et hoc quod continet scientiam habet vocis*.

Nie chwale iakrancyi, ale sławę i Imię dobre kto ma ganieć, pięknyż to Pánegiryk Zácharyášow i Elźbiety, *Non erat qui loqueretur de illis verbum malum*, i o dobre słowo trzeba się starać u ludzi. Musiał byđ dobrym Medykem Ecclesiastes, gdy ten áphoryzm położył *Vena visa os iusti*. (Ecc. 10.) zmowyc to poznać ludzkie życie, gdzieś powiedział Seneká o złych: *Non possunt bene loqui de bonis, quia mali sunt*. Doktor ćwiczony chce poznać konstytucyá zdrowia, wprzód zmáca puls, tak kto chce poznać co w sercu u kogo, puls to wyda: *Vena visa os iusti*. Owo nárzeka Ezdrasz Cap. 13. *Vidi Judeos ducentes uxores Azoticas, Et filij eorum loquebantur Azoticę, Et nesciebant Linguam sanctam*. Nie umieli ięzyká Świętego, czemu: bo po Azotycku to jest po rozboyniczu żyli: *Azoticę, idem est prae-dicatorię*. Zmowyc to człowieka poznać: że był Piotr Gálileyczykiem, poznála Kuchárka: *Et loquela te manifestum facit*. Iud. 12. Gdy przelamáli Woyská Efráyskie Synowie Gál, nie mogąc w domowey woypie Efráyczykow od Gáládow poznać, o to pytáli: *Dic mihi Scibolez*, a każdy Efráyczyk że wymawiał *Sibolez*, ztąd poznány. *Scibolez*, tłumaczy się *Spica Domini*, albo żniwo, a *Sibolez*, swywola, nie może gadać, nie poczęwego swywolny, Ztąd

Zgad S. Jan Apostoł: *In hoc cognovi Spiritum erroris, & Spiritum veritatis ipsi loquuntur de mundo, nos de DEO.* Ustyszysz dyskursy o światowościach, to światowy, ustyszysz o Mársie, to woienny, o żniwie, to gospodarz, *de bobus narrat arator.* Alcibiades że pierwsze słowo po Grecku wymowił *Victorias.* znak że miał być Pánem tryumfującym. Ninus wymowił Bábá, Mámá, i był niewieścuchem. Poználi Persowie iako pisze Herodotus, że człowiek chlebem żyć powinien nie ścierwem, gdy chłopiec chowany bez máмки, pierwsze słowo wymowił *becas,* co się tłumaczy chleb.

Do Emáus idacy Uczniowie, zkad konfirmacya bytności poználi JEZUSOWEY? z dyskursow: *Nonne cor ardens erat in nobis, dum loqueretur in via,* potym poznać Duchownika, że serce ludzkie zapali rozmowami swemi. Słowem Duchá Bożego znać z rozmowy. *1. Reg. 10. Insujit Spiritus Domini super Saul,* aż Saul jest Prorokiem: *Saul inter Prophetas.* Co to jest, że Doktor światá Duch Boży obwołany, *Mittam vobis Spiritum Paraclitum,* tylko z fama Retoryka do nas przyszedł, oto Dyscypułowie iego gadaia: *Spiritus Domini replevit Orbem terrarum,* & hoc quod continet scientiam habet vocis, czemu nie cordis? czemu nie *Intellectus?* czy porzucił Duch S. Káthedry Theologiczne Filozoficzne. Káznodźciá ieden powiedział, że grzesznicy są nieukowie. *Grammaticam non habent detractores, mendaces, fallaces, quia nunquam vera loquuntur. Dialecticam adlatores, quia hac falsa dedocet loqui. Rhetoricam non callent, qui semper scurrilia fantur, illa autem docet ornatè loqui. Arithmetica non sciunt superbi, qui numero alieno volunt computari: singulares appetant fieri non sunt sicut ceteri. Musicam non habent Schismatici, quia dissidijs ardent. Geometriam avari, quia malè mensurant, sibi omnia retinentes. Astronomiam ignorant luxuriosi, quia infixi limo Celum non aspiciunt.* Coż ten Doktor tych nieukow czyni? Uczynił sobie z ięzyká ludzkiego Kátedrę. Wieć co Jákob Apostoł powiedział: *Lingua Univerſitas:* Język to jest Akadémia wſzytkich złoſci, wyſwiecił Duch Boży

Boży *Cathedras pestilentie*, wszystkie złości, i przyszedł w językach ogniistych. I tak Apostołowie to mówili, co im ten Doktor kazał: *Spiritus Sanctus dabit eloqui illis*.

PUNKT W T O R Y.

Duch Boży cieśkami do nas peroruje żalami.

CO to jest, że przy każdym prawie Szpitalu Kościoły sobie Duch S. buduje? Mogł *Antiquus dierum* BOG Ociec nad starami, BOG Syn Boży porániony, zbolący, protekcya wziąć nad choremi, a Duch Boży co miał do Szpitala? Ráczcyby mu się z niewinnością młodzi wesoła cieńczyć: *Ezdra 4. Cap. 5.* gdy w niewola młódz Izraelska brano: *Oculus DEI factus est super senes Judaeorum*. Albo to oko Boskie nie pátrzy ná Młódz? Káždy sobie z was ięczy: *Delicta juventutis mee, & ignorantias ne memineris Domine*. Młokos pospolicie iák Efraim im ma inne sumy swoje okrom Duchá Świętego: *Ephraim pascit ventos*. Szumi pędzi wiátr, o BOGA niedba, i często się ná cztery wiátry puszcza, a kiedy przyjdzie do stárości, to z Dáwidem nárzeka: *Factus sum sicut uter in pruina*, z młodu iák dudy nádymała fantázja, ánimusz świeckie duchy, ná stárość z dudami zá piec, álbo w popiół pokutny. Piśze *Herodotus lib. 7.* że Cygáni nad morzem wystáwili *Deo Borea Aram*, prosić o pogodę i wiátry, gdy pod ofiárą gási ogień, przyszlí Stárcowie dmuchać brodami iák wáchlazami, i dopiero zgásił ogień rozdmucháli. Ták bywa, zgásnie co w młodych gorákości, i ogień do ofiáry Bożej. Stáre brody i siwe, dopiero go w Szpitalách rozdmuáia rozniecaia. Druga rácyá bydz może, że Duch Boży Szpitalow nábudował, poodzierał iák wielu Pánów, Krolów z purpur, powpychał do Zakonów. Więc że ná niego wołamy, *Veni Pater Pauperum*, ma się z áwzwe do Szpitala. Ja z áś tę rácyá dáje, że tám Medyká trzebá, gdzie chorobá, tám iálmuzniká, gdzie ubóstwo, tám Poćieszyćciela, gdzie pole ustáwiczne. Ná to rzecz nowá powiem ná tym

Kazaniu,

Kazaniu, dla tego Duch S. przy Szpitalach się funduje, że frodzą nas boleie i chorwie. Ze Duch Boży boleie, Apostoł iego łękania dożył: *Spiritus Sanctus populat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.* Co to są za kolki które rozpierają Duchá Bożego? Káietan Kárdynał powiada: *Tria sunt qua contristant Spiritum Sanctum, aperta falsitas, apertum odium, discooperata intemperantia.* Rozbierzmy to do kónsyderácii. 1. Woła Apostoł, *Nolite contristare Spiritum S.* Możesz się też zasmucić nas wżaytkich Poćielzyćiel: i bárdzo. Coż go smuci? to, co kontruię istocie iego. Duch Boży co jest? *Mittam vobis a Patre Spiritum veritatis.* Já w Aptekách wydytłłowáne rzeczy zowią się *Spiritus*, *Spiritus vitrioli*, *Spiritus vini*, &c. Ták essencya Duchá Bożego jest wydytłłowanie prawdy. Coż mu kontruię? wydytłłowanie fałszu, *Spiritus mendacij.* Nie mász tak ciężkiego grzechu ná BOGA nášzego, iák wykwinły szálbierkie, bo inize grzechy szpęciwiała się *proprietatibus Divinis*, iák náprzykład: głupstwo nasze, mądrości iego, ulomność wśzechmocności, złość dobroci, okrucieństwo, miłosierdziu, kizywdy spráwiedliwości, nieczystość kándorowi iego, &c. ále kłámstwo istocie iego. Coż jest BOG? *Ego sum qui sum, est qui est.* Coż czyni kłámstwo? stawa *ex opposito* ná pamięći istoty Boskiej, áffront ten czyni: *qui mentitur aut dicit est, quod non est, aut non est quod est.* Ták BOG nie mienił się *est qui est.* á kłámca mu kontruię, *est quod non est*, iák się nie ma irytować serce Boże, to jest Duch Boży, ta antypolicya *Ezech. 7.* Wyszedł Káznodzieicá Pánski w pole, á zoczywszy niezwyczajną robotę krzyknął ná oraczá: *Noli arare mendacium.* Jeizcesz orác i siać kłámstwa rzezbá, i ták nie rzezbá blaznow siać sami się rodzą, ták i kłámcow. Prawdá, że i język jest iák kieniec, który gdy jest kłámliwy, zázwsze brodzi. Szálbierz, to robi, co oracz, skiby przewraca, jedney stronie weźmie, á drugiey poloży, ták i kłámca, jednemu *detrahit*, á drugiemu *addit*. Pustelnik Amolph, nápadł ná powracáacych z roboty czártow z plúgiem, bróną, rádłem, pomordowani, od-

powiedzieli: *Aravimus, sevimus, metemus.* Záklaś Sieybiarzow i śiagnie do torby ich, aż ploteczki, nowinki, suspicye, posadzania, śieciemy nowiny w uszach, opinie w sercu. A Święty Puśtelnik porwawszy kiiá młócić ich poczał. Toby trzebá czynić nowiniarzom, plotkarzom, ále tę pracá nieużyta wyniszczy BOG. Chryzostom Święty názywa tych plotkarzow kálefaktorámi *fofnatís Babylonicis* podpaláia, podżegáia, á ten świát ogień, (byle tylko nie piekielny) ichże samych pożera. W Hiszpánii są ptaki zowia się *Aves incendiaria*, ktore leca ná ogień, i gdzie widza wagiel rospalony, porywáia, iák im dogore, puszcza i zápaláia stogi, brogi, gumná. Ták czynia plotkarze, porwa słowko álbo suspicya, ktora gdy im w sercu dogara, rzucáia iá ná inne Domy, i ták Dom z domem, samśiádá z samśiádem zápala. Oto Duchá Bożego (*Ecc. 23.*) iścić się musi prawdát *Homo nequam in ore carnis suae non desinet donec incendat ignem.*

Śicia kłamstwo źli ludzie, i máia profit z tego ten, *Suavis est panis mendacii, & postea implebitur calculo. Prov. 20* Kto mel makę nie pytam, śarynarze niecnosliwi, u ktorych gęby iák wiátraki mela, ięzyk iák pytel, á młynárzá (to jest rozumu) w domu nie máisz, áby miárkę odbierał. Zęby ludzkie stana zá młynski kámién, mowił S. Ignácy Męczennik, *frumentum DEI sum, dentibus bestiarum molar.* Pickarz tego chlebá, złość, záwziętość, kálamnia, detrákcyá, ktore miásto drożdzy, smoczego iádu zádadza. Choć będzie naylepsza dzieżá *modicum fermentum totam massam corrumpit.* Toć ná czás stáć się może, *Sed occludet ora mendacii Spiritus Domini.* Zátka gęby kłamliwe Duch Boży stánie w kontr sálszom z zálem swoim. To pierw-szy žal był Duchá S. ktorym nárzeka *gemitibus inenarrabilibus,* ná nieszczęście násze. Więc o tey prawdzie mowie, *Corruit in plateis veritas,* zkáleczáia i pádlá prawdá do Szpitalá iá oddáć.

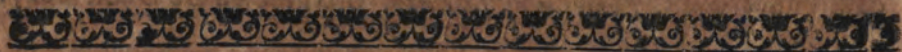
Drugi áffront ludzka dyffidencya do miłosierdzia Bożego: *1. Reg. 4. Ingemuit Spiritus Domini in Samuel,* á to czemu? że *Saul misit Nuntios in Accaron,* i do czárownic: z pláczem do Duchá S. mowi Sámuél: *Nunquid non est Arca Domini in Iſraél?* ná co

na co guflow szukać, i złych duchow radzić się? gdy jest Duch Boży, na co do Bab się udawać? gdy Pánienká Nayswiętsza, MARYA może temu zabiczyć. Jest láznia ná to Krwie Chrystusa, do kapieli podeyżrzanych udawać się nie godzi láziennikow. Oto w Ewángelii czárci uprosili się, áby wstapili w swinie, i zaráz z niemi w wodę hul, i potopili trzodę. Zła to ná dusze wánná, z exorcyzmow od Kościoła Bożego niepostáwionych. Pisze Debríus, że jedno Bábsko przyszło do Exorcysty skáżac się ná czáry i czártow; Nie trzebá czártow, samá Bába opętána. Ja poiać nie mogę, czemu pospolicie Czárównice, stáre Báby, á opętáne bywáia. Jeżeli się w kobietách czárt kocha, czemu nie w iáká urodziwa dáme, kátna Pánienkę, ále iák do *Carteres*, iák do wicze w Bábę lezie. Gdy Exorcystá wypytywał pácyentki, poznał że tám były prawdziwe czáry. Czáryc to winny czáry, náprzód poránu czárki, á po obiedzie cále czáry wina, *Ebrietas est fascinus*, oto gnicwa się Duch Boży.

Konkluzya z Medytacyą.

TRzeći žal Duchá Bożego ná *importunum luctum*, Káznodzie: ię Páńskiego snáć źle częstowano, gdy powiedział: *Melius est intrare in domum luctus, quám in domum convivii*. Lepicy iść ná *luctus*, niżeli ná *lyktus*. Ja to trzymam, że czásem nie zła jest rzecz wesołey záżyć chwili. Socrates miał Káplice swoię domowá; po iedney stronie był Ołtarz *Deo morori*, gdzie wšytkie nędze y plácze ludzkie wyrażone były, po drugiey stronie *Deo latitie*, gdzie wesołość z pártelcw skakála, á w pul był ołtarz *Deo intelektus*, czym náuczał, że rozumu nie trzebá záżywać bez smutku i radosci. Alphonſus Arragonski miał swawolnego Syná, ktorego tak poprąwił, codzien go polył do Szpitalá, áby pátrzac ná mizerye ludzkie, uczył się moderowáć fortunę swoię. Co to jest, że Łázárz do owego łogaczá posłał BOG? *Lazarum misit Apostolum, quia illius calamitas pro Apostolo fuit*; Dobra to rzecz náwiedzić i Szpital, o ktore nie;

obálstwo nárzekác ná Sadzic ostatecznym będa. *Infirmus fui, et non visitasti me, ite maledicti*, i tym końcem, áby w chorych Chrystusa nawiedzić, i tym intentem, áby przypátrzywszy się bolom ludzkim, i nędzom, uważyc sobie, że toż nieszczęście i nas trapić może. Chwałę to Święto melánccholii, ále gdy to niepotrzebne, komu Hipokondrye zdrowie niszcza, ná to Duch Święty będzie Poćieszyciel. Wiecie że on iest podobny Kupcowi, *querenti bonas margaritas*. Coż są łyzy ludzkie tylko perły! *Nulle ditiores gemmae, quam lachrymae penitentis*. Kiedy Towar Kupcowi ginie, frásować się musi, tak Duch Boży gdy dárce-
mnie się łyzy ludzkie leia, niepotrzebne lámenty frásunki głowę
serce álteruia: boleie ten gołabek, ięczy i nárzeka *gem-
mitibus inenarrabilibus*. Nie frásuymy Duchá
Bożego, á on będzie Párákletem, to
iest Poćieszycielem. Amen.

K A Z A N I E

Na Uroczyłtość SSS. TROYCY.

*Docete omnes gentes: &c. Serva-
te omnia. Matt. 28.*

U Czyć każá nieukowi, ścigác obárczonemu rozumowi niedościglych táiemnic, gruntowác przepásći, tám bro-
dzić, gdzie rozумы Anielskie tona. Gdy Zakonu stárego
Mistrzom dwie czytać litery kazano *Ego sum, A, & P*,
niemieć i iakác poczęli, á ia niezbrodzoney żadnym dowćipem,
niedościgley naylotniczym piorem, żadnym krásomowstwem
niewymowney

niewymowney mam nauczać w iedney naturze w pał istotney Troyce? Cherubinom sześćioſkrzydłaſtym kazano pánegiryzować tę tájemnicę S, S, S, á oni co czynia? pozátykali ſobie gęby, naycelnieyſze piorá i ſkrzydła ná konfuzyi ſwoiey zaſſonę obroćili. *Duabus velabant faciem ſuam.* Wiele ſię w Auguſtyńá wielkiego wlało: á przecię ledwo tyſzka czerpác ma w tey toni dopuſzczono. *Exodi 19. Moysi imperat Dominus, conſteſſare populum, ne forte velit tranſcedere terminos ad videndum Dominum. Ita ultra terminos provehi periculoſum. Num. 4. Aaroni ingredi Sanctuarium committitur: ſed nlij nulla curioſitate videant que ſunt in Sanctuario. priuſquam involvantur alioquin antem morientur. Ita non licet myſteria niſi involuta rimari.* W innych rzeczách Doktorowie nád Proſtakow celuia, tu káždy proſtak nád ſwego Doktorá mędrſzy. Przyſzła do Perypátá Bába, i ſpyta: *Quid eſt DEVS?* ućiekl Áriſtoteles z Kátedry, *In hoc genere plus una Annus quærere, quàm centū Philoſophi reſpondere poſſunt.* *Cic. de Natura Deorum: Timide de poteſtate Deorum, & pauca dicenda ſunt. Sen. ex Ariſt: Nunquam nos verecundiores eſſe debere quàm dum de Dijs agitur.* Gdy w Athenách Páiz ſpadł z literámi niewyczytanemi: záwołáni Czytelnicy tak konkludowali, *Arginaſſides Harpocrati,* milczeć o tym, co wymowić trudno. *Ad ſimulacrum Iovis ſtabat Argenora involuto ore.*

A przecię uczyć kaža? kogo: Gentes, w Piſmie Bożym iedno to co *Barbaros*, proſtakow ták wyſokiey uczyć ſzpekulácii? A czemu do Athen nie poſſano? czem do ſzkół Peryparu, i czem do Egiptu, &c. W tey máteryi *omnis diſcipulus ſupra Maſiſtrum.* Ey ciężkoć to uczonemu Ááronowi i Moyzeſzowi było: *Loquimini ad petram?* Náuká do kámieniá: Plátóná záproſzeno do Akádenii Syrákuſkiey, wymáwiał ſię: áz támteczni Filozofowie puſćili echo: *Plato Bos,* co uſlyſzawſzy Plátó, poſzedł tám, gdzie Orły Krolewſkie karmiono, mowiac: *Si ego Bos malo ad aſinos,* bo ciężkie były mólremu z głupiemu dyſkurſy. A kiedy to ieſzcze nie dyſkurować, ále tylko chować kaža? *Docentes.* Trzy trudnoſci Quinctilian uzał: *Tris*

imperceptibilia sunt, discere excerebrato, docere imperito, conservare obliviosos. A przecie, te są nauki Chrześcijańskie Tajemnice, które we trzech Punktach, trzema paradowaniami wyrażę.

W Pierwszym Punkcie: *Ten najlepszy Tajemnic Boskich uczy kto ich najmniej umie.*

W Wtórym Punkcie: *Ten najlepszy poymie, kto najgłupszy.*

W Trzecim Punkcie: *Ten największy Theolog, kto BOGA w sercu nie w głowie chowa.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Ten najlepszym Mistrzem o Tajemnicach Boskich kto je najmniej poymie.

4. Eſdra 12. **G**Dy się Prorok zamyślił o Tajemnicach Boskich, krzyknął na niego Anioł, *Non est ludem supra Dominum, nec intelligens super Altissimum.* A to iak? Już to ostatnia gdy woźnicę konie mają bez rozumu, co by mi to za Orzeł, którego by mucha dogoniła, co by to za Jelen, którego by żaba dosięgła, &c. BOG jest nad wszystko stworzenie, toż i nad rozum *Sap. 5.* Madrość mowi: *Qua in prospectu sunt invenimus cum labore, qua autem in calis quis investigabit?* zrozumieć nie możemy zkad wicher ma takie siły, że dęby i wieże obala? Zkad, *torpedo* mała rybka załtawia okręty? Cemu bez ręku magnes żelazo ciągnie? Máchabentzow Mátká iak się w niej Synowie rodziła, nie wiedziála: często choruiemy, a sami na co, niewiemy, &c. A coż dopiero mamy zrozumieć te rzeczy które są nad nami. Jáko w BOGU jedná jest natura trzy Persóny nie zrozumieli tego Żydzi: iako Ociec rodzi Syná sobie równego, nie poiał tego Aryuż, iako go rodzi bez Mátki,
niczo,

niezrozumiał Máchmet iáko Syn nie ieſt młodszy od Oycá, nie tráfił ábellius iáko Duch S. od obudwu pochodzi, tępicia nád tym z Focyuſzem Schizmátycy, co ieſt perſoná i náturá, Kálwin ſię dziwuie. Theologowie záś Kátoliccy uſpokoic ſię nie moga, czym ſię róźni Náturá od Perſony, wiele ſá *notiones, relationes*, i inſze terminy do gadania niź do zrozumienia ſpoſobnieyſze. *Non eſt intelligens ſuper Altiffimum, & hoc eſt cogitamen vanitatís*, tákie iák było owego láſu Ezdráſzá: *Cogitaverunt ſilve inferre bellum cum mare*, a tu w punkcie ſkrá iedná zniſzczyłá láſ, drwá to drwá chcieć brodzić w morzu nieprzebránym. Był Chryzofon wielki ná złoto łákomiec, powiedziano mu że w Gorze Olympe Jupiter ſkárbu zachował, on ſię ryć i kopáć poczał mináł ſkárbow, ále one ná niego ſpádły i zátlukły ták właſnie kto owe ſkárbu, *O altitudo divitiarum*, &c. chce kopáć *Scrutator Majeſtatis opprimeſtur á gloria*. Otománus Turczyn názwáł ſię Synem Słóncá, á Synom ſwoim powiedział, że ſá wnuczętá Słóncá, ktore gdy ſię w ſłonce częſto zápátrowáły, poſlepli. Smiełzny ow Artemidorus rozumiał że miał trzy oczy áż oślepl, ták kto chce nád ludźie cóś więcey widzieć ſlepnieć muſi. *Bethſamita* obaczyli Arkę dwornie, i poginęli, á Arká Figura to byłá Troyce Przenayſwiętſzey záwieráiac w ſobie Przykazánie, to ieſt władze Oycowſkiey roſkátz, Mánnę, Figurę Chlebá tego, *qui de Calo deſcendit*, Rozgę zákwitła, Gniazdo Duchá Bożego. Dopieroź ci ginać muſza ktorzy dwornie nie ná Figury ále ná ſamę iſtność pátrzać chcą Ná Gorze Tabor Troyca ſię S. manifetowálá Apoſtołom, glos Oycá ſlyſzeli, uwielbionego widzieli yná, i Duchá Bożego w iaſnym obłoku. Piotr trzy záraz Koſcioły funduie *Faciamus tria tabernacula*: tylko co o tym myſleć poczał, áż Ewángelia S. mowi: *Nefciebat quid loquebatur*; nieukiem ſię ſtáł pierwſzy Doktor. Po łácinie głupi zowie ſię *mente captus*, á tu káždy táki ieſt Doktor Chrzeſciáński *Captivantes intellektum in obſequium fidei*. Gdy głupiego wyrażamy mowiemy nie umie trzech zliczyć, káždy Chrzeſciánin táki ieſt, mowi, Oćiec BOG ieſt, Syn BOG ieſt,

ieść, Duch Święty, a trzech Bogów złożyć nie umie. Oto pięknie S. Grzegorz: *Curiositas invenit haerese, stultitia fidem*. Zgad w ten czas Doktorami światą zawołali się A.A. gdy przyznali: *Nos stulti, stulta elegit DEUS*. Zgad pierwsze nasze *Paradoxum*, kto naymniey poymnie Tájemnice Boskie, ten naywiększym Doktorem.

PUNKT WTORY.

Nayprostszy i naywiększy nieuk naywięcey poymnie BOGA.

CO to ieść, że Moyżeszowi Troyca się S. ukazawszy, *Ego sum Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob*, na krzaku glogowym Máiestat swoy osadził? Czemu nie na Pálmie? álbo na Laurze? álbo na wysokim Cedrze? Ukępuyćie uczone drzewá, schylayćie się głowy niebá siagájące Cedry: nikt nie poymnie Troycę Przenayświętszey krom prostey chrościny. Druga, czemu nie Moyżeszowi w ten czas gdy był Kándydatem na Tron Pháraóná, álbo gdy buławę nosił nad Woyskami iego: ále w ten czas gdy mączugę Pásterska piástował, nie w ten czas, gdy w purpurze, ále gdy w siermiędze chodził? Chrośty i Cedry wszystko to u Páná BOGA drwá, Siermięgá i Purpurá wszystko to wełná, nie na domy i páláce, ále na proste cháty Pan BOG często pátrzy, więcey Pástuszkowie, niż Doktorowie o nim rozumieia, *abscondisti haec à sapientibus, & revelasti ea parvulis*.

Trzecia, kaže Moyżeszowi Pan BOG, *Solve calcamenta de pedibus tuis*. Czemu nie kaže zrzucáć czapki, i bić czołem? czemu nie drápáć na sobie sukien, i pásć mostem? Nogiz to same przyślep máia do BOGA w Troycy iedyneho, co w Ciele są członki, to w zgromáczeniu są stany. Głowny stan uczony stan, Ręczny stan, Mocárski i mężny, a stan nożny, stan prosty, któryż też stan naywiększe *homagium* BOGU swemu czyni? Nogi naywiększy pokłon. *Omne genua flectantur caelestium, terrestrium & infernorum*. Kto Pánegiryk Troycy Przenayświętszey w Niebie nući, *facies bovis, facies leonis, facies aquilae*, Bydło to Boże

Boże, proftotą naybárdziej te Tâiemnice chwali. W Râiu ufly-
fzał Adam, że trzy go tworzyli, *faciamus*, aż mu się mârzyć
poczęło o Bogach, *eritis sicut Uij*, coż uczynił Pan BOG mędko-
wi owemu, *fecit DEUS tunicas corriaceas*, uftroił iák blazną, aż
dopiero Chiftrionem zoftawfzy, *Ecce Adam quasi unus ex nostris*,
poznał BOGA *tam sapientior, dum scura factus est*. To Para-
doxum moje pięknie Auguftyn S. konkluduje *in die iudicii non*
damnabimur, quia non novimus naturam Salvatoris nostri, sed quia
non adoravimus, vis scire? DEUS scitur melius nesciendo.

PUNKT TRZECI.

Madry sercem nie rozumem BOGA poznać.

POkazály się trzy osoby Abráámmowi, *tres vidit, unum adoravit*,
gdzież to było? *in convalle Maba*, to ieft ná dolinie ferdeczney,
nie wyfokie Peliony, ale uniżone fercá BOGA poznáia. 4.
Ezdre 14. Włał Pan BOG w Proroká wielką madrość o Tâie-
mnicách fwoich, aż mowi *Cor meum cruciabatur intellectu, &*
in pectus meum increfcebat Sapientia, Madrość Boska, w fercu ona
rezydencya zakłada. Ztad Sálomon proſzac o nią BOGA, *da*
ſervo tuo cor docile mowi: á czemu nie o rozum proſi, *da caput*
docile? Bo wiedział że Madrość Boża Akadémie fwoie w fercu
zakłada, *Erunt omnes docibiles DEI, Sancto corde.*

Serce ludzkie nienafyccone, *O cor vix ſatiando miluo ſufficis,*
& mundi te non ſatiant, mowi Bernard S. á co kiedy náſyciło
ápetyt ferdeczny *nunquam ſatis*. Coż go też nápchac może,
Sola Trinitas, mowi Auguftyn: *quidquid deſideravero preter te,*
nihil implere poteſt. Czemu? Serce ludzkie ieft iák tryánguł,
więc *operculum* tryángułowego nigdy okrutne rzeczy ták nápeł-
nić nie mogą aby mieyſcá próżnego nie było, ále ſam tryán-
guł w tryánguł w dycht wpada, tak ſerca náſzego nápakować
nikt nie może, tylko Troyca Przenayſwiętſza. Márya *de Monte*
Falco, nátycone ſerce miałá, które gdy roſproto po ſmierci trzy
perły znaleziono Troycę S. reprezentuiace á w ſamym fercu
odmálowáne te Tâiemnice.

Aa

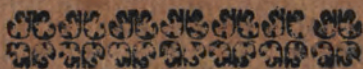
Kon.

Konkluzya z Medytacya.

CO to jest człowiek? Obraz Boży, malował BOG Ociec Pamięć swoją i dobrodziejstw swoich, Syn Boży Madrość Boża rozum według którego żyć każdy powinien, Duch S. wola swobodną. Coż się stało z tak ślicznym obrazem? Apelles odmaltował śliczną Helenę, gdy przyganiać poczęto, wziął pędzla pociągnął uchą, nadkrzywił nosa, wywrócił oko, aż *monstrum*. Coś się podobnego stało Boskiemu obrazowi, przyszedł świat z pędzlem swoim, i maluje na sercu ludzkim *oblivione Divinorum*, niepamięć wieczności. Przychodzi czar, i maluje szaleństwo i przewrotność na rozumie naszym. Przychodzi cielsko, i na woli swywoła pędzlać. A czyi to obraz o wierę nie masz obrazu Bożego. O Protegenesie i Zeuxesie to było przysłowie: *Protegenes coloribus, Zeuxes aternitati*, tak świat kolorzy tylko rzuca którymi głupie prąstwą ludzi, ale BOG *aternitati* maluje. Jedno *opus* które Apelles zaczął, żaden malarz dokończyć nie śmiał. O BOŻE w Trojcy iedyny zacząłeś obraz twój przez stworzenie, poprawił go Syn kolorami krwi swojey przez odkupienie, *illuminavit* go Duch Święty przez oświecenie, ale ieszcze doskonałym byż nie może ten óbrys twój, aż w pokojach Chwały Świętęj twojey w Ołtarzach wiekuiſtęj chwały stánawſzy,

Oycu, Synowi, i Duchowi Świętemu
chwałę wieczną spiewać
będzie. Amen.

K A Z A N I E

Na Uroczystość BOZEGO CIAŁA.

*Pater vivit propter me, &
ego vivo.*

CO to jest, że tak tajemnicę wysoka, specyał Niebá i ziemie, nie pod inżemi przymiotámi, tylko pod osobámi chlebá Chrystus nam zostawił: Mogł ten kleynot albo w dyámenćie, albo w perle iakicy, álbo w innym droższym zostawić kánaku? álbo światło światá w słoncu, lub w inżym planecie. Jeśli Chrystus jest *flos campi*, to w lili, álbo w tulipanie, lub w innym rokosznym kwiećiu, &c. A nád to krobę to był dał áby słowámi Sákrámentálnemi zniszczona istotá mojá pod osobámi ludzkimi w BOGA się przemieniá, &c. A te Chrystus poznawszy wszystkie pozory chlebem nas częstuie.

Znać Páná po chlebie, Jozefa Plánety Niebieskie uczęciły, *Videbam Solem, Lunam, & Stellas adorare me.* Krolestwa mu się i Pánstwá klániáia: Czemu? *Videbam manipulum meum adorari*; gdzie gumná otwarte, szpiklerze násypáne, tám *Venite adoremus.* Owo w Litwie był Xiażę Borys, skapý, á iego Hle-timan Chleb, od ktorego Chlebowiczowie idá, wielki karmićiel, ták je *sequite* zá sobą prowadził, że ássystencýe Xiażęce gásił. Gd y się Borys oto gniewał, odpowiedziano mu, co żywo zá Chlebem. Dostatni Sálomon, bo chlebá wiele dawał, ná każdy dzień 500. korcy maki wychodziło. U Philistynow Bogiem názwany Dagon, co się tłumáczy *triticum*, bo ták rozumieli, że to Bog, to Pan, co chlebá dáie. Psalmistá wola: *Clamabo ad*
A a z DEUM

DEUM altissimum, DEUM qui benefecit mihi: Oleáster czyta: *quis panem dedit mihi*: to tytuł Altecy godny co chlebá nie żáluie. Pytam się zkąd w Polščczyźnie to słowo Pan? Między Tátrámi ku Słowieskiej ziemi ciągnącym się, znalazł się jeden Bogacz, *alias* Borek gorny, po łacinie Pan; ten w głódzie wielkim dostátek chlebá dawał, gdy spytano go iák się zowie, odpowiedział Pan, áz ákklámácy z Słowieskiego ięzyká Pan, tenże się zwáć może Pánem, co dáie Panem. Genes. 17. Jákob Pátryárchá przyjmuie zá Páná, BOGA, pod tą kondycyá: *Si dederit mihi Dominus ad vescendum, erit mihi in DEUM*; bo tak rozumiał, że może byđż dostátnim, kto nie hoyny: ztąd u Litwy wielcy Pánowie żywicielámi się zowia. Zá czasów Tere-mánefa Consulá z głodu wielkiego záwzięło się powietrze, pi-sze Plutarchus: otworzono pospolitwu ná naboženstwo Áscu-lápiuszá Kościół, ále złe nieustawáło, gdy się w tym Kościele Senat dlu-go modlił, uslyszano głos: *Non hoc, sed Cereris*. Já-k Cerery Bogini otwárto stodoły, áz złe wszystko ustáło, nie porádziły z Doktorámi wszystkimi Apteczne rzeczy, czego chleb dokazał. Dla czego po dżisieyszym tráktámenie znáć Chry-stusa, że Pan, znáć że dostátni i hoyny po dżisieyszym chlebie. Mánná z obłokow spádká: nie uleczyła śmierci, *et mortui sunt*: Ten Sákrámentálny márcypan iest receptá gotowá ná śmierć, *Qui manducat hunc panem vivet in aeternum*. Dziwná rzecz, pi-sze Herodotus, że się blisko Párnosu Miásta głębszego Egiptu, *de genere Pycagarum, mista Draconi Aquila* znáziła, która nie tylko sponámi ludziom, i innym zwierzętom, ále też morowá exhálácy zaráżáac powietrze, i zkodziła. Porádzono się Bogow co by czynić z śmiertelná bestyá miano, odpowiedział Apol-lo, Becas, co wytłumáczono Chleb, záczyń Bochenek chlebá owey Chárpui porzucono, która gły go ziódká, zaráz zdechła. Nie málzci inšzey trucizny skuteczniejszey ná iádowitá śmierć, niđ chleb Sákrámentálny, który iák iest receptá życia nášzego, také iest śmierci trucizná, dowodzić będę. *Ad Majorem Dei Gloriam.*

CO to za sekret, że Ewangelia dziśieyszy bankiet Wieczerza Páńska zowie? czemu ten przysmak nie zowie się álbo obiádem, álbo śniadániem, przed záwołanym świętey wieczności traktámentem? Odpowiada Názyánzen, *Cena datur ad leniendum horrorem noctis, tum ad irritandum placidius soporem*. Spáć smáczno nie może, kto smáczno wieczerzy nie zie. Wiéć iáko Wieczerza iest recepta ná sen dobry, ták Cíáło Chrystusowe ná ow sen i noc szczęśliwą ktorey Kościół Boży umieráiacym życzy: *Dormiant in somno pacis*. Jest szczegulne lekárstwo. Ztadéi *Matth. 26.* wysła z legácyá do Austryarzá Chrystus: *Magister dicit: Tempus meum propè est, apud te facio Pascha;* czym náš uczy, áby gdy kto poczuie o prędkim zgonie swoim, nie-odwłócznie pomyslał o tym Páschalnym Chlebie, ná co Chryzostom *S. Tunc mysteria traditurus erat & dolores mortis oppressurus*, bo nie znáydował ná śmiertelne kólki, ná niesmaki, i utęsknione zgonu ostátniego cklivosti inszego *remedium*.

2. Reg. 17. Pieczę sobie zgłodniáli Wdórká w Sárępcie pláček, pyta ieý Elíasz ná co, *ut comedamus & moriamur*, iákby praserwátýwý inszey ná doł wieczny nie bylo, i ná śmierć wieczną tylko pláček. A coż dopiero ten Sákraméntálly Chleb nie uczyni, gdy w niebesiecznych pároxýzmách zostájące dusze, tego pokármu záżywáia, *comedamus & moriamur*. Nie ták iák ow *Epulo*, głodny bankietnik, miał stodoły, miał szpiklerze, *in multos annos*, á nie miał nieszczęlny tákiego szpiklerzá, iáko mówi Chryzolog: *Habuit horrea in multos annos, & pugillum farinæ non habuit in horam mortis*. Otto Cesarz zbłakány ná łowách, od głodu ledwo nie konájac, przypadł do chłopká ie-dnego chátý, i ożywiwszy się káwalkiem Borysa iego, że mu smáczniejszy był ná wšytkie márcepany, kazał zakupić stodołkę iego, która ták szczęśliwą była, że była śmierci Cesarzkiey lekárstwem. Jestci u náš áz názbýt chlebi iest, swywo'ny, kupom i sekwitom, niepotrzebným háłástrom, áz nád to *vivenda*, ále rzadka szpiżirnia táká, z ktoreyby nie *in multos annos*, ále ná godzinę ostátnią miáá duszá profit, *Habes multa bona*

in hora mortis. *Exod. 12.* Niżeli oboz Izraelski ruszał się, i z mieyscá ná mieysce przenosił, zawołána ceremonia Báránká iedli, á gdy ten bántiet kończyli, zaráz w traby uderzono. Ták-
 ciby trzebá, niżli się z tego mizernego świata ná inszy duszá prze-
 nośi, niżli trabá Anielska zágrzmí, posilić się niepokalaným,
 Báránkiem, *Qui manducant hunc Agnum, parati sunt ad emigran-*
dum. mówi S. Chryzolog: *Putemus intonare tubam, & instare*
migrationem.

Luca 15. Cud stał się, *Utracius swywoľny mortuus erat &*
revixit, Oćiec to mowi, á on się do tego nie przyznawa, tylko
reversus ad se, odziedz od siebie, od cnoty, ná sto mil, od rozu-
 mu ná tysiąc, &c. Czymże się też ocucił, álbo co umorzyło
 iad ow śmiertelny w trupie owym, *mortuus erat & revixit.*
 Sámá pámięć Oycowskiego chlebá, *Mercenarij in Domo Patris*
mei abundant panibus. Ták skuteczna była, że go wskrzesiła,
 & *revixit.* A używanie samego chlebá coby było w tey duszy
 spráwiło? Toć, figurá á istotá sámá Oycowskiego chlebá dzi-
 ścieyszego ná stołách Kościelnych rozłożonego czego nie dokaże.
 Owo *Luca 24.* Emmáutowi Peregrynanci stráćili zmysły *tene-*
bantur oculi eorum. w ślup im poszły oczy, íalowác ná tym
 zmysle poczęli, kiedyż się ocucili? *aperiti sunt oculi eorum in*
fractione panis. O Wole i Osle powiáda Prorok, że kiedyś do
 rozumu przyszedł: *Cognovit bos possessorem suum, & Asinus præ-*
sepe Domini sui, á kiedyż to było? w Bethleem, co iest *in Domo*
panis. Choć będzie drugi głupi iák bestya, bestyálski iák osieł,
 przyidzie do rozumu, przyidzie do zmysłow, przyidzie do siebie,
 bo zmysły duszne ten Chleb S. nápráwia, *uterq; agnovit: quia*
uterq; ad unum præsepe Domini epulaturus accessit.

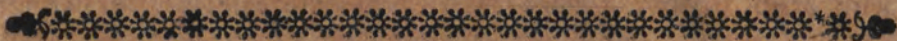
Psalmistá gránice pokoiu opisuie, *qui posuit fines suos pacem:*
 szczęśliwe Krolestwo, ná ktorego terminálnych kopcách pokoy
 się osadza, przy inższych okopách *limites, lites,* íwáry, i nie-
 zgody, tám pokoy i zgodá, gdzież? & *adipe frumenti satiat te.*
 Jákże to tłumaczyć? życie náśze plácem iest ustáwicznych wo-
 ien, páślowác się z namiętnościami, łomác z páślyami, wojowác
 z łobá

z sobą samym trzebá, á naybárdziey przed śmiercią, ztąd skónanie zowie się *agon*, to jest utarczka, któż uspokoi zgonu naszego, koncá ostatniego termin? *quis ponet fines tuos pacem?* ten tylko białe siły śmierci umorzy, ten struie iad nátárczywości śmiertelney, *qui adipe frumenti satiabit*. Zacy Prorocy niewiem czego doyrzeli ná kuchni Jeremiafzã Proroká niestrawnego: pokrywkę z gárcá odiełi, áz krzykna: *Mors in olla, Vir DEL*. Co ma śmierć do Garká? w szynkárskich gárcách bywa oná, w piáckich kuflách czásem się znaydzie, tak iáko Witelliuszã traktował zãwołány Gálbá, gdy ná *vivat* u stołu powstałi, z puhárow stołowych śmierci powyskákawali, *Mors in olla*. Ja rozumiem, że śmierć jest surowa, dla tego niestrawna, struie się: kto iej niedowárzy, wárzyć iá mocno i długo trzebá, ustáwiczna myślá, nieprześlánná medytácia, a zwárzywšy iá, co z nią czynić, przypráwić iá tak, iáko Prorok uczynił: *Afferte farinam, cumq; inieciisset nil relictum est amaritudinis*. Toć uznaiá ci, ktorzy tá zápráwa śmierć sobie cukruia, bez tey Sakramentalney maki kaźdemu umieraiacemu śmierć, ba i pamięć iej samey gozka, *O mors quam amara memoria tua* á gdy Pana JEZUSA w Sakramencie zażyie, zaraz styl odmieni, *IESU dulcis memoria*. Trućizna jest iadu śmiertelnego Nayswiętszy Sakrament. Powstali na Ioznego Pokolenie Gat, Eufrateczykowie, i dawszy pole niezwyćiężonemu Wodzowi, przegrali. Gdy niedobitkowie uchodzili w cíasnym ślaku zastąpili mu Gárczykowie, i chcąc doswiadczyć kto prawdziwy Eufateczyk, aby i moda kraju między Izraelitami się nie utaili, kazali mówić to słowo na doswiadczenie, *Si tu es de Israël dic mihi sibolet*: co się tłumaczy *Spica, frumentum panis*. Eufrateczyk wymówić tego nie mógł, ale tylko *Sibolet*, to jest *perditio*, i takiego zaraz na mieyćcu sćinano. Toć się w ostatnim akcie zgonu naszego dzieie, nie jednego bytá: Aniołowie święci, *Si tu es de Israël*, pytá iezeli też wielz co też to jest Chleb Sakramentalny, ale kiedy ięzyk nie tylko wymówić, ale i zażywać tego nie umiał, śmierci wieczny nie uchodził, &c.

Konkla.

Konkluzya z Medytacya.

Patres vestri manducaverunt & mortui sunt. Uwaga pierwsza, byli przed nami ktorzy dostatkow tego świata, gustow tey marności aż nazbyt się naiedli, & *mortui sunt.* Byli &c. &c. & *mortui sunt.* AMEN.

K A Z A N I E

Na Uroczystość

S. ANTONIEGO z PADWY.

*Hic magnus vocabitur in Regno
Caelorum.*

GDyby można było, aby kto Świętych Bożych wysokość słusznie zmierzył, trzebáby mu tak wielkiej piędzi, żeby z ziemię Niebá dostała. Bo dość wysoka owá dużá była, *Statura tua assimilata est palma.* A w łáćinie nie tylko Pálmowe drzewo, ále *palma* piędzia się tłumáczy, tak i o káżdym Świętym Bożym Psalmistá mowi: *Iustus ut palma florebit.* Ták ci Święci Bozi, piędzia i szczypta sprawiedliwości swoje mierza. A lubo są niezmierzeni w wysokościach chwały swojej, przecięsz czynia się przed BOGIEM Łokietkami. Grándecce światowe podnoszą ánimuszce swoje gorne, iák owu Psalmisty: *Vidi impium exaltatum sicut Cedrum Libani.* Szelestem popularis aure nadyimáia fantázye, *celsoq; tumet terrena cucurbita trunco*, wysoko się wynoszą pu:charki światowe. Sunie się wysoko ku gorze i bluszczy, i poziemny chmiel, gdy mu iáką tyczkę

ryczkę podśwawia. Ták o Tyryjskim Pánstwie czytamy w Piśmie Bożym, że się tám poziemni rodźili ludzie: á oni ánimuszem podwyższeni, ná wieżách stáwiali Karlikow, *Pygmaei in turribus ejus*. Ták Zácheusz *staturá pusillus ascendit in arborem sycomorum*, według Świętego Ambrożego tłumáczenia, ná drzewo które zowie *vanitatem*. Herodotus stárodawny Historyk opituiac zkad się zawołana w Egipcie rzeká Nil zaczyna, kuryozya pisze: że ten człowiek wszędziebyłski przeszedszy wszystkie gory, znalazł Olbrzymow, a potym szukaiac źrzodła Nilu napadł na *Myrmidonas*, to iest Karlikow, gdzie się zaczyna morzu podobna rzeká rzeczona Nil? Takci! wszystkie ludzkie nikczemności źrzodło maja *in Nihilo*. Rozlewaia się i szumicia, iak z niczego wyszły, tak też w swoię nikczemność wpadáia, *effusus es sicut aqua non trestas*. Gdy wielkiego Alexandra Maxymowano: a on się z tego nadymał: Dyogenes dogadzaiać fantazyi jego, dwa mu swiaty ocerklował, które záwoiować sobie pretendował: patrzy na to Alexander, a Filozof rzecze, utknawszy cękiel w pośrzedku: *punctum est in quo bellatis mortales, punctum est, in quo bella disponitis*. Szeroko rozmierzáia gránice swoje Potentaći, á nie pátrza ná to, że szczupłość dziedzin ich, nád drobny iest punkt, i przychodzi w ich Geometrii *ad punctum indivisibile*. Szerokie morzá, á BOG niezbrodzone, ich nurty ná dłoni jedney swoiey potencji záwarił. Szeroka iest ziemiá, á przecię się ná trzech tylko pálcách potencji Boskiej záwiesiła, *appendit tribus digitis molem terre*. Przetoż Święci Bozi niezmierność Wszechmocności Boskiej uważaiac, záwize w oczách swoich drobnieli: *Substantia mea velut nihilum ante te*. A iáko Władysław Jágiello czynił, gdy pierwszy raz iáskółkę obaczył, trzy rázy się ná pięcie obrocił: á szczyptę wzięwszy perzu, głowę swoię posypał: mowiac sercem i ustámi láski twoiey BOZE perzu mizernego iestem szczypta, ábo *Atomus*. I ták Święci Bozi lekce się waża! A gdy tak się lekce stywia, BOG ich wysoko wynosi. Czytamy w Zywocie S. Antoniego, że zápalony pragnieniem Męczenstwa, od S.

Augustyn Kánonikow, przenosił się do Zakonu, Seráfickiego Fránciszká, z Ráiu do Niebá: z Rokiety do grubego Hábitu. Tám będąc Ferdynánd, w Antoniego się przemienił. A gdy mu Fortyan szydzacy, Bálaam, rzekł: *Vade, fortè ibi eris Magnus Sanctus!* Pokorny Antoni to rzekł: gdy o tym usłyszysz, wielkiemu BOGU podziękujesz. Bydź Aniołem, Święta: Seráfincem większa: *De Primis Principibus* to naywyższa. Ná świecie sławna, gdy komu przypisza literę iedną M, iáko naywyższemu Biskupowi, *Pontifex Magnus, Alexander Magnus, Casimirus Magnus*, ále też i w Niebie lekko sobie tego nie szacuią, *Hic Magnus vocabitur in Regno Calorum*. Skurcza się *Magnalia mundi*, gdy w Niebie Olbrzymowie światowi, skárleia, gdy Izydor Chłopek wyżej nád Károlow wyrosnie! Gdy *granum sinapis* wyniesie się nád Cedry światowe.

Augustyn S. tę położył Propozycyą, że każdy w Niebie nie jest Kárlikiem: *Non nisi in Celo omnes Magni*. Reguluiac zdanie swoje do S. Apostoła, że wszyscy dorosną *in plenitudine statura, et aetate Christi, ad mensuram plenitudinis Christi*. Mnieć mierzyć niepodobna wysokość Świętych Bożych. Ale się odważę na tym Kazaniu.

W Pierwszym Punkcie: *Święci Bozi mają miarę swoją.*

W Wtórym Punkcie: *Święty Antoni wielki bez miary.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Święci Bozi mają miarę swoją.

Włará Károlicka przeciw Kálwinowi nas uczy! Ze nie każdy Święty Świętemu równy. Jáko ná Niebie gwiazd i od gwiazdy, dopieroż od pierwszych Plánetow ma swoje dyfferencya: tak też według zasług żyacych w niesmiertelności świętey, różni się i zaplárá. W Ráiu Niebieskim iak i ziemskim, mierowne są Drzewa. Wszyscyć Drzewkami Bożymi! ále mię iży nicmi.

niemi są *arbores sinapis*, są też Pálmy i Laury są i wysokie Cedry. Jáko w Ogrodách, nád poziemne fiołki: są też wyższe Nárcyisy, dopieroż Lilie, Tulipany, *Imperiales Corona*, i różnego gátunku rozłożyte róże. Ták też i w Niebieskim Dziárdynie, różne są różnych Kwiátow ozdoby i odory. Wszyscy są w Niebie, Aniołowie Święci: a przecię Archánieli wyżsi są: á nád nich Cherubini, dopieroż Seráfini, i w Piśmie Bożym Prorok Prorokowi nierowny, są iedni *Propheta Majores*, są też *Propheta Minores*. I w Ewángelii mamy, że gdy rozdawał tálentá Pan i Gospodarz bogáty, *Unicusq; secundum proprium virtutem*, á który był wáćmiwszy Gospodarz, temu też w zapláćie większy iurgiel.

To záłożywszy zá fundáment: dworna questya wpada: zkád też poznać, że który Święty nád drugiego iest większym w Niebie? Tué káždy Theolog z Páwłem Świętym záдумieć się powinien: O *altitudo Divitiarum DEI*, &c. A któryż rozum ziemski zmierzy wysokosć zátaionych ná ziemi, odkrytych w Niebie záług Świętych Bożych? Prawda to, co Augustyn wielki powiedział, że w Niebie Kárlikow niemá sz: *Non est in Calo nisi quilibet magnus*, ále też i to pewna, co on przydáie, *Non degeneremus ab excelsis cogitationibus Filiorum DEI*: jáko i w Synách nie iedná fantázya, lubo ich iedná Mátká rodzi! ták i w Świętych Bożych nie iedná doskonáłość, nie iedná też zapláta! Jáko w Woysku są wszyscy żołnierze! ále różni Oficyerowie? iedni mnićsi, drudzy też *Majorowie*, ták i w Niebie. ztád owe fantázyc zápieckowe, iák mowiemy, byle bydz zápiecem w Niebie. Nie tráfia tám, bo w Niebie piecá nie má sz: i owe mysli *Byle, Byle*, bo to połączinie tłumáczy się *tribuli*, á w Niebie nie má sz tey roli, *Spinæ & tribulos germinabit tibi*. Nie tráfia tám podobno co Nabożeństwą swoje *Byle, Byle* odbydz! ten wysoki w Niebie, który *non degenerat ab excelsis cogitationibus Filiorum DEI*. Dobry Strzelec do dálekiego celu wysoko mierzy, ták, że za dáleki i wysoki cel mamy Niebo, wysoko mierzyć trzebá do Niebá. Ná tę kuryozya od-

powiada Ewangelia: *ex fructibus eorum cognoscetis eos.* A Filozofia: *ex effectibus potentia causa,* to drzewo rodzącnieysze sty-
muicmy, które owoce smacznieysze rodzi: ten dowcipniczy Orator, Filozof, Theolog, który wysmienitsze i subtelnieysze
koncepta i argumenta proponuje. Ten u wszystkich Pánem
większym, który hoyno rozdaie, ztad Psalmista: *Clamabo ad DEUM Altissimum! DEUM, qui benè fecit mihi.* To mi Akeca
u którego naywięcey dobroczynności. Lubo Astrologowie,
demonstrują, że nad Mieśiac, Słońce, sa inne Plánety większe
przećieśz ktorzy doznáiemy skutkow Słonicá i Mieśiacá, przy-
znawamy że respektemich insze światła, gwiazdki! Ták też
mówić potrzeba o prawdziwym w swoich ákcyach Antonim:
że dobroczynne iego ná cały świat czyny, *extinguunt sidera Cali.*
Szczycił się ktoś *extendi cum sole manus,* iákoby równo
z Słonce *dexteritatem* potencji swojej rozszerzał. Ale gdzie
i Słońce promieni nie rzuca, tam Świętego Antoniego Pádew-
skiego iásnienia cudowne láski. Jeżeli przyznáia Pustelnikowi
Antoniemu *Magnus Antonius!* Cudotworca Pádewski musi ten
odebrać tytuł. *Maximus Antonius.* Gdy ná morzu nowego
świátá wynalazca Columbus, minawszy Herkulesa Kolumny,
wystáwił Kolos z tym napisem: *Huc pervenit Columbus.* Po
nim Gonzales dálej záiáchawszy, postáwił też swoje *monumen-
tum:* *Huc Gonzales pervenit, Columbus non pervenit.* Wielkie
sa ákcy i Antoniego Pustelniká, i innych Świętych Bożych:
ale śmiem mówić, że do tego terminu nie przyszły, do którego
Antoni nasz Cudotworca.

P U N K T W T O R Y.

Antoni Pádewski wielki bez miary.

GDybym miał tę żerdź złota, która *Apoc. 21.* mierzył Niebo
Anioł, *Mensus est Civitatem arundine aurea, per stadia duo-
decem millia,* nie doszedłbym słuźney miary wysokości dzisiey-
szego Świętego. Dość Jan Chrzciciel miał Olbrzymowa, *Non
surrexit*

survexit major Ioanne Baptista. Ale też *Matt. 12.* czytamy: *Qui autem Minor, Major est in Regno Calorum.* A ktoż to Minor? Nie zbladzę, gdy rzekę *Antoni Minorita.* Janowi Pálcstyná, temu świat się cały dziwnie. Wielki ow był Anioł, który iedną nogą na ziemi, drugą na morzu stánał, ten na wszystkich ma elementach władza! i może mówić: *Data est mihi potestas in Celo et in terra.* Przedziwna była Arká *Testamenti*, która Filistynowie názwali: *hi sunt Dii Magni.* á nie miała w sobie tylko Práwá Bożę, i dziwnych gustów Mánnę. A S. Antoniego *Stolica Apostolska* tym utytułowała, *Antonius Arca Testamenti* w ktorey *szkatule Sap. 16.* opisane kleynoty naydroższe, mądrości, i światobliwości cudotwornych operacyi znáyduia się. Nie dármo dzisieysza Ewángelia przyznáie mu ten tytuł: *Vos estis sal terrae,* i cukru dosyć było w przedziwney jego wymowie, na ięzyku owym, który do tych czas nienáruszony z rumieńcem Pánienskim zostáie, i Mądrości Doktorckiey *Sal universale condimentum*, mówi S. Bázyli. *Thomasz S. Anielski*, doskonałości wysokich Świętych Bożych opisuiąc, mówi: *qui accedit ad perfectionem Christi actionum ille Major est,* pátrzymysz? Chrystusowi w stáieńce *Bethleemskiej* służył Osielek, *cognovit asinum praesepit Domini sui:* służyła mu i oslica na wiazd do *Jeruzalem*, ále nie czytamy, żeby przed Chrystusem klękáli. A gdy Heretyk uporny zgłodniálego Osa do obroku prowadził: rozkazał Antoni, áby głupia *Pigritudo*, na koláná przed Nayswiętszym Sakrámentem upádła, klęknąć musiała. Czytamy że krwia plynaca dotknięciem *fmoria vestimenti* uzdrowiona. A Antoni Nowicyuszá krwistego swoy Hábit nan włożywszy, od ciężkiej uzdrowił áffekcyi. Chrystus grzesznym mówił: *Remittuntur tibi peccata,* a on kártę pełną grzechow, samemi łzami zmázána, czyta Penitentowi powrócił. Chrystus Nátánaelá z daleká obaczył, że miał bydz świętym, on Jureytc przewrotnego klámiąc mu się często, poznał, że miał bydz wielkim Świętym. Chrystus się w Nayswiętzym Sakrámentcie na rák wielu mieyscach replikuie, á Antoni uśtáwiczny ten cud czynił, i czyni

Nie tylko rezydować w Pádwi, całego świata był Doktorem; *Sanitas in pennis ejus*, lata dobroczynności swoja po wszystkim świecie. Chrystus niemym Rybom nie kazał, Antoniego kazającego tak wesoło słuchali, że z wody na ląd wyskakiwały, a nawet i dzikie zwierza na naukę jego z lasów przybiegały, &c. Tedy że Antoni *accessit ad perfectionem plenitudinis Christi*, musimy to przyznać, co Aniołowie przy śmierci jego, iak przy Narodzeniu Chrystusowym śpiewali: *Gloria in altissimis DEO*. tak przy grobie jego *Mortuus est magnus Sanctus*. A Święta Teresa widząc w Niebie obok z S. Oycem swoim Francyśkiem stojącego, zawołała: *Altissimus Antonius*. A patrząc na Chrystusa na jego Doktorskiej Xiedze siedzącego: gdzie Tron sobie założył chwały swojej, *Ponam in te Thronum meum*, pieścącego się z BOGIEM swoim, mówiła: *Antonius Christi formis*. To krótko powiedziawszy, konkluduję: Antoni Święty Cudotworny bez miary.

Konkluzya z Medytacya.

KTo też większy Dobrodziey? czy ten kto dać? czy ten co oddać? czy ten co dawać? czy ten, który albo zabrane, albo zgubione rzeczy oddać? Obojętne miłe i święte. Ale gdy się ta skupi *liberalitas*, to wysokiej kánonizacyi godna. Jáka zaśłużył Zacheusz, *Do, Reddo*, dał *dimidium Pauperibus*, ale więcej uczynił: *Reddo quadruplum*, miłsza jest ukrzywdzonemu dobroczynność, *Redde quod debes*, aniżeli mnieysze *donarium*, bo krom dobrodzieystwa, szczególny jest kordyał serca gdy się zgubą powróci. Miła była trzem Krolom z Nieba dárovizna, *Vidimus stellam ejus in Oriente*, ale w ten czas weselsza, gdy w Jerolimie zgasiła: a potym nad Bethleem zaiasiła, *Latati sunt gaudio magno*. Zgubił Pasterz na puszczy Owcę, i w domowych śmieciach Niewiasta Ewangeliczna drachnę: nigdy tak nie byli weseli, iak kiedy zgubę znaleźli. Ociec marnotrawcy Ewangelicznego, nayweselsza odebrał nowinę, *inventum est qui perierat*.

perierat. I was samych pytam? co wam milszego? czy? gdy kleynot iaki w szkátule macie? czy? gdy zgubiony ná zad się powraca? Inni Święci Boży konserwują nam fortunę, zdrowie, i życie nasze. Antoni S. *erepta restituit.* Ktoż się kiedy záwiódł ná S. Antonim? i Máchometáni, i Zydzi zowią go *Oddawca zgub swóich.* W Rękách Chrystusowych jest *Dies Domini sicut fur.* W rękách Antoniego wszyscy złodzieje, Rozbojnicy, który iako zá żywota kilkadziesiąt zápamiętáłych twarde sercá, tak i po śmierci przyćiska szkrupulami do oddania. A gdy zákámeniecia, gwałtem cudotwornym wydiera im *aliena pecta,* Wie ten Święty gdzie sercá złego szukać? iák owego Bogacza po śmierci znalazł serce, między workami jego, i w szkátule, *Ubi est thesaurus ejus, ibi est et cor ejus.* Wie gdzie? w kim zgubna jest cnota. Pisza *in ejus admirandis,* że iedná służebna zgubiwszy Páni swoiey perłę: przypadła z płaczem we Florencyi do Obrázu jego. Aż S. Antoni rzecze do niey, *gemmam amisti, et flevisi, Virginitatem perdidisti, et risisti.* Gubia cnotę! gubia! marność! otę ách iák wiele troskow! o támtę i żalu nie máisz! á on często odpowiada, *inventa, iterum peritura perit, et amittitur aeterna, et non fletis!* Kto tu z was kiedy *appellował* do S. Antoniego gdy zgubił cnotę? *gratiam a me petis, et gratiam DEI respicis?* Gdy zginęła iednemu trzcina: rzekł S. Antoni, *Laski szukaś? á takęż Boża stracił?* i dziwuję się, że i w tych niedozorách mórnych strożem jest S. Antoni. Jeżeli które Krolestwo! tedy nasze tego doznawa, że on jest *Fidelis ablatorum restitutor.* Prożno Krolowie nási przyśięgáia przy Koronacyách *restituendi ablata,* na co pámiętáiac Zygmunt III. w dzień S. Antoniego do Smoleńká niedobytey Fortecy, ná Imię S. Antoniego szturm przypusćł, *Antoni ablata restitue!* i wziął tryumfálnie Fortecę. Jeżeli kiedy, tedy tych czasów Krolestwo nasze ma wielkie *ablata,* ze wszystkiego wyrábowáne! Do ciebie *appellácy*a wszytkomożny Antoni, *Restitue,* á bardziej ielzcie gdy ginie Oyczyzná, i we krwi swoiey tonie. Święty

Antoni, wybaw nas z tej toni. Amen.

KAZAŁ

K A Z A N I E

Na Uroczystość
S. JANA CHRZCICIELA.

Elisabeth impletum est tempus pariendi, & peperit Filium. Luc. 2.

CZy Mátkami? że niedonoszone? czy Piástunkami? że nieunoszone? czy Mámkami się dziecie, że nieukołysane dzieci i subiektá, te nowe czasy rodza? pytam się! Podobnoć Mátkami. że tak wiele *Abortivos, Aborigenes*, odrodkow od stárodawnych zwyczáiow ráchujemy? I to jest ziem nászych przekléstwo: *Abortivi Tui in terra scribentur*, że się nie máłz czym popisac. - Podobnoć i Mámkami? że wiele Niedosyskow, Suchosnikow, álbo zbyt Máslausow: nie Ciceronow, ále Cyconiów Mázgáiówátých wydáia: w ktorých *Coagulatum est sicut lac cor meum*, álbo ich niedokarmia: o co się stáráła Sámuelowá Mátká Anná: (1. Reg. 1.) *Lactavit Filium suum donec amoveret eum à lacte*. i niechćiála prezenta- wac ná publikę. *Non vadam donec ablactetur infans, ut appareat ante conspectum Domini*. Albo też zbyt Pápinkami upieszcza. Podobnoć też i Piástunkami się dziecie, że nieunoszone, nieukołysane wychodza fantázye! Stárał się o to BOG, uczyniłszy się Mátká Izráelá, (Num. 11.) *Porta eos in sinu tuo, sicut solet nutrix portare infantulum*, áby Synowie Izráelá unoszeni byli. Była biedá z Ephráimem Pánu BOGU, iáko Ozeasz opiliwie: uczynił się karmicielem jego: *Ego Nutritivus Ephraim*, dosć go delikatnie i dozornie pilnował. *Az dilectus Ephraim* co? *Ephraim pascit ventos, & sequitur aëthem*. Ephráim pędziwiátr, kor- zagorzály.

zágorzały, nieunoszony, i musiał go BOG porzuć. Często się nie nádaia i Mácieryńskie pieścizoty, i Karmićielskie dozory Rodzicom. Ják gdy *1. aw. 3.* ukochana státuę Monarchá Bábi-lonski wystáwił, złotá i innych kleynotow ná to dzieło wy-sypał moc łroga, kazał się temu Bożyśczeni kłaniać! Postáwił go *in campo Duren*. Ták często bywa, wysypia Rodzice ná Edu-kácya, ná Cudzoziemskie Peregrynácie wiele złotá, i postáwia ná publice Seymikowey, Seymowey: aż moia státua *in Campo Duren* po Polsku: Wysła ná kámpania: aż ná plácu Márśowym *Duren*. A iák kiedy Aaron odarży Izraela z kleynotow, wo-lającego: *fat nobis Deus*, wszyscy się spodziewali, że coś miało wynisć grzecznego: albo Juppiter, albo Mars, albo Merku-ryusz? albo Lew, albo Orzeł! Aż *egressus est vitulus, Ciele mele*. Ták z Rodzićielskich impens i postátkow, i dozorow, wynidzie Ciołek: ktory tylko się gzić potrafi. Z Kancellaryi Polskiej Krolewskiej: Szlachcie nayzacniejszy wypada ten tytuł: *Uro-dzonemu*. Coć urodzeni, to zrodzeni! Ale nie wszyscy dono-szeni, unoszeni, ukołysani! W Athenach: *in porticu juventu-tis*, wisiała kolebka, w ktora pędziwiatrow swywołnych, mlóko-fow nieunoszonych *ad ludibrium* za pokutę kołysano, (*Valer. Maxim.*) A zaś w przednim Domu Polskim, ná mlóda a swy-wolna i swadliwie nieposłuszną żonkę, Mąż stateczny: zażył tegoz sposobu: że guj dziwaczyć poczęła, zaraz iá w kolebkę zwiázana wkładał, a pory kołysał, aż ukołysał i stateczna była. Takćiby trzeba niedonoszonych, znowu do kolebki. Takie był podobno z mlódu Salomon, o ktorego kolebce pisze Pismo Boże: *En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt*, kołysali go Mocarze, i ukoysali, że potym był *Rex Pacificus*. Niko-dem przyszedł w nocy, to iest ná zapadzie życia do Pana JE-ZUSA: aż mu Pan mowi: Staryś a Dziecię. Boć to z broda i wasami lata nie ida, (dosć miał lat Saul, a przecię *duorum erat annorum cum regnare cepisset*.) Aż ow Starzec, *Nunquid quis cum sit senex poterit introire in ventrem Matris sue?* Nie zro-zumiał tego *anigma!* Zrozumieli źli Synowie Polscy. Oyczyzna

u nich Mátkác! *ingemiscit & parturit*, á oni we wnętrzościach mǎszerniǎ. A iáko ieden w Zwiásku Báránowskiego (opisany u Załuskiego) odważył się powiedzieć: *In visceribus Patria utopiemus sǎble!* O Neronowie! co wam tá winná Agryppiná? chybá to, że przed czásem poroniłá! *Nondum adulta, & jam adultera.* Látá młode *præcoces fructus ferunt*, dla tego też wiele gnielek! Jákoś rǎnne owoce, bystre dowćipy, *immatura ingenia.* *Cuculus citius aliis ova parit*, coǎ potym, gdy z nich álbo kukulká nocna, álbo Dudek! álbo też záparztkow wiele. Takéi też czyniǎ Mátki! iák owá *Da mihi Filios?* áz będzie *Lupus rapax*, żmiiǎ iádowita. Jákie się Kázimierzowi z Domu Piastów óstáttniemu Krolowi, Potomkow zbytnie szukáiacemu: Monstrǎ rodziły. (*Długóś.*)

Rodzi się Jan wielki, ktoremu równego świat nie miał. *Impletum est tempus pariendi. Sacula tales pariunt.* Wiecki od Proroków stǎrych opisane Janá urodziły. Słóń co dzieśięć lat rodzi, dla tego też *Elephas quò nulla Belluarum prudentior.* Nie zǎraz się urodził Alcides: *Non una nox parturit Herculem!* ále też *ad prodigium* Mocarz! Nie był *ex hominibus Platonickis*, którzy się rǎno rodza, w południe żenia, w wieczor umieráia. Olbrzymowie się rodziłi ále we stu lat z Máruzalem á żyli do lat tysiácá. Táki był, i nád nich wyższy Jan, *Non surrexit major.* Trzebáby tu coś nád zwyczaj o nim powiedzieć? Bo Augustyn wielki mowi: *Joannes prodigium Natura & Gratia.* Dzieło Náтуры niezwyčajne: dopieroż láski Bożey przedziwne! przetoż o nim i gadać Káznodźciom trudno! zágluszył wszystkich *Vox Clamantis* Proroków, ále w kolebce samcy wszystkich Káznodźciów. Przeciész ná ten Assumpt: *Impletum est tempus pariendi*, wnoszę te Propozycye.

W Pierwszym Punkcie: *W Niemowlęcy Kolebce Jan głośny, którym głośem zágluszyły się wiecki.*

W Wtórym Punkcie: *Máluczki Jan w Kolebce, przcolbrzywał Naywyższych Gigántów.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT

PUNKT PIERWSZY.

W Niemowlęcy Kolehce tak głośny Jan! że zagłuszył i
nappełnił wszystkie wieki. Impletum est tempus.

Ktore Dzieci niepowściągliwych ámorow impet wytraca pieśń-
czoty piasłua, niedozor wychowuie: Tych nie jest *Ortus*,
ále *Abortus*, śmierć nie życie, taki żywot rodzi. Do Mátki ie-
dneý mowi Duch Boży: *Venter ejus eburneus, distinctus Sapphi-
rus*, (Syryácka wersya) *Venter ejus delicatus parturiens viperas*,
iászczurki, i żmiiie delicye rodza, Krzyknie Ráchel ná Jáko-
bá, *Gen. 30. Da mihi liberos alioquin moriar?* Miałáć Syná, *c. 35. Egre-
diente anima prae dolore, & imminente jam morte, vocavit no-
men filii sui Benoni, id est Filius Doloris mei.* Otoż pożytek!
niepowściągliweý chćiwości! A zás Oćiec názwał go *Beniamin*
Filius dextera, Práwica twoja. A uznał umieráiec co z niego
bydź miało, *Beniamin Lupus rapax*. I tak Ráchel iászczurkę,
Jákub Wilkońká spłodził i wychował. Rodza się Tamarze *Gen.*
38. dwáy Synowie: wyciągnie Zarám raczkę, In qua obstetrix
ligavit coccinum. Coś to zacnego będzie? iedwabiem go obwiáć!
będzie to *Oriens*? będzie to *Purpurat*? Aż Zarám ledwo Mátki
nie zabił, aż Zará (iák tłumáczy Thegastus) Ráná, Zábá się
urodziłá delikátna! Dostałá Ewá pierworodnego Syná, i pie-
legnowála iák Bożká, *posse di hominem per DEVM*, áż nád wszyt-
kie imoki iádowitzy! ktory Brátá swego pożáł *Domicius*
winszuiacym Rzymiánom Syná, tak odpowiedział: *Scitote: ex*
adultera lecto, nihil nisi horrendum & insatium posse procreari.
I zgodził się z S. Ambrożym: *Ex adultera Matre, nisi damnum*
pudoris, Ztad gdy Neronká, piesćilá Agryppiná, á wesoło ko-
lyśalá, *ad Limen ostii visum est fortuna simulacrum, gemuisse &*
flevisse, quod tam impio destinaretur. (*V. M.*) Przetoż Aniel-
ska dał instrukcyá Tobiaszowi młodemu *Cap. 7. S. Ráfá!* áby
z Święteý powsściągliwości rodził Synow. *Sed in Benedictionibus*
Abraha. Ják Abrahám ktoremu w stárości, dożyłácego poro-

dziła Izàáká Sara & Sera. Nierychło, ale poćiesznie, *Risum mihi fecit Dominus*, aż poćiechá! Wesołe i głośnie czasy były, (Gen. 4.) gdy w Domu Lámechá urodził się Jubal, *Ipse fuit Pater cantantium cythará & organo*. A zaś drugi Syn *Jubalcain faber in cuncta opera aris & ferri*, brzmiał swiár od trab i dzwonów łaskoru, i huku. I w ten czas się urodziły głośnie organy, melodyjne trabys, huczne dzwony. (iáko *Lyranus*.) Ale cóż to do czasów Pálestynskiego Janá? Urodziła się Trábá nád inne Prorockie głośniejsza: *Quasi tuba exalta vocem tuam*. Głos Przedwiecznego Słowá: *Vox Clamantis*; ták to huczne działo było: *In omnem terram exivit sonus ejus*, á ták miły dźwięk głosu tego: że nie tylko Pálestynskie Podgorze: z swemi Tátrami skakało, *Montes exultaverunt sicut arietes*. Ale też wesele świątá? *Vocabis Joannem, & erit gaudium tibi, & exultatio & multi in Nativitate ejus gaudebunt*. Jan *Exultatio*, wesołość głośnie. *Attendite Insula, & audite populi de longè*. Trabił onim Izáiaasz *Cap. 40*. Wesoło było w Polsce: gdy nowiná przysłała z Konstancyńskiego Concilium: *Ioannes Traba* Primás Polski Papieżem! z którego Honoru się *gloriosè* wymowił. Dopieroż gdy wielki Jan *Vox clamantis* zábrzmiał, *In Nativitate ejus gaudebunt*. Po wśzytkim świećcie nádzwyczajna brzmiała Hármónia, i wesołość, mowi S. Ephrem. Poświadcza *Guarrius*: *Joannis Nativitatem Gratia operabatur: Natura mirabatur: cessit Natura locum Gratiae, stupuit & jucundabatur*. Albo to nie *stupor*? urodzić się i wyrość Cedrem ták wysokim, z sprochniałego drzewa! *Sicut MARIAM veneramus, quia Virgo peperit, ita Elisabeth miramur, quia Anicula procreavit*. S. Ambroży. Niewiem który większy cud? czy gdy ná Látorość? czy gdy ná sprochniały m drzewie owoc się pokaże? á rzadki! á dożywały! Głos ludzki, jest to płód i Syn Słowá, iáko u Dyálektykow myśl, álbo *Verbum mentis*, yn Rozumu. A przecię i w ustách ludzkich tákie bywały głosy, że grzmiała ziemiá: Nie tylko o swoich Oratórách mawiála Gracya: *Demotheneus tonabat. Pericles fulminabat*. Nie tylko Apóstołowie niektórzy byli *Filii tonitru*. Nie tylko głośnie

głośnie w Athenách Heptaphonon, gdzie się siedmiorakię odzy-
wało Echo. Mamy w Zywościach Świętych nowego Testámen-
tu, że ieszcze w żywość Mátek swoich Benedykt zaśpiewał!
I głośno! Bernard zaśczekał: Kunegundá Ave gratiá plena wy-
mowiła, S. Kilian głośno ządzwonił: I S. Neryusz od S. Igná-
cego Campana Christi zwany. S. zaś Ignácy iák działa huczne
dał ogłos. Mnicyz to huczki były i rezonáncy? Ale wóie-
lonego Słowa Bożego: iák głosny Głos bydz był powinien
Altissimus dedit vocem suam. (Psal. 27.) Przeczytać Psalm 28. o
Janie napisany: Nád Jordanem, *Vox Domini super aquas, Vox*
Domini in virtute, &c. Nigdy tak hucznego Głosu świat nie
słyszał, aby magnificencya iego, łamiała, Cedry, wywracała, ko-
rzeniště Dęby, i puszcze. Głos Janow to sprawił, *Vox Clamantis*.
Porównały się z pádołánni Peliony: porównały się *Aspera, in-*
directa, i wyprostowały się drogi Pańskie. Mamy Historyę Pol-
ską. Sławny życiem i Cudámi Missyonarz Ruski, X. N. Tyrá-
wski, uciekając przed Orda i zbuntowanemi Kozakámi, miałac
Obraz z sobą Najświętszey Pánnny: gdy pod przykrą gorę z mordo-
wane postawił hetki. A Kosz Tatarski nie widząc go cudownie
minal. Usłyszał ná gorze huczny Dzwon: ná ktorego Echo przy-
szedł, a znalazzy zárosła w okopách pustynia, usłyszał słowá
głośnie, Tu. Tu, Tu. I z tego głosu: urodziło się przedziwne
w Jurowicach Ziáwienie! Ják zábrzmiał w Zywość Elzbiety
Dzwon wielki, *Vox Clamantis, Exultavit Infans*, stało się wiel-
kie Ziáwienie, *ad Revelationem Gentium*, i sprowadził do siebie
BOGARODZICĘ. O głośnie cudá! O Apostołách mowi
Psalmistá: *In omnem terram exivit sonus eorum*, A my z Ber-
nárdem S. *Joannes legitur in utero affecutus, quod Apostolica Celsti-*
tudo, tandem in longiore promissione meruit obtinere. Dowóćpie
go *Petrus Damiani* nazywa: *Summa Legis Joannes*. A to
iák rozumieć? Jákó w Regestrách Ráchmistrzych są mnicy-
z, są też i większe Percepty, a náostátku uniwersał *Summa* się
zowie. Ták BOG dwá ma Testámentá i Regestra, *Nova &*
Vetera, Nowy i stary Testáment i Percepty ich. Jan co ię

Summa Legis utriusq., iák światá záczetego Dzień Pierwszy, *Vespere & Mane Dies Primum*. Ták Jan: skóńczył wleczor stárego Testámentu, záczał nowego Poránek. Nie byłci on owym Południem: *Erat lux vera*, &c. ále był pierwszym zorzem, i Jutrzenka, nie był Słońcem, ále *erat Lucerna ardens*, która i Jędrzeiá i Piotrá, i innych Uczniów oświeciła i przyprowadziła do iásności. Wszyscy Apostołowie i Ewángelistowie záczynáia, á *Baptismate Joannis*, wokácyá swoię: iák o S. Piotr mowi. Nie dármo urodził się *in Solstitio Aëstivali*, iuż wyżey nikt postápic nie móże: *Non surrexit Major Ioanne*. Ale ná coż ia sforcuie się ná Pánegiryk iego? iuż te funkcye Słowo Boskie Chrystus, odpráwił *Matth. 11. Capit JESUS dicere ad turbas de Joanne: Quid existis videre? Byłóć co widziéć! było i czego słucháć? Prophetam?* A ia mowię *Plus quám Prophetam!* Tené zágłuszył wszystkich Proroków. Ani się Eliaszem, ani Jeremiaszem, ani żadnym nie názywał, bo był *Plus quám*, nád innych: Ten: któremu się dziwuiać Prorocy, o nim iák naywyższym Pyncypałem swoim, i Dokóńczyciélem Rátifikácyi Proroctwá. Prorokowáli A głos ten zágłuszyłwży ich Rezonáncy: wzbił się ku Niebu, i obłoki przeszedł, *Hic est enim de quo scriptum est: Ecce ego mitto Angelum meum*, &c. A tu Origenes zádáie questyá, iézeli też Jan Chrzéćciel nie był *Angelus incarnatu?* Podobnoć trzebá było: áby gdy BOG ná ziemię zstąpił z ieden Anioł *Regis ad exemplum* toż uczynił! Ale ná to odpowiedział Chryzolog, *Gloriosior est Joannes, quia Homo fuit á LEO missus: quia quod Angeli habent per naturam, Joannes per gratiam. Angelum esse Felicitatú est Joannem esse virtutis. Gabryel miał dóść Honoru! Missus est Angelus á DEO. Tenże tytuł ma S. Jan, Missus est Homo á LEO. I że przydano Homo, mósiemy wierzyć: że był Człowiekiem nád Aniołów! powiedziála to samá Bogárodzicia! Deposuit potentes de sede. Zrzucono Lucyperá! mowi *Guarricus. Dejectus Lucifer! & exaltati duo, MARIA & Joannes*. Porzuccie Trabý owe Aniołowie opisane *in Apocalypsi*: Jan naygłośnieysza i w Niebie Trabá! *Vox Clamantis*, Ale ná co ia áż do Niebá zázsedł!*

zależedł? Lubo wiem co Doktorowie trzymają, że Jan Chrzciciel najwyższa Hierarchii Niebieskiej otrzymał Stolicę. Ja się na doł spuszczaam do kolebki jego.

PUNKTWTORY.

Maluczki Jan w kolebce Przeolbrzymował,
Naywyższych Gigantow.

Nie samegoć to Janá przywilił, że wieszczym Duchem Dom swoy nápełnił. Każde Dziecię Prorokow rodzi. *Quid putas Puer iste erit?* Zwyczajna wrożka: *Co Rok, to Prorok.* Rodzi się Zoroástes Dziedzic Egiptu, i rozśmiał się! aż Wieszczkowie rusza Krolowi Oycu, że za jego Pánowania nikt smucić się i płakać nie miał. Rodzi się Sámson, białac i tłukac raczkami, aż Rodzice! *Ipsé liberabit Israël.* Ambrożemu w kolebce obfypia ustá pszczoły, aż go miódopłynnym Oratorem wroża! S. Dominik z gwiazda ná czele: aż wywrożyli, że miał bydz i był iásnością Kościoła Bożego! Znaleziono Lizdeyka Przodká Xiażat Rádziwiów w Gniaździe Orlim! aż o wysokim i Xiażęcym ánimuszku jego prorokuia! i wyprorokowano, pátrzac ná tak wysokiego Gniaźdą nieustánnych w szczęściu i gornych lotách, Sukcessorow. Monátfze Sycyliyskiemu dwá się urodzili Bliźniacy: Senat rewiduje łóżeczká, ieden z skuczona: drugi z otwártá raczka leżał. Aż tántego sknera, tego *Liberalemu* miánuia! Prawdác, że omylają wrożki. Já k 1. Parap. 3. Rodzi się Jábes boleciacey Mátee, názwał go *quia peperit eum cum dolore*, Bolaczka Rzeczypospolitey. Aż potym *erat autem labes Vir inclitus in fratribus suis, & invocavit DEUM Israël.* I S. Raymundus Nonnatus, wyrznięty z żywotá Mátki swey, *Vir Doloris*, ale Kościoła Bożego poćiechá. I Leopold Pierwizy wielki i w pokoju i ná woynách, dopieroż w Kátolickim Nábożenístwie prawdziwie *Leopoldus Magnus*. Zákazáneć sa Mátaćzne Prognoftyki PseudoAstrologistów, którzy eryguia Figury Nowonárodzoným. Ale Świętych Písmá Bożego Figur: nikt

zákazác

zakazać nie może. O najwyższym w kolebce prorokować się godzi! *Quis putas? puer iste erit?* Ustąły w Delfie, w Delu, i indyjscy izaitańskie *Oracula*, (mowi S. Ephrem) gdy Janą głos kwilącego się usłyszały. Ci co się Wieszczbiarstwem bawia i bawili, mają kunszt pięcioraki. Jedni się zowią *Hyromantiae*: drudzy *frontispiciu*, trzeci *Horoſcopiſta*, Czwarci *Aruſpices*, Piąci *Exſtiae*. Uczynię się na tę godzinę Prognoſtykarzem: *Hieromantiae* z ręku wroża: patrząc na kombinacya dłoniowych żyłek. Biorę świętą Janą niewinnego Raczkę: i patrząc co to za Ręką! aż Ewangelia mowi: *Manus Domini erat cum illo*. Dzieło to Práwicy Bożej! *Dextera Domini fecit virtutem*. Wielkie Boże Dzieło Niebo! a przecię tylko tam pracowały Pálce Boże: *Videbo Celos tuos, opera digitorum tuorum*. Nie małe morze, a w dłoni się Boskicy zmieściło. *Pugillo conſuſit aquas*. Duża máchyna ziemiá, a na trzech tylko pálcách wiſi, *appendit tribus digitis molem terrae*. A kiedy koło Janą pracować BOG poczał, *Fecit potentiam in brachio ſuo*, *Manus Domini erat cum illo*. To Ręká Boża! a S. Janá ſamego iáka: ſkurczone inni mają ręce. Mágdalená S. tylko do nog Chryſtuſowych, i Chánáneyſka Niewiaſta *ad fimbriam veſtimenti*, Tomáſz drżący od ſtráchu, nie śmiał do Boku, Jan upadſzy do Nog, *Non ſum dignus corrigiam calceamenti ſolvere*. A przecię podnioſł Rękę wyſoko! ách wyſoko! Nád Głowę Chryſtuſową! Gdy iego krzeſnym Oycem zoſtał. Chlubia ſię Potentaći ſwiátá, *An neſcis longas Regibus eſſe manus*. Alexándér wielki iedną ręká ſwiát ieden łapał, drugá, drugiemu nádiſtawiał. U Jaka S. tákże ręce duże! Jedną pokazał Wcielonego BOGA, *Ece Agnus DEI*. A drugá wſzytkiemu ſwiátu drogę do Niebá: *Parate viam Domini*, i proſte ſćielzki, *Reſtas facite ſemitas ejus*, to *Hyromancia*.

Frontiſpicij, Z Twarzy i czoła, Symmetryi, wrożyli. A iá *curioſe* patrząc na wielkiego Jáſiá. Widzę w nim Twarz Bożą, álbo iey podobná! *Ipe enim pracedet ante Faciem Domini*. Ten ci to ieſt! Front, Fáciatá! Koſciółá Chryſtuſowego! Ten to ieſt, o ktorým Máláchiáſz Anioł! *Qui praparabit viam, ante Faciem*

Faciem Tuam! Lisippus Alexandrowi prezentował dwa Posagi: Złoty, i Marmurowy. Za Posag Złoty, niechciał tylko dwa talenta dać Alexander, ale za Marmurowy, dwadzieścia. *Materia superabat opus!* Aniołowie u Ezechiela mieli twarze, *Facies Bovu, Aquila, &c.* Ale Jan *Faciem DEI!* Tę Facyatę długo i drogo wystawiała mocy Boskiej dziwna Architektoria!

Horoscopus, z Gwiazd, z Konstellacyi czynia *praesagia, ex concursu Siderum*. Gdy tego momentu gdy się dziecię rodzi, wielkie a przyjazne Planety się na Niebie schodzą. Jako gdy się rodziła Rodziicielka Boża, *Factum est signum magnum in caelo*. Mieściac pod nogi, Planety pierwsze na głowę, Słońce na pierś spadło. Nie mogło więcej i większych Planet zbiedz się razem! iak w Domu Zacharyasza Słońce wcielone stało w progach jego, na które krzyknął *illuminare!* i w ten czas było *Solstitium!* *MAKLA plena gratia*, to *Plenilunium*: Jan *precedet*. to *Aurora!* Zacharyasz i Elżbieta to *Phenomena!* słowem, coś się dziwnego a wesołego rodzi.

Aruspices zgromadzali różnego gatunku ptactwo, a z ich albo oświadczy, albo wesoły naniery brali otuchę. Należało się w Ogród Elżbiety wiele melodyjnego ptactwa, nigdy tak ani na Nabuchodonozora, ani na Ewangelicznym Drzewie, tyle gniazd nie było ile w tym Ogródku, a wszystkie wesołe. *In Nativitate ejus gaudebunt*. Pisze Pliniusz: *Est quoddam Aularum genus, quae, ex ovib. exclusa simul cantilebant*. Jeszcze się nie urodził Jan, a już skaczac! *exultavit Infans*. Ma to Jutrzenka: że Ptactwo na melodyę budzi. Jak w Dom Zacharyasza wszedł z Słońcem Jutrzenka: krom Anielskiego Ptactwa, Pieśni wielce Elżbieta intonuje! *Benedicta Tu*, Zacharyasz *Benedictus*, Bogarodzica *Magnificat*, o *felix Auspicium!*

Extista, wrożyli *ex Extis*, to jest z wnętrzości pobitych ofiar. A ja nie płatając niewinnego Anioła: Mało mi na tym; z żywota go Macierzynskiego mierzyc! *Exultavit Infans in utero*. Inni *erraverunt ab utero*, ten ieden *repletus Spiritu S. ab utero Matris suae*. Ale mam inne wnętrzości o których samże

Zácharyasz: *Per viscera misericordie DEI nostri.* Nie tak się Jan z żywota Mácieryńskiego urodził, iák ze wnętrznosci Miłosierdzia Bożego. Jużże darmo krzcić Krzciciela Páńskiego innemi tytułami! *Thomasz Anielski p. 3. q. 11. arg. 5. Decet DE. VM per negativa percipi, quod non sit: quàm affirmativa quid sit.* Toż też Augustyn o S. Janie mówi: *Ioannes omnia de se negat: Elias est? Non: Hieremias est? non: aut unus ex Prophetis? Non!* Coż tedy jest? Augustyn odpowiada: *Non est DEUS! Non est Christus!* i tu stąncią miarą niezmierzzonego w godności Janá.

Konkluzya z Medytacya.

CO w tym jest zá Sekret? że Národzenie Janá jest Uroczyste? *Prima Classis? Celebre? cum Octava?* A zaś zeście z tego swiátá, Święto powźednie? Jásiá w kolebce *Festum ad Populum?* A w Herodowej kátuszy S. Proroká, *de feria?* Wielkież to Święto! Niemowłące, Niewinność! Dáiz znáć Chrystusowi, *Joannes in vinculis?* Nie poszedł Chrystus! tylko odpowiedział: *Ite renuntiate Joanni, Caci vident, claudi ambulant!* Coż mu potym że ślepi widza? gdy on w ciemnicy: coż mu potym? że kulawi chodza: gdy on w dybkách i káydánach? Ruszyć było ássystencyi swoicy i potęgi. Ináczey się przedtym dźiało! Nie było żadnego Pofelstwa! A zaráz BOG Wcielony: *Abiit in Montana cum festinatione,* nosząc tę, która go nośiła, aby był z niewoli pętow uwolnił Janá. Podstárzily i sprácowány Prorok, nie mogli rękami okowanemi tego wyprośić: co bez próśby odebrał, zostáiaczy w ciemnicy Mácieryńskiej! Miłsze były, bo łzczęśliwsze skoki *in utero,* niż gdy głowá z karku skoczyła. O bo, dáyby się Niemowłące wrociły látá! więceyby sobie wyprosiły niewinne skoki, płęćm: niż stáre koláná klęceniem. Niechay mi níkt stárodawnych zwyczájow zaboboná ni nie zowie: Ze się Bylicámi dźis przepáluia! ognie po ulicách i polách nieca: A czemu nie ma niewinna młodoś dźis kwiećciem się uwienóczyć? Niech się młodziá koronua Liliámi: A zaś stárzy Głógami i Cierniámi!

Ciemniami! Uwieńcza i Dzieci niezmazane lędzwie *Sint lambi Vestri precinchi*, Pałcie tryumfalne ognie Pryncypałowi wafszemu! Nie zowie to *Sobotka*, ale *Sabbathum magnum*, bo to wielkie Święto: Dzieciństwo Święta świat cały zapalcie ta pochodnia: *Erat Joannes Lucerna ardens*. Już minęło *Solstitium*, a my na chwałę Janowa palmy Niebo! Ale iakos powoli gśnie: przy Słońcu Wcielonym *Ilum oportet crescere, me autem minus*, które *in Solstitio*, albo *post Solstitium* urodziło się światło, gorę bierze! A to światelko *post Solstitium* drobnicie. Głowę jego Chrystus wyłoko wyniesiona: A Jan poddał głowę pod miecz! *Me autem oportet minus*. Konczę na tym z kadem począł: że Janą w kolebce wielkiego, *impletum est tempus*. I Pierwszy, i Nowy Testament napełnił sława i Cnotami swemi: Dziecię trzyletnie Pustelnikiem zostało! *Neq. comedens, neq. bibens*. Po słami trzydziestoletniemi, moryfikacyami we włosiennicy: milczaniem głośnym. A potym na Herodą wołaiącym, *Non licet Tibi*, napełnił wszystkie wieki! A my dopełniamy owej niešťeśliwey miarki, *Implete mensuram Patrum*. Zmniejszyły się w stodołach krescencye, miary omłotow! Nie wymierzają się korce i miary dochodow. Wszystko miary nie ma, a swywoła nąd miarę rosć! Jużemy domierzyli złości! *Implevimus mensuram!*

BOŻE Dobrotliwy, nie domierzay łaskawości i miłosierdzia twego. AMEN.

K A Z A N I E

Na Uroczystość Pierwszych Apostołów
PIOTRA i PAWŁA.

Pisza Kroniki Polskie, że Roku 1492, dwa Słonec razem w jednym dniu zaśniali nąd Krakowem. Dziwy iasniacie!

Ddż

Alc

Ale to dziwniejsza się rzecz dzieić? że w jeden dzień dwa Południa, w jednym Południu dwa Słońca! w jedną Uroczystość dwóch pierwszych Potentatów, iakby w jeden Máiestat dziś Kościół Boży inronizował? Piotra i Pávła! *Principes Apostolorum*. I niegodzienie był Páweł osobnego mić Świętą? *Festum Celebre ad Populum*? Inni Apostołowie, Jędrzey, Thomasz, Jan, Bártłomiej, i Máciej, osobne maia Uroczystości! A S. Páweł światłości Ewángelii wzytek świat objaśniwszy, w jeden dzień z S. Piotrem pogodził się? Nie trzeba dzielić było, między którymi działu nigdy nie było. Dwa Ciała Święte: jedna Dusza i Duchem żyły! *Qui operatus est Petro in Apostolatu, cooperatus est & mihi*. A S. Leo: *De quorum meritis nihil dabitur statuere discretum: quia illos & electio pares, labor similes, finis fecit aequales*. Nie dobrzeby to było w Kościele Bożym: gdyby Piotr w Rzymie, Páweł w Azji pánował! Wiedział Páweł co się w Korynćie stało; *Ego sum Cepha, ego sum Pauli*! zaraz powstały dyfferencye, w jeden dzień, i ná jednymże mieyscu Męczenstwem swoim świadectwo Wierze Świętey dáli. *Gloriosi Principes terrarum quomodo dilexerunt se in vita, ita & in morte non sunt separati*. Światowej to Potencyi pierwszy przymiot! *Nulla fides Regni sociis*. Ezau z Jakobem w jednym Márki żywocie zgodzić się nie mogli! Abrahámowi z Lotem ciásna ziemia była! Saul z Dáwidem ná jednym tronie pogodzić się nie mogli. A świat cały Ablá i Káimá ogárnać. Szeroko się rozposćiera ámbicya! iak mury Rzymskie Romulusa i Remá, tak dwóch Lechá nášzego Synow ogárnać nie mogła Polska. Dwie wielkich Fámilii Dámy w Rzymie: Jedná Ciorká, druga Siestrzenicá, Pompeiuszowa i Juliuszowa: przedytym zgodne w jedney ławce w Cápitolium śiadywały: Aż gdy zaszły między Męzámí niesnaski: *Odit Caesar vè minorem, Pompejus vè parem*. Dość przestronna ławká, rozpuknać się musiała. *Sella licet lata est, non capit, una duas*. *(Minutius)* Ambicya z inwidya ná jednym krzesle osadzić się nie może. Jágello z Witoldem, dopieroż z Swidrygielem nie pomiescił się w Litwie. Strádnicki z Opalińskim 1694. o jedną knieię

knięcie i psa, krwawo wołowali, *de potioritate Juris*, i nie mogli rozgraniczyć się tą zawziętością, aż bătălia i Mogilami pod Kraśniczem. I w Niebie niezgodą była między S. Michałem i Lucyferem: o tron Boży: A potem między S. Gábryelem i Xiążęciem *Perfarum*, o Gubernę rąmtey Monárchii, iáko iest opisano u Dánielá *Cap. 9.* Niepokoioiw wśzytkich tą iest okázya, która wyrázili dway Snycerze w Rzymie: Jeden wystáwił dwoch Bożkow Bráćia Rodzona: *Rotus & Antorotus statuas de palma contententes*, którzy rozdárszy *Palmam*, *Laurum non meruerunt.* (*Valer. Maxim.*) A drugi, *Piladem & Orestem*, ná dwóch postumentách serdecznie się sćiskáiacych, gdy rowno stali. Aż gdy postument wytracono z pod nog iednego, rozdwoiły się przyiáźni, gdy upadáiacemu Orestesowi insultowano: *Pilades superavit Orestem.* Toć to naysćisleyszych affektow oczywiste *divortium*, *Inequalitas.* *Iudic. 5.* opiliáie Debora nieszczęście Izráelá: Gdy ná wojnę zátiacono: stanęły inne Woiewodztwá do potrzeby, aż gorne Woiewodztwo Rubenitow powádziło się, pomięszało się: *Diviso contra se Ruben, Magnanimorum reperta est contentio.* Certował Ruben z Bárákiem o Regiment, i do zgodnego nie przyszli boiu. Tać *emulácia*, często i tryumfow stráta, i niezgody przyczyna. Gdy Bathory wojował Moskwę, wzięliby byli *Wielkie Łaki*, & *consequenter* Moskwę: Ale się Mielecki powádził z Zamoyńskim o precedencyą. Nie ták się dziecie w Rzeczypospolitey Kościółá Bożego? Wiedział Páwel, że był *de tribu Gemini*, to iest nie sam ieden, i poddát Głowę swoię pod miecz: Daćci mi BOG (rzecze) Głowę Mądrosći pełną, *Doctor Gentium.* Ale iá unizyc trzebá! Niech Piotr i ná Krzyżu Głowá swá swiát podpięra, ná ziemię spuszczone: *Ja Capite Minor.* A ták się pogodzili obádwáy, i mieyscem Męczenstwá, i grobem, i dzisieyżym Swiętem. A Kościół Boży wojuiacy, tę *approbatie* Pryncypátow swych zgodę, obudwum dziś tryumf spráwuje. *Wielkiez to swięto! w Kosciele Bozym Pierwszych Panow Chrzesciáńskich zgodá!* O gdyby mi się dziś godziło, między Chrzesciáńskimi, á ná siebie zainuszonemi Woyskámí stanąć,

z Świętym á wielkim Leonem zawołałbym: *Fortuna Populorum; concordia Principum.* O gdyby tak się bili! żeby nam czupryną nie trzeszczała! Ale i tu Gościem stanawszy w Wilnie, w Stolicy W. X. Litewskiego w Katedralnym Kościele: przy początkach zawiętości tutecznych Stanów: Neutrálisła będąc, tę biórę materya.

W Pierwszym Punkcie: *Ziednoczenie Pierwszych Kościoła wojuiacego Potentatow Piotra i Pawła, iest Fortuna Chrześcijańska.*

W Wtórym: *S. Paweł iest Matka iedności.*

W Konkluzyi z Medytacya: *S. Piotr iest Ocieś Chrześcijańskiej Miłości.*

PUNKT PIERWSZY.

Ziednoczenie Pierwszych Kościoła Bożego Potentatow Piotra i Pawła Fortuna iest całego Chrześcijaństwa.

W Esoly był nád Inne w Izraelu tryumf. 1. Reg. 17. Gdy poziemny Dáwdek, żelazna obálił wieża: Olbrzymiego Goliatá, wyszedzły niezbroyny: á w procę swa wrzućiwszy kámiień, umierzy w samo czoło: I máchine owę żelazem okryta, obáli o ziemię: á nie miawszy oręża: dobędzie łamegoż Goliatá miecza, łeb mu utnie. Tryumf w Izraelu! To figurá byłá dzisieyszego wescła. Rzym Bálwochwálski uzbroiony swiátowa potencya, żelazne to Olbrzymstwo było: ieszcze u Dánielá opisane, wychodzi nowy Dáwid: Chrystusa rozumiektory w procę Krzyża swego, włożył ow kámiień, *Tu es Petrus,* Upátrzył tey Potencyi Głowę, *Orbis Roma Caput:* rzucił Opokę Piotrowa w Capitolium Rzymskie: A chce Madrości Bálwochwálskiej ućiać głowę, dobędzie mieczá Pawłowego, *In funda & gladio deieisti eum.* I zgodził się kámiień Piotrow, z mieczem Pawłowym, ná wywrocenie tak potężney Potencyi. A iáko u Dánielá

Dánielá kámiyk, który obálił státuę, i w perz iá obrocił, *crevit in Montem magnum*. Ták Fortuná Chrześciańska wygorowała się wysoko, nád inne swiátá poteneye, zgoda Piotrá i Páwła. Uczynił to Chrystus, cō Zachar. II. Pasterz. *Assumpsit mihi duas Virgas, unam vocavi Funiculum, & alteram Decorem, & pavi gregem*. Dwá berlá, *Virgas Directionis, Virgas Regni sui*, wziął w Rękę swoję Pan Pánuacych. Jedná *tuniculus, Potestas ligandi & solvendi* Piotr: *quodcumq; ligaveris super terram, erit ligatum & in Calis*. A drugie Berło *Vocavi Decorem, Páwel, Vas electionis, ut portet Nomen meum coram Gentibus & Regibus*. Ozdobá Imienia Chrystusowego, ozdobá Wiáry Páwel. A remi dwiema Berłami szczęśliwie pásie i rzadí Oweczárnia swoję, *& pavi gregem*. Ná poníženie Fáraoná, á podnieśienie Izczeńcia Izráelá, obrał sobie dwuch Bráći BOG, *Exod. 4. crater tuus Eloquens, Ipse erit Os tuum. Tu autem eris ei in bis, quæ ad DEUM pertinent*. Ták w nowym Testámencie dwóch sobie cudownych obrał Apostołów. Páwła, wielkiego Kráśsonowcę, ktorego ustámi uczynił, á zás Piotrá Głowá, która rzadí tym wśzytkim, *quæ ad DEUM pertinent*. A iák poki Aáron z Moyzeszem nieodstępnie spráwowáli powierzona funkcyá, poty kwitnęła Fortuná Izráelská? ták ná zgodzie Piotrá i Páwła Fortuná Chrześciańska. Te to sá kolumny ktoremi się wspiera Kościół Boży: *Columna Ignis* Páwel zárlivy, *Columna Nubis* Piotr pokutuiacy. Ci to sá dwá Cherubini Máiestat Arki Páńskiey piástuiacy. Ci to sá Flügá Chrystusowego, i chwały Bożey zprzeżá ták zgodnie prácutacy, *Currus Israël & auriga ejus. 1. Machab. 2.* Rozporządził Rzeczpospolita Izráelská tak Matatiasz: *Simon frater vester scio quod Vir Consilij est ipsum audite, & ipse erit vobis Pater. Judas fortis viribus. sit vobis Princeps militie, & ipseaget bellum populi*. Táká Chrystus właśnie dyspozycyá uczynił Chrześciańskiey Rzeczpospolitey. Páwel *fortis viribus, praeliatur bella Domini*. Uporne Zydostwo, Tyráńskie Bálwochwálstwo, zápalczywe zwoiował Herezye. A zás *Simon Petrus Vir Consilij, Kościółá woiuiacego Głowá. ipsum audite, & ipse erit vobis Pater.*
Oćiec.

Ociec Najwyższy Papa, *ipsum audite*. A iako pod támtym gubernium, upadła Izraela fortuna powstała, tak pod temi dwiema Rządzcami, szczęście Chrześciańskie nieporuszenie stoi. Na ozdobę Aaronskich piersi zawiesić BOG kazał, *Exod. 28.* nieoszacowane dwa kleynoty, *Pones in pectore Aaron Doctrinā & Veritatem*. Też dwa kleynoty, *in Pectorali* Oblubienicy swoje, Kościoła swiego zawiesił Chrystus. *Doctrinam Pauli, Veritatem Petri*. Páwlowá náuka, Prawdá nieporuszona Piotrowá, to ozdoby Chrześciańskiego Kościoła, w miłości osadzone. Jáko *Exod. 31.* do przedziwney fabryki przybytku swego zawołał BOG dwóch Rzemieślników, jednemu imię dał Beteleech, á drugiemu Ooliab, to jest: *Fundamentum & Ornamentum. Et implevit primum Spiritu DEI sapientia & scientia in omni opere, & in corde secundi, omnis eruditi posuit sapientiam in charitate sociali*. Tak ná Fá-brykę Kościoła swego Chrystus, Piotra za Opokę i Fundament *Super hanc petram edificabo Ecclesiam meam*. Páwła zá Ornament położył, *in charitate sociali*. O iaka tám między nie ni zgoda! Szczyćić się z tego *ad Galat. 2.* *Iacobus, Cephas, & Ioannes, qui videbantur Columna esse dextras dederunt mihi & Barnaba sociatis*. Do Piotrá po návroceniu swoim przypadł, *Veni videre Petrum*, podał mu rękę, á Piotr obłápiwszy návroconego, trzy dni go od siebie nie puścił. I tak zámochał, że go w Lisście swoim *Dilectissimum* zowie, *2. Petri 3.* *Charissimus frater noster Paulus, secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis. Uterq; mirabilis, uterq; didicit de calo Evangelium, uterq; non acquievit sanguini, uterq; Crucifixus, hic mortuus, ille adhuc vivus Christo confixus sum Cruci.* S. *Chrysost.* Było przyflowie w Athenách: *Si Dij humanitus ratiocinarentur, certe Cerebro Platonis si ad homines loquerentur, ore Lemosthenis*. To u nas Chrześcian prawdá, Chrystus w Kościele swoim rozumem Piotrowym, ięzykiem Páwlowym do nas gada. Psalmistá o nich prorokował: *Constitues eos Principes super omnem terram*. Glossa czyta: *Subter omnem terram*. Ci Potenciá sa trágatze światá, noszacy i wspieráacy ziemię. Bayki to co Poganin o Atlántowi i Alcydzie pochlebnym przypitowało pędzlem;

pedzlem: że na ich głowach świat się osadził. To prawdziwiey mowić o tych Apostołach: *Constitues eos Principes subter omnem terram*. Nie darmo Piotr, inaczey się krzyżować nie dał, tylko spuszczone na dół głowa. A ktoby w ten czas *reclā* od Antypodow na niego patrzył, przyznaczyć musiał, że na głowie Piotrowey, *Terra inclinata recumbit*. A Paweł *solo capite* od Piotra *Minor*, rzucił na ziemię Głowę, która trzy razy skoczywszy, do pomogła dźwigać upadającą ziemię, *Constitues eos Principes subter omnem terram*. Niechay dwoygłównym Orleim szczyć się *Romanum Imperium*. Dwimá temi wielkimi Głowami Chrześciańskie heibować się powinno szczęście.

PUNKT W T O R Y.

Świąty Paweł jest Matką świątey Jedności.

ZEby kiedy Męszczyzná był Matką, nie czytałem. Baieczne Pogánstwo przypisowało Jowiszowi, że z jego głowy urodził się *Pallas*. Mądrości to Przedwieczney szczęście: *Ego ex ore altissimi prodii, ante colles ego parturiebar, ex utero ante Luciferum genui Te*. Niecierpliwym i nie męskim Otrokom to przyznawia: *Concepit dolorem, & peperit iniquitatem*. Ale uczonym głowom to też allegoricę ákkomoduia, że ich dowcipne inwencye, *Ingenii conceptus & partus* zowie my, Była taka niedawnego czasu w wielkiego Downu Pánie Mánia, że Syná porodził, i niezmiernie się w podrzudku onym kochał. Prawdác że Pismo Boże przyznaie *Oycow, Abraham genuit Isaac, Isaac genuit Iacob, genuit, ále nie peperit*. Wołał Prorok na Izraelá, *Attendite ad Lectram, unde exiisti estis! Attendite ad Patrem vestrum. (Isaie 51.)* przyznáie, że Abrahám Ociec, ále i to: *Et attendite ad Saram, qua peperit vos, Sára Rodzicielká: Szczęśliwi sami w świecie Galata, álbo Halata, lub Halita: (iáko tłumácze) Haliczanie: że do nich odzywa się bydź dwoiáka Matką Paweł S. ad Galat 4. Fiholi mei quos iterum parturio, o słowá! Máćierzynie! Kiey pełne miłości! Synaczkowie moi, ego vos per Evangelium*

genui. To jedno Rodzićielstwo, *iterum parturio,* to drugie Măcierzynstwo! *Lac vobis potum dedi.* to trzećie! I ták Páweł S. troiáka Synaczkow swoich Mátka! Nie zrozumiał Stáry Nikodem choć Doktor, niebieskiego rodzenia, gdy mu Chrystus powiedział: *Amen amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit nudus, non potest videre Regnum DEI.* Zrozumiały Narody, *modo geniti infantes, quibus lacte opus est non solido cibo.* Ze Páweł był prawdziwą Mátka, gdy ná to z podziwieniem pátrzyły, że z ścietey szycie, nie krew, ále mleko płynęło. A Głowá S. troiákim skokiem trzy źródła mlekiem płynące otworzyły, i przyznały, że S. Páweł troiáka był Narodom Mátka. Ale co ia źródła wspominać? Cáleć to morzá mlekiem iego zabielały trzy rázy, 2. *Corinth. 11. Ter naufragium feci, nocte & die in profundo maris fui.* A Złotousty Doktor: *ibi profundi arena in aurum, mare in lac conversum esse vulgatur.* Ták to iest obiecána ziemiá, *Melle & lacte fluens.* A iáko Piotr był ówá opoka, *eduxit mel de petra, oleumq. de saxo durissimo.* Ták Páweł kánárámi płynął. Tu *Melliflui Doctores,* tu złotopłynni Chryzostomowie, tu Láktancyuszowie wszyscy czerpáli: á żaden dostátecznie nieprzebranych tájemnic doczerpác się nie mógł, bo i sam Piotr Głowá Kościoła Bożego przyznawa: o iego listách pisać: 2. *Petri 1: In quibus sunt quedam difficilia intellectu.* On ci to iest owo morze, ktore Jan S. widział, *& in conspectu throni mare vitreum, simile crystallo.* Irenaus stáry: *Simile lacti,* z ktorego płyną potoki Măcierzynskiej náuki. Szczyći się Dáwid *Psal. 21. Spes mea ab uberibus matris mee.* A Synowie Kościoła Bożego czym się karmia? mlekiem i krwią Páwlowá: że może káždy mowić: *Hic pascor a vulnere, hic lactor ab ubere.* Wszystkie Chrześcianstwo z Narodow BOGU zrodzone, przyznawać to musi, że był i iest Páweł *Doctor Gentium, Mater credentium, in una Sancta Catholica & Apostolica Ecclesia.* Jest Mátka częsem Bołciaca: 2. *ad Cor. 21. Quis infirmatur? & ego non infirmor? quis scandalizatur? & ego non uror?* Jáko plącz dziecinny rozkwili Matkę, i gorączká pali Rodzićielkę: tak Páwła S. przenikały wszystkie bole

bole Synow swoich. Rozecznał Sálomon prawdziwa od nieprawdziwey Mátki, 3. Reg. 3. gdy dekret serował, *Dividite infantem vivum in duas partes, &c.* aż Mátká prawdziwa krzyknęła: *Non dividatur?* *Commota enim sunt viscera ejus super filio suo.* Takie miał, wnętrności Máćierzynskiej miłości Páweł Święty. Závzięły się, iáko pisze 1. ad Cor. 1. w Korynćie dyssensye, między nowemi Chrześćianámi, aż tu boleiacy iák Mátká Páweł, pisze do Synow: *Significatum est mihi, quia contentiones sunt inter vos, quod unusquisq. vestrum dicit: Ego sum Pauli, ego autem Apostoli, ego autem Cephe, &c.* Zábolał ná to Páweł! *Nunquid pro vobis Paulus crucifixus?* A co po tych Synaczkowie niezgodách? *Cap. 12. In uno Spiritu omnes nos, in unum corpus baptizati sumus.* Czytać ten list pełen zgody, pełen miłości, i ziednoczenia. Gdyby dziś ten Apostoł między Chrześćianskieni w Wierze Dyssidentámi stánał, a ná rózne sekty tráfił, których nieprzeliczona mnogość krzewi się: *Ut discipulos suos trahant post se.* A usłyszał, *Ego sum Lutheri, ego sum Calvini, ego Menistae, ego Arrii, &c. &c.* Jákby nie záięknał: *In uno spiritu omnes nos, in unum corpus baptizati sumus.* A dopierożby zawołał *Seſtámini ná Sektarzow Charitatem.* A cały List przeczytawszy, rozforowáne áffektá i myśli w iednoby zláczył *Ciáło, in unum Corpus.* Przyznawa mu Kościół Kátolicki, co sam 2. ad Cor. 11. obízerno wyznawa, *Plus ego:* że nie był *Minimus Apostolorum.* Męczenstwá iego, prace Apostolskie, náuki dzienne i nocne, cudá nieprzeliczone, kto kiedy wymowi? Ustał Chryzostomá ięzyk, i innych Doktorow zmordowały się usta i piorá: To ia tylko nád inne przenoszę dziełá, że był Mátká zgody Chrześćianskiej. Postáwił BOG Cherubiná z ogniłym mieczem, przy Ráiu, aby nie dopuścił pustoszyć Boskiego Ogrodu. Postáwił i Páwłá w Kościele swoim, áby iego náuka wšzytkie dyssensye uspokoiła. Oto się pokázuia, á już wyniknęły cudákcie Hydry! dobadz mieczá twego Herkulesie kátolicki, á te wynkáiające rozumki wyniszcz. Już miecz Trybunáski Polskicy i práwiedliwości, przeszłego Parlámentu Poligamii od
Ecz Gdanskicy

Gdańskiej Luteryi wznieconey, uciął głowę, i Machometaniskie wyświecił i spalił *Principia*. Już i teraz 1715. pod Prezydencyą I. W. Balcera Wilczyckiego, Scholastyka Gnieźnieńskiego, Unruga przytarł rogow, *panali rogo* oddać Pałzkwile jego. Jeszcze Święty Apostole nasz, mowią Nasz bo są tradycye, żeś Haliczanom teraz naszym, Ewangelią przepowiadał. Dobadź mieczą ognistej żarliwości na nieprzyjaciół naszych, a Dyssydencyę Chrześcijańskie, i dyssydencyę domowe u nas uspokoy.

Konkluzya z Medytacya.

Święty Piotr Ociec Chrześcijańskiej Miłości.

PYta się w dzisiejszey Ewangelii Chrystus, *Quem dicunt esse Homines Filium Hominis?* Jeszcze Uczniowie Pańscy przyjemna niby daia informacya. *alij Ioannem Baptistam, alij Eliam, alij Hieremiam.* Ale trzebaćby też uszy między Faryzeuszow? Tam by się nasłuchać Chrystusowych Przewiskow: *Demonium habet, Vini potator, seducit turbas, &c.* Piotr odpowiedział najprawdziwiej: *Tu es Christus Filius DEI vivi.* A ztąd Polityczno Chrześcijańska wznieca się kwestya? Jeżeli też Przłożonym: należy się badać, o rozmowach i dyskursach Poddanych swoich? Origenes przeczy temu, *Ne scrutantes nimio Principes scrutinio, offendantur & turbentur. Qui amat fabulas, habebit fabulas.* Kazimierz i Ludwik Krolowie Polscy, mieli ten zwyczaj, że w nocy *incognito* po karczmach chodzili, dowiadywając się co polpółstwo o nich gada. I polpółście usłyszeli, czego słuchać nie trzeba. Sławna Apellefa indagacya, o misterstwie swoim. Wystawił Obraz Dyany na censurę polpółtą, każdy censurował, a on poprawował: Nos dłuższy, gębie skłonnieszy i inne Symmetryi członki: aż z poprawy i Censury publiczney *Monstrum*. A co się kiedy polpółstwu podoba? My Polacy, tylko do swych Monarchow przywary znaleźmy, choć też wiecey byli, iak Władysław, to Łokietek, że dysymulant, Efigmatyczny, to *Sputator*, albo Plwacz, że wyłoki, to Łaskonogi,

nogi, że gniewliwy, to śmiały Tyran, to Krzywouſt, to Chobry! choć doſć urody, i łaskawoſci mieli. Kaſimierzowi Architektowi Polſkiemu, przypisała Szlachta *Rex Plebejorum*, a ledwo ktoremu Monarſze: *Iuſtus, Pudicus, Magnus, &c.* iak inne Narody ſwych Panow tytułuią. Przecięsz nie zawadzi puſcić czasem między ludzi uſzy? *Quid dicunt?* Nie na to, żeby chluby ſzukać? i bydź owym Bálwaniſzczem prożney chwały, u Duchownych obrzydliwym. *Quid dicent?* ale żeby poprawić ſię czasem: *Qui odit correctionem, veſtigium eſt Peccatoris.* Spytał Cię Pierrze Chryſtus, co o mnie gadaia: á czemuś też nie spytał Chryſtusa, co też o Pierrze gadać będą? To, co Zácharyasz widział, *Cap. 3. Ecce lapis, quem dedi coram IEſu, ſuper unum lapidem ſeptem oculi ſunt.* Siedm ieſt zyzow, ktore ná tę Opokę patrza, á kázde oko miſſionámi gada ięzykow. Te będąciesz Pierrze miał oczy, *Atheiſmus, Ethniciſmus, Hereſis, Schiſma, Mundus, Caro, Infernus.* *Atheiſmus* gada, *Non eſt DEUS in Calo, nec Vicarius ejus ſuper terram.* *Ethniciſmus*, z Juliánem Apoſtátą, *Fex populi.* *Hereſis*, tá wſzetczne wymyſła tytuły. *Schiſma, Cephas ſine capite.* *Mundus*, że go máluia tyſym, obrywa wſzytkie włoſy z głowy ieſo. *Caro*, Nie pomniac że Chryſtus rzekł: *Caro & ſanguis non revelavit tibi,* cieľeſnoſciámi przecię popáſzkwilowała Herezya Koſciół Rzymſki. A co záſ Pickło páſzczękuie? i wymowić trudno! Nie moga gadać o dobrych, ludzie źli. *Non poſſunt loqui de bonis mali, quia mali ſunt.* (*Seneca.* Te złe ięzyki páſzczękuia ná S. Piotrá. Słuchaymy co ſwięte mówi Efeſkie Cōcilium i inne *Eccleſie Vertex, Chriſti Vicarius, Celi Ianitor, Petra Fidei, Moysiſ Succesor, &c.* *Arbor ramorum, Sol radiorum, &c.* Doktorowie záſ Święci. iáko *Matt. 31. Petrus primus, id eſt, nulli ſecundus, neq. in calo, neq. in terra ſimilis illi,* bo dána ſobie władza zlał ná niego Chryſtus: *Data eſt mihi poſeſſas in calo & in terra.* A BOG co mowi o Pierrze? Sławny kámierni Jákobow, *quem ſuppoſuerat capiti, fundens oleum de ſuper.* Dáleko ſławniejszy: *Tu eſ Cephas Caput, Tu eſ Petra,* ktory kámierni za głowę dawſzy Koſciółowi ſwemu, *erexit in titulum,*

Naywyższe BOG tytuły ná nim erygował. Pierwszy, *Beatus es Simon Bariona*, innych názwał *Filius Tonitru*, iego, *Synem Gołębice*. A ktoregoż to Syn Gołębiá? *Spiritus Sancti, qui apparuit in specie Columbae*. S. Hieronim ztad co decyduie Piotr, mowi: *Visum est Spiritui S. & nobis*. Ztad *Actor. s.* Cieniem swym, leczyl choroby, á czemu nie promieniem? bo się o nim mowić może: *Spiritus S. superveniet in Te, & virtus Altissimi obumbrabit ei*. Ták ná gorze Tabor slyszal Oycá Przedwiecznego głos, widzial Syná Bożego roziaśniała Twarz, á Duchá S. *in Nube lucida*, ktora *obumbravit eos*: Duch Boży ná poczatku *ferbatur super aquas*, á Syn iego Piotr, tákże *Piscator*. Anzelm S. o nim mowi: że Duch S. ná wszystkich Apostołow w ięzykach ognistych, á ná Piotrá *in specie Columba descendisse dicitur*. Ztad ieden śmiał to mowić: *Si Spiritus S. vellet incarnari, Petrus esset Spiritus S.* Ztad w nim były dwa przymioty: *Profecta! Estote simplices sicut Columbae*. A potym ultawiczne pokutne ięczenie, *Gemitibus inenarrabilibus*, do ktorego Heibowny iego pobudzał go kogut: ále w sercu miał gołębnik. Oto Prorok się dziwnie, *Ex omnibus volatilibus elegisti Columbam unam. Veni Columba mea in foraminibus Petra*, i tu się zagniezdził Duch S, Duch miłości, Duch zgody, i Personálna miłość. Tenći to iest Miłości troiáki Oćiec: *Petre amas me?* trzy rázy odpowiedział: *Tu scis, quia amo te*. Tenći to iest *Anchora Spei nostra*. Wiele rázy ten odpuszcza: Chrystus mu kazał 77. á przez te wieki wiele też on odpuscił grzechow? nikt do niego nie zákolácze żeby nie odpowiedział *Acesso vos*. Kluczami Podskárbi zasług Chrystusowych: nikomu pukáiacemu nie rzecze *Clausus est ianua*. Ze Piotrowi S. Poddána Polská, świádczy dániná dawna Święto-Pietrze názwana. Świádcza *Annales*, świádcza ták wiele Herbow Kluczy iego, świádcza Miásta ná Bramách swoich, Klucze iego málace. I ták trzymam, że ten *lanitor Celi*, żadnemu do niego nábożnemu Polakowi nie zámknie Nicbá. Amen.

K A Z A N I E

Na Uroczystość
NAWIEDZENIA Najswiętszey
Matki Boskiej.

*Exurgens MARIA abiit in Mon-
tana cum festinatione. Luc.1.*

Niesłychaney od BOGA ludziom wizyty, niewidanych między Mátka Boża á Elżbieta komplementow, Fest wielki Kościół Boży zawałał. O niewidána sceno! Syn Boży *de Majeſtate remittens* ſtudze ſwému wizytę oddaie, Najswiętsza MARYA, *etate Virguncula, dignitate Mater DEI* Stáruſzce, honor náwiedzenia ſwego czyni, ná ktore zádu miała ſzczęście Elżbietá, krzyknie: *undè mihi hoc, quod veniat Mater Domini mei ad me?* á niemówłecym ſkokiem przez dwie ſciánie, dwoch Świętych Zywoťow, byſtrym okiem doyżrzałwſzy BOGA ſwego przytomnoſci, Jan młody *Vox Clamantis*, głoſnie krzyczeć muſiał, *Undè mihi quod veniat DEUS meus ad me?* Nie dziwuy ſię tey polityce Janie, BOG Humániſta zoſtałwſzy, *factus Homo*, ſrodze ludzki. Grubo zákroił ná kroy cnoty Pogániſki Poetá: *Simplex & ruſtica virtus*, iákoby to w ſiermiędze chłopſkiej chodziła, ieſt proſta, bo bydz krzywa połaćinie nie umie, *curvari neſcia virtus*. Ale nie proſtaćzka, nád náture te czáſy były, gdy ná puſtyniách między Sátyrámí odludkiem była, teraz naykonnáćurálnieyſza náćurze náſzey ludzkoſć, wielkie Kolonie záłożyła, między wypolerowanym Szláchećwá ſtanem indigenat przyjeła, według Aryſtoteleſa: *Nobilitas vera eſt virtus*,

est virtus, quia est meritorum cum sanguine in posteros transfusio. Między wielkimi Urzędnikami, Officyalistami zowie się *Offici-
ositas*. W Miasteczkach powyrzucawszy grubiaństwo owo *Op-
pidum*, Chłopidum, zowie się *Civilitas*. W Miastach wielkich
między Mágistraty, politycznemi ludźmi, zowie się *Urbanitas*,
bo iák bez fundámentu fabryká, iák bez cnót politycznych
Miasto stać nie może. Zá czasu Aureliuszá Cesarzá, Rozboy-
nicy Tyryjscy przywileie uprosili sobie, áby sobie nád morzem
Miasto wymurowáli: Co záczna murować, to się wszystko oba-
ła, gdy ná to nieszczęście swoje przed Cesarzem nárzekáli, że
się gruntu dobrąć nie mogli: respons dał taki, Cesarz, nieludz-
kim Rozboynikom, Miast wielkich gruntem naylepszym Cnotá,
Fundamentum Civitatum Humanitas. Gdy się spártánczykowie
upomináli u Krolá, áby im mury koło Miásta budował, odpo-
wiedział: iezeli miasto cegły, polityczne cnoty, a miasto wapná
unie to jest zgodá będzie, zácynam zakázane právem fabry-
kować mury. A gdy odpowiedzieli: *Quid ni?* Odpowiedział:
*Afferte corda Civium perpolita, aliás, si sunt scabrosa, Sparta erit
magnus ruinarum tumultus.* Co Rzeczypospolite funduje? tyl-
ko iedność serc, uprzejmość, życzliwość, słowem: ludzkość.
Czym Bábilon zginał, że ieden do drugiego słowa dobrego nie
rzekł? Czym Sodómá i Gomorrá spłonęła, że Aniołów Bożych,
Gościów u siebie poczęciwie nie przyięła. Ráchaby Dom, ochot-
ta ku Gościom Izráelskim szpiegom salwował się. Zacheusz-
wemu Domowi *Salus huic Domui*. że Páná JEZUSA, *excepit illum
gaudens*. Piaślow Fámilia, czym powstała, że Scym Kruświcki,
bá nawet i samych Świętych boskich uczyłował. *Pater viven-
tium Abrahám*; że Aniołów, á w ich Olobách Troycę Świętą,
ochotnie przyięł: *Cum vidisset cucurrit*. Ná co *Origenes*, *abra-
kam currit, uxor festinat, accelerat puer, nullus est piger in Domo
sapientu*. Rádził, Rad żywił zwány, ktorego przysłowie było:
czapka, páyka, zwabił uprzejmością swoją wielkie Pánstwa Ko-
ronie Polskicy, i máło nie berło w Dom twoy uniżonością.
Sam Chrystus Pan, *proficiebat gratiá apud Deum & Homines*.

U Poganiństwa najwyższy BOG, lubo w ręku pioruny nośił, prze-
 cię się zwał *Iovis, Iovialis*, miły, przyjemny. Tych wiekow po-
 lityczna ludzkość, wszystkà ná Offertách. Starzy Polacy ználi
 się ná nich. ále tylko przy Ołtarzách, káždy był *amicus ad
 Aras*, bo się niewstydzili wziąwszy się zá ręce wprzod męszczy-
 zná, potym białogłowy ná *Offertoria* do Ołtarzow chodzieć:
 zwłaszcza, gdy się z sobą iednali, wprzod według Ewángelii
deponabant munera ad altare, á potym *reconciliati* ná zwyczajne
 w Kościele Bozym Offerty chodzili: teraz z Kościoła do pry-
 watnych przemieslił ie Pálácow, i ztad názbýt Offert, komplemen-
 tow. S. Sálezy fundował Zakonniczki Święte á *Uisitacione*, ále
 Politya terażniejsza wiele ma Wizytek, gdy światowe Dámy,
 i Káwálerom, nieproszone, oddáia w dzień i noc wizyty. Nay-
 świętsza Bogárodzicá przybieglá *in Domum Zacharia*, & *saluta-
 vit Elisabeth*, wprzod było Gospodarzowi oddać honor: á oná
 minawszy choć stárego Zacháryasza, *salutavit Elisabeth*, á teraz
 się znáyduia takie polityczne wizyty, że wprzod światowa Dá-
 má, náwiedzi Jegomości niż Jeymość. Wprzod Káwáler do
 Jeymości tráfił, niż do Gospodarzá. W Wárszawie tráfiło mi
 się żem ná Pálác przyszedszy, pytał Szylwáchá Mázurá, co się
 tu dzieie? Chciał mi odpowiedzieć Wizytá: ále że nie potráfił,
 odpowiedział Biesitá, á ia sobie pomyślił, prawdziwie swawolna
 wizytá, Biesitá. Wizytatorów wiele o pułnocy, cudze gospody
 lustrniacych, szynkarkom dobra noc i dobry dzień powiádáia,
 ále to nie iest *urbanitas*, sed *turbanitas*. Náwiedziłi Abráhá-
 má trzy Anieli, biorac ná się Troyce Przenayświętzey Oso-
 by: stały namioty iákby Pálácc polne, widzieli że tám byłá
 Sárá, *quare risit Sara?* á tám żaden nie wszedł z gospodarzem
 ochoczym, cięszyli się, tráktowali się, ále przecię ostrożnie od
 konwersacyi, i Świętey Niewiásty. Zácháryasz Święty Kápián,
 czy też w Domu twoim z Nayswiętszà Páunna gadał? to Ewán-
 gelia powiáda, że oniemiał, áż do urodzenia syná swego, z tad
ansero, że i do Nayswiętzey Bogárodzicy nic nie przemowił,
 bo tak Kápiánowi należało, choćby też był *Eloquentissimus Pro-
 pheta*,

pheta. Co to jest? że kiedy Kápláni w Paćierzách mowiemy: *Deus in adiutorium meum intende*, ząwżse się żegnamy? przyszlą mi tá reflexya, że Białogłowá pierwsza owá, zowie się *adiutorium*, *faciamus illi adiutorium simile*, żegnayćie się Kápláni *ab isto adiutorio*. Zácharyasz nie przemowił nic do Nayswiętszey Mátki Bożey. Dom Zácharyaszá był to Święty Szpital, Gospodarz Dział lerni, Elżbietá Stáruszká, á Jan sześćiomiesięczny *in carceribus*. Tych náwiedza Nayswiętsza Mátká Boża, nám przykład dáiac, ábysmy też i Szpitale, i *Carceres* náwiedzáli, boć to ciężki dekret ostátni, *Infirmus fui, in carcere, & non visitastis me*, nie były to *Montana*, gdzie Nayswiętsza Pánná pobiegła, ále iákis depres godności icy Máćierzynistwá. Była ona *Mons in vertice montium*, mowi *V. Beda: Exurgens in montana, qua nunquam cecidit, abiit in montes, qua nunquam inferius fuit*, Wielka przepásć była pokory icy, *Ecce Ancilla Domini, quia respexit nihilitatem meam*, ále przypadzy ná Podgorze Pálestyńskie dopiero wpadła ieszcze w niższá przepásć, kiedy się stálá słuźebnicá sług swoich, Zácharyaszá, Elżbiety, i Janá, á przecię w tey przepásći i Ewángelistowie i Święci Doktorowie, i Kóściół Boży wysokości, *Montana* upátruic: *Abiit in Montana*. Co ia explikuic: powiem:

W Pierwszym Punkćie: Nayswiętsza Panna ludzkością i uniżonością swoią, wśytkie wysokości przerosta.

W Wtórym Punkćie: Abiit in Montana. Gora rzeczy ida, gdzie Nayswiętsza Matka gości.

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Nayswiętsza Panna ludzkością i uniżonością swoią, wśytkie wysokości przerosta.

CO to jest że Ewángelistá Páński, Chrystusowe drogi opisuic przytrudnieysze i wysokie, tego słowá záżywa, *ascendit*,
Esce

Ecce ascendimus Hierosolymam, ascendit in montem Thabor, &c. i trudna drogę opisywać Najsświętszej Mátki Bożej w Podgorze, in Montana, tego terminu záżywa: *abiit cum festinatione* Wiem że leciała, która Duch Boży sam unosił, bo Aniołowie od tej Arki daleko byli. Pytają się Doktorowie, jeżeli też Najsświętsza Bogarodzica miała Strożá Anioła? Prawdą że Gábryel był u niej iák Posłánnik od BOGA, *Missus est Angelus Gabriel à DEO*, ále odpráwiwszy funkcyę legácyi swoiey, (mówi Ewángelistá:) *Discessit Angelus ab ea.* Arká stárego Testámentu potrzebowała Chernbinów, Ray potrzebował z mieczem ognistym Strożá, ále Najswiętsza Pánnę sam Duch Boży w Osobie swoiey strzegł! *Spiritus Sanctus superveniet in te, i ten ja unosił z owym krórego w żywocie nosiłá, portabat portantem se.* Nie była tam *festinatio* z wielkim zmordowaniem, bo iákó S. Dámáscen kon-templuie, wszystkie góry, unizáły wierzchołki swoje, wszystkie kwiaty, stáły się pod nogi Najswiętszej Dżewice, wszystkie lásy i drzewá blisko stojące, chłodnik czyniły. Aczkolwiek nie potrzebowała tej umbry, bo miała umbellę owę: *Virtus Altissimi obumbravit tibi.* Świátowych Honorów gradusy są, áscensy z jednego szczeblá ná drugi, iákó i Anielskie procedery ná owcy drabinie, która widział Jákob, *Angelos ascendentes.* Honor Najswiętszej Mátki Bożej záwsze był *Descensus*, iákó mówi Chryzostom S. *Abiit in Montana, descendit ad Elisabeth.* O wielkiz to descens godności Macierzynstwa Bożego, w dom słuźebniczy! Niosąc BOGA w żywocie, trzebá było, áby deptála po Niebie, po kárkách Cherubinów chodziła, nie spoyrzála ná Elżbietę. Jáko Gryfiná czarnego Leczka żoná, z prostej kondycyi Monárchiniá zostawszy, przenosiła okiem, nie tylko Szláchciánki Polskie, ále Senatorki i Xiężny. Ták jest fortun i Honorów świátowych fantástyczna mánierá, wysoko pátrzyć ná wyłokim stopniu. *Genes. 16.* Agár niewolnicá Abráhámowá, *Concepisse se videns despexit Dominam suam*, do czego przykładá *Cornelius à Lapide: Desputabat Dominam suam magis intumescens quam ejus uterum.* Nádymania Honory lekkie fantázye, Najswiętsza Mátkę

Boża, *gravida* DEO, *nil preter DEUM attollebat*. Bernard S. napisał: *Magna prorsus & rara humilitas honorata*. A S. Chryzostom: *Difficilis, Castitas in otio, humilitas in honore*. Teni dánk, godność ma Nayswiętszey MARYI, że w naywiększey godności, nayspokornieysza była. *DEO consanguinea, quia Mater, ad cognatam suam descendit*, dziwnie się S. Ambroży. Tákci trzebá, im obfituia drzewá w doyżrzálszy owoc, tym gáleżie bárdziej niża, kłosy żyzne spuszczaia się ku ziemi, ták Honor, *se pondere prodit. Virgil*. Já k ná wadze złoto ná doł, fałsz po-
złóciłszy w gorę, ták pospolicie naywięksi ludźie, tym się bárdziej uniżaia, á lichotá podnosi rogi. Nie prę tego, że w świeckiey mánierze, *sunt, qui se nequiter humiliant*, podobni Wielbładowi, który się uniża i klęczy, *donec accipiat*, podobni Orłowi, który ná to się ná doł spuszcza, żeby co porwał. Sa tácy iák ow Mnich, o którym Berlinus, záwſze z skrzywioná głowká, *Frater Modestus*, áz gdy go Opátem obrano, gora nád innych pátrzył, á dziwuiacym się odpowiađał: *Canobii claves quarebam, quibus repertis cervicem attollo*. Kroby chciał wiedzieć co to iest pokorá? trzebá wysłuchać Klimáká, Dzieciow Pustelniczych Pifarzá, on powiađa, że się zszedłszy ná kollácyá Święci Pustelnicy, dysputuiac o prawdziwey pokorze, to postanowili: *Humilitas est gratia sine nomine, ibi nominis aliquid acquirit, ubi neſcitur*. Imię pokory mamy, rzecz, trudno znaleźć. Trzymam się przecię *Laurentium Justinianum: Humilitas est virtus, quæ ex cognomine sui, aliquis infra se descendit*. Możć się kto uniżyć, álbo wyższemu nád siebie, álbo rownemu, ále niżej nád siebie zniżyć się, to tylko cnotá Chrystusa nášzego, który z sta-
piwszy z Niebá, *formam servi accipiens, humiliavit se usq. ad mortem, mortem autem Crucis*. A potym Nayswiętszey Bogárodzicy, która się ukorzywszy nayniższym flugom swoim, záflu-
żyła to sobie co iej Syn naymilszy *propter quod exaltavit illum DEUS, & dedit illi nomen, supra omne nomen*. Zazdroſzcza wſzytkie ſtrumienia, rzeki, ieżiorá, i stáwy, szczęścia tego mo-
rzu, że ma nádane imię od BOGA, *appellavitq. DEUS congregatio*

gationes aquarum maria. Rádyby były złote Páktole, żyjące Nile! kánarowe źródlá, temu Imieniu. Ja tę uważam w morzu *qualitatem*, że ma *Altum*, iák w Ewángelii Piotrowi rzeczonó: *Duc in altum*, ále też ma zaráz i *profundum*. i zda się że to iedno w morzu *altum* i *profundum*. Nád to, *Omnia flumina currunt in mare, & mare non redundat.* Do inszych potokow ládá deszczyk spádnie, áż się zaráz wylewáia nád brzegi swoje, rwa támy, szumicia, nádymáia się, á morze lubo cáłego świata inundácy w nie wpływáia, *non redundat.* Strumyczki mále, gorne fantázye czynia, iák owemu u Psalmisty: *De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput.* Gdyby álbo winem, álbo innym kánarem podweselił głowę, nie žalby iey podnieść, ále woda prosta i licha szumieć, to nádętość. Rzeká Jordan, ma zázawsze *obfite wody*, ále zá czásu Jozuego, gdy Arkę Páńska obaczył, *conversus est retrorsum*, i wyfigurował wody swoje nádymáiac się flukrámi i szczęściem swoim. Krople to, krople! cokolwiek spłynęło ná wšzytko stworzenie respektem Nayświétszey MARYI, á MARYA *non redundat*, im wyższe u niey *altum*, tym niższe *profundum*. Inni w pierwszym blásku fortuny od BOGA dáney, zaráz chcą południowác, ferenissimowác, iák dał iskřę BOG zaránnego zorza Lucyferowi, *qui mane oriebaris*, á on przepadszy południe, o pułnocnym Máieściaćie myśli. *Sedebo in Aquilone, & ero similis Altissimo.* A Nayświétsza Mátká Boża, w samym *Solstitium* łask Bożych *gratiá plena.* *Mulier amicta Sole*, w żywoćie nie stworzone nosząc Słonce, tym bárdziey pokornieysza. Numeryaná Césarza żoná, gdy Oćiec i Mátká, i krewni, winszuiac iey honoru przyszli, áni ná nich spoyżrzála: *Nescio vos.* Chwalebnieysza Esther w Piśmie Bożym, nie odmieniła ná Krolewskim tronie obyczáiw dawnych, przyjmuiac Márdocheuszá Stryiá ubogiego, i Bráćia ukorzoná. *Observabat Esther, & ita cuncta faciebat, uti eo tempore solita erat dum parvulam Mardocheus nutrebat.* Jeszcze cóś podleyszego czyni dziś Bogárodzicá, że się zádziwiła Elźbićtá. *Et unde hoc mihi, quod veniat Mater Domini mei ad me?* á bárdziey się dumieć

trzebá: *unde hoc quod serviat mihi?* Co to jest! że Kościół Boży wprzód celebruje Uroczystość S. Janá, niż wizytácyá Nayswiętszey Mátki Bożey? Dziś nam Ewángelia czyta: *Exultavit infans in utero, á już amina! tydzień, Elisabeth, impletum est tempus pariendi, & peperit.* A trzebá wiedzieć, że Kościół Boży Chronologia życia Chrystusowego Tájemnic *punctualissimé* obserwuje. Ná tę wątpliwosc tak odpowiadám: Nie w ten czas Święci Kościół Boży, ákcye Świętych swoich, gdy się záczynáia, ále w ten czas gdy się doskonála i kończa, boć to niedola ludzka: *hic capit edificare non potuit consummare,* nie w ten czas, gdy w niewiedziny przyszła Nayswiętsza Pánná, wizytácyá iey obchodzi, ále kiedy usługi swoje skonczywszy z Domu Zacharyaszowego wyszła, *Manjit autem MARIA penes Elisabeth, mensibus circiter tribus.* Trzy Miesiące usługowała Elzbiecie, i ztamtadby nie wyszła była, gdyby iey nie wyciągnął S. Jozef. Co tam iey za zabawy były? co za usługi pokorne? zostáwuję kontemplácyi S. Bonáwentury, który Nayswiętszą Mátkę, Waga názwał: *Nostra Satera salutis,* nie owa szala Bábilonska, gdzie Bált hazár położony, *Appensus es in satera, inventus es minus habens,* ále taką, *Continua relationis actualis equilibrium ad Divinam Majestatem, & sui nobilitatem.* i im bárdziej BÓG nákladał skárbow swoich, kásk ná nie, tym oná w sobie *inveniebat nihil habens.* I to tam było, co S. Bernard mowi: *Sicut nulla post Filium DEI creatura ascendit in Gratiarum DEI dignitate, sic nec descendit, tantum, in abyssum humilitate.* A BÓG co uczynił? *Deposuit potentes de sede, & exaltavit humiles.* Pokorę iey *supra omnia Montana* wygorował. U Dánielá kámyk ieden zniżył się do nog státy: *Abscissus est lapis de monte, & percussit Statuam in pedibus.* Nie miał się do głowy, áni do bogátych innych metallow, áz *lapis crevit in montem magnum.* wyniosł pokorá swojá. Tak Nayswiętsza Mátká Boża unizáiac się, wyniosła Pálestynskie Podgorze nád wszystkie Peliony. To Dizewo, które rodzić miało ow owoc: *Benedictus fructus ventris tui,* którym *gravida non gravata,* gáłęzie swoje upiżonością skłániála, wyniosła się nád

nád wszystkie Cedry. Elżbietá iá wita, wynoszac nád wszystko stworzenie: *Unde mihi hoc, quod veniat Mater Domini mei ad me?* á; oná się kłania: *quia respexit humilitatem meam.* Tákéi tá Konchá która naybogátsze rodzi perły, ná dnie samym morskim siedzi. Ten Okrét który iest łádowny, głębiey się zniża, Pálmá drzewo im bárdziej *gravatur*, spuszcza gáłęzie swoie, ále wy-
żey rośnie. Ták Bogárodzicá ta święta demissyá, ták się wy-
niosła, że wszystkie Narody pátrzac ná iey wysokość godności,
błogosławia BOGA i iá; *Beatam me dicent omnes generationes.*

PUNKT WTORY.

Góra rzeczy idá gdzie Najsświętsza Matka gości.

BAyká to byłá, że Scipio wielki po zwycięstwach Kártáginy, gdy ná noc w Chłopskiej stánał chácie, Domek ow obrocił się w wielki Páłac: *Parva domus subito praegrandem excrevit in aulam.* To pewnieysza, że gdy Najswiętsza Pánná przyszła do Bethleem z Jozefem, że *locus non erat in diversorio*, i w Mieście trudno było gospody znaleźć, do prostego chlewá zaprowadził Bogárodzicę. Aż tu iáda trzy Królowie cóż znáyduia? *Intrans-tes Domum invenerunt Puerum cum MARIA Matre eius*, ták prędko z Chlewá Dom urosł, gdzie Najswiętsza MARYA stánęła. Toć się i z Zácharyaszowym Domem stáło, ubóstwo tám i nędzá przedtym mieszkała, ále wyrosł Dom ná wysoki Páłac, i bogáty, iak sama spiewa w swoim *Magnificat*, *et exaltavit humiles*, a Jana ubožuchnego prawie *de stercore crexit pauperem.* O dwóch czytam w Písmie Bożym szkátułách: Jedná *Esther* 3. szczęścia Babilońskiego skarbnica: *Tunc misse sunt sortes in Arcam, que dicitur Hebraicè Phur, i po łacinie takich szkátuł pełno teraz,* w których Fortuna Rzeczypospolitey przepada, u tych Furfantow *Hebraicè et latine fur.* Nad tym się dżisiay nie bawiac. 2. Reg. 6. Szkátułę Testamentu w Dom Obededona wnosza, áż Fortuna z niey wypada. Tákéiby trzeba, żeby nie zapakowane wielkich Panow szkátuły były. Miał *Vespasianus ad imitationem*

Arki Pańskiej szkatułę, tak misterna, że co godzina wychodziła z niej Fortuna z Kornukopiami, na którą złatali się Przyjaciele, bo sypała rzesistą złoto na nich, a gdy się ten raz zepsował Zegar, Titus zawołał: *Diem perdidimus*. Takie być powinny Pańskie szkatuły, przyjaciel chca mieć, trzeba sypać. A jeżeli Figura może być lepsza, iak przychodząca w Dom Zacharyaszow Arka nowego Testamentu, Szkatuła ubogacona, drogą perła Panem JEZUSEM w żywocie Macierzyńskim zakrytą, która wizyta swoją Elżbietę i Jana uciechawszy, szczęściem wszelakim napelniła. Może się lepiej szczyć, niż *Genes. 30.* Jakob przed Labanem: *Modicum habuisti antequam venirem, & nunc dives effectus es, benedixitq. tibi DEUS ad introitum meum*. Jeżeli za przysięciem w Dom Zacharyaszow Pana JEZUSA, *Salus huic Domui facta est*, dopieroż przez trzy Miesiące mięszkając w Domu Elżbiety, iakiey tam nie zamnożyła fortuny. Temu się jednak dziwnie, że cudotworna Panna, niemego Zacharyasza języka, nie rozwiązała? gadać Ociec nie mógł, gdy głos wołającego zamknięty był w żywocie, konceptuie Chryzolog. A Ambroży S. tę nauczkę daie: *Discite Virgines, non alios in Republica miscere sermones*, nie na gadanie przyszła ta S. Panna w Dom cudzy, nie na chychotach czas trawić, &c. I z Zacharyaszem choć z Xiegdzem Najsświętsza Panna gadać niechciała, bo na infsz funkcya przyszła. Gdy Filistynowie Arkę Pańską wnieśli do Kościoła Dagona. *Et ecce Dagon jacebat pronus ante Arcam DEI. (1. Reg. 5.)* Tak się tu dziecie, wyrzuciła Najswiętsza Matka Boża z Domu Zacharyaszowego czartowstwo, rozwiązała pęta i kaydany pierworodnego grzechu. Wykoczył Jan wesoły, *exultavit infans in utero*. A iako Dawid przed Arką Pańską skakał, tak Jan niewinny przed Najswiętszą Matką Bożą pisał. A czyiaby nie wykoczyła Dusza, gdyby wiedziała, że wolna od grzechu. Miał Dawid taki instrument muzyczny, że gdy zagrał, czart od Saula uciekał. Teraz gdy zagrała, czarci podobno w swy wolne nogi wstępują. O Cytra Ducha Bożego, melodia wszytkiego stworzenia w Dom Zacharyasza przyszła,
a czart

a czart z pierworodna zaraza uciekać musi. A iako nie
 miał skakać Jan w żywocie, gdy ta była, bez która wszystko
 stworzenie gorę wzięło. W rękach Świętych Bożych wszystko
 rośnie, a co dopiero, w rękach całego świata Gospodyni! Rozdał chleb ięzmienny Uczniom swoim Chrystus, a w rękach
 ich tak rośła owá Annona, że na kilką tysięcy wystarczała
 ludzi. Szczypta maki Eliafzowey w wielkie łaszy w Sarepcie
 wyrosła. Kápká Oleiu rozmnożyła się w wielkie kusy. Odro-
 bina u S. Franciszka, a Paula rozmnożyła się na wielką Synow
 iego sustentacyą. Toż uczynił i S. Franciszek Borgia, i inni
 Święci Boży, iako w ich Zywotach pisza. A co dopiero szpi-
 żarnia Kościoła Bożego, iako ja nazywa Amadeus, nie miała
 rozmnożyć wszystkie Fortanę. Oneć to Ręce są, z których
 czekaia wszyscy pożywienia, *Et oculi servorum, & oculi ancilla,*
in manibus Domina sua. Za przysciem do Abrahama Aniołów,
 śmiech się urodził w Domu jego: *Risum mihi fecit Dominus.* A
 za przysciem tej Panny, wszystkie wesela, *exultavit Infans. Multi*
in nativitate ejus gaudebunt. Rádziwil pobożny Peregrynant do
 Ziemi S. pisze, że drogá taka przedtym była w to Podgorze
 Palestynskie, iako opisał S. Jan Chrzęciel: *Aspera & indirecta.*
 Ale gdy szła Najswiętsza Panna, pisze S. Gaudenciusz: *Montes*
exultaverunt sicut arietes, & omnis collis implebatur, wszystkie
 párowy bliskie, gory zasywały, ciłnac się pod stopy Krolowy
 swoicy, urosły: *Et colles visi sunt in Montana crevisse.* Na czym-
 kolwiek Nogę swoię położyła, wszystko to w gorę poszło.
 Burchardus pisze: że widział w Egipcie Ogrod báłsamowy, który
 nie rodzi, ieżeli z bliskiego żródła (o którym tę tradycyá
 dáie, że w nim Pána JEZUSA Najswiętsza Panna kapáła) nie
 pokropia go. Ztań on wysztychowawszy ten Ogrod symbol-
 iczny, dał mu podpis. *Crescit, quodcumq; rigat.* Aplikuiac to
 do Bractw, Konfraternii, Kongregacji, wielkich Stanow. Kon-
 gregacye mnieysze i młodsze w Kollegiach naszych, są to *spes*
in herba, báłsamowe wonie *in odorem suavitatis,* ale Kongrega-
 cya Micyńska doyrzających i doskonących ludzi jest Ogrod *odoris*

optimi. w którym dziedziczy *Visitatio* Najsświętszey Mátki Bożey, iak oná mowi: *Hæreditavi in populo honorificato*, i Máćie-rzynska dobroczynnością te bálsamowe kropi drzewá, i *crefcit, quodcumq; rigat*. Jeżeli do ktorey Kongregacyi przyznawa się Najswiętsza Pánná bydz Mátká, tedy do Kongregacyi Micy-fkicy Poznánskiey. *Ego Mater pulchra dilectionis & agnitionis, & magna spei*, á po Polsku tak się tłumaczyć powinno: Ja, iestem Matká Miłości i pięknego Poznania, i wielkich nádziei. Drogi swoiey termin nie ieden, náznaczyła Najswiętsza Mátká Boża. Naprzód w Podgorze, *in Montana*, to podobno po Pol-sku do Goralow! ále tam wiele okrutnych opryszkow! z ro-zboiow i niecnót! i temi nie gárdzi Najswiętsza Mátká Boża. *Pecatores non abhorres, sine quibus nunquam fores, tanto digna Filio*. Piotrowi powierzył owieczki i báránki swoje Chrystus: *Pasce oves, pasce agnos meos*: á Najswiętszey Mátcie Bożey Kozły. *O pulcherrima Mulierum, abi post vestigia gregum, & pasce hædos meos*. I swywolne Podgorskie Kozý ma ná oku Najswiętsza-Pásterká. Nie tylko w Podgorze dziś idzie Najswiętsza Pánná, ále *in Civitatem Iudæ*, do Miásta Judzkiego, á w nim, wſzytkim Miástem wizytę oddáie. A w Mieście zaś náwiedza Stan-Káplánski Zacháryaszá, *Ingressa in Domum Zacharia*, i Stanowi Káplánskiemu honor czyni. Elżbietá cieszy się imieniem wſzytkich Niewiaſt: *Unde mihi quod veniat Mater Domini mei ad me*. Jan Dziećiná od rádości skacze, imieniem wſzytkich młodzi, *exultavit Infans*. Tak pomiárkowála wizytę swoię, że każdy Stan ukontentowála. Krolewska Stolicę *Civitatem Iudæ*. Woiewodztwo Podgorskie *in Montana*, Stan waléczny Lwá Judz-kiego, Dom Káplánski Zacháryaszá, kolebkę dziećinna Janá, Szpital stárey Elżbiety náwiedziła, á wszędzie wesele, wszędzie wzrost, wszędzie krescencya, wſzytko góra, Jan uroſł, *Non surrexit major*, Zacháryasz Prorokiem, *Propheta major*, Elżbietá nád Sybille, Woiewodztwo Judzkie gorne, ſłowem wſzytko góra. Co się to dziś stało? ſłuchaycie S. Bernárdá: w Názarecie, wesele wielkie, gdzie dziewoſłabá *Gabriel Paranympbus*, i żenił perſonę

persone Boska z Naturą ludzką. Przenosiły dziś in Montana, i wesołe i wysokie. Gra Niebo, skacze Jan, Duch Boży áplaude, *Et exultavit Spiritus meus in DEO salutari meo* wszyscy tę radosia, *In Nativitate ejus gaudebunt.* I Aniołowie pewnie áplaudowali, bo im przybyło nowego Honoru, że ta Słudzy Wcielonego BOGA, tak wszystko stworzenie za przybyciem Najswiętłzey Mátki Bożey gorę wzięło.

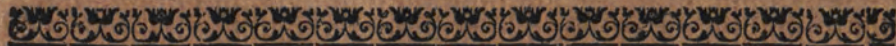
Konkluzya z Medytacya.

TRzy terminy uwagi godne, w postępkách Świętych Najsł. MARYI. Pierwszy, *Exurgens MARJA*, drugi, *Abiit in Montana*, trzeci, *cum festinatione*. Nie dość było powstać i porwać się, trzeba było wygorować się in Montanis, á nád to bystrołotnie, prędko, spieszno, i chyżo. *Exurgens quæ nusquam cecidit, abiit in Montana, quæ nusquam inferius fuit, cum festinatione celerissima, ad subsidium.* (Ven. Beda.) *Exurgens*, każda stworzona wysokość z małości podraśta: *Ex atomis tumuere montes.* Krolestwo Niebieskie *Simile est Regnum Calorum grano synapis.* náy mnieysze między innemi ziarneczko, z lichoty swoiey wyrosło w Ewángelii, *sit Arbor.* Luminarze Niebieskie, nie zaráz widziały południe, dzień pierwszy i dalsze, *Factum est vespere et mane.* z ciemności do poránnego zorza postępowały. I owe u Dánielá táttry, z máłego kámyczká wyrosły: *Abscissus est lapis de monte et crevit in montem magnum.* Głębokie rzeki z szczupłych záczynáia się żrzodeł, iák Egipski *Nilus, cui exordium nihil.* (Herodotus.) I w politycznych Fámiliách wielcy ludzie z máłych wyrastáli, *Gordius á jugo, Agathocles á figulo, Aristonitus á Cythara, Datbonicus ab horto, Ptolomæus á Gregario, Romulus á Pastore.* *Errant qui in lumbis fingunt nobilitatem.* mowi náš Kádłubek. Krolow Izráelskich liche poczatki: *Saul ab asinis, David ab ovibus.* U nás w Polsce Leszkowie od siermięgi, Piástowie od Kołodziejá wyszli. *Purpure dopytáia się wełny, Pállice prostej chaty. Złoto, skiby ziemie. Ołbrzym z dziecká,*

mądry, z prostaká, Pan z Chłopá się rodzi, i gdyby reprezentoi
 wac przyszło Antenatow wielkim Monárchom, iáko w Czechách
Borzywoio Principi Czarnoksiężnik, dopytałby się, szumiciacy,
 świecka fántazyá, Przodkow swoich od Szewcá, Kráwcá, Ry-
 bolowá, Ciesle, *Et à primis contemptibus superbia secularis tumescit.*
 (*Kadlubek.*) Oto trzebá mowić (*Sap. 2.*) *Ex nihilo nati sumus.*
 A co Prorók wyrażniey: *Ecce vas es tu ex nihilo, et opus vestrum*
ex eo quod non est. Najsświętsza MARYA żadney przepáści
 nie znála: *Nondum erant abyssi, et ego jam concepta eram,* Jeszcze
 gory rowninámi były, á inż oná byłá, *Mons in vertice montium,*
 á przecię Ewángelia mowi: *Exurgens MARIA.* A z czegoż
 powstała? Krolewskiego, Corká Dáwidowa rodu? Doktorowie
 Święci powiádáia: *Ex precipitio humilitatis, et nobilitatis sue.*
 wyrażila to *Respexit humilitatem,* (Grecka wersya) *nihilitem*
ancilla sue. Bo (iáko S. Dámáscen) w ten czas gdy Gábryel
 do niey z Legácyá przypadł, znalazł iá medytuiaca Prorockie
 słowá: *Ecce Virgo concipiet, et pariet Filium,* á oná tak się uni-
 żyła, że sobie życzyła u Mátki Chryśtuśowej byđź podnożkiem,
 i jednym dźbłem podeptánym. Dopiero gdy zá przyzwoleniem
fiat mihi, przyięła do żywotá BOGA swego, z tey pokory wyr-
 wáná, *Exurgens MARIA.* O unizoności pokorna! o pokoro
 unizona? iákoś wysoko wygorowála Najswiętsza MARYA!
Abiit in Montana, bo w Zywoćie icy owo było iágniátko, *Sal-*
iens in montibus transiliens colles, Niższe były Pálestynskie
 gory, niż godności Máćierzyniśwá Boskiego! o ktorey czytać
 w dzień Zwiástowania Najswiętszey Pánni. A ktore kroki
 najswiętsze i samych Archániołow tak wysokich dościgna pro-
 gressow? Aniołowie coraz ná doł i ná łeb: *quomodo cecidisti*
Lucifer! i owi ná drábinie: *ascendentes et descendentes* á ludzkie
 dopieroż postęпки, zázwsze *in precipitium.* Nie jeden nárzeka:
Anima mea inferno appropinquavit. Nie jeden płácz, (*Baruch. 3.*)
Eacti sumus subtus et non supra. Wysokie *Capharnaum,* *Nunquid*
usq. in calum exaltaberis, (*Matth. 11. Usq. in infernum descendis.*
 A naywyższe godności pomiotłem się u swiátá staia, i złotem
 lite.

Ite ślätny u Dánielä obracäia się w perz, *in aſſivam aream*.
 Naywyżſza między ſtworzeniämi Bogärodzicä, z iedney doſko-
 nałoſci gory, biegła rownym krokiem, *cum feſtinatione*, na inne
 Olympy, *abiit in Montana*. Trzeci termin krokow iczy ſwiętych
cum feſtinatione. Inni Święci zołwim czołgäniem się doſkona-
 łoſci dochodza pomierney. *Ibunt juſti de virtute in virtutem*.
 wſzäk *sicut ſcintilla in arundinetis diſcurrent*, ä nie doczekäia się
 iäſnoſci owey, *lucebunt Sancti ſicut ſol*. Inni iäk obärczone
 ptaſtvo po ziemi chodza, ledwo się kiedyſ ku Niebu wzbiiäiac,
 ä onä bylä owa: *Data ſunt Mulieri duo ala & volavit*. Onäc
 to *Eccl. 24. Gyrum cali circumſi ſola, & profundum abyſſi pene-*
travi, in fluctibus maris ambulavi, & in omni terra ſeti. Nie
 maſz tak wyſokiego Niebä, żeby onä nie bylä więkſza, ä tylko
 ſamä Nie maſz podziemnych Kräiow i ſamego Czyſcä, *Et*
profundum abyſſi penetravi Wſzytkie morzä i morſkie Inſuſy,
 Zamorſkie Kroleſtwä teraz Kätolickie zwiedziła, *in fluctibus ma-*
ris ambulavi. Nie maſz Kroleſtwä i żadney, ziemie, gdzieby
 iäſka ſwoia nie ſlänęlä *Et in omni terra ſeti*. Wſzędzie iä
 błogoſłäwia *Beatam medicant omnes generationes*. Wſzędzie też
 onä *cum feſtinatione* przybywa. Tylko o to pytam, gdzie też onä za-
 bawia się? to o ſobie mowi: *In hereditate Domini morabor*. Dzię-
 dziſtvo iczy, gdzie dziedziſczy BOG. A że kazälä się nāzwäc
Reginam Poloniae, w tey wolnoſci Polſkiey onä ſamä niech będzie
Häres & Domina. O gdybyſ odziedziczylä to Päñſtvo twoie!
 cieszyłaby się Polſkä, *Venerunt mihi pariter omnia bona cum illa*.
Jacobus Sirokomla w Miäſteczku Biälä nāzwäny, poſzedł do
 Olkuſzä proſzac Nayſwiętſzey Päñny, äby mu prowidowälä nā
 nauki: klęknäc przed Ołtarzem cudownego Obräzu, äż ſpädnie
 ſto grzywien ſrebrä, z tym upominäniem, äby ich zäżywał nā
 chwälę Koſciola Bożego. Peregrynował do Rzymu i Bononii,
 ä zoſtawił Biskupem Plockim, złoty Krucyfix, dwänaſcie
 Apoſtołow ſrebrnych, ä Nayſwiętſzey Päñnie, po wſzyrkiey
 Dycezyi ſwoiey Ołtarze bogäce wyſtawiał. A. 1397. w ordy-
 nacyi Margrabiow Myſzkowſkich, ieſt Obraz Nayſwiętſzey Pä-
 ny, która

ny, która 1648. krwawemi łzami płakała przed wojną Kozacką (pisze Kochowski) które się w Rubiny obracały, a każdy za dotknięciem ze wszęgo kálistwa był wybawiony. Innych Historyi millionami liczyć, przy wszystkich po Polsce i Litwie Obrazach cudownych tej naszej Dziedziczki. Niewiem czemu w tak ostatniey biedzie naszej odstąpiła nasiey dobroczyn, ność. Co z bałwochwálstwá ku Mieściacowi, *Ieremia 44.* mówili Izraelskowie, To ja z nabożeństwá Kátholickiego mówię: *Ex quo delinimus sacrificare Regina Cali, omnibus indigemus.* Weyrzyi Páni naszą ná upadki nasze, ruinę ostatnią, a dokaż tego, áby w fortunie naszej były kiedykolwiek *Montana.* A M E N.

K A Z A N I E

Na Świętego NORBERTA
Zakonu Præmonstratenściu Fundatora.

*Homo peregrè proficiscens servis suis
tradidit bona sua, unicuiq; secundum
propriam virtutem. Mat. 25.*

Wlecey u światowych ludzi pompy, niż substancyi; choć szczerpła miał fortunę dzisiejszy człowiek! bo lubo według S. Mátheusza rozdał ośm tálentow, przecięsz według S. Łukasza, *dedit eis decem millia.* Srodze się skurczyła substancya, od tálentow, do funtow, álbo do pieniażkow.

ków. Takieć są pretensye światowych ludzi, coś pokazuia, á nie nie máia! Ják ow Szátan Pánu JEZUSOWI: *Ostendit illi omnia regna mundi, & gloriam eorum*, á sam mizerak nie nie miał. Prezentuia się z áppárencyami swemi, á substancyi w mieřzku máło, bogátsza u drugiego káretá, niż káletá. Nie podoba mi się i to, że łakomy, bo wpadł *in usuram*, ná czás máły wyciągáł *in duplo*. I to w nim nágánná, że nie dobry Ekonom! Bo czemu iednemu administrácii nie podał dobr swoich? Pháráó Egipt przyprowadził do intratnego porzadku, że iednemu Jozefowi oddał całą Ekonomia. W Ewángelii záárendował gospodarz winnicę *agricolá*, áż oni i slug porabáli, i dziedzicá samego zábili. Kázimierz Wielki Krol náš, wszystkie Krolewszczyzny porozdawał prywatnym personom, áż gdy przyszło do ráchunkow, máło co do skárbu wniesiono. iák i teraz u nas w Polsce. Poki ieden Podskarbi wszystkim rzadził, potey iákokolwiek dochodziła płaca znużonego woyská, iák Poborcy wzięli w ręce swoje kontrybucye, wszystko to ginie. Dla czego upominał *Warsawiccius*, *Melius est unum furem habere, quam centum*. Tegoż doznał dzisieyszy Krol Fráncuski, który nie dufaiac przeciwnierzonemu Podskarbiemu, postanowił áby ze wszystkich Prowíncyi, Miast, prywatni Poborcy wnosili intraty do skárbu iego. Áż tu *innumera multitudo flentium & excusantium*, i więcej było łez, niż pieniędzy. Bo każdy pretendował i zasługi swoje, i iákás z pracy obserwancya. Ják w pewney Ziemi Ruskiej. Trzebá i Poborcy plácić tysiącami, trzebá i Jeymości Rękáwiczne, i Córkom ná trzewiki, i wszystkim slugom dáć zaplátę. Áż z kilkudziesiat tysięcy, ledwo się kilká dostanie woysku! i to ieszcze kápitulowác trzebá. Tak wielkie są decessa, gdy fortuná publiczna poydźie ná wiele rak drapieżnych! Coż wskorał dzisieyszy Gospodarz? oto! ieden *abscondit pecuniam Domini sui*. Nie gánie slug dzisieyszego Pána: z rey przyczyny, że odnosząc intraty zárobione, nie pretendowali sobie zasług swoich. Boć to bywa w Arendarzách tego wieku, (iák w iednym Powieście) że zgodziwszy się Tenutarz ná trzy tysiące,

ná rok,

ná rok z Dźiedźicem, po kilká lat wykwitował go ze Wśi, dla swoich pretenzji. Ewángeliczny Góspodarz uniawży w ręku ósm tálentow, nie dał ich iednemu ná dyspozycya; dla tey przyczyny, że w iednym nie widział *capacitatem*, bo rozdawał mądrze *unicuique secundum propriam virtutem*, pátrzył ná zdolność i siły káždego, i nie mocował ich ciężarem Ekonomii swoiey. Miał trzech sług, ále nie takich iák kiedyś Dáwid, *tres fortes in Israël*, lecz takich, iákich miał Xiążę Zbáráwski, ieden się zwał *Nieduż*, drugi *Niedołgá*, á trzeci *Niezdola*. W Roku 1143. nápadł na zdolnego wšytkim Kościółá swego pracóm Pan BOG. Jákoż *Clemens Octavus Ordinem Pramonstratensem*, názwáł *Seminarium virorum fortium*, i táń upátrzył takie siły i cnory, że w iednym NORBERCIE i FUNDATORZE, znalazł *virtutem ut oŕdo, & Benedictiones oŕdo*. A ia się obszerney przypátruiać mánierze, S. Oycá NORBERTEGO ten mu formuie Pánegiryk.

Święty Norbert universale chwałę Bożej Subiectum.

L *Aurentius Beyerlink, theatro Mundi, & iudicio Orbis eruditissimus*, to ó dźisieyszym Pátryársze S. nápiśáł: *Norbertus ex Illustri Salicorum Stemmata non degener ramus*. Herb Jáśnieoświeconey Fámilii Złotowierzbowe Drzewo: á tu mi przypada ciężka w świecie súsza, opísana u Izáiaszá Proroká *Cap 15. Aruit herba, defecit germen, viror omnis interiiit*, poschły trawy i kwiećia, drzewá wšytkie w súsze się obroćły, wšytká zieloność i kwiát opadł. Smutna to dezolácia! Co czyni Prorok? czymby óschłość światá pośilił i ochłodził medytuje. *Ad torrentem Salicum ducam eos*, znalazł nieprzebráne źródłá, niewyczerpáne potoki nád ktoremi zielone ząwśze rozkwiátły się złotowierzby: od ktorych zieloności wšytkie zemdlone pożywiły się, óschłe oczerświály, uschłe zązieleniály, i ogrody, i sady, i kwiećia, drzewá, i lásy. Co táń *in enigmate* było, to się koło Roku Pániskiego 1120. w Kościele Kátholickim stáło. *Aruit herba*, óschły Doktorśkie Laury, wyniszczały Akádemie, náuki zwiędniály,
cnota

cnotą i Zakonność uschła. *Defecit germen*, już i Wiara S. w suchoty wpadła, gdy bestyalski Samchelinus w Ráiu Kościoła Bożego zaščzepił Adámitow. *Virer omnis interiit*, poczciwość naturalna, czystość Pánienstwa poginęły! I już cała prawie Europá *ardore carnis* w tę niecnotliwą susza wpadła. Spoyrzy BOG miłosierny z Niebá! że się ta flámma łuczywá nieczyście żarza! áżeby iák Sodomá, Europá cała nie spłoneła, obaczył że w Domu *Salicorum*, źródło czyste wytryska, *fons vite salientis* niewinny ZŁOTOWIERZBICZ NORBERT, *non degener ramus*, od Przodków swoich, posyła tam *ducam eos ad torrentem Salicum*, cała prawie Heretyckim susem opánowana Europę. Były te nieszczęsne w ten czas czasy, iák kiedyś *Gen. 2.* nie padała z Niebá rośsa, *non enim pluerat Dominus DEUS super terram, sed fons ascendebat à terra, irrigans omnem superficiem terra.* Zámknięte były *cataraſta Cali*, áni cnotá, áni náuka, áni zakonność i Religia, ná wszeteczne Sodomy padała! bo trzeba było áby ie pioruny z Niebá spaliły. Wytrysnęło źródło niewinne, płynące náuka, światobliwość, *irrigans univſam superficiem terra*, którego potokiem cielesności Sodomy i Gomorry Niemieckie i Fráncuskie zalał Pan BOG. I stało się to w domu Jáśnie oświeconych Złotowierzbicow, gdzie wynikał *Norbertus ex Illuſtri Salicorum Stemmata non degener Ramus*. Ná stronę plotki, że gdy Aſtyágela miała rodzić Márká, widziała przez sen wynikájąca z żywota swego *vitem*. To prawdziwsza, co piſze Beyerlink, że Jáśnie oświecona Rodzićielká S. Norberta widziała z siebie wychodzące drzewo, które cały świat gáłęziámi swemi od upałow záſłaniało. Potwierdzili tę prawdę Alexander III. Innocentius III. *Palmites suos extendit à mari usq. ad mare*. Między drzewámi Wierzbá, te má *qualitates*, że się i prędko przyimie, i buyno rozkrzewi, i cokolwiek w nieg wščzepi, prędko frukty wydać. Upátrzył BOG, Ogródnik winnice swojej, w tym Złotowierzbie *capacitatem univſalem, recipiendi omnia*, wščzepił náukę, i wykwiłá ná Káznodzieyskie Pálmy, Doktorſkie, Laury; wščzepił pobożność; przyięły się niewinne Lilie, Mę-

czeńskie roże, wszczepił cierpliwość! i wyniknęły Krzyże i inne instrumenta tak rozkwitłe i jakom widział w Wielkiej Polsce w Gontkowie, *in arbore Passionis Christi*. Ustępuyćie Cedry Libańskie, ba i Ewangeliczne Drzewa Złotowierzbowi naszemu, *de Stemmata Salicorum Norbertus!* Dziwowało się Ewangelicznie mu ziarnu Niebo, *grano synaps*, które tak prędko wzrosło, że pod Niebo wyniesione, *fit arbor ita ut volucres cali habitent in ramis ejus*. Bądźciey się Kościół Boży dziwnie Norbertemu S. że tak prędko to Drzewo urosło, iż tak wiele tysięcy w krótkim czasie Niebieskiego Państwa, na nim osadzały gniazdá, Tak, że (iák Chrystostomus Sterre,) w osmdziesiąt lat *ab illius institutione supra mille & octingenta Monasteria numerata fuerant* i przydaie, *tam fecunda, ut mille alumnos subinde unicum eduxerit in Ecclesie castra*. O iák to wiele Niebieskiego Państwa obśiało to rozłożyste Drzewo! *Salix Indica*, opisana u Berchoryusza, tak iest krzewista, że gdy podnieście gąłęzie ku gorze ociążaie buynemi liśćiami, i bawelna, na doł spuszcza, a zaraz z káżdey gąłęzi, nowe rośnie drzewo, tak gęsto, że lás i puszcza wielka czyni: któremu Symbolista podpisał: *tota est una ex arbore sylva*. Rodzaynicytze i krzewistsze *de Stemmata Salicum*, znalazło się Drzewo w Europie, Norberta S. bo w krótkim czasie i Niemce i Fráncya, i Brábáncya, Luzytania, Hiszpánia, Sycylia, Cypr, Armenia: Węgry, i Polskę naszą: wielkimi Apostołami, Doktorami, i Męczennikami zaśczepiło. Sławna w Piśmie Bożym Bábilonńskiego Monárchy *Arbor*, na którym siedm dześiat i dwa Krolestw osadzało Korony swoie. A na S. Norberta szczepie, naprzód *Alphonsus Imperator*, Cesarstwo złożył, potym *Dominicus*, Brát rodzony *Castella Regis Alphonsi Septimi*. Potym, *Gondizalvus Alphonsi Octavi*. Potym *Macarius Rex Armenia*. Niezmierność Xiażat i Pánów, iák Godefrydow, Ludwikow, a zwlászczá owego Ludwika, Fundatorá *Abbatia Arensteiniana, in Diocesi Trevirensi*, którego Zywor wydał *Broverus Jezuista*. A nayznácznicy Błogosławiony *Roznata ex Principe Bawaria, Canonicus Pramonstratensis*, fortuny całego Krolestwa na tym Drzewie

Drzewie *appendit*. I ten szczep Święta krew Męczeńska buyno oblał. Coż dopiero *ex devoto famineo sexu*, wybranie w Domach Nayaśnieyszych, Xiężniczki, Krolewny, Monárchinie, Cefarzowne, kleynotami, fortun doczesnych, á bárdziey cnotami Kánonizacyi godnemi, to drzewo tak gęsto obsypały, że *major numerus virtutum, quàm Foliorum*. Przyślowie ieśt, *non omnis fert omnia tellus*, Ewángeliczne role zawiody Gospodarzá, iedna cierniem náśienie zágłuszyla, druga opoczyśta, ziarno umorzyła, &c. iedná się tylko tak żyzna ználázła, ktorá stokratna wydała krescencya. Ale Niwá Norbertá S. milionami przez tak wiele wiekow wydała, i wydaie buynoćci pożytkow.

Gdy miał Pan BOG do Ziemie mlekiem i miodem płynacey, lud swoy wybrány prowadzić: położył ich ná puśtyni pod gora Synái, ná która zawaółał Moyzeszá Práwodawce, i Wodzá naymilszego, iáko mamy *Deut. 9.* po długich z nim konferencyách, nazwał owe mieysce wśzytkich łask Boskich, náuk, przywileiow, obietnic, Stolica. Jákimże oszláchcił tamto mieysce tytułem? *Demonstratum tibi est*. Pomieniony *Laurentius Beyerlink*: *Nomen Pramonstrati, & locus vocatus est, eo quòd pateat sacrum hunc Ordinem calitus demonstratum fuisse*. Jákoż iednoć to w Łácinie *Demonstratum*, i *Pramonstratum*. Z ta tylko dyfferencya, że coś doskonálszego *Pramonstratum* Norbertá S. miało ná *Demonstratum* Moyzeszá Zákonodawcy. Temu dáno ryte na prostym kamieniu prawa, a S. Norbertowi *tradita est vivendi norma auro perlucidior*. mowi *Beyerlink*. Tam pokruszyla się Moyzeszowe Reguły, tu *integerrima*: nigdy nie naruszona Reguła. Tam Moyzesz ieśzcze żyiaci i grzechom, podpádły. Tu Augustyn S. z Nieba samego zstępuiac dziwnym sposobem, oddał w ręce temu Patryarsze swoie *Institutum*. Z tamtad BOG piorunował na Izraela, i skarżył się *populus duræ cervicis est*. i groził się go wygubić. A in *Pramonstrato* Matka miłosierdzia oddawszy sukienkę swoię nayczyśszą Norbertowi, oczywista demonstracya pokazała, i obiecała: że ten Zakon, w kándorze swoim, i nieczmazaney czyśtości chować będzie.

In Demonstrato Moyses, potencji Boskiej był palec, *Digitus hic est*, ale *in Pramonstrato* zaśpiewała Najsświętsza Matka, *fecit potentiam in brachio suo*. Tam murmurantom Izraelskim spuszczone z Nieba Manę, a w *Pramonstratum* Aniołowie Święci Najswiętszy Sakrament w Monstrancyi *in extasi* zostaiacemu oddali, upominaiac, aby *Sacramentarios* wykorzeniwszy, Cześć Najswiętszego Sakramentu w Katolickim oziębie duchem swoim zagrzał. *Demonstratum* Moyzeszowe niewiele miało doskonałości. Ale *Pramonstratum* Norberta, to co S. Paweł 1. ad Cor. 12. *Excellentiorem vobis viam demonstro*. Niechże kto chce gorę Synai tym Panegiryzm uniwersałem, i z swoim Moyzeszem, *Demonstravit ibi DEUS Moysen fuisse universalissimum DEI subiectum*. To ia raczy szluznicy to *Elogium* przypisać: *Norbertus cum Pramonstrato universalissimum gratiarum DEI subiectum*.

Wtore miejsce znajduię gdzie była *Universitas*, wszystkich starego Testamentu i Nauk, i Zakonności. Bo tam były *duo Gazophilacia* napakowane temi cnotami, ktorymi Mędrzec *Ecl. 1.* cieszył się, *in thesauris sapientia, intellectus, & scientia*. To jest w skarbcu mądrości, rozum, i najsławniejsze umiętności. A zaś drugi był skarbiec, w którym mieszkała *Religiositas*, Pobożność i Zakonność ze wszystkimi cnotami w celkach swoich Klasztor swoy założyły. Fundował tę *Universitatem* mądry Sólomon. Jako mamy *Paralip. 3. Caput Salomon edificare domum Domini in Hierusalem, in monte qui demonstratus fuerat David Patri ejus*. *Abulenſis* czyta: *qui demonstratus erat*. Na tamtym miejscu wszystkie *scientia* naturalne, nadprzyrodzone, *Mysteria Theologiczne*, Religia Święta, Arki Pańskiej *prodigia* i chwałę Boską BOG osadził i Sólomon. A nad tym miejscem strukturę w świecie niewidaną wystawił *Templum Domini*. A tę Fabrykę tak BOG pobłogosławił (jako czytać w tymże Rozdziale) że tam i Młóstwo swoy posadził, i rezydował osoba swoja, i wszystko Sólomonowi wydał, nad to czego sobie życzył. I to był *Locus Pramonstratus Salomonj*. Wymienita to *Operá!* tylko że się zda

się zda byż figura i cieniem Abryssu i Delineacyi życia i Reguły S. Norberta. Zgodzili się Sálomon z Norbertem, że obadwaj *Pramonstratum* sobie obráli, *in monte qui Pramonstratus fuerat David*. Dwá stoim *Pramonstrata* przedemna, Sálomonowe i Norbertowe z tą różnością: Sálomon Fábrykę swoię złożył ná bogáctwách które mu Dáwid zostáwił Oćiec iego i. *Paralip. 2. Ecce ego in paupertate mea preparavi impensas domus Domini, auri talenta centum millia & argenti mille millia, talentorum: aris verò & ferri non est pondus, vincitur enim numerus magnitudine.* A zás swoie *Pramonstratum*, osadził S. Norbert w ubuście świętym. Poprzedawszy Pánko-bogáte dziedzictwá swoie álbo *Patrimonia*. Rezygnowawszy *Beneficia* Kościelne, nádane sobie od Henryká Cesarzá i Fryderyká Arcybiskupá Koléńského, który przedtym iák wielkiego Domu Prálat nošil się *in pelibus Salomonis*, to jest w Sobolách, prosty kozuch ná siebie wzáwšy. Wyrzućiwšy *Adamitow* sprosno nágich, stał się Adámem w pokucie świętey chodząc w owym báránim, lerdaku. Miał Sálomon *apparency* Málestatu swego. A tá czytła Lilia Norbert odrzućiwšy delikátne ogrody, ták ná niewinności Zakonney wykwiłnał, i z swemi Synámi, że się w nich prawdzi Ewángelia *Matth. 6. Considerate lilia agri, nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis.* W Sálomonowej fundacyi wiele było mięsa, *immolabat arietes & boves absq; ullo numero. Paralip. 5.* A zás S. Norbert *in arctissimo jejunie*, życie swoie prowadził. A gdy mu się raz obzártý czárt wkradł do Kłasztorá, potężnie go wypłaszał. W Sálomonowym *Demonstratum* były *carnes* i *carnalitates*! A w Świętym *Pramonstratum* powściągliwość, poſty, czyſtość, i Anielska niewinność. Tám byli *Cantores & Cantatrices*, á nád Kłasztorámi S. Norbertá Aniołowie Święci i z niemáisz samemi w Chorách śpiewáli. *Salomon Rex pacificus*, w takim pokoju zostawał, że *2. Reg. 5.* zeznał, *non est Satan neq; occurſus malus.* A B. Norbert i z swemi Synámi osiedzieć się nie mógł w Celkách swoich od Szátaná. Łátwo go zwoiowáli, choć się trzyglównym, zatrza-

fnawszy Klasztorem pokazał! uciekł! Ale ná swoje miejsce świat i Tyránnow náślał. A lubo on ustáwicznie godzac wádzających się, świat uspokajał! przecięsz pokoiu od niego nie miał. Wszystkie *Beatitudines* ośto, i do siebie, i w Zakon swoy sprowadził. Ale naybárdzicy osma, *Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam*. Závzięły się ná niego wszystkie stany. Nieoszacowánicy będąc powagi i wagi, u Kościoła Bożego, ná Concilium w Remis, i dopieroż w Rzymie! gdy Psem Papiężá Leoná Schizmátyká, wyszczwał. Máiac také *pretium* pobożności swoicy, że go przez gwałt ubogiego, i ná pozor nędznego, bosego, ná Arcybiskupstwo Magdeburgkie porwano, také go odzwierny Pálcu Arcybiskupiego (rozumieiac że iáki ácbak między Pány tłoczy się,) odepchnął. A przecię také nieoszacowánicy stymy człowiek! u iednego Fryderyká Hrabie znalazł tę zniewagę: że go chciał z osielkiem ná którym ieździł, obwieścić, po dwóch stron, chcąc wiedzieć, kto kogo przeważy. A Mąż S. iáchał do niego! ále *Fridericus* padł i zdechl iák osiel. Nie dość było ná tey Persekucyi! Nápráwieni po kilká rázy zboycy ná niego á náwet i zdradziecki Kleryk iego, ten z puginałem, á támcí z mieczámi, gdy go Świętokradzko ciał ieden w głowę, miecz iák od twardego kámienia odskoczył, á samegoż Świętokradzcę zabił. A lubo miał Duchá S. ten dar specyálny! że ludzie niezgodne, Fámilie ná siebie sprzyśięgłe, godził, (bo po wszystkich Miástách bośo chodzac, zwászczá w Gemblaku, gdzie między dwiema Xiążętámi táka powstała, závziętość, że kilkádziesiat z oboicy strony padło trupem) wdzięcznym Kazánieniem o pokoiu i miłości Chrześciánskiey, záostrzone ugłaskał ferca. Przecięsz ná to mu przyszło, że go Mágdeburczakowie zbuntowani, od Ołtarzá w Kościele porwawszy, zá Miásto prowadzili, i zabić chcieli. Gdyby był nie przeszkodził ieden Hrabia, á S. Pásterz náзад powrociwszy, Mszy S. dokonczył. O z iákim áffektem o dar Męczenístwá supplákował BOGU ále BOG przyiawszy świętá intencya, tę láskę oddał Synom iego. Bo krom *Gorgymienfes* izczegulne tego Zakonu wydał *Martyrologium de*

gium de Sterre. Z czego się szczył Apostoł Páwel, 2. ad Cor. 11. *Israelita sunt? & ego, semen Abraha sunt? & ego: Ministri Christi sunt? plus ego: in laboribus plurimis, in plagis supra modum, in mortibus frequenter, &c.* Tym się szczycac, Kościół Boży S. Norbert uciełszy, *omnia omnibus factus, Amen.*

K A Z A N I E

Na Uroczystość S. MAŁGORZATY.

*Inventa una pretiosa Margarita,
vendidit omnia, & emit eam.*

CZyli tak zubożałe morza, że pereł w nich mało? czy tak nieplodna ziemia, że o Małgorzaty rzadko? *Inventa pretiosa una.* O czyż mało *pretiosas*? przykrzy się Rodzicom, przykrzy się Przyjaciołom: *Veni amica mea, pretiosa mea.* Jak owemu Angielskiemu Kancelerzowi, Morus nazwanemu, iedynacká iego przykrzyła mu się, áby iey bogáte sprawował suknie, sprawił iey iednę, ná która dzieięć folwárkow przedał, gdy w niey zfatygována nárzekála, że bárdzo ciężka, odpowiedział: *Decem pradia portas.* Iná Niebie to lichostroić się chce: *Signum magnum apparuit in celo Mulier,* Aż zaráz Słońce kráić się musiało ná paludamentá, *Amicta sole,* gwiazdy fontázie stroiły: *Corona stellarum duodecem.* Miesiąc trzewikiem zoił, *Luna sub pedibus.* Jest wiele *pretiosas*, w oczách światá rego, ále w oczách Boskich tylko: *una pretiosa.* Brákuie Pan BOG i między naydroższemi, brákuie i między naydośkońszemi, tak iák 1. Reg. 16. Stáwi Sámuelowi Isai Obiec Dáwidá,

widá, náprzod Eliábá dorodnego, i pyta się Prorok: *Num coram Domino est Chrystus ejus.* Piękna to osoba była, i do Krolestwa ná pozor sposobna. *Ne respicias vultum ejus, neq. altitudinem statura ejus.* Dopieroż innych Synow: *Adduxit Isai septem Filios suos,* Jest w czym przebierać, każdy osobisty, każdy grzeczny, udątny, á oko Boskie *non elegit ex istis,* iednego naymniejszego w pozorze ludzkim, wybrał Pan, Dáwidká. Więc Ezdráš Prorok dziwuie się temu brákowaniu Bożemu: *Ex omnibus volatilibus elegisti columbam unam: ex omnibus montibus foveam unam: ex omnibus fluminibus torrentem unum.* Przebiera Pan BOG w ptáństwie, odrzuca Orły, i inne duże ptástwo: *Veni columba mea, amica mea.* Naywyższe Peliony w oczách iego atemy: morzá i naywiększe, i náygłębsze, Nile są, niczym, á obicrze sobie álbo dolinę, álbo czyste żródélko: *Elegisti torrentem unum.* A między drzewámi i tám wybiera: palmy, laury, i cedry u niego drwá wszystko, iáblonie i inize, gruszki i naywiększe báby, wszystko to zgniłki, obrał sobie Málgorzátki. Piśze *Martinus Bilski* w opisaníu podziemnego świata, że się znáduia w konchách nieziemnie srogich, perły, rák duże, że kilkádzieśiat funtow wáża. Teć są drogie, ale co w tey perle iákby w iey sercu wrodzona perelká, u Jubilerow i Urynatorow, nie ma szácunku, i táka to Ewángeliczna Márgáritá była, która BOG sobie wynálazszy, *vendidit omnia, & emit eam.* Jákbý opisała Ewángelia, naydroższa Márgárete, Krolestwá nášzego Polskiego Pátronkę. Gdyby w Chrześcianstwie ná towar Pánienski, iákí był iármárk iák w Sztámbule, álbo po innych Pogáńskich Krolestwach, wybor całego świata nayczystszych Dziewic, w oczáchby Boskich śláwał, tákby brákowano, iák *3. Regum* dla Dáwidá: *Quaesserunt adolescentulam speciosam in omnibus finibus Israël & invenerunt Abisac: erat autem puella pulchra nimis.* Táki między innemi czystemi Dziewicámi Málgorzátá ználázła w oczách Bożych tę stymę *una pretiosa Margarita.* O ktorey walorze mówiac, tę formuie propozycya.

w Pierwszym

W Pierwszym Punkcie: *Ta Dziewica naydroższa, która się nie przedaie.*

W Wtórym Punkcie: *Małgorzata Święta nad wszytkie śacunki.*

Konkluzja z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Ta Dziewica naydroższa, która się nie przedaie.

Z Bankretował *Matth. 18.* ieden korespondent, Pryncypałowi swemu na 10000. tysięcy talentów: *Debebat 10000. talentorum, cum autem non haberet unde redderet,* znalazł sposob: *iussit eum venundari, & uxorem ejus, & filios.* Dawno to rzecz niebezpieczna, wielkim żyć kredytem. Ze iego samego zaprzędano, godzien tego, kto cudzym nieostrożnie szafował. Ale żoná co winná i dzieci? Toć iest nieszczęście żon mizernych, przepię, przemárnuie maż, á żoná niebogá i klejnościkami i posągami, i kłopotami płáć musi, á nawet według Ewángelii ná tándetę iść. I tymże towárem iármárczyć trzebá? Ey wielki to przed Niebem i BOGIEM bankretnik, ktorego przedáyna żoná. Zły to bydz musi towar, kiedy go zbywáia. Co zá nię wziáł nie pytam: Jeżeli stára, przedałby iá drugi i zá bábkę; ieżeli zgryźliwa, i owá króra często klepáć, u złego mężá nie stoi zá klepak. Bankretnik to, i niepoczciwy, co szanowác dobrej żony nie umie. Temu się dziwuię: przedáia żonę: *iussit venundari uxorem,* przedáia i Synów, *& filios.* A Corki czemu ná tándetę nie poszły? Odpowíada *Rupertus: non erant venales.* Pánienstwo nigdy ná targ nie idzie, drogie to Cory były, bo się nie przedawały. Spoyżrzał w Medyolánie do Kramow Ambroży S. áż wszędzie przy kupiách Pánná, w bogátych kramách Pánný w rászách łatki, przy szynkách dziewoie. A to co? záwołał: *que est ista venalis Virginitas?* Przedáia kupie, i same się przedáia, Ji trunki

trunki leia, á cnotę szynkuia? Nie dostanie winá, tylko pod wieniec. Nie rozmárynowy to, który szynkowny.

Mędrzec szuka po świecie drogiey Dámy: *Mulierem fortem quis inueniet?* Znaleziono ia w iednym kramie; *procul & de ultimis finibus pretium ejus.* Bogára to Pánná, co wszystkie Kraie świata do kramow swoich zwiozła: Tu Arábia złoto, Affyrya srebro, Píscaria perły, Indyá kámiennie drogie zwiozła. Nie ztad iednák szácować ia trzebá, ale ztad, że się frodze kryie: *quis inueniet?* Panna iak za światem, *de ultimis finibus.* Boć to u Mędrca nie wielka styma, gdy spojrzysz na Pannę, a na niey cały iarmark, powykupowała wstęgi, powykladała kleynoty, porozwieszowała korony; gdy to wszystko, ludzkim oczom, i sama siebie przedaie. To droga Panna, co się przed wzrokiem i wiadomościá ludzka kryie, *quis inueniet?* *Richardus à S. Laurentio*, uważaiac Izraelska Estherę mowi: *Incomparabilis Esther, Esther enim interpretatur, abscondita.* Dla czego *Cantic. 4.* Oblubienicę swoię chwali Chrystus: *Soror mea Sponsa, Hortus conclusus.* Jak Ogród zamknięty, gdyby do Dżiarynu otworem drzwi stały, czyby nie tylko od ludzi, ale od samych świni wolne były grzędy, tak, gdy u Panny wszystkie zmysły zawzse otworem, otworem uszy na bayki i plotki, nie zamknięte usta, nie spełna tam i roże wstydu Panienskiego. Grzędy w Ogrodach kwaternami się zowia, ale zamkniętymi, *Hortus conclusus*: bo to szpetna gdy ustawicznie Panna w kwaterach i oknach siedzi, wołaiac iak przepiorka: podz po mnie. Chrystusowa Oblubienica: *Columba mea in cavernis petra.* Ambroży S. napadłszy na Panny po rynku się snuiące, zawołał: *Non est Christus circumforaneus emptor.* Przekupki to nie Panny, co po rynkach się włoczą. Ztad każda S. Panná u tego Doktora *debet esse Domicella.* Zkonfundowano głupie owe Ewangeliczne Panny, bo przekupne, *cum irent emere.* Nie popłacały w Niebie: *Foris vagantur Virgines. & oleum, & pretium perdiderunt,* mowi S. Grzegorz. *Exod. 11.* Wychodzącym z Egiptu Zydom kazał Pan BOG napożyczać złota i srebra: *Postulet Vir ab amico suo, & Mulier à vicina sua vasa argentea & aurea,*

& aurea. Ey lepieyby wskorali Zydzi, gdyby Niewiaſty kley-
 notow pożyczaly, wynioſłyby, a tu tylko o prog ieden do ſaſiad-
 ki: à vicina ſua, Niewiaſtom iſć każe, daley nic: *Neq̃ propter*
theſaurum lucrandum, Mulieres permittuntur, cum Viris miſcere
ſermonem. Cnr hoc? pyta ſię *Abulenſis*, niſi quod eſt pretioſior
verecundia Mulierum, quàm omnes theſauri. Wſzytkie owe kley-
 noty Egipſkie, ſzacunek miały, ale cnota i wſtyd nad wſzytkę
 cenę. Co to ieſt, że Adama przed Raiem, a Ewę BOG ſtwo-
 rzył w Raiu. To zaraz Ewa wymawiać będzie, tyś chłop pro-
 ſty, rodziłeś ſię gdzieś na Przedmieſciu i W ſi, a ia w Raiu, Ray-
 czynia. S. Hieronim dać raczy: *Ut cuiq̃ ſuum tribueret locum,*
viro quidem publicum & apertum, Mulieri ſecretum. Maż na pu-
 blikę, a żona do kata ſtworzona. Ztad Ambroży S. trzy razy
 ryłko przez całe życie wynieść z domu Białeygłowie pozwalał:
ad baptizum, ad Matrimonium, ad ſepulchrum. Oſtrzey ieſzcze
 Rzymianie, gdy młodemu Panu, Pannę odwożili, przed domem
 icy woz i z wołmi palili, żeby nie miała i na czym ſię wychy-
 lić, gdyby teraz na ſpacyery nie pozwolił koni, wyiachałyby z domu
 na Mężu. U Synenſow, iak Trigaućius piſze: Pannom pięty
 podrzynaia: *Sapientis tuiusdam invento eas Domi teneant,* choćby
 teraz i łydki poderznał, wyſkoczyłyby z domu, byle tylko choć
 w dżieſiatey Karczmie uſłyszała dudy. Pytaia ſię daley, cze-
 mu Adam z ziemi, a Ewa z żebra: odpowiada Chryzoſtom S.
 że iak żebro ieſt rzecz zataiona iaka, tak natura bydź powinna
 Niewiaſty: Stworzona ieſt w ten czas kiedy Adam i pał, *ut de*
ſtrinam diſceret non vagandi, mowi *Lauredanus.* Słowem: na-
 tura poczcíwey Niewiaſty w domu ſiedzieć. *Exodi 4. Tribus*
temporibus Anni apparebit omne maſculinum in conſpectu Omnip-
otentis DEI Iſraél. Na co Oleáſter: *Feminis non eſt impoſitum*
onus hoc, quia hoc genus amat exire, amat hinc inde diſcurrere, & quia
à viris ſuis ſapius arcentur, cauſam Religionis, aut pietatis mentiun-
tur, ut ergo licentioſum genus teneret officio, occaſiones vagandi
præcluſit. I do Koſciółu częſto Pannom BOG zakazał, zwaſzcza
 tym, które ſwidrowatemi oczyma gachow ſwoich po karach Ko-
 ſciólnych ſzukaia, &c.

K A Z A N I E P U N K T W T O R Y.

Święta Matgorzata nad wszystkie ścunki.

Między perłami i lichemi biśiorami, tę Pliniusz dyfferencya dać, i inni nowego świata Urynatorowie, że wszystkie perły rodzą się w konchach, ale Margarete na samym dnie morskim, przy szkopulach. Zkad prawdziwey perle przypisano: *pretiosa latendo*. Ta to nieoszacowania Margarethá dzisieysza, wielkiey fortuny Corá, a jeszcze zacnieyszey urody w Antyochii, główney Stolicy Orientu, i Wiary S. bo tam Káthedrę swoię pierwszą założył Piotr S. gdzie według Łukasza S. Uczniowie Pánscy nazwani są *Christiani*, Z Miastá tak politycznego przeniosła się do Wsi Oycowskiey, wielką urodę po tájemnych lochach kryjąc. Jak nąszá w Kronikách zawołana Wirborya, przed oczymá Bolesława okrutnego i nieczystego, chowała się po wieżách i grobach Kościelnych, *pretiosa latendo*, Nicostroźnie iakoś wpadła na oko Olybryusza Stárosty Antyochenkiego, i zaraz chciałno ją mieć za podeyżrzaną. Niezliczone skárby wytypał Stárosta żeby ją kupił, mále były milliony na nieprzedáyną Málgorzátę, pod pretextem że Chrześciánką była, wrzucił ją do táfáfu podziemnego, gdzie w więzieniu nie była, bo nayczystsza Dziewicá w Domu Oycowskim záwsze się więziła. Gdy nieoszacowane kleynoty przyślane sobie odrzuciła, Pan JEZUS przez Anioła, znąc Gábryelá z czystym komplementem: *Ave pretiosa Margaretha*, przysłał iey koronę z Niebieskiego dyamentu zrobioną. Nigdy tak zawołana w Piśmie Bożym Esther przed Asswerem Krolem nie była udárna, która też dostojności tey nábyła, przez to, że się skrycie chowała, *Esther abscondita*. Jak Málgorzátá urodá przy tey Niebieskiey Koronácii. Bayki to, że *aureum Colchidis vellus* Smocy pilnowáli, iák tá nieoszacowana perła do ciemnego táfáfu wrzucona była. Pisze Hystorya iey Męczeństwá, że smok piekielny wtracił się do támtogo lochu, i w koło opasał nieoszacowane Pánienskie runo, ale, mężna Pánná, *Contrivit Caput serpentis*, tak potężnie, że się rozpukła

á tu Aniołowie Święci otoczywszy niewinną Dzięwicę, zaśpie-
 wali: *Conculcavit leonem & Draconem*. Jubiler okrutny Olybry-
 usz przestraszony trzęsieniem ziemi, dał tę perłę ná wszystkich
 kátowni próbę: ále co kropla krwi niewinney, to nicoszącowa-
 na perła, to kleynot godny Niebá. Przez niesłychane Męczeni-
 stwá wniesiona iest do skárbu Boskiego. Ale też dostała się i z
 Relikwiámi swemi do Korony Polskiej, i w niey między wszyrkie-
 mi kánakámi naypiękniey świeci. Prawdá, że w Koronie ná-
 fzey, iedyney nie dostaie perły, ktora się zowie *Unio*, po Polsku
 iedność. Oto zewzład Smocy naszą Oyczyznę opasali, á nie-
 zgodá zdobydź się nie może, áby *conculcet leonem & draconem*,
 Była kiedyś w skárbie Jágiellonowym do Krákówá przeniesio-
 nym zaufzniciá z perły tak wielkiej, iák naywiększa Mągorza-
 tká, ktora pod czas Seymu *Coronationis* Micháśa pierwszego,
 przy rozłárpániu Skárbu Koronnego, komus się dostała, gdzie
 się tá perlowa Uryántowká zostála? podobno u owey, *qua erat*
Urie. Jágiello z Witoldem Xiążęciem Litewskim wypráwiwszy
 się ná Krzyżaki, *Votum* uczynili do S. Mągorzaty, w dzień iey
 doroczny; zkąd rozumiem dżisieyszey Uroczystości iest fundá-
 ment, áż zaráz wicher frogi powstał ná nieprzyacielski Oboz,
 tak, że wszystkie namioty Krzyżáckie powywrać, zkąd było
 wesole *omen*, tak sławney nád Krzyżákámi wiktoryi. Ztąd iey
 w Kościele Krákovskim, Tomskim, przy tryumfálnych áplau-
 zách wystáwiono Oltarz i Obraz, i doroczną uczynione Uro-
 czystość. Ray się Ewie obrocił w smocza iámę, gdy ją opasał?
Serpens callidior cunctis animantibus, i wyperśwádował, że iábłko
 zerwáć. Mędrsza tá S. Pánná, nád Smocza iámę Wawellu Krá-
 kowskiego, w támtęczney rezyduiac Bázyllice, nie dopuszcza-
 tego, áby *inter Regalia* Máiestatu Polskiego, Jábłko Koronné,
 kiedy zginęło? tey Pánný dozorowi poruczone ostátne kley-
 noty naszą, maiz i mieć bęła naybezpiecznieyszą stráž i obronę.
 Absalon Krolewic Izráelski nád wszystkie dostátki Rodzicá swe-
 go, wáżył sobie kędziory, álbo włosy głowy swoiey, ktore do-
 rocznie *ponderabat, pondere publico*. My zaś Polacy między
 Jiz
 naykoszto:

naykosztownieyszymi skarbami, z Relikwiami Głowy iey S. włosy iey Pánienskie nicoszacowane runo, ważymy sobie, i stymuie my nád wszystkie kleynoty.

Konkluzya z Medytacya.

ZEbym ná tym skonczył zkadem Kazanie poczał: *Inventa una pretiosa Margarita.* Uważam, że Krolestwo Niebieskie iako iest w dżisieyszey Ewangelii, łakome bárdzo ná nędze nasze. Wždyć Niebo nieprzebranych skarbow ma *promptuarium*, á przecież obaczywszy zakopány ná roli skarzik: *Simile est Regnum Celorum Homini*, ktore zaraz i gruntá tamte i rola kupiło tak drogo: *Vendidit universa quae habet, et emit agrum illum.* Ma Niebo nicoszacowane kleynoty, poczawszy *ab unione Hypostatice*, tak wiele bogatych pereł? á przecież uczyniwszy się Jubilerem, Kupcem. *Inventa una pretiosa Margarita, vendidit omnia quae habuit, et emit eam.* Widział Jan S. drogic w Niebie perły, á wszystkie z żenanie wykopáne: *Hi sunt empti de terra, Virgines enim sunt.* I tak sobie stymuie nędzne nasze czytśości i dziewictwá, że wszystkie łamusy Niebieskie łoży ná ich doftanie. Co to sa zá perły pytam Augustyná S. *Totus mundus ad unius animae pretium aestimari non potest.* I świat, i każdy człowiek, niewie co ma? Duszá iedná, a zwłaszcza niewinna, zá tyśiac światow droższa iest przed BOGIEM, ná ktorey okúpno i wykupienie wszystkie skárby BOG wcielony Chrystus do ośtátney kropelki krwi wysypał. O Duszo iakoś iest droga! woła Prozá Kościelna Polska: nie przedawayże się tak márnie! iedna lubieżność kupi ia zá mále ukontentowanie, i ktorego się wstydzic trzeba, według Apostoła, *Quam delectationem habuisti in his, in quibus nunc erubescitis?* Łakomicc nienásycony, zá káwalek złotey żemie przedáie Duszę swoię. Jáł ow Pádewski w żywoćie S. Antoniego: *Ubi thesaurus, ibi et cor tuum*, Jeden impet mściwego choleryká, zá mála pomstę, łoży duszę swoię, przedáie i Niebo, bo odważa się i w pickle bydz, byleby się zemścił.

zemiścił. Druga konfyderacya: *Inventa una*, Pánienstwa *integritas*, tak w Niebie szacowna, że gotowa Niebo wszystko wydać za nią, boć to gdzie już w sercu dywizya między światem a między BOGIEM, już tam nie jest *integritas*, mowi Apostoł: że każda zamiężna *Divisa*, bo z iedney strony stroi się, bogáci się: *ut placeat viro*, a z drugiey strony rádaby się podobala BOGU, *sed divisa est*, a BOG pátrzy ná *unitatem*, który jest z natury ieden: *unitatis amator*, mowi S. Augustyn, i rozdwoionych nie lubi rzeczy, a kocha *oculum simplicem*. Zás nie lubi zyzowatych oczu, i ná BOGA i ná świat pátrzących: nie lubi *bilingues*, i o BOGU i o świecie gadaiących, *Monstra to u niego bicipites*, i o Niebie i o ziemi myślący. Kocha się w tych, którzy máia iedno serce, iako pierwsi Chrześciani, *erat cor unum & anima una*. Abrahám *Genes. 15.* ofiarował Pánu BOGU bydletá, wpołie poprzecinawszy, z tey ofiary kontente były muchy i inne prástwo: a zás co całkiem ofiarował, to poszło *in holocaustum*. Wic, że Dziewictwo, jest *integritas mentis & corporis*, środze się delektuie ta ofiara, *Inventa pretiosa una*. Ná końcu to uważać trzeba, com z przodku námienił: że Pan BOG brakuie i w dobrym, iak w dzisieyszey Ewángelii ryb dosyć náłowiono, a postáremu ie brakowano. Było dziesięć Pánien w Ewángelii, *Decem Virgines*, a przecię pięć odrzucono. Ludziom ládáco się czasem podobá, iak Dawidowi, lubo miał urodziwa Michol i inne nie szperne żonki a przecię spoyżczawszy ná Uryaszowa: *que erat Uria*: między swemi perłami, rozumiał że to jest Uryánska perła. *Domitianus* miał smoczka w którym się kochał. Dáryusz w myszy. Arystonicus w żabie: Ztad przyślowie: *Quisquis amat ranam, ranam putat esse Dianam*. Zás Pan BOG náš wic w kim się kochác, patrzyć on i ná piękności ktore stworzył: *Vitit quod esset valde bona*. Pátrzy i ná urody, ktore sam dał: *Veni dilecta mea formosa mea*. Boć mu to miło, kiedy i piękna będzie: *Pulchrior est, pulchro, veniens de corpore virtus*. Ale naybárdziey ná serce, czyste, niewinne: ná *Viros secundum cor DEI*, to gdy nigdy oddzielone od BOGA, i iedno zawsze, w tym się BOG kocha, to zstymaie, to płáci całą wiecznością, Amen.

K A Z A N I E

Na Nabożenstwo SZKAPLERZNE.

*Extollens vocem, quædam Mulier
de turba, dixit: Beatus venter
qui te portavit.*

CZy pánegiryzować, czy ślać tę Ewángeliczná nabożnicę? Przystoyná rzecz wszędzie Niewieście milczeć, ále. nay-przystoynieysza: w Kościele, Cyt. Rodzi się głos wołá-
iácego ná puszczý, áż niemotę BOG ná Zácháryasza, przepuszcza: Czemu nie ná Elźbietę? Chwali iá Dámáscen., *Muta erat, non natura, sed virtute.* Usta opisuiac nabożney Du-
sze Duch Boży: *Labia tua vitta coccinea,* iákby iey gębę zává-
zał. 1. Reg. 1. Anná Sámuelowá Mátká pobożná, weszła do
Kościoła ná Modlitwę, áż Heli Biskup, pátrzy ná iey wárgi:
*Heli observabat os ejus, porro Anna loquebatur in corde suo, tan-
tumq; labia illius movebantur, & vox penitus non audiebatur.* W
Kościele nabożnicá kázda ma censurę, ieżeli gada. Zákazał
Apostól Páweł Niewiástom kazać, á Káznodzieie częstoby u-
stapili im Ambony, bo by piękne komże pospráwiáły, álbo podár-
te popráwiły. Ale nie pięknieyszego, iák gdy Niewiástá w
Kościele milczy: *Non permittitur illas loqui: turpe est enim Mu-
lieri loqui in Ecclesia.* 1. ad Cor. 14. Ewá nie stworzona z ięzyká,
á przecię w gadki się wdála, i dyskursy z Szátánem, *Cur precepit
vobis?* Lub ie stworzono z żebrá, álbo kości, przecięż milczeć
nie umieia. Chłop iák wor gliny, z ktorey wystáwiony: Nie-
wiástá zás iák wor kości: zrzuc wor gliny z wysoká, to tylko
klápnie,

klapnie, i cyt, ale zrzucić wor kości po schodach, hakaśu nárobia. Protegeńesa Málárzá námowiły Pánie Atenńskie, aby nie tylko też Kráśsomowcow Greckich málował, ale Rhetorykę Niewieścia odryłował. A on, papugi, firoki, káwki, fłowiki, gáwronki odmálowawszy, podpisał im: *Vox praterenaq nihil*. Głóśna w Greckich Historyách *Hístaa*, która gdy co przemowiła, zá pięćdziesiąt mil slychác było. Ale i teraz nápełni i Krolestwo cále echo, gdy ogadywác poczcíwých poczna. iákíey dostał żonki Plotyny, która Echem názwáli Pòétowie: *Duxit Bridinus echo*. 2, *Paralip. 9*. Závolańa Sába przyiachála do Sálomoná: z czymże? *Cum enigmatibus*, z gadkámí, z plotkámí, nieślawá, plotká, echo, wízytko to Niewiaśty. A to i dżiśieysza Oratorká tak gádátliwa! *Extollens vocem quaedam Mulier de turba*, turbátorká Kazánia JEZUSOWEGO. Stoy ięzyku! bo tá Święta Káznodzieyká, zágluszyła Oratorów wśzytkich i Doktorów, wysoko wynoszac dośtoyność Nayswiętszey Mátki Bożey, á tak głośno, że *in omnem terram exiit sonus ejus*. Pan JEZUS o zgodzie kazał, á tu Rábinowie szemráli, Doktorowie mruczeli, Faryzeuszowie tumulty czynić poczęli, które zoczywszy zámieśzania tá nabożna Káznodzieyká, zaczęła Nabożeństwo do Nayswiętszey Mátki, *Beatus venter qui te portavit, & ubera qua suxisti*. Nie była to prostaczka, wieśniaczka, *de turba*, ale iáko Kárdynał Hugo: *Non de communi plebe, sed in turba eminentior populo. audacia & religione nobilis Mulier*. Szlachćianká była, bo choćby i iedney kropli krwi Szlacheckiey nie miała, dość ia unobilitowało Nabożeństwo ku Nayswiętszey Mátcce Bożey. Przypięła się áffektem do pierśi samych Krolowey náłzey: *Beata ubera qua suxisti*. Uspokoila Faryzáyskie tumulty i zámieśzania, swym Nabożeństwem. A ia o tym mówić będę:

W Pierwszym Punkcie: Nabożeństwo do Nayswiętszey Mátki Bożey ucíśa wśytkie zámieśzania,

W Wtórym Punkcie: Nabożeństwo Szkaplerskie wśytkie niepokóie uspokóia,

Konkluzya z Medytacya,

Kk

PUNKT

K A Z A N I E PUNKT PIERWSZY.

*Nabożeństwo do Najświętszey Matki Bożey uciśsa
wszystkie zamieszania.*

WTakimeśmy teraz pokoiu! w iakim był Moyżesz, *Exod. 2.* Puściła Mátká w śitowiány kołysce Synaczká, ná sam wart bystrego Nilu: niośa fale, kołysza burze! á dziecię spi: *Stante procul Sorore ejus Mariá, & considerante eventum rei.* Takieć nas przez kilkanaście lat zamieszania i fale rzucáia nie-
szczęśliwemi przypadkami, á my się kołysimy, i ná to spiemy, bo *stat propè MARIA & considerat eventum.* W tey niebescieczney toni nikt nas nieurátuje, tylko Najświętsza MARYA, Jonas Prorok ućiekáiac przed Pánem BOGIEM, á *facie Domini ego fugio:* á ktoż się skryie przed obliczem Bożym! gdy widział ostátanie niebescieczństwo, ferował ná się taki Dekret: *Scio quia propter me tempestas haec, sed mittite me in mare.* Figura to była zawieruchy owey, która naturę ludzká zawichrzył Lucyfer. Pátrzy Syn Boży ná ostátnią tonia i niebescieczństwa, i rzecze: *Scio quia propter me tempestas haec,* dla tegoć to źli ná nas czárdci, że się Personá wtora Boska, nie z Anielska, ále z ludzka natura złączyć miałá. Coż czyni, rzekło Słowo Przedwieczne do Oycá i Duchá S. *Mittite me in MARIAM,* áz gdy tego Jonaszá wrzucono w to morze, *Facta est tranquillitas magna.* Uciśszyły się wszystkie zamieszania. *Matth. 8.* Tonacy Apostołowie wołaia: *Salva nos perimus.* á Chrystus niby spał, *ipse verò dormiebat.* Ocknawszy się połáiał ich o mała wiargę. Jeszczeć to iakakolwiek wiara była! Ale przyszedł czas, gdy Chrystus na trzy dni zasnął w grobie, a Okręt Kościoła Bożego, bez wiary doskonałey tonie! *Dormiente Domino in navicula Crucis, & in sepulchro, factus est motus magnus,* i Apostołowie, i sam Piotr wiargę utracili. Ktoż ich z tey toni wybawił? *In ista calamitate, sola gubernaculum fidei tenuit Beata MARIA.* mowi S. Ambroży. Uciśhły wszystkie perfekucye pod dyrekcyą Najśw. Matki Bożey,

Bożey. *Erant autem perseverantes in oratione, & fractione panis, cum MARIA Matre ejus.* Nie dziwuyćie się że ten świat ustawicznie się mieřza. *Psal. 23. Domini est terra & plenitudo ejus, Orbis terrarum, &c.* A przecię w zamieszaniach dotad stoi. *quia super Maria fundavit eam.* Fortuny nasze są iak *Natantiles Insulae*, na niespokojnym morzu, Ale gdy fortunę swoją kto ufunduje na Naysw: Matce Bożey, *super MARIA fundavit eam*, ten w pokoiu siedzi. *Ezech. 1.* Zábурzyły się obłoki: *Et ecce ventus turbine veniebat ab Aquilone.* Aż po ciężkich burzach iedzie *Currus glorie DEI.* i wszystko nćiszył. O srogasz to na nas od pułnocy powstała burza! od Moskwy, i Szwecyi! któż ia uspokoi? chyba woz chwały BOGA naszego, Nayswiętsza MARYA. Ogrodniczka wołała: *Veni Aquilo, perfla hortum meum, & fluent aromata illius.* Nayswiętsza MARYO, twoyći to Ogrod miły, Polska nasza, tuć to Kaźmierzowe Lilie Nabożeństwem ku tobie wonicia: *Omni die die MARIAE.* Tu Hyacynthowe, Cantiuszowe, Kořtkowe, niewinnořci, i innych Sług twoich, *Odor agri pleni.* Oto przyzedł *turbo ab Aquilone*, i wkroř *perflavit hortum tuum*, a kiedyż też *fluent aromata illius?* kiedy tey Oyczyzny stratomána zakwitnie Fortuną? Saula Szatan opętał, i często go nágabał, iedyne było *remedium* temu złemu, pobożna nuta Dáwidowa ná Cytrze swojej: *Exurge psalterium, & Cithara.* Naymilsza BOGU Melodyo: *Cithara Salutis nostra*, mowi *Amadaus.* zábřzmii, a tego szátana burzacego pokoie nasze, ućisz i uspokoy. Jeden ginacy wołał: *Non possum perire, pro pietate MARIAE.* Co Polska rzecze? Wiemy iakęs przez Nárcyssa do ciebie nabożnego Wodzía, Justyniano-wi nád Gothami i Longobárdami zwycięřtwá 555. (pisze Eutropius) ziednáła. Wiemy, żeś Herakliuszowi Cesarzowi 526. bitew nád Persami wygrała. Konřtántynopol 718. miał od ciebie obron. Hitzpánia, przez Pelágiuszá 718. przez Jakubá i Ferdynándá Luzytánia. Przez S. Piusa Papieża Morřkie Insuły, Turkow od Itálii odpędziwszy, zwoiowała. Pámietamy w Kronikách naszych Roku 1402. gdy *Jacobus Chálicki* Arcybiskup, *Salve Regina*, do Lwowskiego Kořciola wprowadził, i atárzy prze

stali Ruś nąpąstowąć. *Joannes de Kępą*, Biskup Poznański 1336. gdy Pomorzanie z Nakłą Fortecy wybiegając, Wielkopolskę puścili, zkomponował *Salve Salutis janua*, a za twoją pomocą Nakło Polacy wzięli. Czytamy 1280. Chcieli budować Krzyżacy Fortecę na tym miejscu: *vocabatur locus ille Czartyn*, wyrzucali Szarani z gruntu fundamenta, ale kiedy przezwali Fortecę *Mariaburgum*, powstało to dzieło. Jak widzimy potężne. Tyś Najsław: Królowa nasza pomogła Władysławowi IV. pod Choćimem, gdyś nad Polskim Obozem, z B. Koszka tryumfowała. Ratuj nas w terażniejszych niebezpieczeństwach, a *seculo non est auditum, quemquam a MARIA derelictum*. Uciśz te wszystkie zamieszkania, i szumiciących głów nieśwory.

P U N K T W T O R Y.

Nabożeństwo Szkaplerzkie wszystkie niepokoje uspokaja.

Lubo w mroźnych mieszkamy Krainach, ale doświadczamy tak wielkich w tych czasach upałów, że od tej kánikuly la-dwie pierwsze głowy nie szaleją. Pisze *Nakielius*, że tak za czasu jego były susze, iż rzeki wyschły, Miasta, Wsi, i lasy gorzały. Teraz gore Ojczyzna i Litwę w popiołach, Mała, i Wielka Polska w ogniu, a jeszcze nam Komety ogniste większym grozą pożarem. 4. Reg. 4. Przepaliło się Dziecku Sunamitydzie ciemię, *Caput meum doleo, caput meum doleo, egressus ad messores*. Tąż, i większa afekcja głównych Statystów u nas zarażila: gdzież też znajdziem tak ochłodną umbrę, pod któraby skłonić głowę. Mamy niektóre nieszczęśni Jonaszowie bluszcze, które ładą przygodami więdna. Wystawił Xerxes w winnicy swojej *Leßum auream, sellam auream, vitem Smaragdinis distinctam rascemū, propter brevem umbram*. Gudzoziemskie protekcye, *brevis umbra, propter quam tantus apparatus*. Jak ktoś przypisał Słonecznemu korpasowi: Nie masz takiey zastony od wojennych upałów, i od innych przeciwności pożarów, tylko jedną *Umbella Scapulis suis obumbravit tibi, & sub pennis ejus sperabis*. Szeroko rozpostarla

rospościerał Szkaplerzową Sukienkę swoją Najsław: Panną, od Wschodu na Karmelu, aż do Zachodu naszego Europejskiego: pod te skrzydła, *et sub pennis ejus sperabis*. Krol Ludwik Francya, Odoárdus Anglia, Henricus Germania, Philippus Hiszpania, Stephan S. Węgry, Władysław Jagiello Polskę poddał. Pod tą umbra *Joannes XXI. Clemens VI. Gregorius XIII.* i innych tak wiele Papieżów, Głowy swoje skłiniali. Po cięszkich i pracowitych satygach naznaczył Pan BOG dzień ieden: *Sabbatum Domini est*. A w tym Bractwie Szkaplerznym, i duszom w ogniach Czyścowych będącym, według *bullam Sabbathinam*, iest folgá od upałów. Według wielu rewelacyi, we Szrodę każda. Za czasu Gálená: napadła ludzi chorobá *trepidationis cordis*, na którą znalazł *remedium*, szkarałat nośić na sercu. Idźcie precz płatki szkarałatowe, na *trepidationem cordis*, która drży i polityczna. Europá, i zapalone złym ogniem sercá, Nie mász *remedium*, tylko S. Szkaplerz. Zrad mdlejący Duszy Oblubieniec rádzi: *Pone signaculum meum super cor tuum, et super brachium tuum*. Właśnie iákby opisał Szkaplerz. Wyprawuiac się na Goliatá Dáwid, gdy go Krolewskim Kirysiem chciał uzbroić Saul, rzekł: *Non possum sic incedere*. Nieprzyzwyczajony Pástuszká, inna wziął przed się zbroię, *Pastoralem assumpsit peram*, i tą zwoiował Kirysnego Goliatá torbeczká. Co to my nośiemy na pierśiach naszych, tylko *peram*, tylko kieszę, álbo torbeczkę, wszystkich Odpuštów skład, protekcyi Najsław: Panny, Portret, zázczyt, i na wszelkie woyny i niepokoie tarcza. Páprocki piśze, że Szlachéie Polski, Zarzycki, Towáryszem będąc Usarskim, miał tak doświadczoná zbroię, że w Obozie stáwiał ją na celu, wszystkim experymentom, á nád to i ármaćie minieyszy, Pošzedł do okázyi na Gdańsk, aż z kuszy strzálá przebiłá zbroię, ále opárlá się na Szkaplerzu, który miał pod zbroiá. Dármo pierśi i serce uzbraiáć zelázem, bezpiecznieysze iest pod tym puklerzem: *Scapulis suis obumbrabit tibi*. Odártus ów nie máiac *vestem nuptialem*, chciał záżyć bántietu Krolewskiego, wyrzucił go do ciemności gniew Krolewski, *Projicite eum in tenebras*. Nie byłá

tám Krolowa naymilościernieysza, bo by go była przystrofiła swoia Liberya, á takby był z szata godowa zmniejsił się ná bankiecie Páná swego. Kiedy my Odártusowie podrzemy owe sukienki, które Kościół Boży przy Chrzcie S. oddáie nam: *Accipite vestem nuptialem*. Naymilościernieysza Bogárodzicá, zaraz nam swoje barwę ofiárnie, w ktorey prezentować się będziem, przed zágniwanym ná Sadzie Pánkim BOGIEM. Sebástyaná Luzytánskiego Krolá Mátká, miała święty zwyczaj, że w każda Sobotę publiczne nawiedzała katufce, kto się uchwycił *simbriam vestimenti ejus*, iak w Ewangelii dorykaiacy się krału szaty Chrystusowej, zdrowie brali wszyscy *in carcerati*, trzymając się Luzytánskiey Krolowey, z więzienia wolni wychodzili. Dopieaoż gdy Matka Boża (według Rewelacyi) w Sobotę nawiedza *purgatorios carceres*. O iak wiele się tam *ad simbriam vestimenti* Dusz Czyfcowych przyimie, i zbawienia swego skutek otrzymnie! Była tam u Pogan *vestis intangibilis ab ullo elemento*, w Frontocyi, to prawdziwsza, ta wielkimi przykladami potwierdzona, że Szkaplerzowi *zaden element* nie szkodzi. Były często pioruny w Poznaniu, innych ogłuszały, albo zabijały, iedzie z Poznania do Szrody Krol Jagiello, (iako Długosz) ktory zawsze Szkaplerz Krolowski purpurowy nosił na sobie, uderzył piorun w karetę iego, i woźnice, i konie i asystencya zaraził, Krol sam Szkaplerzem się iak tarcza zaslonił, i tak wolny został, á że się pod Szrodą stało, zawsze *inviolabiliter* Szrody poscił Szkaplerzne, i iego Następcy Krolowie nasi. Zrad, gdy za czasu Augusta Cudzoziemskim Panom zastawiono miętem stoły, zbrzydził się tym Senat Polski, przyzwyczajony do tego postu, i od stołu odszedł. Tonał *de Lomo Topor*, na Wiśle (pilze *Nakterius*) inna asystencya w wodzie została, a on iak pod żagle pod Szkaplerzem pływał, ktory i zwierzchna sobie nosił. W Powietrzu i zarażonych doznało tak wielu, że gdzie i ptacy przelatywać nie mogli, tam też skrzydła Szkaplerzkie od złego zarazu ich unosiły, iak owe dusze w Piśmie Bożym. *Data sunt Mulieri ala due, et volavit*. Temieć to skrzydłami Nabożenstwa Szkaplerznego, przed

przed wszystkimi Elementow biedami uciekała. Miał Pan JEZUS tak szczęśliwa sukienkę, że lubo płaszcz jego na części podarto, ale że była *inconsutilis*, (iako tradycye) od Najsł: Matki, ieszcze w młodości P. JEZUSOWEY tkana, tedy Mordercy jego, drapać iey niechcieli, *Non scindamus sed sortiamur de illa*. Oyczynny naszej *v. stis inconsutilis*, teraz poszła coś na Szkaplerz, bo na dyfferencye rozdarta, *Non dividamus eam, sed sortiamur de illa*. Komu się dostanie w całości swojej! Ach gdyby przy nas została cała.

Konkluzya z Medytacya.

Iakobowi najmilszemu Synowi, Rebecca kochająca Matka dała sukienkę. *Gen. 27. Et vestibus valde bonis, quas apud se habebat domi, induit eum*, w których Jakobek przystąpiwszy do Izaaka Ojca; *Accede ad me, & da mihi osculum fili mi, statimq. ut sensit vestimentorum ejus fragrantiam*, zawołał: *Ecce odor filii mei, sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus*. Kochająca nabożnych Synów Matka Boża, sukienka Szkaplerzna ożdziewa, na to, aby gdy przystąpi na rozładek i sad Ojca Przedwiecznego, przynieśli tę *fragrantiam*, to jest *odorem suavitatis in conspectu DEI*. Insze suknie, albo pachną światowością, iaka była Elżbiety Cesarzowej, a Krolowej Polskiej, stymowana millionem, a tak prześmiardła fetorami rozpustnemi, że w Kościele Sandomirskim Święci Kapłani (pisze Długosz) znieść go nie mogli. *Protoplastes nasz Adam*, zgubiwszy niewinność, zgubił też i pierwszą niewinności sukienkę. *Gen. Cap. 3. Tulszyli sibi coś niezwy- czaynego: Consuerunt folia ficus, & fecerunt sibi perizonata*. W oczach Boskich nieprzyjemna to była barwa, inna mu dać: *Fecit Dominus DEUS Ade, & Uxori ejus tunicas pelliceas, & induit eos*. Te sukienki, (iako *Cornelius à Lapide*, z inszemi tłumaczami,) były robione z skór niewinnych iagniatek, na tę nadzieję, że miał przyść na świat *Agnus DEI*, który zasługami swemi miał załonić *nuditates nostras*, ustróić owemi sukienkami: *La- varunt stolas suas in sanguine Agni*, aby mogli stawić się godnie przed

przed Tronem Bożym. Te są Figury inwestytury S. Szkaplerza: Adamowe dzieci patrząc na swoją odatrość, szukała sobie godnego ustroienia na prospekt Boży; a Najsświętsza Matka sukienki rozdała, z zasług Baranka niewinnego. Jakobowie szukała błogosławieństwa Oycowskiego, i complacency owey, *Ecce odor filii mei, quasi odor agri pleni, cui benedixit Dominus.* A ta S. Rebecca wdzięcznięz Pánu BOGU ieszcze znalazła zapachy. Jan S. in *Apocalypsi*, wachał odory Nieba, z turybularza wielkiego, Anioła, gdzie wszystkie balsamy, które się spodobają zapachowi Boskiemu, a to były, *Orationes Sanctorum*. Patrząc na Nabożeństwa całego Katolictwa, tak wiele Konfraternii Szkaplerznych Odpustami Kościoła Bożego zbalsamowanych. Jako BOG miłośnierny niema tey ofiary przyjąć, tak iako od Nóego: *Odoratusq. Dominus odorem suavitatis.* Narzeka S. Hieronim w liście swoim, a do swojej Dewotki; *Filia Belial induuntur purpurá, & conscientia pannoja jacet, fulgent monilibus, & moribus sordent.* Z iedney strony stawmy sobie ubrane wykwi towne mi według manieri i mody ustroione Dany, *fulgent monilibus, & moribus sordent.* A z drugiey strony w grubych śiermięgach stojące w Szkaplerzu S. Niewiaśły, ubóstwem niepozorne. *Et moribus Christianitatis olent.* Tamte, iak w Domu Ewangelicznego Bogacza, *induuntur bysso & purpurá*, te w nędzy i w włościenicy chodzą. Tamte, *epulantur quotidie*, te Szrody, Piątki, i Soboty suszą. Pytam się, które też miłsze P. BOGU? Oto, tamte są według Hieronima mendyczki, ubóstwem, i nędzą. *Mendicant pulchritudinem alienam, cum perdiderint suam.* A te zaś u świata nędznice: *indignum sibi iuicant formam & pellibus murinis & operibus vermium mutuari, cum sibi sufficiat sola paupertas.* Ktorą tu ozdobnieysza Dusza, czy ta, która w iedwabiach iak *bombix* obwija się, a wewnątrz robak? Czyli ta która w śiermiędze chodzi, a w sercu ow robaczek, *Ego sum vermis & non homo.* Zacharia 7. Wielka indygnacya Boża: *Indignatus est Dominus, aggravarunt aures suas, & cor suum poluerunt ut adamantem, & noluerunt attendere, & averterunt scapulam*

scapulam recedentem. Stroili uszy, pierśi dyamentami okrywały, a Szkaplerz nie miały. Tacy indygnacya sprawiedliwości Bożej na światowe stroinice? Rozumiecia, że iako gachom światowym, tak BOGU mogą się popisować, a Pan BOG nie patrzy na złoto, bo to błoto, na purpury, bo to u niego równa i w siermięgach wełna, ale patrzy na *scapulas recedentes*. Gdy nie miała na pioruny sprawiedliwości Bożej, i od serca swego, *Scapula* obrony. Pytam was, ktoraby duszą, i w jakim stroiu, na Sadzie Bożym chciałaby stać? czy *in bysso* *Scapula* purpura, czy w siermiędze i Szkaplerzu S.? Nie białe pioruny Sprawiedliwości Bożej, i upał surowości jego na Szkaplerz S. *Scapula sua obumbrabit tibi.* Przyniesiono staremu Jakobowi sukienkę zmazaną we krwi Kozłecy, *Vide utrum tunica filii tui sit?* Zatrwożony Izrael rzecze: *Pera pessima devoravit filium meum.* Jak kiedyś do Rzymu Oycu S. przysłano, wojującego, nie według wokacyi swoicy Pralata, zbroję, temież słowami: *Vide Pater utrum Fili tui tunica sit?* Kwiatkiewicz. Tak na Sadzie Bożym prezentować beda i różnych stanów Hábity, sukienki, mody, kroje, i rzeka adwersanów nasi, *Vide Pater utrum sit tunica filii tui?* A podobno też i Szkaplerze dla mody tylko świeckiey noszone, i dla ostentacyi powierzchowney, pokaza: *Vide Mater utrum sit tunica filii tui?* Szkaplerz nosić na sercu? a w sercu nieczystych ku stworzeniu áffektow mnogosc? jest to zasłona niepoczciwości, *velamen nequitiae*. Szkaplerz nosić, a nie tylko we Strzodę, ale i w Piątek byc karniwołem, i karnalista, to *velamen nequitiae*. Szkaplerz nosić na sercu, a w sercu nigdy nie odpuszczone urazy i iady? to jest *velamen nequitiae*. *Exod. 28.* Rozkazał Pan BOG Ornat robić Aáronowi pierwszemu Káplánowi, nakazał Szkaplerz: *Facies vestem sacram Aaroni fratri tuo, in gloriam et decorem.* *Abulensis* mowi: *Quia erat iuxta modum Scapularis.* Na sercu było gloria, w tyle było decor. Jak na nąznych Ornatach. Stanu Kápláńskiego dwie są ozdoby, ná wszystkie inne drogic máterye i blawaty, *Gloria DEI, Decus Ecclesiae.* mowi Bernard S. Tenci to Szkaplerz nosicmy codziennie

nie do Mszy świętej, á zázwsze w obyczáích Kápłáńskich, ten Ornat bydz powinien chwálá Bozá i ozdoba Kościołá Bożego. Ztad (stáry Tertulian pisze,) że *in primitiva Ecclesia* Kápłáni chodźili i sypiąli w Ornatách, *Semper memores gloria DEI, & decoris Ecclesie.* Pánowie przedtym Chrześciánscy, i náši Monárchowie Polscy, iáko Jágielloná máluia, i S. Jádwigę nákształt Ornatow nosili páłudámentá, *in gloriam & honorem.* W tákimci ubierze, *in veste nuptiali,* przyisć trzebá ná bánkiet niebieski, áby w sercu chwálá Bozá szczerá, á potym *Decus Ecclesie Militantis,* prezentowána BOGU swemu bylá. *Josue 9. Gabaonita* stáneli przed Wodzém Lúdu Bożego pomienionym, w odártych sukniách. *Vestes & calceamenta, quibus induimur ob longitudinem longioris viae attrita sunt, & penè consumpta.* Tá k my podobno stániemy przed JEZUSEM nászym, i Náyświętszá MARYÁ, sukienki násze podárly się w tym dlugim zyciu, á przecię P. JEZUS i te násze drápániny, odártusy, przytuli do siebie, iák Jozue Gábáonitow. S. Hieronim w Zywocie Pauli 1. *Anachoreta* powie dzał: *Mala Pauli tunicá tegi, quam Augustus purpurá, acceptabilis est cilicium ejus, purpuris, & byssis. Regum.* W tymci sie Hábićie Szkaplerskim prezentowác BOGU nabożne dusze bédziećie. Ktoby imáginowál swiát Europeyski we wśzytkich stroiách ró żnych Nácyi, mogłby sobie Polskę nászę, imáginowác *Scapulare Europa,* i dla tego, że od Pogan záślaniamy grzbieciem nászym wśzytkie Nácye: *Scapulis suis obumbrabit tibi:* iesteśmy ántemu rałem *Christianitatis,* ále też i dla tego, że ná-grzbiećie nászym, wśzytkie biedy, wojny, iák ná kowádle iákim, uśtáwicznie cóś dziwnego klepia, á my przyczeni do tych nieszczęś, to czynie my, co u Proroká: *Dederunt dorsum.* Już nász grzbiet odbity, *occidit,* tá k. że i ran nászych, *Vulnera & ulcera non sentimus.* Przeciész ná skáncerowáne *aposthema,* szukác trzebá plastru, mnie się zda naylepszy medykáment, ná te áffekcye Szkaplerz S. *Pone me super cor tuum, & brachium tuum.* Jużci też miłóściwy BOZE od karánia twego, i cięszkich dyscyplin mdleimy; niech miłósier dzie S. twoie przytuli nas do siebie, á przez Náyśw: Mátki Bożey, Szkaplerz uleczy rány, záśloni grzechy násze. Amen. KAs

K A Z A N I E

Na Uroczystość
S. MARYI MAGDALENY.

Mulier quæ erat in Civitate peccatrix, lacrymis capit rigare pedes ejus. Lucæ 7.

Nie dopiero to hálás i napásé ná Miásta: pospoliście to bywa, *Magdalum* grzeszy, á Jerozolimá pokutuje. Sprawá to Wołoska: Wies zgrzeszy, i swywoľné rozboie, á według ich práwá, Miásto przyległe pláćić musi. Albo Iwáná Moskiewskiego prawo: Muzyk krádnie, á Boiárá iego obwieś. Miásta też Mágdalená swoje *Castellum*, á tám o niey źle nie gadano, áni suspikowano: bo tám była *de Castello*, Káztelanká Márya Mágdalená. *Magnifica Domina*, z Hebráyskiego: Wielmożna leymość we Wsi. Cyt o niey, choćy też naygorźza była. Stánie w Mieście, áž ná Miásto winá: *In Civitate peccatrix*. Podobná się rzecz dziecie, zá Kázimierzá nášzego Monárchy: *Duodecem millia Cruce signatorum* do Kráková przyšlo, áž *ex zelo Fidei*, Zydy zburzyło. Roziecháło się święte owo rozboystwo, áž Kázimierz sadzi Krákowskié Miásto. Zgrzeszyli *Cruce signati*, skaráli trzemá tyśácámi Miásto. Kto inny grzeszył, kto inny pokutował. Dźis Káztelanká grzeszyła, *de Castello Magdala*, á ná Jerozolimę hálás, *in Civitate peccatrix*. Bo to bywa: Owieczká we Wsi, á w Mieście się zepsí. JáK Dyáná Jákobowá Corká, Dyná była, czyta przy dozorách Oycá swego, zachćiało

zachciało się do Sychem, aż Dyna: *In agro liliū, in Urbe spina*. Wpadła w takie kontrowersye nieczystości, że się krewia oblało całe Miasto. Nápości się Ruski Chłop Muzyk przez tydzień na Wsi, nápráucie, nápości: aż w Niedzielę Muzyk do Muzyki: Hulał duszą. Bodáyże nie było takiego Arendarzá, co zarobi przez Rok na Wsi, przemárnuie w Poznaniu przez kontráky, *In Civitate peccator*. Na Wsi: *pulcherrima Mulierum, abiit post vestigia gregum suorum*: á w Mieście psy pásie. Nie bronie tego, żeby w Mieście nie było grzeszników i grzesznic, ale to mówię, że Wicyskie grzechy, zicżdzaia się do Mieyskich. Lucyperowi zachciało się stolicę niecnót záłożyć: *Sedebo in lateribus Aquilonis, & ero similis Altissimo*. Coż to są zá latera Aquilonis? Sluchaymy Psálmisty: *Later Aquilonis, Civitas Regis Magni*. Chciało mu się koniecznie do wielkiego Miasta. W Ewángeliu mamy, że wygnány Szátán z domu swego, udał się na medytacye: *perambulavit in aquosa & deserta*. Luc. 11. i znalazł siedm *nequiores se*. Gdzież też ich tak prędko záwerbował! (moja imáginacya) znalazł w pustym Dworzystku, pysznego czártá, melánocholicznego: O co się frásujesz spyta: respons; nikt mi się tu nie klania, bo pustki, Rzecz mu, podź do Miasta, tam będziesz miał ustáwiczne wizyty, komplementá, uniżoności, szánować cię pyszny diable będą: zezwolił na tę periwazya. Znalazł na leśie przy drodze smutnego szátáná, pyta, co robisz? smutę się rzecz, nie mam kogo odrzec, nástawia go, podź do Miasta, będziemy tam mieli co krásć, co rozbiiać: nádrzemy się Kupcow, Winiarzow, i będziemy weseli. Trzeciego nápadł, aż on u Chłopká ubogiego, borys óściły gryźte: rzecz mu, podź do Miasta, tam się i wysmienitych biszkoktow dáremo náieysz. Znalazł czwartego, przy Kárczmie Zyburę piącego z Chłopem, podá do Miasta na wino. Innego, który biie okrutnie ubogiego Chłopá, podź, nárabasz się, náśiekasz, na pojedynkách, i na páściach, pod czas ŚwiętoJáńskich w Poznaniu kontráktow. Znalazł szóstego, który opętał stárá na Wsi Bábę, i rzecz mu: Nie wstyd że cię w tej wieży Bábel siedzieć? podź zá mna do Miasta,

Miastá, tám grzeczne Dámy opętał. Aż też nápadnie ná le-
żuchá przy Wsi, która się zwála *Acedia*: nie nie robił. Obudził
go, podź do Miastá, będzieś tám i do południá leżał w pucho-
wych betách. I tak *Septem nequiores se* náwerbowałszy, pro-
wádził do Miastá. Ale te *Capitalia peccata*, ná Wsi się rodza, á
do Miastá ich zgromadzaia. Dziękować trzebá Kázimierzowi
wielkiemu, że w Miastách prawem zakazał *Equestri Ordini* mie-
szkać. O byloćby grzechów, i pieklá przybyłoby! *in Civitate*
peccatrix. Iák zegáry i dzwony hucznieysze są w Miastách,
niż ná Wsiách, iák głośnieysze grzechy są Mieyskie, niż Wicy-
skie. Poki Mágdalená w swym Kásztelu mieszkála z Mar-
tą i z Łázárzem, cicho było, iák przyiáchála do Miastá, aż wszy-
cy ná nię obroćili oczy: Fáryzeuszowie: *qualis Mulier?* Judaśz,
ut quid perditio hec? Ewángelistowie: *Septem demonia habens?*
Wszysey inni: *In Civitate peccatrix*: Nápełniła wszystkie kámie-
nice plotkami, dyskursami, pałzkwilami o sobie. Otoż tobie
Miasto: otoż tobie Mágdaleno publiká! Pożał się BOZE nie-
wianości Wicyjskich. Święta będzie często ná Wsi, á *in Civitate*
peccatrix. *Dritmarus*, i inni trzymáia, że S. Mágdalená co do
náturalney poczciwości, Panna była, i ia iey nie uymuię: o cóż
ia tedy dyffamowano? *peccatrix*, o ten tylko, *capit*, *capit ornari*,
capit confabulari. Ze nowe mody do Miastá przyniosła, że się
w konwersacye niby polityczne wdála, aż zaráz záslużyła nie-
slawę *peccatricis*. Tak świat sádzi, ináczey BOG: Nie pátrzy
świat ná to, że *capit rigare lacrymis*, i ná to że *non cessavit oscu-*
lari pedes, ále tylko ná to: że *capit ornari*. Toć to *indelebilis*
w áoprehensyi ludzkiej *character*, dáć inceptę do złego. Zkad
ia ná terážnieyszym Kazaniu formuię propozycya

W Pierwszym Punkcie: *W oczach ludzkich dać in-*
cepte do złego, æternum infame.

W Wtórym Punkcie: *W oczach Boskich dać inceptę*
do prawdziwey pokuty, æternum gloriosum.

Konkluzya z Medytacya.

KAZANIE
PUNKT PIERWSZY.

W oczach ludzkich dać inceptę do złego, æternum infame.

K Azde początki ciężkie: *Omne principium grave*, ále náyćiężey nieślawę zacząć bo się wywindować z niey ciężko: *Opinione hominum dilabimur, & meritis gloriaq. raro surgimus.* mowi Seneká. U ludzi iest *indelebilis character*, pierwsza zmaza sławy, mowi Olcáster: *Difficile deletur infamia hominum quod semel confuscatum est.* In Apoc. Cap. 17. Pokazano dziwáctwo nieślawy S. Janowi, długo tam opisané: Miałá ná głowie miásto innych ozdób: *Et in fronte ejus nomen scriptum, Mysterium.* Już tá Białogłowa nośiła tájemnice Bóże, i ná głowie, i w głowie, á przecię przydano icy, *Meretrix.* Ták iák dzisieyszey Mágdalenie, choć się też poprawiła, choć BOG mowi o niey: *Maria optimam partem elegit*, choć iá też rozgrzeszono: *Dimittuntur ei peccata*, przecięż iák iá ná zęby wzięto, *in Civitate peccatrix, Meretrix.* Choćby częścem w sławie i reputacyi chciał kto się wygorować, przecięż trudno powstać w opinii ludzkiej. Uderzył kámyk (u Dániela) *Abscissus est lapis de monte, & percussit statuum in pedibus.* Złoto i inne minerały w perzynę się obrociły, i owemu kámiennowi uczyniły gorę, bo mássa owá *crevit in montem magnum, á postáremu cecidit.* Powinie się nogá raz w opinii ludzkiej i sławie, nie powstać? zázwsze to będa pamiętać, *cecidit, cecidit.* Isaie 6. Każe P. BOG Historya Prorokowi pisać Syryjskiego i Izráelskiego Pánstwa: *Sume tibi librum grandem, & scribe in illo stylo hominis.* Coz takiego? *Ponam in lapidem offensiois, & in petram scandali, & offendent ex eis plurimi, & cadent, & conterentur.* Jeżeli Izráel iest opoká? to pisać dłotem żelaznym, *stylo ferreo*, nie? częśby tę rámotę, i naydychtownieysze litery wydłotowánc, niepogodámi wygluzował? ále iák? co przydzie *in stylium hominis*, ná styl i opisanie ludzkie, *indelebilis* to character, i ták gdy BOG chce kogo skarać záziego grzechy, tylko przepuści ná niego *stylium hominis*, opiszá, ogadáia, okrytyzuiá, okáluminiuiá, to *stylium hominis indelebilis.* Jáko i dzisieyza

śleyſza Măgdalenă, iuż teſz pănitentkă, iuż dobroczynna iăłmu-
 żnică, iuż wydălă tăk wiele nă drogic oleyki, ktoremi măsćilă
 Nogi JEZUSOWE, a przecię u Făryzeuſză in Civitate peccatrix.
 Opinia pierwſza zăczera, trwăłſza ieſt năd wſzytkie dyămenty,
 dłuſo konſerwuie, i ſlawę i nieſlawę. Zruinowăny ză dopuſzczę-
 niem Boſym Job, ſyczy ſobie tego: *Quis mihi det ut verba mea*
ſcribantur in ſlice. Choćby twoie lămenty Jobie piſano i nă
 ſamych dyămentăch; przecięſz *ſtylus hominis* znajdźcie tăki păpierz,
 ſe choć *calumnioſe* rzeka: *Nudum ſpoliaſti veſtibulo.* Imăginăcyă
 pierwſza; Jeſt to tăki *viſcus*, ſe co w niey ulgnie, iuże ſię wię-
 cey nie dobędzie. *Opinione prima laboratur, et ex viſtoſa imagi-*
natione difficile, quid extrahitur, (Seneca.) Wielki Alexănder
 tăk wiele tryumfow năbył, ăle mu przypiſano: *ſed Caliſthenem*
occidit. Dăwid tăk wiele pokutnych popiſał Pſălmow, *ſed Ber-*
ſabeam rapuit. Boleſławă imiăłego do tych czas boleie i ſłęka
 ſlawă, ſe *Stanislaum occidit*, ăle pokutował? ăle Mnichem zoſtał
 pokornym; przecięſz *indelebilis character parricidii.* To po wſzyt-
 kim ſwiećie głoſno! Diabeł raz zgrzeſzył; ă gdyby chćiał po-
 kutować, toby mowiono, co i mowia: *Diabolus ab initio peccat.*
 wſzák wiećie owę părabołkę: ſe ſzătán năpadł z roſnem nă
 Băbę przechodzăcă przez lăwkę nă Strudze? rzecze icy, kto ieſt
 lepſzy, czy BOG? czy iăł odpowiedźiălă mu mądře, BOG ieſt
 dobry, ăle ty ſzătanie nie bylbys zły, gdyby cię ludzie na ięzyki
 nie wzięli. Tak bywa, choćby kto Aniołem był, iak mu ſię no-
 gă powinie, zaraz wołaiă, *ab initio peccat.* Ruth. 1. Powroćiła
 ſię do Bethleem Oyczyzny ſwoiey pod czas głodu wielkiego ză-
 wolana Nohemi, z Ruthă Synowă ſwoiă. O Rućie urodziwey
 wſzyſcy milcza; a obaczywſzy Nohemiă, pokazuia iă ſobie palcem,
Hec eſt iſta Nohemi, (id eſt pulchra,) ă ſię wyrzeka urody ſwo-
 iej. *ne vocetis me Nohemi; ſed vocate me Mara, id eſt amarum,*
quia amaritudine valde me replevit Dominus. Lubo ſię teſz ſta-
 rzało Babſko, przecięſz przypomnia Panieñſtwa icy urodę i po-
 ſtępki, *Uane eſt Nohemi?* Ludzie źli i potępiency oſadzeni na
 to w Ewangeliu; *Hadi à ſiniſtris*, a co będa ză dekret mieć nă
 Sadzie.

Sadzić Bożym: ten sobie sami żyjąc sprawują, według przyśłowia Polskiego, że pospolicie kozy skaczą na pochyłe Drzewo. Tak czynią ludzie źli, gdy się pochyli kto w uczynkach swoich, zaraz na wicki o nim źle sadzą. Axa Corka Chaleba, w Piśmie Bożym zawołanego, że gorę wzięła w Izraelu: *Dedit illi Pater suus irignum inferius & superius*. Aż ją nazwano u Tłumaczów *Ansa*. To jest przyczyna wszystkich niecnót. Adam że trochę skosztował jabłka, aż na niego zgrzytamy: *Patres nostri comederunt, &c. & dentes filiorum obstupuerunt*. A młodym jest nauka, aby lata młodości swojej w dobrej konserwowali reputacyi, bo zgubiona raz między ludźmi sławę, ciężko reparaować, a czasem niepodobna. I Magdalena tak wielka S. a postaremu o nicy mówią i piszą, *In Civitate peccatrix*.

PUNKT W TORY.

*W oczach Boskich dać inceptę prawdziwey pokuty,
æternum gloriosum.*

Jak nieślawna rzecz byź autorem niecnót, tak też byź Fundatorem Zakonności i cnot wszystkich, jest iść chwałę. Mała w Kościele Bożym wielkie Uroczystości, Paweł Eremita, Benedykt, S. Bazyli, Antoni, Romualdus, że Puśelnicze fundowali Zakony. Dopieroż że *viam contemplativam cum activa* złączyli, Dominik, Franciszek, Ignacy, i inni, wielkie *meritum* przed BOGIEM i ludźmi, byź Fundatorem cnot świętych. A stan Pokuty S. kto fundował? Iż pokutujących Patryarchini Magdalena! wszystkich grzesznych ozdoba i nadzieja! Nie tak wiele ponęt złym do grzechu dała! Iak wiele zachęciła przykładem swoim do S. pokuty! Ta jest prawdziwego Sakramentu S. pokuty Fundatorka. *Capit rigare pedes ejus*. Zaczęła nam grzesznym sposob ubłagania P. BOGA naszego. Opisując tron Maiestatu, chwalebne BOGA Jan S. *in Apoc.* tak o nim mówi: *Et ante thronum mare vitreum simile crystallo*. Przewoz do Nieba, i do nonu Bożego, nie tak szeroki, iako głęboki, a port

port wysoki, nad same obłoki. Oznaynił to Abraham w Ewangeliu owemu Bogaczowi potępięcowi, *Magnum chaos inter nos & vos*. Długo bebla tłumacze Piśma Bożego w tym morzu Apokaliptycznym, mnie się zda, że to morze jest owo, o którym Piśmo Boże mówi: *O Mulier, magna est velut mare contritio tua*. Napelniła to morze łzami swemi Magdalena! a nadziei naszej zbawienia, ona trzyma przewoz: *ipsa tenet primam post naufragium tabulam*. A kto się nie ochylnie w tym morzu, który do świętey wieczności portu, po skolątanych niewinności okrętach, dopadnie tego bezpiecznego i przykładnego przewozu: *Dimittuntur ei peccata multa, quia amavit multum*. Na nic to fundował B O G światą grzesznego a pokutniacego fortunę: *Domini est terra & plenitudo ejus, Orbis terrarum, &c. quia super maria fundavit eum*, na Máryi pokutniacey ugruntowane zbawienie grzesznych. Tenże Piśmiśła o fundamentach Kościoła pokutniacego tak mówi: *edificavit velut Unicornium Sanctificium suum*. A to iak rozumieć? pisze Plinius o Jednorozcu, że tam przebywa, gdzie naywięcey gądziny, dla ktorey wszystkie Zwierzęta, że zarażone są w koło, od ich iadów wody, chodzą za Jednorozcem, iak za Królem, prosząc niby, aby rog swoy w iadowitych zmaczał wodach, którym odraca wszystkie zarażony, i sam się napiwszy, drugim pozwala pośilkui. Toć uczyniła Mágdalená, przypadszy i za żywota Chrystusowego i po Zmartwychwstaniu do nog JEZUSOWYCH, znalazła tam źródła miłosierdzia Bożego. A że pokutniacym gorzkie się widziały te wody, nayświatowszym Dámom, i innym ludziom, gorzkość tego Sakramentu odtraćić, już lácno było Augustynowi pokutować, i innym: *Potuit hæc, & quare non tu Augustine?* A ktoż ma już desperować w złościach swoich, kiedy tak łatwy przystęp do miłosierdzia Bożego znalazła i otworzyła Mágdalená. Gálenus o kámienu Bezuárze, tę dąć informácyá. Jelenicá gdy się węzów, i innych gądzin obie, ktore *naturaliter* ia pają, przypada do źródła: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te*

Luce. A ślanaſzy nąd wytryſkaiacym źrzodłem, poty płacze, aż z owych łez w źrzodło spadaiących, kámién ſię ten rodzi, oſłátnie u Medyków ná wſzytkie deſperáckie choroby lekárſtvo. Już częſto okrzepnie trup w poł inártwy, á gdy weźmie Bezuár, poćić ſię pocznie, i ozdrowicie. Ze gádziny nagiádo-wiſtſze poźárłá byłá Mágdálená, to ieſt w Ewángeliu, *Septem demonia habens.* Doſć iádu, ſiedm ſzátánów zieſć! A cóż dopiero z tákiego gniazdá złoſci, wyniknęło innych grzechów! *De corde prodeunt adulteria, &c.* Przypádlá do nog JEZUSO-WYCH, *capit rigare pedes ejus,* Ják poczełá płakáć, ták nie, przeſtálá, aż Bezuár nádziei náſzey ſłanáł, *Dimittuntur ei peccata,* á czymże konáiacym ludzióm w grzechách ſwoich, ná ich deſperácyę lekárſtvo dáiemy, tylko pokutá Mágdáleny, á iák Ambroży Theodozyuſzowi mówił, to my grzeſznicom i grzeſznikom: *Imitatus es peccantem, ſequere penitentem.* Żal mi ſioyká owego, á ſrodze drogiego, bo go Judasz ſtymował *trecentis argenteis.* Czemu go Mágdálená S. ſłukłá, *fraſto alabaſtro unguenti, repleta eſt domus tota.* Prawdác że Inſtrumentá grzechów pſować trzeba, kto chce pokutowáć. Ják Elizeuſa wokuwany od Eliaszá ná Proſoſtvo od pługa, i rádło ſwoie, i wóły, i inne inſtrumentá porabał. Táko kręćiki ſwoie i ſiatki porzucił Apoſtołowie, *relictis retibus ſecuti ſunt eum.* Táko Máteuſz S. wárlſztát niepráwoſci porzucił, ále przecię nie zepſował inſtrumentów obrázy Bożej, á Mágdálená, *fraſto alabaſtro unguenti.* Aczkolwiek żal mi tego Alabaſtru! bo ſię rozefzłá wonnoſć oleykow po całym Domu, á ſława pokuty icy, po całym Koſciele Bożym: *Impleta eſt odore unguenti tota Domus.* A zás Chryſtus broniáć icy od napáſci Judaszowſkicy, *Amen dico vobis, ubicunq; predicatum fuerit Evangelium meum, w ſzédzie ſiáwć, w ſzédzie głoſić Apoſtołowie będą, á ten bállam cały ſwiát Chrzeſciánſki będzie wonieć. Coż z tego? My grzeſzni to mówić możemy zbáwiciem! O Magdáleno! *curremus in odorem unguentorum tuorum.* Jákoſmy grzeſzac zá ponętami ſwiátoweniá biegáli, táko pokutniac, nádziecie náſze biega torámi twoicmi,*

twoiemi, S. pokutujących Fundatorko! Biegac do grobu Chrystusowego, z innemi Mátronami, Mágdaleną frąsować się poczęła o kámién: *Quis revolvat nobis lapidem à monumento?* Coż ci po nim pokutnico? Jáko Jáko Pátryarchá z kámiénia, ná którym spał, *erexit lapidem in titulum*, fundował *Bethel*, álbo przybýtek Boży. Ták oná ufundowała tym kámiénem pokutę i nadzieję naszą. W Grob Chrystusów wrzuciła wſzytkię ſwiatowości, i uczyniła pogrzeb, *Fecit in sepulturam*. A fundáment Pokuty Sakrámentu wynioſła wyſoko, aż ná Máſſylijskie ſkály. Przypádła po Zmartwychwſtániu do Nog Chrystusowych, aż icy Chrystus uniknie nogi: *Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem*. Aleś icy Pánie pozwolił zá żywotá tych Nog ſwoich Świętych i kilka rázy? Pozwolił po Zmartwychwſtániu i Tomaszowi niedowiárkowi? á czemuż też nie Mágdalenie? trudność tu wielką uznawam! To tylko mówię, że Pan JEZUS zoſtawił ieſzcze pokutującym, á Mágdaleny Synom i Corkom pokutnego Zakonu, też Nog, już ná innym ſwiećcie zoſtające, te ſwięte żródła do przepróſzenia, do pokuty! Bo ja ták rozumiem z wielu Rewelácyi, że inni Święci w Hierárchiiach ſwoich pátrza ná iednego w trzech Oſobách BOGA. A Mágdaleną iák ná ſwiećcie *Optimam partem elegit quae non auferetur ab ea in aeternum*. Ták nie czáſtkę, ále część ma w Niebie, że uſtáwicznie wiſi u Nog JEZUSOWYCH.

Konkluzya z Medytacyą.

KToby chćiał prawdziwey pokuty zacząć inceptę, trzebáby mu do tey iáſkiny pielgrzymować, gdzie S. Marya Magdalena przez lat 33. w Máſſylii pokutowała. Elias Dominiká S. Zakonnik, 80. *vixit in antro Massiliensi, ubi illi S. Maria Magdalena apparuit, & dixit, se in rupem hanc raptam reperisse, ut bovem, Draconem, qui cedere debuit, wypadł ztámrad ſmok z innemi węzami w bliſkie morze, á oná zgotowana ſinoczą iámę, obrocila łobie w Niebo Pokuty S. vixit 33. annos sicut Christus,*

S. Michaël Archangelus visitabat illam quotidie cum Celesti curia, in ore autem antri Crux fulgentissima, mysteriū Passiōis Christi, manibus Angelicis elaborata est, do teyby pokutney Celli zaprowadzić trzebā skruszone żalem za grzechy swoje, dusze, i pātrzac na przykład tey S. Ipokuty, coś też pomysłić o żalu szczerym za grzechy. Orygenes wielki Panegirysta Māgdaleny to o niey mówi: *Ex quo intravit, non cessavit rigare pedes meos, Luc. 7. Non cessavit, sed cessavit, introivit in atria Domini, et clausit ostia mundi, cessavit, amare seculum, et aperuit sibi ostia cali, cessavit peccare, et non cessavit penitere.* Pokuta prawdziwa na tych dwóch punktach należy: *Cessare peccare, et non cessare penitere.* Trochilus Platona uczeń, wybrnawszy z nawałności morskich, w domu swoim to okno zamurował, które było ku morzu, aby uwiedziony prospektem, znówu się w to niebezpieczeństwo nie puścił. *Penitentia est prima post naufragium tabula,* na ktorey do brzegu wieczności przybiiamy. Wybrnałeś nieboże z potopu, *Noli amplius peccare.* Oto Magdalena wszystkie światowości: *Eratto alabastrum unguenti, fecit hoc in sepulturam,* wszystko to pogrzebła, wszystko zarzuciła. A iako Iudith *Conopaeum Holofernis* zawiesiła *in anathema oblivionis,* tak ona cale zapomniāła świata. O nieszczęśny momencie grzechu! *momentaneum quod delectat,* iaki oblig wkładasz na ustawiczną pokutę. Augustyn S. nauczał, że i doskonałym ludziom bez szczeręj pokuty nie trzeba schodzić z tego świata, bo S. Piotr de Alcantara, pokazawszy się S. Teresie, rzekł: *O S. penitentia que tantam mihi promeruit gloriam!* Dawid, lubo mu grzech odpuszczono, przecięż *factus sum sicut pelicanus solitudinis.* Jak Pelikan bił ustawicznie pierśi swoje, iak gołąb ustawicznie ięczał. A kiedyż też my nędzni ludzie nawrócimy się pokutnym sercem do BOGA naszego? Pisze X. Kwiatkiewicz w Dzieciach Kościelnych, że w Krakowie przedni Mięszczanin miał rozpustną żonę, imieniem Magdalengę, tę w dzień icy Patronki wywięzuiąc iā, traktował. Siadła pod Obrazem S. Magdaleny, a gdy za zdrowie Męża swego puhar wina pić zaczęła, z Obrazu nachylonego,

oczu S. Magdaleny, iż padać poczęły, i tyle ich wpadło, ile
ona grzechow się dopuściła. Musiała wypić trunek, ale Bezu-
arem Magdaleny rozpalona, rozczochrawszy włosy, z nieutul-
nym krzykiem, przez rynek, pobięła do Kościoła S. Barbary, i
tam wyawiwszy niecnoty swoje, nie długo w pokucie dokonała.
W tej skałe wylokicy Massylii, pokazuia do tych czas cudowne
źródło, które wytryska, gdzie ta Pąnitentka wytarży skałę, oczy-
wną zmięczyła płaczacemi, tak, że dotąd zdroy płynie. Trzebá-
by nam Káznodzieiom i Spowiednikom nábrać tego likworu,
á pomázac oczy Pąnitentow nászych. Azaby przecię przestáli
obrażać P. BOGA swego. *Matth. 5.* Opętáli czárći wieprze, tedy
świnie i godziny nie mogły tych zcierpieć, ále w morze wskoczy-
ły, á my grzeszní tak wiele czártowstwá długo w sercu trzymamy,
rzućmy się w to morze pokuty. *S. O Mulier, magna est sicut ma-
re contritio tua.* á tam z Magdaleną pokutuiaca utopmy
w Miłosierdziu BOGA nászego. Amen.

K A Z A N I E

Na Uroczystość S. JAKUBA Apostoła.

*Accessit ad IESUM Mater Filio-
rum Zebedæi cum Filiis suis.*

Matth. 20.

MAtka pobożná z Synámi Świętými prezentuia się Pánu
JEZUSOWI, á Oćiec gdzie Zebedeusz? Stárutzek Ry-
bolow gdzieś śiatki płocze. Tákéi pospolicie pocztíwe
Mam Magda

Mátka dzieci swoje do BOGA wioda, á Oycowie, álbo o nich niedbáia, álbo świátu prezentuia. Dwu było Synow rodzonych w domu Izááká. *Genes. 27.* Jednego ná edukacya wzięła Rebecca, drugiego ná instytucyá Izáák. Pátrzayćiesz iáka dyfferencya, Oćiec woła Syná imieniem, Ezau: *Sume arma tua, pharetram, & arcum, & egredere foras, &c.* Synowi instytucyá do łuku, i do łowow dáie. A zás Mátká wypráwnie Jákubká w drogę świętá ná miejsce Betel, dáie mu ná ofiarę Oley S. upomina, *egredere de domo Patria tui, & de cognatione tua, &c.* Podź moy Synaczkú zá woła Bożá, czyni rozkázy iego, &c. Tenze Jákub między dwunástá Synow, zákochał się w Jozefie, ktoremu z wielkiey miłości nád inszá Bráćia, *fecit illi tunicam polymitam.* Jákaż, tego Świętego instytucyá, Oycá? posyła go w pole, *vide, an recte sit cum fratribus tuis, & cum pecoribus.* Akkomoduie do bydła, do gospodárstwa, á Ráchel Mátká iego do Obrazkow, do Nábożeństwa, w którym go ćwiczylá. *4. Reg. 4.* Stáremu swemu Gospodarzowi uprosił Elizeusz Syná, áż kiedy podrośło dziecię, *Crevit autem puer, & egressus est ad Patrem suum ad messores.* Oćiec wábi Syná do żniwa, do gospodárstwa, gdzie kánikułá głowkę dziecięciu zápaliwszy, umorzyłá go. A Mátká konáiacego Syná-porwawszy, nárzekálá krwáwemi łzami, że go kiedy od Nábożeństwa z Celli Prorockiey wypuściłá. *Collocavit eum super lectulum Hominis DEI,* gdzie dopiero dziecię umárle dziwnym sposóben i nábożeństwem ożyło. To Mátká do Celli Zakonney, á Oćiec, ná żniwo Syná swego wokował. S. był Jákob Patryárchá, á przecię wzięwszy testáment ośtátni, *Genes. 49.* táka dáie informácyá, z błogosłáwienstwem Synom swoim, naprzód stárszemu Ruben, *Primogenitus meus, tu fortitudo mea, prior in donis, major in imperio,* do męstwa, i Rycerstwá, do Páństwa, i Mocárstwa ápplikuie Syná naystárszego. *Simeon & Levi Fratres, vasa iniquitatis bellantia,* do zbroi, do mieczá, i oręża wojuiacego. Judzie oddáie *sceptrum, Non auferetur sceptrum de Juda,* do berła, do pánowánia. A potym do kuliá, *lavabit in vino, Stalam suam.* Zabulonowi porty morskie, i

skie, i okręty oddać, *Zabulon in littore maris habitabit, & in statione navium*, i innym porozdawał światowe fortuny, i mianier, a o Pánu BOGU i chwale jego cále nic. Tákać iest fantázja Oycowska, álbo do góspodárstwa, álbo *ad imperium*, álbo też do kárczmy Páná Syná prowadzić, *lavabit Solam suam in vino*. pić z Panem Oycem zá Brát. Jáko mi się tráfio w Prusiech, że Oćiec Synów swoich przynukał, áby wino pili, mowiac: ábyście nie nárzekáli, że nam Oćiec przepił substancya, ále mowicie, żeśmy przepili z Oycem. I toć to błogóslawieństwo Oycowskie: *Eccē sic benedicentur homines Filij tui sicut novella olivarum in circuitu mensae tuae*. Piimy i rodźmy tę Fámiliá, która się zowie *de domo Napivorum*. A záś Mátká Lámuclá Krola, *Uisio qua eruditur cum Mater sua*, noli ó Lamuel *noli Regibus dare vinum, quia nullum secretum est ubi regnat ebrietas*. Otoż instytucja Mácierzyniska! dla tegoż Duch S. upomina Synów, *ut acquiescant consilio Matris suae*. I niewiem kogo Synowie bárdziey słuchać powinni, czy Oycá, czy Mátki? Bo krom tego, że więcey boleści i w wychowaniu dziecinności ich, Mátká spenduje i łoży, niż Oćiec, i krew, i mleko, i wszeláké ochędostwo dzieciom swoim dáć, ále nád to, *Filii matrisant*, zpogánieliby, i bisurmániliby się Synowie, gdyby nie Mátki, kto Paćierzá, i Kátechismu nánczy? tylko Mátká; teć to są domowe Apostołki, którymśmy winni Wiárę S. i do Niebá pierwszá dyrekcyá. Dla tego dobrze Duch S. *Filii acquiescite consilio Matris*. Ewángelicznego Márnotrawnika, młodszego Syná, zákochawszy Oćiec, ná instancyá jego płocha, wysła ná peregrynacyá, i łrodze bogáto, *degit portionem substantiae*, wysłał z bogáтым dostátkiem mlókosa swego, która *deveravit cum Meretricibus*. Otoż Oycowska expensá! Nie byłá tám Mátká jego, bo by tey sweywoli nie dopuściła, *Non erat in eo consilio, Mater ejus*. (mowi *Rupertus*.) Oćiec wśzytkiego dozwala, Mátká zákáznie, ostrożnicyśza, bo trzeźwieysza. Szczęśliwy Sámucl, że miał Annę Mátkę świętá. Święty Jan Chrzćciel, że miał Elżbietę, która záprowadziła go ná pułczszá. Błogóslawiony

śławiony nasz Monárcha *Pudicus*, że miał Mátkę nabożną Elżbietę, Męczennik S. Henryk Polak nasz, że Jádwigá Mátká S. była. I dzisiejsi Apostołowie tym nád innych celuia, że ich Mátká przyprowadziła do usług P. JEZUSOWYCH. *Accessit Mater Filiorum Zebedai cum Filiis suis.* To ja chwale Zebedeuszów dziś Mátkę! á o Synie tak wielkim milczę, *Jacobus Major* Naywiększy Pánegiryk wielkiego Májorá Jákuabá: dependencye od Rodziców. Nigdy tych Synów Zebedeuszów w Ewángelii S. nie czytam, áby się od Rodziców kiedykolwiek oddalili. Spoyłzał Pan JEZUS ná morze, i obaczył *Filios Zebedai cum Patre suo*, znówu dziśay z Mátká przyszli na usługę Páná JEZUSOWÉ. *Accessit ad JESUM Mater filiorum Zebedai cum Filiis suis.* Z czego musi mi wypaść dwoiáka propozycja.

W Pierwszym Punkcie: *Nie świętsego, iako gdy Synowie kieruia stan życia swego wola Rodzicielska.*

W Wtórym Punkcie: *Święty Jakub wyrost nad innych Apostołów, Major Jacobus: że się wola Rodzicielska rektyfikował.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Nie świętsego, iako gdy Synowie kieruia stan życia swego wola Rodzicielska.

Synów dożyźrzałych Pismo S. fruktami nazywa, iáki ma tytuł sam P. JEZUS: *Benedictus fructus ventris tui.* Prawdác, że iák z owoców buynych częsem szwánknie drzewo, tak, że się połamia i gąłęzie, że trzeba Symbolistom podpisać, *multus fructus, magnum damnum.* Pytam się, do którego też owocu przyrównać Synów? Niechcę ich do owoców, ábo orzechów ákkomodować, którym podpisano, *non crescunt, nisi turgentur.* Im bárdziej bią orzechy, tym obficiey rodzą. Ani do gruszek,

do gruszek, bo by ich niedyskretni Rodzice za czuprynę trzęśli. Dopieroż do jabłek, a zwłaszcza Sodomskich, które wewnątrz zgniłe, robaczywe, Sodoma tracące, a zwierzchu coś pozornego, pięknego, udatnego, iako ow który się prezentował pierwej Matce naszej, *Vidit pulchrum visu*, aż to jabłko stało w gardle kościa, *Principes comederunt uvam, & dentes obstupuerunt in Filiu*. Psalmista chwali frukt oliwny, *Filii tui sicut novella olivarum in circuitu mensae tuae*. Piękny frukt oliwny, ale piękniejszy, kiedy przy jednym stole równość się zachowa. Oskarniać to jest, kiedy jeden z Pania Matką, drugi z Panem Oycem w rząd zasiada, a między nimi z młodu jeszcze niepotrzebne dyfferencje zakładaia. Między, to jest po łacinie *inter*, zkad potym swary, dyfferencje, interesa, i wieczne zwady rosną; iak się stało w domu Jakobowym, że Jozefka bardzo kochano, i stroiono, *fecit illi sunicam polymitam*, a inisi Synowie w guniach grubych chodzili, dla tego Jozef zginął. Synowie u Rodzicow powinni byc korona, *in circuitu mensae*, bo inaczej nie doczekaią się tej ozdoby, *Filius sapiens corona Matris suae*. nie powinien byc żaden Syn, *scabellum pedum*, a drugi papinkowaty, w wytwornych kolebkach, *En scabellum Salomonis Co. fortes ambiunt*. jeden i chłopca do posługi nie ma, a drugi aż nazbyt asystencyi, *circuitus mensae*, jest to znak *equalitatis*, albo równości. Równość trzeba zachować w edukacyi dzieci swoich. Rzymianie równość Bożkow swoich chcac wyrazić, okragly Kościół zbudowali, który Panteon nazwali. Tak te Bożki traktować trzeba, żeby w Panteonie byli, to jest w równości affektow, *in circuitu mensae*. We Francyi, ci co Krola koronuią, zowia się *Pares Franciae*, tak Synowie beda korona Rodzicow swoich, ieżeli w edukacyi swojej beda *Pares*, to jest, nie powinien byc w affekcie Rodzicielskim żaden *Primas*. Toć ja chwale w Polsce, że choćby najwięcej Synow było, najstarszy dzieli, a młodszy wybiera, i nie masz u nas zgnilych fruktow, które się w Cudzoziemskich Monarchiach znayduia. Kadytami, to jest starszy Syn, choć najnieposobniejszy,

dziedziczy w fortunie Oycá swego, á inni sposobnieysí ná stronę upadáia. Dobrze Synow nazywamy fruktámi, nie náśieniami, ziárnámi, bo by ták bydz musiáło, żeby ich rozrzucano, ták, iák w Ewángelii náśienie, iedno podle drogi między ludzie, drugie ná ópokę, á inszë w ciernie, *aliud cecidit inter spinas, & suffocatum est.* A inne też *in terram bonam*, w opulencyách Oycowskich zostáwi. Ja zaś rozumiem, że naybárdziey z tey miáry Synowie się fruktámi nazywáia, że iáko owoc nigdy nie doyżrzeie, áni urośnie, poki się swego drzewá nie dotrzyma: zrobáczeie, i z niego tylko zgniłki będą, gdy prędko z gálazki swey upádnie, i swemu drzewu niesławę uczyni. I musi to bydz co Duch Boży *Prov. 29.* powiedział: *Puer qui dimittitur voluntati suae, confundet Matrem suam.* Oderwał się Absalon od Oycá Dáwidá, owoc niedoyżrzały, niechciał się dzierżec drzewá Jessego, zawisł ná dębie, *Pependit in quercu, qui non pendeat à voluntate Patris,* mowi á *Palatio.* Oddzielił się Syn márnotrawny w Ewángelii od dyspozycyi Oycowskicy, i wszystko przeemárnował. Nástała w Rzymie modá, (o ktorey Plutarchus,) że ná butách nosili Mieśiáce swywolne dzieci, o ktorych on mowi: *Etiam rumalis juvenibus in Calum salire licet.* Co uslyszawszy *Cato Romanus*, ták im powiedział, *Sicut mutatur Luna, pariter & familia insolentes.* Jáko Mieśiác má swoje *Eclipses*, i odmienności, ták też i wielkie Fámilie ómia się. Pytáia się Astrologowie, czemu też, i kiedy Mieśiác się ómi, i inne *Luminarze*? Odpowiadáia: im się bárdziey od słońcá odrywáia, tym bárdziey *decrescunt.* Ták Synowie drobniec musza, gdy swoim dworem od słońcá chca isć. *Heliotropium*, álbo Słonecznik, i nálsze *nastrutium*, piękniey rośnie, gdy się swego trzyma słońcá, ták i Synowie wzrost biora, gdy się od Oycow nie odrywáia. Bywało to prawdá, że *visso Parentis, fit quandoq; abortus*, ále to częście, że gdy nie donosi Mátká, i nieunośi Óciec, bywa *abortivus.* Niedarmo z Káncelláryi Polskicy do káżdego Szláhcica ten wypada tytuł: Urodzonemu, Urodzonemu, co w inszych Kráiaách zwyczajnie sa Kádyći, Ztąd dozornego, i niebácznego Rodzicá.

Rodzicá dále dyfferencya Symbolistá. Niedbály iáko struś, który znieśie iáie, i zákopuie, á dozorny iák żółw, który choć siedzieć na nich nie może, przecież ich ustáwicznie pilnuiać, dozorem swym wylega. Stánowi Pan BOG tákie práwá, ná swywolne dzieci: *Deuter. 22. Si non est in puella inventa Virginitas, ejicient eam extra fores domus Patris sui, & lapidibus obruent.* Gdyby teraz ten excés ták miał bydź karány, brukow by w Miáściach i Miásteczkách nie stáło. Wála się Kámienice, obaláia stárodawne Páláce, á to podobno dla tego, że tych excessów, á iuż niby gálánteryi Rodzice nie karza. A czásém rozpuśtne Coreczki od dozoru Máćierzyńskiego zeznknawszy się, swywolnie żyiać, i urody, i zdrowie, i sławę tráca. Jáko więc gdy się oderwie od drzewa swego frukt niedoyrzały, nie bédzić z niego tylko zgniłka. Pan JEZUS choć BOG wcielony, przecież dáiać przykład Synom ludzkim, do lat trzydzieści dáł się powodować, *erat subditus illis*, i dla tego, *Crescebat aetate, & sapientia, & gratia, coram DEO & hominibus.* Chwałę poczytywy zwyczaj w Litwie, że Mátká nie wypuszcza Corki swoiey z domu swego, choć záslubioney, áż w rok i szesć Niedziel, i nie dopuszcza tákiey wolfirgi, áby same sobie (iák teraz) obierály Káwálerow, zá dyrekcyá Máćierzyńską. Jáko Pátryárchá wšzytko błogosłáwienstwo wniósł w dom Izáákow. A záś Ezau bez woli Máćierzyńskiey, Herak, w dom Rodzicielski naprowadził, to sprawił, że narzekali: *Tedet animam meam super filiabus Het.* Samson waleczny, lubo sławny Mocarz, przecież w postanowieniu stanu swego miał dependencyá od Rodzicow swoich. Bo jest pewna, że Rodzice są tłumacze woli Bożey, za których rozśadkiem, wola swoię i młode imperty kierować potrzeba.

PUNKT W T O R Y.

Święty Jakub wyrost nad inszych Apostołow, Maior Jacobus, że się Rodzicielska wola rektyfikował.

Lubo dáł się Pan JEZUS odmówić Máćierzyńská instancyá za Synami lwemi, odsyłaiać do Oycy przedwiecznego dyspozy,

cya Honorow Niebieskich, *Non est meum dare vobis sedere ad dexteram meam, vel sinistram, sed quibus paratum est à Patre meo.* Jednakże nieodrzucona ta suplika od Oyca przedwiecznego, i rzecz sama approbowana od Chrystusa, bo tak się stało, że Jan Brat Jakobow opanował *sinistram, recubuit supra pectus JESU,* samo Serce JEZUSOWE, *quem diligebat JESUS.* A zaś Jakub? i w Kościele wojującym i w tryumfującym *Dexteram virtutis DEL.* Wojniacy Kościół jest *Corpus Christi,* gdzie Głowa widoma jest Rzym, widomego Kościoła Bożego. Insze Krolestwa Katolickie, są różnemi członkami, a Hiszpania dla wielkich akcyi *Regum Catholicissimorum,* tak przeciw Maurom i Pogaństwu, iak przeciw Heretykom różnego gatunku, tryumfy znaczne odnosząc, może się nazwać, *Dextera Ecclesie Militantis,* bo iey to tak wiele *Concilia* przyznało, zwłaszcza, gdy za czasow Ferdynanda Katolickiego Krola *Victoria* otrzymując, to z Maurow, to z Albigenow, widziano często, to przed Woyskami Katolickimi, to na oblókach Jakuba S. małym ludem przeciwnie szyskiłamiącego, z tym hasłem: *Dextera Domini fecit virtutem.* I tak zowią go Doktorowie Święci: *Filiam dextera.* I cała Hiszpania czuie to w sobie, że za iego protekcyę (bo lubo to Krolestwo wielu ma Świętych Bożych, i ledwo nie wszystkich Zakonow Fundatorow, przeciesz żadnego nie przyjmie za *Patronum Regni,* krom samego Jakuba S. bo pod iego protekcyę, *nil sinistrum Fidei Catholica sensit Ecclesia Hispana,* (mowi *Laurentius Justinianus,*;) W inszych Krolestwach są *Filii dextera,* są też & *sinistra,* to jest wiele Kátolikow, wiele Akatolikow, wiele, jest owiec Chrystusowych, *ovcs à dextris,* ale też wiele *hædís à sinistris,* ktorzy dla swywoli Heretyckiey, i Parchow, nie należąc będą *ad dexteram virtutis DEL.* In *Catholicissimo Regno* wszystko wybrane owce, bo nie godzi się *sub pana colli & exterminii,* żadnemu, i położyć gościnna nogę w tamtych Kraiach, ale nad to, i pomyśleć *sinistrum quid Ecclesie Catholica.* I ten ma honor Jakub Wielki, i nád innych większy *major in militante Ecclesia.* A zaś *in triumphante?* nie darmo pierwszy z Apostolow Męczennictwem

żenstwem dobył się Nieba, gdy go bezbożny Herod *occidit gladio*. Czekał go pierwszy *vacans* przed wszystkimi, aby przy Panu JEZUSIE, który *sedet ad dexteram Patris*, odebrał ten honor, a o co prosiła Mátká jego, *dic, ut sedeat ad dexteram tuam in Regno tuo*, to za iey instancya dostał, (*mowi uczony à Palatio*) *ad instantiam Matris suae Sanctae consecutus dexteram Christi in Regno Calorum*. Co tam pierwszemu Synowi Genes. 49. powiedział konaiacy Ociec: *Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, prior in domo, major in imperio*. Tym rozumiem przywitał Chrystus *stans ad dexteram DEI* pierwszego w Niebie Apostoła, gdy jeszcze inni na tym świecie wołowali, *in militante Ecclesia, Tu initium doloris mei*, bo pierwszy iákom rzekł, *gladio percussus ab Herode, primus in imperio* Królestwa Niebieskiego. Wszczęła się kontrowersya między Apostołami, *quis illorum vocaretur major*? Miałci niby pierwsze prawo do tej szarzy Officerskiej, *Jacobus Frater Domini*, dla samey tak ścisley Kolligacyi z Pánem JEZUSEM postrofiwał owę świętą ambicyę Pan JEZUS, a przecię i Apostołowie ten tytuł Máiorowstwa z Kościołem Bożym przysadzili dziśieyszemu Jákobowi, *Jacobus Major*, że przydał Chrystus *qui minor est*. Coż uczynił Jákob, Apostolska głowę w Jerozolimie, z Hiszpanii pędem wielkim przypadszy, *złożył ją pod miecz Herodów*, i tak *Capite minor, honore major*. O S. Janie Chrzęcielu mowi Pan: *Non surrexit major Joanne Baptista*, ale też to przydać, *qui minor est, major est illo in Regno Calorum*. Aże Janowi S. przyznáiemy wysokość nád innych, w Królestwie Niebieskim, toć też i S. dziśieyszemu Apostołowi, nie możemy tego honoru umknąć, a zwłaszcza że mamy Ewángelia *Matth. 1. Qui autem fecerit, & docuerit, hic magnus vocabitur in Regno Calorum*. Wszystkim to służy różnych Narodów Doktorom, ale ten S. Hiszpania nawróciwszy, gdzie się Doktorowie Doktorów, rodzą, náuczeni od S. Jákuba, toć on Doktor Doktorów, *qui docuerit, major vocabitur in Regno Calorum*. Ztądci poszło, że nie tak innym komunikował Pan JEZUS táćmić najwyższych, iáko Jákobowi między Piotrem

i Janem. Bo i ná gorze Tabor, dziwne przemienienie i chwałę swoię pokazał iemu, I gdy cudá nádzwyczajniejszy, zwlászczá wskrzeszaiac Archisyńagogi Corkę, i krwáwo się pocac w Ogroycu inszych sequestrowawszy Apostołów, *manete hic*, ná modlitwę i rezolucyá śmierci swoicy, *Assumpsit Petrum, & Jacobum, & Joannem*, áby był obaczył ow Kielich, *Calicem meum bibetis*. Z ktorey konfidencyi wysłał naywyższe nauki, szpekulácy, kto te teraz komunikuje Doktorom Hiszpáńskim. Gdy byli pomienieni Apostołowie ná gorze Tabor, odezwał się z tą ochotą Piotr: *Bonum nos hic esse, faciamus tria tabernacula, Tibi unum, Moyse unum, & Elia unum*. A czemuż zapomniá i siebie, i innych Apostołów? ieżeli chciał przyłączyć ná rezydencye i usługi wszystkich Apostołów, do kogoby też należał S. Jákub. Jan kochánek Chrystusow byłby pokoiowy Páná JEZUSA, Piotr gorliwy, pewnie do Eliaśá, á zás Jákub pewnieby się adresował do Moyześzá tak wielkiego Zákonodawcy. Tak iá trzymam o tym Kátolickiego Chrześciánstwa Apostole, że w rzeczy samey záłożywszy Kátedrę w Hiszpanii, ná cały świat został Moyześzem, álbo tego S. Zákonodawcy nayuczeńszym tłumáczem. Nád to, komu powierzył Pan JEZUS Márkę swoię? wiemy że Janowi, który *accepit eam in sua*, wziął iá do dobr swoich, i tám konserwował życie dálsze iey. Pytam się ieżeli Jan S. miał *exdivisa bona*? ponieważ rodzony Brát iego stárszy, Jákub, á wedle praw támtecznych Oycowskie dobrá należa *ad primogenitum*. też dobrá były Jákubowe. Tak trzymać się go dzi, że S. Jákub ustąpił dobr swoich, i Oycowskiey substáncyi *jure naturæ* do siebie należácy, Ianowi młodszemu Brátu, ná sustentácyá Nayśw. Máрки Bożey, á tak *patrimonium* swoie konsekwował Bogárodżicy Pánnie, i był iey Opiekunem. Zradci, gdy potym w Kompostelli osadził Apostolská Monárchiá, pierwszy z Apostołów, wystáwił iey ieszcze żyjący *Aram*, czy Káplicę, czy Kościół? á przy niey cudowná kolumnę, tám Nayśw. Pánná pokazawszy się smutnemu Jákubowi, stánęła ná niego *visibiliter*, i cięczyła i siebie i iego, że zá iego promocyá i stáranien

pierwizce,

pierwszego w Kościele Kátolickim honoru dostała, á iemu melancholizmiacemu, że nie wiele z przodku do Chrześcianstwa nawrócił, to obiecała, że wziawszy w protekcyá tamte Państwa, niezliczonych, á zawsze godnych ludzi, (co się i dzieie) Chrystusowi swemu pozyskać miała. I tak iedná Mátka Zebedeuszowá do godności Apostolskiej, á druga całego świata Mátka, do niepoliczonych w Kościele Bożym poćiech, promotorka iego była, za których Matek dyrekcyá, i protekcyá, urosł tak wielki Jakub. Jakub Patriarcha starego testamentu tym się cieszył, że miał dwanaście Synów. Zas nowego testamentu Jakub, tym się smucił, że tylko dziewięć pozyskał. Ale kiedy stanęła przy nim *Scala Cali*, w Kompostelli, Naysw: MARYA, zaraz Państwa Katolickie *accepit in sua*. *Jacobus de Voragine* pisze, że przy Grobie iego codzienne cuda pokazuia: oczywiście, że jest *Jacobus major*, a znaczniejsze te, że na Maurow, i innych Heretyków wypadaia pioruny, przerażaiac ich upory. I nie dziw, bo Pan JEZUS inszym Apostołom odmieniwszy imiona, tych dwóch Braći nazwał *Filios tonitru*. *Esaia 11*. Chwala Grob sławny, *erit sepulchrum ejus gloriosum*, krom Chrystusowego w Ieruzolimie, a w Rzymie *Limina Apostolorum*, chwalebniejszygo w świecie Katolickim, nie masz, nad Kompostellę Jakubowę, bo iednakowemi przywileciami udarowana: tak, że ledwie wielkie jubileusze dyspensuia od świętey podróży do iego Grobu *vota*, czyniacych peregrynacye. W Ieruzolimie Krzyż Chrystusow szanuia, a w Kompostelli pułtora Krzyża, to jest Karawakę, *duplex tropaeum* Ukrzyżowanego.

Konkluzya z Medytacya.

KToby mi dał to szczęście, abym dziś stanął Peregrynantem przy Grobie wielkiego Apostoła Jakuba, chciałbym byđć Habakukiem, i nie żałowałbym włosów swoich, gdyby mi się podiał który Anioł Święty tey funkcyi, aby mię przeniósł do Hiszpanii. Ze nie mogę na honor tego Apostoła stawieć się

corpore;

corpore: przynajmniej dla dostąpienia wielkich indulgencji, poydę tam *mente*, zapraszając z sobą Słuchacza mego. I miły BOŻE! ma ten Grob najsprośnieszego Poganina Machometa szczęście, że w Mieście Mecha nazwanym, (a wedle naszego Historyografa Bielskiego) w Kairze, że cała Bissurmania, nawiedza Grob iego, z dziwnym nabożeństwem. Były kiedyś w Chrześcijaństwie do Świętych peregrynacyi osobliwe żarliwości, iż z każdego Krolewstwa, nie tylko pospolicci ludzie, ale też i Potenci, pielgrzymowali dostatniemi impensami *per mare, per terras*, naprzód do Grobu Pańskiego, potym *ad Limina Apostolorum*, a trzecie miejsce uprzywilejowane do Kompostelli. Te Peregrynacye Stolica Rzymska potwierdziła, że zdadza się bydz *indispensabiles*. Przecież u nas w Polsce tak byli nabożni ludzie, że krom wielu innych, Xiażę Mikołay Radziwił, Sierotka nazwany, i iako peregrynacya od niego wydana świadczy, i Jerolimę, i Rzym, i Kompostellę wielkimi expensami nawiedził. Tam gdybym dziś stanął, obaczyłbym naprzód *sepulchrum ejus gloriozum*, które otaczaia ze wszystkich Krolewstw Chrześcijańskich Pielgrzymi! Tam przy Grobie iego, widziałbym i złotą lampę Domu Radziwiłowskiego, wiszącą. Ale się nie przypatrując splendecom magnificencyi Grobu iego, to tylko bardziey uważam, co jest *rarity Christiana*, przy Grobie iego. Ze dwie Matki miał Iakub S. iedną Marya Zebedai, bogatym kunsztem wyrobiony Obraz, oddający Matki Iakuba Syna, *Dic ut sedeat ad dexteram in Regno tuo*. A zaś stoi Kolumna, na ktorej położył Apostoł S. statua Matce Bożey, która misterstwem cudnym oddaje Iakuba Synowi swemu, już w Niebie kroluiacemu, *Dic ut sedeat in Regno tuo ad dexteram tuam*. Wielkie obudwoch Matek promocyje! i w Krolewstwie *Militantis Ecclesie*, i w Krolewstwie *Triumphantis* odebrał *Primum*! Iaka tam Zebedeuszowcy Matki poćiecha? że icy instancya, taka sprawiła sławę i honor wielkiemu Iakubowi, a wszystkim Matkom Chrześcijańskim pobożnym admonicya, aby działki swoje prowadziły do Pana BOGA. *Jacobum de Voragine* pisze, że Matka aż z Francyi bogatego

bagatego Dómu przywiozła Córkę swoię opętana do Grobu tego Świętego, gdy długo Szatan mordował Panienkę, a niechciał wychodzić, *tandem* się rozsmiał, *Mater Filiorum Zebedae adduxit Jacobum ad Filium DEI, & ista perversa Mater per suas incantationes & invocationes mei, adduxit me ad Filium suum.* Zebedeuszowa do Syna Bożego, Jakoba przyprowadziła, a ta bezecna Marka przekleństwami swemi zprowadziła mię do Córki swoiey. I przydaie tam naukę czartowska połaćinie, że gdyby nas więcej czartow było w piekle, trzebaby nam wszystkie dzieci złych Matek opętać. Dziękuję Maryi Zebedeuszowej, że tak wielkiego urodziła Jakuba, *Maria Zebedae magnum virum genuit.* (co Kościół Boży o Elżbiecie mówi) *Jacobum Apostolum.* Ale więcej winien Kościół Boży za tę manudukcyę, że go przyprowadziła Apostołka, do Apostolstwa Kościoła Bożego. Do pieroż do wielkiego Jakuba, Hiszpanii Protektora suplikuję, aby tak potężnym będąc, całe Chrześcianstwo, *Filius dextera bronit, Amen.*

K A Z A N I E

Na Uroczystość Świętey ANNY.

Simile est Regnum Caelorum thesauro abscondito in agro. Mat. 13.

Nle to u mnie szczęście, że iáká rola skarb iákí, álbo zákryie, álbo urodzi! ále to nądzwyczajny rodzaj, gdy ziemiá Niebo rodzi! srebro, złoto, i inne kruszce i kámiennie drogie, ziemi to iest potomstwo. *Quid est aurum?*

rum? nisi terra rubra, quid argentum? nisi terra alba, quid adamantes, & pretiosi lapides? nisi terra concreta. Z ziemi tego wszystkiego dobywaia, czym światowa styma, i zdobi się, i bogaci. Nie zazdrościliśmy Polacy, tego szczęścia Węgrom, że mieli Auryfodyny bogate, ani Hiszpanom złotych Minerałów, ani Francyi srebrnych kruszców? I u nas aż nązbyt tego w Biryniu sławnym niegdy Polskim Mieście było. A Bolesławowi śmiałemu pograniczne Państwa zholdowane, Korciami, i beczkami to szczęście co rok odmierzalo. A tym się nigdy fantazya nie kontentowała Polskal bo (iako Kádłubek pisze) gdy Alexander wielki trybut sobie dawać Letzkowi III. kazał, Posłowi jego z skory odarłszy, złotą mu nasypano, dając znać, że się *Lechita* nie we złości, ale w cności kochali. I tak o Polsce trzymano, że się w ziemi nązrey, nie tak Minerale bogate, iak cnotą, i Niebo rodziło. *Aut à Polo Polonia, aut à Polonia Polus nascitur*, (mowi tenże) Ale to dziw rzadki, gdy ziemią rodzi Niebo, ktore *enigma* tak się dziś wykłada: że S. Anna urodziła nam żywe Niebo, Najsświętszą Matkę Bożą. Ewangeliczna Rota dziśieysza dość ma stymy, że ten, który skarb w niey zatąiony znalazł, sprzedał wszystko, a rola kupił. A Święta Annę iak szadować? wszystko na niąłożył Syn Boży, aby z niey dostał tego, co iest droższego nad Niebo, bo samego Niebą nad wszystkie Niebą najwyższego: Ztąd Epiphanius S. z innemi Doktorami, Najswiętszą Matkę zowią, *Celum animatum*, a zaś S. Annę *Terram fecunditate ditissimam*, z ktorey ziemi wyrosło to wszystko, co iest najdroższego w Niebie, i Najswiętsza iey Corą, a zniey *Unio Hypostatice*, nad wszystkie stworzenia droższa. Zadał sobie Ruperrus pytanie, co szczęśliwszego, czy skarb w rey ziemi Ewangelicznej? czy ziemią, że taki skarb, i urodziła, i dochowała, i u niego iest to, *dubium*, albo *Problema*. A ia zaś zadawał sobie temu podobne: Czy szczęśliwsza Anna Święta, że taki skarb Niebu i BOGU wydała? czy Najswiętsza Corą iey MARYA, że się z ANNY S. urodziła? to *Problema* dwiema Punktami objaśnię, przy mnie rącyc będą, przy was decyzya.

W Pierwszym

W Pierwszym Punkcie: *Wielkie szczęście Anny Świętey, mieć Corę Bogarodzicę.*

W Wtórym Punkcie: *Nie mnieysza fortuna BOGA-Rodzice urodzić się z tak zacney Matki.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Wielkie szczęście Anny Świętey mieć Corę Bogarodzicę.

Miedzy Atenskimi Filozofami, i Oratorami, była o Alexándrze Wielkim tá Questya: *Quis gloriosior? an Alexander Pater Philippo? an Philippus suo Filio Alexandro.* Długo o tym dysputowali obudwoch stron pochlebni Filozosowie, i Krásomowcy, tak własnie, iáko w Pismie Bożym, o Sálomonie i iego Rodzicielce Bersabei. *Cály się Izrael zchodzac zdumiał, Egredimini Filie Sion, & videte Regem Salomonem in diademate, quo coronavit eum Mater sua.* Ná co dowcipny Oliva: *Duplex spectatulum, Mater coronans, & Filius coronatus.* Ale o to pyta, kto z nich szczęśliwszy? i kto komu więcej uczynił ozdoby? Respos: *Bersabea quidem coronavit Salomonem diademate, sed speciosius Salomon redimivit Bersabeam; juxta illud: Filius sapiens corona Matris suae.* Większa miała ozdobę Mátká z Syná mądrego, niżeli Syn z Máćierzynskiej Koronácii. Tak też mowić potrzebá, *Anna coronavit innocentissimam Virginem, castissima carne, sed illa Maternitatis DEI, ut Mater Sapientia Incarnata redimivit, suá, Annam dignitate.* Gdy pierwszy Hunus opánował Węgry, zkąd *Hungaria* názwana, upodobał sobie támtę ziemię, że w pewney winnicy znaleziono złote grono ná winney máćicy, (iákoż i w skárbie Rákuskim znayduie się podobne,) ktoremu podpísano *Lemma, Botrus pretiosior agro.* Jákoż gdy Dáryusz, sena Nábuchodonozora ná iáwie rumáczac, wystáwił w Ogrodzie swoim złotolite drzewo, á ná nim miásto owocow, siedmdzie-

świat i dwa gniazda, z pereł, i kamieni drogich uśłane, a na samym wierzchołku Herbowna Gołębicę Babilońskiego Państwa, *Columbam deargentatam, posteriora ejus in pallore auri*: tedy temu drzewu przypisano: *Pretiosior arbore fructus*. Bogate to drzewo Anná S. ale zda się bogatszy owoc jego: *Benedictus fructus ventris ejus*. Dość ozdobna latorośl, ale ia bardziey zdobia tak bogate owoce. Piękne jest Niebo, ale ie ornant *Luminaria*: gdyby nie Słońce i Miesiąc obiaśniały Zodyak, nie takby ozdobne było. Anná jest Niebo, *MARYA palabra ut Luna*, Wnuczek icy Chrystus, *Electus ut Sol*. Piękna jest konchą perłowa, ale bogatsza Margaritá, *Pretium facit unio concha*. Piękna jest Koroná, náprzykład Polska, ale ia zdobi ow kamiení drogi, dyament nicofzácowany. Piękny jest pierścion, *sed annulum ornatus adamas*. Wystawił Sálomon Tron, tak bogaty, że go świat za czasów jego ozdobniejszego nie miał, ale mnicy go wazono, aż gdy sam Krol z Krolowa ná nim zásiadł: *Veni electa mea, et in te ponam Thronum meum*. Tronem icst Wcielonego BOGA Anná S. ale tego Tronu ozdoba, Krolowa Niebá, *et Dominus Dominantium*, BOG, icy Wnuczek.

P U N K T W T O R Y.

Nie mnieysza fortuna BOGArodzice urodzić się
z tak zacney Marki.

MOyzesz *Exodi 3.* nápadł ná krzak ognisty, *Videbat quod rubus arderet, et non combureretur*. Skoczy dziwować się temu widokowi: *Uadam, et videbo visum meum hanc magnam*. aż ná niego woła BOG, *Solve calceamentum de pedibus tuis, locus enim in quo stas, terra sancta est*. Krzak ten rozumie Kościół Boży Nayswieższa *MARYA*. *Rubum incensum tuum agnovimus Virginitatem*. Ale się też przypátruie, i części *Terram sanctam*, z ktorey ziemi świętey, to przedziwne wyrosło drzewo, nie rzekł BOG, *Sanctus est rubus, et sanctus qui in eo requiescit Dominus*, ale *Terra Sancta*.

Santa. Bo owego drzewa Máieftat w fzytkę fwoię ozdobe miał z Ziemie świętey, tegoć to figurálnego drzewa Ziemiá Święta, Święta Anná, i poczatek, i ozdoba, piękne fa fruktá ná drzewie, ále drzewo wfzytko to urodziło, *Ex fructibus cognoscetis, non potest mala arbor fructus bonos parere.* Smáczny ieft Ogrodnikowi owoc, ále famo drzewo bárdziey fobie fzácuie. Izáiafz w Ogrodzie Jeffego znalazł taki fzczep, *Egredietur Virga de radice Jeffe, & flos de radice ejus ascendet, & requiescet super eum Spiritus Domini, &c.* Pięknaż to tego dżiárdynu ozdoba! odmálowána táiemnicá dżiśiey fzego Świętá. Jeffe, nicktorzy tłumáczá *gratiam*, álbo *Annam*, rofzczka, wfzyfcy Nayswiéftza MARYA, kwiátem zowia Pána JEZUSA, kto tu kogo zdobi? Tenże Prorok tryumf przypifuić famey máćicy, *Et erit radix Jeffe signum populorum*, do ktorey chorągwi zbiegáć fię będa wfzytkie Narody, iáko Chorągiew ieft ozdoba Ror żołnierskich, i Pułkow, tak Anná S ieft ozdoba i rofzczki i Kwiátu, i cáłego tego Boskiego fpecyálu. Wfzyfcy nárzekamy ná Mátki náfze, choć też i naylepfze, ięcząc z Dáwidem: *Et in peccatis concepit me Mater mea.* Sáma tylko Niepokalánie poczęta, ten ma dánk i kleynot, że i Mátká, poczęła ía w láfće pierworodney. Ach wiele winná Nayswiéftza MARYA Annie S. że ía urodziła z tytułem wielkim: *Immaculate Conceptioni.* Zá czáfu Ezechiela takie było w Izráelu *Cap. 16.* przyfłowie: *Dicitur vulgò Proverbi-um: Sicut Mater, ita & Filia*, bo z Mátki i obyczáie, i godność poznawáli Corki, iáko przeciwnym fposobem, *Mater venalis, docet, ut fit Filia talis.* I o Herodyádzie Ambroży S. mowi: *Non poterat Filia de adultera Matre discere, nisi damnum pudoris* I Ewángelia to potwierdza: *Nunquid de spinis colligunt uvam?* Smicie fię tám krytyczny Póérá z iednego rodzáiu, *Laguncula Mater, & peperit Blublam.* Páni Mátká fláfzká, á Coreczká Blublu. Ohydá to ieft, i dyshonor Corki, ládáíákká Mátká, á przeciwnym fposobem ozdoba i chwálá Corek, i Synow, światobliwość i pobożność Rodzićiel fka, ieft to wielki Pánegiryk Potóm ftwá. Uznał to Archániół Gábryel, gdy fię gotował w Potel-

świe swoim ná orácyá do Nayswiętšzey MARYI, zaczął iá tak: *Ave gratiá plena*, á w Hebráyskim texcie, *Ave Anna plena*, iáko by rzekł, wysłałś z Mátki twoicy wšzytkę láskę Bożá, ozdóbę i godność, okráśę urody, i obyczáie z świętemi cnotámi. I tak rozumiem, że Nayswiętšza Panná na wzór Mátki swoiey: *Sic oculos, sic illa manus, sic ora ferebat*. Kto spoyżzał na Naysw: Dziewicę musiał mowić: *Nonné est Filia Anna*. wšzytkie i wáżieczności obyczáiw, i urody wšzytkie, i láski Boże wysłał z Mátki swoiey, i nie ieden mowil do niey, *Beatus venter qui te portavit, & ubera que suxisti*. W pokoleniu Ephráimá to było *Elogium: Gloria ab utero, à conceptu, & à partu*. Toż się ápplikowác może, i śiodze, i ozdobnie Nayswiętšzey MARYI, że chwala icy i od żywotá Anny S. i od poczęcia niepokalanego, i od rodzáiu, i od wychowánia nayswiętšzego. Winno złoto rzekom swoim, w Indyi Páktolowi, i Gángesowi, że z nich wypływa. Winny swoię stymę perły, Piskáryjskiemu morzu, że się z niego rodza. Winno wiele S. Rodzićielce swoiey morze nieprzebráne lásk Bożych, temu źródłu, z ktorego wytrysnęło, i imię od niegoż wzięło MARIÁ. Hieronim S. ná pogrzebie Paulę S. powiedział: *Satis est ad elogium dixisse Paula, quod illius Eulalia fuerit Mater*. Dosyć to pochwały: że iáko Paulá Eulalia, tak MARYA miała Mátkę Annę. Prorok pátrzac ná Orlicę, przypátruie się też i icy gniazdowi: *Nunquid Aquila humi ponit nidum suum?* I u starych Pogan, gdy ná ofiarę przynolono iákiego ptaká, pytano: *Ales quo nata nido?* bo gniazdo zacne, wysokie, záleca i ptáśzę swoie. Pátrzac ná tę Orlicę gornolotná, *Data sunt Mulieri ala dua*. wysoko, nád wšzytkie Archánielskie Chory wyniesiona, pyta Niebo: *Ales quo nata nido?* ktore gniazdo tak wysokie i godne, wydało tak zacnego Fenixá? A Nayswiętšza Panná ná Annę skáźnie, iáko kiedyś pokazawszy się w wielkim Máieścácie, trzymáiac wšpieraáca się ná sobie Annę S. rzekla S. Gertrudzie: *Anna gratissima Mater mea, ornamentum meum*, ozdobá Nayswiętšzey MARYI Święta Anná. Apostoł Páwel zádumniawszy się rzekł: *Cui aliquando Angelorum dixit*

dixit DEUS Filius meus es tu? dopieroż dziwować się trzeba nad godnością S. Anny, która BOGU Wcielonemu piastując go, ściskając, i całując, to mówiła: *Naymilszy Wnuczku mój*, a on, i z Bogarodzica swoja nie tylko edukacja, ale też i Honor Krolewskiego Rodzaju, że był *Filius David*, z S. Anny odebrał, i delikatne w Dziecinności swoiey pielegnowanie. Dla czego też odbierała za tę ozdobę, honor wielki, od nichże samych, wiedzieli o Przykazaniu Bożym, *Honora Matrem tuam*, dla tego unizoność, obserwancya, wdzięczność wszelaką, od tego Świętego potomstwa, tą Rodzicielską odbierała. Znał piśze Damaścen, że iey nie raz Nayswiętsza Cora iey, już i Bogarodzica będąc, do Nog upadała, i Pan JEZUS naymilszy Wnuczek, i nayspokorniejszy, nogi iey całował.

Konkluzya z Medytacya.

KToby mi dał cielesnym patrzyć na ten czas okiem, na Nayswiętszą w Domu Joachima S. konwersacyę, nauczyłbym się i nabożeństwa statecznego wszystkich cnót, a zwłaszcza cierpliwości świętej. Chwała pobożne Anny w Piśmie S. a naybárdziej z wielkiej cierpliwości i nabożeństwa. Naprzód *1. Reg. 1.* Te dwie cnoty miała Anna Samuelową Matką, że nieznośnie cierpiała persekucyę, w nieplodności swoiey od żony Elkánowcy imieniem Fenenny: *Affligebat eam amaro animo, oravit ad Dominum fletu largiter, Domine Exercituum, si respiciens videris afflictionem Famulae tuae, &c.* I cierpliwa, i pobożna ta pierwsza Anna. Druga w Ewangelii Anna *Prophetissa*, tak pobożna, że mówi Ewangelia: *Non discedebat de templo*, ustawiczna w Kościele, a do tego cierpliwa, bo w pragnieniu wielkim oczekiwała Messyasza, i doczekała się. Ale coż to za pobożności, i cierpliwości w komparacyi Nayw. dzisiejszey Anny. Stare Grátycyę od S. Damaścena opisane, to podają, że nieplodna będąc S. Anna, przyniosła podarunek do Kościoła Jeruzolimskiego, a w ten czas Rubin, zwany, ofiary odbierał, gdy

mu podać na Ołtarz Offertę, twórszy nad opokę ow Rubin, odepchnął od Ołtarza tę S. Mátrone, wyrzućiac iey na oczy nieplodność, a iakoby skaranie Boże, i grzech wielki w starym Testamencie. Zalała się łzami, a z pokora iakoby Exkommu- nikatka z Kościoła wyszedszy, poszła do domu swego, a nie iedząc, i nie piąc, tylko lzy swoje, weszła do Ogrodu swego, gdzie modłać się Pánu BOGU z S. Joáchimem, znalazła ślicznego ptaszka w gniazdeczku swoim, nad iednym pisklęciem siedzącego, a niewymowna melodya śpiewającego. Tym większy żal uderzył w serce, i modła ku BOGU. I miły BOŻE! szczęśliwsza ta ptaszyna, która się cieszy Potomstwem swoim, a ja uprosić tej łaski u BOGA nie mogę, abym doczekała się iakiegokolwiek pociechy. To rzecz! a tu Anioł Boży stanie nad niemi, i rzecze im, po smutku ta się zaczyna pociecha. *Annuntio vobis gaudium magnum.* Obrał was BOG w cierpliwości i pobożności wáśzey, że zrodzicie Bogarodzicę BOGU. Tákci BOG czyni, do czasu utrap, a potem na záuwsze pociesz. Trudno wymówić tych roskoszy świętych, które i z Poczęcia bezgrzesznego, i z Narodzenia chwalebnego mieli, ieżeli przy kolebce Janá S. wszystko Podgorze Pálestynskie wesołością brzmiało, dopieroż Dom Joáchimá od radości skakał, kiedy Anielska melodya codziennie brzmiała, a łaska Boża oraz z Anna Święta kołysała dziecinę. We trzech lat prezentuiac ja w Kościele P. BOGU, ássystowali owemu ślubowi, poświęconego BOGU Pánienstwa, a potem ja oddawszy pod Duchowny dozór pobożnych Mátron, codziennie nawiedzaiać iedyna pociechę swoją, odbieráli niewymowne na Duszy, i zmysłach swoich radości. A gdy już podstarzeli sobie, a z Messyaszem się napięścili, iák Symeon stary, iák i oni oboje, na rękách Przenajświętłzey Cory swej, przy ássystencyi P. JEZUSOWEY, w iego prawie ręce oddaiać Duszę swoją, tym się cieszyli: *Nunc dimittis servos tuos Domine, secundum verbum tuum in pace.* I to uważać trzeba, co pisze Nádázy, że w Hitzpánii w iednym Kłá- sztorze, pobożney Pánnie, powiedziała Najswiętsza MARYA:

Quidquid

Quidquid Anna Matris mea reverentia impenderit, mihi dupliciter gratum erit. Bo iako Lidebranus pisze, iż po śmierci S. Anny, Obraz iey, albo Koperstych Naysw: Marka, nad swoim łóżkiem miała, i przed nim świecę zapalała, protestowała się przed S. Gertrudą: *Scias, velim eos, qui ejus honori impensius sunt addicti, magnum levamentum in omni necessitate, ac potissimum in extremi agonis angustiis habituros,* iakoby rzekła, takż dyspozycya przy skonaniu swoim w Bractwie S. Anny zostaiącym mieć będa, iako ona miała przy śmierci swojej, przy asystencyi JEZUSA i MARYI. Rzekłem w tym Bractwie, poprawię się, mało mówić Archikonfraternii, bo ta *Sodalitas*, iest *Commateritas*, gdyż oni za Markę S. Annę, a Naysw. Pannę za Siostrę przyjmują. To pisze Nadazy, że do iednego z Braci konaiącego przyszedłszy Matka Boska, *Ego Soror tua sum, infernum, ne illum intres occludemus, quia Matrem meam honorasti semper.* To iest pewna, że krokółwick, o cokółwick, albo P. JEZUSA, albo Naysw. MARYI prosi, odmówić ani Corka Matce, ani Wnuczek Babuśi swojej nie może. Z tey Afsekuracyi bierzmy konfidencya tak wielkimi cudami utwierdzona do tey S. Protektorki, a statecznie z tey roli *S. Simile est Regnum Calorum thesauro abscondito.*

Wybieraymy kleynoty, i skarby duchowne. Amen.

K A Z A N I E

Na Uroczystość S. IGNACEGO

Fundatorá Societatis JESV.

In quaecumq; intraveritis domum: primum dicite: Pax huic domui. Et si ibi fuerit Filius pacis, requiescat super illum pax vestra. Luc. 10.

PAlac bez pokoiow, łózko bez spoczynku, stan Rzeczypospolitey bez zgody, wiedneyże nieszczęśliwego nierządu sferze iniechgodzić chodzą,

Pp

Si con.

Si conclave domui, si lecto somnia desint,

Sic fit: quando deest Patrium concordia rebus.

Taka była za czasow Chrystusa Pálestyna! miał Gálilea, miał Káfarnáum, miał Názáreth, a przecię nárzekał: *Filius hominis non habet ubi caput reclinet.* Nie miał swego pokoiku, nie miał gdzie spokojney położyć głowy. Taki był dom Izráelá, za času Ezechielá *Cap. 2. Domus Israël, domus exasperatrix.* niespokoiny, niezgodny, buntownik. Takie za času Ozeaszá budynki *C. 6. Insania in domibus ejus.* Kto w takim wyweźlał się mieyscu, gdzie ludzie szalecia! albo czárci szwánkuia! Usnąć mile nie mogli Dáwid: *Libera me Domine à timore nocturno, à negotio perambulante in tenebris.* Job spokojny, miał páłac, który czárci z fundámentem wzruszyli, i obálili: *Venit ventus, & concussit quatuor angulos domus, &c.* Nieszczęśliwe Oćiec Sálomonow miał Krolestwo, *3. Reg. Non potuit adificare templum Nomini Domini, propter bella imminencia per circuitum. Nunc autem non est Satan, neq. occursum ejus malus,* piśze do Krola Chiram. Taki miał Zamek Witoldus Xiażę Litewskie, w Krewie, gdzie po zabitych Xiażętách Bráći, nikt głowy skłonić nie mógł. Nászá Oyczyzná podobna iest do owego Domu, który opisał Mátheusz *S. C. 22. Wygnány z niego czárt ieden, przywiódł siedmiu, nequiores se.* Zbyliśmy iednego szátaná, *occursum malum,* Turecka woynę, ale więcey ich złość szátáńska záwerbowała, i stały się czasy *pejora prioribus.* Oto widzę Polką, dom iest kłopotow i kłótni, dom niezgod i woien! Iest iák łoże nieszczęśliwe owo: *Universum stratum ejus versaſti, &c.* gdzie ustawiczne napáści przetrzała wazgłówek smácznych spoczynkow násfaych. A máło ná tym, że tá Mátká nászá rodzi nam woyny i zámieszánia: iáko niegdy Jákobowi: *Vasa iniquitatis bellantia:* ale nie rodzi *filios pacis.* Rebeká miała iednego, *ad pharetram & arcum,* ale też miała drugiego spokojnego Syna. Ewá okrutnego Káimá, ale też i cichego Ablá. Przeklinał się Jeremiasz *C. 16. Va mihi Mater mea, quia me genuisti Virum rixam & discordiam.* Dwicśmy Polacy mieli Krolowy, *Rixam* názwane,

zwane, obiedwie wygnali, a gdy się za iednę wołowac podiał Henryk Cesarz; Tandem napisal: *Rixam expulisti, habetote pacem.* Jan III. o zamięszaney Litwie mawiał: Pácowie poginęli, Woynowie nastali. A ledwo nie trzeba mówić: *Cecidere filii belli, surrexere filii Belial.* I nie masz już na świecie spokojnego domu? Jest, iest! Kościół Boży Miasto pokoiu: *Vidi Sanctam Civitatem Hierusalem,* to iest. *Civitatem pacis.* Rożnych stanów odmienne struktury, wysokie fabryki, które Architektoria wszechmocności Boskiej budowała. Do ktorey świętey osady, przystawił się máluczki Domek; *Minima Societatis JESU.* W nim dziś będę szukał *Filium Pacis,* a Oycu memu Świętemu, ten dam tytuł: Ignacy Syn woyny, Ociec pokoiu, i dwiema to obiaśnie punktami, podiego háslem: *Ad Majorem DEI Gloriam.*

PUNKT PIERWSZY.

Ignacy Syn Woyny.

Nie zewszem przyśłowia Polskiego ákceptuję: *Woyná nie rodzi ludzi,* i owszem woyná ludźmi czyni. *Ecc. 4.* Pánegiryzuic Piśmo Boże: *Fortis in bello Jesus, magnus secundum nomen suum, maximus in salutem Electorum DEI, expugnare insurgentes hostes, ut consequeretur hereditatem Israël.* Jozuego naturá prostym urodziłá człowiekiem, woyná, wielkim zwycięzca, i zawołanym Ludu Bożego Wodzem. Rábius niegdy w domu *ad fabam natus,* potym Dyktátor *ab aratro,* a po zwycięstwach wojennych nazwany *Clypeus Romanorum.* Ták Marcus Marcellus: *a stirpe vocatus ad imperium,* a Woyná uczyniłá go sławnym: *Gladius dictus, quia etiam somniabat se cum Annibale pugnare.* Piałt prosty chłop, a gdy z mieczem Miecyśławá wydał, urodził domowi swemu sławę. Czárneckiemu naszemu ktoś wymawiał, że z prostego Szlachcicá Hetmánem został, odpowiedział, áni z roli, áni z soli, ále z tego co mię boli. Ládáńka to rola, co kakole rodzi. To żyzna niwá, z ktorey wypada: *Seges clype.*

ata Virorum. Tákicé kiedyś Polská miáła. polá: *ad bella nati Sarmata.* Ztrad kleynoty Domu i Herby, zwáły się *Arma.* Nigdy przedtym kolebek w Szlácheckich Domách nie było: ále Oy-cowie Synow swoich własnych, álbo w puklerze, álbo w zbroie składáli. *Reptasti per. scuta puer, Regumq, feroces. exuvia tibi ludus erant.* I ták Polscy Synowie, mieli ten tytuł u Narodow: *Fili belli.* Urodziło się w Krákovskim Woiewodztwie dziećię (iáko w szyssey Kronikarze stárzy) i zaráz, zázwołało: *ad arma. contra Tartaros.* Ták náturá, wojenna ludzi Rycerskich rodzi! Co S. Borgiasz mawiał: *Filius mortis sum. Mors Isabella vitam mihi dedit.* Bo spoyrzawszy ná Cesarzowa, przedtym urody ludzkiej dziw, á po śmierci zgniłe i rozrobáczále *Monstrum*, światowy Pan, zabrał Pokuty S. i życia zbáwicznego impet. Ták S. Ignácy móże mówić: *Me bellum genuit.* Scipio Major, po zwyciężonych Afrykách, powróciwszy tryumfálnie do domu, znalazł gościá Syná, potym zázburzyciéla Kártáginu: Zdiął z siebie pás Rycerski; *balteum militare deposuit, eaq, involvit infantem.* Toż właśnie uczynił *Beltrandus de Lojola*, Rodzic S. Ignácego, Hetman Woysk Hiszpáńskich po zwycięskiej Bátalii, *victriam Betimentem adeptus*, od Monárchy swego, *in. premium meritorum novo Stemmata donatus, balteo, in. Campo aureo.* Ják się powrócił do Loiole dziedzicznego Domu, znalazł w Kolebce Syná, ktorego Márswym pásem obwinał, mowiac: *Sit Filius belli.* Bo przedtym tá Fámilia pieczętowála się dwiema żeláznemi wilkami. Z tey okázyi, że Antecessor tey Fámilii, uráżony od pewnego Káwálerá, gdy wpadł do góspody iego z dobytym orężem, á zázstał go ná łóžku, niechcac szelmowsko przebiáć spiacego. porwał dwa wilki żelázne z kominá, opowiadáiac iego czeládzi, że tu był; i mogłem się pomścić krzywdy moiey. Dowiedziawszy się o tym Káwalerskim ákcie Monárchá Hiszpáński, nádał był tey Fámilii zá Herb dwa wilki żelázne. Ostatni między Synámi Loiolow Ignácy, ieszcze się urodził pod Herbem wilkow żelázných. O których Hístorya Litewska ták pisze: że Gedyminowi Xiążęciu Litewskiemu śniło się, iż na gorze

pewney

pewney wilczycą żelazną wyła, u pierśi swoich wilczęta trzy-
 młacie. Wieszczkowie z Arcykapłanem Lizylekiem Pogąńskim,
 ten sen tak tłumaczyli: aby na tym miejscu zbudował Miasto,
 które będzie na cały świat głośne, zbudował, i nazwał Wilno.
 W Domu Jakóbá ostatni był Beniamin, którego Ociec nazwał
 Wilkiem. *Gen. 49. Beniamin lupus rapax, wanè comedet pradam,*
et vespere dividet spolia. Wrodzona to była maniera w Domu
 Loiolow, że wojenni byli ludzie, *et dividebant spolia.* P. JE-
 ZUS gdy się rodził, wiemy że w ubogiej staience, wiemy i to,
 co Ewangelia: *Lut. 2. Facta est multitudo militie celestis.* A
 tam co po żołnierzach było: *quippe is nascebatur, qui dixit non*
veni pacem mittere, sed gladium. Pan JEZUS Syn wojny. Má-
 ryna ácz światobliwa Heroína, z szczegulnego ku Jassleczkom
 P. JEZUSA Nabożeństwa, tego S. Syna swego niechciała w po-
 koiach Xiazęcych, ále w staience rodzić. Urodził się Ignacy
 jak żołnierz do konia; á tu *Militia celestis* zabrzmiała huczno
 nad staienką. Rodzi się S. Jan Chrzęciel, wielka dysputa o imię,
 chcą go nazywać Zacharyaszem, i Mátká, i Ociec niemy, dał
 mu imię Jan: po urodzeniu S. Dziecięciá tego, *disceptabatur*
de nomine. Inaczej krewni, inſze imię Kmotrowie, ináksze,
 dája Rodzice, áz tu Dziecińá w kolebce przemowi: *Ignatius*
nomen meum. Nie tak to cudna, że Aniołowie Rodzicom opo-
 wiadáli i miánowali Synow rodzących się. Ale to cud pierwszy,
 że niemowlę samo przemowiło, nie slegmatyczne, ále upałow
 wojennych imię, sam sobie dał Ignacy. Zkad iego było háſło,
 i w Zakonnym życiu, *Ite, accendite, inflamate.* Gdy posyłał
 Xawerego do Indyi, innych po Europie, i na cały świat żarliwo-
 ścia Apostolska gorzeć i zapalać im kazał. Nie zatrzymały go
 w domu, áni Rodzicielskie pieśczoty, áni Ferdynándá Krolá
 Hiszpańskiego dworskie fantazyje, zaraz w lat czternastu do
 Obozu jako Syn wojny pobiegł. Zkad dobywájac Fortecy Ná-
 gára, w pierwszy szturm wpadł Młodzieniec, á wziawszy For-
 tecę, *Nihil prater victoria gloriam reportavit.* Za tę odwagę
 uczyniony Generakem, i dano mu Kommandę nad Fortecą Pám-
 pelonem.

pelonem, *Dan. 2.* Monárſze támtemu pokazała ſię przez ſen, *Statua ſublimis & intuitus erat terribilis. Huius ſtatua caput ex auro optimo erat, pedus autem & brachia de argento, porro venter & femora ex are, tibia autem ferrea, pedum quedam pars erat ferrea, quedam autem fictilis.* Aż tu czy ſzczęściem, czy nie-ſzczęściem: *abſciſſus eſt lapis de monte, & percuffit ſtatua in pedibus ejus ferreis, &c. Tunc contrita ſunt pariter ferrum, teſta, as, argentum & aurum, & redacta in favillam.* To ieſt figurá erygowána S. Ignácego! Wyſoka to była Hiſzpáńſkich Grándefow, z Krolewſkiego rodu ſtatua, S. Lojolá, złota Koronatow támcznych głowá: bogáte Fortuny ſwiatowcy dzieło! doſtátkow Oyczyſtych zbior! bo Syn S. Borgiaſzá Xiażę Gándyi wziął, zá żonę Synowicę S. Ignácego. Pod Pámpelonem, gdy go odważnie bronił, z Fráncuſkich ármát wybity z muru kámiem, uderzył w nogę, ſwieckiego ieſzcze Káwálerá, obálił ſwieckoſci, i wſzytkie mánieri i Figury, á dopiero *ex impetu belli*, rodzi ſię ſwiatobliwość S. Ignácego. Z tego przypadku upadſzy ná ſołzko, doſtał *ex vulnere vitam*, á ten raz woienny urodził BOGU S. Ignácego. Bo czytálec *per curioſitatem*, Zywoły Święte, *caſu* mu podáne, niemi powſtał do pobożnoſci, Zwiáſzczá gdy *militantis Eccleſie* pierwſzy Hetman Piotr S. wáwiedził go, á uzdrowiſzy zgruchotána nogę, uczynił go podpora Koſcioła wojujacego. Dla czego żołnierski Geniusz, weryfikuiac Duchá Bożego, *Prov. 22.* prawdę, *Adoleſcens juxta viam ſuam, &c. etiam cum ſenuerit, non recedes ab ea*, i w życiu Zakonnym, wydał mánierę żołnierską. Bo Towárzyſtwem, kompániá, *Societatem*, názwał ſwoy Zakon. Tę iego fantázya Koſciół Boży wojujacy potwierdził, i pochwálił. *DEUS, qui ad majorem Nominis tui gloriam propagandam, novo per Beatum Ignatium ſubſidio, militantem Eccleſiam roboravi.* Tóż ápprobowało Niebo, gay nád głowá iego, lubo ſię modlaczego, lubo Mſzá odprawuiącego ſpuſzczáło, *globum igneum*, to ieſt bombę, kárkás, ármaty Niebieſkiey dzieło. Atoż Ignácy S. *Filius Belli.*

PUNKT •

Na Vroczystość S. Ignacego Fundatora S. J.
PUNKT W T O R Y.

311

Święty Ignacy Ociec Pokoju.

1. Reg. 12. Ustroił, i uzbroił Krol Izraelski: *Induit Saul David vestimentis suis, et vestivit eum lorica, accinctus David gladio, dixit: Non possum sic incedere.* Oczywista to S. Ignácego Figurá. Ustroila Lojole nálezego Antenatow iego Fortuná, w Krolow Nawárskich, Xiażat Hiszpáńskich, i Grándesow támeeczney potencji, i innych Pánów Kolligácy. Uzbroila heroiczných Antecessorow dzielność, zasługami odwag niezlieczonych, tryumfami, i spoliałami: *Aż Ignácy rzecze: Non possum sic incedere.* Nie w tákiey szarży, ani liberyi, ani w świeckim stroiu, bezbrojni i zbroi, do innego idę boju: *Non possum sic incedere.* Bieży do cudownego mieysca *Mons Ferratus* názwanego, uzdrowiony od S. Piotrá Apostoła: zrzuca bogáte suknie, zawiesza miecz zwycięski, u Ołtarzá Naysw: MARYI. Odmienia złotogłowy w włoścennicę, łańcuch złoty, z portretem, w żelázny pendent, Rycerski pás, w prosty powroz. I tá była odmiana pierwsza *Filius Belli, in Patrem pacis.* Wielki ákt miłości czytamy w Piśmie Bożym: *Expoliavit se Ionathas usq. ad balteum,* dáruiac Dáwidowi wszystkie fortuny. A S. Ignácego Miłość Boża, i z sukien, Xiażęcych, i z Rycerskiego pása, náwet i z kofzuli wyzula. Bieże biesłagi, *pastoritiam peram,* ostrą włoścennicę prosty powroz, á zá purpurę, gruby wor, Zkad od swywołnych chłopcow, názwany iest *Homo à sacco.* Bieży Elizeusz, áż go w drodze opádły iwywolne dziecká, wołaiac ná niego: *Salve salve.* Rozgniewány Prorok, z bliskiey pułtyni niedźwiedzi, które rozpustne, owe bachorzeta rozsłarpály. A S. Ignácy, miłosierńiejszego miał ducha: bo gdy go także opádły pásterskie trzody, násmiewaiac się z łysiny iego, stánał ná iedną i druga godzinę, áż się do násylenia náżartowały dziecká. A gdy go upominał miły towarzysz, áby przedzey minał swywolne *importunum,* on odpowiedzial: *Detur pueris sufficiens recreatio.* Táki się odważył ná wszystkie kontemptry, obelgi, zniewagi, pászkwile, á w Regule swoicy

swoicy Syrom swoim podał; aby się stąpali o sukienkę Chrystusową, nie dawszy przyczyny: *Opprobriū, calumniū, & aliis JESU Christi vestimentis, libenter indui.* I jeszcze się na nieprzyjaciela nie tylko nie gniewać, i skrzyć, ale według Ewangelii, gdy w gębę dádza, drugiej strony nádstawić, gdy w oczy pluć, twarzy nie odwracąć, a jeszcze za to podziękować, nieprzyjaciół kochać, i za nich się szczególnie modlić. Tak uzbroiony Dáwid nasz nowy pokoy uczyniwszy z ludźmi, wychodzi na plac nowey wojny, nie z Goliatem, ale z samym Lucyperem. Pokaże mu się w iásnego smoka posturze, a nowego żołnierza Chrystusowego bombardować pocznie, przeszłego życia szkrupułami, które tak ciężkie były, że nie raz omdłonego o ziemię uderzyły. A raz iák wpadł w mdłość, *S. Exthases*, od Soboty do Soboty, iák umarli leżac, ocknawszy się z nienacká, porwawszy kosztur pielgrzymiski, uderzy na czartá, i kiem go píasza. Wzrusza czart i nie raz całym piekłem, i trzęsie ziemiá na modlitwach iego. A gdy potym w niektórych Kollegiách turbowal poczwirámi stráśznemi Synow iego, przed kiem tego S. i przed birem iego záfwe szátáni uciekali. Dáwidowi po zwycięstwie Goliatá, záfzły drogę Pánienki Izráelskie. A Ignáccemu po tryumfie z Lucyperá, záfzła Najswiętsza MARYA, z Pánem JEZUSEM, i otárszy niespokojnych szkrupułow znoie, czystości *balneo* Kawálerá Boskiego opáluie mowiac: *Pax tibi Ignati.* a tu wyłypie się iedna, druga, i trzecia appárycyá Niebo. Duch Boży w językach ognistych, nád głowá Ignácego wisiał. Ociec przedwieczny, Ociec pokoju, záleca go Synowi swemu, i do Rzymu na tryumf prowadzi, *Ego vobis Roma propitius ero.* Abrahám *invenit gratias in oculis* Troyce Przenajsświętszey, *tres vidit, unum adoravit.* A tu większa znalazł láskę Ignácy, gdy (iákto dowodzi X. Lancicius) przedziwnym sposobem *visione Beatifica, & communicatione gloria Divina*, za żywotá Błogosławiony Ignácy. Na gorze Thabor trzech Apostołów: Piotr, Jan, i Jakub, widzieli i slyszeli prezencya Troycy S. A Ignácy S. z swymi ássystentami, Xáwerym, Láynesem, &c. widzieli tę chwałę

chwałę Bożą, a nad to, Ociec przedwieczny Synowi swemu w łaskę go rekomendował. O iak wielka protekcyja!

Święci Bożi od woyny zaczęli, a na pokoiu kończyli. Tak *Militans Ecclesia*, kończy tryumfy swoje *in visione pacis*. Dáwid po woynách, do Psalmów, C. 5. po sławnych wiktoryách hášlo dał stárości swoiey, *post bellum ad libellum*. Tak Báránek, *dignus aperire librum, qui occisus est*. Złożywszy z piekłem bátá. *lia zwycięzcá occisus est*, udał się do Xiegi. Tak u mądrych woiownikow hášlo było: *Post classica classes, post praelia pralum*. Przedziwnym heroizmem odważył się zwyciężki Bohátyr, z obozu przenieść mánierę do szkoł, w lat czterdzieści, *Ut se ad animarum lucra ritè formaret, subsidium literarum a grammatica inter pueros exorsus*. Przedtym między Káwalerami woiennymi *Filium belli*, potym między dziećiami *Pater pacis*, *mirum est, quae ludibria devoraverit*. Niepokoyne dzieciństwo Oycon'ka, głaskájac ćierpliwością, od wśzytkich názwany: *Pater quietissimus*. A lubo rozkrzewiać, i szczepiać nabożenstwo między płochem młodzia: *Asperissima quaeque vincula, et verbera, penè ad mortem perpeffus*; więzienia i szkolne dęgi, dla tego samego wyćierpiawszy, że do pobożności námawiał. Gdy się raz zmowiwszy Akadémicy Páryscy, áby go náfzedzsy na modlitwie oćieli, záfstráżeni widokiem modlącego się na powietrzu w ognistym obłoku, z Xáwierem báraszkuiącym, do światobliwości pociągnieni. Niech się Niebo fzczyći tym icziorem: *Et in conspectu ihroni mare vitreum, simile crystallo*, morzem, iak u nas lodowáto krzysztálowym, które *in visione pacis*, Świętego pokoiu iest Mátká. Ják owá sadzawká *Sylóé*, gdzie żadna twierdza, żadne Woyskowe báterye stać długo nie mogły: *Cecidit turris in Sylóé*, mowi P. JEZUS w Ewángelii, bo przy tey wodzie spokoyney, żadne zwády zostíć się nie mogły. Miał S. Bernard táki potoczek, z którego wodá, i zwádlivych godziłá, i nieczyflosćia zápalonych gásiłá, i do światobliwości oziębłych zápaláłá. Niech tárn Aristoteles *de admirandis latubus*, dyszkuruić, iż iest iczioro, które flegmátycznych zápala: Zás choleryczne

i nieczyſte upały gąſi. U S. Ignácego ſławne ieźioro, więkſze uczyniło *admirandum*. Gdy Kompan iego, lodowaty w duſzy, rozgorzały w ciele, ná złość Ignácemu, á bárdziey BOGU, przez moſt, rozpalony bieży, S. Ignący w zámárzle ieźioro po ſzyję ſię zápuſciwſzy, ná żagiew i głównia piekielną, ták záwołał: *Perge infernalis titio, ego tuos ardores hoc gelu extingvam*. A owa rezolucya zá niego pokutná, rozgorzałe lubieźnością ſerce ugásił, á okrzeple i zmárzle ták zágrzał, że potym uczynił goracym ſługa Boſkim. I to było ieźioro uſpokoieniem między BOGIEM, i rozpuſta, i mógł ſię názwáć S. Lojola: *Mediator inter DEUM & hominem*. Mamy w Kronikách náſzych, że Káźmierz pierwſzy, *Monachus* názwány: *Pacificatá Polonia titulum meruit, inſtauratoris pacifici*. (*Cromerus*.) Mamy i to, że *Rudolphus Nuntius Apoſtolicus dum pergeret ad pacificationem Crucigerorum cum Caſimiro III. Religioſa Leronica Cracoviensis, apud Baſilicam Vratiſlaviensem commorans, viſa eſt videre Rudolphum, coram throno DEI gladium utráq. parte acutum confringentem, quo ſignificabatur futura pax, quá ſtabilitá, Pacificator dictus*. P. JEZUSA Protocy tym tytułowáli: *Magnificatus eſt Rex pacificus, Princeps pacis, Pater futurá ſeculi*. A S. Lojoli to przyznać *Florimundus Remundus*, że: *ſine armis gentes innumeras ſubjugavit Eccleſia*. Lubo Heretycka *crisis* Synow iego názywa *turbatores Regnorum*. Boć i Koſciół Boży, to w nim chwali: *Ethnica ſuperſtitioni hereſiq. bellum indixit*. Bez wylanía krwi Narodow, pracámi i krwią Synow ſwoich, ták wiele Pogáńſkiey Tyránii Monárchow, i ſwiáty dżikie ugłaſkawſzy, Heretyckie z dżiedzicznemi Pánámi uſpokoiwſzy, to ſobie záſłużył, że go Fráncya po zwyciężonych Hugonotach: Bohemia po wykorzenionych z gruntu Huſſytách: Belgium i Germánia, a po częſci téż Polſká, po wyſwieconych Aryanách i innych Sektách uſkromionych: Ruś po znieſionej Schizmie, ſłuſznie *Pacificatorem Eccleſie*, názwáć może. *Florimundus Remundus*, ſwiecki człowiek przyznał. *Petrus Skarga Soc. JEZU, collaſam in Polonia Religionem reſtituit rem*, I Báwárſki Máxymilian zwykł to mawiáć:

to mawiać: *Petrus Canisius, & Paulus Hossius docuerunt nos legem tuam Domine.* A nie tylko publicznie w Pánstwach Chrześciańskich zwády, i Heretyckie uspokoił, przeciw Kościołowi wojny, ále i prywatnie. Zygmunt III. Smoleńsk odebrawszy 1609. piśze z Obozu do Rzymu, 29. Novembr. *Rem Christiano Principe dignam iudico, negotium Canonizationis B. Ignatii de Lojola, sapè olim commendatum, nunc, vel maximè prece vel obsecratione in memoriam revocare. Urget me pietas in eundem Beatum, cuius, uberes, difficilissimis, & iniquissimis, Regnorum meorum temporibus, expertus sum fructus.* (Kohierzycki,) I ák Zygmunto wi, ták Stefanowi Batoremu, tenże do tryumfów stał drogę. Bo gdy^o Posłewiną *Societatis JESU*, Papięskiego Posła przepuszczał Krol pomieniony przez Woyskà swoie do Cárà Moskiewskiego, to mu ná wycieździe dał háślo: *Comitetur te S. Ignatius, ut pacem desideratam afferas.* (Heylentalius,) I prywatnieysze doznały tego Fámilie: *Inter Adamum Stadnicki & Drojowski Capitaneum Premisliensem, ad arma ventum, impar Stadnickius, Sacellum ingressus orat B. M. Virginem, sed Iconcula S. Ignatii hac dixit: Et nostra quare non petis suffragia? nunquid & ego ignarus praelia? pariter & pacis? mox erumpens in hostem, hasta illum transfigit.* (Ianczewski) Jan Działyński Woiewodá Chelmiński za chorzawszy w Moskwie, rapitur ad iudicium Divinum, sed à S. Ignatio ad vitam reductus, si vellet cum pace domum redire, Gravidenti fundaret Collegium, i z pokoiem to uczyniwszy co kazano, doznał, że S. Ignácy Pater Passus. Zápomnieć mi się nie godzi, (co piśze Janczewski) Przetycki quidam, linguae procacis, adhaeserat Ducibus in Ostrog. In funere Constantini, blasphemus ore in S. Ignatium, ejusq. Societatem invehens, (choć S. Jolaphát Konczewicz Męczennik Litewski, nie darmo mawiał: *Non sunt ex praedestinati, qui Societatem persequuntur*) nocte ad illum media, plena Luná, per fenestram ingreditur S. Ignatius dicens: *Novi me? non novi! Ego sum Ignatius Lojola. Et quare tu audes, impune me, & Societatem meam laceessere? His dictis colaphum illi validissimum inflixit, aens: Corrige vitam tuam, miserè periturus.* *Impressa manus*

manus vestigia erant. Sed Premisilia ridenti mendico ex sua facie colaphum impegit, & miserè à puero transfixus; cadaver enorme luto infectum reliquit. Tę mąia zaplątę, i mieć będa, ktorzy *cum Patre pacis* wołuią. Gdy przeciwnie kontrowersye zaszły między niektórymi głównemi Theologami, tak ie uspokoił S. Ignacy (iako ná swoim nie mnicy dowcipnym, iako *Societati* przychylnym Kazaniu, W. X. Frydrychowicz *Ordinis Prædicatorum*, á ráczey *Princeps Prædicantium*, przytoczył) Pokazał się taki widok przed Máiestatem Bożym, między S. Dominikiem, i S. Fránciszkiem, trzymáiac ich zá rękę, stáwał S. Ignacy, á ognistym Eliaszá ogniem do tego ich ánimował, áby święta zárliwoscia społem z Zakonnikami swemi przeciwko Herezyom, i samemu Antychrystowi, odważnie stáneli, *Stemus simul*, á głos był slyszany z Tronu, że tá nierozzerwána *Trias*, wielkich Pátryarchow, w miłey zgodzie, i zobopolney konfideneyi, Antychrystowi się do sadnego dnia opierać będzie: *Pacem habetote, & DEUS pacis erit vobiscum.*

Konkluzya z Medytacya.

PO długich wojen swoich trudách, oddawszy Moyzesz Jozuemu buławę, sam się Księgami zabawiał, i owa Biblioteka *Pantateuchon* názwana. Poszedł też ná dni czterdzieści z Pánem **BOGIEM** ná konferencyę: po ktorych, z taką posturą do Izraelá wychodzi: *tenens duas tabulas lapideas*, ná ktorych traktat z **BOGIEM** zawarły: *æterna leges pacis*, on sam z obecności Bożkiej, ognistemi ná głowie rozpalony pochodniami, tak, że *Non poterant Filii Israël intendere oculos in faciem Moyses.* Chwałá Boża otoczyła go, *Grat autem species gloria Domini, quasi ignis ardens.* Z taką też posturą wychodzi S. Ignacy, tylko że dwie Księgi nieście, á w obudwuch Chwałá Boża, uspokoienia na sumnieniu, i Mátká doskonałego w Zakonnym życiu pokoiu. Pierwsza *in Manresano recessu*, od niego, ieszcze Idyoty, ále porem Duchá S. pisana: *Scriba velociter scribens.* od Stolicy S. *& omnium.*

et omnium utilitate approbawana; ktora S. Xawery, i z innemi Sorbonskimi Doktorami, a swemi Kompaniami, z wielkim światobliwością pożytkiem akceptował: ktora S. Philippus Neri, S. Teresa, S. de Alcantara, S. Franciszek Salezy, dopieroż S. Carolus Borromeus, do sercá przytulając, zwał: *Librum vita*. To przydając: *Quem S. Ignatii exercitia non corrigunt, nec ipse corrigit infernus*. Druga Księgá, ktora przeczytawszy Páweł III. zawołał: *Digitus DEI hic est*, to jest, *Ad Majorem DEI Gloriam, Institutum Societatis*, obiedwie tego S. Legislátora chwała Boża pałały, i pałáia; *Erat autem species glorie DEI, quasi ignis ardens*. Dwoch rzeczy BOG ex thesauris suis innym Świętym nie komunikował. Naprzód Exod 6. *Ego Dominus qui apparui Abraham, Isaac, et Jacob, et nomen meum non indicavi eis*. S. Ignacemu Trojca Najsów: dziwnym sposobem się pokazawszy przez Duchá S. w ognistym płomieniu Imię JEZUS w sercu jego wyrażwszy: *Nomen IESU indicavit illi*, ktorym pałáiac ustawicznie wołał: BOZE miłości! BOZE sercá mego! i to Imię wziął za Herb, i za tytuł Zakonu swego. Druga, innym Świętym komunikował Wszemmocność Cudotworna, Mądrość innym, innym inſze attributa, ale chwały swoiey nikomu, *Gloriam meam nemini dabo*. W samego ręku Ignacego ten kleynot został: *Ad Majorem DEI Gloriam*. Apostołowie Święci ná gorze Thabor, obaczywszy uwielbioną twarz Chrystusową, *Ceciderunt in facies suas*. Ná co S. Hieronim: *Humana fragilitas conspectum Majoris DEI glorie ferre non poterat*. Znalázłá zdolne chwałá Boska siły w S. Ignacym. Chwała i słusznie S. Páwła, bo go nie darmo nazwano, *Vas portans Nomen IESU*. Bo w swoich listách więcej niż pięć set rázy Imię JEZUS wſławił. Zás S. Łoioła chwałę Bożą w swoich Konstytucyách rázy 376. uczcił. Chrystus o sobie mowi: *Non quero gloriam meam, est qui querat*. Ktoż taki moy Pánie? podobno ten, ktory się wyrzekłszy sławy swoiey, tych liter záżywał w listách swoich: N. Q. G. M. a pod temi przypisował inne: *Ad Majorem DEI Gloriam*. Wystáwił Moyses Exod. 17. *Adificavit Altare Domino, et vocavit exaltatio*

mea. Wystawił S. Ignący Chwały Boskiej Oltarz: *Exaltatio Gloria DEI, depressio nostra.* Ztad naybárdzicy był kontent, gdy ná niego, i Synow iego, álbo Heretycy krakáli, álbo źle informowani Kátolicy, á czásťm i Duchowni ludzie nástępowali, to perswáduiac Synom swoim, ábyśmy obelgi Pána JEZUSA nášzego ná siebie zbieráli, bo miał rewelacya, że poki prześládowania Zakon iego trápezować będą, poty nie ustanie ognista żarliwość chwały Bożej. Innym Pátryarchom Świętym i Fundatorom Zakonow, ustępował pierwszych błogosławieństw Ewángelicznych, ostátنيا wielkimi wymogá supplikámi: *Beati, qui persecutionem patiuntur.* Inne Zakony iák slične role, á zás swoy prágnał mieć owę niwę: *Fructum afferunt in patientia.* á ta swoia cnota: *Patientia, vincit omnia.* wszytkie się importunie, i zázwięte napásćci uspokaiáia. Tęć święta cnotę wszytkim Synom swoim dał zá *medium*, która szczepić i rozkrzewiáć kazał w sercach Kátolickich, miłość i zgodę. áby dostapili naywiększey benedykeyi: *Beati pacifici, quoniam Filii DEI vocabuntur.* Zakon swoy chćiał mieć owá winnica, w ktorey robotnicy i zapláta, *mille Pacifici*, i moneta naydoskonálsza. Widziáła Święta Mágdalená *de Pazó*, gdy się o pokoy Kościóła Bożego przez Heretyckie woyny zámieszánego, modliła, przed Máiestatem Bożym, klęczacego S. Janá Ewángelistę, i S. Ignácego, w ktorych Duszách szczegulna sobie czynił Pan B O G komplácencya, głos flyszac: *Unus Spiritus Joannis, & Ignatii, spiritus amoris & pacis.* Obudwuch to było hásslo: *Filioli diligite ad alterutrum.* Uznał to w S. Oycu Zygmunt I. Król Polski, ktory przez Hozyuszá Kárdynála, Prezydenta *Concilium* Trydentskiego, do Ignácego piszac, to mowi: *Quam excitasti Religionem novam, ad pacificandam Religionem Christianam, ad Dominia Regni mei Hæreticis pravitatibus infici cepta, invito, sperans in Domino, vestris laboribus pacificanda.* Uznał to i S. Philippus Nerijs, ktory zwał S. Ignácego: *Templum pacis & sanctitatis, cuius ego sum Campanula.* Świętego pokoiu S. Oycze! podnieś ręce do BOGA: *Ut pacem nostram concedat temporibus.* Amen.

KAZA

K A Z A N I E

Na Uroczyść
Nayświętzey PANNY ANIELSKIEY
Która zowią Porcyunkula.

*Si quem defraudavi, reddo
quadruplum.*

Z Alę się serdeczna kwerymonia ná niecznośna krzywdę
dziśieyszemu Świętu, która pokornego Fránciszka nay-
pokornieysi Synowie, świętey pokory Dżiedzicowie,
uczynili, w tych punktach: Naprzod, Fest dziśieyszey
názwali *MARIAM de Angelis*, á czemu nie *de Seraphinis*? Lucy-
perski tron ośiadłszy, tego Zakonu Pryncypał, Seráfin w Ciele
Fránciszek, á z nim *Ordo Seraphicus*, z milionámi tey Hierár-
chii Cherubinow, ták wysoko w Niebie stoi, przy Boku Nay-
świętzey Mátki Bożey? á czemu się nie ma zwáć Bogáro-
dzicá przy tey Seráficznejey ássystencyi, *MARIA de Seraphinis*?
Siedem tylko przedtym liczyło Niebo Seráfinow, z ktorých Mi-
chał S. *Unus de primis Principibus*, teraz Zakonu swego Synámi
ognifty Pátryarchá, i Kościół Boży wojuiący, zapalił żarliwością,
i Niebo obiaśnił nowemi splendorámi Dusz Seráficznych. A
czemuż nie ma dziś się zwáć *MARIA de Seraphinis*? Cud był w
Polszcze znakomity, i zádumienie Krákówá (iáko pisze Kromer
i Długosz) gáy zá pierwszym weściem S. Fránciszka Synow,
przez kilká godzin w nocy ták gorzało Niebo, że nád wśzytkie
południá iáśność swa wydawało. A coż dopiero *in Celo Em-
pyreo*

pyreo wydać się splendorow, gdy tak wiele ogniistych dostało upałów. Siedm tylko lamp przed Tronem Bożym Jan widział *in Apocal.* Siedm lichtarzow, które oświecały Tron Boży, a teraz tak Francysek zapalił Niebo, że milionami przybyło światła. Czemuż tedy Pryncypalka, ich światobliwości, nie zowie się *MARIA de Seraphinū*? Krzywdą tą nie tylko Zakonowi Seraficznemu, nie tylko terażniejszemu w Niebie Lucyferowi, ale też i Najsł: Mátce Bożej, która nie powinna się zwać *MARIA de simplicibus Angelis.* Druga krzywdą dzisiejszemu Świętu, że go nazywali *Portiunculam.* Inne to Święta miała małe porcyki, iak ową Duszę: *Hereditavi in parte DEI mei.* iak i Job, *Portio mea Domine in terra viventium.* Jak Mągdalená, *optimam partem elegit,* iak owe odrobiny spadające z stołu Bożego, *etiam catelli comedunt de misu, quae cadunt de mensis Dominorum suorum.* Ale Fest dzisiejszy, jest to bankiet *vindemia,* BOGA naszego, który, nad Asfwerá, zawołany bankiet dziś Kościół Boży woiniacy po wżytym świećcie Sakramentami i łaskami swoimi páścić, tuczy, *liberalissime* bankietuie. A ná coż nazwano nie tylko Porcyą, ale *Portiuncula.* Trzecia krzywdą dzisiejszey Uroczystości, że jednego Kościołka kiermasz, dziś celebruia, a mnie się widzi, że to Święto, jest całego Kościoła Bożego poświęcenie, Jubileuszci to dziśiay od samego Pána JEZUSA nādány, od Namieśtniká jego ápprobowany, od całego Kościoła Bożego ákceptowany, ile Dusz dziś tych Odpustow dostanie, i łask Bożych poświęcających, *gratias sanctificantes,* tyle jest poświęcenia. Náostátku, iako się ná to niewymowne ukrzywdzenie zalic nie mam, że ubógiego Francyška z Zácheuszem, tego Atlántá Niebo wspierającego, z Kárlikiem porównáli? Krzywdy tey czwórakiey znieść żadna miára nie mogac, trzeba by mi tak uczynić, iak dzisiejszy Zácheusz uczynił: *Si quem defraudavi, reddo quadruplum,* cetermá Kazániami, dzisiejszemu wypłacić się Świętu, bo bym tego łatwo dowiodł, Naprzod, że dziś Najsł: Mátka Boża, jest *MARIA de Seraphinu.* Druga, że dziś, nie jest Porcyunkulá, ale uniwersalny bankiet. Trzecia, że nie jest Asyjskiego Kościoł.

Kościołką, ale całego Kościoła Bożego uniwerſalne poświęcenie. Czwarła, że Francyſzek Ołbrzym Nieba, nie ieſt Zacheuſzem. Lecz niechcąc mordować czworakim Kazaniem Audytora mego, pierwszy punkt w Kazaniu dziśieyſzym námieniony, aby nie konfundował nayspokornieyſzych w Kościele Bożym Minorytow, opuszczam, a biorę oſtátnic. A zaraz od czwarłego zacząnáiác:

W Pierwſzym Punkcie: *Francyſzek dziśieyſzego Feſtu Pryncypał, nie ieſt Zacheuſ, ale Ołbrzym całego Nieba.*

W Wtórym Punkcie: *Dziſieyſzy Feſt nie ieſt Porcyunkuta, ale całego Kościoła Bożego, i Nieba ſamego naysłaſtecznieyſzy traktament.*

W Medytácii to powiem: *Ze dziśieyſza Wroczyſtość powinna bydz wſytkich ſerc Katolickich poświęceniem.*

PUNKT PIERWSZY.

Francyſzek dziśieyſzego Feſtu Pryncypał, nie ieſt Zacheuſ, ale Ołbrzym całego Nieba.

Ináczey Koſmográfowie, ináczey Piſmo Boże ſwiat ten ziemny opiſuić. Ci, w delincáciiach ſwoich, *Orbem* go zowiać, okragłym czynia. A zá Piſmo Boże, 1. Reg. 2. ták go deliniowało: *Domini ſunt cardines terra, & poſuit ſuper eos Orbem*, iák drzwi ná zawiáſach, ták ſwiat ziemſki ſtoí ná Pánách. Prawdác to, że ná ten ſwiat wychodzacy ludzic młodzi, zchodzacy ſtarzy, bo życie ich, *introitus & exitus eorum*. Jednym ſię ſwiat otwiera, drugim zámyka. Wychodzi z ſzkół młokos, i mowiemy: ſwiat mu ſię do wſzytkiego otworzył. Poſlubi ſię BOGU iáká nabożna Duſzá, áz ſzepca ſwieckie Dámy, zámknęła ſobie ſwiátłá bá trzebáby mowić: otworzyła Niebo, zámknęła piekielne bramy, bo pewnie ſwiat ieſt, iedna z owych: *Porta inferi non pravaleg*

prevalebunt. A tá szczęśliwa Dufzá, która sto mil za światem, wszedłszy za Zakonna forteę. Ztąd mawiała S. naszá Kunegundá: Jaby m iednego kaćiká Zakonnego pokoju, za wszystkie skrzy-poty światowe nie dała; Drzwiami świat, i kto się go chwyta, iakoby się uiał owej klámki, która zapadła wielom do szczę-śliwcy wieczności. *Et clausa est janua.* Świat iednym do fortu-ny, honorow, otwiera, drugim zamyka wrotá. A iako *Phaniceenses* w Mieście swoim dwie bramy mieli, *Portam Cyri, & portam Iri.* Cyrusa brama bogata, puszczáli gości, a zaś odárszy ich z fortuny, wypuszczáli *Portá Iri*, to iest ubogiego Iruśa, nędzna wypuszczáli fortka. Tak świat czyni, gdy się pokázuie mło-dym oczom, ostentácyę czyni wielkich fortun, i honorow, iák ow szatan P. JEZUSOWI: *Ostendit illi omnia Regna mundi, & gloriam eorum.* A potym gdy te znikną omamienia, gdy od-chodzi z tego świata, odárszy go z fortun, honorow, i życia, wyprowadza go do grobu, w iedney śmiertelney koszuli nędza-rza, *Portá Iri.* A często fortka prosta do picklá. Politya Re-ligii Pogańskicy miała zawsze *Deos Penates*, którzy powinni byli naybárdziej drzwi pilnować, Ztąd Augustyn S. *de Civitate DEI* wypisłue tych Bogow: *Ianus, à janua, Cardus, à cardinibus, Postina, à postibus, Liminaris, à liminibus*, i tam dálej. Czym chcieli opátrzyć *securitatem* życia, i fortun Domow swoich. Przecięż nie mogli tak zámknąć fortuny swojej, aby nicostro-żnością ludzká za prog nie wypadła. Czech, rodzony Brát Le-cha Fundatorá Polskiego, prawie ná granicy Niemieckicy fun-dował Fortecę, názwał iá: Prog; która teraz zowiemy Prágá, bo albo sobie tego życzył, aby sobie otworzył wrotá do wszyt-kicy Thentonii, albo więc zámknął wszystkim impetom Niemie-ckim, do swego Pánstwa, drogę. Ale ktoż szczęściu i niesz-częściu światowemu, takie drzwi wystáwi: żeby tylko fortunie otworem, nędzy i przygodom zámknięte były! Ná czas Tu-reckie *Imperium*, zowie się Porta Otomáńska, iako wymawiał Amurátełowi Szkánderbeg, ná czas, i do czasu, te się ich otwo-rzyły bramy do fortuny, i zwycięstw, zámknąć ic za czasem

Pan BOG: *Domini sunt cardines terra.* Jeżeli świat ma za-
 wiąsy swoje: pytam, który ie kowal robił? zmordowało by to
 opus wszystkich Cyklopów, *Lassum Steropem, Brontem reliquit.*
 Choćby wymyślna Wulkánia, i piekielne Rudy, kowały te za-
 wiąsy, spryskaćby się powinny przed siłą Bożą, iák owe, gdy
 Chrystus do piekła zstąpił, naywárownieysze pokruszyły się nity:
Confregit veches ferreos, & portas ferreas. Te zawiąsy światá:
Domini sunt cardines terra, Sámá klepáła nędzá, bo szkoła Zy-
 dowska czyta: *Domini sunt pauperes & afflicti terra, & posuit*
super eos Orbem. Dwie są załady tego światá: ubóstwo i affli-
 kcyá, nędzá, i mizerya. I wierzę temu! czym się bogáca Pán-
 stwá Monárchow? z mizeryi ubogich rolników, bo z ich wyro-
 bioney skiby, Pan kopie złoto, z potu pracowitych wieśniaków,
 perły się rodzą, z siermięgi chłopskiej, złotogłowy! Pan świeci
 się byssó & purpurá, á chłopiek święci bokámi, w szarłatách, albo
 purpurách, zkad wełná? tylko z ubogich owieczek! iedwabie!
 wywnętrzenie nędznych robaczkow. *Domini sunt pauperes terra,*
& posuit super eos Orbem. Jácbym przecię rozumiał, że tego
 światá substancya ná wielkich Monárchách, albo światá poli-
 tycznych Státystow Głowaczách, *Capitolini Orbem portant.*
 Ná tych Alcydách, *quibus incumbit Orbis* ná owych głowách, kto-
 re wysokiemi rádami świat wspieráia, boć się źle światowym
 Krolewstwom dzieie, gdy potężne głowy rady nie máia. Ze teraz
 u nas w Polsce, iákby zmowione ná strátę naszą *fata*, pierwsze
 rozumy śmierćia nam wybrały, á zostały nikczemnicysze *sub-*
jecta, i pátrzciny ná ruinę naszą! ták iákó kiedyś u Dánielá, w
 owey Figurze, pokazáney Monársze Bábilonskiemu, Głowá zło-
 ta, *corpus* srebrne, lędzwie mosiężne, i żelázne, á że stała ná
 gliniánych nogách, obálić się musiałá. Ták rozumiem, że
 wszystkie máchiny polityi świeckiej, ná tym fundámencie osá-
 dzone, *Domini sunt pauperes terra & afflicti.* muszą upadác. Ma
 Pan BOG swoich ubogich, ná których osadza światá i Niebá
 fortunę: *Beati pauperes Spiritu, quoniam ipsorum est Regnum Ca-*
lorum. Beati mites, quoniam possidebunt terram. Te to są zawiąsy

i ziemskiego i Niebieskiego otworu. W Kościele Bożym róż-
zebrały sobie Zakony Święte, różne cnoty za fundament powo-
łania swego, *Eremita* odludna bogomyślność, *Kartuzyáni* *Silen-*
tium, *Dominikáni* *Prædicationem*, *Melitenses*, *fortitudinem*, *Boni-*
fratelli, *curam corporum*, *Missionarii*, *Animarum*, *Trinitarii*, *Redem-*
ptionem captivorum, inni *Simplicitatem*, inni *doctrinam* & *sapientiam*,
według Páwła S. *Quosdam quidem posuit DEUS, Apostolos,*
Doctores, &c. A Cháraćterystyka Zakonu S. Fránciszka, która
Domini sunt pauperes terra, & posuit super eos Orbem. Ubostwem
swoim Fránciszek świat wspiera. Olmánes Soltan Turecki, w
Gáleryi swojej, między Obrázami wielkich Monárchow, miał
Obraz S. Fránciszka, spytány od swych Máchometánow, cze-
muby tak nędznego Gaurá szánował? odpowiedział: musiał to
bydź człowiek z wielką głową, który, i zagoną ziemie nie miaw-
szy, po kilkákroć sto tysięcy ludzi, żywi. O wielkaż to pro-
wizya *Paupertas Francisci*, i co świat rozumie, że oni ubodzy!
ia mówię, że bogátszego nie máisz Zakonu! ich wszytkiego-
świátá solwárki, i włości, bo im to obiecał Chrystus, że choćby
ieden tylko, świat cały miał bochenek chleba, rozdzielić go po-
winien z Synámi Fránciszka S. O Portytorách álbo nośicielách
ziemskiego światá, dyszkuruiąc Psalmistá, powiedział: *Constitues*
eos Principes super omnem terram. Gdyby ieden Potentat całą
ziemia rządził, nie byłoby tak ciężkiego i częstego ziemi trzę-
sienia, ále że wiele ten świat piástuią, dla tego biadá swiá-
tu, kędy choćby i wszyscy Święci rządzili. Widziemy i czu-
jemy w Europie, i Polsce naszey nieustánne tumulty, o to tylko,
że każdy Monárehá pretenduie sobie świat piástwować. O mi-
zerne te iáblka *Regalium*! więkzy ná nie ápetyt, niż Ewá miała
w Ráju, i wydzieráiąc ie sobie, *concutiunt qui portant Orbem.*
A trzebáby zawołać ná nich z Seneka: *Punctum est in quo bella-*
tis mortales! punctum est in quo Regna disponitis! O co wojny!
o punkt honorow i fortuny. W Polsce naszey, tylko znaczney-
sze dwie, álbo trzy, Kronikarze opisali trzęsienia ziemi, ále
terraz motus perpetuus. Bogdáyby się i rozstąpiła ziemia, á iáko
kiedys

Kiedys w Izraelu Dátaná i Abironá, niespokoyne pożarliá subiektá! Aczkolwiek tylko ten iedyny sposób pacyfikacyi nászey, gdy ci do grobu poyda, ktorzy nas turbiua. O bogdáyże co prędczy, z Páwłem S. mowie, *ad Galat. s. abscindantur, qui vos conturbant.* Ten świat w Potentatách ręku, iák pilá u swywoľnych, lara, od ręku do ręku, búa, tuka, á pile biedá; tak wydzieráia sobie, Páństwá, i Krolewstwá, á Krolewstwom biedá. I ztąd to nieszczęście: *Constitues eos Principes super omnem terram.* Ten text *Aquila* Tłumácz, czyta z Hebráyskiego: *Constitues eos Principes subter omnem terram.* Nie po ziemi chodzić, ále ziemię na głowách nosić Pánowie powinni. Wielcy Potenciáci, powinni byđz wielmożni Trágarze, Atlantowie, Alcydesowie światá, na ktorých głowách *Spes inclinata recumbit.* Nie dármo, że S. Piotrowi rzady światá BOG oddał, ten uniwersalny Monárchá Chrześciáński umieráiac, głowę na doł spuścił, á gdyby na niego przez okno od Antypodow uczynione, kto w ten czas weyżrał, musiałby przyznać, *In te incubat Orbis.* Historya życia S. Fránciszka pisze, że gdy mu Reguły iego z Niebá zesłancy potwierdził Papież niechciał, widział przez sen upadáiacy Láteráński Kościół, á tego S. Mocarzá, potężnego Olbrzymá, wspieráiacego Kościół Boży. Czy raz chwiał się Kościół Kátolicki! á w cięszkich zawieruchách wołał, Fránciszku ratuy! Zawsze skoczył ten możny Atlás, á z nim miliony Doktorow, stoy, nie wal się Chrześciáński świećcie! Mawiał o swoich Argyráspidách *Alexander* wielki: *Si Calum vellet ruere, Militum meorum hastis sustineretur.* To ja mowie, niechby zagniewáne Niebo, na nas upásć chciało, á wszyscy Fránciszka Synowie, przy Mszách Świętych, Hostye poświęcone do gory podniesli, odporby dáli piorunuiacemu Niebu. Jeden iego Syn Kápistran S. który prezencya swoia pobłogosławił Polskę naszą tak wielkicy był potencyi, że kilkákroć sto tysięcy, zebrałszy trochę ludu do boiu, kilká razy pokruszył, sił Tureckich. A coż dopiero inni? Gdybym był Málárzem, nie inaczebym kopersztychował wielkiego Fránciszka, tylko świat cały na głowie swoicy noszacego Atlanta. Świat

ten, i imieniem *Orbū*, i całe okragłym, dla tego też wywrotny, i przewrotny. Różnemi sposobami ustanawiał go Pan BOG. Naprzód go trzema palcami, tego wiśielca ręka Boska: *Appendit tribus digitis molem terra*, to jest trzema prawami, *Lege Natura, Lege Moysis, & Lege Christi*, osztakietowała. To jednak przewrotne lichy, ustawić się w przewrotach swoich nie mogło. Coż czyni BOG? *Correxit Orbem terrarum, qui non commovebitur*. Jaka też tam korektura była? rzekłbym że taka, iak w szkołach między żakami; pobłdzi żak w swoim *exercitium*, to mu *Magister* pomaże, a na marynesach napisze errorry. To tak BOG czyni; spoyrzy na iaka Barbaryę, i wymaże ją z świata. Tak wymazał imiona Gotow, Massagetow, Wandalow, Kwadow, Sarmatow, Jadźwingow, Połowcow, i insze przedtym w Polsce naszej Barbarye; a dopiero na tym micyscu osadził Polakow. A teraz patrzac na nasz Narod, znajdzie *Polonismum*. Oh! ciężkieć to *errores Polonismi*. Polakierye! *Crisis Regnorum*, (to jest polityczny Author censurujący obyczaje Krolewstw) te znalazł przywary w Narodzie naszym: *In libertate omnium Nationum Servi* to jest wolność w domu mamy, a wszystkich Monarchow postronnych interesom służemy. *Proscriptos Mercatus ab Equestri Ordine; Nundina sunt vocis libera*. Kupieciwem się nie bawi Szlachta, ale wolne głosy przedaie. *In maxima egestate prodigi, in Provinciarum suarum despoliatione ornatissimi*. Naybogacący się stroją, gdy nic nie mają. *Patriam amant, dum clamant*. Każdy woła za wolność, za Oyczyznę, a każdy ją szarpie. Boię się by tych Polonizmow, *Correxit Orbem terrarum*, BOG *Stylo ferreo* nie poprawił. Albo tak rozumiem; że BOG Naywyższy Geometra, Sferę światową przed się wzięwszy, co raz ją obraca, i poprawia; tam gdzie Troja była (pisza Latopiszcze Ruskie,) stoi Kijow, tam gdzie był Carogrod, napisał Konstantynopol, a teraz Stambuł; gdzie Karodum, tam Krakow. Spoyrzał na Rzymskie Państwa, i wymazał dawne Rzymiany, położył był Longobardow, Gotow, i insze Nacye; iak 4 *Esdra* 4. Miał wi-dok Prorok, że obarczony Orzeł wyrzuciwszy stare piora z skrzydeł

skrzydeł swoich, innych nabył różnych, *Nata sunt alia penna.* Tak BOG, obarcza Krolewstwa, nie tylko z fortuny, ale i same imiona Narodów wyrывa. Tak czynił zdawna w Polsce, ostrym piorem swoim, sławorodne wymazał dzieła, widział czarne morze, w którym Waleczni Hetmani Polscy Buławy topili, i miecze, a on to odciął od Krolewstw naszego. Widział że od rzeki Odry, Kolossy Chobrego żelazne, aż do Dniestru stały, i zruinował, i ze wszystkich stron, poostrzygał Oyczyznę naszą. A Orłowi naszemu ledwie liche zostawił gniazdo. *Correxio Orbem terrarum.* A teraz patrząc, że w puł Polski Tureckie się Sáracie zawiłia; co czynić będzie: *Vatablus* czyta: *Mundus Orbem terrarum. Mundus, immundus.* Tak czyni BOG z niemi, iak praczeki z koszulami: zabrudnicia, zaroścacia, to praczką wypierze. Tak czyni BOG. Obaczy Państwo, potem ubogich spotniałe, obaczy nieczystością zbrudzone, to weźmie te brudy chędożyć, i potey trzepać, pokiey sumnienia czystego nie dotrzepie się. A gdzież znaydzie świat *immundus*, krom karania. Bożego, taka łaźnia bez pralni, tylko dzisiejszego Jubileuszur emundacya, ochędożmy te święta łaźnia brudy nasze, która nam zgotował przez potężne instancye swoje, Święty ten Herkules, aby z tego Kościoła żaden nie wyszedł, tylko *Herculeis aquis lotus.* to jest: iako o Herkulesie pisza, że się w ogniistych mywał cieplicach; tak my w ogniistych Seraficznego patryarchy kapielach z brudów naszych obmyć, powstałi: *fortiores ad resistendum carni, mundo, & diabolo,* mowi S. Bonawentura.

PUNKT WTORY.

Dzisiejszy Fest nie jest Porcyunkula, ale całego Kościoła Bożego i Nieba samego naydosłateczniejszy traktament.

Światowe fantazye szcziplemi się kontentuią porcykami. *Lucę 15.* Przyjdzie do bogatego Oycá, Syn światowo marnotrawny. *Da mihi portionem substantie, que me contingit.* Wymozolił

Wymozolił ná Rodzicu, niešťczęśliwy wydział, który nie zádługó ná peregrynáciiách dálekich, in *Regione longinqua*, przemárnował, i szpetno mowić, *cum meretricibus devaravit substantiam*. Ostroźniejszy był i rozumniejszy Brát stáršy, ktorego pochwaliwszy Ošciec, tym ęiešy: *Omnia mea tua sunt*. Ták się dziecie, i teraz, po polóicie rozpuštny mšokos ná porcyá fortuny Oycowskiej łakomy, wywiezie z domu dział swój i nim się ukontentowawszy z tego działku łuczy, i márnuie. Ták się stało w domu Kámiennieckich: zkad wielcy wychódzili Hetmáni, (pisze Páprocki) po śmierci Woiewody Podolskiego, dwáy Synowie dział uczynili, spłácił stáršy młodszego, który z Pánska substáncyá, pompa, i osténtacyá do Konstántynopolá záiáchawszy, á w kilká lat wšytko stráciwszy, piešzo do Polški powrócił, wštydzac się bogátého Brátá, i inšzych Krewnych, przyštał u iednego chłopá zá párobká. Otož tobie *partio substantia!* tákich łakomcow wytknął Dáwid, *Psal. 49. Et cum adulteris portionem sumebat*. Choćby też najšwywolniejszy, najobrzydliwszy šwiátu, był *adulter*, i ekkomunikat, idzie łakomy ná obiád iego! wšetęczny porcus, z nieczyštemi záywa porcyi, choćby też i košcia w gárdle stánelá, iák (pisze Jánczewski) ekkomunikowano *de adulteris*, znácznego (*cujus nomini parco*) w Polšce Páná, upóminano konfidentá iego, áby z nim nie konwersował, odpowiedziál Biskupowi Przemyšlskiemu, smáczne u Jey Mošci kuropatwy, żártuiąc z ekkomuniki, gdy iešé zaczął tę potráwę, znaglá się košcia udawił. Otož tobie *partio cum adulteris!* Odezwał się BOG z dystrybuta swoia Izraelowi przez Moyzešá, *Ego pars & hereditas tua, Num. 18*. Až porzuciwszy BOGA, który był dziedzictwo i Dziedzicem ich, co żywo do gránic, pódziałów, i porcyi im wydzielonych, ták łakomic, że lubo ich Podkomorzowie Izráelscy, między ktoremi był Cháleb, gwáni-czyli, przecięž ich ukontentowác w łakomštwie ich, nie mogli, bo lubo dał pomieniŃny Cháleb Zięciowi šwemu z Corka šwa imieniem *Axa*, álbo *Ansa*, Othonielowi, došyć obšzerne Podgo-rze, až oná nárzeka ná tę porcyá: *Terram arentem dedisti mihi,*

da & irriguum aqua. Dobrotliwy Ociec, *Dedit ergo ei Chaleb irriguum superius, & irriguum inferius.* A ná tey porcyi nie kontentowála, się tá Duszá, lubo dwie porcye wzięła, przecięła mało, bo u Proroká, nárzeka *Jerē 12. Pastores multi, demoliti sunt vineam meam, concalcaverunt partem meam, dederunt portionem meam desiderabilem, in desertum solitudinē.* Ták! te porcyki światowe, żadnego nie ukontentuiá, łakomego gustu. Ale Porcyunkulá Fránciszká S. tá cały Kościół Kátolicki, i kontentuié i tuczy. Różne były w Piśmie Bożym zawołáne bánkiety. Pierwszy, *Gen. 21.* przy Circumczyzi Izááká: *Fecit Abrahamus grande convivium.* Drugie, przy postrzyżynách owiec, *2. Reg. 3.* gdzie Absalon záprosił był i samego Dáwidá Oycá, i Bráci rodzonych: *feceratq. Absalon convivium.* Trzećie, *Isaia 5. Convivium pingvium & vindemia.* Były i inne zawołáne tráktamentá, *Astherá Potentatá, Esther 1.* Sálomoná codziennie, ná które wychodziła do podziwiená tak wielka ordynárya: *Erat autem sibus Salomonis per dies singulos, triginta cori simila, & sexaginta cori farina, decem boves pingves, & viginti boves pascuales, & centum arietes, excepta venatione cervorum, caprearum, atq. bubulorum, & avium altilium.* I w nászej Polsce, były sławne bánkiety, kiedy zá czásu Kázimierzá wielkiego, i Władysłáwá Jágielloná powtornie w Krákovie tráktowano, Cesarzá, Krolow piáci, kilkunástu udzielných Xiażat, láły się wina z Kámienic rynnámi, rynek cały zásypany obrokámi, kuchnie, woły tłuste piekły, wszelká zwierzyná mczyła ássystencye Krolow, á zápráwy bogáte, cały perfumowály Krákov. Tęc pómpe bánkietná reprezentowál w Łucku, Witolt, Xiażę W. L. tákichże gości Sálomonowým dostátkiem tráktuiac przez dni kilkánásćie. Ale cóż to? do Porcyi Fránciszká S. wízytká ostentacya światowázni knęła, i samá się ziádła. A Porcyunkulá ubogiego Fránciszká trwa, i trwác będzie do skónczenia swiátá. Pomnienieni Potentáci bánkietowáli w swych Krolowstvách, Fránciszek po całym Kátolickim świecie. Abrahám spráwił bánkiety *in Circumcisione Isaac.* Absalon przy postrzyżynách owiec. Dżis tak wiele Pá-

nitentow postrzygło się na niewinność, albo kozłowie i wilcy obrocili się w owieczki. A nowy Abrahám Fránciszek, uprosił u Chrystusa *grande convivium*. Dziś nad Jeremiašzowe pářtety; *Convivium pingvium & vindemie*, gdzie Kościół Boży zbiera, *vinum lacrymarum defecatum*. Słowem mówię, Fránciszka ubo- giego Porcy, nad wszystkie bankiety. O wielkiż to bankiet! *Secura mens, quasi iuge convivium. Prov. 15.* Czyście sumnienie, Duszá náłycona Jubileuszowa łaska, to jest utuczenie, ubáńkie- towanie największe. Czymże was świat terážniejszy karmi? Oto od was ustáwicznie Woyská wybieráia porcy, á Fránciszek ubogi, dáie dziś całemu światu Porcyunkulę. Nárzekał Máchá- beusz na swoje czasy, że tylko samego chłopstwa pełno było w Kościołách. *Templum ejus, sicut homo ignobilis. 1. Machab. 2.* Praw- dác że w Kościele Bozym nie iednakowa jest Uroczystość, sa- iedne *Festa*, niby *de feria*, to jest rolnicze: Sa też *celebria, ad po- pulum*, Mieyskie, i niby *Plebeia*, sa też *Festa à Palatio*, należące do Pálacow, i wielkich Pánow; dziśieysza Uroczystość w Ko- ściółách S. Fránciszka ma to szczęście, że przybytki Pańskie u nich, *Sicut homo nobilis*, to Święto, zowie się Szlacheckie, bo wszytka szlachta, Koronna, i Litewka, z dawnych zwyczaíow, na tę Uroczystość konkurruie. Może się i zwać, *Festum à Palatio*, bo dziś wszytkie Xiażęta, Monarchowie Katoliccy, o ten Święty konkurruia Jubileusz. O iakoście i Nabożeństwo Katolickie, oszlachéili! o iakoście Dusze swoje Sakramentami Świętymi u- bankietowali! o iako całe Niebo dziś wesóło bankietne! *Panem Angelorum manducavit homo. Gaudium est Angelis super uno peni- tente.* A cóż dopiero, nad tak licznemi penitentami.

Konkluzya z Medytacya.

RAdbym myśli wáć, oraz z sercami przeniosł do Włoskiego Asyza, i zgromadził ie w tamten Kościółek, który rękami swemi Fránciszek S. restaurował, P. JEZUS sam konsekrował, i przywilciami Odpustow nadał. Ale że tam śiak slyszásem szczu- ple na

ple na całego Chrześcijaństwa serc Katolickich miejsce, Rozprze-
 strzeniła *liberalitas* Chrystusowa na wszystkie Kościoły Boże, to *San-*
ctificium. Dawid się szczycił z Przybytku Pańskiego: *Aedificavit*
sicut unicornium sanctificium suum. Psal. 77. Zbudował iak obo-
 rę dla Jednorożców Kościoły, którego zwierza dzikiego tru-
 dno, i w puszczach dostać, (lubo teraz w Kościołach naszych,
 aż nazbyt Jednorożczan, bo ledwo nie każda Dama z rogiem.
 Jednorożec, rzadkie to zwierzę, a przecię wszystkiemu światu sro-
 dze potrzebne, na wszystkie śmiertelne affekcy; na trucizny *An-*
tidotum, i szukaia rogu iego po cudzych Kraiach, dopiero po
 Aptekach ciężkimi zarażeni symptomatami, tak ia rozumiem,
 że zbudowany od Franciszka S. Kościołek *de Portiuncula*, iest
Sanctificium sicut Unicornium, z którego na cały Kościół Boży
 wypadaia recepty, i lekarstwa, na wszystkie iady, trucizny serc
 Chrześcijańskich, i tak ten Kościołek iest *Sanctificium* serc Kato-
 lickich. Bo iako kiedyś w Ewangelii Publikań z Kościoła wy-
 szedł *iustificatus*, tak po dziśieyszym Odpuszcie wielkim, każdy
iustificatus. Były zawołane w starym testamencie Dedykacye,
 z wielkimi sumptami; iako 2. Paralip. 7. *Mastravit igitur Rex*
Salomon hostias bouum viginti duo millia, arietum centum viginti
millia, & dedicavit Domum DEI Rex, & universus populus. Nehe-
miae 12. Ut facerent dedicationem & latitiam in actione gratiarum,
& Cantico, &c. requisierunt Levitas. Dopieroż 1. Mathab. 4. *Et*
cecidit omnis populus in faciem, &c. Et fecerunt dedicationem diebus
octo. i tam daley. Takie Nabożeństwa bywały przy dedykacy-
 ach restauirowanego Jerozolimskiego Kościoła, tym BOGA
 chwalać: *Quoniam bonus, quoniam in saecula misericordia eius.*
 Ale nie kontentowali się tym, lecz do wszystkiego Izraela roz-
 proszonego po Narodach, rozpisowali listy, aby się w ten dzień
 wszyscy oczyszcili, i P. BOGU swemu poświęcili. Toż czyni, i
 daleko uroczysciec nowy Testament, gdy pierwszego w Koście-
 le Chrześcijańskim Kościoła Lateranenckiego, toż dopiero Wa-
 tykanu, cały świat Katolicki fest celebriuie, a zaś wszystkie Dy-
 ceczyc, Parafic, *Dedicationem* pierwiżey Kathedry swego Pasterza,

Szanniemy Dyeceżani *Primaſiaria*. *Templa* z kamieni, i cegieł wyrobione, lecz często ſię dzieje, iak czynili *Templarii* Zakonnicy, od Kościoła Bożego znieſieni. *Templa edificabant, & moribus irreligioſis Eccleſiam DEI ſedabant.* Coż potym? Kościoły budować, zdobić, i złocić, a inſzy Kościół, ſzpeciść, i ruinować. Kościół prawdziwy, ieſt zgromadzenie wſzytkich ludzi Chrzeſćciańskich, w iednoſci wiary, i uczynkow dobrych, a zwłaszcza miłoſci zobopolney, zgodzie, zgromádzonych: *Vos Templum DEI eſtis.* mowi Apostoł. Nád tym Kościołem plákać trzeba na wſzytkich Herezyárchow: *DEUS uenerant Gentes in hereditatem suam, polluerunt Templum Sanctum tuum;* bezbożnemi náukámi, dopieroż obyczáiami nie Chrzeſćciańskimi, zprofanowali Kościół S. Acz nie po Kátolicku żyjacy Kátolicy, znáiac ſię do Kościoła prawdziwego, obyczáiami nie Chrzeſćciańskimi, ſzpecz Kościół Boży. Dopieroż káždy człowiek w ſobie Kościół Boży noſi: *Templum DEI vos eſtis.* W tym BOG rezyduie przybytku, który ieſt iak ow dom w Ewángeliu: *Domus mundata;* wyrzuciwſzy wſzytko ſzátáńſtwo, wymiećcie wſzytkie ſerca, przez S. Sákráment Pokuty, ſmiećcie, a potym nie przyjmujcie owego goſciá, który, *duxit septem nequiores se.* Ale kiedy zás, iako 1. *Machab. 4.* obaczy BOG *Sanctificationem desertam, & altare profanatum, &c.* iako ná to ſpuſtoſzenie i obrzydliwoſć, nie ma záplákać Niebo: *Et plauerunt pluuio magno, &c. & restauraverunt & sanctificaverunt.* Toćci ſię dziś dzieje z Kościółkami ſerc Chrzeſćciańskich; káždy weyrzawszy w ſumáienie ſwoie, patrzac ná obrzydliwoſć Oſkarzow niewinnoſci, czyſtoſci, pobożnoſci, ſwiatobliwoſci, zbrzydzić ſię záplugáwionym ſumniem, bezbożnemi obyczáiami, i zwyczáiami muſi, i poſwięca duſzę ſwoję P. BOGU ſwemu. *Apoc. 21.* Záſráłował ſię Jan S. będąc goſciem w Mieſcie Niebieſkim. Ze był nabożnym, naprzod ſzukał Kościoła. Tákciby trzeba káżdemu pobożnemu goſciowi, w káżdem Mieſcie przychodniowi, naprzod do Kościoła? ho. wprzod álbo Pálácc, álbo Kámiennice, rynki, álbo też náwiedzić Kárczmy, to nie ieſt pobożnoſć! nie ſa to pobożne, ale przekłete

przeklęte Miastá, gdzie Kościół, i Chwały Bożej nie widać, dla tego się słusznie strąsował Jan S. *Plates Civitatis aurum mundum-tanquam vitrum perlucidum.* Pálce i Kámienice, złote, & *Templum non vidi in ea.* Rácy mu dano: *Dominus DEUS Omnipotens, Templum illius est, & Agnus.* BOG wszechmocny Kościółem; á Báránek Boży wielkim Oltarzem. To to Kościół uniwersalny całego Niebá, w którym Oltarzowi spiewáia Seráfino wie, *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* Co się w Niebie działo, i dzieje to w Kościółku á *Portiuncula* názwanym, stało się. Fránciszek Seráficzny się modli, á tu całe Niebo, *Sancta Hierusalem,* z Niebá zstępuje, P. JEZUS, ná honor Naysw: Mátki swoiey, ow Przybytek konsekruie; Odpusty nádáie, nie tylko támtcy Káplicy, ále całemu Chrześciánstwu, á żeby zás Namieśtnikowi swemu ná ziemi nie uwłoczył władzy, posyła ná konfirmácyá do Rzymu. A tak poświęca dzień dzisiejszy po wszystkim Kátoliáwie przywilejami nádzwyczajnymi. O Pánie JEZU Poświęcicielu Kościółká támtecznego, poświęćże láskámi poświęcającemi wszystkie dziś nabożne w Kościele powszechnym.
Dufce. Amen.

K A Z A N I E

Na Uroczystość S. WAWRZYNCA.

Qui amat animam suam perdet eam. Joann. 12.

A iestżeż Duszy swoiey nie kochać! wzdyc tá iest serce ná-
leżego dźiedziczka, *Heres cordis anima!* Jedynaczka życia
Sss. káżdego

kázdego prawiđło przyiaźni! Ztad o Jonátaſie kocháiacym Dawidá, mowi Piſmo: *Diligebat David, ſicut animam ſuam*. Je-
 żeli naysćisleyſza z Duſzą Kolligócyá rwáć ſię nienáwiſcia
 będzie! ieżeli Duſzá w tákiey odpowiedzi chodźi: *Qui odit
 animam ſuam inveniet eam?* Ná innychby nieprzyiaćioł obroćić
 tę nienáwiść, i choleryczne impety! á Duſzá niebożarko, co
 komu winná? I też ieſzcze gubić, co życie dáć! i też perſe-
 kwitowáć, która ſię ták intrynſekowála w nas, że ieſt, *Pars pati-
 er noſtri!* Ey doſćci rebellii w nas przeciwno tey Monárchini
 náſzey! *Caro concupiſcit adverſus ſpiritum!* doſyć cieľefnych in-
 ſultow, beſtyálſkich impetow, niepomiárkowáných páſſyi, codzién,
 ná duſzę bić, á ieſzcze iá gubić trzebá! O nieczrozumiańc *ani-
 gma!* *Phenix meritor ut vivat.* Bez tego przykazánia nie wiele
 Duſzá náſzá ma u nas reſpektu: bo ták o nię ſtoimy, iáko w
 ſwoiey Filozofii Ariſtoteles, który ták záciiyna Fyzykę: *Hoc libro
 agetur de Mobili ut ſic; poſtea de corpore ſimplici, & miſto, ſtió, de
 Materia & Forma, tum de Unione, de compoſito, de Mundo, &c.
 ultimò tandem agetur de Anima.* Tákać w nas Filozofia! Świe-
 ckie intereſſa prymę máia i ſtáránie o cieľſko, áby ſię náiađło i
 wyſpáło, *de Mundo*, o tym mizernym ſwiećcie, i iego polittii, do-
 pieroż ledwo ſię ocknie, zaráz o máteryách, które Żydowſcy
 krámárze ná łóžko nioſa. *De Forma*, iák ſię wyſormowáć, wy-
 glánſowáć, wykſtałtowáć, wypoſturowáć, dáley, *de Unionibus*,
 zkad kleynotow? zkad pereł doſtáć? &c. Náoſtátku, *ultimò age-
 tur de Anima.* Stráćiwſzy dzień poránny, ná ſwieckim bárářz-
 kowánii, i ſwiátowych intereſſach, o południu, álbo po południu,
 do Koſćcioła! Stepiwſzy zmyſły i rozum ná polittii ſwiátowey, gdy
 w gárdle Duſzá, *ultimò agetur de Anima.* Xiadz ieden w Kráko-
 wie goſć, máiac ſiántá chłopcá, dał mu taler ná obiád: z ktore-
 go gdy ſię Pánu ráchowáć przyſzło, podał tákie regeſtrá: zá
 pieczenia tynſa, zá wine cztery, zá korzenie ſzoſtak, zá piwo dru-
 gi, zá kurczę ſześć groſzy, zá ſol, pietruſzkę, dwa ſzelagi, &c.
 Xiadz pyta, á ſzelag gdzie? wicći ſię chłopiec, i ták odpowiáda:
 kurczę to żywe było, zá duſzę iego dałem ſzelag. Táki ſię właſnie
 dzieć,

dziecie, z expensami świeckimi! weyrzeczy w rejestra Podskar-
 bich Pánów wielkich? ná gálanterye milliony leca, ná bankiety
 tysiące, dopieroż piwnicá wypicie kilkádzieśiat tysięcy do roku!
 á za duszę, Dziádowi żelag. Táki ma respekt duszá náczá! á
 ieszcze ia kochać zákázuiá, *Qui amat animam suam perdet eam.*
 O Duszo! niewolnico záprzedána swiátu! ciátu! á czásem czártu!
Esset r. Ustroiona Monárchini Bábilonśka, wnidzie do Asswerá,
 i táka supplikę wnośi: *Dona animam meam mihi.* Ciáło kroluie,
 pánuie, á Duszá w niewoli! A nád to, iest ewiktorka swiáto-
 wych interessów! O nieszczęśne przyśłowíe! *Biorę to ná Duszę*
swóię! Pan ieden Litewski u pewnych Zakonnikow sto tysięcy
 legowane chciał zábrać, (iák to pospolicie z Duchownych
 Swieccy ludzie, bogáca się, i tyia, mowiac: *Pinguis panis Christi,*)
 gdy się nie miał ná czym zápisać, rzekł: Zápisuię się i ná Duszy
 moiey, i Zony moiey, i Dzieatek moich. Otoż ewikcyę ná Du-
 szach! Czy mało takich offertów, i rezolucyi: *Biorę cię ná Du-*
szę moię, &c. Krzywdy, oszukania, gdzie ewikcyę maia? ná Du-
 szy! A ieszczeż tego ewiktora nie kochać? *Qui amat animam*
suam perdet eam. Jest kwestya, gdzie też Dusza nasza rezyduie?
 prawda: że Arystotelesowa Filozofia uczy: *definitivè, existit in*
corpore, tota in toto, & tota in singulis partibus. nie iák w bydle-
 tach. Ale po Kaznodzieysku dyszkuruiac, nie u każdego czło-
 wieka cała Dusza wszędzie, lubo w sercu osiadać naybardziej
 powinna, pryncypalnie, i w głowie: przecięż: *Ibi magis est, ubi amat,*
quam ubi animat, przecięż i w sercu nie zawlze cała! Nie darmo
 Pan BOG dał przykazanie: *Diliges Dominum DEUM tuum ex*
tota anima tua, bo to bywa? że odrobina duszy w miłości Bożej,
 a więcey iey w amorach cielesnych. Nie wierzyłem owemu
 Póecie: *Anime dimidium me.* Ale mię nauczył S. Paweł z
ad Cor. Qui autem cum uxore est, sollicitus est, quomodo placeat
uxori, & divisus est. Wiem ia, że przez związek małżeński, du-
 szo się tak klicć powinny, iż ze dwuch dusz, iedna się czyni:
Animam spiramus in unam. Ale kiedy się trafia: ieszcze z męża
 nie wyszła, a swywolncy żony Dusza, lata za Kawalerami, (iák
 się w

się w Krakowie stało: Prowadzi trupa Męża swego do Kościoła, z wielkim szlochaniem, przypadnie młody Kawałec, i trzeczwiaci, niby mdlejąca, do ucha poszepnie: Nie troszcz się o twego, ja się wpraszałam w dożywnia przyjaźni, a ona mu odpowie: Dawniczy było konkurrować! bo gdy mi najmilszy Mąż konał, komu inszemu deklarowałam ja, Musiałam ta albo mieć dwie Dusze, jedną przykliioną do Męża swego, drugą swobodnie rozbuiła: albo też był taki człowiek, *Duplex animo*. W uczonych Głowach ma rezydencya Duszą w mózgu. Nie dba Theolog o nogi i gębę, przy głównych myślach. Zás u skoczek Herodowych, gdzie Duszą? w skrzipicach, i wiołach pod podławką. Ledwo druga nie kona? a umierał iak usłyszy muzykę, nogami rusza; iak ową w Ewangelii, przy której trupie P. JEZUS znalazł muzykę, *cum audiret tibicines*. Dopieroż u owych Kawałeców, co ich zowią *Nożką Pan*, umknie z okazyi, falwuje się z placu Ryceńskiego, nogami. U Oratorów w języku Duszą, a u owych których Psalmista wyraża, *Psal. 62. Sivit in me anima mea*, w gardle, albo raczej Duszą we ślasku Gdańskicy. Kto takie Dusze kocha, gubi je. *Qui amat animam, perdet eam*. Dawid *Psal. 109*. gdzie indziej czuł Duszę swoją; *Anima mea in manibus meis semper*. A to iak rozumieć: Wiem że Mędrzec powiedział: *Anima divitis thesaurus ejus*. Mieszek w ręku, Duszą w ręku. Zgad patrzac na dzisiejszego Szafarza i Podskarbiego Kościoła Bożego, Wawrzynca S. a jego akcyę (po światowemu marnotrawne) uważając, *lam facultates Ecclesie per manus pauperum transmissi ad Calum*. Z założonego asumptu Ewangelii S. muszę uczynić tę propozycyę.

W Pierwszym Punkcie: *Fortunę i Duszę znaleźć: Kto substancyą swoją na ubogich traci.*

W Wtórym Punkcie: *Duszę gubi, kto się w skarbach pospolitych a zwłaszcza Kościelnych narzby kocha.*

Konkluzya z Medytacyi.

PUNKT

PUNKT PIERWSZY.

Fortunę i Dużę znajduie, kto substancją swoją
na ubogich traći.

NAd płomienistym rośnięciem dzisiejszego Męczenniká stał
nawszy, uważając rozgorzałe spodem żarzewie, spryska-
jąc bombelami ciało, bok ieden upickły, owey się re-
zolucyi dziwuiac: *Assatum est jam versa.* Ambroży S. tę
akklámacyą cierpliwości jego uczynił: *O Virum Nominis sui Lau-
rentium.* To mi Maż Chrześciański, co przeciwności upałom
nie umknie boku. Spłonęły drwa! Laur Wawrzynca, i w pło-
mieniach nie uśchł, w popioł stusy poszły, a pod tym Męczen-
nikiem, choćby całego świata lasy wypalił, tymby ogniem
nie zgorzał. *Extinguitur materia mortalis, tormentum, & Lauren-
tius non deficit flammis suis.* Nie na słomę, nie na *supulam sic-
cam*, ow ogień napadł, był ow pożar *ignis fatuus*, który bądzicy
oświecił Męczenniká, niż upalił! Woz to był ognisty Eliasz
tego, albo krzak Moyzeszow! *Ardebat, & non comburebatur.*
Nie takieć nálze niedotkliwe łuczywá! ná kracie ognistej nas
nie picka, a lada iskierká pali, i wagieli prości, gdy owo *nigro-
tarbone notamur*, nieznosno. Świętym Bożym, i piec Bábilonski
ochłoda bywa, to to Męczennik opalony, upieczony, ielżąc
woła: *Assatum est, versa*, bo ieden bok drugiemu zazdrościł,
świętey cierpliwości! widzac ná prawym przyłyczce, mowił so-
bie, Czemu ja w tych perłach nie chodzę! widzac pod nim
carbones, czemu ja w tych drogich kárbunkulach nie iásnicie!
Nádstawię się ja temu szczęściu, a lewym nie będę bokiem.
Assatum est jam versa. I temu się dziwować mużę, że choć
przy nim Anioł Páński stáał, ktorego S. Hippolit dożył *Vi-
deo penes te puerum pulcherrimum.* Czemu ognia pod krata
jego nie ugásił? Były tak szczęśliwe w Bábilonskim piecu pa-
choletá, że Anioł Boży, *excussit flammam ignis*, i niedopuscił
tknąć niewinnych łukienek. A tu przy tym S. Młodzieńcu

Ts

Anioł

Anioł pożarów nie gąsi. Nie gąsi Anioł? bo ie zagaśiła ta, ktora i piekło gąsi Jalmużná S. *Sicut aqua extinguit ignem, ita elemosyna infernum*; Nie czuł Męczennik żarzyłego ognia upałów, bo ktora piekło zalewa, i owę pod nim ugąsiła flammę. Nauczyłem się tego od Chryzostoma S. że był Wawrzyniec S. nie tylko Dyakonem, ale Kąplánem, bo BOGU nie iednę oddał ofiarę: *De se ipso obtulit hostiam, de elemosyna Sacrificium*. Funduac się ná Piśmie Bożym, *Ecccl. 35. Qui facit elemosynam offert sacrificium*. Wydał wszystkie skárby i swoie, i Kościelne, i uczynił BOGU wielką ofiarę. Co to iest, że ialmużná w Piśmie Bożym, álbo się sprawiedliwośćia, álbo zebránicem wszytkich cnot, zowie. *Matt. 6. Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, a dalszy text: Cum facis ergo elemosynam, noli tuba canere*. I u Psalmisty: *Dispersit dedit pauperibus, iustitia ejus manet in seculum seculi*. Ták iest: iáko skapstwo wiele grzechów w sobie záwicra, ták uczynność wiele cnot. Naprzód: że Jalmużná iest, to polityczna restytucya; bo to niepodobna, żeby się kiedykolwiek cudzy grosz nie záwieruszył w fortunę naszą. Komuż oddać? kiedy niewiesz, kogoś ukrzywdził: to należy do ubogich. Druga, BOG nas stworzył *in equalitate*, i káżdemu dał to práwo: *Omnia subieciisti sub pedibus ejus*. Ale chciwość i ambicya dwie położyła gránice, o ktore się pospolicie swárza. *Meum & Tuum*. Szczęśliwsze prástwo, że káżdemu wolno ná káżdym siadać drzewie! káżdey rybce, z káżdego pie potoku? káżdemu bydłęciu urwać trawy bez krzywdy drugiego. A u niektórych ludzi, táká iest mizerya, że ledwo práwo máia ná powietrze, i wodę. Zkądże tá krzywdá od Potentatorów; ktorzy sobie mocą ufundowawszy práwo, słabszym uczynili krzywdę; Więc gdy im ialmużnę dáia: *honestam restitutionem* czynia. Trzecia, że káždy z fortuny od BOGA powierzony, trybut BOGU oddawać powinien. A zaś Pan BOG to práwo wlał ná ubogich, *quod minimis meis fecisti, mihi fecisti*. Ztad záwołána iest Theologów propozycya: *Superflua fortuna, pertinent ad pauperes*. Akt tedy sprawiedliwośći, iest Restytucya; kiedy

kiedy się iálmuzná ubogiemu dáie. Ale też i akt doskonałości wśzytkich cnot, bo krom miłości, która iest fundámentem cnot wśzytkich: u skapego iest Męczeństwo! A gdy heroicznie iálmuznę dáie, i owó serce skape rozwiązuie, *ubi est thesaurus tuus, ibi est cor tuum*, trzebá mu przyznáć: *Non potest maiorem charitatem prestare, quam dum animam suam ponit pro amicis suis*. O iák to zysk, ná utrátá doczesney mämmony! *Luci 12*. Dziwna kombinácia, *Vendite omnia quae possidetis, et date elemosynam, facite vobis sacculos, qui non veterascunt, thesaurum indeficientem in Calis*. A coż po workách? *facite vobis sacculos*, gdy z nich wypádna pieniądze? i owszem! upominám Podskárbiów Pánów dostátnich, áby gdy obacza, że ich Pryncypałowie iálmuzny dáwać káżá, áby zaráz nowe worki czyé kazáli, bo ie BOG cudownie, i ná ziemi, i w Niebie ná pákuie. Stála się rzecz táka, (gdym był zadwornim Káznodźciá,) żem perswádowa tym Kazániem choyność ná ubogich. Skutek był szczęśliwy, że kazano dáć kilká set złotych. Po obiedźie rzecze mi ow iálmuznik, darmo nowe worki robić, gdym dziś i szelagá nie wziął, odpowiedzialem, ieszcze dáleko do zapádu słońcá. Jeszczem nie zśredł ná dol á s. p. ktorego zámilczeć nie móge, Kázimierz Siemiánowski, Podczászy Wieluński, Podskárbi ná ten czas Xiażęciá Károlá Rádziwiłá, Pieczętarzá Litewskiego, ze skárbcu wychodzac, woła ná mnie, Cud się stał Káznodźcio! znalazłem, czegom w regestrze nie miał, w nowych workách, iákoby dziś zrobionych, kilkádzieśiat tysięcy; co ja mam z tym czynić? Pobiegłem do Xiażęciá, á sprowadziwszy go do Lámuśu, rzekłem: Atoż BOG szczodrzeyszy, zá kilká set złotych, dáie kilkádzieśiat tysięcy, w nowych workách: *Facite vobis sacculos qui non veterascunt*. *Esaia 41*. mowi do Jákobá Pan BOG przez Proroká: gdy się záięło robáctwo w Izráclu, *Noli timere vermes Jacobe. Posui te quasi plastrum trituran novum, habens rostra ferrantia*. Kto chorniej ná robaki, trzebá rozśiewáć iálmuzny. O Krokodylu pisze Plinius: że gdy się tá bestya obeźrze ścierwem ludzkim, rodza się mu między żebrámi robaki, i nie ma *remedium*

na gryzotę swoją, tylko, że prażyna *Trochilus* nazwana, wybiera mu owo robaństwo, które go morzy. Toć się dzieje z łakomemi Panami, niesprawiedliwie, z krzywdą, i uciemiężeniem poddanych nabyte substancje, czynić powinny *Remorsum, conscientiae*. A kiedy owi Trochilowie prażyny, BOGU w dzień i w nocy w Chorach Zakonnych śpiewający, przylatują po kweście: gdy wymienia te gryzoty sumnienia, czynia dobrodziejstwo robaczalym sumnieniom, a ci Krokodyle, coś niby traciąc, zdrowia nabywają. Przeto Jakobowi dobrze powiedziano: *Noli timere vermis Jacob*. Nie zachoruj nikt na fortunie, który ma na ubogich *Rostra ferrantia*. Doświadcza Kościół Boży do tych czas S. Wawrzyńca skutków hojności na ubogich; on, *thesaurus Ecclesiae*, dość szczupły, pod czas perfekucyi Tyrańskiej, skarb Kościelny wysypał; a Pan BOG iak widziemy tak bogato Kościół Rzymski upanosił: *Nisi granum frumenti mortuum fuerit*. Tak i ialmużna rzluciona między *Pauperes terra, multum fructum offert*, a chciwość łakomstwa świeckiego morzy, wszystkie fortuny uzdrawia, i ożywia wszystkie niedostatki.

P U N K T W T O R Y.

Duszę gubi, kto się w skarbach pospolitych, a zwłaszcza Kościelnych nazbyt kocha.

Niezwyčajnym bankietem częstuje Niebo Piotra S. *Act. 11*. Niosła mu Aniołowie obrus wielki: *linteum magnum quatuor initis submiti de Calo vidit, & venit usq. ad me*. I głos slyszal: *Surge Petre & manduca*. A Piotr krzyknie: *Nequaquam Domine, nunquam commune introivit in os meum*. Choć zgłodniały Piotr, choć z Niebá traktament, passé się nim Piotr niechciał; bo to *Commune*. A terazniejszy czasow u Poborców, i Podskarbiów bankiety, *ex communi*. Wybierają celnicy, (nie darmo ich w Ewangeliu *Publicanos & peccatores* zawsze nazywano) z komor Węgierskich tokając, któremi oblewają stoły swoje. Wybierają

bierają cią na wiele od zboża, którym chlebem okrywają koły
 swoje. Wybierają od trzod różnego bydła cią, i czasem woły
 do kuchen swoich, dopieroż innych gatunków towary, i niemi
 częstuią traktamentą to *commune*, miałoby się to dostać na po-
 żywienie, i ożywienie zgłodniałego Woyska, co Poborcowie,
 Exaktorowie, i Podskárbiowie poiedzą; *manducant commune*,
 Co też to tam za *commune* było? *Vidi quadrupedia terra, & be-*
stias, & reptilia, & volatilia Cali. A to Hieronim S. tłumaczy:
Quadrupedia, wilki, bestii, Krokodylc, *Reptilia*, węże i pādálce;
Volatilia, sowy i niedoperze. I toć to *commune*? tak iest: nie,
 ntyie nikt nād takiemi potrawami? gādżina to sercá, iászczurká
 futnienia, obrzydliwóść dusze, zbiory pospolite *commune*, i tknać
 się tego nie godzi, bo serce ugryźć i zarázi, iák *Actor. ag.* Pá-
 weł S. wysiadł z okrętu na Melitę Insulę, aż tu skoczy do ręki
 iego; *Vipera invasit manum ejus*, tak, że się dziwowali Poganie:
viderunt Barbari pendentem bestiam de manu ejus. Plinius pisze,
 że itá tey wyspie te gādżiny są iádowite, ále złote, które, gdy
 się do ręki przypną, świdrują ciąło, i przewiercują się aż do
 serca. O tym znąc wiedzac Páweł Apostoł, *excussit viperam de*
manu sua, Toć to czyni, to *commune*, przylgnie i do ręki, i do
 serca, ále to iest *vipera*, która iád swoy zarażaiacy tak w Do-
 my wielkie wpuszcza, że do trzeciego pokolenia pospolicie cąle
 Fámilie wymarza, *Non gaudet tertius Heres.* Ztąd chwałę prá-
 wo Xiażat Rádziwilow, wolno im krześlá Senatorskie, wolno
 Buławy, i Pieczęci piástować, ále Klaczy Podskárbich nigdy,
Nunquam manducavi commune, mowi ten Dom Xiażęcy. A ztąd
 ieszcze żaden Rádziwil od głodu nie umárł; tuczno ich BOG
 chowa, i substancyi, i Dusz Kátolickich nie gubia. *Esther 2.*
 Była skrzyńia w Monárchii Asswera, która się zwála *Phur*. *Missæ*
est fors in urnam, quæ Hebraicè dicitur Phur. Takich teraz u
 Exaktorow pełno skrzyńek, i zwáb się po łacinie mogą *fur*.
 Aczkolwiek i po Polsku, bo w szkatułách skrytych, nieznánie
 szusładki zowią się złodzieyki. Ostátnia to fortuná Amánowi by-
 ła, bo go o szubienicę przyprawiła; *Missæ est fors in urnam, quæ*

dicatur Phur coram Aman. Aż potym *pendit in patibulo.* Tenć miał zysk Podskárbi Chrystusow Iskariot, *fur erat, & loculos portabat.* Ná co mu wyszło? i Duszę zgubił, *& laquea se suspendit.* Jest drzewo w Indyi, które się zowie *comedagia,* to, gdy się w naywiększych lásach i sadách, znajdzie, wszystkie drzewa poschną, bo z ich korzenia, sok wšytek wysysuie, i coś ná pozor, nákształt lauru zielenicie, á potym samo zwiędnieć. Tácyć byli w Rzymie Syllowie, *Aspice, felices sibi, non tibi Romule, Sylles.* A ci się fortuna publiczna náiadšy, pozdycháli Sulkowski Arcybiskup Lwowski, opisuiać Zygmuntá III. pánowanie, tak nápiśał: że zá časow iego było wiele *emunctoria aurea, omnes lichnum emungebant, nullum oleum affundebat.* Námnóżyło się tych szczypcow dosyć, á nikt do kárboni publiczney nie nie przyłoży! á zátym, i Oyczyzny fortuná pospolita, i ci szczypearze gásna. Repetuię tu, com podobno gdzie indziey powiećdział Historya z Nakieliuszá, o zwáddie między wielkimi Domámi, *de Domo Gryff, & de Domo Habdank.* Powádzili się ná Seymie Gryphius z Abdánkiem, gdy coś Gryphius urázliwego, powiedział. Hábdánk mu respons dał. Ja w domu moim Hábdánk, to iest. *Addo Aurum Auro,* ále ty iesteś Gryps, boś skarb pospolity pogrypsał. Tákich teraz Grypsow wiele! nie znajdzieš takiego Proroká, iák Zácharyasz, który się zwał *Filius Addo,* żeby co przyczynił pospolitemu dobru, ále pospolicie sa *Filii Rapio.* Kocháia się w Oyczyźnie, zwyczáiem Korá morskiego, który koćie swoię, *amat & premit.* Było w Jeruzalem *Gazophilatium Templi* záwołáne: były też i pomnieysze kárboni, do których nie godziło się źle nábytego włożyć groszá. Ztad, gdy Judas Iskariot, *penitentia ductus,* owe pieniadze, zá ktore przedał Chrystusa rzucił w Kościele, záwołáli Zydzi: *Non licet in carbonem mittere, quia pretium sanguinis est.* Táky trzebá lákomym fortun zbieráczom, mowić sobie: Nie układay do szkátuly takiego groszá, który iest *pretium sanguinis & sudoris,* pospolitego ludu. A iáko mawiał Jan Zamoyski: grosz niezápracowány, uboży Pány; wyprowadza z Domow *milliony* grosz niezarobiony.

biony. A dopieroż z dobr Kościelnych zábrány summy, *iniquitas summa*, nie godzi się ich do kárboný świeckiey wrzucać. *Quia pretium sanguinis Christi est.* Piśze Petrarchá, że gdy w Rzymie według Pogańskiey Religii czyniono ofiary, kruk zoczywszy rzuconą na ogień pieczęć, porwał: nieśie ná gniazdo, swoim pozostałym dzieciom: niewiedząc, że spodem ogniste, przylgnęły węgle. Zaniości ná gniazdo! ále się záięło, i dzieci zgorzały, i tychże broniąc, opalił się. Tak, poświęcone rzeczy nigdy się szarpaczom nie nadaia. Przetoż lub w ostatnicy biedzie zostaiącego Dawida upominał Abimelech Kapłan, gdy go o supplement prosił, *Non habeo panes laicos, sed tantum sanctum*, nie dla laikow świeckich Kościelne fundacye! nie godzi się poświęconych BOGU porcyi płom światowym rzucać; *Non dantur sancta canibus.* Nie utyć nikt na tym chlebie, który pospolicie, żołnierze nasi nazywaia: *pinguis panis Christi*, znać po nich zawsze, i po ich potomkach suchory. Był w Polsce Dom, zawołany i Pański Kamitow, z których Piotr Marszałek Koronny, *triginta Starostiarum Capitaneus*, nie kontentował się swoia fortuna, zabierał Opatom, Biskupom, Prałatom, i Zakonnikom, Kościelne dobra, a przecię iak napísano o nim: *Chudy Pacholek erat.* Nidecki Rycerz Polski, i znaczny u Paprockiego Kawaler, na iedney konsyftencyi w dobrach Kościelnych tuczył rumaki swoje, ale gdy przyszło do okazji, wszystkie mu tak skałeczaly, i pozdychały, że z Obozu, pieszo uchodzić musiał. Toć się stało i pod Bukowiną czasow naszych; po konsyftencyi w dobrach Kościelnych musieli pieszo do domu się wracać Kawalerowie dostatni. S Wawrzyniec *facultates Ecclesie transmissit in Calum*, ale łakomey terazniejszy *transmittunt in Cenum*, tainten *per manus pauperum*, či *per manus latronum*. Kościelnych zbiorow dyspensować się nie godzi, chyba tak, iak Grzegorz S. gdy się Tetrarchowie Rzymscy dopominali skarbow Kościelnych, zwołał wszystkich ubogich, i pokazał im te skarby, iak dziśieyszy Wawrzyniec *Pauperes Christi*. Gościem w Wilnie będąc Oleśnicki Biskup Krakowski, pytał się Radziwiłł Biskupa Wileńskiego,

o galan;

o gálanterye Kościoła iego, on, których codziennie u stołu swego sadzał, ubogich, pokazawszy: *Hic est thesaurus Ecclesia mea.* W tymćiby skarbie, bogatym Prałatom należało dostatki i zbiory Kościelnych intrat składać, a *ex patrimonio Christi, patrimonium eternitatis* sobie kupować.

Konkluzya z Medytacya.

WSzyscy Doktorowie Święci, i z niemi Kaznodźcie, wzięli przed się za nacyelnieysze *objectum, fortitudinem in Martyrio* S. Wawrzynca, i w swoich Panegirykach pała mu *triumphales ignes.* Hiszpańscy *Ecclesiasta*, którzy go mają za właściwego Rodaka swego, dla tego mu w Mieście Lawignenskim wystawiono wieża, z drzewa Laiz nazwanego, o którym pisze *Celium Rodiginus, lib. 16.* z Pliniusza, że ma taką naturę: *ardet & non comburitur*, iak iaki Azbest, z którego bawełny zrobiona, koszula *ardet & non comburitur*, i w takiej koszuli, domniewaia się ubraćy *propter tegendam verecundiam* Wawrzyniec, poszedł na kratę ogniową. Tę wieżę Laiz, zapala pomienione Miasto, na fest S. Wawrzynca, i na wspomnianie S. Joba, którego z nim w iedney parze máluią, i czczą; nazywaiac obudwu: *Uiros, dolorum triumphatores.* Bo inni dla swoich niecierpliwych bolow mogą się nazwać, *Motres dolorum.* O Jobie Tertulian pisze: *Erumpentes bestias in eadem specus, & pastus, foraminosa carnis ludens revocabat: Putredini dixi Mater mea es, Frater meus, & Soror mea vermibus.* A zaś S. Wawrzyniec rozpierzchle żarzewie, i ogniste węgle, leżac na kracie, gdy się postronki spaliły zbierał, i zgarniał pod się, tę *fortitudinis* cnotę Męczennika S. inni traktuią Kaznodźcie, i rozniecaia iego ogień z Augustynem S. chcąc miłością Bożą świat cały zapalić, i Kościół Boży oświecić. Czytać w Brewiarzu, iego lekcye, gdzie każdy znajduje: *santa eius Martyrii gloria, &c. illuminavit Mundum Laurentius, eo lumine, quo ipse accensus est, & flammis, quas ipse percussit, omnium Christianorum corda calefecit.* Ja zaś uważam, w tym

w tym Świętym nieofzacowana *liberalitatem*, i hojność Pańska, *thesaurus Ecclesia dispersit, & dedit pauperibus*. A zaraz się *curiose* pytam, zkąd tych skarbow w uboſtwie na ten czas, i perſekucyach Chrzeſciánſkich, doſtał Wawrzyniec? Czytałem w dwuſt starodawnych Kaznodźciach, ieden ſię *Discipulum* zowie, a drugi *Lothmari*, taka trádycya. W Hiſzpánii udzielną była Prowincya, Hállá názwana. Xiażę iedno Pogánſkie bogáte, Syná nie miało, á u ſwych Bogow płodnoſci uproſić nie mogło, fraſuiacemu ſię Pánu, niewolnik Chrzeſciánſki dał rádę: ieſli zoſtánieſz Chrzeſciáninem, będzieſz miał Syná, co gdy uczynić obiecał, powiła mu żoná ſliczne dziećię, ktore, że ogień z ſiebie i iáſnoſć wyrzucało przy Narodzeniu, Pogánſcy Wrożkowie ieſzcze nie, Chrzeſciánſkiemu Pánu, tak to tłumaczyli, że nowa náuka miał obiaſnić ten Synaczek cáła Hiſzpánia, zrozumiał to ſzátan, co ſię potym ſtać miało; i owo Dziećiatko, z Xiażęcego Domu, w nocy porwawſzy, przy goſcińcu wielkim, pod drzewem laurowym porzucił, á ná iego mieyſcu w kolebkę ſię iego czárt położył, złoſcia ſwa, i dziwna gárbátoſcia, & *difformitate*, obrzydliwoſć czyniac, & *remoram* do Wiáry S. Trafiło ſię, że S. Xiſtus, poſłány z Rzymu do Hiſzpánii iáchał, á dziećię ſliczne, przy drodze pod Laurem znalazſzy, ochrzcił, i od Lauru, Laurencyuszem go názwał, roſło chłopiatko, á wdzięcznoſcia ſwoia, innym rowiennikom zazdroſć czyniło, gdy iuż z dziećinnoſci wyroſło, powracáiacy pomieniony S. Xiſtus do Rzymu, między iunemi Hiſzpánkami, i tego Wáwrzynca przywiozł ná náuki, bo tego S. Xiſtusa zowie Filozofem, wyćwiczonego w Chrzeſciánſkiey Filozofii z innemi rowiennikami, w lat piętnaſcie przywozi do Hiſzpánii ná zad, áby ich był uczynił Kátechiftami Narodowi ſwemu. Więc w drodze práwie ná owym mieyſcu, gdzie go porzuconego od ſzátána, znalazł był S. Xiſtus z zazdroſci, i æmulácii, iego rowiennik *Senſchalcá* imieniem, nogę go uderzywſzy, bieſem i podrzutkiem *illegitimi thori* názwał. Wáwrzyniec Anielfki Młodzieniaſzek, tego dyſhonoru znieſć nie mogąc, poſzedł tam, gdzie go oczy nioſły; á gdy w nocy

w iednym leśie bładził, obawiając się, żeby go zwierz nie zjadł, wlaźł ná dab rozłożył. A tu o pułnocy, zá Boska tájemnica, pod owo rozłożyłte drzewo, Szymik się diabłów zleciał, gdzie starszemu Belzebubowi sprawę każdy dawał, co w Hiszpánii porobił; dawáli inni mnieysze skutki operacyi swoich, (á my się uczmy, że iáko Aniołowie ciesza się z soba z świętych uczynków nászych; *gaudium est Angelis super uno peccatore penitentiam agente*, ták teź i czárci chlubią się, gdy nas, tentacyami swemi do złego przywodza,) co tám szátani powiádáli, opuścila Historya, zostawiając kázdego reflexyi, i medytacyi coby teź o nas chlubić się i cieszać z grzechów, i defektów nászych powiádáli. Między innemi rzekł najsprośniejszy szátan: Máło ci wszyscy ná imię twoie uczynili; wiesz, że Xiażę Hástáńskie, zá ráda Chrześcian Syná sobie u BOGA uprosił, i obiecał byđz Chrześcianinem, to ia chłopię, z kolebki porwał, i pod laurem porzucił, á samem się ná łózczechu iego położył, czyniac obrzydliwość Rodzicom, áby do Chrześcianstwa nie przystępowáli, i tám do tych czas dziwy broiac, w domu ich zostawam; slyszałem, że tego chłopcá Xystus Rzymski Filozof znalazł, i Laurentym ochrzcił, trzeba go zgládzić z światá, bo ten ma cála Hiszpánia Wiara Chrześcianiska oświecić. Pochwaliwszy ákcya iego Belzebub, odesłał go ná kántyony swoje, do niedálekiego Miastá, gdzie Hásténskie rezydował Xiażę, iuż podstarzály. A Wáwrzyniec rzecz zrozumiawszy, bieży náзад, i nápada ná strofkanego S. Xystusa, i owę mu opowiedziawszy Historya, łatwo go ná mowił, że z drogi w Dom Oycá iego wstąpił. Ledwo w pokoju, gdzie rezydował szátan, Laurenty stánał, Szátan z wielkim trzaskiem uciekł, i zniknał; á S. Młodzieniec, Rodzicom szátánska opowiedziawszy sprawę, do tego łatwo przywiódł, że Chrześc S. przyięli; á uznawszy zá prawdziwego Syná, Dziedzicem go Xięstwá obwołáli: Umarli światobliwie Rodzice, á Wáwrzyniec Xięstwo owo sprzedał, i skarb wielki zebrał, który do Rzymu ná podejmowanie ubogich Chrześcian záwiózł, i Xystusowi S. iuż Papieżowi, do nog porzucił; náđ ktoremi skarbami S. Papież

Podskár-

Podskárbim go uczynił. I te to skárby były dziedzictwá Wáwrzyncowego, á potym Kościoła Rzymskiego, ktore on przez ręce ubogich do Niebá przesłał. O iáka to hojność ku Kościołowi Bożemu, i ku całemu Niebu! Ale nádgradzona ták znacznym Męczenstwem, nádgradzona, i wielka nád innych Męczenników w Niebie chwála. Stracił Wáwrzyniec Xiażęce substáncye, znalazł ubogáconá fortunámi Niebieskimi duszę swoię. Nie gubi fortuny kto ták tráci. *Ernestus Dux Saxonie*, názwany *Pius*, wydał znaczną sumę raz ná ubogich, álic mu się w ten dzień otworzyły złote minerały, z ktorych brał ná rok kilka millionow we Sznáburgu. *Andreas Lipski*, Prálat w Chocz, wystáwił Kollegiatę, áż zaráz Biskupem Krákovským został. A przeciwnym sposobem, ktorzy dlá Páná BOGA, i iego ubogich skapia, traca ták, iák Pstrokowski Biskup Przemyślski, kazał dáć iednemu Plebanowi ubogiemu, znaczną iálmuznę, Podskárbie nie dał, á w nocy szkatułę ze złotem nápakowána, złodziey mu ukradł, o czym S. Biskup się dowiedziawszy, tylko się rozsmiał: *Quia pauca non dedisti, omnia perdidisti.* Nie żałujemy BOGU naszemu, a on żałować nie będzie obiecanego *centuplum* na tym świećcie, & *vitam eternam, Amen.*

K A Z A N I E

Na Uroczystość

WNIEBOWZIECIA N. PANNY.

Martha satagebat circa frequens ministerium. Luc. 10.

Nie doszedłem intencyi Kościelnego *Rubrum*, czemu nam na część tryumfalney intronizacyi, i Koronacyi w Niebowzię-
Uua scy

rey Krolowy całego stworzenia, Ewangelia o Mągdalenie, i Mária czyta? Mągdalenac S. ale przecię grzesznica! z naywyższą światobliwością Bogarodzicy Panny kompárować się nie może! Ná Święto Mągdaleny plákać grzesznym trzeba, według Bernárdá: *Magis flere, quám dicere.* A ná Uroczystość dziśieyszą tryumfnie Niebo, cięższy się ziemiá, dość Mągdalenie wysokośći przy nogách JEZUSOWYCH, *sedebat secus pedes ejus:* Ale Bogarodzicá, *Adstitit Regina à dextris suis.* Dość Mągdalenie ná rey fortunie, że sobie cząstkę obrála, á Augustyn mówi: *Totum DEUS, voluit nos habere per MARIAM.* Z innych Świętych Bożych, iáki táki mówić może: *Hereditavi in parte DEI mei.* Bo káždy jest poddánym Bożkim, i siedzi u BOGA ná zagrodzie, ma udzielná swoię porcyá, Nayśw: Krolowa nászá, działu z BOGIEM nie ma, tám gdzie Syn grániczy: *Data est mihi omnis potestas in Calo, & in terra,* tám też i Mátká jego dziedziczy. Jozef Egipski, w támtym Páństwie od Krolá swego, był *uno solis minor.* Ale Mátkę swoię, ták uczcił Chrystus, że iák on siedzi *ad dexteram Patris,* ták oná, *ad dexteram Filii.* A icšli Jozefowi, ten honor uczynił Potentat Egipski, że go osadził ná wozie tryumfalnym Krolewskim, i rozkazał wszystkim poddánym, áby przed nim ná koláná padáli. Coż dopiero o hoyności, i wdzięczności ku Mátcie swoicy najmilszey, Syná Bożego rozumieć mamy? *Venit Bethsabec ad Regem Salomonem, & surrexit Rex in occursum ejus, adoravitq; eam, & sedit super thronum suum, positusq; est thronus Matri Regis, qua sedit ad dexteram ejus.* A coż dopiero Pan JEZUS, *plus quám Salomon,* nie miał tego honoru uczynić Mátcie swoicy? Esterze Asswirus, ten honor uczynił, że iá i ukoronował, i osadził ná tronie swoim. Godnieyszą dáleko *Pulcherrima inter Mulieres* Nayśw: MARYA, áby iá i ukoronowano, i ná tronie Máiestatu Bożego dziś osadzono. Jákcze w Kościele ziemskim dziś tylko fest Assumpcyi odpráwuicmy, ále w Kościele Niebieskim dziś dotoczna Koronácii wielkiey, i naywyższey między stworzeniem Uroczystość, ná którą i pílcy w Kościele wojuiacym Święci
Bożi

Bożi byli zaproszeni (iako niżej) Ządumiał się Syon na sławny akt, *Egredimini Filia Sion, & videte Regem Salomonem in diademate, quo coronavit eum Mater sua!* Szczycił się Syn korona Mátki swoiey, ale nie mniey Mátká iego, korona Syná swego, *Filius sapiens, corona Matrís suae.* Ale nic nie ma podobnego dziśieysza w Niebie Koronácy, o wieleż to tám na głowę Naysw: Krolowy złożono Koron, a ieszcze więcey pod nogi. *In capite ejus diademata multa.* Oćciec Przedwieczny iák tam koronował Corkę swoię? Máło to na głowie iey; *Corona Stellarum duodecem.* Coś dziwnieyszego, a rozumowi stworzonemu niepoiętego, tak ukocháney Syná swego Mátkce uczynić musiał. O Duchu S. co mówić? iákie splendory, nie stworzony ogień, który i na ziemi iá uczcił: *Spiritus S. superveniet in te.* A że tu: *Virtus Altissimi obumbravit illi,* tám dopiero iá obiaśnił światłem swoim Boskim. O Synu Bożym nie stworzoney Madrości, toż dopiero trzymać trzeba: *Filius sapiens corona Matrís suae.* A *Sapientia Incarnata,* czym iá ukoronowała? tepicie rozum, ustáia imágináye. A dopieroż *viginti quatuor seniores,* ukoronowani zrzucáli Korony swoje do nog, *ante thronum,* iák iest w obiawieniu S. Janá. Co to był zá tron? *Veni dilecta mea, & ponam in te thronum meum.* Dopieroż gdy zaśpiewano Litánii Niebieskicy áplauz, *Regina Patriarcharum,* tám sobie imáginuie; że wszyscy, od Adámá poczawszy, Pátryárchowie, wszystkie ozdoby głow swoich znizyli do nog naymilszey, i długo oczekiwáney Corki swoiey. A potym Apostołowie Święci, iuż w ten czas w duszách swoich w Niebie kroluacy: *Sedebitis & vos super sedes,* Nisko się Krolowy swoiey pokłoniwszy, oddáli honor. Tuż Męczennicy, iák zabrzmiało echo *Regina Martyrum,* i strątego i nowego Testámentu, laury swoje rzucáli. Wyznawcy *Laureolas,* Pániénki, wience swoje niezwiędłe. Dzięwięć Chorow Anielskich, gdy grano *Regina Angelorum,* & *adorent eam,* omnes *Angeli ejus,* zunizonością pokorna, i wesółá áplaudowali tym nogom: *Ipsa conteret caput tuum;* a zwalczczá S. Michał, że oná *contrivit serpentem antiquum.* Ten rozumiem przy Af-

sumpcyi pierwszej, i intronizacyi Naysw: Mátki Boskiej w Niebie był applauz; A co rok więcej przybywającego do Niebá Świętych Bożych gminu, rozumiem, że i dziś większa jest ap-
 párencyja tryumfów Koronacyi Naysw: Pánny. A ná coż Ko-
 ściół Boży o Mágdalenie pokutniacey, dziś Ewángelia czyta-
 ułtáp S. Plácznico, tryumfom Niebieskim, podobnieysza mi się
 zda, dziś Bogárodzicá do Mártty, bo w Niebo wzięta, *per primam*
pedum positionem, possessya wzięła ná Niebie i ná ziemi. *Martha,*
Martha sollicita circa plurima. A Naysw: Bogárodzicá, *sollicita*
circa omnes, podniesiona nád Chory Anielskie, pámięta i ná nę-
 dze ludzkę: *Satagit circa frequens ministerium.* Myśli i o Nie-
 bie i o ziemi; *sollicita circa plurima.* A u mnie jest *Problema*, o
 kogo się bárdziej stára, czy o Niebo? czy o ziemię? Oboie opo-
 wim, przy was decyzya.

W Pierwszym Punkcie: *Najświętsza Matka Boża w Niebo wzięta, sollicita o Niebo.*

W Wtórym Punkcie: *W Niebie zostając sollicita o ziemię.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Najświętsza Matka Boża w Niebo wzięta, sollicita o Niebo.

PYtam się, czemu też to Polacy, á zwłaszcza Pospolstwo Pol-
 skie, dziśieyzy fest nazywa Naysw: Pánnę Zielną? ráczyby
 nazywać było, álbo zbożną; álbo Sierpniową, bo Naysw: Mátkę
 Duch Boży nazywa: *Venter tuus aservus tritici*, gdy ia Niebo
ad promptuaria Cali, do gumien Niebieskich zawiózło *triumphali-*
ter, ten icy było dáć tytuł, że Gospodyni Niebá, z sobą tak wiele
 doyrzających różnych gátunków krecencyi, wniósła *ad chorrea*
Cali, którzy w asystencyi icy, álbo ona ich, *portavit manipulos*
 (nos.

suos. Albo Niepokalanemu Poczęciu, albo Narodzeniu iey przy-
stał ten tytuł, Nayśw: Pánná Zielna! kiedy *flores apparuerunt in*
terra nostra. Ale teraz pod czas żniwá, nie zda się bydz przy-
stoiny temu Świętu tytuł. A nád to, iuż poczawszy od fiołkow
i wiosny, wszystkie zginęły zioła, poobrywano róże, lilie zwię-
dniały! i same słoneczniki kolot swoy z inższemi kwiátami strá-
ciły, Apreki się ziołami ná páśły, Dámy modne z Ogradow ná
ozdobę swá, i zapách powyrywawszy wszystkie *ornamenta* Pán-
skich dżiárdynow, zostáwily tylko ná fest dżisieyszy same Belice,
pokrzywy, i chwastry! trzebáby fest dżisieyszy názwáć wieśnia-
kom, nie Zielna, ále Nayśw: Pánnę Chwastrówá. O iáka to
offertá! lilie powiędły, tulipany wyschły, korony imperyálne po-
opadály! dopiero z chwastrém prostym ná święcenie! Serce mię
boli ná to, gdy pieszczonych wirydarzow delicye, pierwey poy-
da ná ofiarę światu. Gráia Káwálerowie swywołni z Pánnámi
zielone, záżywáia ná weselá swoie rozmarýnow ná wianeczki,
i bonety naydroższe, i naypięknieysze obrywáia ziołká, á ná try-
umf i ozdobę Krolowy Pánieńskicy, dżis chwastr do Kościółá
niosá Báby! Niech iák kto chce o tym koncepcuie, álleguiac
prawo stárego Rzymu, ktore się zwáło wdzięczności: *fontem,*
hauristi, puteum corona! kto żrzdło czerpał, kwieciem koronowác
studnia był powinien. My wszyscy, z tey nieprzebráney studnice,
żrzdłá owego: *haurimus de fontibus Salvatoris,* dżis *in floribus*
coronamus. Ale *beneficiis utimur ut floribus tam diu gratis, quam*
diu recentibus. Dámáscen S.námiená z trádycyi Uczniow Chry-
stusowych, i Apostolskich: *Ex antiqua accepimus traditione glo-*
riose dormitionis B. MARIE Virginis, ktora trádycya wzięł od
S. Tymoteuszá, i Dyonizyuszá Arcopágitý, i B. Hieroteuszá U-
czniá Páńskiego, ktory ná to pátrzył, że gdy trzeciego dnia po
owey Processyi Apostolskiej, ktora, zleciawszy się dżiwnie, ze
wszystkiego świata, stáneli ná pogrzeb Nayśw: Bogárodżice, pro-
wádzac iá do grobu z liliámi, pálmámi, laurámi, i z innym kwie-
ciem wybornym. Trzeciego dnia gdy Tomasz Apostól niery-
chło przybył, otworzá grob! po Anielskich przez trzy dni me-
lodyách

lodych wypadły Rayskie odory, i owszem Niebieskie wonie, a w grobie samym znaleźli tylko same kwiecień, i tiolá, ciálá nie znalazły, i ztad ten fest nazwano Kwietny, álbo Zielny. Ná tón tenéi ákt Rayskie Ogrody, nie zálowály swoich specyatow, dopieroż Niebieskie dziárdyny, Anielskiey woni. Ale my zostáiec *in lacrymarum valle*, ná tey ziemi, która nam *spinax*, & *tribulus germinat*, prezentuicemy, chwaſty duſz náſzych, bárdziey, niſz ró náſzych! áby ta Ogrodniczyna Niebieſka: *Hortus conclusus Soror DEI Sponsa*, obrociwſzy ciernia náſze w róże, *lolia*, *in lilia*, pokrzywy w Boże drzewká, zaſzczepiła Niebo. Tuć ona czyni w Niebie: *Sicut Cedrus exaltata in Libano*, & *sicut cypreſſus in monte Sion*, *sicut cinnamomum*, & *balsamum aromatizans*, pociaga do Niebá piołuny náſze, *in odorem unguentorum ſuorum*. A tu nie winnoſci ziemſkie, i wioſna cnot Świętych, wnoſi ſię do Nieba, iako Duch S. mowi: *Sicut dies verni circumdabant eam flores roſarum*, & *lilia convallium*, i tak nie nie robi Nayſw: Panna w Niebie, tylko puſtki Niebieſkie, kwiecień, i zieleń ziemſkim zaſadza. Spuſtoſzył był bárdzo Niebo Lucyper. Ná to mieyſce: *Data eſt ei poteſtas in Celo*. a żeby Panieńſkimi liliami, różami Męczeniſkimi, i palmami, laurami Doktorſkimi, fiołkami pokornych, tulipanami Krolow nabożnych, i wſzytkich cnot świętych symbolicznym zakwitło Niebo zieleń; ná co patrzac dziś Niebo, Zielna dziś Nayſw: Markę ſuſznie nazwać może *Circumdabant eam flores roſarum*, & *lilia convallium*, niewinne konwallie, czyſte narcyſſy przenoſi do Nieba. I z náſzey Polſki, nie inſzego dnia, tylko dziś zabrała chiacynty w Jacku S. Lilie Kaźimierza S. Róże Męczeniſkie, Woyciecha Męciniſkiego Męcennika Japońſkiego, narcyſſy B. Stańiſława Koſtki: dziś ich wokowawſzy do Raiu Niebieſkiego, ná ſwoy tryumf. Niechże ſię przy tych Kwiecień całego Chreſcíanſtwá, iuż do Raiu przenieſionego zowie Nayſw: MARYA Zielna: bo ona Niebu Wioſnę uczyniła. *Petrus Damiani* zadał ſobie pytanie, który wſpaniały był do Nieba ingreſ, czy Krola Niebieſkiego Chryſtuſa? czy Krolowy Niebieſkiej? w obudwoch applauzy i podziwienie równe, w Chryſtuſo.

Chryśtufowym ządumiśle pytało się Niebo: *Quis est iste Rex gloriae?* Psal. 21. i po dwa razy, a postarému bram nie otworzono, aż wołano: *Attollite portas Principes vestras, & elevamini porta aeternales*, ledwo za wtorym razem: *Calum violenti rapiunt*, do byto Niebá izturmec. Ná co się ządumieli Anieli: *Quis est iste, qui venit de Esdras, gradiens in multitudine fortitudinis suae.* Isaie 63. A ten zaś powtorny wiazd do Niebá opisany jest Cant. 6. że się z Niebá wysypawszy i Aniołowie, i Święci Bożi dziwowali: jedni rzeka, *Qua est ista, qua progreditur*, zdáło im się z przodku, *quasi aurora consurgens*, dtudzy lepsze oko máiac, *pulchra ut luna*, trzecim większy blásk wpadł w oczy, *electa ut sol*, a náostátku zlekli się Mocarze Niebiescy: *Terribile, ut castrorum acies ordinata*. Z wielkim poczem, i ássystencya weszła Najśw: Pánná do Niebá: a iáko pomieniony *Petrus Damiani* uważa, że w pierwszym ingressie, sami tylko, Krolowi swemu, záieżdżáli drogę Aniołowie; a w drugim sam Krol Aniołów wypadłszy z Niebá w Boskim Ciele swoim, wprowadza ją, *innixa super Dilectum suum*. Druga dyfferencya *Basilius Seleucensis* Orat. 1. dáie. że tam uználi Pánná: *Dominus fortis, Dominus potens, Dominus virtutum!* A ná to pytanie: *Qua est ista, qua progreditur*, odpowiedzi nie masz, iákby to był tryumf niepoięty, i rozumom Niebieskim, Máiestat ingressu Krolowy nášzey. Stáncłá w wielkich orszakách ássystencyi swoich, w których się popisawszy Troycy Przen: w spuśtolzonym Niebie osady uczyniła. Gdy owo zakładáia nowe Miásto, ogłaszáia Wola, álbo wolność, ná látá pewne. Ogłoszono w Niebie pustym Wola, mowi Augustyn i Bernard: *Omnia nos voluit DEUS habere per MARIAM*. Wola Boża, wola MARYI, áby się owo Miásto nowe. *Uidi Civitatem novam Hierusalem*, fundowało, budowało. A nie kto inny tylko MARYA. Niebo widział *in Apocal.* Jan S. iák morze krzysztálowe: *Ante thronum, mare vitreum, simile crystallo*, i mowá tam: *tantum voces aquarum multarum*. Przybyło do morzá Niebieskiego, i przybywa wod krzysztálowych co dzień, Dusz niewinnych, i lez pokutniacych. A ná czymże się ufundowały?

dowały? ná tym, co Psalmistá mowi: *Quia super Maria fundavit.* Ná MARYI Nayśw, ufundowały się delicye Niebá, iák wiele, práwie desperatów, á láska Nayśw. MARYI do pokuty przywiedzionych! iák wiele serc niewinnych, icy wokácy, i upominániam do Anielskiego ná ziemi życia zachęcanych! iák wiele Męczenników, i Wyznawców, do éierpliwości świętey, ná tym świećcie, przez nią nápowionych, ták wiele, tego krzyżształowego Niebá iest potokow, temi oná, ozdobiła Niebo. A któryż tam nie przyzna? że przez łaskę Nayśw: MARYI, (mowiá wszyscy Święci Doktorowie) nie osiągná Niebá? frodze *solicita* tá Mártá o Niebo, áby káżdey Mágdalenie *optimam partem* wydzieliła.

P U N K T W T O R Y.

W Niebie zostaiac, sollicita o ziemię.

GDy ieszcze gospodarował Adam w Ráiu, Gen. 2. Piśmo Boże mowi: *Non pluerat Dominus DEUS super terram.* Nie, łaskawe obłoki, ani dżdżu, ani rosy nie spuszczały ná ziemię, która P. BOG názwał, *aridam.* *Vocat et terram aridam,* álbo *Siccam.* Ciężka suchość, i ná sam Ráy była! Aż P. BOG dobył iednego zdroiu: *Fons ascendebat de terra, irrigans universam superficiem terra.* Wytryskało ku Niebu źródło. *Ascendebat,* á wynioższy się ná obłoki, dopiero polewáło rosą swoią całą ziemię. Oczywiśta to figurá dzisieyszego Świętá! Nie źródło, ále cáłe morzá wyniośly się w Niebo. *Maria ascendebant de terra.* A ná coż na to, aby oschła ziemię Niebieskimi influeneyami nápowwały. Znać to po wielkich duszách, które *Ariditates* éierpiały, to iest, oschłości duchowne, a potym zá instancyami tego zbáwiennego źródła, obfitemi w wszelkie cnory zostały. Co Egipt winien rzecce swoiey, Nilus názwany; bo w tym Pánstwie, że deszczu nie bywa, żaden też Obywátel w Niebo nie pogląda: *In Aegypto nullus aratorum Calum aspicit.* mowi Grzegorz Nissenus. Ale tá rzeká inundácyą swoią, wszystkie polá *fecundat,* ták to źródło
wszystkie

wszystkie Chrześcijańskie Państwa, i sercá swemi influencyami ząkrapia. Wołali Oycowie Święci: *Korate Cali desuper, & nubes pluunt iustum.* Ale iak to źródło wybiło się nąd Niebo, pamiętne ná suchość ziemi, wszelka doskonałość, i miłosierdzie Boże ná ziemię wylewa. Tak rzęsiło, iak zá czásu Eliaśza *Ecce nubecula parva ascendebat de mari.* która, iak się podniosła ku Niebu, oblała obficie, (*3. Reg. 8.*) *Et facta est pluvia grandis.* Niedopusći rá Gospodyni naszá, áby w ostátnich suchotách, zostawała iey ziemiá. *Iudic. 1.* Dał naymilszey Corce swoiey wysokośći ziemię obiecáncy, kochány Oćiec Cháleb, á oná nie ukontentowana prosi i o niskośći, i ná tak poważna instáncya: *Dedit illi Chaleb, irriguum superius, & irriguum inferius.* Figurá to dziśieyszey ku Nayśw: Bogárodzicy hojności: Odebrała *superius irriguum* w dyspozycya swoię, Niebo, ále nim nie kontenta, bierze, w gospodarstwo swoie, i dozor, *irriguum & inferius* ziemię. Jak stąnęła ná Niebiosach (*Ecc. 24.*) záraz zlustrowała cáłe Niebo! *Gyrum Cali circuiui.* iak owá madra Gospodyni: *Consideravit semitas domus sue.* A nie kontentuiac się tym gospodarstwem, ná doł się spuszcza: *Et profundum abyssi penetravi, & in omni terra steti, & in omni gente primatum habui.* Miałá w Niebie Serafinow, i Cherubinow, wysokie ku sobie sercá, miała też i ná ziemi; Coż czyni? *Et omnium excellentium, & humilium corda, virtute calcavi.* Podbiła sobie wszystkie ziemskie Kráie, i ich sercá uniżone. Znać to teraz po wszystkich Państwach; że wszystkie Krolewstwa, w protekcyá, i dyspozycya, tey się Páni poddały. Cesarzowie, i Cárowie, Cárowa iá swoia, Krolowie, Krolowá; Węgrzy, *Magnam Dominam*, Polacy, *Reginam Poloniae*, serdecznym poddaństwem nazywamy. Kontentować się Niebem wszyscy Święci mogą, dziedzictwo ziemi, i pod ziemiá do tey Páni samey, należy. *Isaie 7.* mowi Achásowi Pan: *Pete tibi signum a Domino DEO tuo, in profundum inferni, sive in excelsum supra.* Ziemiá tá, respektem Niebá, iest *infernum*, Niebo, *excelsum supra.* Oboie to Nayśw: Máłce Bożey holdauic, bo mowi BOG do tego Krolá: *Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum.*

Coż za *signum*? *Ecce Virgo concipiet, &c.* Toć to *signum magnum* widziáne ná Niebie, w ozdobách swoich od Janá *S Factum est signum magnum in celo, Mulier amicta sole, luna sub pedibus, Corona Stellarum duodecim.* A ukontentowałaż się temi Niebieskimi splendorami? nie, iest oraz *signum & in profundum inferni.* Spuszcza się i ná ziemię i coraz pod ziemię, *ex profundo inferni superioris,* rátuiać i winduiac dusze w Czyścu zátrzymánc. I ták iáko *gyrum Cali circuit, & considerat,* ták też *gyrum terra,* uśtáwicznie lustruie, i rátuie. *Martha sollicita circa plurima.* U Psalmisty 44. dyszkurue ktoś z Corka swoia: *Audi Filia, & vide, & inclina aurem tuam,* nie dość, było mowić, *Audi,* posłuchay, ále też i drugie ucho nádstaw, *& inclina aurem tuam,* iedno znáć ucho od wysokości, á drugie od niskości. Táć to tákie uszy ma, Corá Dáwidowá, iednym uchem słucha całego Niebá, áplauduiącego melodya, á drugie ucho nádstáwia kwerymoniom, nędzom, i niedostátkom ziemskim, *tám audit, á tu videt, & inclinat aurem.* Nie tak się zátopiłá w BOGU, i Niebieskich delicyách, żeby ná násze nędze nie pátrzyłá, ani nie słuchálá ięczenia, i narzekánia mizeryi nászey. Prożno do niey mowia: *Obliviscere populum tuum.* bo oná nie może zápomnieć Narodu swego, *in hac lacrymarum valle* zostáiacego. Inszych to przywára wywyższonych do honoru ánimuszow, że zápominaia *populum suum, & domum Patrís sui,* iák owá Gryfiná Polska, która zostawszy Monárchiniá z pomienionego rodu, plwálá tylko w Niebo, á oczymá przenosiłá wszystkie stany, Oycá swego, i Márkę swoię wzgárdziwszy. Ale tá nie ták pátrzy ná *Filiá Syri, vultum tuum deprecantes, & omnes divites plebis,* nie tylko ná száfaty, i purpury Niebieskie: ma wzglád, patrzy i ná ubogie Pánienki, pátrzy i ná nędzne pokrewne swoje z Adáma, *Adducentur Regi Virgines post eam, proxima ejus afferentur tibi.* Táć iest, *exaltata supra Cedros Libani,* że pátrzy ná ziemskie chrofty. Táć ozdobiona iest tá Krolowa, *circumdada varietate, purpurámi, bişiorámi, złotogłowámi,* że nie gárdzi nászemi nędzami, i ściermięgámi. Táć iest wielkim przed tronem Bożym morzem,

morzem, że i naymnieysze przyimuie potoczki. *Omnia flumina currunt ad mare, & mare non redundat. Esther. 4.* Wywyższono ná naywyższy honor Esterę urodziwą, trąciło się, że wypadł dekret Krolowski ná zniszczenie, i wyćięcie całego Izraelá, w niewoli zostáiącego. Oznáymuie Mardocheusz tę okrutną kaźń Krolowey, *exemplar edicti quod pendebat in Susan, dedit ut Regina ostenderet, & moneret eam, ut intraret ad Regem, & deprecaretur eum pro populo suo*, trzeba było w tak ciężkich, i ostatecznych terminách usłużyć Narodowi swemu, á oná się wynawia, *quomodo ad Regem intrare potero? áz icy powiedza: Ne putes quod animam tuam tantum liberes, quia in Domo Regis es pra cunctis.* Nie pátrż teraz ná godność twoię wywyższoną nád inne. *Et quis novit utrum idcirco ad Regnum veneris, ut in tali tempore parareris.* Nie trzeba upominać Krolowey naywyższej o stárania nád námi, w ciężkich i niebezpiecznych terminách, ná toć oná, *ad Regnum Filii sui*, przyszła, áżeby o násze nędze, i troski stáranie miała, *Martha sollicita.* Pod czas pierwszej Choćimskiej, *Laurentius Gębicki*, pobożny Arcybiskup Gnieźnieński, (iáko w iego czytamy Zywoćie) tak się frásował o Woysko násze pod Choćimem obleżone, od niezliczoney mnogości Woysk Tureckich, że sypiać nie mogli. Modli się, i ięczy, oknem w nocy wygládać w Skierniewicach, áz tu obaczy ziępującą z Niebá, *Civitatem sanctam Hierusalem, novam descendentem de Calo*, w wielkich splendorách, od Aniołów przyniesioną, która w obłokách stánawszy *in tilia*, álbo ná lipie, rzekła do niego: Nie troszcz się Wáwryńcze o Polskę twoię; bo ja mam stáranie o nią. A zátym kazála stánać tryumfálnemu wozowi, ná który wzięwszy B. Stánisláwá Kostkę, nád Choćimem stánęła, przejeżdżając się wesoło nád Obozem Polskim, któremu pobłogosławiwszy, zwycięstwo dáła. Táka jest: *sollicitudo* tej Mártcy nászey, *circa plurima.* Gdy Smoleński dobywali nási, zmocowana Moskwá, Obraz cudowny, Naysw: Mátki Bożey táń wyśtáwila, gdzie naysięcielszy szturm przypuszczáli Polacy, Postáwili ten Obraz ná murách, obrociwszy twarzã ku sobie. Ale:

Obraz odwrócił się od Moskwy ku Polakom, co zoczywszy Moskwa, zrzucił go z muru, nazywając Bogarodzicę zmiennicą; leccacy Obraz, uchwycili Potoccy, a za iey część, i na iey innę skoczyli, i wzięli Smoleńsk. Obraca co raz na nasze Państwo, *illos suos misericordes oculos ad nos convertit*, i w terażniejszyach nayniebezpieczniejszych terminach, pamięta, i baczy o nas. W dziśiejszey Ewangelii, Magdalená, *Elegit optimam partem*, obrala co naylepszego, łatwoć to gospodarować w dobrym, a dopieroż w naylepszym! ale Naysw: Mátká Boża obrala sobie, co jest na świecie naygorzszego. Piotrowi S. zlecił P. JEZUS trzodę dwoiaka: *Pasce oves meas, pasce agnos meos*, uglaśkane, i niewinne, bąranki, i owieczki pásć, jeszcze to nie wielka troska, i praca! Ale Naysw: Mátcie Bożey zlecił BOG, inſze trzody. *Si te ignoras o pulcherrima Mulierum! vade post vestigia gregum tuorum, et pasce hedos tuos*. Pásć swywolne, i niestworne kozły! mieć piecza nad smrodliwemi capami, nad owemi, *Hedi a sinistra*, ktorzy się dysponują swywolami swemi, i nieczyłtemi párchami, na przepásć wieczna, uczynić ich iągniakami, i postawić *a dextra virtutis DEI* to stáranie, to funkcyá, *pulcherrima Mulierum!* Toć sobie obiera dzikie i smrodliwe bydło, do opicki swoiey, tá Naysw: Pásterká. Był w Polsce Korozwáński, Márszałek Gámrata Biskupá Krákowskię, do wszystkiey swywoli, i niecnót wierny slugá, i poduszczácz. Wyflány do Wiedniá, w iákichsi interesach, miał w kompanii Heretyká zwáwego, który poczał bluźnić imię Naysw: Mátki; że ten Polak miał Nabożeństwo, między ultáystwami swemi do Naysw: Pánni, nie mogąc wytrwać blásfemii, wyzwał go na pojedynek, gdzieć fektować z Niemcem nie umieć, przebitý na wylot: dano znać o tym przypadku, i o śmierci ięgo Gámratowi Biskupowi, który się nieczmiernie frásować poczał, o śmierć wiernego slugi, a bąrdziej o duszę i zbáwienie ięgo; w tey trosce gdy meláncholizuić, stánie przed nim nieboszczyk, w białych szatách: Spyta go czy żyjesz? rzecze: żyję BOGU i MARYI! a to iáko tys wszystkich niecnót zálwie mi pomagał, prawdą, ále, gdy o honor

honor Nayśw: MARYI pojedynkuiąc, śmiertelny raz w sercu
 samym odebrał, obškoczyli ciało, i duszę moję czarci, i już ia
 mieli nieść na potępienie, ale dobrotliwa Matka krzyknawszy
 na szatany: *Ergo Heros meus peribit!* dotknęła się rany moicy.
 a inż umierające ferce, tak miłością Bożą zapaliła, że od żalu
 pokuty S. i nādzwyczajney skruchy, cale się rozpukło; a ona
 dalszę moję na ręce swoje wzięwszy, oddała ia Stworcy memu.
 O Pani! Pasterko kozłow grzeszacych! *Peccatores, non abhorres,*
sine quibus nunquam fores, tanto digna Filio.

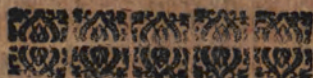
Konkluzya z Medytacya.

NA dwa mieysca chciałbym zanieść wásze imáginácyę, i fercá:
 Naprzod, na ziemi, do icy S. Grobu, gdzie przez trzy dni,
 na wzor Syna swojego spoczywała. A potym do Niebá, na
 tryumf dzisieyszy. Nad grobem stánawszy, rzucam kwestya:
 ieżeli też Nayśw: Bogarodźicá, prawdziwie umarła? czy tylko
 zaśnęła *in extasi?* My, co trzymamy *Immaculatę Conceptam*,
 to iest, *Qua in Adam non peccavit*, ani też *contraxit* przekle-
 stwá owego: *Morte morieris*, tak była nieśmiertelna, iako Adam,
 przed pierworodnym grzechem. Nie śmiała tam przystąpić
 śmierć, gdzie żadnego prawná nie miała: *Non contraxit mortis*
delictum & panam. (mowi wielki Zoárez) Enoch i Elias, do
 tych czas w Ráiu, lubo w Adámie zgrzeszyli, przecięż tam żyja.
 A Mátká Boża umrzeć kiedy miała? przeto Kościół Boży, lubo
 na iutrzniach ciemnych *ceremonialiter*, inne świece,
 gási, ale jednę zostawuie, czym dąć znąc, inși powinni śmier-
 cia gásiac, samá tá *inextingvibilis*. Inni zaś, lubo trzymáia, że
non contraxit necessitatem moriendi, sed contraxit mortalitatem vo-
luntate, & oblatione. Tak iak Pan JEZUS Syn icy, *Oblatus est,*
quia ipse voluit; tak ona ziednała sobie tę u BOGA łaskę, że na
 wzor Chrystusa swojego, mogła bydz, przy Niepokalanym Po-
 częciu swoim, *mortalis*. Jużci ow Symeonow miecz, Duszę
 icy przerącił: *Et tuam ipsius animam pertransibit gladius.* Ale
 nic mogli

nie mogli od Niepokalanego ciała, czyścić odłączyć Dufzy! lubo innym Mátkom, tysiąc by razy w takiey okazyi umierać trzebá. Dla tego stała pod Krzyżem, w tych żalách, które niepokalanemu sercu, szkodzić tyle tylko mogły, ile samá pozwoliła, álbo u Oycá Przedwiecznego uprosiła, áby śmiertelnego Mácierynistwá skosztowała boleści, bez których iák porodziła Wcielonego BOGA, tak ná umierającego niechciała párzyć, bo mówiła sobie: Cmi się słońce moje śmiertelnym zaciemieniem, czemuż i iá Xieźyc, iego eklipsy skosztować nie mam? *Sol obscurabitur, ergo et Luna non dabit lumen suum.* A tu się budujemy z Naysw: Mátki Bożey; mogła bez śmierci wzięta byđ do Niebá, mogła nie czuć żadnego frásunku, i bolu ná tym, świećcie, iák pierwsza Ewá, będąc w Ráiu w niewinności, á przecię zezwoliła ná śmierć, i ná żale, ná frásunki, i bole, ná wzór Chrystusow. A my cośmy nie tylko pierworodnym grzechem, ále własnemi zbrodniami tak wiele razy BOGA obrażili, gdy słusznie karánia Boże ponosiemy, nie cierpliwie to znośiemy. Trzecia sentencya jest: że Naysw: Mátká nie umarła, ále tylko zaśnęła, i smáczniey ieszcze, niż owá w Ewángelii Tábitá, *Non est mortua puella, sed dormit.* A iák S. Páwel: *Raptus est in tertium Calum,* á sam nie wiedział iákim sposobem, czy w cieie, czy krom ciała, *sive in corpore, sive extra corpus, nescio.* tak, i ieszcze wysnienitszym sposobem, i większa tájemnica Boża, działa się *extasis*, przy zesćiu Naysw: Mátki Bożey. Jeżeli zaśnęła w Ciele, przecięż i w ten czas, i potym, nigdy nie zaśypia interessów nászych, i nie trzebá icy budzić, *quare obdormis Domina?* Co się też tám śniło Naysw: Mátee Bożey przy icy zaśnieniu? rozumiem naprzod, że co *Genes. 37. Vidi solem adorare me.* Syn Boży, już w chwale swoiey zstáiac, uczynił synow ská rewerencya Mátee swoiey. I ow *fasciculus Myrrhae, adoravit manipulum ejus,* á przy tym, Niebieskie wszystkie Plánety, i Luminarze, upadały do nog: *Vidi Hellas adorare me.* Były iny sławne w Piśmie Bożym, o przyszłych rzeczách, i wesole, i tiwożliwe, iákic miał *tharao*, o siedmiu lat buyności, á potym o ciężkim głodzie.

głodzie. Ják Judic. 7. O Gedeońskim mieczu, pod Figura podpłomyką, obalającego namioty nieprzyjacielskie. Ják u Dánielá, strwożył sen Nábuchodonozorá dwoiáki; bo w iednym wyćinano drzewo, w drugim obálano státuę. I w nászey Polsce, záwołáne były sny Monárchow nászych: Naprzód, Chobrego, który widział, że iego pokolenie podrobić się, i poniżone bydź od nieprzyjaciół miało, A potym Leszka czarnego, i Białego. Ale te sny wszystkie, różnych rewolucyi upominania, nieśmáczne były. Jácbym rozumiał, że przez te trzy dni Nayśw: Pánná smáczno spála, zwłaszcza przy Niebieskicy melodyi, przy grobie iey, słyżáney od wszystkich Apostołów, zá wyrokiem Bożym: *Adjuro vos Filie Hierusalem, ne suscitetis dilectam, donec ipsa velit.* Jednákże moglá o sobie mowić: *Ego dormio, sed cor meum vigilat.* Gdy Apostołowie sen smaczny Páná JEZUSOW przerwáli, w łodce tonacy: Pánie obudź się, á ráтуy nas bo ginimy! P. JEZUS się ocucił. Ták podobno niebiespieczeństwá całego świata obudziły i przerwały sen smaczny Nayśw: Mátki. Wołały mizerye násze: *Domina adjuva nos.* Tyś iest Opiekunká nędzy ludzkich! nie zaśypiaj? *Non dormitabit, neq. dormiet, qui custodit Israël.* A oná się w tym ocuciła; *Martha sollicita circa plurimos.* A ia zkadem poczał, ná tym kończę, że trzy dni przed dziśieyszym festem, stánawszy ná tronie Máicstatu Boskiego; *Sive in corpore, sive extra corpus, nescio, DEUS scit.* Duszá Przenayśw: MARYI, ták do Pánná rzekła; *Domine, non est cura tibi.* Pánie, to ty iákoś niedbasz o ziemię! Oto Siostrá Duszy moiey, Ciáło moje, zostáło ná ziemi, i przy áministracyi, całego świata: *reliquit me soror mea solum ministrare. Dic illi, ut me adjuvet!* trzebá żeby Duszá z Ciáłem w Niebie stánęła, trzebá żeby Mácierzynski żywot i piersi, ktoremim Cię karmiła, ręce, ktoremim Cię píałstowała, prezentowały się Oycu Przedwiecznemu, á rátowały potrzeby ludzkie;

Mowię z S. Bonáwentura: *Una in Calo pro nobis sollicita, & Animá & corpore Assumpta, turbatur pro nobis, ut nos felices simus. AMEN.*

K A Z A N I E

Na Uroczystość S. BERNARDA.

*Cum sederit Filius hominis in sede
Majestatis, sedebitis & vos.*

Matth. 29.

GOrno i Páńsko traktuie slug swoich Pan BOG. I ná
ziemi i w Niebie, Apostołom náznaczył, i wybudował
Trony. Inni Swieccy, *Stantes erant pedes nostri in atrium
tui Domine*, A Fundatorowie Zakonu Chrystusowego,
Sedebitis super sedes. I ná ziemi mowię: Piotrowi, *Primam Se-
dem Apostolicam*, w Rzymie, Jędrzeiowi, Krzyżowe krzesło w
Achái, Jakubowi, w Hiszpánii, Janowi, w Ephezie, Tomaszowi,
w Indyách, Máćieiowi, w Ethyopii, Stolicę záłożył. A dopieroż
w Niebie, krom owych krzesel ná których *viginti quatuor sen-
iores*, ukoronowani siedza, insze Trony buduią, *Angeli Fabricato-
res Gloria Cali*, iáko widział *Apo. 7. Jan S. Donec Throni positi
essent*. Dla pierwszych Monárchii Chrystusowey Potentatów, wy-
stawiono Máiestaty. A dopiero położono *Solum gloria DEL.*
które opisał Izaiasz, *Vidi Dominum sedentem in solio excelso, &
elevato*. A ia się zaraz pytam: co to zá *solium excelsum & ele-
vatum*? Co to zá Tron godny chwały Bożey. W Ewángelii
mamy, że Chrystus Stolicę chwały swoiey, osadził był ná Gorze
Tabor, gdzie pokazał *magnificentiam* chwały swoiey, trzem Apo-
stołom, ále coż to zá *sublimitas*? bo Psalmista mowi: *Thabor &
Hermón à monte modico*, mále to wzgorki, ná mágnificencya Sto-
lice Bożey. A lubo tám, *resplenduit facies ejus sicut sol*, przecięż
przycmiona

przyćmiona iasność owá, i zwąc się nie mogła nayaśniefsza, *Nubes lucida obumbravit eos.* Inne ia znayduię mieysce godne Máieftatu Bożego! o którym Chryftus: *Veniet Filius Hominis cum Majestate & potentia magna,* ná ład oślátni, á gdzież tę *Majestatem Potentia sua* osadzi? *in valle Josaphat.* *Josaphat,* tłumaczy Hieronim *S. clarissimum Virum.* Jákbý rzekł: że Tron mágnificencyi Bożey, i Stolicá Máieftatu iego *in Clara valle.* Ustap słońce, ktoreś kiedyś było Stolica Chwały Bożey, *in Sole posuit tabernaculum suum.* Ustap Cherubini prerogatyw swoich, *qui sedes super Cherubim.* Ustap Niebo mágnificencyi iwoicy, *Calum sedes Domini, terra autem scabellum ejus.* Nowy ia Tron Máieftatu Bożego erygować będę *in Claravalle,* gdy pokażę, że Chryftus i Kościół swego, i swoy, Máieftat, osadził ná wielkim w Kościele Bożym, i Doktorze, i Pátryársze, Bernardzie S.

Różnie Potentaći światá pracowáli kunsztámi, i przepysz-nemi nákladámi, áby godne ostentacyi i pomp światowych wystáwili byli *Theatra.* Táak Sálomon, *fecit sibi solium ex ebore,* i mowi Pismo dále, *non fuit Thronus similis in universis Regnis.* gradusów do niego dwánaście, ná których złotolić Lwi leżeli, &c: Xerxes, Potentat Persyi, Tron miał táki, *Letus aureus, sella aurea, sub vite aurea, Smaragdinis racemis distincta,* w ktorey pyszney winnicy, opily fantazyá swojá *Bachus, Capiebat umbram.* Zás Kozdroász, zrobił sobie Dyámentowe Niebo, w którym ten ziemski Bożek, ludzkim się popisował oczom. Nero zás Tyran Rzymski; *Domum auream, & sellam gemmeam,* wybudował, ná ktorey Stolicy prezentował się Terydátowski Ormiáńskiemu Krolowi. Kárákállá Cezarz, złoty woz *Cum quadrigis argenteis,* wystáwiał, ná którym audyencye dawał. Andrzej *Imperator,* ná czterech Elefantách srebrnych, złota wieża wystáwił, z ktorey całemu Rzymowi, & *subjugatis Gentibus Imperia dabat.* *Henricus IV. Rex Anglia,* perłowa konczę, ná czterech koniách morskich osadzoná, miásto Máieftatu záżywał. A náš Władysław Łokietek, gdy się koronować kazał w Gnieźnie, ná Orłách srebrnych Tron sobie wystáwił, z tą inskrypcyá: *Aquila ponit*

sibi nidum in nubibus. Te áppárencye bywały świátówych wynioŝoŝci! Tryumfalniejszy Stefáná Batorego był widok, gdy ná weŝelu, (piŝe Páprocki) Janá Zamoyskiego; od niegoż w Rynku Krákowskim wyŝadzony, ten oŝiadł Máieŝtat: z zwy-
 ciężoney ná ten czás Moskwy, bogátemi ŝpoliałámi oŝyty, ŝtał Tron, przy którym zwiázáni złotemi łańcuchámi dwáy Cárowie, ŝzuyŝcy, ŝklániáli kárki ŝwoie. Pyszne to *theatralia*, chwały ludzkiey! ále nie doŝły *ŝublimitatem* Máieŝtatu chwały Páná B O G A náŝzego. *Jeremie 43.* ŝabrykuie, B O G Chryŝtusowi ŝwemu Stolicę, & *ponam Thronum ejus ŝuper lapides quos abŝcondi, & ŝtatuet ŝuper eos ŝolium ŝuum.* Co to zá koŝtowane kámiennie, ná których BOG oŝadził mágnificencyá Máieŝtatu ŝwego. Wiemóci ia, że drogi ow był kámiéń, *Tu es Petra, & ŝuper hanc petram edificabo Eccleŝiam meam.* Wicm czemu ŝię *in Apocalypŝi* dziwował Jan S. że ná dwunáŝtu naydrożŝzych kámienniách imionámi Apoŝtolskimi nácechowáných, uŝundował Stolicę wieczná *Civitatis ŝancta Hieruŝalem.* Wicm że Jákob Pátryárchá, dla tego przedziwny kámiéń, ná którym ŝpoczywał, koŝekrował BOGU. *Hac eŝt Domus DEI, & Porta Celi:* iż przez ŝen obaczył cudowná do Niebá drabinę, ná owym kámieniu oŝadzoná. Ale ia cudownieyŝa, ná drogich kámienniách znáyduię *in Claravalle.* A záraz pytam ŝię: Nayiáŝniejszy Burgundy Xiażę, Rodżic Bernárdá S. czym ŝię prezentował? odpowiaáda Herbarz Polŝki, S. *Bernardus pro Stemmate habebat tres lapides pretioŝos. (ŝub Stemmate Sulima)* I przyznał ŝię do tego ten S. Ociec, piŝzac *de Trinitate, tres pretioŝi lapides Stemma meum.* A ia iuż dochodzę, Jeremiaszowi, Tronu Bożego obiáwioncy mágnificencyi, & *ponam Thronum ejus ŝuper lapides, & ŝtatuet ŝuper eos ŝolium ŝuum,* ná tych to kleynotách oŝadził Chryŝtus Tron Koŝcioła Bożego, & *ŝedit in ŝolio Majeŝtatis ŝue.*

Izáiaŝ, wprzod niź ŝię urodził Cyrus Monárchá, wedlug tlu-
 máczenia *Septuaginta,* ták o nim powiedział: *Cani latranti dices, ponam colla Regnantium, ŝub pedibus tuis, & Thronum meum, & magniŝcentiam Regni mei in te ŝtabiliam.* Cyrus, z Perŝkiego
 ięzyká

język tłumaczy się *Canis*, ztąd nazwany, że gdy się turodził zaszczechnał. A tu mi przypadła dawnych kwestya ośmiu Mędr-cow świarą, na Seym uniwersalny zebranych: Co to jest życie ludzkie? *Thales Milesius*, (iako *Petricius* Doktor Krakowski in *Comitiis Sapientum*, dał zdanie swoje) *Vita hominum, labor venantium*. Życie ludzkie iak łowy, ludzie iak myśliwcy. I coś do rzeczy! w myśliwstwie znayduia się ogary, psi, charty, brytany, &c. sieci, płoty, parkany. Myśliwcy, szczwacze, łowcy. Tak między stanami ludzkiemi, mnieysze stany według proporcyi, kundle chłopskie, brytany Páńskie, indystryi doczesney tropiace, i przyćiające ogary, i wyżły. A inne zaś Piefski delikátne, nie tylko, iak owá w Ewángelii powiada, *etiam canes comedunt micas, quae cadunt de mensis dominorum suorum*, ale też i z samego Páńskiego żywia się tálerzá. Życie ludzkie ma sieci, nie tylko owe, ktore walecznemu Tymotenszowi przez sen Fortuná stá-wiała, nápedzáiać wszytkie Prowincye do mátni iego. Ale też i owe sídła, ktoremi *Aucupes Regnorum, & Venatores terra*, cudze fortuny i Prowincye sídla i łápáia. Myśliwcy ludzie, stan Gospodárski myśli o swoicy trzódzie, nie mowiac o owych co tylko *ad Patrios focos* w piecu legáia, á do cudzych kuchen i nieczystych iatek nágladáia, bo ci łowia čássem Dámy. Stan Rycerski, *labor venantium*, ale trzeba záwyc ná to, *o praeclarum Custodem ovium ut ajunt lupum*. A tu mi przychoǳi Historia Polska, Gedeoná Biskupá Krakowskiego. Do Miecysławá stá-rego Tyránna Polskiego; taká, upomináiac go, przyniosl párá-bolkę. Ze ná oweczárnia iedney Wdowy, nápadáli Wilcy, przeciwi którym záciagnęła z rożnych Miaszt, psow od iatek. Gdy w kontrákt z nią poszli coby zá tę usługe bráć mieli, odpowiedzieli, ná dzień (bo nas frodze wiele:) máło stobáranow, á *supponendum*, że wilcy, tylko codzién po kilká báránow bráli, aż gdy nieostrożnie z niemi się tárguie, iedná stára zábeczálá owcá, *O miseram gregis sortem, ubi plus tutelares exigunt, quam poterant vorare lupi!* O Cerberowie wścickli! nigdy tyle oweczárnia Oyczyzny, nie cierpi szkody; iak od wászego Syryuszá i Kánikuly.

I Święci Boży mają też swoje łowy. Mowi BOG i Proroká, *Ecce ego mittam Venatores, & venabuntur multos.* Dzikie dusze, nie ludzkie Prowincye, tak iáko Rybołowowie, *Piscatores hominum*, do mátni Chrystusowey nápedźili, *cadent in retiacula tua peccatores.* Święci Boży, zwłaszcza Apostolsey ludzie, powinni byđź, i są *Venatici*, bo to jest przekleństwo: *Va vobis canes muti.* Cyrus tak wielki Potentat, *Venator Regnorum*, á ná nim BOG funduje mágnificencya Tronu swego, *Ponam in te Thronum meum, & magnificentiam Regni mei in te stabiliam.* Nośi w żywoćie Jáśnie Oświecona Hrábina Burgundyi, Bernardá S. Mátká płod święty! á co tám slychác!

Gdy się wielcy Święci Boży rodzić mieli, i w żywoćie Má: Cierzyńskim, życia swego figurę reprezentowali; Tak Jan Chrzciciel, *quo non surrexit major inter natos Mulierum*, w żywoćie Elźbiety, *exultavit ut Gigas.* Tak Benedykt S. Fundator w Europie Zakonnych Chorow, zaśpiewał. Tak Dominik, pieśnikiem się, z pochodnią palająca Mátcę przysnił. Klára S. iák słonice ze wnętrzości Máćierzyńskich wypadła. *Andreas Corsinus*, iák wilk, w Báránká obrocony, &c. á Bernard S. *quis putat puer iste erit?* zaśczeknął głosem wielkim w żywoćie Má: Cierzyńskim. Przestrąszyły się Heretyckie *Monstra*, wilcza wściekłość odszczepiencow, boiac się, áby Doktorá S. myśliwstwo, álbo raczey myśl Doktorska ich nie wytropiła: W Rzymskiey kniei Antypápa *Leo*, Lew straszny, krzyknie hukiem brytáńskim, Bernard S. ocuśi całe Chrześciaństwo, á Schizmatycki Lew pod się ogon. O to ia dobrze rzekę: *Hac dies servo meo Bernardo Venatori, in te stabiliam Ecclesiam meam.* Nie dziwnię się, że go Robertus i Stephan Ss. Opáci, názwali: *Venatorem Animarum.* Z mlodu ieszcze, tym się myśliwstwem bawił, á nigdy ten Akteon S. w siatki zdradzieckie nie wpadł. Sliczney urodzić, nie raz szatan *tetendit resia*, przepuszczájac ná niego owe siđlá, o ktorych Eklezyástyk: *Amor Mulieris retiaculum virtutis.* Znał się ná stymie niewinności swoiey, gdy mu ia wykrásć niecnotá chciałá, krzyknął niewinny Młodzieniec, i przez sen, złodzieyki

złodzieyki mię chca rábować. Ustrolona Siostrá, prezentuje się, i spoyrzec ná nie niechce, to icy mowiac, że w sieciách ulowiona czártowskich, światowa Dámá, gnoy iedwabiem uwiniony. I tak tę, która go ulowić chciała, ulowił BOGU. Miały bydz takie czasy, które opisał Izaiasz: *Apprehendent septem Mulieres Virum unum.* A kogożby te sielá nie uwikłáły! ále *Venator animarum*, Bernard, iák ná szátáńskich znal się dobrze siatkách, iák umiał ná dzikie fantázye, Boskie rozstáwiać sieci, iák szczęśliwie, że mężow swoich, i Synow kryły żony, i Mátki, áby z Bernárdem nie gadály. Dziwny to był *Venantium*, i w mlodości swoiey, gdy Oycá, i Mátkę, Bráćia, i Siostry ulowił P. BOGU. A nád to do *Cistercium* ná ten czas pustego, do pustyni świętey kilkadziesiąt rozbuiáłych dusz, z sobá rázem przypro wádził, i ná ostry żywot, i ciężka Benedykta S. Reguły reformę przysposobil, á gorzkie życie, prawdziwie *Mellifluus Bernardus*, osłodził. Ezechiel Prorok, nápadł ná knieia, Lwów Hirakáńskich, drápieżna lwicá, porodziła lewki, którzy wychowani przy drapieży, á z nich ieden, *educatus inter leones, didicit praeda agere, & homines devorare.* Niewiedzieli co z tym zwierzem okrutnym czynić, bliskie Prowincye, záwołáli myśliwego łowczego, który *tendit super eum retia, & captus est, & adductus in caveam, ad Babilonem.* Znáłazł się okrutniejszy zwierz Wilhelm Akwitáńskie Xiążę, który Kościołom Bożym Fundácyę, Biskupóm wydziélał Stolicę, Káplánóm odbierał Kościoły, nie mogły go uskromić żadne upominánia, i Exkommuniki. Doyrzał Kościół Rzymski, *afflavitatem* Bernárdá S. ktoremu, gdy zlecił, áby tego okrutnego drápieżcę złapał, on Miza S. odpráwiwszy, Sákráment S. ná Pátynie nioższy? iák smoká owego zákháł, iák mocnego Lwá zwiázal, że padszy do nog iego, Kościółowi Bożemu zostal posłusznym báránkiem. Nie iák cud wielki, gdy Antoni Pádewski, niofac Naysw: Sákráment do tego przywiodł głupiego oslá, że pokléknęła niema bestya! to cudowniejsza, że ryczacy i nieugláskány Wilhelm, wpadł w sieć Bernárdowę, owe to sieci były, o których Pálmiista: *Cadent in retacula*

retiacula tua peccatores. Chrystusa ná Krzyżu rozpiętego prezentuiac, dziłkie, i nieunoszone fantazye łowił Chrystusowi. Drżálá przed nim Brytánnia, Drżálá Fráncya, i z heretyczálé Belgium. Drżálý Trony naywyższych Monárchów, z ktorych pospadowszy pyszni Potentaći, móstem się ślali do nog Bernardowi, ták, że zá swego życia, sto sześćdziesiąt Klasztorów *utrimq; sexus*, wyborem Krolów, Krolewiczów, Xiążąt, nápełnił, &c. Otoż Bernard *Venator Animarum*. ták wiele Chrystusowi, i Kościołowi iego, ulowił zwierzyny. A tu ia słusznie ápplikuię Izáiaszá, *Hac dices Cyro Venatori, ponam super te Thronum Regni mei, & stabiliam in Te Ecclesiam meam.* Oniaszowi Arcykáplánowi Izráelskiemu, ten pisze Pánegiryk Pismo S. *In vita sua stabilivit Templum, roboravit Ecclesiam.* Słusznicy dáleko przyznać musi Kościół Rzymski, że upadálaca mágnificencya iego restaurował, podpárl, ukrzepczył Bernard S. Wali się powagá Papiéska, á Honorius Papiész z honoru spada, skoczy ten Olbrzym ná Láteráńskie *Consilium*. Honoruślá *honori restituit*, á Kościół Boży uspokoiwszy, *Ecclesiam DEI roboravit.* Łátwo to *Minorum Gentium* ludzióm dawác práwá, łátwo pochyłé chátki, i chłopskie chlewyy wesprzeć, ále Pálác wielki, ruinuiacy się, á dopieroż Láteran, i Potencya iego w klubę wziásć! to iest dziełó Bernardowe. Nápiśál Bázyli, Antoni, Benedykt, Fránciszek, Ignácy S. posłusznym Synóm Reguły: to mnieysza! ále to dziełó Bernardowe, Papiészóm *proscribere Leges*, i poki czytáia, i uważác będa, *Libros de Consideratione ad Eugenium Papam*, (Syn to był duchowny S. Oycá Bernardá,) Poty Kościół Rzymski i Máiestat iego, w swoiey mágnificencyi zostawác będzie. A to mi przyznać, że Bernard, iest to *Fundament Ecclesie DEI.*

O Tronie Bożym Jan Apokáliptyczny to powiáda: *Ante Thronum eius mare vitreum simile crystallis.* I cóż tám po tych wodách? iużéi święci Boží *lavarunt stolas suas in sanguine Agni.* Ale BOG *solum suum exaltatum*, osadził na iednych wodách krzysztálowych. W Zyciu S. Pátryárchy Bernardá to uważám, co pospolicie mowia: *Placuerunt Benedicto montes, & Bernardo fontes.*

Antes. Benedykt ná Sublaku *sublimatus*. Bernard w wodách się płocze, i tak urodził się w Fontanie, *Fontanis natus*. Czyśty młodzieniec poszedł do Cysterny, *ad Cistercium*. Gdzie jezioro miał tak krystalowe, że gdy kogo nieczystym, i wżetecznym uczuł, kąpać się mu tam kazał, a smrody Wenery, i brudy sumnienia zaśpeconego, tam się chędożyły. To jezioro tak było cudowne, iak Silóe, w którym P. JEZUS wszystkie kalcstwa kąpał, a zaraz *exnunc* odbiegały choroby. W tym jeziorze, gdy Xiężná Lotaryngii nieczysta, (iak kiedyś Mágdalená) zkapála się, do niego przyiáchawszy, siedm węzów frogich z niey wypadło, *exiit septem demonia*. Ale to piękniejsza, że Nayśw: Mátká Boża gdy w owych krynicách, Benedyktyńskie czarne Hábity płokáli Bráćia, takie podála myślo, że się wszystkie w białe obrociły. A Synowie Bernardá S. stáli się podobni owym gołębicom, *Cant. s. Columbae super rivulos aquarum, quae lacte sunt lotae, & resident juxta flumina plenissima*. Nie dość Cisterskim gołabkom, że są białe, ieszcze S. Bernard láźnia im zbudował z mleka, *quae lacte sunt lotae*. A z iakiegoż mleka? Inne Zakony maia ze krwi láźnia Chrystusowey, *lavarunt Stolas suas in sanguine Agni*, a Bernard S. dla Synow swoich ma dwie, *hinc pascor à vulnere*, wytryskájac z Boku Chrystusowego Cisterne, *Cistercium* czyści, a druga Fontánná, *hinc lactor ab ubere*, nayniewinnieysze mleko Mátki Bożey, *Nutritia Divina*. Niewinny ten Zakon pásie, i ztań *columbae, quae lacte sunt lotae*. Jak biali w bawie, tak czyste ná duszy gołabki. Máia ná tym, *& resident juxta flumina plenissima*. Máia niezbrodzone lask Bożych *scientiarum* upuści. A co iest Bernard, *mellissimum mare*, inne morza, *maria amara*, gorzkość máia, tu samá słodycz, i nektár Niebieski, *pietatis & eruditionis*. Niech się szczyć Ambrosius swoia Ambrozya, Chryzostom złoćopłynnościa, Augustyn *tot unionibus, quot verbis, &c.* Bernard S. *alveare dulcedinis Divinae*, wszystkie słodyczy wylewa Kościołowi Bożemu, i to to iest morze, które iest *ante Thronum DEI simile crystallo*. Tron Boży i mágnificencya iego wspiera się ná Świętym Bernardzie.

Przyznáia to Tronowi Bożemu, *qui sedet super Cherubim*, osadził P. BOG Máieštat swoy, nie na innych Aniołách, tylko ná Cherubinách. Herub, co się tłumaczy *Sapiens*. Ztąd chwala Boża u Ezechiela wiozła się ná tych zwierzętach, ktore sobie zá Herby *quatuor Doctores Ecclesie*, przywłaszczyły. I tak Hieronim, Lwá, Grzegorz, Człowieká, Ambroży, Wołu, Augustyn, Orłá, má zá Herb. Jáko też i Ewángelistowie Ss. Ale zostawiła sobie chwala Boża Cherubinow, w Zakonie S. Bernarda, *qui sedet super Cherubim*. Ten Herub żadney scyencyi ludzkiey nie znawszy, (iako sam powiadał, lasy, i bory, *elementa*, a sam Chrystus to Doktorowie moi) á wydoskonalona Doktorya iego, do tego przysła, słodycza swoia, że Luter i Kalwin, odrzućiwszy inszych Doktorow, Melanctonem, przyimuia samego S. Bernarda, *propter dulcedinem & suavitatem doctrinae*. W tymci to Zakonie, *edificavit sibi domum Sapientia*, gdzie málo na siedm kolumn, ale siedmdziesiąt i siedm Doktorow *classicos*, i więcey ieszcze liczy *Tritenius*. Tu to magnificencya madrości Kościoła Bożego osiadła, bo żadne *Concilium* walne, nie stańło, bez Doktorow kilkuset *Cisterciensium*. Gdybym chciał *Theatrum* Kościoła Bożego wystawić, trzebaby mi zebrać przez czterysta lat, i więcey, S. Benedykta Synow, a dopiero Bernarda, Panuiacych Chrześcianańskiemu światu reprezentować. Stawicby się powinni na to, trzykroć sto tysięcy Patryarchow, Arcybiskupow, Biskupow, Infułatow, tak wiele Cesarzow, Krolow, i Monarchow, w Habitach Benedykta i Bernarda. Męczennikow, ktorych krew i ten Kościół poświęcony. Wyznawcow millionami, i Panien niewinnych, (bo *Tritenius* przywodzi tę Rewelacya, że za iego czasu, przez trzysta lat, żadna Dusza Reguły S. Benedykta, nie poszła do piekła. Ta tedy mnogoscia, nieprzeliczonych Synow S. Bernarda otoczony, i wojuiacy i tryumfuiacy Kościół Boży, iaka apparencyaczyni Maieštatowi Boskiemu, *Cum sederit Filius Hominis in sede Majestatis suae*. Pan JEZUS swoy Tron naywyższy opisuiac, tak mowi: *Cum exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum*. I tenże to iest Tron Potencyi twoiey, i taż to iest Ma-

iestas

Jeſtas magnificencyi Chryſtuſowey? a gdzieżeś też Panie złożył ten Tron ſwoy. Ile razy widzę Obraz S. Bernarda: widzę wſzykie Inſtrumenta Paſſionis Chriſti. Inni Święci rozebrali inne, czaſtki Męki Chryſtuſowey, Bernard, iakoby Hares Potencyi Chryſtuſowey, wſzytko to poſſedit, i ten Tron Chryſtuſow na Oſobie ſwoiey oſadził. Amen.

K A Z A N I E

Na Uroczystość

S. BARTŁOMIEJA.

Et omnis turba querebat eum tangere, quia virtus de illo exibat.

Lucæ 6.

ATo co za niedyskrecya niepolitycznego gminu! tacy ieſt poſpolita chłopska dewocya! nie może nabożeństwa. zażyć. bez gwałtownego Kąpłanow, i Oltarzǎ ſamego Páńskiego náciśnienia. Ale to więkſza, i niedyskretnieyſza *turbanitas*, że, *quia virtus de illo exibat*, iż z Páná iák z lilii wońnoſć, ták tchnęła dobroć, i moc Boża! to za to iá ſkubać; że ſilny, i mocny, to go zewſzad obracać! *Philistiim ſuper te Samſon*, dobadz mócy ſwoiey Sámſonie S. á rum ſobie uczyn! Skubia P. JEZUSA, á on cierpliwie między tłumem ſtoit! bo nie był P. JEZUS owym wrzodem, co go Cyrulicy zowią: *Noli me tangere*. Był owym Ogrodem, *Veni Aquilo, & veni Auſter,*

Auffer, perfla hortum meum, & fluent aromata illius. Im potę-
 żniejszye zawieruchy, pułnoene Akwilony, i osre Austry ná won-
 ny nápadná Ogród, tym więkſze z niego wypadáia wonie; tak
 Świętego człowieka, im bárdziej oprymnia, tym więkſzy *odor*
virtutum. To ſłowo *virtus*, w łáćinie, i ſiłę, ále też i cnotę
 znaczy. Obacza w człowieku cnotę; *quia virtus de illo.* i cno-
 tliwy, i cnotę pomnażáacy, to turbátorowie, zewszád *querebant*
eum tangere, ow uſzczypnie, ten pálcem wytknie, ten da tykt,
 ow znajdzie co uſzárpác, im cnotliwſzy człowiek, tym go bár-
 dziey ná kułaki biorá. Ják ná dobrá krew piławki, ná ſłodkie
 żiolá pſzczółki, oſy, i baki: tak ná cnotliwego padáia ſzczypawki.
 Ma ſwego, káždy Marcin S Brykcego, który święte iego ákcy
 krytyzował! káżdą krefcencya, ma ſwego wytykáczá, wytknie
 pálcem uſzczypie, czemu? *quia virtus de illo.* Táki nie ſkubia
 niedoperzá, ále gaſkę, nie obrywáia z ſośn iáblek ále z iábloni,
 i innych drzew miłe owoce; nie ſtrzyga kundlá i ſzkápy, ále
 owieczki. Skarżyły ſię ná ſwywolnych chłopców przed Boginiá
 Pomona grufzki, orzechy, i iáblonie, że inne drzewá, pókoy od
 nich máia, á one ſame otlukiwáia, obrywáia, ſzárpáia; odpo-
 wiedziano: *Bona ſemper carpuntur.* Święci Boží, ſa to Relikwie;
 więc ſię káždy o te ſwiateſci otrzeć chce. Święty był Job, áliż
 ſzátan woła: *tange eum*, o co? *quia erat Vir iuſtus.* A czáſem
 tym uſtáwicznym dotykániem, przyidzie do tego, że ze wſzyt-
 kiego odra, iák we Włoſzech czynia, gdy iákiego znáczney
 ſwiatobliwoſci człowieka do pogrzebu nioſá, iák uczynili z B.
 Koſtka, to i ſuknie, i obuwia iego porzńa, i włoſy z głowy
 oſtrzyga; tak i po ſmierci Święci Boží, reſpektu nie máia.
 Myſliſtem ſobie przedrym, że do Niebá w piękney trzebá iſć
 ſukni, pomniac ná owo: że od Wieczerzy Páńſkiej wyrzucó-
 no oſzárpanego: *Amice, quomodo huc intraſti? non habens veſtem*
nuptialem, Ale pátrzac ná dſiſieyſzego Apoſtolá Bártłomiciá
 Świętego, z ſkory odáttego, to teraz formię náuki:

W Pierwſzym

W Pierwſzym Punkcie: Kto niewinnieſzy, tego bardziej ztość ludzka ſzczypie detrakcyą, odziera.

W Wtórym Punkcie: Odartus na ſwiećcie Bartłomieja, w Niebie modnieſzy ſtroj, nad inne noſi.

Konkluzya z Medytacyą.

PUNKT PIERWSZY.

Kto niewinnieſzy, tego bardziej ztość ludzka ſzczypie, detrakcyą odziera.

CO to za zwyczaj, że gdy kto nową ſuknia weźmie, każdy go zaſzczypnie mowiac: ieſt tu moiá nitká: Nie dziwuycie ſię, że też częſem Káznodzieice, mánty, ſzárpy, czuby, i noweý mody zbytki, uſzczypną, w tych nowiznách, ieſt też náſzá nitká. Za częſu Juſtynufa Ceſarzá, przyiáchał do Konſtántynopolá *Antennus* Azyi Gubernator, który ná audyencyą Ceſarską, złotem lite wziął ſereczyą, kánakámi uſtoryzowána, (á ná niego wielkie ſkár-gi z Azyi przyſzły,) gdy go obaczył Ceſarz, ták przywitał *Plures numeramus contra te gemitus, quám in te gemmas*. Skárżacyń ſię, i ukrzywdzonym pozwolił, áby ſukni iego, káźły, káwálec ſobie udáł. Gdyby do wielu krzywdzićielow przyſzło purpur, á káždy rzekł: ieſt tu moiá nitká! nie zoſtałoby i płatká; iák w owey u Ezopá káwec ktora ſię cudzemi upſtrzyła piorkámi: *Movet cornicula riſum, ſurtivis nudata coloribus*. *Alfonſus* Arágonſki Polityk, chcąc umiárkować zágeſzczájące ſię w ſtroiách zbytki, ſekretnie Dámom i Káwálerom kazał, porobić modne ſuknie, áby w nich, ná publiczney kolácyi, u niego byli, á między páſamoná-mi, kazał pozaſzywać ſzczypawki, i owe, co ſrodze gryzą robaczki: gdy w táncu poćić ſię poczęli, nie mogli mody noweý wytrzymać. dopieroż ich oduczył nowych inwencyl, nowych ſtroiow. I w dźisieyſzych Modáliſtow zbytkách, ieſt ſzczypawek wiele! nie w jednyen iedwabiu ieſt robak, który ſumnie nie gryzie.

Prożność, ostentacya, nádętość, marnotrawność, ponęta do nieczystości, w nowych strojach, i kroiach, szczypawki to sumnienia, na ciebie wołają: iest tu nalsza nitka! co to iest sukno? tylko *detonsa pecudis stolium!* co sa iedwabie? tylko *lanificum viscera vermium!* wnątrznosci robacze iedwabnicze, co sa złote, i srebrne materye? tylko przedza ziemi czerwoney, i białey! Druga: tym szczypaniem upominają káždego: tak to bierzysz odzienie, że możesz się nie ządługo wyzuć ze wszystkiego, nągimes wszedł na świat; *nudus ad infernas stulte vehere. rates.* Trzecia duchowna szczypawka, sumnienie káždego gryzie, pytaic: w iedney, że szarży, i polżanowaniu u ciebie? duszne i cielesne ozdoby? á podobno dłużej czasem sukni na grzbiećcie, niż łaski Bożey w fercu! bąrwą na rok, á łaska Boża, co godziną się drapie! gđzież owa biała Chrtzu S. ozdoba? gđzie *stola secunda*, Krwia Chrystusowa zpurpurowana? á nád to, szczęśliwsza u ciebie koszulá, niż sumnienie! zabrudzi się támtá, to ja zaraz wypierzesz! á w sumnieniu tak wiele brudu, tak wiele robactwa ząległego, á do Sákrámentálney pralni raz w rok. Był en zwyczaj w Kościele Stárodawnym, (iáko S. Augustyn námienia) były *escania*, ztad, i nowe budynki, i nowe száty poświęćali. *Escaniare dicimus.* Co z táka ceremonia czynili, iák teraz, gły nowe Hábity Zakonnicy poświęćają, a u WW. OO. Bernárdynow, łátę zaraz przyszyła dla świętey pokory, onić sobie z Reguły, ále nam ząwsze *trists* ludzka przyszyie łatkę. W Kościele Fortuny Rzymskiej, był taki Obraz, (pisze Bissyola) Fortuná ubierała nowego Pána, á nienawisć odzierała. Tákieć nieszczęście iest, nąypocziwszych ludzi: *Quos Fortuna vestit, Invidia spoliat.* A kogo znajdziemy tak życzliwego? żeby nas szczerze w piękna sukienkę ubrał? á tyśiac takich, co człowiekowi *detrahunt!* Nie dármo poláćcinie, sławy uymá, zowie się *detrahtio.* Ják Augustus na swoich Pokoioowych nárzekał: *Unus me vestit, omnes me despoliant.* Jeden Pána ubierał, á iák powrócił z publiki, wśayscy do páłudámentu Cesarskiego, do sukien, i ozdób Cesarskich, niby się tym przyśluguiac Pánu: *Omnes me despoliant.* Była w Rzymie Cen-

Soria Lelia, krytyczna Páni: tá gdy się Rzymskie Dámy ná ákt iaki zeszły, niby to z konfidencyi, nie nie robiła, tylko wszystkim popráwowała száty, i stroie: zá co icy dziękowały. Ták czyni detrákcyá, cokolwiek upátrzy, álbo niemodnego, álbo niepolitycznego, záraz powinna poprawić, censurować, á co cięższa, uszczypnąć. A ná ten zwyczaj szczypáicey censo-ryi, żaden Polityk rozniewać się nie powinien. *Nemo irascebat-ur Roma Censori Catoni, nisi aut barbarus, aut insanus*, (mowi Petrarcha) Sa w Kościele Bożym, po wszystkich Dyecezyach, álbo Kátedrálni, álbo Kollegiat Práhaći, sa po Dekánatách Fle-bani, iest ták wiele Zakonow, á w káżdym bywáia *Capitula*, gdzie czasem i niewinny, usłyszzy kápitulę. Ná to *remedium* iest: *Si innocens es, ride! si nocens, ut corrigari vide!* Oto i w dżisiey-szey Ewángelii Najsów: Páná JEZUSA, nie tylko złość Fáry-záyska: przedtym żadłámi swemi, ále dżis światobliwość pospo-litego ludu: *quarebat eum tangere, quia virtus de illo*. A záś z modestyi, i cierpliwości człowieká dotkliwego, pospolicie się lu-dzie i buduiá, i popráwuia: iák w Ewángelii, owá *fluxus sangui-nis laborans, si tetigero fimbriam vestimenti ejus salva ero*. P. JE-ZUS pyta: *quis me tetigit?* á że icy nie połáiał, uzdrowiona ná cíele, i ná duszy. O S. Tomaszu Akwinásie pisza, że ná nie-go mruczeli Heretycy, Politycy, grzesznicy, gdy zelosé kazał: á náostátku, gdy schorzáła Niewiásta Hábitu się iego S. dotknęła, oná ná cíele, á inni, ná duszy uzdrowieni. Ták S. Ignácy, pe-regrynuiac do Rzymu, nápadł ná swywolnych chłopcow Wło-skich, ktorzy z iego łysiny żartowác, i śmiać się zaczęli: ten S. Elizeusz, bez żadney pássyi stánał ná drodze, i potey stał, pokiey się swywolni nie náćieszyli Włoszkowie, áż *tandem* obaczywszy cierpliwość iego, wszyscy do nog iego upádli, iedni iemu, drudzy Sociuszom iego, grzechow się swoich wyśpowiádawszy. *Anchi-eta Soc: JESU*, Brázylii Apostól, gdy do Pogánistwá kátechizo-wał: ieden zuchwálszy, plunał mu w oczy, á on otárszy plugá-wa flegmę, konczył náukę Chrześciánską, ná ktora cierpliwość, pátrzac ow Pogánin, upadł mu do nog, i Chrześciáninem został.

Nic moze

Nie może nikt poprawić nieprzyjaznych sobie áffektów, i óbelg, tylko święta ćierpliwóść, á tym się ćiefzyć: *Persecuti sunt me sine causa.*

P U N K T W T O R Y.

Odarty z skóry Bártłomiej, piękniey się w Kościele Bożym,
i woiuiacym, i tryumfuiacym nośi.

W Ewángelii S. postroili się wilcy, *inquit lupi rapaces venient ad vos, in vestimentis ovium.* Czemu proszę álbo nie w sobole, álbo nie w rysie? dałem gdzie indziej inne rący; teraz do máteryi záłożoney, to mówię: stroić się do Niebá trzeba, i stárąc o *vestem nuptialem*, ále nie w sobolách, i rysiąc; tylko tám w owczym odzieniu przyima, tymći kunśztrem, wilcy wniść do Niebá chćieli: *Ovile Celi in hoc amictu subire tentantes*, (mówi *Euthimius*) Niebo iest to owczárnia Boża, tylko tám same owieczki ida, ktore, dwa rázy do roku strzyga; á kiedy ie z mná swego odzieráia, káżdą *coram tondeute se obmutuit.* A kiedy ie też zabíiaia, áni rykną iák woł, áni się bronia, iák inne zwierza. Tácyć Apostołowie Ss. byli, pierwśze runo rzucili: *Ecce nos reliquimus omnia.* Drugie: *Señti sunt, spoliati sunt.* (*ad Hebraeos 11.*) Potrzećie: *Estimati sumus sicut oves occisionis.* I to iest własne Apostołom Ss ze wszystkiego despoliowanym, odártusowśtvo! a między Apostołami świętymi, naywiększy był S. Bártłomiej. Inni niewiele fortuny z siebie zrzucili: *Ecce nos reliquimus omnia.* tylko same Rybołowskie. Ale Bártłomiej zrzucił i purpurę: bo powiádáia, że był Synem Syryjskiego Monárchy, ten zwał się *Philippus*, (iákó *Messret*,) *Philippus Rex Syria Astrologus*, *Pater S. Bartholomaei*, *intuens Asfra*, *vidit, quod mundus per unum hominem esset renovandus, quod e retulit suis Principibus, quo mortuo Bartholomaeus successit in Regnum*, *sed audito Christi nomine, venit in Bethaniam, viditq. e Christi facie splendor, accessitq. ad illum, annos habens viginti novem.* Czym ućieszony

szony Chrystus, innym Apostołom poodmieniał imioná iáko Piotrowi, zowiac go *Baryona*, Zebedeuszá Synow, *Filios tonitruí*. A że w Syryjskim ięzyku *Bar*, znaczy *Filius*, zostáwił go przy tym imieniu *Bartholomaeus*, to iest: *patientia*, álbo *tolerantie*. Gdy miedzy Apostołami wszczęła się *contentio: quis esset eorum major?* powiáda tenże Author, ztad się wszczęła, że Chrystus S. Bartłomieja, *delicioribus cibis, uti filium Regis, solitus est pascere*. Innym Apostołom, klofy obrywać dopuścił, iák iest w Ewángelii, *Marci 8. Discipuli caperunt evellere spicas*, álbo im dáwał chleb ieczmienny, i rybki, álbo pieczone, álbo suche; ále żoładek S. Bartłomieja, delikátniey chował, *uti Filii Regis*. Jákże słuszną nád nim była Chrystusowá dyskretya, o iákiey też czytamy, in *Vitá Patrum*, że S. Romaná, przedtym ná świećcie delikátnego Páná, á potym *Monacham*, osobnym Ss. Pustelnicy traktowali stołem. Jeżeli ták iest, że się z purpury Syryjskiey dżisieyszy wyzuł Apostoł, więcęcy nád innych dla Chrystusa uczynił: Gdy *vellus aureum*, bogáte runo z siebie zrzucił. A zá iego przykładem, ták wiele Monárchow, i Potentatow (ktorych gdzie indziej wyliczam) purpury z siebie dla Chrystusa zrzucili.

Posłány od Duchá S. do Likáonii, która się Prowincya nazywa, *Regnum luporum*, ná Krzyżu rozbity, odárty i z skory, (iák pisze *Jacobus de Voragine*.) Wzięto Jobowi wizerko, ále przecię mu zostáwiono skorę: *Consumptis carnibus adhaesit pellicula mea os meum*. Łatwiey Jobowi Purpury z siebie zdzierać, *Scidit vestimenta sua Job*, ále skorę dáć zedrzeć, iuż też to niesłycháney rezolucyi dzieło! *Levit. 1.* Naymilsza była ofiára; *extracta pelle hostia artus in frustra concidentur*. A tá iák BOGU womeciaca, kiedy Bartłomieja okrucieństwo z skory odárszy, przybiwšy do Krzyża, potym głowę ucięto, (iák *Jacobus de Voragine*.) Sławiemy Jozefa Egipskiego, że gdy go nierządnicá zá płaszcz porwála, i płaszcz, i sławę swoię ná czas w ręku iey zostáwił. A cóż dopiero, sławić iák potrzebá dżisieyszego Apostołá, że okrutney tyránii zostáwił skorę swoię. Te Prowincye pozyskał Chrystusowi, które się naybogáćiey stroia, Likáonia, Arme-

nia, Indyja, á z kąd naybogátsze przychodza kleynoty, i máteryje, tám ze wſzytkiego odárty! Jeſt przyſlowie Greckie: *Ovis vivens unam vocem habet, mortua multiplicem*. Nie wiele beczy owcá zá życia, ále po ſmierci głoſu dobywa, rogi noſi ná ſurmy: *cornua ad tibias, fláki ná ſtrony, inteſtina ad chordas, á ſkory ná bęben, cutim ad tympana*. Przetoż wielka to w Niebie chwála, że Apoſtółowie: *Æſtimati ſunt oves occiſionis, ſecti ſunt, in occiſione gladii mortui ſunt*. Bártłomiej, ſkorę ſwoię ná głoſne kotły, ciało ſwoie wyciągnione ná Krzyżu, iak ſtronę ná wyborney lutni oddał BOGU. Chryzolog S. mowi: *Factus eſt tympanum Bartholomaeus Cali*. Bo tá ſkorá odárta, ieſt ná pobudkę wſzytkich robiacych ná Niebo, ále teſz i ná záſtráſzenie ſadow Bożych. Zyská Heretykow Czeſkich Herſzt, i Wodz rozboynych, kazał ſobie po ſmierci zedrzyć ſkorę, i obrocić ná bęben, áby grzmotem iego, ſtracháło ſię Chrzeſciánſtvo. Ináczey S. Bártłomiej deſtynował ſkorę ſwoię ná echo dálekie; *in omnem terram exiit ſonus ejus, á tym odgłoſem, iego pácyencyi, trwoſza ſię Poganie, przerażáia ſię Heretycy, á Niebu wielki applauz czyni*. Plutarchus piſze experyencyá, że gdy bęben báráni podle wilczego położy, ſkorá ſię ná wilczym puka; Wilcze ſkory záiadłych ná Koſciół Boży beſtyi, trwoſza ſię, okrutnymici od nich poſzarpani pázurem: *fera peſſima devoravit*, zoſtáwiwſzy Koſciółowi Bożemu *veſtem Polymitam*, S. Apoſtola; która ſię iáko ſzczyći Koſciół wojniacy, dopieroſz tryumfuiacy. W Niebie: gdzie ieſt *Sedes juſtitie remunerative*, káždy odbierze *centuplum*, w tym gátunku, i owszem dáleko wyſmienitſze, które dla BOGA porzućił. Ztađ wnoſi (dowćipny á *Palatio*,) że naypićkniey, i naybogáciey S. Bártłomiej w Niebie ſię noſi, bo zá ſwoię ſkorę ma ſto nád innych Świętych wybráńſze liberye. Między innemi kálmniami zárzucono teſz Jobowi: *Nudos ſpoliaſti veſtibus*, oczywiſta porwarz! któż nágiego z koſzule odrze. Origenes mowi: *forteſſe amiſſum nudo non prabere, ablationem, ſpoliationemq; nuncupavit*. *Spoliatur enim ut raptor, qui nudum non induit*. Ale to obowi nie ſłużyło, który o ſobie mowi: *de velleribus ovium meo*

arum, calefactus est pauper. Nie tylko Synom piękne sukienki sprawował, i Corki stroił, nie tylko czeladzi białwę, i odzieży dawał, ale i odartych okrywał. Tych czasów naszych, to się prawdzi: *Nudos spoliasti vestibus.* Officerowie stroją się, a ubodzy ludzie nago chodzą. Dra ubogich z skóry, a to iak? nie, ma drugi tylko skórę chleba, wydłaziła, to z skóry łupia. Nie darmo najwięcej po wsiach Bartkow, bo co chłop, mowiemy, *Bartek ze wsi*, bo ich z skóry łupia, zaściagi i rekruty, z ubogich ludzi zściągają skórę. Wyrażała to Dragańskie bębny, *dra, dra, dra*, i inne stany miała swoich odzieraczów. Władysław Xiążę Rawskie IV. poiał był Xiężniczkę Mazowiecką Gryzoldę, (pisze Długosz *in Manuscriptis*, / Udano przed Xiążętami Mazowieckimi, którzy działami swemi podrobnieli byli, Mazowieckie Powiaty, że Xiążę Rawski, bić najmilszą ich Siostrę, wybierała się na pomnik, z pocztami swemi Xiążęta do Rawy. Dała znać Władysławowi o Wojskach następujących, i o przyczynie takiej wojny. Wyiachała przeciwko Braci swoicy, pomieniona Xiężna o kilka mil, a zrozumiawszy, że była potwarz, tak ułagodziła zagniewane Xiążęta: powiadać, że każda Białogłowa ma dziewięć skor, i jeszcze mi Mąż moy i jedney nie zdarł, ale gdy dziewięta drzeć będzie, dopiero w ten czas o ratunek zebrać będą: a teraz proszę w Braterski sposób, z Mężem moim do siebie. Rozśmiali się Bracia, a wojna się bankietem skończyła. Inaczej się teraz u nas dzieje. Matka naša Ojczyzna, nazbyt ma wiele skor, bo i każdy odziera, a niewiedzieć, kiedy teźte zdzierstwa, ostatniey dopyta się skóry,

Konkluzya z Medytacya.

Pokloniwszy się BOGU ta adoracya, która czynił S. Bartłomiej, *centies de die, & de nocte genua flectebat*, (pisze Maffret.) Medytuję o tym sobie, o czym S. Chryzostom, że odarty z skóry Bartłomiej S. nie kontentował się tym okrutnym taktem; *Omnis turba volebat eum tangere*, i jeszcze, i o to prosił, iak Jędrzey S. kiedy

kiedys, aby go i do Krzyża przybito. Tak ten Święty, *non uno desiderabat Martyrio mori*. A nad te dwa okrucieństwa, ieszcze i poddał pod miecz głowę swoją. Inni Święci Męczennicy, *Secuti sunt, lapidati sunt*, ukamionowani, ukrzyżowani, pościnani, iednym Męczeństwem z tego zehodzili światá. Ten Apostoł *omni genere Martyrii* chciał przyozdobić, i siebie, i Niebo. Rad bym weyrzał w Niebo, i obaczył między Apostołami Ss. w iákim też honorze zostać Bártłomiej? poznać go będzie przez całą wieczność nad innych! widzieć będzie innych: *qui lavaverunt Stolas suas in sanguine Agni*. Ale ten, który stokrotnie nagradza, w świętey wieczności, specjalniejszy nad innych stroy wymyśli Bártłomiejowi. O niecierpliwości nasze! słowko dotkliwe, niewygodá, i pchła samá dokuczy! narzekamy, *Noli me tangere*. A Święci Boží, im więcej cierpieli, tym więcej pragnęli. Skorá ná mnie drży, gdy ná obłupionego z skory Bártłomiciá pátrzę, á postáremu, trzebáby i z skory wyskoczyć do Niebá, o delikáckie ciałka nasze! zaciąć się w skórę dyscyplina ciężko! á Bártłomiej podał skórę swoją ná Męczeństwo! Przynamniey wzdrygájąca naturę ná to náprawiam, ná co Apostoł *ad Colossens. Expoliantes veterem hominem cum actibus suis*, aby się wyzuć dla miłości Chrystusowej, z zástárzających nałogow, z których ciężey czasem wyzuć się, niż z skory cielesney. Upomina P. JEZUS: *Esote prudentes. sicut serpentes*. Madrość wężowa w tym chwala, że co rok, stára łuskę z siebie zrzuca, tak i nam potrzebá odnawiać skórę swoją, pokutnemi Sakramentámi, i uczynkámi. O Węgorzách pisze, i o innych rybách w Pliniuszu, że iáko ná ziemi ptástwo, v. g. Orzeł, *Renovabitur ut Aquila juvenis mea*, tak i domowe ptástwa wypierzają się, zrzucając z siebie zástárzające piorá, Jak i owieczki, zrzucając zástárzającą wełnę. Tak też i nam trzebá odnowić, porzuciwszy stáre nałogi, życie nasze. A gdym wspomniał o rybách, muszę i to przypomnieć, co S. Theodorús o S. Bártłomiejui pisze: *Cum ejus corpus projectum esset in mare, tum quatuor Martyribus non petiit fundum, sed natabat, wrzucone w morze Apostolskie*
Ciało,

Ciało, ze czteremi Męczennikami, iego Uczniami, pływalo. A przedziwnym sposobem; *quatuor Martyres antecedeabant eum, & ille postremus, ad Insulas Syclia ad Liparam.* Płynął ten wielki Apostoł za Męczennikami, iak wielki wieloryb za mnieyszymi Delfinami morskiemi. A gdy się inni Męczennicy daley zapędzili, on przypłynął *ad ostia Tyberina quatuor Martyribus, alio se natatu vehentibus.* Przyjął go Biskup Hostyenski, upomniony od Anioła z wielkim aplauzem, gdzie dlugo spoczywał, zrozumiawszy tę chęć iego, że tam chciał położyć kości swoje, gdzie wszyscy Apostołowie leżą. To zaś Polakom pocieszna, że niechciał gdzie indziej leżeć, przywieziony *ab ostia Tyberina* ku Rzymowi, tylko zawnawszy okręt do tej Insuly, na ktorej Cesarz Otto, zbudował był Kościół S. Woyciechowi naszemu, na iedney Insule Tybru Rzymskiego, i tam on *occupavit Templum Sancti Adalberti*; to pisze Messret. O iaka to konfidencya do Polskiego naszego Pátrona! że sobie iego Kościół za swoy własny przywłaszczył. Ustąpił Woyciech S. tytułu swego Kościoła, Apostołowi, ale on też, rozumiem, wziawszy konfidencya do Narodu naszego, mocą Apostolską nie dopuści tego, aby *omnis turba* wszelkie Narody daley szczypały, drapały, i żdzierały Polskę. Święty Apostole weź nas pod protekcya swoia, a nie day nas daley z skory lupić. Amen.

K A Z A N I E

Na Uroczystość NARODZENIA

Nayświętszey Matki Bożey.

De qua natus est JESUS.

Pomieszała nam Nabożeństwo nasze, Ewangelia S. My chcieli Nowonarodzoney Dzieciny uczcić kolebkę! uszanować Święte Niemowlę, a Mátusz powiada, że już jest Mátka! a to co? *Nondum puella, & jam puerpera!* ieszcze się w pieluszkách kwili, a już Synow powiia! Prędkoś nam zaczęła Mátczyć niewinna Dziecino! Synac to Bożego sprawa! który nie kontentuiac się Oycowskim łonem, do Synowstwa się już twego wprasza! już mu smakuia pieluszki! gdy Mátkę swoją w kolebce widzi. Pásuiac się Anioł z Jákobem nad świtaniem, krzyknie; *Dimitte me, jam enim ascendit aurora.* (Gen 32.) Ták właśnie gdy z Ioná Oycowskiego Syn Boży obaczył wschodzaca ná świat Jutrzenkę, prosił się Oycu swemu: *Dimitte me, jam enim ascendit aurora.* trzeba żeby Słońce powstało, gdy Jutrzenká wschodzi. Chciałś nas ubiedz do Máćierzynstwa Nowonarodzoney Mátki Synu Boży! poczekay ieszcze do lat piętnastu! My tę Dziecinę już za Mátkę znamy: *De qua natus est.* Przeklina takiego Job, któryby nie widział wschodu rodzacey się Jutrzenki: *Non videat ortum surgentis aurora.* (Cap. 3.) Pragnęli Oycowie Ss. południe widzieć Słonecá sprawiedliwości: *Abraham desideravit videre diem meum.* już się świat tego dnia zaczął! a ja rozumiem, że z otchłani piekielnych, *Ex tenebris umbra mortis* wypadli, i temu się światłu przypátrowáli, *Videamus ortum surgentis Aurora.* Obstąpili kolebkę, iák kiedyś Sálomo.

Sálonomowa: (Cant. 3.) *En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt.* Więccy tám Mocárkwa Bożego było z Gábryelem; co się tłumaczy, *Fortitudo DEI!* Miała skrzyniá przymierza Páńskiego, tę ássysteneyá, że iey Cherubini strzegli; á tu nowego Testámentu *Arca*, w Domu S. Joáchimá złożona; iákich nie miała ássystencyi Aniołów Bożych. Pochlebił Juliuszowi Cesarzowi Póetrá: że gdy się urodził, Bogowie sami kolebkę iego luláli: *Nascere Magne Puer, clara Deum soboles*, dopieroż Aniołowie Ss. spiewać musieli: *Nascere Magna Parens*, &c. krzywdę nam Ewángelistowie Ss. uczynili ciężką, że o Nayśw: Pánni Národzeniu, cále nie nie nápisali. Wielkie urodzenie, głośny to dzwonek. Rodzi się Lámechowi Nòe, áż od ápplauzow cieszy się ziemiá: *Iste consolabitur nos, ab operibus, & laboribus manuum nostrarum, in terra cui maledixit Dominus.* (Gen. 5.) Rodzi się Jan, *Vox clamantis*, głośny dzwonek, & *in Nativitate ejus multi gaudebunt.* Rodzi się S. Boromeusz w Medyolánie, dzwonice brzęmiały. Rodzi się *Carolus V.* Arsenály wojenne, i cekauzy Hiszpáńskie, odgłos dáły. Rodzi się Władysław *Varnensis* Jágiellonowi, febrna kolebká, która przysłał Witolt Xiazę Litewskie Brát iego, samá się kołysała, i echo wydawała. Ambrożemu dziecięciu, brzęczały koło ustek pszczoły, ápplauduiac Miodopłynnemu Doktorowi. Przy S. Hugoná kołysce, symphonia Anielska slysána. A o Nayśw: Dziecinie, Ewángelistowie milczali! Wspomnieli nieszczęśliwą *Herodú Natalem Canam!* dotknęło Piśmó Boże Izááká národzenie, *Fecit Abraham convivium, in die ablactationis.* Kroniki Litewskie Lizdeyká sławia, że w gniazdzie swoim Orły go kołysały! A o Národzeniu Nayśw: Mátki wszyscy zámilczeli. Zábawił się Mátheusz ná Národzeniách Izááká, Jákobá, i Dáwidá: *Genuit, genuit, genuit,* &c. tak wiele rázy. A o Nayśw: MARYI, cále zámilczał. S. Dámáscen z Doktorow Ss. námienił (com powiedział ná Świętá ANNĘ) inși omomieli: bo tak sobie myśleli: *Generatio nem ejus, qui enarrabit.* bo nie náturá, ále láská tę Dziecinę rodziła. Ja inśza rácyá dáię, że się nie Dziecina ále *de qua Natm est DE-*

US JESUS Márka zaraz urodził. Niezrozumiałe to też urodzenie, rodzić się, i zaraz rodzić. Przed kilkanaście lat, w drukowanych gazetach, że (zda mi się we Włoszech,) urodziła się Dziewczynka, i zaraz (o co między Medykami i Filozofami, wielka dysputa była, i jakim to mogło być sposobem) urodziła Dzieciatko żywe, które, przez kilka dni tak karmiła, że matka owe niby Matkę, a owo dziecko, dziecinę, piersiczkami swemi karmiło. To było *Natura prodigium*, a tu zaś co *supernaturale*! Wiem że Apostoł Chrystusa nazywa *Primogenitum in multis fratribus*, ma Najsów; MARYA Synów wiele! godnością ma pierworodne prawo Syn Boży. Ale drudzy Bracia, i my niedźni, mamy prawo dawności. Po piętnastu lat urodzonej Panny został Synem, Syn Boży; a my jeszcze w kolebce, uznawamy ją za Matkę. Arystodemefowi (*teste Herodoto*) gdy się urodziły bliźnięta, Krolowa powiedzieć niechciała, któryby z nich był pierworodnym, i z tym Dziedzicem tronu, upátrować Senat kazał; ktoregoby traktowała delikátniey Krolowa, (boć i o Orlicy pisze; że, które Orle pod sercem kładzie, z tego potym Orzeł mocniejszy) i z tym obrano tego Dziedzicem tronu. Gdy Tamar w Pismie Bożym, urodziła bliźnięta, były się w żywocie o *primogenita*. Zaram, to jest *Oriens*, wprzód wyciągnął rękę, która mu szarłatna nić obwiązano. Ale się *Phares*, to jest *Miser*, wprzód narodził. To się właśnie z nami stało; wprzód Ociec Przedwieczny, intencye swoje destrynował, do Macierzyństwa Najsów: MARYI na Syna swego jednorodzonego. Ale miserya naszą, *Phares*, *Miser*, wprzód do kolebki Najsów, Dziecinę przypadła, i tam się odrodziła. I my iścieśmy Synowie iey, tylko że po tym poznać, że nas delikátnie piastuje. A niechże na pościechę naszą dziś będą Pánegirku terażniejszego to propozycje, że dziś Narodzenie nasze.

W Pierwszym Punkcie: *Dzien dziś Narodzenia Fortuny naszej.*

W Wto.

W Wtorem Punkcie: Poprawię się, urodziło się dziś życie nasze.

PUNKT PIERWSZY.

Dzien dziś Narodzenia Fortuny naszej.

PROstotą Polska, i Nabożeństwo Gospodarskie, dziś Najsze Pannę nazywają Siewną, i od tey uroczyfłości, swoje zaśiowają role: ráczyby (iákom mówił ná Waiebowzięcie iej:) Zielną iá názwać, álbó Kwietną; kiedy *florae apparuerunt in terra nostra*, gdy tá Lilia w ziemskim ogrodzie; gdy tá látorośl: *Egredietur Virga de radice Jesse*, w Názaretckim wynika Ráiu. Inne kolebki sá pełne kwicčia, *Lectulus noster floridus*, ále owego: *Spes in herba*, więcey nádźici, niż potym pożytku: iákom owe w winnicy drzewká: *Sperabamus uvas, tulit labrusca*. Jákom Libáński Ogród, *Spes Libani*, & ecce *carduus*. Coś obiecował, áż się urodził oset. Ták nádźicie ludzkie, w ich Dziatkách pokázują, niby tulipany, áż chwast, pokrzywá! Kolebká Najswiętszey Panny, pełná żniwá, i násienia: *Venter tuus acervus tritici, circumvallatus liliis*. Nie dla czegoć innego *Septembrem* & *Autumnum*, obráá Narodzeniu swemu! *Nascitur, & mundus cum illa renascitur*, (mowi *S. Servius*,) w ten czas kiedy świat stworzony: *Olim hoc tempore, sub Eva facta est Mundi creatio, nunc sub MARIA recreatio*, (*S. Dámáscen*) w ten czas *in Septembri*, (iáko *Salvianus* dowodzi) z innemi rzeczámí stworzonemi, flánełá ziemiá, ále iákaż? *Erat terra inanis & vacua*. iészce nie zaśiana; ále dziś gdy się rodzi *gratiá plená*, flusznie się nazywa Siewną; bo pięknie *S. Názýánzen* mowi: *Nunc in Puellá Virginitas, in Viduá castitas, in juvenibus pietas, in toto Orbe feritur felicitas*. Zásiewa wsfytkie stany, i cnotámí swemi, i wsfeláká szczesliwoscía. Gdy się tám rodziłá Pállás, báłálá Póétowie, że perlámí zaśiewáło Niebo role, ktore, złoty deszcz polewał. Teraz prawdźiwie, gdy się tá *Pallas Divina Mátká*

przyszła 'Madrości niestworzoney rodzi: *grandinat gemmâ riguoâ, Celum depluit auro.* O dziśieyszym Święcie, dobrze mówi Hugo Kárdynał: *Non tam Virginis MARIE, quàm nostræ felicitatis natalitia celebrantur.* Coż po święcie było, gdy ná nim tylko *Spina & tribuli*, przeklęctwem Bożym zaśiane się rodziły dziś, złote czasy, fortune dni, i samo szczęście, i jego prawda i istotá: *Veritas de terra orta est*; wyniknęła. Pośpolitych ludzi tryb życia, i procederow, iednáki co i Ogrodow, láłow, i potokow. Wprzód Aáronowá láská zakwitnęła, toż kwiát wypadł, toż frukt wydała, (*Num. 17.*) *Germinavit Virga Aaron, & turgentibus gemmâ, eruperant flores, qui foliis dilatatis in Amygdala deformati sunt.* Ale inákszy Naysw. Pánny wzrost był, *Egreditur Virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet,* w samym początku i kwiát, i owoc. Życie ludzkie iák wodá; *omnes quasi aqua dilabimur*, nie zaráz. Wisła Wisła, máia i naywiększe rzeki, swoje źrzodelká, toż potoczki, toż niezbrodzone nurty, sam tylko Egipski Nil wielka rzeká, początku nie ma we źrzodle: *Nili originem nemo querit.* Tá Naysw. Dziećciná tylko się urodziła, zaráz MARYA, to iest niezgruntowane morzá, w których się i perły, korale, i bursztyny rodzą. Życie ludzkie, iák dni światá, nie zaráz południe stánęło, wprzód zorzá zaránné, świt, iutrenká, wschód, i południe, ták też i światobliwość ludzka, *Iustorum semita sicut lux splendens, procedit, & crescit in perfectum diem.* Albo iák o *r. Genes.* Moyceśz opisał: *Factum est vespere & mane, dies primus;* á południá nie widáć. Inákszy wíchód ná ten świat dziśieyszey Dziećciny: *Factum est signum magnum in Celo, Mulier amicta sole, &c. zaráz w południu láski Bożey zrodzona.* Pytáć się o innych kolebkách: *Quis posuit sunas Aurora diei, Tu ortus in meridie,* że rzec się może; *in splendoribus Sanctorum, ante, & supra Luciferum genita.* Gdy się August Pierwszy ná ten świat ukazał, *tres soles una peperit meridies,* bo trzy słońcá w iednym południu w Rzymie widziano! Gdy się rodził Herkules, powiádano: *Una nox non poterat parere Herculem.* przez trzy nocy, ále iák się też urodził, zaráz miał

trzy lata, i o wielkich ludziach powiadają, *tales parvum facula*.
 Wiećcie? wiele miała lat *primogenita, ante omnes creaturas*, wię-
 cey niżli pięć tysięcy lat; bo się albo razem z Ewą, albo przed
 Ewą jeszcze urodziła w destynacyi Boskiej zkoncypowana, Naysw:
 Dzieciną. A co w kolebce Ernegildy Szockiej Krolowy znale-
 ziono: *Inventus annulus cum sculptura, & elogio, Filia, Mater, &
 Regina Regum*. To Naysw: Panny kołysce przypisać trzebá:
Filia, & iam Mater felicitatis nostra. Ten potoczek wszystkich
 áffluencyi szczęśliwych żródłem, i zarybkiem, ten kwiatek wszyt-
 kich Hesperydów szczęśliwych zaśzczepieniem, ten świt! wszyt-
 kich splendorów, i słońców południem! A kto kiedy we mgnie-
 niu oká wojská i obozy stawił? werbować ie długo i rekruto-
 wać trzebá. Pyszno trzasł ziemiá Pompeius, gdy miał oboz
 stawić: *quoties pulsabo tellurem, tot prodibunt exercitus*, manie-
 sza speza to czyni Naysw: MARYA! *Qua ascendit sicut Aurora,
 sicut acies ordinata*. Co to za izyki takie? mowi S. Bernard:
Praordinatorum ad Cælum, acies est fortunata. Wszytkie się szczę-
 ścia nasze przy iey łózczechu uszykowály. Gdy Jedynaczká Ty-
 ryjska *Cyrtippe*, po zmarłym się Krolu rodziła: osieroćiałe Wo-
 ysko, obwinawszy iey kolebkę choragwiami, podniósłszy ją wo-
 ląło: *Nata est Mater Patria, & felicitatis Tyrionum*. Tym dziś,
 nie tylko Rycerstwo Polskie, ale i całego Chrześcijaństwa obozy
 ápplaudować powinny. Jáko też nazwać nowonarodzona w
 Domu iákim Corę? w światowych Pálacách rodzacy się Brá-
 ćcia pospolicie dają imię *Melancholia*, iák *Cantic. 8*. stąegli ná
 kolebka siostrzenska: *Soror nostra parvula est, & ubera non ha-
 bet, quid faciemus?* Melancholia, co czynić z Siostrą? gotować
 posąg! kleynoty kupować! ná modne stroie łożye! Káwálerów
 sprowadzać! kolácyę sprawować, Kápelle chować, ássystencyę
 oboiey płci, i dwory podejmować, kárety, i cugi złoćiste ku-
 pować, to słuszna Bráćci melancholia! Po Syryácku Siostrá
 zowie się *Mus*, wywlecze z szkatuły złoto, wywlecze kleynoty,
 wywlecze substáncyę ná posagi, áż Domowi melancholia! Miał
 Zólkiewski Hetman grzecznego Syná, ale się záiakał, gdy mu się

Corká urodziłá, spytał Syná, co się tam urodziło? nie mogąc prędko odpowiedzieć, Sio, Sio, Siostrá, á Hetman rośmiałwszy się, dobrześ powiedział Synu, Sio, Sio, Sio, bo będziesz się musiał oganiać przed konkurentámi, iák przed muchámi (Jaczeński) kázda Corká w domu melánochliá: zkąd kiedy ia wyda-
wáia, ten ákt ofiátni zowie się weselem, że álbo Oóiec, álbo Brát, pozbyli z domu melánochlii. Inne światowe Cory w Domu frásunek. Ale dżisieysza Dziecińá, w Domu Troyey Przem: wielkie wesele! stánawszy nád icy kolebka Troycá Przem: z wielkiey rádości Duch S. rzecze: *Quid faciemus Sorori nostrá?* á Syn Boży *Parvula est*. O gdyby prędko urośła, pokwapiłbym się co prędzey do icy żywotá, i do icy pierśi: *Non frustra solliciti de uberibus, quia Filius DEI, iam desiderabat, Maternitatis ejus lacte nutrirí*, (mowi uczony Oliva) Jeszcze poczekay Synu Boży tych delicyi, i tey fortuny: *Delicia mea cum filiis hominum*. Ale uśtap, mizeryom nászym do tey kolebki mieyscás tam zwołamy: *Mater nostrá est, & jam ubera habet*. Gdzie się fortuná urodziła nie pytam, bo by mi odpowiedział *Julius Capitolinus: Fortuna cauponatur totam vitam*, w kárczmie się Fortuná urodziła, znáć to po kosterách kárczemnych, ktorzy uśtáwicznie w Austeryách hultáiac się, losami i kóstkámi, kártámi, i wárcabámi kosteruiá; tákich wytchnął Izáiasz 65. przeklináiac ich: *Qui oblití estis montem sanctum meum, Va! qui ponitis fortuna mensam, & libatis super eam*, rzucáia losy Fortunie, á przy nicy, ley, rozleý kárczemne. Choć Pogánie, przecię po Filozówsku z Aten wypędzili Fortunę: *Fortuna & casus non est sapientis*. Ják zpoliryczáła Fortuná, gniazdo sobie záłożyła w ośi, álbo kole; zkąd się pieczętuie kołem. *Villegisus ex Rotario Elector*, pámiętaiac czym był przedtym, to iest Kołodzieýskim Synem. Fortunie swoley przymálował, i *Moguntinensi Electoratus*, koło, którym się pieczętuie dorad, i mawiał, *in Domo Rotariorum nata est Fortuna*. Jákże i u nas w Polsce u Piaśń, Monárchow nászych Protopláśńá; urodziła się Fortuná w Piaśńe Kołodzicia Kruświckiego, ktorá Polskę przez

kilka set lat, i tryumfalnie woziłá, i roznemi rewolucyámi kręciłá, obracáá, i czasem wywracáá. Niektóra fortunę złożył w ręce Bożej Dáwid, i że mu się tam i urodziło, i wychowało szczęście jego, powiáda: *in manibus tuis sortes mea*, w ręku Bożych, káżdego pocziwego fortuná. I ztad dobrze Seneká mowi: *Bonorum à Diis fortuna est; malorum ab eodem casus*. BOG rozdáie, dobrá swoje ná ludzic, rzuci z ręki prawey dobrodziejstwo, ná leno pocziwego człowická, to tam się urodzi fortuná. Rzući lewa ręka ná ręce marnotrawniká, to się obroci w przypadek, álbo *casum*, to iest w nieszczęście. iák owá substáncya Ewangelicznego Oycá, u młodszego Syna, obrociła się w marnotrawstwo; á u stárszego robotnego w Domu Oycá swego, we wsáytko dobre. *Omnia mea, tua sunt*. Nim okrucieństwo Zydowskie rzucáło losy, ná Chrystusowey sukni: *Et super vestem meam miserunt sortes*. Nim Apostołowie ná Elekcyi Máciiciá S. *Cecidit sors super Mathiam*. Naypierwszy był experiment fortuny nászej przy kolebce Nayswiętszey Pánný. *Ibi felicitas nostra nata est in manibus MARIE sortes posita sunt*. (mowi Richardus) O iák wiele Świętych Bożych, á prawie wszyscy wybráli Fortunę z tey kolebki, iák z szkatuły nicoszácowáncy skárbow Bożych! piękna (iákó Nádázy, piše) inwencya bylá S. Richárdá, ktora praciá nász Lancicius, i inni: przez Oktawę dzisieyszego Świętá próby swoje o rózne cnoty w kolebkę wyrobioná Naysw: Dziećiny rzucáli, á ztamtad dopiero szczęściem, á oraz błogosławieństwem tey Dziećiny Nayswá wybieráli: *In manibus MARIE sortes nostra*.

PUNKT W TORY.

Wrodziło się dziś życie nasze.

Zaczyna dzisieysza Ewángelia Mátheusz S. *Liber generationis*, iákby to iákas z Drukárni Niebieskiej wychodziła Księgá: *Auctore DEO*. Inwencyi Boskiej concept to wysoki; *Nondum erant abyssi; & ego jam concepta eram*. Co to zá nowe apóst,

AAA

123

tak dowcipne? *Liber generationis!* Aristoteles wydał *Librum de generatione*, ale tenże traktat, oraz *de corruptione*. Tu zaś generacye, *sine corruptione*. W tey się Księdze żaden mol nie zalagł, chyba ow robaczek: *Ego vermis & non homo*, pieluszki, za kárty, kołobkã za bibliotekę. Jest w Kongregacyách naszých *Album* Księgã nãzwana, w ktora się wpisuiã Słudzy Naysw: **MARYI**; ale też i przydano: *Liber generationis*, dochodzę sekretu; nowourodzonych Dzieci, po Chraście S. wpisuiã w Księgę Páráfie, ktora i Metryka zowia: z ktorey Księgi legitymacyi, poczeiwości, i czãsem Szlãchectwã dowodza: Nie trzeba pisać inszego Genetliãku nowonãrodzoncy Pãnnie, tylko że jest Metryka Niebã. A kto się z tey Metryki nie wywiedzie **BOGU**, iuż to *illegitimus*. Co jest Niebo? pytam: odpowiada Psalmista: 103. *Extendens Calum sicut pellem*. A Tomasz de Villa nowa czyta: *Sicut membranam*, Niebo jest to przywilciow Boskich wielka Kãncellãrya; gdzie wpisuiã imionã *in terra viventium*. I z tadci *Luce 10*. Apostołom rzekł Chrystus: *Gaudete, quia Nomina Vestra: scripta sunt in Calo*. Nã inszym Regestrze pisza owych, *Jerem. 17. Recedentes à te in terra scribentur*. Przeprowadzili Fãryzeuszowie, (ktorym rzekł Pan: *Vos ex Patre diabolo estis*) grzeszna duszę, aż Chrystus *scribebat in terra*. Co takiego? imionã hultãyskie, *Abortivi tui in terra scribentur*. Nie dãrmoć nã swã biedę Zydzi, w ręce Chrystusowe, przy Kórónacyi cierniowej dãli *Arundinem*, (bo *Judaei arundine scribere consueverunt*, *Eusebius Gallicanus*) *illudentes fecerunt, nobis autem Magni Sacramenti significatio est; sceptrum datur ex arundine, ut iustos in Calu, peccatores in terris scribat*. W Moskwie byla Księgã, ktora sławorodna zowia, (*Guagninus*) że w nię sławne, i wysłuzone Fãmilie wpisowano: Zkad obyczaj stãrodawny był, że żaden, ani do nayiãśnieyszego Wieliczeństwã, ani do dumnego Boiãrstwã, ani do inszey szãrzy preystępu nie miał; ktoregoby Anteccessorow imię, w tych Księgách nie bylo. W Monãrchii zaś Niebieskiej jest Księgã *Liber vite*, gdzie naprzod *In principio libri scriptum est de me: Ego sum Alpha & Omega*.

I owo słowo; *Verbum Caro factum*. toż dopiero Apostolskie; Imioná: *Nomina vestra scripta sunt in Celis*. Toż *ex omni tribu Isráél, duodecim millia signati*. A dálej w rey Metryce: *Ex omni tribu & lingua. Beati, quorum Nomina scripta sunt in libro vitae*. A co to zá *Liber vitae*? *Liber generationis* dzisiejszy, & *regenerationis*. W którym kto wpisany, ten iest Syn życia wiecznego. Ják nápisana literá ná pápierze, iest Corká pápiery: tak w Księdze żywotá, nápisani ludzie prawdziwie żyją. Wydána dziś Księgá żywotá, do ktorey wpisuiac się wszystko Chrześcianstwo, zostáie Synámi prawdziwego życia, á dziś ich rodzi *Liber generationis*. Co to iest, że Ewángelistá rodzenie Páná JEZUSOWE opisuiac, mowi: *Peperit Filium suum primogenitum*. czemu nie *unigenitum*? iedená Syn Pánieńskiego żywotá był Chrystus, ále Máćierzyńskiego sercá názbyt nas wiele: *Unus quidem uteri, sed plures Filii cordis*. (Bernardus,) Tak się to dziecie, iák *ad Roman. 16. Salutate Rufum dilectum in Domino, & Matrem ejus, & meam*. Ná co Anzelm S. *Eadem semina & Mater Rufi erat secundum carnem, & Pauli secundum charitatem*. I tak Nayśw: Mátká Boża, była Chrystusowa Mátká, *secundum carnem*, á nas wszystkich *secundum charitatem*. I możemy się zwáć, Synámi Miłości, miłosierdzia, i serdecznego kochánia. MARYI. A któryż dzień iest Národzenia życia tego? *Dies generationis* dzisiejszy. Adam názwał Ewę Mátká żyjących, (*Gen. 3.*) *Et vocavit Adam nomen uxoris sue, Ewa, &c. quod esset Mater viventium*. Ale mowi Chryzostom: *Quod per anigma dictum est*: Nie pierwsza Ewá zwáć się rák miála! bo oná była *Mater Morientium*. Nayśw: Corkę swoię króra miála zerzec głowę szátáńska: *Ipsa conteret caput tuum*, figurowála, i dla tego oná *Mater viventium*. Co się działo (*4. Reg. 4.*) umárło Dziecię Sunámitydzie, á oná trupká owego: *Collocavit super lectulum Hominis DEI*. Ale nie było tak szczęśliwe, żeby ná łozeczku Prorockim ożyło! Musiał się náprácowáć Prorok, nie pomogła i laská Elizeusza, *Posuerat baculum super faciem pueri, & non erat vox, neq. sensus*; długo się modlac, i kurczac, aż dopiero

aż dopiero, na owym łóżeczku, *Oscitavit puer sepius, & aperuit oculos suos.* Figurą to jest umorzoney i już strupałcy natury nąszey. Tąnten *leſtulus*, nie wiele pomógł trawowi. Zás kolebká Naysw: Dziećiny, wskrześiła obumárła naturę nąszę. Dżis dopiero *oscitavit* nádźiciá nąszá, i wśzytych Oycow *ſs.* w otchláni zoſtáiacych, gdy im znáć dano; iuż ſię národziła, Mátká wáſzego Zbáwiiciela, weſtchnęli, odetchnęli, ziewáiac w nádźiciách obietnicy Bożey. A iáko poſpoliće mowiemy; drugi raz go rodzi, kto go wskrześi. Dżis dżień Národzenia *regenerationis* Oycow *ſs.* Dżis ſię prawdźiwie my národzili, bo przedtym imię káždy miał żyiácego: *Nomen habes quod vivas, & mortuus es.* A przy tey kolebce záczełiſmy w żywey nádźici żyć BOGU. Piſze Páprocki, że Rycerz Polſki, przezwiskiém Komorówſki, walecznie hárcuiac ná woynie Moſkiewſkicy, nieopátrznie, bo w grzechu śmiertelnym wdżień Národzenia Naysw: Mátki, dufáiac kiryśiowi ſwemu, obroczony od nieprzyiácielá, i śmiertelnie poſtrzelony, że był nabożny do Naysw: Pánnny, krzyknał oſtátnim głóſem, ginę ná ciebie, niechże nie ginę na duſzy, o MARYA, w tym przypádl Moſkwićin, i ſciał go. Rzecz dziwna, porwawſzy głowę ſwoię, o trzy ſtáia, pod Bożą Mękę zánioſł, i táń ſiedzac, Xiędzá ſię doczekał, od ktorego wziawſzy ábſolucyá, rzekł konáiac: Dżiſiem urodzony Polak ná żywot wieczny. Táń rodzi tá Naysw: Dziećiná Synow ſwoich Niebu.

Konkluzya z Medytacya.

KToby chéiał nowego w Domu S. Joáchimá, i Anny, przywitać Goſciá, nie mogłby *delikátniey* z nim ſię *delicyowáć*, iák Kościelna proza, *Vita, dulcedo, & ſpes noſtra ſalve.* Ze ieſt nąszym życiem przyznawamy śmiertelni ludźie. Co to ieſt w dżiſieyſzey Ewángelii, Máteuſa S. nic nie wſpomina o śmierci, tylko o Rodzáiach, to ſlowo więcey niź trzydżieści rázy *repetuiac, genuit, genuit, &c.* to żaden nie umárl? Wydał Moyzeſz Genealogia

Genealogia, albo *Genesis* Adama, ale każdemu przypisał, *vixit, genuit filios, & filias, & mortuus est*, choć blisko tysiąc lat drudzy żyli, śmiertć ich *tandem* znalazła. A zaś w Genealogii dziś urodzoney Dziecinny, nikomu nie przypisał Ewangelista; *& mortuus est*. Czy nie dla tego? że rodzaca się dziś Najsów: Dziecinny, nie dopuszcza nikomu umierać; o wielu z tych Antenatách Piśmo S. powiada: *Appositus est Patribus suis*. Ustąpił Sukcesorom, na tym świecie mieyscá, ale życie BOGU. Zámknąć snem śmiertelnym oczy, nie jest to umierać! ale to jest śmierć! *Morte morieris!* Ciało śmiercią, a duszę grzechem umorzyć. Nie dopuszcza tá *Vita nostra*, aby kto tak ginał, bo nie jeden wołał *Non possum perire, pro pietate MARIE*. O toć codziennie żebrzemy, ratunku iej prozác: *Nunc, & in hora mortis nostra*. Jest dworność, iczeli też tá Najsów: Dziecinny zaraz gadala? Czytamy o wielu Ss. Niemowlętách, że przemowiły, iák B. Kunegundá nasza, *Ave MARIA*, urodziwszy się znowiła: Wymowiła (iák wiele z Amadeuszem S. trzymała,) *Emmanuel*, to jest *Vobiscum DEUS*, tym powitała ten świat, i swoich Rodziców. O iákie tam pieśczoty były! gdy iej odpowiedzieli: *vita, dulcedo*, całuiac usłá pełne słodkości: *labia tua distillantia myrrham*. wszystkie gorzkości wydestylowała w najslodsze ambrozye. Dopieroż pátrzac na wypełnione obietnice Boże, że nie próżno ich nádziecie były: *Spes nostra salve*. Z iákim tam przybywszy do kolebki iej Pátryarchowie witáli áffektem: Prorocy wypełnionym obietnicom áplaudowali, zostawuię dalszey każdemu Medytácii. Co z kolebká Honoryuszá Arkadyuszowego Syná czyniono, to nam czynić trzebá: Oddano Dziecinie Cesarzkiej, wielką supplikę w raczki iego. Nápiżmy, wszystkie nasze indyencye do BOGA naszego, oddamy przez

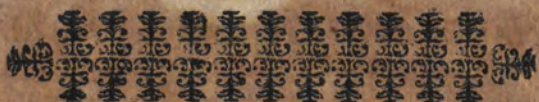
raczki tey Boskiej Dziecinny, a tę

pierwszą instancją, nieomył,

nie BOG przyimie,

A M E N.

KAZA

K A Z A N I E

Na Uroczystość
 PODWYZSZENIA KRZYŻA S.

Princeps huius mundi ejicietur foras, &c. Cum exaltatus fuero, omnia traham ad meipsum.

DWie sceny, fortuny, i upadku Pánów wielkich w dziśsieyszey Ewángelii mamy. Jednego detronizuią, *ejicietur foras*; drugiego intronizuią, *Oporter exaltari Filium Hominis*. Jeden *Ejectus*, drugi *Exaltatus*. Já k ná Seymách Polskiáh, iednych ákceptuią, drugieh ruguią Póslow. Tá k w fortunie świátowey ustáwiczne Rugi. Wielkie Potencye, wá ża się, libruia się, chybcza się, iák Bá bilonński Bá ltázár, ná owey szali, która zwano *Mane*, *appensus es in statera*; iednego fortuná wysoko podrzuca, drugiego ná doł zrzuca, kogo rá no wynosi, o południu opuszcza; tá k iák Lucyperá: *quomodo cecidisti Lucifer? qui mane oriebaris*. Ná tey ránney chybdce uśiadşy Job wołał: *à mane ad vesperam finies me*. Tey ránney fortuný obaczył Dáwid kwiátek, *Psal. 80, Mane floreat, vespere decidat, & arescat*, ná świtaniu kwitnie, ná západzie wiedniecie. Powoley z fortuna trzebá! Przeto Otto Rufus *cum Gregorio V.* tá k ustánowili, (iákó *Blondus & Cromerus*,) *Electus Imperator Moguntie palat, Mediolani ferro, Rome coronetur auro*. Nic záraz do zlotá! Nieştáteczne sa skóre wyniosłóści, miały u Dánielá kámyczek

kámyczek, wysoka zruinował statua tego światá, struktur sko-
 rych figurę. *Breve fortuna forum*, á upadkow *multa fora*, forá
 z Pánstvá, forá z Honorow, forá i ze z światá! *ejicietur foras!*
 Belá Krolewic Węgierski, wprowadzony ná Pánstwo od Boleślá-
 wá śmiálego, gdy na Máiestacie ośiadł, tron się obalał, Báldá-
 chyn go zabił. Łokietek nasz, trzy rázy spadł z Tronu, iák
 ow Pigmeyczek ná wysokich chodzac korkách, *cecidit ex alto*
sacco, & collum fregit, (*Petrarcha.*) To świat swoim Honoratom
 czyni, co Amon Támárze Siostrze swey uczynił, 2. *Reg. 13.* po
 krotkich ućiechách, *ejice hanc à me foras, & claude ostium post*
eam, i zrzuci z Honorow, i zamknie do nich ná powrot wrotá.
 Przetoż niestátek fortuny uważáiac, i Przemyśław Czeski, i Piast
 Polski Monárchá, i po nim Letzko, ten rádło, ow koło, ow cho-
 daki, i siermiege nád sobá wieszał; boiác się, áby po wyniosłych
 tronu podstáwkách, po purpurze, znowu do chodaków i sier-
 miegi nie przyszło. Inákże są procedery Fortuny Boskiej! od
 zachodu do wschodu, i do dnia splendorow ida: Ják pierwsze
 dni światá: *Factum est vespere & manè dies*, od śmici i gnoiu,
 ná trony, *de stercore erigens pauperem*, szczęśliwość Boska, iák
 kolumna ludu Bożego ná puszczy, w południe obłoczystá, á
 w pułnocy ogniśta, w nocney ćmie świeciłá, á w dziennych splen-
 dorách, i upálách, obłokiem záślaniáá, áby głow ich, kánikułá
 fortuny nie zágrzáá. Oto i Krol Krolow Chrystus, ná Troná
 chwały swoiey: *Oportet exaltari Filium Hominis*, nie innemi sto-
 pniámi poszedł, tylko przez obelgi, przez Krzyż! który *Judeis*
scandalum, Gentibus stultitia! Zdał się Pan JEZUS ostatnie ná
 Krzyżu strácić siły, ale tám ich nábył: *Omnia traham ad meipsum.*
 czego nie mógł dokazác wszechmocnemi cudámi, tego dokázuie
 Krzyżem swym i obelgami. A mnie mūsza wypadác te dziś
 dwie Propozycye:

W Pierwszym Punkcie: Krzyż Chrystusow *naypromot-*
niejszy instrument obelgi; iest Máiestatem naywyższej
Chwały!

W Wtórym Punkcie: Krzyż Chrystusow potężnieyszy,
nad wszystkie Potencye.

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Krzyż najsromotnieyszy instrument obelgi, iest
Maiestatem najwyższej Chwały.

ZNośnieszka by to obelgą była! gdyby Krzyż Páński Judea był
scandalum, Gentibus Stultitiá! Ale niby imieniem Chraścianie
Wiklofista, Kálwinista, i obrzydliwi BOGU Bogumieli: Ná blu-
źnierska odważyli się Krzyża S. hánbę, *Cruce Christo dolore et*
ignominiam intulit: ergo detestanda (apud Bellarm.) I w tym
się zgadzają z Czarty, że iák owi, ták i oni Krzyżem się S.
brzydza. A nie pámietaia ná to, co Apostoł powiedział: *Nos*
autem gloriari oportet in Cruce Domini nostri JESU Christi. Jáko
umierający, gdy do niego Syn pánujący w Egipcie przyszedł:
Adoravit summitatem Virga Joseph. Esther Berło uszanowała
Aswera, a my nie mamy *Virgam directionis, virgam Regni Christi*
czcić i szanować? W krzaku się głogowym Moyzeszowi po-
kazał Pan, a głos slyszac, *Ne appropies terra sancta est*, z zół o-
buwie swoje, a my nie powinniśmy zá rzecz mieć święta, i po-
szanowania godna, która kwia swoją Chrystus oblał, i poświęcił!
Wielkiey był obserwancyi Oltarz *in Sanctis Sanctorum*, że był
mieyscem ofiar bydlęcych! A Krzyż S. co iest? tylko Oltarz
ofiary naydroższej zbawienia nášzego. I gánić śmia iáko su-
perstycya nabożnego Konstantyná, pobożney Heleny: waleczne-
go Herakliuszá, Teodozjuszá, który i ná pieniadzách bić kazał
Krzyże Pánskie! Nie wstydzimy się Kátolicy Krzyża! bo to
zechá przeznaczonych do Niebá. *Donet signemus servos DEI*
nostri in frontibus eorum. Niech tym potępiencom, i teraz, i ná
Sadzie Bożym straszny Krzyż będzie, kiedy *apparebit signum Fi-*
lii hominis; My kochamy z S. Jędrzeiem, *O Cruce! qua decorem*
accepisti

accepisti de membris Domini! etc. Szanuiemy iako instrument okupu naszego! iako choragię zwycięstwa Chrystusowego! iako znak błogosławieństwa i poświęcenia naszego! iako tron BOGA naszego! I mowiemy i z Apostołami! i z Sybillami: *O Felix arbor in qua DEUS ipse pependit.* Krzyż Páński, iest podobny do owego gorczycznego żiarká Ewangelicznego. I mále, i nędzne, i naypodlejsze między iárzynámi! i ieszcze porzucone, i zakopáne w ziemi! aż po tych kontemprách, wyroślo w drzewo! tak obszerne i wysokie! że Niebieskie práśtwo, osiadáiac gáłęzie iego, gnieźdza się, *habitans in ramis ejus.* Tak Krzyż Páński, zdał się bydź naypodlejszym między drzewámi, zakopánym w ziemi, i zárzuconym niepamięcią, ostrómonoconym położona ná sobie Adonisa státua. Wyrośł z tych obelg, i kontumelií. A ná cały świat Chrześciáński, rozkrzewiał gáłęzie swoje. Tak, że z nich chwała: Potentáci swoje ozdobe, Krolewstvá swych nádziei gniazdá zakládáia! A Niebieskie práśzyny: tám się osadzáia. Co było przed tym obelgá! teraz Honorem, gdy Krolowie ná Koronách, i iáblkách swych, zá ozdobe go stáwiaia, á pierśi swoje nim zdobia, nie tylko Monárchowie, Biskupi, ále i Káwálerowie znáczni! Krzyż Páński, podobny iest do owego Drzewá Jerychonskiego. Zwało się *Arbor Sicomorum*, to iest *Ficus fatua*, figá u swiátá! i to ieszcze głupia. Ale gdy Zácháus z niey zstąpił: stáwia ia Kościoły ná swoich kiermászczach. Tak Krzyż S. przedtym *Ficus Sicomorum*, *Gentibus Stultitia.* A teraz ozdoba głow Doktorskich, i naywyższych Koronatow swiátá. P. JEZUS umiera, ná Krzyżu, obelżony! *Vidimus eum quasi despectum!* Dostánie swego czásu, szczegulnego chwały swoiey tronu! *Cum sederit Filius Hominis in sede Majestatis sue.* Mat. 19. Pytam co to zá Máiestat będzie? odpowiadáia Doktorowie: *Apparebit signum Filii Hominis! olim patibulum morientis, tum majestas triumphantis.* A przy tym tronie iego Apostołowie trony swoje postáwia, Piotr i Jędrzy, Bártłomiej i inni: i Páwel S. *Christo confixus sum Cruci.* I czym świat ląyl, i sromocił Chrystusa, i iego Apostołow, i Męczennikow: to się im w Máiestaty

i trony obroci. Obrzydliwe i sromotne było przeklęstwo, *Maledictus qui pendet in ligno*, ale ten dekret zdrapał Chrystus; *ad Coloss. 2. Chirographum decreti. quod erat contrarium nobis, tulit de medio affigens illud Cruci, exspoliens Principatus, & potestates traduxit palam confidender, triumphans illos in semetipso.* Ják w Dodoneyskim leście: proste dęby, nie miały Honoru, aż kiedy spoliałami zwyciężonych nieprzyjaciół ozdobione były, szczególna Religia czcił je ślary Rzym. Ták *contemptibile* było przedtym *Lignum*, ale iák przez nie *salvati sumus*, iák go nieczcić! Cztery rzeczy Augustyn S. uważa w Krzyżu S. Naprzód *Lignum supremum significat Calum, Christi passione apertum.* Toć to iest Klucz do Niebá, toć to iest táran do Zamkow nam zátaráśowanych! toć to iest podporá Niebá! i ná pioruny iego Tarcza! Druga, *Lignum terra infixum, infernum evacuat, & diabolum devictum.* Utkwiony Krzyż w ziemi, przebił się aż do piekła! á tam pogruchotawszy potencye szátáńskie, otworzył Oycom Ss. táráśy podziemne. Trzecia, *Lignum transversum, totum Orbem terrarum, ab ortu ad occasum redemptum.* Rospositáło to Drzewo gáłęzie swoje, od wschodu ná Zachod, á tam nam, ták wiele Męczeńskich Palm, Doktorских i Apostolskieg Laurow, zászczepiło. A tytuł tego Drzewá iáki? J. N. R. J. *JESUS Noster Rex Imperii.* Już strácił instrument śmierci przedtym złoczyńskiey: obelgę swoię! Nábył i ná ziemi, i ná Niebie tę chwałę: że co przedtym był *oppressio, & Exinanitio* Krolá Krolow, teraz iest tytuł naywyższej godności.

P U N K T W T O R Y.

Krzyż Chrystusow potężniejszy teraz nad wszystkie Potencye!

DWoch Potentatow dżisieysza opisać Ewángelia. Jeden: *Princeps huius mundi*, tylko że słabe miał siły, *ejicietur foras*, bo przyszedł *fortior illo.* Drugi gdy się intronizował: wszystkich zá soba pociągnął. *Cum exaltatus fuero, omnia traham ad meipsum.* Nie może być między Oycom i Oyczymem, między Mátką i Mácocha,

Mácocha, między Tyránnem i miłościwym Pánem większa dyferencya, iáka iest między światem pánującym. ná tronách świeckich, á Chrystusem Kroluącym ná Krzyżu: *Regnavit à ligno DEUS.* Trony światowe, iák Sálomonow, (*3. Reg. 2.*) dwa: náście Lewków stało ná gradusach, *Duodecim leonculi stantes supra sex gradus*, iákbyś do Hirkánijskiego Lwá iáskini przyszedł! A nád to, *duo leones stabant juxta sedile.* Jeden pázurámi odpychał, á drugi záiadłemi w pászczecze zębámi strączył. A zás Tron Boski! (*Ezech. 1.*) *De medio ejus quasi species electri*, Tron burztynowy! i náypodleyfsza do siebie ciągnący plewę, *Omnia traham ad meipsum.* Światowe berlá, podobne Asswerowemu które było z Amáranthu drogiego kámienia zrobione, (iákó *Cornelius*) który kámiem tę ma potęgę, że kto nań spoyrzy, wstecz cofać się musi. Nę *appropies*, tákieć támi práwo było! A zás *Sceptrum* Chrystusowe: podobne Aureliuszá z mágnesu iednostáynego zrobione, które *etiam ferrea corda trahabat.* Wszytkieć instrumentá *Passionis Christi*, ále zwłaszczá Krzyż! tę máia moc, iákó potárte o mágnes inne żelázá: *Sceptra dilectionis, sceptra Regni tui*, ciągná i wabia miłościwie do siebie, Światowe rzady, sá iák owego głogu, *Dixerunt ligna sylvarum ad Rhamnum, Veni, & impera super nos.* Ná cóż to wyszło *imperium?* *Egrediatur ignis de Rhamno, & devoret Cedros Libani.* A zás Krzyż Chrystusow, podobny owemu Drzewku, niesmacznemu niektórym, *Arbor synapis*, ále *volucres Celi in ramis ejus*, tula się Niebieskie ptászyny do gałazek i umbry iego, iák owá Duszá: *sub umbra illius, quem desideraveram sedi*, tuczy, i páście kánárem & *fructus ejus dulcis gutturi meo.* Dworow światowych tá iest mániera! iák Aureliuszá politycznego: u którego ná facyacie, Pálácowey tá byłá inskrypcya: *Forum hoc non capiet Ephorum*, to iest do dworow, wykrétnych potrzebá cerebellow! A zás madrości Chrystusowey modá, *Et insipientibus locuta est, venite, comedite panem meum, & bibite vinum meum*: prostych, i przygłupszych przyimucie, i im chlebá nie żáluie. *Sinite parvulos venire ad me.* Do Korony światowey, drożki sá Leszka zdrádlivego

wego Polaká, samołowkami, żelaznemi nábite; potrzebá po szydlách chodźić: z pártesow stapác, i pártytury woli Páńskiey: Ják nárzekał ná Dwor Neronow Seneká: *ad alienum dormire somnum, ad alienum comedere appetitum, ad alienum ambulare gradum*: náwierćić się piętá, niż co wysłuszysz. Bo ták bywa, iák się stało w Litwie Odrowazowi, gdy w Bátalii zęby mu z wałami ustrzelono: á *tandem* dano Stárostwo Kowieńskie, on wymálować się kazał ná Pálacu, trzymáiąc w ręku wystrzelone zęby, *Dano mi chlebá! kiedym zghow pozbył*. A zás u P. BOGA i do służby jego łatwy, i bez zdrády przystęp, i śćieszki, *Viam mandatorum tuorum cucurri*, może w zawód bez boiáźni samołówek biecć. Nie boy się, áby Cię kto od usługi Boskiej wyforował, ruinował w łasce Páńskiey: rugował z przyiáźni jego; krom Ciebie samego, niktci nie zászkoźi w áffekcie Boskim. Przyiáźni światowe są nienáwiścia násza: *Odit vos mundus*. Pokusy i pieszczoty iák utrácysz á Ewángelicznego, od słodyczy do słodźin wypychá! A ná stárość mowia, *ipsa illum peccata deseruerunt*. A nád to, ták sobie postępic z námi iák Ewángeliczna Niewiásta, szukáiąc zgubioncy bákki, wymiotlá śmieci, i wyrzuciá zá plot: *Everrit Domum*. Ták *Mundus*, niby *Ochędżonj*. Stárożytne Domy: *Antiquitates Fámilii*: uprzykrzywšy sobie, ich stáre usługi wymiáta od siebie: Gdzie Xiążetá Koreccy? Zásławscy! Ostrowscy! Kmitowie! &c. Wymiotł świat, z światá! Obbaczy zstárzáłego ná swoich usługách, mowi: *Stáre to graty*. to ie do szpitalá! Jak młodości kwiat uschnie śmieci to! to ie zá plot. Jobá z tronu: do gnoiu: Páwła stárego: *Fadhi sumus omnium peripsema*: Pomiotło to. Zły ma świat żoładek! iák Jonaszow Wieloryb: który Proroka trzeciego dnia z Xieńcá swego wyrzucił. A kogo on státecnie dotrzymał! 4. Reg. 9. Jezábel sławná stroynię, Jehu oknem z Pálacu wyrzucić kazał: Herod ukochána dla piękności Máryánnę, (iákó pisze *Josephus*) fromotnie wygnał. Kázimierz wielki, urodziwa z Czech Dámę, zdrádliwie ukoronowawšy, potym dla párchow zbrzydźiwšy, odrzucił. (*Cromerus*.) I ták świat, nie czyni, tylko *ejicit, exterminat*

exterminat amatores suos. A nam mowić trzeba: co Joáb Dáwidowi: *Amas odientes te, & odio habes diligentes te.* Odpycha nas od siebie, á my się go trzymamy, odrzuca, fornie, rugnie, á my za nim biegamy. Zdać się mieć nieuważnym, ponety, i mágnefy iákies? Prawdá *Magnates, Magnetes,* ciągną ná swoje, cudze żrzedlá, kolá, zábieráia cudzą fortunę, *Dominus hū opus habet.* Przysłówie Polskie, ciągnie kotá, obaczy Pan u kogo dobrego kotá, to go ciągnie, áż on się nieborak wyciągnie iák lis. Wyciągáia ná expensá, cudze intraty. Máchiáwelskie ákcyę, sa iák Sámsonowe lisy: Posforowály się *alligavit caudas ad caudas,* nie žalby, gdyby głowá do głowy, dla póspolitego dobrá przystálá, ale ogon do ogoná, *& facies in medio.* (*Ind. 15.*) Takicé bywáia u nas Konfederácyę, Związki Frántowskie, zkolligowawszy się, puszcza! gdyby *in segetes hostium Philistinorum,* ale na żniwa, stodoły, i zniszczenie Oycyzny swoięcy, *trahuntur in diversa studia,* a Oycyzna gore. Inne wiatry wypogadzaia, ale od morza Bałtyckiego jest jeden wiatr, o którym Astronomowie: *Cetias nubes trahit.* Bogdayby się nie śniły te szumiwiatrowskie fantazyę! co nam tak wiele zawieruch, od morza napędziły, naciągnęły. Dość z natury mamy traktywy do złego: *Trahit sua quemq; voluptas.* Tego do roskoszy, tego do łakomstwa, owego do ambicyi Honorow! innego do żdzierstwa. Natura wilka do lasa ciągnie! A ieszcze sami szukamy dystrakeyi, które i rekreacya zowiemy: albo Rozerwanie. Maxencius Tyran miał rekreacya, gdy ludzi Chrześcianńskich, dzikiemi koniami rozrywał. To świat czyni! rozrywa wszelaká bogomyślność, złaczenie z BOGIEM! uspokoienie Chrześcianńskiego serca. A oderwawszy od BOGA, przyciągnawszy do siebie, dopiero porzući, i od siebie fornie, *Ejicietur foras.* P. BOG zaś iak Opiekun, te porzutki zbiera, ciągnie dó siebie, co świat opuścił. Jak *Ruth. cap. 1. Col. ligebat spicas qua fugerunt manus metentium:* co z ręku szarpaczowi temu ućieczę: to łaska Boża zbierze. Samarytan Chrystus porabanych, odbieżanych, (*Luc. 10.*) zbiera! Jak i owego Amalecyta (*1. Reg. 10.*) odbieżonego od Pana, swego zabrał, i

pośilił Dawid. Odeszła Matka Ismaela na puszczę: (*Gen. 27.*) Ale BOG nie opuścił. Jak owego zleczonego ślepego w Ewangeliu, gdy go z Kościoła wyrzucono znalazł go Chrystus: *Isaia 9.* Chrystus na Krzyżu przypięty, jest pobobny Ewangelicznemu niewodowi, *ex omni genere piscium congreganti*, ciągnie rękami rozpiętymi jak kumulcami, do serca swego jak do matni. O ręce potężne! o których Habacuk *Cap. 3.* mówi: *Cornua in manibus ejus, ibi abscondita est fortitudo ejus.* Tą Potencya rak Ukrzyżowanych, przeciągnęła do siebie, wszystkie mocarstwa światowe! Gdy Jazyngowie wołowali Polskę! zrabowali Łysą górę, gdzie Emeryk S. zostawił Krzyż S. Relikwia. Zaprzęgli w woz; które złotem i srebrzem napakowali, kilkanaście par wołów i koni, ruszyć z miejsca nie mogli, partykułki Krzyża S. Taka jego potęca! Opuścić nie mogę, com widział w Mirze Mieście Xianat Radziwiłow. W Kaplicy marmurowej Zamku tamtecznego Zywoł S. Krzysztofa odmalowany. Ten Gigantem się zrodziwszy, w tę manierę wpadł, aby szukał po świecie mocniejszego nad siebie. Dowiedziawszy się o Krolu potężnym, przysłał do niego, ale się czarnoksiężstwem bawił, gdy szatan przed nim stał, zlął się, zrozumiał, że czart niż on mocniejszy, przysłał do niego, z którym idac, gdy miał Krzyż, czart w bok skoczył, porzuć czarta, i przysłał do Krzyża! Ten ci jest mocniejszy nad wszystkie potęce!

Konkluzya z Medytacyą.

P*Princeps hujus mundi ejicietur foras, & ego cum exaltatus fuero, omnia traham ad meipsum.* Teć sa (iako mówił) ustawiczne na świecie niestatecznymi rewolucye! Raz wynoszą się drugi raz się poniżają trony. Jak w Ewangeliu Capharnaum, na które woła Chrystus, teraz się podnosisz ku Niebu, a nie za długo ponizone będziesz aż ku piekłu. Krzyż S. jest tron Chrystusow. Uważcież iaka na świecie była rewolucya. Naprzód: Drzewo to było (według tradycyi) owo przedtym Rayskie, *Arbor scientie*

scientia boni & mali, które wyrzucone z Raju, szczególna ordynacya Boża, przeniesione pod Sion, wprzód w błocie położone, a potem załawkę na potoczku Cedron. To pierwsza odmiana z Raju do kloaki! Zramtań dla większego ciężaru przemokłe Drzewo: wzięte na Krzyż Chrystusowi: i wyniesione na barkach JEZUSOWYCH wysoko, na Kalwaryi, a wyżej jeszcze w opinii naszej, bo na tron Chrystusów. I już miało krolować nad innemi Drzewami. Aż złość Zydowska zakopała go, i przysypała wielką mogiłą: i nieczysta statua Poganstwo nad nim postawiło! To! już zginał tron Chrystusów nie zginał! Dobyła go z niepamiętnej fromoty, Helena S. oprawiła we złoto i kanaki, aż Krzyż S. kroluie znowu. Trzecia rewolucya Kozdroes Percki, zwoiowawszy Jerozolimę, zabiera gwałtem do Persyi, i w kat gdzieś zarzuca, tuła się S. Niewolnik po cudzych Państwach! Aż Heraklius Cesarz zwoiowawszy Persya: odprowadza go z tryumfem na miejsce swoje. Długo tam krolował aż gdy Saraceni dobywać Jeruzalem mieli. Chrześciance na cząstki go podrobiliwszy, (z których i w Polsce mamy znaczne, to *in Monte Calvo*, to w Lublinie, Relikwie) prywatnemi Nabożeństwami całość jego podrobili. I już zginał: Po wstanie gdy Pan na sąd przyjdzie. I tam dopiero Majestat chwały swojej nieodmienniej osadzi, *Cum sederis in sede Majestatis sue*. To się dzieje z Tronem Chrystusowym. A my się frasujemy; że nasze *subsellia* i szczęścia, odmiany cierpia. Miecymy w BOGU nadzieję! A BOG nas wywyższy z desperacyi naszych. Amen.

Cccz

KAZA

K A Z A N I E

Na Uroczystość

S. M A T E U S Z A Apostoła.

*Vidit JESUS sedentem hominem
in telonio Mathæum nomine.*

INie wiedziałby był Kościół Boży, kto ná ciele siedział, gdyby się był sam S. Máteusz nie publikował? S. Márek ani imienia nie wspomniał! S. Jan opuścił, S. Łukasz nazywał *Levi*. To to bydz Mytnikiem, Poborza, szarpácem, publikánem, *Levi? hoc Levi non est pendendum levi!* Naprzod budować się trzeba z Ewángelistów: *Propter honorem Evangelistæ primi. voluerunt ponere nomen vulgatum.* (V. Beda.) Ale świat wie o Máteuszu, że, *in loco pestilentia sedit, ná stolicy łakomstwa i drapieży!* *Sed qui est Evangelistæ Christi, etiam publica tacet?* choć w iáwnych rzeczách, Ewángelistá milczy. Opisuie S. Łukasz Mágdalénę: zámilczał imienia: *Mulier quæ erat in Civitate peccatrix.* Bo Ewángelia, i Publikánów *de nomine* publikować nie powinna, chyba owych exkommunikowanych desperatów: *Qui non audierit Ecclesiam, sit tibi tanquam Ethnicus & Publicanus.* A zaś co chwalebne, to Ewángelistowie pánegiryzowali. Wyśławili Mágdalénę ná świat cały, roznieśli wonia sfoykow icy: *Ubicumq; predicatum fuerit Evangelium, tam wonieć będa aroma-ta illius.* I o Máteuszu: *Fecit convivium,* że P. IEZUSA ubánkietował, i Uczniów jego: że porzuciwszy wszytkę Fortunę, poszedł za Chrystusem, to *exageratè* wypisali, i obszernie. Tákci trzeba: albo milczeć, albo ostrożnie mówić o defektách ludzkich! Spytány Chrystus od Káifaszá, *de doctrina & Discipulis.* O náukę sprawuie

sprawuie się obszernie: A o Uczniach zámilezał! *Cum bona dixisse non potuit, mala tacuit, (V. Beda.)* O miałéby mieć co práwić o zdraycy Judaszu, i o innych desertorách.

Ták czynia nabożni, iák Apelles: *Excolatum Antigonum, una parte pinxit.* Ták Łukasz S. nie Pártacz, Málarz, odmálował Máteuszá. *Levi, levi penicillo.* Ják kiedyś stára Bábe, ále bogáta Liwia. Cienie rzućiwszy ná twarz zmarszczona, záślonił *difformitates* Málarz, á ná suknia i pierśi, rzućił kánaki, mówiac: *Non potui formosam pinxi divitem.* Rozkopána bylá w Písmie Bożym winnicá, dobry Gospodarz, *Sepem circumdedit illi* ógrodzić trzebá, dáć ógrodkę, álbo záślonę cudzym deféktom! Ewángeliściowie ochronili Máteuszá, ále on innié swoje ná cały świat wyiáwił. To to S. Publicanus. A iák S. Jan: *Hic est Discipulus quem diligebat JESUS.* Ták on áktem rezolutnym, ten iest *Discipulus, qui Publicanus erat.* Nie szpeci Piotrá: że się záprzał Chrystusa: ani Tomaszá niedowiáństwo, *Non credam!* Ani Mágdáleny, że bylá *in Civitate peccatrix.* Dopieroż Máteuszá, że był Publikánem! *Levi* to wśytko u miłósiernego Bogá! Ale to iest *ponderosum*, có wydám w nástępujących punktách! Oflawili Fáryzeuszowie, że był Publikánem, przymawiając o tem Bántiet, *fecit convivium Levi.* *Quare cum Publicanis manducat Magister vester?* A to stawa S. Máteuszá, która publikowác będzie!

W Pierwszym Punkcie: *Stawny Mateusz:* że się publikował.

W Wtórym Punkcie: *W rękach Mateusowych* najwyżsa Wiary S. Publika.

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Stawny Mateusz że się publikował.

Z Adáł polityczná i Filozofská kwestya Arystoreles. (*in Politicis*) *Utrum Principi & Philosopho expedit dicere, Non?* A czemu

Ces.

Polityk

Polityk nie ma tego słowá wymówić? Toć to jest kleynot wolności! *Ius vetandi, Nie pozwalam.* Brutus pierwszey Fámilii w Rzymie Statystá, tę Synowi swemu dał pierwszą regułę, (według Petrárchy) *Malè videtur adolescens, florem ætatis collocasse, qui nihil negare audeat*! Iádáco to! iák w Filozofii, ták i w młodości: nie mówić, i nie czynić w słusznych rzeczách Kontr: i w kár-tách paszuic, który się ná kontrze nie zna. Putyfarowá Zoná stánic z lekkościami swemi przed młodym; á urodziwym Jozefem, (*Genes. 39.*) A on ná icy propozycya? *Quomodo possum hoc malum facere, & peccare in DEUM meum?* Młody, ále mądry Jozef, odpowiedział *Non.* Zápraszá ná Bńkiet Uryatza Dáwid, (*2. Reg. 11.*) *Per salutem tuam, & per salutem animæ meæ, non faciam hanc rem.* Prowadzá ná rádę przewrotná Dáwidá, á on, krzyknie! *Non veniet anima mea in consilium malignantium.* Tákichci zmowek i Jákob Pátryarchá wyrzekł się; *Simeon & Levi vasa iniquitatis bellantia, non introeat anima mea in consilium ipsum.* *Non* (Plutarchus pisze) *Asiatici vino pudoris ab uno tyranno subacti, quia unam syllabam efferre non possent* *Non.* Tákich wiele *consentientium* przy kuflu! *O te felicem Marce Porci, à quo rem improbam, nemo petere potest.* (mówi Cicero) Człowiek rozumny, wysłuchawszy sprawy: gotowác się w nieślusznąć powinien ná ten *Respons Non.* Od Witoldá Xiazęciá Litewskiego stáráiacego się o Koronę, Oleśnicki Biskup Krákowski, názwany *Nonnista*, że się sprzeciwiał ustáwicznym o Koronę Litewská impeticyom. Acrotatus Pan Grecki, że go w młodości náuczyl Rodzicy: sami gdy rzady obiał, przyszli do niego z nieśluszną instńcyą, odpowiedział: *Sic me docuisti, ut illicitu responderem.* *Non.* Piękne to *retrogradum Non*, ále częsem bywa uporne. Já ow Nábál (*1. Reg. 25.*) o mály prowiánt sprzeciwil się Dáwidowemu Woysku: *Negabat Davidi quod ille facile poterat eripere, Oliva.* Przyznála to Zonká iego: *Stultus est secundum nomen suum Nabal.* Ták *Iud. 8.* Gedeon posłał po prowiánt *ad Filios Soccoth* wśzytkó zabrał, *Arma tenenti, omnia dat, qui iusta negat.* Dopieroż przy swym sentymencie upornie i po pińánu stawác, to protervia Polska!

Poliska! Też zgubiły Polskę kontradykcy: za czasu najmil-
 szych Pánów naszych: Kázimierzowie, Bolesławowie, prosił
 (*ex lance o pięć groszy*) pisze Długosz i Kromer, odpowiedzia-
 no w Korczynie, *Non*. A Tátarzy wybrali całą Polskę. Druga
 rzecz szpetnieysza, gdy ten co może poratować odpowie, *Non*.
Si Rex non, aut non potest, aut non vult, si non potest, derogat Ma-
jestati, si non vult, derogat clementia. (*Aristoteles.*) *Genes. 15.*
 Instancya czyni za Sodoma Abrahám: pozwolił BOG aż do pia-
 ciu! i odszedł od Abraama: *Abiit Dominus, ne diceret Non;* za-
 wstydził się instancyi swojej Abraham. A Pan wprzód uszedł, niż
 go prosić przestał. Chwała Bolesława Chobrego, że nigdy się
 nie skurbował, ale też żadney rzeczy nie odmowił. Jeżeli zle
postulatum było, zarzucił inną kwestyą: jeżeli dobre, zaraz rzekł:
Dobrze. Ciężkać to! gdy się i Matka ukłoni Synowi panuia-
 cemu! Jako (*3. Reg. 2.*) *Peticiunculam peto à te! ne confundas*
faciem meam. A postaremu odrzuca instancye. A zaś gdy zaraz
 odpowiada, á na długiej deliberacyi nie trzymaia, to lepsza!
 Przyjdzie do Pána Zebedeuszowa: prosi: *Dic ut Filii mei sedent*
in Regno tuo, unus à dextris, alter à sinistris, áż Pan expediuię
 prędko: *Non est dare meum. Pars beneficii est, citò negatur, quòd*
ineptè petitur. Do Albráchtá Krolá, przyiáchał ktoś, áż
 mu odmowi: áż on się ukłoniwszy rzecze: Łaskęś mi Krolu
 uczynił, że pieniądze náзад ktorem tu skrawić miał, do domu
 odwiozę. (*Páprocki.*) Páńska łaska iák Indyjskie morze, ná
 ktorego zegludze, są gęste Inuły *Bona spei*, obiecuią wiele! Aż
 ná koncu (*mowia Márynarze*) *Insula est Non.* Tym się kończą
 pospolicie nádzieie nasze *Non*, Ubogim odpowiedź *Niemáß*,
 Kredytorom *Non*. Filozofom, i Teologom odpowiedź *Nescio*,
 iest ostátnia konfuzya! ále też pozwolić wszytkiego, lub *negare*
prima principia, iest nierownieysza! Zrad S. Tomasz i inni po-
 nim, Zaczynáiac iáką kwestyą, tak ją prowadza: *Videtur quòd*
sic, videtur quòd non. Bo to iest prawidło rozumu státecznie
 uczonego, obiedwie zpenetrować sentencye: á dopiero się przy
 prawdziwszy zostác, á óslep wszytkiego nie negowác. Tak i
 w rzeczách

w rzeczach politycznych, i ludzkich procederach: nie zaraz uwierzyć, ná bláha relácia: nie zaraz też z pássyi, dáć odpor *Non*. Dopieroż przyznąć się do tego, czym nie jesteś, álbo do czego práwá nie masz! wielka to *rapina*! Ják chwali Chrystusa Apostól: *Non rapinam arbitratus est, se esse aequalem DEO*, bo i był *aqualis Patri*, i znał się do tego. Zás do S. Janá Chrzciciela przychodza Faryzeuszowie (*Ioann. 1*) *Tu quis es? confessus est, & non negavit. Non sum ego Christus? Elias non sum? &c.* Ták też *Aktor. 14.* w Ikonium miesście, po cudách Ss. Apostołów Páwła i Bárnáby: rozumieli Obywátele, że Bárnábá był Jowiszem, á Páweł Merkuryuszem; i iuż im chcieli ofiáry czynić! A Apostołowie rozdárszy ná sobie suknie, tego zábronili dáwać sobie Honoru. To cnotá wielkich Swiętych! S. Antoninus pisze: Gdy Egippus Krol Egipski: chciał czynić ofiáry Boskie Máteuszowi S. áż on krzyknie: *Viri fratres quid agitis? Ego DEUS non sum, sed servus Domini JESU Christi*. Nie jestem ja BOGIEM, slugám Chrystusów! I miał to we zwyczáiu, że pláczac przyznawał się do tego przed wszytkimi. Jaméi jest ow grzesznik, Máteusz imieniem, ná ktorego miłościernym okiem Syn Boży spoyrzał, siedzącego ná publikánii, álbo żdzierstwie Myrnickim. I ták, nie tylko *confessus est, & non negavit*, ále Ewángelia pierwszy Autor Chrześciáński wszytkim Apostołom nápisawszy, imię swoje publikował. Mogłéi zátáić imienia swego. Ale baczac iáko Dáwid wyiáwił grzechy swoje: *Peccatum meum tibi cognitum feci*. Jáko zá owa wymowka nie ogradzał złości swoich, korzac się BOGU, *Psal. 14. Ne destinas cor meum ad excusandas excusationes in peccatis*. Wyiáwił to, że lubo był *de tribu Levi*, to jest, Rodu Kápláńskiego, iednáké báwił się wárzttátem niepráwości, *in Telonio*. Co wiedział iák *Iob. 41.* czártowska opisa- no modę i stroj: *Corpus ejus sicut scuta fulvia, compactum squamis excusationum*. W zbroię szátan kiryśniue się, gdy co zbroi. á zá tarczą ma wymowki, exkuzy, zátáienia. Odrzućil tę szátáńską armáturę, iák kiedyś Dáwid Saulowa zbroię, *Non possum sic incedere*. Obiáwił że był Máteusz, to jest *Donum DEI*, álbo *Donatus*.

Donatus. Dar to wielki Boży! nie zataić Imienia Grzesznika! Między Doktorami Ss. Prymę trzyma Augustyn: we wszystkich ci Xieęgach wielki: ale równego nie ma *in Libris Confessionum*. Między Ss. Pánnami: Dziewicą Terefsią, tę ma słymę, że rezo- lutnie wypisała życie swoje. O S. Mágdálenie czytamy, że gdy do iáskini Márfylijskiej: przyszli Duchowni, z ludem, áby się dowiedzieli kto w smoczey iámie mieszka, oná odludna Pustel- nicá, wielkim głosem wołała: *Ego sum illa quae eram in Civitate peccatrix.* A S. Máteusz Apostól, iák mamy *Mat. 9. Mar. 2. Luc. 5.* Porzućiwszy wársztát niepráwości, *Surgens, secutus est eum.* Záprosił Páná do domu swego, nie wstydił się, że mu expro- browáli Fáryzeuszowie, *Quare cum Publicanis & peccatoribus man- ducat Magister vester?* To samo cálemu iáwiátu oznáymił. A iákó tam záprosił ná bántiet wiele grzesznych, *Multi Publicani & peccatores venientes, discumbebant cum IESU.* Ták dopieroż Chrystusowi, niezmierna moc Narodów, i ówsem cały świat, Ewángelia swoia pociągnął do Chrystusa. Zácheusz był ci też to Publikánem, i szánuia go Kościoły Kátolickie ná swych kier- mászczách: że oddał *quadruplum, si quem defraudavit,* że połowi- cę *dedit pauperibus.* Ale przecię *non totum Bonorum suorum.* A Máteusz, wszystko, i siebie samego. I to to iest Publiká sła- wy S. Máteusza.

PUNKT W T O R Y.

*W Rękach Mateusowych naygłośnieysza Wiary
Świętej Publika.*

MAia obligowani bydź Máteuszowi S. wszyscy Poborcy, Ad- ministrátorowie podatkow, Exáktorowie, Celnicy, Mytnicy, &c. że ich *Ministerium* z publiczney windykował nieślawy, *Offi- tium cupiditatis, fecit Matheus ministerium sanctitatis.* (mowi S. Chryst.) Pospolita ludzi i była, i iest opinia, publicznych i po- spolitych dochodów, i intrat tknać się, ma to zá Publikánia. I ták zówze w Ewángelii, *Publicani, Peccatores,* Tę, która inni *Ddd* poprowadzi,

popisowali, naprawił Mátęusz sławę. Jáko w Izráclu była obrzydliwa *Tribus Dan*, to iest *Judicum*, że zrzadká kto się tego urzędu podiał! Boć i to dziwna, że Jan S. *in Apocalypsi*, słuchając Regestru przeznaczonych do Niebá, z káżdego pokolenia słyszał: *Ex Tribu Ruben duodecim millia signati, &c: Ex Tribu Benjamin duo millia signati*. A Pokolenie Dán opuśczone! Sámuel *Iudex* naprawił tę niesławę. Wielka Fámilia była Kmitów w Polsce, (o których Orzechowski) że ieden po drugim następowali ná Krákowski Kásztelania, przypowieść wyszła: Nie będzieś Kmita, nie będzieś Pánem Krákovskim. Ozdobili ten Honor Ostrowscy, Koreccy, Tarnowscy, Jordánowic. A nászych czasów Jáblonowscy, Lubomierscy, Sieniáwscy. Ták czátem kilká oflawi *Ministerium*, á ieden Honor naprawi. Czymże wślawił to *Ministerium* Mátęusz! *Vidit hominem sedentem in telonio: Non rapacem bestiam*. przydaie Glossa. Toć szczyćci ná urzędách zostáiacych, gdy ludzkość pokázuia, gdy się z ludźmi znáia! Ják ow Officer wielki, w Ewángelii záwołány *Centurio*. *Et ego sum Homo sub potestate constitutus*. I ia Człowiek, nie Lew drapieżny! álbo inna dzika bestya! Był *Ioannes Venetius de Domo Plomienius*, (piśza Kronikarce) *Iudex Terrestris Posnaniensis*, názwány od Wielkopolaków, *Demon truentus*: Tákie sobie záfluguia u potomnych wieków tytuły; okrutni żdziercy! Ták (Dubravius piśze) Władysław Krol Czeski, *Questorem elegit Iacobum Habraum, quia ferocior erat post baptismum susceptum, in Christianos, koniámi roztárgać kazał*. Ták u nas w Polsce Pánowie, záżywáia do kollácyi substáncyi swoiey Fáktorów, którzy sa *sanguisuga* Krwi Chrześciáńskiej, piawki potow poddáných. A ná to potym przychodza, ná co niesławny w Polsce nie dawno *Betsa* Zyd, który z pod láwy wymuiac Krucyfix, nań przysięgáć kazał Chrześciáńskim Kupcom. Agitowála się tá spráwa ná Grodzińskim Seymie, (piśze Załuski) *magno motu, parvâ panâ*. A ia w ten czas powiedział Historia. Ze ziawił się w Czechách przed lat kilkadziesiąt Szátan, zwał się *Dominus Montium*, który ná drogách ku Prádcze, ludzi nápástował, śmieszne w Czechách o nim

d nim sa Historye! Między innemi: gdy posłrzegł bogatego Kupcá, álbo iákiego Páná iádacego, to pod szubienicami wystáwił omamieniem Pálac, tám záprosił, tráktował. A náde dniem, zniknęło to wszystko! Goście zostáli ná sromotnym mieyscu! A zwał się z Česká ten szátan Ri Ri Betszal. Ták ten náš Polski Betsal, popisował się z intratami, z tráktamentami, z kámienicami i Pálácami Zólkiewskiem, aż potym zniknął, i zostáwił po sobie szubienicę i pal. Mátheusz S. názwany od Márká S. Levi. *Quia nemini in officio gravis.* (à Palatio) nie obśypował się nieślusznemi workami, ztad też i prędko i łatwo powstał. *Surgens, secutus est eum.* Zástánowił się zádumiály Chrysořtom, *Matheum de telonio divitem, de usaris saculi locupletem, lucris saculi onustum, erexit Dominus, & per eum erexit fidem & Evangelium: quid de illo dicendum.* Oto ja powiem: że BOG przez tego Publikáná, *publicavit Fidem Christianam.* Obligował sobie Izráelá Ezdráz, że zágubione Moyzeszá Xiegi, i inne Písmá Boże potrácone, znalazł, i publikował. Dopieroż Kořcioł Kátolicki obligowány Máteuszowi, że z rak iego odebrał Ewángelia: która rękami řwemi Apostołowie przepísana po cáłym řwiecie roznieřli. I mieli ja ták zá wielki skarb i relikwia, że i do grobu ná řercách řwych połořona chowác kazáli. Ták Bártłomiey, Bárnábá, Tomasz uczynili, i przez długie męki nie czyiá inna brzmiála Ewángelia, tylko Máteuszowá / która że jeřt obřzerniejsza, i stylem łátwiejszym, řlusznie ten Ewángeliřtá Człowiekiem się zowie. *Vidit Hominem,* á pieczętuie Cherubimem. Człowiekiem się zowie, bo iáko pierwszy z Prorokow Izáiasz, *Cap. 4.* miał zlecenie od BOGA: *Sume tibi librum grandem: & scribe in illo stylo Hominis.* Ták ten pierwszy z Ewángeliřtów. Pierwszy ákcyi Chryřtusowych Historyk i Pánegiryřtá, w Káncelláryi swoicy, stylem rozumnym po ludzku piřał Rodzay Chryřtusow, od Abráhámá wyprowadził. Geneálógia Dáwidowę wywiodł, Anielfkie Zwiářtowanie, i Nayswięřszy Mátke Bořey niewinne Dziewiętwo, wystáwił: Národzenie Chryřtusa, i uřzánowanie od trzech Krolow opisał, i inne Wiáry nášzey tá.

icennie, *plano* & *humano stylo*: dla czego też Kościół Boży
 naywięcej z iego Ewangelii, na Świętą i Niedzielę, i Uroczyśko-
 ści, Wiary nauk bierze. A w iego ludzkim stylu uważa, *Digi-
 tus DEI hic est*. Przemienił się ten styl ludzki, w styl Cherubin-
 ski. Co to jest, że *Ezechielu* 1. Prorok między czteremá zwie-
 rzęty, widział pierwsze *Similitudo hominis*, Człowiek: A zaś C. 9.
 zowie go Cherub, tak się to prędko w Cherubiną odmienił.
 Wiemy, że Kościół Boży te zwierzętá rozumie bydz Ewangelii-
 stami z Grzegorzem S. Máteusz Pierwszy, ma *faciem Hominis*,
 Ale to jest Cherub wielki, który wysoko nąd mądrości ludzkie
 wyniosł sławę Wiary Chrystusowej. Prawodawcą Testámentu
 stárego, Prává Boskie w przybytku iego: złożył w Arce, i po-
 stawił między dwiemá Cherubinami, (*Exod. 32.*) A zaś dále-
 ko godniejszy Prává Ewangelii S. iednemu w straż oddał Che-
 rubinowi dzisiejszemu. Ktoż woz chwały Wiary S. po całym
 świecie sławie obwoził. Jego Biblioteká nąd Moyzeszowa
 sławniejsza. Ze muszę z S. Piotrem Damiánem mowić: *Nemo
 post Christum est, cui plus debeat Sancta Mater Ecclesia; Cateris
 enim scribendi viam praeceptor aperuit*. A nąd to, nie z prostych
 to Cherubinow Máteusz! Czynieć Kazanie o czystości Chrystus,
 (którego przepomnieć inși Ewangelistowie) *Matt: 19.* rzekł:
Non omnes capiunt verbum istud, zawołał: *Qui potest capere, ca-
 piat*. Nie mieli inni tey *capacitatem*, krom Máteusza Cherubinál
 który nie tylko to wypisał i praktykował naukę nąd Anielska,
 bó oni co máia *per naturam*, to Panny máia *per virtutem*, mowi
 Chryzolog. Bo u Murzynow kándor ten Anielski zaśzczepił.
 Przyszedszy do Etyopii, gdy Krolewska Corkę zmarła Iphigenia
 wskreślił, wyperśwadował tey Dzieweczce Krolewskiej, aby
 pierwsza między Pánnami, *votum* czystości uczyniła. Inni Che-
 rubini pilnuia ofar nayswiętszych, i nymilszych BOGU. Ten
 oddawszy S. Iphigenia ná ofiarę, sam się też stał BOGU ofiara.
 Bo gdy stał u Ołtarzá: *Hittacus Rex, ad Altare Mysterium cele-
 brantem iussit occidi*; S. Hieron: *Cecidit victima Virginitatis*.

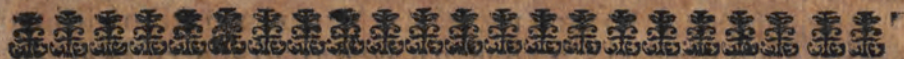
Konklu;

Na Wroczyſtość S. Mateusza.
Konkluzya z Medytacyą.

415

Vidit JESUS hominem sedentem in telonio, Matheum nomine.
Oczy Chryſtuſa moiego, oczy Miłosierdzia Bożego! przenie-
kające ſkrytoſci ſerc ludzkich: oczy magneti pełne, które i ſta-
lowe ſercá do ſiebie ciągniecie! Spoyrzaliſcie ná Piotrá i ſkru-
szylá ſię opoká twárda! ſpoyrzaliſcie z daleká ná Náthánielá:
adhuc cum eſſes ſub ficu, vidi te! i przyciągnęliſcie do ſiebie! wey-
rzaliſcie ná Máteuſzá, i uczyniliſcie Apoſtółem. Do tychéi
oczu ſuplikował Dáwid: *Reſpice in me, & miſerere mei:* Porphirius
Filozof, i Julian Apoſtatá, przygánia Mateuſzowi, że ná iedno
weyżrzenie poſzedł zá Chryſtuſem: *Surgens, ſecutus eſt eum.* A
S. Hieronim potężnie ten zarzut zbiia. *Fulgor ipſe & Majestas
Divinitatis occulte: quæ etiam in humana facie elucebat, ex primo ad
ſe venientes trahere poterat aſpectu. Si enim in magnete lapide &
ſuccinis hoc eſſe viſ dicitur, ut annulos, & ſtipulam, & feſtucas ſibi
copulant, quanto magis Dominus omnium creaturarum, ad ſe trahere
poterat, quos vocabat.* Już Máteuſz w Imieniu był *Donum Dei*,
zaſzło *donum vocationis*, *ſequere me* podaioli ſię iák umárly z
grobu: *quem cupiditas tumulavit, miſericordia exhumavit, gratis
eruderavit, (à Palatio)* Innych pociągnął do ſiebie Chryſtus, *in
manu forti*, iák Saulá, tego *in ſibilo aure tennis*, piorunować ná
innych trzebá, á drugim tylko poſzepnąć! ná innych, *Audi filia
á gdy głucha, zá drugie ciągnąć, & inclina aurem tuam, obliſce-
re Domum Patris tui.* A do drugich ſerceć tylko zákołáć,
Cum venerit & pulſaverit, confeſtim averient ei. 3. Reg. 10. Wola
ná ſlurzbę Bożá Elizeuſzá Eliaſz, i kładzie nań Hábit Kármelicki:
Niechciało ſię od wołów i pługá: poſzedł wprzód pożegnáć,
Oycá i Mátkę. Záchauſz zátrzymał ſię w ſwym domu. Mło-
dzieniec Ewángeliczny gdy mu rzekł Pan, *Sequere me, abiit tri-
ſtá.* A Máteuſz záraz zá Pánem. A nie doſć ná tym náząd
ſię nie wracał: pomniac ná to, *Nemo mittens manum ſuam, &
reſpiciens retrò aptus eſt regno DEI.* Pobit inwentarze ſwoie, áby
ſię nie wracał do goſpodárſtwá ſwego. Już Sodómá gorzáłá,
Dd d3 prowadza

prowádza Aniołowie Lotowa, *Salva te, á onáná smrodliwa Oyczyi* znę się obeyżrálá. Máteusz áni spoyżrál ná *Telonium*. Piſze *Aeneas Sylvius*, że w grobie Máteuszá S. znáydowno Mánnę, ktorey kto ſkuſił, záraz mu obrzydly wſzytkie ſwiatowe kánáry. Gdybym tey mánný doſtał, powołánym ná ſłuźbę Bożą, dałbym ſkoſztowác. Nie mowieliby, *Nauſeat anima noſtra ſuper iſto cibo leviffimo*. Aleby mię ten ſmák Máteuszá, ukrzepczył w dárze wokácy: á potym oſłodził w niey
ſnalem gratiam, AMEN.

K A Z A N I E

Na Uroczyſtość

S. MICHAŁA ARCHANIOŁA:

Angeli eorum vident faciem Patris.

Bezpieczni to zdádza się bydź ci Aniołowie młodych dzieci Strożowie! Seráfinowie, nie śmicia oko w oko spoyżrzyć P. BOGU ſwemu: záſłaniáiac (iáko widzieli Prorocy) oczy ſwe przed proſpektem Bożym; á ci tak rezolutnie wlepiáia wzrok ſwoy w twarz Bożą, *Vident faciem Patris*. Podobno Aniołowie nas ſtárych, nie śmicia beſpiecznie weyżrzyć BOGU w oczy; ále káždy z konſuzya zalawſzy (po ludzku) łzami ſwemi żrzenice, záplácz; *Angeli eorum amare flebant*, wſtydzac się ſtraży ſwoiey nád námi: *Curavimus Babylonem, & non eſt ſanata*. Długosz ſtroż młodoſci Synów Jágielloná, o ſobie piſze; *Cum innocentibus ſemper hilaris & latus, ſed cum veniſſent ad pubertatem ſemper flevi. Joſephus in Antiquitatibus Judaicis* piſze:
 ác gdy

że gdy w niewola miał iść Babilońska Izrael, słyszane były płaczliwe lamentsy Aniołów; *Migremus hinc: & amarè flevisse dicuntur, quia Israël plusquam Sodoma didicit amare.* Ciesza się Aniołowie nad niewinnemi Aniołkami swemi, Dewoćikami. Ale musza potym *flere amarè, quia didicit amare.*

X. nasz Gáspár Družbicki, Dzieci niewinne zwał Báránkami, ale podroście kozłami, bo tam ustawicznie prawie *Metamorphosis*, iak *Dan. 8.* Obaczył Prorok in *Porta Ulai* Báránká, aż mu urosły rogi, aż on bił się z kozłami, aż stracił wszystkie niewinność, i stał się *Cornupeta.* Tak pospolicie bywa: I Jągniátko, gdy trafi ad *Portam Ulai*, naucz się hulać, káprzyzować! A ná tę odmiánę Aniołowie płaczą, iako się ciesza gdy pokutują. *Gaudium est Angelis super uno peccatore penitentiam agente.* Krotosile czynią gdy się ich pánitenci frásują. Tak też się frásują, gdy ich Dewoći hulają. Przecięż Święci niewinnych Dzieci Dozorcy, nie tak topić oczy wásze, w twarzy Oycá Niebieskiego, abyście ich odwrócili od dozoru powierzonych Dziełek. Nákazano o to owej dozornicy: *Abi post vestigia gregum tuorum, & pascce hedos tuos,* trzebá pilnować kozłuiacey młodości, boć to o *Pastor, o idolum! derelinquens gregem:* łáie Zacháryasz Prorok. Mátołkę postawia ná wroble, a one ieczmyk wypija Ulai. Święci Strożowie: pátrza ustawicznie w twarz Bożá, bo tam máia zwierciádło ákcyi, Klientow swoich. *Candor est enim lucis aterne, (Sap. 7. & speculum sine macula DEI Majestatis, & imago bonitatis illius.* Ják Archidyákon Płocki (pisze Długosz) Czápłá, Inspektor Konrád Mázowieckiego, zwykł czynić, gdy Paćierze Kápláńskie mowił, klęczał przed Obrazem Krucyfizá wymalowanego ná zwierciadle. On pátrzył ná niego, a tam wszystkie swywole, Xiazatek widział. Pierwszy respekt w Instytucyi młodzi ná B.O. GA. *Faciem vident Patrú.* Wiedział Dáwid z. *Reg. 13.* co zrobił Amon Syn iego, nic mu nie rzekł, *Noluit contristare spiritum Amos Filii sui, quoniam diligebat eum.* A tá dyssymulacya ciężkich rewolucyi, krwi rozlania w Domu Dáwidowym początkiem była. Mieliśmy Krolowá *Bong,* Augusta I. Mátkę, która z niezmiernych

zmiernych áffektow w Jedynaku swoim, nie w nim nie karálá, áz gdy uchodzić z Polski musiałá, nárzekálá lamentuiac: *O Bona! Bona! sed Mala Mater!* Tákci Dozorcy, gdy się zdadza bydz naylepsi, naymilsi, sa naygorši. Trzebá to nie bydz Helim, *qui mala Filiorum vidit, & tacuit.* Trzebá nie bydz Jákobem, ktoremu lubo niewinniatko Jozef doniošł coš, *Accusavit Fratres crimine pessimo.* przeciež to w trąslár poszłó. Lubo Aniołowie młodych, máia obrocone ku Niebu żrzenice, przeciež nigdy nie spuszcza z oká swoich. Ta intencya *vident faciem Patris,* że świąty przykład dáia instruentom swoim, bo nie ták oko, dozor, strofuie! iákó dobry przykład młodych reguluie. Pátrza w Niebo, tym samym kierowác oczy Dewoćikom swoim do Niebá kaža, złożone ręce, podnoša ku Niebu, ku BOGU, tákież pospolicie gesta, i postury Nabożeństw zábieráia Uczniowie, *Levantes puras manus in Oratione.* S. Kázimierz miał pobožnego Inspektorá Długoszá, wysał, z niego Nabożeństwo, *& factus est Discipulus sanctior Magistro.* Zás Olbrychr miał Institutorá Klimáchá, i z niego wszytkiey się nánczył Máchiáwelii. S. Wácław Czeski Monárchá, pod Ludomili S. Páni wychowánem, Pánicz S. A iego Brát młodszy Bolesław, pod Dráchomira Pogánška tyránka, nánczył się okrucieństwá, i Brátoboystwá. Złym, álbo dobrym przykładem, młodzieř się zázwe reguluie. *Longum iter per precepta breve per exempla.* Przetož dziećinni Aniołowie ustáwicznym nabożeństwem *Vident faciem Patris qui in Calis est,* kieruia powierzonych sobie dzieći, i oczy, i sercá ku Niebu.

Což tám uważáćie w twarzy Boskiej moi Aniołowie: *Faciem Patris.* Oycowska i Máćierzynska nád stáraniem opiekę *Contemplans misericordem Paternitatem:* mowi Świąty Amadæus. A mnie ná ich chwałę ten ássumpt przypadł.

W Pierwszym Punkćie: *Aniołowie Świąći nad wszytkie Mátki milii.*

W Wtórym Punkćie: Michał S. nád wszytkie Ojce Oćiec naydozorniejszy, niedoli i mizeryi wšech Hanow.

Konkluzja z Medytacya.

PUNKT

PUNKT PIERWSZY.

Aniołowie Święci nad wszystkie Matki milsi.

Nastąpił Apostoł 1. ad Cor. 11. ostrym prawem na Mężatki, aby, a zwłaszcza w Kościele zakrywały głowy swoje, pod ta kara, aby je albo strzyżono, albo golono. Już to prawo nązbyt wypełnione. Trzeba by zakazać zbytnich welamentów! Bo te Mężyc pełno na głowach mają namiotów, stert iedwabnego śiáná, mędlów, Fráncuskich snopków, albo fontáziów, a żadnego snopká nie kupi za kopę. Nástála była modá w Rzymie (*teste Petrarca*) że strojne Mężyc na głowie wojenne *trophæa* nosiły, chorągiewki, buńczuczki, babenki perłowe; Gdy o to *Censores* háłásowali: odpowiedział Senat; *Ferant bella in capite, modò nos pacem habemus*. Gryfiná Polska, na złość Mężowi Leczkwó Czarnemu, rozmárynem i kwiátem, obsypowála głowę, śrásował się o to Monárchá, ále go Senat Polski śieszył, (*Długosz pisze;*) Nie ztracaymy icy rozmárynow, róż, i tulipanów z głowy, bo będzie tá głowá poki żywa, *spinae & tribulos* rodziła. Wokácy ich *Prov. 33. Quæsit lanam, & linum, & operata est consilio manuum suarum*, Przáść len, i kręcić. Agdy im tego zakażemy, uprzéda sobie fantázye, poty kręcić będą, aż ukreća Mężowi głowę. Niech przebog záśłaniáia głowy swoje, *Mulier velet caput suum*. Ale Apostoł miał inna rácyá tych welamentów, *Propter Angelum*. Albo Aniół Boży miałby okázýa iákiego *scandalum*? z odkrytey głowy. Mogłby mieć suspicyá: gdyby Pánná nie nosiła wianká, ále Mężatki powinny *velare caput*. A iáko S. Hieronim *Involvere caput propter Angelum*. Jákbý rzekł: Jużes Mężatká, Mátká, obwin głowę twoię, spi ná obie uszy, bo Aniół już dziećięciá twego stráž Máćierzyniska wziawszy, nád Máćierzynskie dozory stánie. Tyśiácbý rázy polámáć ręce i nogi niemowlęciu trzebá przy dozorách piástunek. Aniół S. to spráwuie: *Angelus suis mandavit, ne offendas ad lapidem pedem tuum*, piástuia delikátniey nád wszystkie piástunki. Pokazáło się to Máćierzynstwo Anielskie, *Gen. 22*. Wyrzucono

Ecc

z Domu

z Domu Abráhama Agarę z Synkiem Izmáelem, umiera dziecię od pragnienia i głodu! mogłac go piersiami Máćierzyńskiemu posilić Agár? porzuciła ná puszczy pod drzewem, *abiecit puerum subter unam arborem, non videbo morientem puerum*: opuściła Izmáelá Mátká, a tu Anioł Stroż otworzył krýnicę słodczy kánárovcy, i posilił zemdlone i konające dziecię. To Anioł miłosierniejszy ná Mátkę! Nie trzymałem tego, żeby Aniołowie mieli Máćierzyńskie piersi, bom był w tey opinii, że co Anioł, to Mąż! to Mężczyzná. Ale *Apoc. 1.* Wydalo się to, Janowi S. gdy Aniołá obaczył, *praeinatus ad mamillas zoná aureá*, máia Aniołowie Máćierzyńskie piersi, ktore tak wiele niewinńatek karmia, *Mammilla Regum*, (*Aquila* czyta) *Angelorum lactaveris*, (*Isaia 60.*) Jeżeli Izráelski Oboz ná puszczy miał to szczęście, *Panem Angelorum manducabit homo*, dopieroż tak wiele dziecin osierociących niewinńatek, słodszych ieszcze od nich zżywáia kánarow. O B. Świętosławie czytałem: że gdy go w powietrze odumária Mátká, Anioł go wykarmił. Jednę miał Mátkę Bersabea Sálomon, ktora go nie ukołysała, aż ná iley mieysce nástąpiło do kołyski iego, *En lectulum Salomonis 60. fortes*, (*Hieron.*) *Angeli ambiunt*. Miał Oycá Izáák, ktory by go był zabił, gdyby nie przypadł Anioł, i mieczá nie uchwycił. Sára go nie obroniła, obronił Stroż iego, miłosierniejszy ná Oycá i Mátkę. Tak o B. Stánisławie Kázimierskim pisza: że gdy niedyskretna Mátká o to go pobić chciała, że się ná modlitwie w Kościele báwił, Anioł icy rozgę z ręku wydął. W piec Bábiloniski rozpalony wrzucono dzieci, rzucił się zá nimi Anioł, *et excussit flammam ignis*? A to bywa częścicy. Ze się zápali Oćiec álbo Mátká cholera, álbo pokuśa podpala. A Anioł Stroż *excussit flammam ignis*. Jak uczynił z S. Hubertem, zápalil się: a tu Anioł stanał; *Huberte! non facias hanc rem, eris in Celo*. Wiele i innych znaydzie kto chce, w Xiegách o Aniołách Ss. wydanych, a zwłaszcza w *Nadazym S. J. Genes. 28.* Ledwie z domu nie wypędził Já kubká: Oćiec i Mátká, Rebeccá wypędza, a Aniołowie ná Mátczyne mieysce przypadaia, spadaia z Niebá, *descendentes*, taka mnogość,

mноголіcia, że się ządziwił, *Castra DEI sunt*. Jedney postradał Mátki, tyśiacami Aniołów nabył. Tákci bywa, że miłokos może mówić: *Pater meus & Mater mea dereliquerunt me, Angelus autem suscepit me*. Zniżáia się do posług nászych, *descendentes*, JáK Piotrowi S. w okowách zostáiacemu, uczynił tę przyługę, *percussó latere Petri, calcea Te, caligas tuas praeingere*, ledwie go sam nie obuwał, ubierał, &c. Gdy S. Jan Ewángelistá chciał upásć do nog Aniołowi krzyknął, snác też pokłękawszy, *Vide ne facias, conservus tuus sum*, i ták się zniżáia *ad ministerium nostrum*, że niby się zdáda nie strzedz nas, ále służyć. Nie podoba mi się Málárzow mánierá tá: że Aniołów álbo iák Kupidyńow nágich, tłustych, álbo iák wiatry z obłokow wygládaiace maluiá. Nie przystoi Aniołkowi z brzuszkiem, ani z nádętością, tam z ćieleśna, tam szumiębska fantazyá, szpeci pędzlem, czyśta i pokorna Aniołów naturę. Jakże ich tedy (spytaia Malarze) odrysować? Albo iák gwiazdy, bo owę gwiazdę, która się pokazała Trzem Krolom do Betleem idacym, S. Grzegorz Aniołem mieni, który Astrologom pokazał się *sub specie stellae*, albo *sub specie linguae*, bo też gwiazdę nazywa Chrys. *Linguam Caeli*. Teć to są ięzyki, które uślawicznie petoruia za nami. Ja mówię tak: Ponieważ Aniołowie iák w sobie są, nie podpadaia pod wzrok ludzki, ani też reprezentować mogą duchowney natury swoiey. Trzeba by ich malować, *ex fructibus eorum, cognoscetis eos*. Rzym uczony choć Pogański ieszcze, Eskulapiusza maluiac, szpital mu chorych przydawał, że poznać było tego Boga, po chorych pacyentach, Fortuńę po odartusach, Marsa po orężach i obozach, &c. Zaś Chrześciańskie obrazy, Wiare prawdziwą po opoce, *Tu es Petra, & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam*. I po kolumnie owey, *confirma Fratres tuos*, Nadźcie S. z kotwica. Innych Świętych z instrumentami akcyi albo passyi swoich, że każdy zpożyżawszy rozezna, czyi to Obraz? *Cujus imago est?* Zaś Miłość Boża i miłosierdzie, maluiemy z dziatkami, których albo na rękach Geniusz piasłue, albo do siebie iák w dźisieyszey Ewangelii Chrystus przytula. Tak trzeba Aniołów

malować Strożow, z dziećcinami: *Angeli eorum vident faciem Patris*, bo oni są nayprawdziwsze Matki dziećcinności naszych. A z dziećcinności wyszedłszy, *in exitus viarum*, różnych stanów, i tam mamy Przewodników, konwoiow, iak Rafała S. Tobiasza. Ezechielowi *Cap. 1.* pokazał się Anioł z kołem, niech na to konceptuia obrotne dowćipy. Ja mówię, że ci są prawdziwi Kołodzieie fortuny naszej. Fortuna ma lekkie i słabe ośi, prędko się kołka zgruchocą. Potym życia naszego melne są manowce, i ścieżki, któż ma torować do Nieba drogę, *Lata est spatiosa via ad interitum*. Aniołowie Ss. bezpieczniejsze toruia gościniec. *Num. 22.* Jedzie Balaam na Oślicy, która przezorniejsza była nad niego, zaśtepuie Anioł: *Via tua perversa est mihi contraria*. Tak bywa, zapędzi się Młodzian *via perversa*, stanie Anioł, nie ta jest do Nieba droga. *Exod. 23.* Przeprowadza lud swoy BOG do ziemie obiecanej, daie mu Przewodnika: *Angelus meus praecedet te*, melne są drożki do terminu wieczności świętey, są *prava est indirecta*, któż w nich naybieglejszy Veran: *Angelus praecedet te*. I S. Filip Nerijs, i S. Franciszka Romana, i tak wiele przykładami doznali, że nie mają bezpieczniejszych drog, i tych potocznych, iak wyieżdżaiac zmówić krotkie *Itinerarium*. *Gabriel cum MARIA, Raphaël cum Tobia, Michaël cum Caestri Curia, sit nobiscum in via*. Tak też w podroży zbawienney: co raz wołać: *Angele DEI, qui Custos es mei, &c.* albo tak, iak Elizeusz na Eliasza, *Pater mi, Currus Israël est auriga ejus*.

P U N K T W T O R Y.

*Michał Święty nad wszytkie Oyce Opiekun
naydozorniejszy.*

Jest *in Theologia Scholastica* zawołana *Quaestia*: iako też Aniołowie z sobą gadaia? subtelnie o tym dyszkuruia. Ale się nie pytaia, ieżeli też Aniołowie między sobą się wadza. Ze się z czartami chałasuia, jest to w Piśmie Bożym. Woyna była w Niebie, i Batalia straszna, *factum est praelium magnum*, która wygrał

grał Hetman Aniołów Bożych Michał Święty, tę długo opisał Jan Święty. Zatrabił do bitwy z smokiem wielkim i klęskę w jego szyku sprawił, & *fecit victoriam*: Za tym hasłem: *Quis ut DEUS*. Druga potyczka była, która opisuie Święty Tadeusz, *Cum Michaël Archangelus, cum Diabolo disputans altercatur de Moyſi corpore, non est ausus iudicium inferre blaſphemia, ſed dixit imperet tibi Dominus*. Z tej okazyi dwie nauki: 1. że dysputy i dyskursy mogą być *ſine blaſphemia*! Lucyper pyśny nabluznił wiele przeciw Moyzeſzowi, S. Michałowi i podobno przeciw BOGU, a Michał S. *Non est ausus iudicium inferre blaſphemia*. Unioſł ſzatanſkie fury i tryxy. Nie rogami ſzatanie, ale racyami! Marcin Bielski opisuiać Perſkie dysputy, powiada, że na aktach publicznych dysput: Nic nie mowia. Tylko napisaſe ſobie argumenta podają, i ſkryptem odpowiadają. A te potem czytają. A dalby BOG żeby takie alterkacye *ſine blaſphemia*, bez zniewag, bez blaſphemii były, prędzeyby ſię wynurzyła prawda, gdyby icy nie maćili i nurzali paſſya. Drugie pytanie: O co ta kontrowerſya była *de corpore Moyſi*, co ſobie ſzatan pretendował do ciała S. Moyzeſza? Odsyłam to naprzód *ad Corneſium à Lapide*, domowego naſzego piſmą tłumacza. Ja, i tak imaguinuję ſobie. Gdy BOG umrzeć Moyzeſzowi na gorze Sinai kazał, Duſzę jego świętą Aniołowie Ss. wzięwſzy, zanieśli *in ſinum Abraha*. A tu ſzatan do ciała pozoſtającego, zoczył to S. Michał, ſkoczy ratować pozoſtającego depozytu; Wodzą ludu Bożego Hetman Anielski, inni Aniołowie mniej dbali o ciało, gdy mieli świętą duſzę. S. Michał ſtrzeże i ciało, *Custodit Dominus oſſa Sanctorum*, nie dopuſcił ren, *qui custodit Iſraël*, najmnieſzey obelgi, i dyshonoru uczynić świętym kościom, i wionąć ziemu duchowi i wiatrowi, na *Cineres Sanctoſe*. Pokazał ſroga ninę i ſtrąſzliwą Bieſowi, *Imperet tibi DEUS*, a odepchnawſzy owę Hárpia, i kruką zarlócznego, pokazał Oycowſką providencyą Moyzeſzowemu ciału. Jakoby też malować S. Michała, rozumiem że tak, iak Rzymianie *Janum biſfrontem*. Jedną twarz ſroga, a druga Oycowſką. Tamtę ku nieprzyjaćiołom, a tę ku ſwoim obrocom,

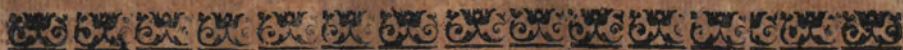
Hostibus hostis, Patria Pater. Ma zawsze zagniewana minę na szatánów Michał. Ale Oycowska ku całemu Chrześcijaństwu. Jeszcze to nie dziw, że się o Kościół Boży ugania z szatány, ale z nieprzychylnemi wadzi się Anioły o swoich Klientów. *Dan. 10.* Utarczką była między dwiema Xiażęty Anielskimi, *Gabriel Fortitudo DEI*, leci do Bábilonu na wybawienie Ludu Bożego z niewoli. Gdy do granic Persyi przypada, zastąpił mu *Princeps Persarum*, to jest Archanioł Persyi, i nie dopuścił wnieść za granicę, *Princeps autem Regni Persarum restitit mihi, viginti & uno diebus.* Tak potężni Aniołowie *de primis Principibus.* O co? i tak długo przez dwadzieścia i jeden dzień z sobą dysputowali! Ja przez jedną godzinę wyexplikować nie mogę, o co przez tak długi czas Aniołowie, tak madrzy kontrowertowali. Dowcipny *Abulensis* kontemplując tę utarczkę, tak sobie imáguie. Po przywitaniu się Anielskim, spyta *Princeps Persarum*, po co Gábryelu, *Princeps Israelis*, wpadasz w granice moje? odpowie Gábryel: Wypuść Lud Boży z niewoli Perskiej? Nie wypuszczę rzeczy; bo Lud Boży świętszy jest i pobożniejszy w Bábilonie, niż był w Jerozolimie, bardziej chwali BOGA w niewoli, niż w wolności i swobodzie. O Gábryelu pieściłeś Lud Boży, a on się zszatanił de licyami pokoju i fortun doczesnych, polepszył się ten krakbny naród pod plagami, i iármem moim, już nie wierzga, który pod twoją łaskawością był *Populus reſtitutinis.* A tak opisuiać Dánielá, i inne Pácholetá Święte, i Tobiaszów, którzy *in captivitate positi, viam veritatis non deseruerunt.* Gdy tak rácyami i relacyami trzymał Gábryelá. Obaczywszy to S. Michał, *Et ecce Michaél unus de Principibus Primis, venit in adiutorium meum, & ego remansi ibi, iuxta Regem Persarum.* Jáka to potęgá S. Michałá, który sekundował Gábryelá, a zwałona przez czas nie máły *Fortitudinem DEI*, ukrzepczył. A któż potędze jego rezyſtencya uczyni? Nie opáł mu się Lucyper. A coż dopiero sprześciwić się mu máia inne siły. *Concuſſum eſt mare, & contremuit terra, dum Archangelus Michaél descendebat de Calo.* A tak niezwyciężoney potęgi nie záżywa, tylko na obronę dzieci naye-
milſzy

miłszy Ojciec, *Consurget Michæl Princeps M. qui stat pro Filiis populi DEL, &c.* Dan. 12. mówi S. Gábryel, i przyznawa, że my jesteśmy *Filii populi DEL*, to on Ojciec. Przeżyłem Turecką tak długą wojnę, i dziwowałem się, czemu naszego Królestwa Anioł, nie odbierał Tureckiemu Kámienicą i Podolą. Dysputowali z sobą długo Aniołowie, co pożyteczniejszego jest chwale Bożej, i zbawieniu Polaków, czy być w swobodzie i pokoju? czy w wojnie? i w niewoli? Aż *tandem* naszemu *Principi Polonia*, przyszedł *in adjutorium* Michał S. Bo to *specialis consideratio*, że w dzień S. Michała odebraliśmy Kámieniec. Gdzie gdy Meczet Turecki rekongyliował J. W. Dłużewski Suffragan Chełmski, Prálat Kámieniecki, w oczach Senatorów odbierających tę fortecę, uschle drzewo na Cmentarzu zakwitnęło, *latissimo omine*, że ten S. nie dopuści zwiędnąć Podolowi, i Polsce. *Apoc. 8. 9. 10.* Zatrabili Aniołowie inși na zgubę światá, á gdy z gruntu go zniszczyć chcieli! Zatrabil też S. Michał, rozumiałem że świat w perz poydzie, áż tam głos wypada, *Ignosce populo tuo*. Nie porywa się on z żarliwością swoją na Lud Boży. Trzech Aniołów na zgubę poszło Sodomy, którzy się prezentowali Abrahámowi, *Gen. 19.* Dwój zapalili i zniszczyli. A trzeci kto był? (*Abulensis* rozumie) że Michał S. Psalmista mówi: *Quis ut DEVS? qui humilia respicit in Celo & in terra.* A Hebráyczyk: *Quis ut DEVS? Michæl noster humilia respicit in Celo & in terra.* Michał nasz Ojciec, pátrzy na ukorzone i zniszczone rzeczy, spoyrzał na Polskę, á Chábremu podał miecz, u Historyków sławny Szecebiec názwany; którym i Sukcesorowie jego rabáli Kiówskie bramy. Władysławowi Hermánowi wrzucił do Naklá złote iábko, i odebrał Pomorzány. Leszkowi pod Lublinem, na Jádźwingów podał Puklerz, z tym podpisem, (iákom czytał) P. P. to jest *Pater Polonia*. Nie mógł dostać Smoleńská Zygmunt III. Król, *Votum* uczyniwszy, widział zapaloną fortecę, i dla tego w Orszy *in Collegio S. J.* S. Michałowi wymurował Kościół. Ot cále Chrześcijaństwo uznawa w niebiespieczeństwach swych ospáć, co *Dan. 4. Et ecce Vigil & Sanctus descendebat de Celo.*

Konkluzya z Medytacya.

Wszystkieśmy Ss. Aniołom obligowani, że fortun, zdrowia i zbawienia naszego strzega, przestrzegają: Ale naybardziej ich naywyższemu Hetmánowi Michałowi S. Obaczył Prorok *Iſaia 18.* zniszczony Narod, (iákby opisał Polskę,) *Ite veloces Angeli ad gentem convulsam, & dilaceratam, conculcatam.* Idźcie prędko na odśiecz, ratowalićby nas wszyscy! Ale są pod ordynánsem *Generaliffimi.* Dziewięć ich z Grzegorzem S. rachuie pułkow w niezliczoney mnogości Kościoł S. Ale to wszystko Woysko Święte, *Acies ordinata*, pod S. Michała ordynánsem Chrystusowi modlącemu w Getsemánie pokazał się Anioł *confortans eum.* A on rzecze: ieżeli tylko poproszę Oycá. Tłumacze rozumiecia, że to był S. Michał, bo zaraz gotow stáwić *plusquam 12 Legiones.* Ale stali Aniołowie w szyku bo orderu nie mieli. Ták Elizeusz pokazał niezliczone Woyská, żaden się nie ruszył przez pozwolenia S. Michałowi w niebezpieczeństwach naszych suplikować trzebá, áby iák kiedys na Sennacherita przynamniej jednego spuścił Anioła. Druga uważać, że nie tylko jest Hetmánem Anielskim, ale obrona Kościoła wojującego, w Niebie wojował Rebellizántow, i skruszył na głowę smoka, i stął potencya jego. A w Kościele wojującym wszystkie Pogánskie, Heretyckie, Schizmatyckie wojnie potencye. Na imię jego drży piekło! A iák doznawali Święci Boży iákó Antoni, i inni, na poczwary i pokusy ich, nie mász skuteczniejszego Puklerzá, iákó to słowo, *Quis ut DEUS?* álbo *Mihael*, prosić nam P. BOGA trzebá, áby wojujący swoy Kościół ratował, i bronił tym imieniem. Waleczny Hetman Chodkiewicz, tym imieniem Heretyckie, Schizmatyckie, Tureckie, w máłych pocztách łamał potęgi, *Quis ut DEUS?* Náostátku Doktorowie, i *Asceci* rozumiecia: że *in particulari Iudicio*, ieść Sędzia na mieyscu Chrystusowym Michał S. Bo Aniołowie Srożowie nási, temu S. *Subordinati*, dusze zmarłych prezentują temu. A oddawszy iák Hetmánowi Jedne ludzkie: dopiero on ie (iák Kościół Boży we Mszy *Defunctorum* wyznawa)

wyznawa) S. Michał *representat eas in lucem sanctam*. Dotego, kiedy na Zmartwychwstanie ciała naszych, zątrabi S. Michał, *Surgite mortui*, głosem jego obudzeni umarli, przypadła do Łęcytarza swojego. A za jego mánudukcyą Oycowską poydźciemy na żywot wieczny. Amen.

K A Z A N I E

NA Uroczystość

S. FRANCISZKA Serafickiego.

*Omnia tradita sunt mihi a
Patre meo.*

Nie uwłaczając wielowładności, i wszechmocności Rąk JEZUSOWYCH, expostulować z niemi, na Krzyżu rozpiętemi muszę. Trzymaliście świat kiedyś trzema palcami, *Tribus digitis appendit molem terra: Madrością, Wszechmocnością, Opatrnością!* Ale się ten Wiśielec z rąk tak potężnych zdał urwać, i upaść! Upadł, i przepadłby był, gdyby go na szubienicy Krzyżowcy, tego Wiśielcá z Chrystusem Święcá Boží, nie zawiesili, iáko Apostoł mowi: *Mundus mihi crucifixus, et ego mundo, Christo confixus sum Cruci*. Podał temu nieślátkowi, urwáncowi! ręce rozpięty za niego na Drzewie Chrystus, i uczynił się jego Piástunem. I zámład to okragle lichy wypada! Rozpięte na Krzyżu Ręce Chrystusowe, szerokość się wielkiego niewodu rozciągnęły komulce! czy tylko przez te w rękách, nogách, i sercu, krwawe oká szerokie, wiele nie wypadnie

Mulbi vocati, pauci electi. A owe *in sagenenam* zgromadzone rybki, wszystkie, a wszystkie *Omnia traham ad meipsum*, przyida do matni walszey. Pieśczone delikátnie dlonie JEZUSOWE! nie tákiescie szczesliwe, iák okrutne diabelskie pázury! O czy! nie wiéksza stworzenia twego nász BOZE, zárwálo! i wyrwálo z rak pieklo! Oto czart szczytá sié przed toba; *Ostendit ei omnia Regna mundi, & gloriam.* mowiac: To moje jest! iego! to. Pieśczone nieczysta Azya, iego poczwáry rodzaa Afryká, iego dzika Ameryká. A Europy ták wiele, Herezye wyrwáły! Saxonia, Anglia, Szwecya, Dania, i po czesći Germánia. A g dziez sa obietnice twoie Chryste JEZU! *Cum exaltatus fuero, omnia traham ad me.* A g dziez to *Omnia*? Widzê w tym Fránciszkańskim Kościele, że Ukrzyżowány Chrystus, czy promieniami krwáwemi, czy sznurámi, zá ręce, nogi, i serce, do siebie Fránciszká ciągnie! I toż to áffektu mágnetu twego Chryste JEZU, *Omnia*? Tá! jest, w iednym Fránciszku miał Chrystus wszystko, *Omnia tradita sunt mihi a Patre.* Dopuścies polnemu kiedyś swierczykowi skrzeczeć, ná ręce twoiey, S. Seráfinie! (ktoremu Seráfin przy choruiącego łosku, kiedyś grał ná wioli,) Dopuść i mnie skrzeczeć o chwale twoiey. Bo ia z Bonáwentura twoim ogniſty Eliaszu, pod czas iego Kazania ná obłokách wiſzacy m wolam: *Benedicite Pater.* Zaczynam wywodzić.

W Pierwszym Punkcie: W Fránciszku miał BOG *Omnia.*

W Wtórym Punkcie: Fráncisek ma w Chrystusie nad wszystko.

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

W Fránciszku miał, i ma Chrystus wszystko.

M Uſiał mieć Dáwid łakomego Pána sasiádá, ktory mu czesťo zágládał zá gránice, i do piwnice. *Dominus pars hereditatis mee,*

mea, & calicis mei, z Pánami zle sásieftwo! 3. Reg. 27. miał Nábóth bliska Pálácu winniczkę: *Vinea erat Naboth juxta Palatium Regis Samariae.* Trzebá ia koniecznie odebrać, *Da mihi vineam tuam, &c. quia vicina est, & propè domus mea.* Już, że Pan sasiad, przyległe Ogrody nie iego! Czym Uryasz strácił żonkę swoją? 2. Reg. 11. że blisko Pálácu byłá: *David deambulabat in solario Domus Regiae: & vidit, &c. & tulit eam.* Sarissus! Náš Polak, trzemá kopiámi w Bátalii przebity, gdy nad nim miał kompássyá Krol Łokietek, on rzekł, bárdziey mié boli, że mam we wsi sasiadá złego. Witał Pan Litewski ná Száwli: Witoldá Xiażę, *Salve Princeps,* á on nie rozumieiac po łácinie, kazał mu odebrać Szawłę, to iest Száwelska Ekonomia. Ják Oleśnicki, gdy go traktował Szláchćie iego sasiad we Wsi: á odchodzác dziékwował zá honor; to iest zá częś: Szláchćie Honor rozumiał, á on mu częś we wsi odebrał: *Dominus pars hereditatis mea, & calicis mei.* Ták się trafiało, że i zá kieliszek winá, trácono substáncye. Miał pod Rzymem (pisze *Valer. M.*) Senator ieden roskoszna máiętność názwaná *Sciphoria*, badac ná traktámencie u Cesarzá Vitelliuszá, przy ochoćie, piie *Propino Casari Scyphum*, á Vitelliusz mu podziékwował, i kazał odebrać Scyphoryá. A gdyby się do pospolitych podatkov przyłożyć chćieli? *Ne obolum hereditatú pendunt.* Popiówali Prozodya: im dóstátniejszy, tym *Do minús*, á ubogi *Do plús.* Kámyk ow u Dánlelá, *Abscissus de monte*, nie uderzył w złota głowę, w bogate pierśi, ále w ubogie i gliniáne nogi: Ták exekucye nie suryiuia się ná Páńskie máiętności, ále wszystkie impety ná nędzarzow. Ják 2. Reg. 12. Náthan Prorok Dáwidowi mowi, o złym sásieftwie przypowiastkę, *Duo Viri erant in Civitate una, unus dives, & alter pauper. Dives habebat oves, & boves plurimosq; valde; Pauper autem nihil omnino habebat, prater unam ovem parvulum, &c.* Aż exekucya ná kogo? *tulit ovem unicam pauperis!* Ochronia Owczárnie swoje Bogáći, álbo potencya, álbo zasługámi, álbo libertácyami! á ubogich ostátnie owieczki wydáia ná rzęś! Zle explikuiać Ewángelia: *Dominum hús opus habet*, ostátnie

biora bydełką. Inaczej Pan BOG czyni! w świątynie z świętymi: *Tu es qui restitues hereditatem meam mihi.* Im ściślejsze z stworzeniem swym ma *vicinia*, tym się obficie komunikuje. Bierze też on na cześć i honor swój, ale tylko cząstki, i niby szczyptki. Tak *Levit. 2.* Gdy na ofiary P. BOGU nieśiono pszeniczną makę olejem ząkropioną, Kąplánowi kazano: *tolle pugillum simila & olei*: Nie korecm, ale cząstką, i szczyptą rzucić kazano na cześć Bożą. Tak *3. Reg. 17.* Eliaszowi, do Sářepty Miastá Sydonśkiego, do ubogiej Wdówki kazał BOG na bąnkiet, *Præcepi enim Mulieri Vidua, ut pascat te.* A Prorok co? nie upomina się winą, albo innego trunku, *Da mihi paululum aque in vase*, nie wyściaga potraw, tylko *butcellam panis*. Tak na swój tryumf w Jeruzolimie Chrystus, nie kazał zabierać káret, i poszofnych, ale Osielką z Oślicą. Tak *Lev. 23.* nie zabiera stogów i stert; ale tylko *manipulum spicarum*. A Herodýdom, swy wolnym skoczkom, Herodowie, *etiam dimidium Regni*. I tych czasów, nieczyści Pánowie spendują miliony metressom swoim. Nigdy tak nie kosztują Kościoły, iák te Kąpliczki! *Filie ornatae in similitudinem Templi*, popytáć by się Bránieuskich, Olenderskich, Bórných Cudzoziemskich Auszruków. Nie wiele P. BOG ma z nas korzyści! Dziedzictwo iestestmy *absoluti Domini* BOGA nášego! tylko nie we wszystkich, we wszystkim BOG dziedziczy! O wielkiż to S. Dáwid, który go przypuścił *ad partem hereditatis sue*. Sam Bránieuszek uniwersalne Chrystusa dziedzictwo. Nákształt Elizeuszá, który *4. Reg. 4.* w synku Sunámity tak się ząkochał, że się i przylepił, *posuit os suum super os ejus, & oculos suos, super oculos ejus, & manus suas, super manus ejus*, Usta do ustek, ręce do raczek, serce do serca, nogi do nożek przytuliwszy, sklił się z nim. Tak Chrystus Bránieuszká opánował, Ręce z rękómá, nogi z nogómá, serce z sercem połączył! Wola Prorok: *Quis similis tibi Domine?* Kazał się na to podobieństwo Lucyper: *Ero similis Altissimo*, ale nie dokazał. Sam Bránieuszek *Christiformis*. Nigdy tak pieczęć nie wyrázi się na wosku, iák na Bránieuszkú Chrystus, mógł mówić: *Factus sum sicut cera liquecens,*

Pſal. 21. Ut in cera ſtigmata, ſic in Francisco ſtigmata. mówi S. Bonawentura. Obaczywſzy L. *Emilius* robotę Phidaſzã Snycerzã, zawałał: *Solus Phydias expreſſit majeſtatem Jovis*, to trzeba przyznać, *Solus Franciſcus expreſſit majeſtatem Chriſti*. Pierwſzych w Koſciele nowego Teſtamentu Pátryarchow przyrownywa S. Bonawenturá do trzech w Bábiloniſkim ogniu Páchołat, którzy w ogniu ſwiátá ſwieca, nie goreia, i ói ſa Auguſtyn, Benedykt, Dominik: *Et quartum video ſmilem Filio DEI*, to Francyſzek! nád innych naypodobniejszy Synowi Bożemu: *Sic oculos, ſic manus, ſic ora ferebat*. Poſtawić z iedney ſtrony w Męce ſwoiey zwiázanego Chryſtuſa Obraz, á z drugiej Francyſzká, támtę oknińcienſtwo powrozami, tego chorda, *ipſe ligavit Amor*. Támtę oczy plwoćninami, tego modeſtya zakucone. Támtę *ſic ut oris coram tendente ſe obmutuit*, á ten miłezieniem przedziwnym, zámknięte ma uſtá: Támtę od iákomych odátty, ten ſię ſam ze wſzytkiego obnażył, gdy i oſtátńia ſukienkę pod nogi nieoycówſkiego Oycá porzucił. W Chryſtuſowym Obrazie, Głowá ukoronowana cierniem; Francyſzek cały w cierniu, po którym ciało niewinne, przed nieczyſtá ućiekáiac pokuſá walał. Co do Ran przedziwnych należy, tu już muſicie przyznać, że Francyſzek nie tylko był *ex vocatione Frater Minor* nie tylko Bráćſzkim (bo Kapłanem byđz niechóciał,) ále był od bliżn Chryſtuſowych P. JEZUSA Bliźniakiem. Gdy porodziła Nayſw Pánná Syná ſwego w Betleem, mówi Ewángelia: *Peperit primogenitum*, któż *ſecundó genitus*? Czy nie ták iák u Támáry Gen 38. Dwá ſię rodziłi Synaczkowie: *Phares* *et Zaram*, ubiegaia ſię o *Primogenita*, áż młodſzemu zawięzuia raczkę czerwonym ſznureczkiem: *alligavit coccino*. Táki ſię ſtało z Francyſzkim, Zarám ſtárszy *Oriens*, to ieſt P. JEZUS wyſzedł. Ale iego naymłodſzemu Bliźniakowi miłość Boża toż *coccinum* Bliżny przykliſiá; I tu mi trzeba zawałać: *Funes ceciderunt in praeclaris*, *Pſal. 15. Etenim hereditas mea praeclara eſt mihi*! Te promienieſne ſznury, nie ſa *ſuniculi distributionis*, znáki w Piſmie Bożym repárticyi álbo wydziałow; ále całego Działu Chryſtuſowego poſſeſſya! *Hae*

reditas mea praelara est mihi, w S. Siostrze iego Klárze: *Hereditas Clara*, ále w S. Pátryársze *Praelara*. Apostoł mowi: *Unum Corpus sumus in Christo*. Głowa Piotr, *tu es Cephas*, to iest *Caput*. Ustámi *Doctor gentium* Páweł, i inni Doktorowie: Oczami dozorni *Episcopi*, grzbieciem Męczennicy, rękámi Jálmużnicy, sercem, *secundum Cor DEI*, Dilcktowie Bożi: Nogámi podpory Wiáry S. obrońcy, &c. A Fránciszek może mowić że w nim Chrystus ma, *Non solum pedes, & manus. sed & caput*, iák mowił S. Piotr. O Sympáthii i Symetrii pisać *Bisciola ex Solino*, przywodzi to: że w Rzymie byli dwá: *Armentinus Mirtellus, & Cassius Severus Orator, ita se mutuo reddiderunt, ut si quando pariter viderentur, dignosci non possent, nisi discrepationem habitus indiceret*. Co nie dawno w Domu Jáśnie Wielmożnym, á teraz Nayiásniejszy Lesczynyński się stáło. Wáclaw Lesczynyński, Primas Polski miał Rodzonego Brátá Woiewodę Derpskiego, ktorzy ták sobie podobni byli, że gdy ná żárt, przemienili suknie, żoná Mężá swego nie poznála; A w Domu Golánczewskich dwóch Bráći, z ktorých ieden Biskupem, drugi Woiewoda był Plockim, táká i w życiu dálszym, á zwlászczá w dziećinństwie Sympáthya była, że przylgnięte do siebie ciáłká rozrywać trzeba było, *Sit penes Authorem Fides*. O S. Fránciszku mowię, ten prawdziwie Chrystusowi *Sympathicus*. Ták się z BOGIEM swoim zklił, że go nikt oderwać, i cáła wieczność nie może; áni też Chrystusa od niego. *Quis me separabit à Charitate Christi*, szczyći się Apostoł: A Chrystus toż mowić może ták ściśle do niego przywiązány, przykuty, *Quis me separabit à Charitate Francisci*. Wszystko miał w Fránciszku.

P U N K T W T O R Y.

Fránciszek ma w BOGV wszystko.

O Nieógárniony BOZE! iákó ktore stwornienie ma odziedziczyć, i wszystko zábrać z Ciebie, i wybrać! Łátwiey rzeki, stáwy, i icziorá wyczerpác, i same Augustynowi wypić morze;
Niż

Niż źródło niezbrodzone dobroci jego wyssać. A przecię BOG *Immensus in Altitudine, in Latitudine, & profundo* Umie się i skurczyć. i rozprzestrzenić w sercach ludzkich. *Dilata Cor tuum, & implebo illud.* Pyta Teologia: gdzie też BOG rezyduie? Sálomon odpowiedział: *Celi Calorum te capere non possunt.* A przecię, dla ulubionego Narodu Izraelá: rezydencya swoją, wprzód ná górze Synái, potym w namiotowych przybytkách: náostárku w Kościele Sálomonowym osadził. *Hic habitabo,* lubo według Apostoła do Areopágitów, *DEUS in manufactis non habitabat,* przecięż obszerność Máiestatu swego skurczy czasem, *ad manufacta.* Teologia odpowiada: *DEUS definitivè totus in omnibus, & totus in singulis:* iák ná jego Obraz stworzona Duszá ludzka, *tota in toto corpore, & tota in singulis partibus.* A przecię o niey Arystoteles: *ibi plus est ubi amat, quàm ubi animat.* Mowi do Psalmisty: *Dilata cor tuum & implebo illud,* nie tylko wszędzie *definitivè,* ále umie *circumscribere latitudinem suam,* żeć nápełni to mále *implete definitivè,* że *dilatatur,* to więcey: Ale gdy serce stworzone do serca przytuli, i w nim dziedzicznie się osadzi! to niezwyčajna. Jednego Dáwidá podle serca: *secundùm Cor DEI.* Ale Fránciszka *in Corde DEI* osadzono. Paludanus pisze: iako ieden Fránciszkan nabożny, prágnać goráco widzieć Oycá swego S. zárwany iest do Niebá w duchu, szuka dworno prágna-cym okiem Fránciszka po wšytkich Ss. Bożych Hierárchiách, á Fránciszka nie widać! Następnie Chrystus w iásniejszy nad słońce Paludamencie, i odsłoni Boskiego płaszczá, aż się w sercu Chry-stusowym pokaznie Fránciszek! I toż to iest gniazdo tego Fe-nixa? I tamże to ma rezydencya i stolicę swoją. Inni przy tronie Chrystusowym siedzą, inni na łonie Dobroci jego spoczy-waia! ta gołębica w samym Boku Chrystusowym, *in caverna maceria.* Jako na ziemi *iustitiá distributivá* porozdawał BOG: *aliis quinq; talenta, aliis duo, &c.* tak *iustitiá remunerativá* płaci w Niebie, *Unicuiq; secundùm propriam virtutem.* Zapłata Fran-ciszkowa rozumiem że taka: iák starszego Syna w Ewangeliu,

Omnia

Omnia mea tua sunt. Gdzie BOG chowa skarby swoje? Psalmista odpowiada: *Ponens thesauros suos in abyssis.* To skarby, dostatki, bogactwa Boże, i wszystko, przepaść ma? na przepaść? Tomasz S. Anielski, tak to tłumaczy: *Ponens thesauros suos in illis, qui sunt absq. bysso.* Stoia z iedney strony przed BOGIEM z purpuratem Ewangelicznym, ubieśiorowani Bissowie, *Induebatur bysso & purpurâ.* Stoia z drugicy strony: *absq. bysso.* a między niemi Franciszek, z sukien światowych odarty, w ściermiedze, i włoścennicy: Otwiera Bok przekopany, przedziwna skarbnicę, i Anrysodynę wszystkich cnot, i miłości Bożey Franciszek. A BOG tam składa wszystkie skarby swoje: *Ponens thesauros suos in illis, qui sunt absq. bysso.* Uczynił był pierwsze stworzenie swoje P. BOG Podskarbin Lucifera: aż on wszystkie kleynoty Boże, na iedną wybrał suknią: *Omnis lapis pretiosus operimentum ejus.* Gdzie się też te kanaki podziały? Zażartowałem raz, że gdy kiryśny Michał, z owym Szwinisiem pasować się począł, poobrywał na nim wszystkie Garnitury: roztypały się wszystkie kleynoty, i spadły na ziemię drogie kamienie: na co patrzac stroyne Dany, zbieraia tę po Lucyperze z wielkim apetytem puszczinę. Wypadł *ex officio* detronizowany Podskarbi dostatkow Bożych Lucyper, kogoż BOG na jego installował miejsce? Według Rewelacyi, Franciszka S. który w Niebie opanował szarżę jego. Tę teraz ten Lucyfer nowy, w ręku swych ma wszystko Boże. Chrystusowa magnificencya opisuiac Psalmista, *In splendoribus Sanctorum ante Luciferum genui te.* A zaś Franciszko- wa iak opisać? Nie zbladzę gdy rzekę, *In splendoribus Sanctorum supra Luciferum posui te.* O rolach buynych i bogatych dyżkuruiac P. JEZUS w Ewangelii; iedne żyzne oznaymuic, że stokratny pożytek wydała, a druga droga, bo skarb wielki urodziła, *Simile Regnum Calorum thesauro abscondito in agro,* która bogatsza? Tamta poorana: a tę kopać trzeba. Na tamtey śiac, tu zbierać trzeba; Tamta *centuplum*, a ta rodzi *Omnia!* bo nie darmo Niebo, pod podobieństwem Gospodarskim, znalazłszy ktoś taką rolę: *Vendidit omnia, & emit agrum illum.* Przedał wszystko,
iłożył

iłożył na tę rolę wszystko. *Oculto nomine de te fabula narratur* Franciszku S. Inni Ss. urodzayne w Krolewstwie Bożym rolę, stokrotny pożytek przynoszące. Ale ty jesteś ta rolę, dla której Chrystus sprzedał *Omnia*: i w nią wrzucił i utulił na świecie *Omnia*. A teraz w Niebie kontentuiac BOGA, rolę pokopań, pooraną, pobrozdowaną w nogách, w rękách, i sercu, a nád to dyscyplinami włosiennicami ná grzbiecie: Cierniem po wszystkim Ciele odbierał *Omnia*, zá *Omnia*. BOG tak choyny, że się zwyciężyć stworzeniu nigdy nie da w choyności swoiey: Abrahám ofiarował mu Jedyneho, a BOG mu tyle Potomkow obiecał, ile gwiazd ná Niebie! i ile piasku ná brzegách morskich. Piotr S. trzy rázy rzekł: *Amo te*, trzy rázy odpowiedziano, *Pasce oves meas*: A nád to oddano mu władza ná ziemi i ná Niebie, *et dabo tibi claves Regni Calorum*. A z Fránciszkiem iákie *certamen* było? Dosłyszał go Bonáwenturá S. krzyknie zwyczajnym háślem sobie: *DEUS meus et omnia*. A Chrystus odpowiedział: *Franciscus meus et omnia*. I tak BOG miał wszystko w Fránciszku, a Fránciszek wszystko w BOGU.

Konkluzya z Medytacyą.

Dwie gory imáginacyi wászey stáwiam: Jedną w Pálestynie, drugą pod Assyżem Włoskim Alwernę. Támtá zbyt wysoka, ná którą P. JEZUSA, z iego táiemnicy pełnego pozwolenia, szátan zánioś, i ztámtąd, *Ostendit illi omnia Regna mundi et gloriam eorum*. Tu zás ná Alwernie pokazáli Seráfinowie *Omnia Regna* Fránciszкови, *et vanitatem eorum*. Tám się odczwał szátan, *Omnia dabo tibi*. Ná Alwernie pátrzy Fránciszek, i mówił snác, *Omnia dabo tibi* Odpędził tám Chrystus pokusę, nie mógł się wzbrońić Fránciszkowej Ponęty, i mágnesowej Miłości. Krzyknie Fránciszek, *DEUS omnia, reliqua somnia*. I snác Augustyná S. medytował: *Si essem gutta! tibi oceano, si scintilla! tibi Soli, si atomus! tibi Olympo adjungerem, sed quia nihil sum, tibi adjicio, qui es Omnia*. A P. JEZUS pokory Fundator, ulubił sobie *Nihilitatem*

Ggg

Fránciszka,

Frąnciszka, i sunał się do niego z Niebá: *Franciscus meus & Omnia*. A my grzeszni co prezentować BOGU naszemu mamy, tak iák szatan Chrystusowi *Omnia Mundi*. *Omnia genera peccatorum*. Coż też ma w nas Stworzyciel? *Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est Nihil*. Nic grzechowe, nic światowe prezentujemy. A lubo P. BOG światu dał stworzonemu od siebie (*Gen. 1.*) *Viditq. DEUS quae fecerat, & erant cuncta valde bona*: á przecież te się obrociły iák i iábłká Rayskie *in mala*. Do Polski naszej ákkomoduiaci: Pytam się czegoż nam też tu nie dosta- wało? przy pokoiu, i obfitych dostátkách? samego tylko Niebá? O Polum! Polonia! rzekł ieden *Foristier!* Zazdrościły nam fortu- ny Rayskiey Cudzoziemskie Narody, z nas wszystko máiac, i zo- wiac nas *Auriferam Regnorum, & granarium, Ex Polonia omnia*. ztad *Zyto, to wszystko*. Coż dopiero inne talentá: Uprzykrzyły się Polakom dostátki: (iák Zyd w Wielkiej Polsce powiedział o ie- dnym Pánu: Już się też Jegomości N. uprzykrzyło bydz Pánem) szukáli áby to slowo z Polski wypadło *Omnia*, á zostało Gospo- darzem *Nihil*. Zkad też to? że w Wielkiej Polsce iest *Festum Celebre ad Populum S. Frąnciszka?* (Domaiáłowicz pisze *in Vita Episc. Vladisl.*) co *in Archivo Vladislaviensi* przeczytał. Ze ná Synod Generalny w Łęczycy złożony od Kościołow Polskich: ziachał z Rzymu General Frąnciszkański, *dictus F. Franciscus Cath.* & *tulit Vexillum Assisio, quod calius tempore Canonizationis S. Stanislai delapsum, Aquilam habebat Polonam, fulmina tenentem: ea de causa Synodus statuit S. Francisco Celebria*. O gdyby nam ten S. (ktory głowy uciął nieprzyaciółom Zakonu swego) dodał teraz tych piorunow! Czytałem, że w Mieście *Arcium*, S. ten Ociec: *Vidit Demones latari super portas Urbis, & intus Cives, mutua cade inflammari. In Nomine JESU, expulsi Demones, & facta est Pax*. Moy S. Seráfinie: zrzuconego z Niebá osiadłes mieysce, zwoiuy i tego szatáná, ktory kłóci w Polsce: Powinie- nes tego Krolewstvá bronić, bo tu *Utriuq. sexus & reformationis* masz, (iesli się nie mylę) nád tysiąc Konwentow. Upominay się u BOGA *de Possessione Tua*. A my ásslekuniewicz się, że w Polsce *Omnia tua sunt. Amen.*

KAZA,

K A Z A N I E

Na Uroczyſtość
S. FRANCISZKA BORGIASZA:

*Ecce nos reliquimus omnia: quid
ergo erit nobis?*

Ieszcze nie był wyperfekeyowány Piotr Apostoł, gdy wcho-
dził z BOGIEM w kontrakt: *quid ergo erit nobis?* Chudopá-
chołſka to, i náiełmnicza kwestya: *quid ergo erit?* Nie trzeba
ſię z BOGIEM tárgować! więcęć wſkora, kto mu darmo ſtaży.
Matt. 20. Wyszedł pod podobieństwem Goſpodarzá P. BOG *con-*
ducere Operarios, náiał ich zá groſz dzienny, iáko ſię ſtárgowali.
A záſ oſtátnich *nemo nos conduxit*, wezwał do pracy, ále ná dy-
ſkretya płaca! *Ite & vos ad vineam meam, & quod iuſtum eſt,*
dabo vobis. Gdy przyſzło do zapłaty, áż *Noviſſimi, Primi!* pierwſzy
odbieráia iurgielt, bo ſię nie tárgowali! Náiełmnicza to ieſt, nie
Páńſka fantázya: Záſ Generozya Dáwidá, *Quid mihi eſt in Calo?*
& à te quid volui ſuper terram? Ani ná ziemi, ani ná Niebie in-
tereſu ſzukać. Dopieroż zda ſię bydź iákaſ iáktáncyja, i chełpli-
wa wymowká, *Ecce nos reliquimus omnia!* Cożeſ też to ták zná-
cznego dla Chryſtuſa opuſcił Piotrce, i z innemi, Oćiec, Mátká,
trzećcia ſiatká! *Omnia!* Tákieć bywáia niedoſkonálych częſem
ſług Boſkich *Magnalia!* Jákoł Pátryárchá wymawia BOGU, wy-
szedłem z Oyczyſtego Domu: ná głoſ Boży, &c. Co záſ tákie-
go wynioſł? *In baculo tranſivi Jordanem iſtū,* *Gen. 32.* przyznáie
ſię. O kiim wyſzedł, á ná Wielbłádách przyiáchał! ſám wyſzedł,
á z dwiema Woýſkami bydeł, ſług, i Synow powrocił. A ieſzcze

Ggg 2

wyſtáwuie

wystawnie niby Kościół BOGU, *Hic locus est Domus DEI.* i nazywa go Bethel, coż za Fundacya? *Erexit lapidem in Titulum. Titulus sine vitulo: fundens oleum desuper,* trochę oleju wylał. Kámierni ieden, albo cegłę dádza ná Kościół: áż wymówká! Ják ow śmieſzny Pan Bártoſz za ſwoy groſz, zbudował Káplicę, dał ná nię tárćicę: *Fundator!* Gdy Zygmunt III. Święty, i wdzięczny Pan, P. BOGU, myślił *monumenta* wystawić z zwycięſtw nád Moskwa i Turkámi. Jákże wystawił w Wilnie S. Káźmierzá, i S. Piotrá w Krákovie, ná iednęż práwie fożę, i formę Bázyliki: ſni mu ſię (piſze *Ferdinandus Szembek in m. f.*) że przez ſen ſtáwili mu ſię Architekci, ktorzy ochoczo, i prędko iedni murowáli, drudzy ſztukátury, inni gipſy i złotá pokładáli. Cieczył ſię Krol; á przez ſen krzyknie: *Perfeci Omnia.* Obudzi go Konſtáncyá. Zoná iego *Auſtriaca,* gdy on woła *Omnia,* oná iák wyperfekcyována w łácinie, rzekła mu: *Rex ſomnia! non omnia.* Sni ſię coſ często *Viris divitiarum,* ktorzy *dormierunt ſomnum ſuum,* á ná iáwie nic niemáſz: *Nihil invenerunt in manibus ſuis.* U S. Jákubá Apoſtola, toczy ſię ięzyk zápalony: *Lingua inflammans Rotam Nativitatis.* Drugiby rozumiał, że káretno iedzie *jaſtantia,* áż oná ná iednym kołku! *Rotam inflammans Nativitatis.* Ná taczki by drugi zábrał Genealogiá, i fortuny ſwoie, a on obiedzie ięzykiem ſwiat, każdy Brat, każdy Kolligat! Nie przyiachał káreć na ſłuźbę Bożą, a potym wyieżdża z Familia, uieżdża po karkach ſobie poddanych: Rozumie że Eliaſz na ogniſtym woźie! a owo *Lingua inflamat Rotam Nativitatis, inflammata ab gehen- na.* I ci poſpoliście co znáyduia ná ſłuźbie Bożej *Omnia,* ſzczyca ſię *Ecce nos reliquimus omnia.* Z ſiatka ieden przyſzedł do Puſtelniczego Zakonu, i ſiatka nákrýwał ſtoliczek ſwoy, obrano go dla pokory Opátem, áż on ſiatkę z ſtołu, axámit ná ſtoł, mowiac: *Siatka ułowiłem Opáctwo.* *Ecce nos reliquimus omnia,* ſzczyći ſię Piotr. Áż Chryſtus pyta potym: (*Luc. 22.*) *Quando miſe vos ſine ſacculo eſ? pera, nunquid aliquid deſuit vobis?* Czy też czego wam nie doſtawáło ná ſłuźbie moiey? záwſtydzeni odpowiedzieli *Non.* Bo ná ſłuźbie Bożej, nikt nie tráci: á nábywa wſzytko.

wszystko. Mogłby też S. Borgiasz słusznie się poszczycić, *Reliqui omnia*. Wiądomo świata: co to za Imię Borgiaszow! Dom zawsze Krwi Krolewskiej, Cesarzkiej, Papieskiej. Fortuną Dziedziczna *Gaudia Ducum, Præregum, &c.* A słowem: Borgiasz Pan Pánów, i z Pánów, a to wszystko porzucił, *Omnia, ut somnia*, tak, że mu się potym: o tych rzeczach i nie śniło. Dopieroż pokinawszy światowe *Omnia*, ani pretendował, *Quid ergo erit nobis?* nauczył się od Anielskiego Tomasz: *Quam mercedem Thoma requiris? nihil nisi Teipsum*. Nauczył się od swego Oycá Ignácego: który BOGA ze wszystkiego kwitował: *Amorem tuum mihi solum dones, nec aliud quidquam posco*. Generositate z Bogiem certował, o którym wiedział, co *Sap. 8.* Duch Boży napisał, że między innemi cnotami BOG się kocha w Generozyi. *Generositatem amavit illam*, Pánka fantazyja służyć BOGU trzebá. Przyznam się, że inni Káznodzieice Pánegiryzuiá Świętych Bożych, Pátryarchowstwá w Abrahámie, i innych Fundatorách; Proroctwá w innych; w innych Apostolstwá, Męczenistwá; *Austeritates vite*, pokutne ákcy; Pánienstwá *tandem*. A zápomináia *Virtutes Regnantium*. Jáko by to pod Purpurą cnotá się chodzić wstydzila: Ja zaś trzymáiac: że w káżdym stanie może cnotá mieć *Omnia*. Dwoiáki stan S. Borgiasza opisałwszy, Swiecki i Duchowny: zechcę wywieść.

W Pierwszym Punkcie: *Borgiasz Swiecki Pan wszystkich Cnot Regnantium, wzor, & Miraculum Principum.*

W Wtórym Punkcie: *W Stanie Duchownym Borgiasz Omnia, & prodigium Sanctitatis.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Borgiasz Swiecki Pan, wszystkich Regnantium Wzor.

PAnem bydz i ná Wschodzie i ná Zachodzie Boska to chwalał
Ab ortu solis usq, ad occasum laudabile nomen Domini. Bydz
 Pánem

Pánem ná Wschodzie i Południu fortuny, piękna, *Dominus Offens nomen ejus*. Ale też nie upadąć z zapádem słońcá to Bożka, *quia ascendit super occasum, Dominus nomen illi!* Záfzczyt wielkiego Pánstwa *Occasus mihi servit, & Ortus*, znák wielkiej cnoty! *Signum á Domino, sive in profundum inferni, sive in excelsum supra*. Nie tylko w poniżonym stanie byđz doskonałym, ále też i w naywyższych excelsiach, nie mieć żadnego excessu. I byđz *ex utroq*, *Cesar*, to Pánegiryk! Brźmi w Niebie temu áplauz, *Attollite portas Principes vestras, & introibit Rex gloria*. Pytáia się kto táki? *Dominus fortis, Potens*, Monárchá wielki? *quis est iste?* kto táki? *Dominus virtutum, ipse est Rex gloria*. To chwálá prawdziwa, i w naywyższych excellencyách Honorów światowych, nie mieć depressu cnoty. Wydáie się piękniey *supra montem posita Civitas*. Ták cnotá ná wysokich Honorách. Piękny iest Cedr *in convallibus*, ná dolinách, ále ozdobienszy ná Libánie. Piękna cnotá utáiona, álbo ná puszczy, álbo Zakonnym Hábićie, ále pozorniejszy, gdy Maiestatowe z Monárchámi ośiada trony, z wielkimi Pánami Krześlá! Ták Konstantyn Cesarz, od Chrześciańskich cnot záwołány *Magnus*, ktoregoby był tytułu przy pobożności swoiey, w Austeryjskim nie doszedł Domu. Tegoż tytułu *Carolus* wielki Obrońcá Kościoła Bożego nábył, także *Henricus Sanctus Imperator*. Miło było Fráncyi ná Ludwiká S. cnoty pátrzyć, bárdziey, niż ná Maiestat iego. Miáło *ad prodigium & exemplum* innym wśzytkim Krolewstwóm: A zwlászczá Węgrom ná Fundatorá Wiary Chrześciańskiej Stephána S. Bohemia Wáclawá, Szwecya Eryká, i innych: Dánia Kánutá, Hiszpánia Hermenegildá, *Regem & Martyrem* sławi. I nam Polakom miło wspomnieć ná Bolesławá Chobrego, Wládyślawá Pudyká czystego; Litwie zás ná Jágelloná Apostoła swego, &c. A cóż dopiero ná nieprzeliczony Regestr Xiążat, i wielkich Fámilii Pánów, ktorzy nie ták starodawnemi Genealogiámi, nie ták dziełami Rycerskiemi, nie ták fortuna i Honorámi, iák pobożnością Chrześciańską, Kátolickim nabożeństwem Narod náš ozdobili. Madrość Boża

woła

wola wſzytkich Pánów do ſzkoły, *Et nunc Reges intelligite, erudimini qui iudicatis terram, servite Domino, &c.* Co to tám zá erudycya? co zá Reguły Pánſkie? *Longum iter per precepta, breve per exempla.* Przykład cnoty Borgiaſzá, Pan-Swiecki, á nigdy ſwiátowy; ſtánie wam zá naymédſza Akadémia. Náuczy was iak Politya wáſzá, zgadzać ſię powinny z Boiáźnią Bożą. I w młodych lećciech, młodzik mo że by dź ſtarych Kátáſiaſzów Bákálárzem. Po co Pan BOG niewinnego Jozef á, młodzienicá ieſzcze, do Egiptu záprowódzić kazał? Odpowiada Dáwid *Pſ. 104. Miſit autē eos Virum, in ſervum venundatus eſt Ioseph, ut erudiret Principes ſicut ſemetipſum, & ſenes ejus prudentiam doceret.* Egipt miał záwſze záwołanych Sápienrow; i w Piſmie Bożym. A Jozefek pouczał tych Doktorów. Táak *Dan. C. 13. Suſcitavit Dominus Spiritum Sanctum pueri Iunioris cui nomen Daniel. ze pouczał záſtárzálych w niecnotách, inveteratos malorum, Zuzániſtów, prawdy, i Boiáźni Bożej. Dla czego go uczčili i Stárcowie Izráełſcy, Veni, & ſede in medio noſtrū, quia tibi dedit DEUS honorem ſenectutis.* I náuczył Bákálárzów Izráełſkich, Młodzieniec niewinny, rozum. Stárodawnych Tęczynſkich potomek, Jédzrey de Tęczyn, (piſze Długóſz i Páprocki) gdy Senatorowie Brodáſiaſzowie (bo to *dedecus* było, bez brody ſiedzieć w Senacie) gdy cóś bezpráwnego rádzili Królowi, odczwał ſię w ſiedmnaſtu lat, i nieſpráwiedliwe pokonfundował *vota!* Co uſłyſzawſzy Kázimierz W. wákuiace dał mu Woiewodztwo Krákówſkie. A gdy ſię z gołowáſa inni ſmiali, kazał ſobie przypráwić brodę: á gdy inney ſeſſyi, przyszła nań ſentencya: po trzaſnie brodę ręká: mowiac, *Broda mowi* gdy brodá milczáła, nderzywſzy odárta Brodę, táak ſłuſznie perſwadował, że ná iego zdánium ſtánęło: á wſzyſcy krzyknęli: *Sede in medio noſtrū, quia dedit tibi DEUS honorem ſenectutis.* Nie ná látách, áni ſiwiznie ſtárość nale ży: *Senectus venerabilis, non diuturna, neq. annorum numero computata, &c. atas ſenectutis vita immaculata, Sap 4.* W tey wychowány erudycyi, i w Chrzeſciánſkich od dziecińſtwa wyćwiczony obyczájach, Fránciſzek Borgiaſz, máiac doſyć przy-

kładów

klądow Domowych, z Antenatów Krolewskich, bywşy Wnukiem Ferdynándá Kátolickiego Krolá; á Práwnukiem trzech Papieżów, przy opulencyi Oycowskich fortun, dostawşy *thesauros scientie & Religioſitatis*. Wypráwuie ſię do Obozu ráczey, niſz do Dworu Károlá V. Cefarzá, i Hiſzpáńſkiego Krolá, we trzech Regimen-
tách, i przebránym z Paniat Hiſzpáńſkich Dworze, ktory liczny poczet, prowadzić niechćiał, áſz mu deklárował Rodzić, ſe z wláſney ſubſtáncyi Lenungi miał mieć doſtateczne; Niechćiał zdzierſtwem Kawaleryi ſwoiey żywić, i ſiebie, pomniac na to, co Duch S. powiedział: *Qui edificat domum ſuam, impenſis alienis, congregat lapides in ſepulturam*. I pobłogoſławił BOG Lud iego, ſe nad Francuzami wiktoryá przypiſano Borgiaſzowi. Za-
trzymał waleczny i mądry Cefarz, przy boku ſwym młodego Borgiaſza, nie tak, ſeby ſię obyczaiom iego przypatrzył, iak ſeby przykádneſmi cnotami, zepſowana na ten czas, Luteryá, młódſz Pańſká, pouczał, *Ut erudiret Principes ſicut ſemetipſum, & ſenes prudentiam doceret*. Pierwſza iego nauka Dworſkim ſwo-
im była, *Alea, Vina, Venus, tribus hiſ ſum factus egenus*. Czytał ſnać Lucyana, i Theogniſta przypowiaſtki, gđcie żartowano z Młódſi Athenſkiey, ſe trzy Dámy popłowały Grecká Młódzieſz i Sapiencyá. Jedná ſię zwała *Paſſiduchia*, Drugá *Chartiduchia*, Trzeciá *Maſkarduchia*. Pierwſza od nauk i ćwiczenia Rycer-
ſkiego, uſtawicznemi bankierami, odrywała młódſz Atenſká; Drugá koſterſtwem i kártami; Trzeciá Maſzkarády i kollacy-
ami i tanami, I przyznam ſię, ſe trzy Miáſta w Polſcze opano-
wały były te pokuſy, przed temi nieſzczęſliwemi czaſami. *Char-
tiduchia* Krakow, wſzytkie dni, i nocy na kártach i koſtkach tra-
wiono. *Paſſiduchia* Poznań, co noc, to kollacya, co dzień, to Bankiet, a koleyno. A Lwow, i Warſzawę *Maſkárduchia*, uſta-
wiczne maſzkarády, i po rynku, i po ulicach tanne gonitwy. Wyſwiecił ſe Dworu ſwego te trzy megiery ieſzcze Młódzieniec Borgiaſz. *Chartiludia* ani poſtała w Pałácu iego, bo tę ſługom naukę dawał, ſe trzy rzeczy traca ſię: Pieniádze, ſumnienie, Niewinaość dla przyſięg, czaſu nieoſzacowanego ſtrata! Wyſwiecił
Paſſiduchia,

Passiducia, pijanstwa, i obżarstwa, pomiarkowanym, lubo dostatecznym, kontentuiac swoich prowiantem. Wyrzucił *Maskaradya*: bo miał sobie za zniewagę Twarzą Bożey, wziąć na się mąszkare. A gdy musiał na Pálác isć Cesarzski, nie inaczej to czynił, tylko pod koszulę biorac włosiennicę. Toż czyniłá ná wzor tego Świętego s. p. z Czárnieckich N. Leszczynska Woiewodżina Podlaska, á za icy przykładem z Kázánowskich Jáblonowska Woiewodżina Ruska, i inne, bez włosiennice nie poszły w taniac. Uważał i to, że ná dobrej i porządnej dystrybucji czasu wiele należy Pánom, ztąd między Izráelskimi Krolámi: choć téż nie zbyt świętego Achása chwala, i temu samemu, znak ow pokazano, Poczęcie BOGA Messyasza w czasie: *Ecce Virgo concipiet, &c.* Bo ten Pan pierwszy miał zegar w Pálacu swoim, którym regulował wszystkie ákcy swoie. Ztąd po nabożeństwie przydłuższym, bo co dzień trzech Mszy słuchał, krom modlitew prywatnych; był czas i sobie, i Dworskim náznáczony, do czytania, do ćwiczenia się w práwach politycznych, do Mátematyki, do gonitw Rycerskich, do łowow, &c bo się zwlászczá w prászym srodze kochał; z Rarogow i Sokołow czyniac do BOGA áscensy; opisane sa w życiu iego. A gdy i tym nie mógł meláncholicznych ućieszyć: chował gromádná Kápele; wytwornym będac Kompozytorem. Mawiał, że to Anielska zabáwa, ktorzy i spiewáli Národzonemu w Betleem BOGU, *Gloria in excelsis*, i ustáwicznie w Niebie, *Sanctus, Sanctus, Sanctus*. Przeto rad komponował Msze spiewane, Niezpory: i inne koncerty, za ktore mu wiele powinni Muzycy, i Chory Kościelne. Táké były młodości iego rozrywki! i zabawy. Ná ktore iego státeczne ákcy patrząc Cesarz Károl, zwał go *Miraculum Principum*. Którym się poważnym iego procederom dziwuiac Cesarstwo, náprawili go, áby *primam de primis Principibus*, Cesarzka krewna, *Eleonoram de Castro*, z známienitym, zářęczył posagiem. Oddano Aniolá w áiele, Aniolowi, bo táká tam bylá desponsacya i sympáthia, iáko owych nád Arka testámentu Cherubinow, ktorzy *respicientes se mutuo*, patrząc, nie ták ná urody, iáko ná pobożność swoich

przykładów: iák w Niebie Seráfinowie, skrzydłami się pobudzą-
 iacy, *junctis pennis ad alterutrum: percutientium*, &c. do wsze-
 lákich cnot doskonałości. Zrzućilá Eleonorá zaráz po ślubie,
 Xiażęce odzienia: gdy ia strórowálá Izábellá Cesarzowa, oná się
 wymawilá: Jáko ia mam złotogłowy ná sobie nosić? gdy wiem
 że Xiażę moy, w grubey chodzi włościenicy. Ná ktore ich
 święte pátrzac obyczáie Cesarzkie Máieřtaty: Izábellá, pierwsza
 ná Dworze swym Eleonorę Dáma: i iákoby Vice-Cesarzowa; á
 Károl V. nie tylko Dworu swego, ále i Pańřtwa swoich, na wywřřszym
 Mářřařkíem uczynil Borgiaszá. Jáko niegdy Fáráo wyniosł Jozefa,
 i uczynil *uno Solio Minorem*, ták w ten czás Borgiasz wywřřřzo-
 ny, *Imperium* iego rzadzić poczał, & *erudiebat Principes eorum*
sicut semetipsum, & *senes prudentiam docebat*. Lúbo Dwór Cesar-
 řki *sanctis Legibus* & *exemplis* do tego przywiódł, że Cesarz ma-
 wial: Nie zádlęgo Fránciszek z Pálácu uczyni Monářter. Prze-
 cięż, że mu uřřáwicznych fassólow świeckość, przerywálá świa-
 tobliwość; Uprzykrzał się Cesarzowi, prořřac o mánumissya od
 ták wysokicy szářzy: ktorecy mu pozwolić niechćilá, áż się Vice-
 Reiówřřwá Krolewřřwá Kátalaunii podiáć musil. Ználař Páń-
 řtwo owo: ták zátrudnione, bo tám *foris pugna*, *intus timores*:
 pográńiczne wojny, wewnęřzne rozboie kwitnace, tretowálý
 Krolewřřtwo. Ják Dáwid 1. Reg. 30. odwáżny Borgiasz záczáł od
 pokoiu domowego: *Persequar latrunculos hos*, & *comprehendam*
eos. Zebrałřy potężny poczet, i ziemia i morzem: ukarałřy
 łotrzykow, požadány poddánym uczynil pokoy, zá co go Kátá-
 launia *Patrem Patrie*, á Cesarz *Admirabilem Hispanie Pacificatorem*,
 záwołá. A gdy w owym Krolewřřwie zá spráwa iego řtáło się,
 eo 3. Reg. 5. *Nunc autem requiem dedit Dominus DEUS mihi per*
circuitum, & *non est sathan, neq; occurfus malus*, ten madry Sáo-
 mon rzucił się Krolewřřka fantázya, ná fabrykę Domow Bożych:
 zpusťřzálé Kořřcioły, Klastory, Szpitale, poreřřtaurował *De radice*
 wiele erygował, zubożone Klastory opánóřzył. W Gándyi
 WW. OO Dominikanom Konwent, Jezuitom *Collegium* z Aká-
 demia, i innym Zakonnym oboicy plći ludzi Klastory fundował,

Ná co

Ná co milliony wyſypał *ad prodigium* Károlá V. Ego pro armis, Dux Gaudia pro aris fortunam expendit. Zátym ferálny ſię ſprzy-
padek tráfił, że Izábellá Ceſarzowa Urod naypiékniefzych ko-
perſztych, i *prodigium* umiera: tę funkcyá *Primo Principi*, oddáie
Ceſarz, áby Borgiaſz Ceſarſka áppárencyá, prowadził do Grá-
naty, uczynił to z Grándeca Hiſzpánska, Ale pátrzac ná odmiá-
né zropiałego trupá, poznał nákoniec mizernego ſwiátá obludy,
álbo ráczey ná ſwiétszy żywot ózył z iej ſmierci, mowiac záw-
ſze: *Mors Iſabella vitam mihi dedit.* Nie długo záchorzáła Ele-
onórá naymilſza: o ktorey zdrowie wyſypawſzy ſkarb ná Kla-
ſztory i Szpitale, modlac ſię BOGU goráco, uſlyſzał głos z Nie-
bá: *Póżyteczniýci Fránciſku bédzie, gdy oná umrze: A on rzecze:*
Umárła Izábellá, umárła Eleonórá! Niechże i ja umieram ſwiátu.
A ſpráwiwſzy zá żywotá Xiażęcy pogrzeb, (z ktorego Károl Ce-
ſarz wziął modę) wſzytkę fortunę, ſławę, i ſwiát pogrzebł. I to
to ieſt Miraculum Principum Swieckiego życia iego.

PUNKT WTOTY.

W Stanie Duchownym Borgiaſ prodigium Sanctitatis!

KToby chciał Kátégoryá formowác ſwiatobliwoſci, cudow,
záczáby mu trzebá od pierwſzego ſtopniá, *Ecl. 31.* opifa-
go: *Beatus Vir, &c. qui poſt aurum non abiit, nec ſperavit in pecu-*
nie theſauris, quis eſt hic? kto táki? Dziwuie ſię Duch Boży, i
pánegiryki gotuie: *& laudabimus teum, fecit enim mirabilia.* Od-
ſtápić fortun, doſtátkow! zniſć z drogi złotem obſypáney, cud!
pogárdzić i nádziciámi. *nec ſperavit,* to więkſzy dziw! W długicy
z Károlem V. á konfidencyálney konferencyi, ſpytány Borgiaſz
Czemuby *Novellam Religionem Soc: IEſU*, nád inne ſtárożytne
Zokony ſobie obrał? odpowiedział: *ze táw zámknęta do wſe-*
lákich Honorow nádziciem fortá. Nie tylko ſobie ſwiát zámknął
Fránciſzek, *nec ſperavit,* i nádziciom zátáráſował wrotá. Ale
máło to ná niego! Wyſzſzey doſkonáłoſci Cud *Mat. 19.* opifa-
ny, ktory Tomáſz S. zowie: *Admirandum mirabiliſſima: Qui*

Hhha

reliquerit

reliquerit Patrem, &c. fratres, sorores, filios, & filias, zapomnieć naturalnego do krewnych i własnych Synów affektu: cud światobliwości wysokiej! Opuścilić dla Chrystusa wszystko Apostołowie: *Ecce nos reliquimus omnia*. Ale przecię (iako im wymawia S. Páweł 1. ad Cor. 9.) wódzili z sobą krewnych: *Nunquid non habemus potestatem mulierem, sororem circumducendi, sicut & ceteri Apostoli, & fratres Domini, & Cepha!* Naywyższy władzy cudowny Piotr, a przecię nie zapomniął swojej S. Petronelli. A służyć serdecznie Chrystusowi za swoją świecę chorą, instancya czynił! Fránciszek Borgiasz do tego stopnia przyszedł, że i Synów swoich zapomniął. Czekał Károl Cesarz, aby za którym Synem uczynił instancya, on odpowiedział: *Sepeliant mortui, mortuos suos*. Dziwował się, że gdy Synowi jego Páństwo wielkie z ręki ktoś wydzierał, a Fránciszek o to nie expostulował, odpowiedział Cesarzowi, *Podobno oni potrzebniejszy nad Synów moich*. Dziwował się sam Papież, że o iakiś wákáns, czy dyspensę ná Synów nie konkurwé Borgiasz. Nápowiódł się ná to nie dał, aby słowo rzekł w interesach Synów swoich *Iużem ja umarł światu*, rzecze samemu S. Ignácemu, który z Oycowskiej Prowidencyi ku krwi jego, postárał się aby ostatnia Domu Lojolów Dziedziczka, żaręczona była Synowi jego. Ták S. Borgiasz z światem i Synów zapomniął. Ale to máło ieszcze ná *prodigiosam* jego *sancitatem!* Trzeci: a nayprzedziwniejszy doskońłości stopień: *Porzucić, podeptać, zniszczyć siebie samego*. A w tym álbo rzadki, álbo nikt nie zrownał Fránciszcowi naszemu! Wiele rákich było, co dla BOGA zrzucáli purpury, iák oni *Luc 19. Substernebant vestimenta sua in via*, ále zaden się mostem nie postął. Ták bywa, rzucáia Szláchecki kármázyń, Senatorska purpurę, ozdoby naywyższych stanów! ále nie siebie samych. *Iosephus in Antiquitatibus* pilze o Moyzeszu: że gdy Fáraonową Corká, przysposobionego Synká piástowátá ná rękę: Fárao zdławszy z głowy Koronę, włożył ná główkę jego, zrzucił ia Moyzesz z głowy, a skoczywszy z łoná Krolewny, podeprał, ále potym gubernia całego Izráela przyjął. Zás Dáwid przed

Arka

Atka Páńska tańczac, iák mu Michol wymawia, 2. Reg. 6. *Quàm gloriosus fuit hodie Rex Israël, discooperiens se ante ancillas servorum suorum, & nudatus est quasi si nudatur unus de scurris.* A on co ná to? *Ludam, & vilior fiam plusquàm factus sum, & ero humilis in oculis meis.* Nie dość koronę i purpurę zrzucić! to to cnotá, w oczách swoich zniknąć! Wieżdza do Rzymu w Poselstwie Filippá Krolá Hiszpáńskiego Jan Borgiasz Xiażę Gándyi, Syn Fránciszkow, z wielka áppárencya i grándeca: W ten czas ná kuchennych usługách będąc Fránciszek, posłany ná rynek po mleko, gdy miia go Syn iego niosącego gárnice mleka, á wyskoczyć chce z kárety do Oycá, on mleko wylał ná siebie; *Vilior in oculis meis.* Cierpieli wzgárdy Święci Bożi, ále wzgárdy, rzadki szukał! Opisuie S. Páwel 1. ad Cor. 4. wielkie swe kontempty, i innych, które kończy pomiotłem, *omnium peripsema.* A przecię utyskuie, że go zwąć Apostołem niechcieli. A Borgiasz gdy nim nikt gárdzić nie mógł, sam szukał wzgárdy. Ztad pochodziło, że się nie podpisywał Borgiaszem, ále *Franciscus Peccator, Porcus, Asellus, Mancipium Demonum*, te iego naywysnienitsze tytuły! Dárowano dó Kollegium wieprzá, i nieść zá nim slugom kazano, á on go ná grzbiet włożywszy, gdy się iedni śmiali, drudzy dziwowáli, odpowiedział: *Porcus porcum portat.* Náłożono ná osłá chrostow z winnice, on ie złożywszy ná się, mawiał, *A'ellus DEI sum.* Wypędził z opętánego szátáná, áz on dziwniacym się rzecze: Nie dziw, że raz mię szátan usłuchał, bom ja *Mancipium Demonis* będąc, tak często mu páryerował. Śmieciámi się uczynił światá, S. Páwel, 1. ad Cor. 4. *Tanquam purgamenta huius mundi facti sumus.* U Borgiaszá dziedziczne w Domu iego Honory, Miery, Korony, Insuły, Kápelusze, Papięskie Korony, zá śmieci były, które w káń porzućil. Ale to więcej uczynił, że z siebie coś *contemptibilius* nád gnoy wystáwił. Tráfiło się, że do Károlá Cesarzá wokowány, idac z Buštáman-cyuszem, zaenymci człowiekiem, ále stárym i flegmátycznym; stáneli w Austeryi ná noc, położył się blisko, spluwáczowi stáremu, który cáła noc pluł ná twarz iego, obaczy nieszczęście

Bustamancius, upadł do nog, á on mu rzecze: *Vilius Herquili-
nium non inuenisti*: Uczynił się coś podlejszym nád liche smie-
ci! Pan JEZUS nasz ząwśzeć pokorny, dwa iednák ákty zná-
czniejszy w nim były: Jeden, *Humiliavit se usq; ad mortem, mor-
tem autem Crucis*. Ale rozumiem, że ten niższy, gdy się rzucił
w Wieczerniku pod nogi Judaszá zdrayce. Ten przykład Chry-
stusowey pokory, *Humilis corde*, wyráził Fránciszek, ále w wielki
Czwartek, widzac Páná lezacego u nog Judaszowskich, ućiekl
z imáginacyą swoią z támtad, á rzućił się i myślá i rzeczą pod
nogi Lucyperskie! Tráfiło się, że z komorki swoicy do Kościo-
lá w nocy ná modlitwę poszedł, á izáran ná łózcčku iego się
położył. Obaczywszy to Fránciszek, wlaź pod łóžko, mowiac:
Leż tu, boś godniejszy. O *Prodigium!* ktore wyszło ná owe *Pete
tibi signum in profundum inferni*. A po tákich humiliacyách,
dał mu dopiero BOG *signum*, álbo *prodigium in excelsum supra*.
Sit penes Authorem fides, ktory pisze. W Gándyi Cápitalnym
iego Mieście, światobliwa S. Fránciszká Zakonnica, w ten mo-
ment gdy S. Borgiasz w Rzymie skonał, widziálá, że poczáwszy
od Dáwidá wszyscy Ss. Krolowie i Potentaći, prowadźili do
Niebá Borgiaszá. A po ádoracyi należytey Troycy Przenayśw;
(ktory fest w Zakonie naszym on z szczegulnemi dewocyámí
nákazał) Upadł też do nog Nayśw: Mátcce, zá uproszona; á ie-
mu rewelowána Zakonowi naszemu počiechę. *Tandem* po
przykonczonych Niebieskich tryumfach, (Boć, ieżeli Aniołom
Gaudium est super uno peccatore penitentiam agente, dopieroż z
Borgiaszá, (ktorego S. Tereśśa názywálá, *Sanctorum prodigium &
solatium*) miáło Niebo z czego się cieszyć! Szukáia niby *stallum*
nowemu Świętemu, luboć to náznáczone było, á *Constitutione
mundi*. Aż S. Fránciszek Asyziácki, zstąpił z Tronu swego po
Lucyperze odebránego, i rzecze: Fránciszku, wzięłeś Imię moie,
zwyćiężyłeś mię w pokorze, iam ubogi, tyś z Pánów, dla BOGA
żebrak! Jam pokorny, tyś pokorniejszy, boś Generálem Zakonu
twego będąc, dopuściłeś się rzadzić Láikowi, Markiem, zwanemu.
Jam śnicgowe dzieci porzućił, tyś Xiążęce. Jam w nędzy Za-
konney

konney wyszedł, tyś się tak wyniszczył, żeś się skora swoją opasował. Jam Lucyperkie miejsce ośiadł, a tyś pod Lucyperem leżącym na łożku, leżał! Godna rzecz, abyś zemna na jego Tronie siedział. I tak pogodzili się, *Sede à dextris meis.*

Konkluzya z Medytacya.

Wiele Świętych Bożych, iako świat porzucili za żywota, tak też i po śmierci, zdadza się, że go pokinęli: *Reliquimus omnia*, i o nim starania nie mieli. Dwóch wspomina stary Testament 2. Mach. 15. Oniasza i Jeremiasza, którzy i po śmierci modlili się za Narod swój. S. Piotr 2. Petri 1. starać się obiecał i po śmierci o nas, *Dabo operam, & frequenter habere vos post obitum meum, &c.* Prawda, że i po śmierci są *Amatores fratrum suorum, populi sui.* Bo by ich zawstydził Ewangeliczny potępieniec, który i z piekła na Abrahama woła, aby pisał do Braci jego, *Ne veniant in hunc locum tormentorum*, ale o to jest wątpliwość, ićzeli krom Narodu swego, o inne się staraia? Na to ia pytanie tak odpowiadam: S. Borgiasz w naycieższych potrzebach, i cudzych nie opuszcza. Nie dawnych czasow, *Metropolia novi Regni, Tunda* nazwana: trzęsieniem ziemi, tak skolatana, że gdy z Biskupem ludzie w pola pouciekawszy, patrzyli iak się wieże i Kościoły chwiały, i wszystko waliło: mając z sobą znaczna S. Borgiasza Relikwia, bez całą noc w wielkiej trwodze zostawali. Zegnał Biskup Relikwia Miasto, aż gdy dzień oświecił, Stolicę owę, znaleźli ia we wszystkim całą. O Polscze naszey, mogę mówić, że to jest Tundá, albo raczey wszystkich nieszczęść Kontuza! Za życia swego miał o niey takie staranie: że gdy i Herezye Luterskie, Kalwińskie, Aryańskie skolatały, na proźbę Hozyusza Kardynała, Waleryana Wileńskiego, Noskowskiego Płockiego, Konarskiego Poznańskiego, &c. Biskupow, posłał tu wybranych Apostolskich Mężow, którzy nauka, praca, i krwia nie dopuścili w tym Krolewstwie tey kontuzy i konfuzyi czynić. S. P. Albrycht Denhoff Kanclerz W. K. a potym Biskup Krakowski,

kovski, Mowca wieku naszego przedni. Po Kanonizacyi dzi-
 ściyszego Świętego, miał w Rawie Kazanie, w którym *eloquen-*
tissime probował: że ten Święty bardziey do Polski, niż do Hi-
 szpanii należy. Z tych racyi: 1. Tam bardziey sprzyja Słońce,
 gdzie Jutrzenka. Wydzierał się Anioł Jakobowi, *Dimitte me, jam*
enim ascendit Aurora. Ten Święty Jutrzenkę Sarmacyi, B. Sta-
 nislawa do Zakonu przyiał. Ten dwa owe Luminarze: Piotra
 Skargę, i Stanisława Warszawickiego, ozdoby Narodu naszego,
 wprawili w Apostolskie prace. Ten Polskę, Prusły, i Litwę,
 Świętemi ludźmi osadził. I zwykł w Listach pisać: *Amantissima*
mea Polonia. A na dokument swoiey ku Narodowi naszemu mi-
 łości, posyłał (które teraz cudami flyną) Obrazy *S. MARIE*
Majoris, aby pod iey protekcyą rosla Polska. Ustąpił naostatku
 Święta swego, Świętu Polskiemu, *Gratiarum Actionis pro Victoria*,
 życząc tego Polsce: aby tych Świat iak naywięcey przybywało.
 Uznawa Kościół Boży, za Fundatora Zakonu naszego S. Ignacego,
 i my go czcimy za *Generalissimum* po całym świecie *Fundato-*
rem. Ale Polskie *Provincie* przyznać musza, że są szczegulnie
Borgiana. Ty któryś Tundę upadła restaurował, weyźrzy na
 Fundacyę twoię! Nie puszczay tego Krolewstwa, któreś Syna-
 mi twemi osadził. I ich w nieznośnych od Heretyckich per-
 sekucyi uciemiężeniach śieszyl, pisać: *Tam diu in Polonia cre-*
scet Societas, quam diu persecutiones patietur. Et nullus ex ea per
singulare privilegium damnabitur. Za co BOGU, i tobie

Tłumaczowi Rewelacyi Boskich. I dziś w

Polskich Kościołach niech będzie

Festum Gratiarum Actionis.

A M E N.

K A Z A N I E

Na Uroczystość S. T E R E S S Y.

*Simile est Regnum Calorum decem
Virginibus, quinque; erant fatuae,
quinque; prudentes.*

Wszystkie cnoty święte pośpoliście parę chodzą. Pátrzył ná ten spácyer Dáwid, Psal. 84. áż miłosierdzie prawdę pod rękę prowadzi, zgodá z spráwiedliwością mile się powodzą: *Misericordia & veritas obviaverunt sibi, iustitia & pax osculata sunt.* Pierwsza cnota miłość Boża, ma swoię parę miłość bliźniego: *Diliges Dominum DEUM tuum & proximum.* Chwałá Boża wiezie się u Ezechielá według S. Hieronima czteremi Kárdynálnemi cnotámi, w pierwszey parze: *Prudentia hominú, fortitudo leonú, iustitia Aquilæ, bonú temperantia;* Swiatobliwa *Prov. 3.* pobożnie się stroi Mátroná, áż ná nie śliczna káraccnę, Mężność, á wspaniałość páłudáment kładzie: *Fortitudo & decor indumentum ejus.* Ráfał Tobiaszá młodego náucza: dobry post, ále oraz z modlitwa: *Bonum est jejunium cum oratione.* Szczyći się P. JEZUS ćichościá swojá, ále oraz z pokora złączona: *Ego sum mitis & humilis corde.* I tak káżdá cnota ma swoię sferę, káżdá pocztliwość ma swoię Socyuszkę. Jedno tylko Pánienstwo bez pary, (bo się mu też i parzyć nie godzi) Oto pięć głupich, to nie do pary: pięć mądrych i tu cugu nie dostać. Bernard S. *Serm. 63.* rozumiał że Pánienstwo jest pylane: *Rara cum humilitate Virginitas,* i dla tego nie rádo

się w przyjaźni i konfidencye intryguie. Tomasz S. pysznego tak opisać: *Superbus est, qui nullum sensum alteri communicat.* Takić jest prawdziwe Pánieństwo, nie tylko prosto, ale i z oczka ná nikogo nie mrugnie, nie da się wziąć za rączkę niedotkliwe Dziewiństwo, uszy od Owenowych żarčíków i pokatnych odwraca szeptów, nie umie komplementów gadąć, żadnym się nie komunikuje zmysłom. Táka była choć w Pogánstwie Dziewicá Wándá Polśka, która okiem przenosiła Rytgierá Austryi, i wolála z nim wojować, niż się komplementować, wolála niewinne ciało dać rybom ná pástwą, niż niesforenym ludziom komunikować się w konfidencye. Pánieństwo gora pátrzy: *Exaltata sum sicut Cedrus Libani.* Nie jestem z owych Káznodzieiów, którzy Pánnom mody nowe z głowy zrzucáia, pozwalam i ná sto łokci fontáziu, á fantázyi aż pod same Niebo. Chwałę modę Gryfny czarnego Leszka Oblubienicy, która ná głowę swoją tulipany, lilie, narcyssy, i wszystkie kładła Hesperye: iabym pozwolił, aby miásto czubów, i wysokie Cedry, i rozłożyte laury, niezwiędłe pálmy, i cokolwiek może bydz okazálego w niezwiędłych, nośli, drzewách: Ták S. Ambroży stroi Pánnę: *Unguita aëra nubesq. transgrediens, cum non inveniret in terrâ Sponsum quæsit in Calû.* Z Niebem sympátuia Pánni, ále nie Teressa. Innym Niebo podobne, Teressie i Niebo się niepodoba. Te dzieśięc tym samym wszystkie głupie, że i madre z głupcami się popárzyły, dáleko od nich ták Teressa, iák Niebo od ziemi. Ná ktorey pochwałę powiem:

W Pierwszym Punkcie: *Teressa wyższa nad Niebo.*

W Wtórym Punkcie: *Teressa para z samym Bogiem.*

Konkluzya z Medyracya.

PUNKT PIERWSZY.

Teressa wyższa nad Niebo.

Wielka zelozya zazdrość mię piecze, że ná ciężka depressya płci męskiej, Niebo się w Pánnách zakochało: *Simile est Regnum*

Regnum Caelorum Virginibus, &c. á czemu nie *Viris*? czy do to rzadki Męszczyzna konkurruie o Niebo. Uzdrowił P. JEZUS dziesięć trędowatych, jeden tylko znalazł się *qui daret gloriam DEO*. A tu z dziesięciu Pánien: głupie iedne koląca: *Aperi, &c.* drugie *intraverunt* do Niebá: iedne się iáko táko o Niebo stáráły, drugie opánowały. Nie zá długo będzie fest S. Urszuli, áż zaráz z nią do Niebá iedenasćie tysięcy, &c. Zás *Martyrologia* i *Monologia* przewártować, takiego Hufcu nikedy nie znaydziesz. I ták rozumiem, że w tej Processyi Niebieskiej, iák Rożanicowych dziesięć Zdrowás MARYA, á ieden Paćierz. Lángá Dewotá Krákowska, usłyszálá od P. JEZUSA, że w Niebie náywięcey Pánien Szlácheckich i Miecyskich, bo się też one naybárdziej ákkommoduia Niebu. I Niebo sympátizuje z Pánnámi, Ziemiá jest *pragnans*, Mátká, i uśláwicznie rodząca kwiáty, frukty, minerały, &c. Niebo záś ták wiele tysięcy lat stoi, ieszcze nowcey nie urodziło gwiazdki, ztąd i Rzymskie *Vestales* nie inny kolor nośily, tylko Niebieski: *Cerulei Dea-Vesta coloris*. Czásém ci też i Męszczyźnie cóś się záśni o Niebie, ále w ten czás Jozefowi: *Videbam solem & lunam, & stellas adorare me*, i Jákobowi Oycu iego: *Vidi scalam, &c. & Angelos, &c.* w ten czás to się śniło, gdy obádway Pánnámi byli. Śláwne Kozdroáśzowe, Niebo, dopieroż Kommodá Cesarza wyniosły ánimusz, który się Bogiem uczyniwszy, w Niebie sobie wyrobionym, łóžko wystáwił, gdzie mu záśypiącemu Boginie spiewáły, *Dormi mens digna Celo*. I my Polacy, mamy iákis pretext do Niebá, á *Polonia*. Lizdeyko Domu Rádziwiłowskiego Protoplástes, znaleźiony w Gniazdzie Orlim, Potomkow upominał: *Gens altitudo*. Coś się mamy do Niebá iák obywátelc Insul Krántákorzyckich, ktorzy dziećci swoich z młodu uczá ná prástwie ku Ni-
bu látáć. Coż! iesteśmy Pháetontowie, ktorým się Niebá záchce, á potym im spłonie: Táki, iák ná weselu Janá Zamoyskiego z Synowica Bathorego Krolá, (iákó piśze Páprocki) między Scenámi, ktore reprezentowano w Rynku Krákowskim. ná wielkim *Theatrum*, wyiáchało pełno Bogin z Symphoniami bárdzo we-

sołemi, gdzie złotym dądzem, balsamowa rośe kropiono Audytorá, &c. Slicznie tá scená się udála, aż też wyiácháli Bogowie z Niebem swoim, i że Bachus Bogow wszytkich popoił, Kupidó niecił ogień, Jowisz pioruny rzucił; zapalił Niebo, a Bogowie podpili, z Niebá ná ziemię uciekái, ledwo szli niepołamáli. Męszczyná stworzony z ziemi, bárdziey o ziemię stoi, ztad tytuł i Adam ma *Homo*, i my Ziemiánie. Zás pyta się z czego stworzona Ewá? niektorzy mówią z tego textu, *inmisit DEUS seminem in Adam*, że z letárgu i snu, ztad dńgo sypiáia, nie rychło wstawáia. Stworzona tá kość, nie ták z kości, iák z gnułności. Ja zaś funduiac się ná Syryáckim textcie: *Inmisit Dominus extasim in Adam*, że iákici záchwycenie, to iest Niebieskich rzeczy kontemplácyá rzucił BOG ná Adámá, i ták Ewá Pryncypálká wszytkich Pánien, stworzona z samych światobliwóści, &c. Ztad nie dziw, że ták wiele między niemi Świętych i Niebo kochájących. A tu ja już się gniewam, że S. Pánná dżisieysza Tereffa się názwála, która z samych Niebieskich záchwycení i delicyi, zda się byđż Celestyna. *Apoł. 11.* Jedney Dámie przydano skrzydła: *Data sunt Mulieri ala.* Minawszy moralizácyę, wizerunek biorę z dżisieyszey Dżewicy, bo mi się to podoba, gdy ja málárze z iedney strony z piórem Doktor skim máluiá, a z drugiey ták icy Seráfinowie strzálę w sercu topia, że tylko same pióra z pierśi niewinnych widáć. Te to Tereffy *ala dua*, w pióro icy Doktorskie wszytkie uczonych zkontentrowáne nauki, ták, że co Teologicznie Augustyn, wymownie, Ambroży, wykládnie Hieronim, moralnie Grzegorz, Tomasz dowćipnie, Szkot subtelnie nápiśał, wszytko w icy Księgách *sinè lima, sinè censura*, Kościół Boży approbował, iż zda się, że Tereffa do pisania Książ swoich samego gołabká Duchá S. z skrzydełká temperowála piórá. Páweł S. do trzeciego Niebá zárwany, nie niechćiał powiedzić, co się w Niebie dżicie: *Non licet homini loqui.* Tereffa wyżey wylećiała, bo cáłemi Tomámi Rewelácyę swoje opisała. Cożći się też tám S. Gołębico podobáło? śnáđz nie wiele, gdy się Chrystus popisował: *Si Calum non creassem,*

*creaſſem, propter te Tereſſa creaſſem, & Tereſſa odpowiedziała: quid mihi eſt in Calo, & à te quid volui ſuper terram. I Niebo BOZE ſpał, i mna ſama zataráſuy piekło; & wzięwſzy ſię za ſtrzałę uto-
pioną w ſercu, to iej Niebo było: DEUS cordis mei. Szczęśli-
ſię Páweł S. *Converſatio mea in Calis eſt.* P. JEZUS Tereſſie po-
wiedział: *Converſatio (vit. cap. 24.) cum Angelis erit.* A konten-
taż z tego Tereſſa? iák Mágdalená, która zaſtawſzy w grobie,
Aniołow, według Orygeneſa: *Converſa reſpondit: Non quero An-
gelos, ſed Dominum Angelorum.* Spytała *ex curioſitate* S. Tereſſa
P. JEZUSA: Kogo reż bárdziej kocha, czy maie, czy Mágdalc-
nę? Odpowiedź Chryſtuſowá: *Magdalenam amavi in terrá, Te
amabo in Calis.* Ukontentowánażes tym reſponſem S. Dżewicot
Máło to ná Tereſſe, co wiele ná Mágdalcnę. U Tereſſy i Nie-
bo máło.*

PUNKT W T O R Y.

S. Tereſſa para z BOGIEM.

GÓD ſię podziála dżięciſzey Ewángelii iedná Dżewicá? pyta
ſię S. Anzelm: Dżięcięc prezentowało ſię, á o iedenastej
wſpomina Ewángelia: *Occurrerunt Sponſo & Sponſa.* A gdy przy-
ſzło do Niebá, *Ecce Sponſus venit, & nbi eſt Sponſa?* Trzy gá-
tunki widzę Dżewic Ewángelicznych *quinq. fatue, quinq. pruden-
tes, & Sponſa.* Co Pſalmiſtá wyraził: *Adducentur Virgines poſt
eam.* A potym Ewángelia w állegoryi Owiec, z których iedne,
które *Páſtor bonus*, ná leki ná rámionách noſi, drugie powoduje,
& *illu oportet me adducere.* A trzecie ſa, które *vocem meam
audiunt, & ſequuntur Agnum quocunq. ierit.* I ták niektóre owce
ſa ułomne, od Niebá inceptę máia *Calibatus*, á bárdziej *Caliba-
batus*, ſtárych Dewocyi graty. Drugie, *adducentur*, iák S. Ber-
nard mowi: *Quia non potuit Maritum habere in terrá, querit
Sponſum in Calis.* Brzydka ná twarzy, podobáć ſię chce Niebu:
ślepe, kuláwe, &c. *vota claudos & cecos, &c.* A táć ieſt óktorey
Duch Boży dawno przepowiedział, *Veni columba mea, amica mea,*

z uist Teressy umierającej wychodzaca Gołębicą. Tę to jest od Nataná Proroká opísana owieczká: *Habebat ovem unicam, quæ erat ei quasi filia.* Chrystusowi iedynowładny Oćiec, iednorodzonymu Synowi dał ten tytuł: *Hic est Filius meus dilectus.* Toż tenże przedwieczny Oćiec uczynił Teressie, gdy do niej rzekł: *Filia mea mecum zelabis honorem.* Ażem się ucielszył gdy się tego doczytał, że *Disserius in Cant. & Sept. te flowá Decora, sicut Hierusalem,* tłumaczył: *desora sicut Tereffa.* bo zaraz przypadła imaginacya S. Janá, *Vidi S. Hierusalem sicut Sponsam ornata viro suo.* A ja widząc Teressę przed Tronem Bożym klęczaca już na kobiercu między S. Jozefem, i Naysw: Panną, już śmiecie mówię: *Vidi S. Tereffiam sicut Sponsam ornata viro suo.* A kto konkurent do takiej S. Panny? Zstąpi z tronu swego Syn Boży, i ślub solenny bierze. A iako Jezuitá Alwárecy Spowiednik napisał: *Longeventem Tereffiam amplexatur Christus, & illa pariter illum amplexabatur.* Mam imaginacya tę: *Innixa super dilectum suum.* Pokazał icy P. JEZUS rozdrápáne włócznia serce, a ona też wyrwała strzałę z serca, i bliźnę do bliźny przytuliwszy, mogła rzec, żeśmy bliźniacy. Nie tu jest ostatni dokument argumentu mego. Mowi do Teressy P. JEZUS: *Si Dilectissimam Matrem meam MARIAM non elegissem, te Tereffa Matrem elegissem.* Tu już rozum zadumiály stoi, godności się S. Teressy przypátruiać. O Tereffo, nie Tereffo! i muszę już zawałać imieniem BOGA: *Ecce ego creo terram novam & Calum novum.* A to czemu? Stára ziemia przeklęta od BOGA: *Spinæ & tribulos germinabit tibi.* Chwałę Byle, rodzi ziemia nowa, Tereffa niby Ziemiánká, nigdy w swym Ogródzie nie ma Byle. Byle odprawić Paćierze, byle wysłuchać Mszy, &c O byle byle! S. Teressy Chwałá Boża tak idzie, piękniey niż Ezechielá powoz, iák icy przysłowie było: *Seraphicè, wszystkie Seráficzne w iednym kole ániory, toczyły chwałę Bożą Marianè, Christi-formiter, Theandricè.* I ztąd wszystkie BOG w icy, i Synom icy, naywyższe nádał tytuły. Naysw: Pánná Mater & Virgo. *Physicè* Tereffa S. Pánná i Mátká. Chrystus przed wieki *ex Patre sine Matre,*

Matre, zäs in tempore ex Matre sné Patre. Toż ma *privilegium* reformowany od S. Teresy Zakon, w starym Testamencie z Eliaszä bez Mätki, teraz z Teresy bez Oycä. Kościół Boży iäk Grecka Helenä, zbiera sobie nä swoy konterfekt *in Canticu*, ozdoby wszystkich członkow: *Oculi tui similes columbae, &c. Collum tuum eburneum.* A gdy do głowy przyszło: *Caput tuum sicut Carmelus.* Nä Kärmelu i Papieskich głów, i Doktorskich, &c. Izukać trzebä, &c. Temi i Teresę, i Zakon icy BOG ubogäć dārām! A ia inż odpowiadam nä pytanie Anzelmä S. *Ubi est Sponsa?* iegoż słowäm: *Jam non erant duo sed unum.* iäk Gen. 1. po zäslubieniu Ewy, z Adämem: *Vocavitq; eam Dominus Adam. Quia* mowi Origenes.) *unum jam erant.* A ia chciałem to powiedzieć, że Teresa parä z BOGIEM, ä näd tom powiedział, że Teresa iedno z BOGIEM.

Konkluzya z Medytacyä.

Simile est Regnum Calorum Virginibus. A naše Krolęwstwo Polskie iäk nāzwäć: Zäzulaycie uszy poczcüw ludzie co rzekę: *Simile est Regnum Polonia meretricibus.* Zbrzydżila się Polska bylä zä czäsu Leszkä czarnego, gdy Gryfinä, Czeskiemu Krolöwi, nie Amäzonkä, äle *in amaro* żonkä, Krolęwstwo Polskie zapisała zäropiała ieszcze rękä ztrupiała umärłego Mężä swego. Teraz co się w Polsce dzieie? *Meretrices pracedunt vos ad Regnum.* wszystkie Honory, Wäkante, przez ręce niepoczciwe idä. A co ieszcze cięzey boli! iäkis Duch niepoczciwy opänował Polskę naszą. Tak zä czäsfow Sälomonä dwie nierzadnice stänęły przed sadem iego, wädzac się o iedno dziecko: iednä rzeklä: *Non dividatur*, a druga *dividatur.* Ah, äh! Przysłowie przedtym było: Nierzadem Polska stoi, nierzadem zginie, ä teraz nierzadnicäm, inż to iedne nierzady podzieliły Oyczyznę, Moskwie Litwę, Prusy Brändeburczikowi, Wielką Polskę Szwedowi, ostätek komu? &c. I nie dziwuycie się, że się tak dzieie! *Decem precepta DEI, decem sunt,* mowi Grzegorz S. *Ubi haec non sunt integra, nec illa*

illud Regnum Calorum integrum est. Nie mówię o Prawach Polskich, których nązbyt mamy, & żadne w Exekucyi nie spełnłym. Ale o Prawach Bożych: które tu prawo w całości zostacie? i dla tego też i Krolewstwo nasze w całości być nie może. Izaiasz Prorok obiecował te czasy: *Apprehendent septem Mulieres Virum unum.* A Syryacki text: *Septem Viduae, Orphana, pupilla, Virum.* Mátka naszą Polską miała siedm Corek kiedyś delikátно wychowanych, które teraz sierotami zostały: Imaginuję sobie sławę Polska na Scenę całej Europie dana, która imię nasze głosiła traba swoja, a tę zgruchotałszy, nieślawna stoi! O Słowacy nieślawni! Druga, Fortuna z dobr wízytkich oszarpána, odártus. Trzecia *Fortitudo*, z szablą zamárzła, a już odpaśana, kłiem się samym podpiera. Czwarta, Poczciwość Stáropolska płacze na to, że jest *Venalis*. Piąta: *Ratio Status*, zpadłszy z tronu i krzesła, na szczydle chodzi. Szosta, Wolność w káydánách i więzách. Siodma, *Religio* obarczona, &c. Do kogoż te sieroty przywieść? *in amplexum Viri*, Ukrzyżowanego Paná: *Viri dolorum*, iako zwykła *Tereſſa Sieroty* do Chryſtuſa Ukrzyżowanego wodzić. Ty S. Mátko, któraś w Przemyśle za przeszłych Szwedów nad Miáſtem się pokazawſzy,

(iáko piſze Jezuita Leſiewski) w Sanie po-
topiła nieprzyjaciół nąſzych, ták teraz

Zamorskiego nieprzyjaciela,

Equum & Ascensorem

projicias in

mare.

A

M

E

N.

KAZA-

K A Z A N I E

NA Uroczystość SS. Apostołów
SZYMONA i JUDY TADEUSZA.

*Hoc mando vobis ut diligatis
ad invicem.*

I Jeszczeż serdecznie sobie Rodzonym, á P. JEZUSOWI Cio-
teczytnym Bráćci SS. Szymonowi i Tadeuszowi, trzeba było
ták wyraźny o miłości zobopolney dawać mándat? *Hoc man-*
do vobis. Nie potrzebá tym przyiáźni nákázować, którzy
trzemá punktámi Chrześciáńskiey konfidencyi opisałi práwá, iáko
S. Tadeusz w Liście swoim: *Misericordia vobis & Pax, & Cha-*
ritas adimpleatur. Nie potrzebá tych do Bráterskiey nápomináć
zgody! których nierozzerwána po Perskich Páństwach widzac
Apostolia, i kompánia, śmierć w iędnymże dniu, *Mors fecit esse*
germanos. Jch náuká i chwalá, nam przymowká; u których ládá
dyfferencyká, stalowe konfidencyi trzáśka práwá, naysćisleysze
rozkliia przyiáźni. Bráćcia zgodliwi wielkież to dziwy! Rzadkież
to Jobowe dzieci! *Fuerunt Filii Iob numero decem,* (mowi Orige-
nes) *animo unus, quos diabolus facilius poterat interficere, quam*
dividere. Rzadkaż to powinowátých zgodá! *Gen. 13.* Abráhá-
má z Lotem, *Nè quaso sit iurgium inter me & te, inter pastores*
meos, & pastores tuos, fratres enim sumus. Rodza się Tamárze,
áh Rodzeni, rozrodzeni! boleziac nárzeka Mátká *Gen. 38. quare*
propter te divisa est maceria? pádáia się náture práwa, dla nie-
zgody Synów. Rzadkiż to przywilej! *Gen. 48.* testámentem le-
gowány, *Juda, te laudabunt fratres tui.* Więcey iest tákich, co

Kkk

z kálámá;

z kálamarzá Bráterskiego wydaia pászkwile, & *blasphemant nomen fratrum suorum*, iákich miał Brácišzkow Jozef. Prawdziwe Brátersstwo áni zwad, áni praw, áni Trybunałow mieć nie powinno. *Lus. 12.* Stánie ukrzywdzony Brát od Brátá przed Chrystusem, *Magister, dic Fratri meo, ut dividat mecum hereditatem.* Áż Pan: *Homo, quis me constituit iudicem, ac divisorem inter vos?* A czemuż ten, któremu *Data est potestas in celo & in terra*, nie miał rozsadzić? á przynamnicy pomiárkować? *Inter fratres patrimonium, non iudex, sed pietas debet sequestro dividere.* S. Ambroży. Między innemi mogą byđź Podkomorzowie, między Bráćia, śamą pobożność sypać powinná między. Slicznaż to, i iásna pará u stárożytności, *cum Castore Pollux.* A w Polsce *Albertus & Johannes Kámieniecy, Nepotes Nicolai Kamienieccii Exercituum Ducis, indiviso Patrimonio, ex uno scrinio vivebant, & Patria suppetias contra Scythas ferebant,* (Paprocki). Ślawna Olgierdá, i Kinszturá Xiazat Litewskich zobopolność, ieden drugiemu, długa dysputa ustępowáli Páństwą áż nákoniec *indivisim*, zgodnie rzadzili. W Domu Duninowskim, dla upádłych Bráci, práwo było: Pogłowne coroczne, ná Podporę Domu. Buduiemy się domowa Potockich ustáwa, áby nigdy żadnym Grodem, Ziemstwem, i Trybunałem; ále cáley Fámilii Sadem, rozsadziły się Bráterskie pretenzye i interessa. Szczęśliwe Chrześciánstwo było, gdy się nie Chrześciány ieszczé, ále Bráćia zwáli! *Fratres Dilectissimi! Charissimi, &c.* Czego śnać náśláduiac, stárodawna Polska Szláchtá, rák się názywáli *Brát Szláchéie*. Teraz Brátersstwo z Polaki ućiekło, dyfferencye między Domámi zkolligowaniami, emulacye, i nienáwiści zostáwiwszy. Ták, że rzec się może, co Dáwidowi niewinnie zázrucano, *Odio habes diligentes te, & diligis odientes te.* Szwed przyiaćiel, Śás Brát, cóś nád świátem, Nie mieć Polakowi Brátem, Turczyn Protektor, Tátáryzn Pobrátyn, Moskwićin Pomiślońnik, Fráncuz Ráycá, á Polak Polakowi zdraycá! Ná tę niesforę Bráterską pátrzac, á z drugiey strony, ná nierozdzielone nigdy dziśieyszych Apostołów konfidencye, umyślnie o Bráterskiej konfidencyi kazác.

W Pierwszym

W Pierwszym Punkcie: Braterska poufałośćia wszystko dobro stoi.

W Wtórym Punkcie: Niezgodnych niesfora. Braci, Państwa ruinie.

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Braterska poufałośćia wszystko dobro stoi.

Zawiodł każdy Oyczyznę swoją, który ia na Cudzoziemskich áffektach osadził. Gruntuie Pánowanie swoje ná Forystérach Dáwid, *Mihi Alienigena subditi sunt*, Psal. 59. Pátrzącieź iáko prędko ten fundáment upadł! *Mihi alienigena mentiti sunt, & claudicaverunt à semitis suis*. Psal. 57. Przyiaźń Cudzoziemska ná szczudle chodzi. Ufundował Herod nádźicie Pánstwa swego na trzech Krolewskich gościach w Jerozolimie: *Ite, renuntiate mihi*. Aż oni, *Reversi sunt per aliam viam in regionem suam*. Obiecuia nádźicie Cudzoziemskie kompromissy, a inna droga, iák im *Status Regnorum* każe, *claudicant à semitis*, obietnic swych. Záwoiowawszy Saul Amálecytow, wybrał sobie ná usługę swoją przednie Paniętá, 1. Reg. 15. Ná cóż ro wyszło? 2. Reg. 1. *Amalecites ego sum, irruí in Saul, & tuli diadema de capite eius*. Otoż przyssługá Cudzoziemska! Rozumieli kiedyś Polacy, że z Cesarzowná Rzymská, mogli podeprzeć fortunę Polska! Aż oná zoistála *Rixa*, i wywiozła do Saxonii *Regalia* Polskie! Nárzekał *Sarius* włoczniami pokłoty ná rany swoje, ále ná złego we wsił sásiadá bárdziey bolał. A cóż dopiero ná sásieckie przyssługi kto nie nárzekał. Doználiśmy teraz tego z niešťczęściem i desolácyá Oyczyzny: co nam zá profit? co nam zá áwántáz? ich przyiaźni, protekcye, *Auxilia* poczyniły? Bodáyże Rodáckim i Bráterskim co poufale powierzyć rękóm. *Exod. 28*. Fundniac Izráclá šťczęście BOG, mowi do Moyzeszá, *Applica ad te Aaron*

de medio Iſraél, Moyceſz niech Hetmáni, á Brát iego niech Kápláni, áż dobrze w Iſraélu. Zgromádził ſię ſzczęśliwie Iſraél do Dáwidá, 2. Reg. 5. *Os tuum, & caro tua ſumus*. Nie może byđź ciężka diſmembrácyá, przez polityczne éwiertwánie, bo przecieź iáko u Ezechielá 37. *Acceſſit os ad os, unumquodq; ad iuncturam ſuam*, łatwo ſię kość z kością zgodzi, i będzie reſurrekcyá fortuny. Zá roźnemi dyſſenſyámi i woynámi Mázoſza, ſzruinowáło ſię Biſkupſtwo Płockie, trzech Bráci *de Gołzewo* rodzonych, *Nicolaus, Stanislaus, Dobeslam* Sowká, pó ſobie Biſkupi, reſtaurowali i Biſkupſtwá, i Mázoſza fortunę. Błogo było Kuiawſkiemu Biſkupſtwu, gdy *Ritigerus, Verneno Fratri Amantiſſimo* (*Domájalowicz*,) podawał ſukceſſyá i Páſtorá. Zginęli Krzyżacy! drżał *terror Orbis* Támerlan, gdy Jágiello *Sceptrum* Polſkie, á Witold Brát iego Stryieczny, zgodnie Buławę trzymał Litewſká, Pſalmiſtá 69. modli ſię BOGU o pokoy, i fortunę, táka móda, *DEUS qui inhabitare facis unius moris in Domo*. Pięknie Dom powſtać, pokoiámi ſię bnduie, gźcie iednáź móda i obyczáie, ieden kroy i ſtroy pánuie. Nie zgodzi ſię kurtá z fereczyá, áni kolet z kontuſzem. I w Domu Iákobowym zámieſzanie było, gdy Oćiec Jozefkowi ſpráwił pięknieyſzą nád innych Bráci bárwę. Bodáyże *in equalitate* dzieci tráktowáć. *Filii tui ſicut novella olivarum, in circuitu menſe tue*. Co to ieſt, że P. JEZUS ſunduiać Kościół ſwoy, naywięcey Rodzonych Bráci Apoſtołámi poczynił? Piotrá i Jędrzeiá, Jákobá z Janem, Szymoná dźiſieyſzego z Tádeuſzem, Iákobá z Bárrábaſem, *qui cognominatus eſt juſtus*, i Tomaſzá Bliźniaká *Didimusa, id eſt Gemini*, bo wiedział, że na Bráterská zobopolnoſć i polityczná, i Kościelná gruntownie ſtoi Architektonia. I nie záwiódł ſię ná tey dyspozycyi, bo Piotr Rzym, Jędrzey Krym, Jakub Páleſtynę, Jan Azyá, dźiſieyſzy *Simon Zelotes* ſwoia zárliwóſćią Egipt; Tádeuſz Mezopotámia, i Perſyá Chryſtuſowi podbili. A kto czyta liſt S. Tádeuſzá, przyznáć muſi, z goracych ſłow, i zárliwey ná Heretykow o Honor Chryſtuſow Retoryki, że był *Zelotes*, i Brát rodzonego lercá z Szymonem. Sa dwa drogie kámicie u Jubilerow *Chryſopraſus, Złotogo*.

Złotogoracy, *Hyacinthus*, modroskrawy, które obádwa ſkrzyſte, tę naturę máia i ſympáthia, że gdy ich do ſiebie przyłoża nie potrzebá żadnego kłiuu. I doſwiadczoſo, że z ſobą złączone, bádźciey niż *vitrum uſſium* pała. Nie dármo *Apoc. 21.* Niebieſkie dobro oſadzono ná dwunáſtu kámieniách drogich, ná których nápiſano Imienia Apoſtołſkie. U S Łukafzá *Cap. 6.* nominował Chryſtus Apoſtołem dźeſiatym, *Simouem, qui cognominatur Zelotes, & Judam Jacobi.* A tych Apoſtołowiák zowie *Apocalypſis* w Niebie? *Chryſoſtoſum, Hyacinthum*, ich éi to ſkrzyſtemi zelozými zápalone do Wiáry S. krainy, ná tych ſympátycznych Kámieniách ſtoí, i wojuiacy i tryumfuiacy Koſciół. *Exod. 7.* Dwuch Bráći poſłał BOG do Fáraóna z cudownemi láſkámi, Aároná i Moyzeſzá; rzucił Moyzeſz láſkę, która ſię obrociła in *colubrum*, rzucili Antágoniſtowie, i obrociły ſię teſż w węże láſki ich, ále *devoravit uirga Aaron virgas eorum.* Toſż ſię ſtało w Perſyi, (piſza ſtáre tradycye) ſtáneli przed tyrannem Czarnokſiężnikiem: który na nich wyſworował wſzytkie żmii i padalce, rzucili Apoſtołowie ſwoie láſki, z których dwa ſmoki ſtáneli, które i gadziſny poſzarły, i nowych kuglarzów *Zambrę i Arſaxa.* Zaćmiono Niebo obłokami, i pioruny bić poczęły, a tu ſłońce i Mieſiáć ſpadała do nog Apoſtołſkich. Tak wiele dokazała moc Chryſtuſowa, i miłość zobopólna w Chryſtuſie Ss. Rodzonych z Máryi Alceuſowey, a Ciotecznych P. JEZUSA naſzego.

PUNKI WTORY.

Niezdolnych meſſora Bráći Páńſtwa ruiniue.

Nie prę tego, że lepiey ze Lwami, i Niedźwiedźiami mieſzkać, niż ze złá Bráćia: Uznał to Dawid, *Libera me de ſanguinibus.* Nie tak mu Niedźwiedźie i Lwi dokuczili, iako Abſalon, i Synowcowie iego, *Filii Sarvie graves ſunt mihi.* Krew ſerca náybliſza, náyćieſzſzemi czaſem rozpiera kolkami. Zawziętość była taka, *Etheocles & Polynices ambo cecidere mutui vulneribus.* Tob na co narzekał, *Putredini dixi, Mater mea eſt ſoror mea & frater*

meus vermis. Nigdy tak nie bolało od robaństwa, iak od żony i złych przyjaćioł. To to robacy byli, ktorzy i głowę i serce Jobowi gryźli: *Extraneus factus sum fratribus meis, & peregrinus filius Matris mee.* Ps. 68. Zegota lamentował, że go Brat rodzony, po długiey peregrynacyi, niby nie poznawszy, do działu i Domu własnego nie przypuścił. A gdy wygrał sprawę, Stárza Herb, odmienił w Starykoń, (*Paprocki*) I dla tego też temi niezgodami Braterskiemi upadaia Domy i Państwa. 1. *Reg. 20.* Porwał się Siba na Krola, wyprawiony Joab z Amaza Bratem, powadził się i zginał Amaza, a Siba tryumfował. 2. *Exdra 5.* Co Izraela w niewola wprawiło? *Clamor factus est adversus fratres suos.* Nie-szczęśna to Siostrá, gdzie *Filii Matris mee pugnaverunt contra me.* I niegodni Braterskiego imienia. Máia ten dánk Niemcy, *Germani*, iak rodzeni Bráćia, Rzeczka Niemiecka do kupy. My zaś Polacy iak w polu Orłowie, każdy w swa. Zbrzydził się świat brátoboystwem Káimá, i Rzym, *fraterno primi maduerunt sanguine muri.* Tu u nas naywięcey tych nienáwiści! Lechus Krákusa zabił, Gáleżowscy o toż Káimowie názwáni, (*Páprocki 1582.*) świádczy odmiány Herbow, *Niezgoda*, przez Podkowę Száblá. Zagłola z Jástrzębcá Krzyż wyrzucił; *Pomian*, gdy Lańtok Hedbá Dziekaná Gnieźnienskiego zabił, z *Wieniány* *Pomiánem* został. O toż *Nabram*, z *Korczaká* wziął pole czarne, *Madrowski*, z *Smutney* *Norwiny*, wyrzuciły *Belt*. Winárcy, *Jordanowie*, Dom *Rodowity* oszpeciłi, że iednego *Aniolem*, drugiego zwano *Szátánem* dla niezgody, &c. Náczytać się w Herbarzách i Kronikách nászych uśtáwicznego Brátoboystwa. Ztad Monárchowie nási ostremi Státutámi, dopieroż Rzeczpospolita frogiem i te excessy opisała práwami, bo widziała, że Domy, i Oycyzná *fraternum* *acies* ná swoię zgubę, poczawszy od Ráwitow sprowadziać, szwánkowała. Każdać krew niewinnie wylana, pomsty od BOGA woła! Ale dopieroż Ablowá: *Sanguis Fratris tui clamat ad me.* A to złe ztad idzie: że práwem nászym repartycye, álbo działły fortuny Oycowskiey, ná wszystkie zlewáia się dziećci, czego w innych Narodách nie máisz. *Primogenitus* iest *Possessor*, inni

Kadyśi

Kadyśi się zowią, którzy wyprawę należyta z Domu mając, szakają sobie fortuny, a tu zaś i najfortunniejszy Dom drobnieć musi, i upadać, że nie mają Kadyśom. Uważały tę ruinę przednie Fámilie, i dla tego Ordynacye sobie ziednały, iako Zamoyscy, Ostrowscy, Rádziwiłowic, Myszkowscy. Bo iako Ganges rzeká ná tyśiac przekopána upustow od Xerxesa, wyschła; tak przez te rozdziały wysycha fortuná nászá fortuná Fámilii. A i dla tego, że *Rara concordia fratrum: Meum est tuum*, niepokoim Oyczyznę mieścić.

Konkluzya z Medytacya.

Hoc mando vobis ut diligatis ad invicem, to prawo dał Xiażę Lechus, Polski Protoplast, z naturalnego rozumu, (iák Liśiecki pisze) Te tylko dwa zostawił prawa: *Kochajcie się iák Bracia, a rebacie iák ludzie*. Tych czasów szatan inne podać prawa: *Hoc mando, ut odio habeatis vos ad invicem*: Jęcza przed drzwiami Konysfitorzá, nárzekáia zmordowane Grody, ná zwady, fatygua Trybunały i nieprzeráchowánie Regestrá kontrowersyámi, które i śmierć umorzyć nie może. I regestrá będą, bo są appellacye do sadu Bożego. A żartować się z tych swarów Polskich komus chciało: że na inne Narody dzień jeden naznaczono, *Dies illa dies ira*, na Polskie niezgody musi BOG, cały rok odłożyć. Oto nas dziśieyśi Apostołowie upominaia: *Misericordia est Pax, et charitas in vobis adimpleatur*. Gdybyście tych trzech Deputatow na sad wezwali, Miłosierdzie nad upadłemi, Pokoy w zawziętościach, Miłość Braterska, przedczyścić skoczyli interessa zwad watzych. Nie jestemci Prorokiem, ale to widzę: BOG cudowny w Miłosierdziu swoim, wywodzi mocą dziwną Boską, i wywodzi Cudzoziemskie Woyska, za co mu wietzna chwala, i *Gratiarum actio*! Ale niesfora miłości Oycyzny, wprowadzi Związki, i domowa wojnę: Była kiedyś taka miłość Braterska, że poś cladem *Varnensem*, wokowany na tron Kaźmierz Brat iego, niechciał przyjąć Państwa kilka lat. A S. Kaźmierz obrany Krolem Węgierskim,

gierskim, *in scissione* tamtego Krolewstwa, rezygnował Koronę, aby się krwi Braterskiej nie toczyło. Był ten affekt w rozgniewanych na Woiewodztwo Beniamina Braci, tym attemperowany, że aż BOGA pytali, *Iud. 20. Debemus ultra procedere ad dividium contra Benjamin fratres nostros?* Będzie, bo bywały i po największych wiktoryach rozruchy, zwiaski, rozboie. Dla interesów, lubo słusznych, lubo niesłusznych pretensyi. S. Tadeusz ma w Chrześcianstwie tę pretensyę, że iego imienia rzadki przy Chrzcie bierze. A potym, że cale nabożenstwo do niego ustało. A ten S. nie był Iskaryotem, i żadnym zdrayca. Był *de Domo Juda: Te laudabunt fratres tui*, był najmilszy P. JEZUSOWI, i najpodobniejszy. O iego zaś Honor najżarliwszy, Honor iego odrażił serca niektórych, Judas Iskariot. Ale tego tym bardziey kochać mamy, że on naprawił, co tamten pokawił. A ma ten S. ten przywilej, że opuszczony od wielu, nikogo w złym razie nie opuszcza. Trzymay w opiece twoiey Święty Apostole,
sperantes in tua protectione. AMEN.

K A Z A N I E

Na Uroczystość
 WSZYTEKICH ŚWIĘTYCH.

Ascendit JESVS in montem, & aperiens os suum, dixit: Beati, Beati, &c. Merces vestra copiosa in Celo.

Niżkie dziś na wysokich Kaznodzieiow ambony. Jeżeli nad wszystkie wysokości wyższy Olbrzym P. JEZUS, *Exultavit ut Gigas, à summo Celo egressio ejus*, a przecię na beatyfikacyi i Kanonizacyi

Kanonizacya swoich Świętych, *ascendit in montem*, wysokiego sobie do Kazalnicy szukał Pelionu! coż ja czynić będę Pigmejczyk. Trzebá by mi wylecieć nąd obłoki, á w Orlim gniazdzie osadzić Katedrę, *Aquila ponens nidum suum super nubes*. Ale i to ieszcze niskie miejsce. Trzebáby mi z Páwłem Apostołem nie tylko do trzeciego, ále i do ostatniego zalecieć Niebá, á tam dopiero wszystkim Świętym Bożym panegiryczne powiedzieć Kazanie. Jednemu i drugiemu Świętemu wystarczyć pochwałę złotousty Chryzostomá nie potráfił ięzyk, ztąd nárzekał ná niemotę swoję: Co o tobie powiem Piotrze? co o tobie rzekę Páwle? i przyznał, że mu drętwiał ięzyk. - A o wszystkich, á wszystkich rázem! perorowáć, które wystarczy królomowstwo! *Matth. 4.* Szátan, żeby się był popisał Chrystusowi, wyniósł go na wysoka górę, *et ostendit illi omnia Regna mundi, et gloriam eorum*. A ia? gdy mam opisać Królestwá Niebieskie i chwale Świętych Bożych, gdzie mam stánowiąć Katedrę? trzeba by mi bydz owym Aniołem, który *in Apocalypsa* Janá S. iedna noga ná ziemi, druga ná morzu stánawlszy, głową podpicrał i nosił Niebo. A ia co zá Atlás, chyba baieczny, żeby się ná moicy głowic, wszystkich Nieb opierałá Sferá? Gdyby byli dokonńczyli Bábilonscy Architekci struktury swoicy. *Gen. 11. Venite faciamus nobis Civitatem, et turrim, cuius culmen pertingat ad Calum*. Ná sameybym stánał tey wysokości gałce z ciężkim zawrotem słabey głowy moicy. Niska jest wieża Chinenńska, o ktorey wspominaia Historycy; że z niey, támteczny Monárchá rozłożyłte ná mil kilká set może lustrować Pánstwa! Coż to jest w Rzymie *Moles Adriani*? ábo kolumny *Trajani*, i inne obeliszki? Coż to sa *septem miracula mundi*, Egipskie Mauzolea? i inne ziemne i podziemne elewácy? wyżeyby mi się dziś trzebá podnieść, ábym mogł, nie głową, ále myślá moia, i lichym słowem moim dośiac sławy Świętych Bożych. Ale o coż ja się troszczę i frásuję? gdy z Kazania dziśieyszego Słowo Przedwieczne Chrystus JEZUS wybáwił mię, á uśtá Boskie, głośno otworzył: *Aperuit os suum, dixit*: Słowem owym kazać zaczął, którym stworzył Nieba;

Verbo Domini firmati sunt Celi; tymże słowem kánonizując Ss. Bożych. A nie dość ná tym; zaczął chwalić, *Beati, Beati*, skończył ná wielkich zapłátách, *Meritis vestra copiosa in Celo*, i chwalił i dąie. I toć to rzecz Páńska i Boska, i pochwalić wiernych swoich, i nieofszacowaną pracę ich rekompensować nagrodą: *Fidelis in omnibus verbis suis, & Sanctus in omnibus operibus suis*. Owcí to iest Pan dobrotliwy; który káżdemu wiernemu słudze, pánegiryk powiedniawszy, *Euge serve bone & fidelis, supra multa te constituam*. A nie dość ná tey chwale, *Intra in gaudium Domini tui*, ieszcze chwala Boska płaci. Dowcipny Oleáster rzucił sobie problema, álbo wątpliwóść: *Calumnē Sanctus? an Sancti Calediores?* to iest: czy Święci Bożi Niebo? czy Niebo Świętych Bożych zbgaciło. Ná to Problema odpowiádam:

W Pierwszym Punkcie: *Święci Bożi Niebo zbgacili.*

W Wtórym Punkcie: *Niebo Świętych Bożych nicossą*
owanie spanoszyło.

Konkluzya z Medytacya, przy was będzie.

P U N K T P I E R W S Z Y.

Święci Bożi Niebo zbgacili.

Niemiem iákim áktentem; i sensem Psalmistá powiedzial: *Quid mihi est in Celo?* Czy że mu się małe Niebo zdáło? czy że Niebo wielce spuściószáło? Jákie *Apos. 21.* nie bárdzo obszernie widzial Jan S. gdy ie Anioł mierzył; *& mensus est Civitatem arundine aureá, per stadia duodecem millia*. Coż to zá obszerność Panstwá Niebieskiego była stáy dwánaście tysięcy? ledwo Niniwe nie rozłożyłsze było, gdy spiecznym krokiem Jonasz Prorok trzy dni miał drogi, i drogi skurczone były do Niebá, *Arcta est via qua ducit ad Calum*, i ciáśne fortki, *Contendite intrare per angustam portam*, i Kościółá nie widzial S. Jan, dopieroż inszych budynków, *& templum non erat in illa*. Jednego Alexándrá, obszernie Krolewstwo ogárnać nie mogło. *Hac te Macedonia non capit; á com*
dopiero

dopiero tak wiele millionow Świętych Bożych: tak szczupła cyrcumferencya okrażyć może! Chyba że iako o Scypionie Afrykańskim pisza, że gdy do lichy na noc wstąpił chąty, w pałac licha obrociła się budka, *Caula levis succrevit in aulam*. I za czasu Totylle Hunnow Krola, Miasteczko szczupłe w Węgrzech Buda rozprzestrzeniło się na Kapitałna całego Krolewstwa Stolicę. Jakże opisać Psalmista wiażd Pański do Nieba, gdy wprowadzano Krola chwały, Pana cnot wszystkich, wołano, na Xiażęta Niebieskie, *Attollite portas Principes vestras, et elevamini porta aternales*: a *Vatablus* czyta: *Eradicate, evertite, deplantate*. Jako więc tryumfuiacy czynili zwycięzcy, że i mury same, na ingrzes tryumfow swoich depląntować zwykli, czyniac obszernie do Miast gościniec. Tak niezwyciężeni światá i pieklá Mocarze, rozprzestrzenili do Niebá drogi, a rozgárnioną fantazyą cnot swoich, *Domini virtutum, Reges gloria*, bramy, i Niebo rozszerzyli. A coż dopiero, iak spánoszyli? co o Fábrykach Rzymskich pisano: *Aras auro, Capitolium spoliis, Urbem et Orbem gloria impleverunt*. To mówić o Świętych Bożych z Chrystusem Wodzem niezwyciężonym do Niebá wstępującym, że niewidáne nigdy przedtym w Niebie bogáctwá, i dostátki, i sławę, do gornego Syonu wniesli. A iako któs obiecował, *ex Roma Latericia*, wybudować *mar-maream*, tak Święci Boży, uczynili *auream Civitatem S Hierusalem*. Jako widział Jan S. *Apoc. 1*. że páwiment złotem ulali, iáspisem, drogim kámieniem obmurowáli, a samo Miásto, *Ipsa verò Civitas aurum mundum simile vitro mundo*. A czyjá to Fábryká była? *et murus Civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis duodecim, nomina duodecim Apostolorum Agni*. Apostołowie Śś. tak bogácte fundáméntá záložyli, na których obszerniejsza niż przedtym i bogátsza Syonu Niebieskiego stánęła fábryká: *Ipsò summo angulari lapide IESU Christo*. Jeżeli naybogátszy i naydroższy ten kámién na węgielny poszedł fundámént, iak tám kosztowna powstać musiała strukturá? Coż to było przedtym Niebo? opisano w Ewángelii: *Simile est Regnum Caelorum grano sinapi, naymnieysze między zbożami ziarneczko, do takiey*

wysokości przyszło, że wyroższy nád Cedry Libańskie, gąłęzie swoje ná gniazdá Niebieskiemu ptástwu szeroko i wysoko rozłożyło, *ita, ut volucres Celi habitent in ramis ejus*. Piśza o Dáryuszu Potentacie Bábiloniskim, że sen Antecessorá swego Nabuchodonozorá o rozłożystym *Dan. 4.* opisanym drzewie, tak wystáwił, i wyiáwił, że kazał ze złotá ulać drzewo wysokie, które siedmdziesiąt i dwa obłzernych wypuściło gąłęzi, ná których siedmdziesiąt i dwie gniazd drogich osadzono, z rożnych kleynotow, uflánych; á ná samym wierzchołku z samych dyamentow wielkie gniazdo, ná którym siedziáła herbowna Bábilonu Gółębicá, ktorey, iáko Psálmistá, *penna deargentea, posteriora ejus in pallore auri*, srebrny gołab ze złotym ogonkiem, któremu drzewu przypilano: *Pretiosior arbore fructus*. Ták ja sobie imaginuję, że Niebieskie drzewko *synaps*, ták teraz wyroślo, i rozroślo się, *ad terminos latitudinis, altitudinis*, że droższemi iefzczę nád pomienione gniazdá ufláły Niebieskie Ptászetá kleynotámi. Aurelius Cesarz čieszył się domowemi w pokojách twoich białemi krukámi, ktore, gdy do bliskiego dżiárdynu wylatáły, ufláwszy sobie gniazdo, z pokoiow Cesarzkich kleynoty kradáły, á ná swoje siedlisko zánośiły. Gdy o tę kradzież wielu posádzano, ktoś *ex curiositate* dolaższy ich gniazdá, wszýtkie tám kleynoty Cesarzkie znalazł. Toć uczyniły *volucres Celi*, święci Boží, co, kolwiek zacności, i náaturalnych, i nádprzyrodzonych było, co, kolwiek pobożności, i cnot wszelákich stymy, wszýtko to, ná to drzewo zánięśli. *Simile est Regnum Calorum*, drzewu gorczycznemu. W Dodoncyfskim leśie pyszniły się drzewá przed Rzymiány, ná których gąłęziách pátrzyli z podziwieniem, ná *exuvias veterum Ducum, & opima spolia*. Bárdziej się pomienione drzewo Niebieskie szczyćić może temi spoliałámi, ktore odártzy się jedni z fortuny i swiátá, drudzy ze sławy iego, trzeci z samych siebie, iák Bárdłomieciowie, i iní Męczennicy, ná tych gąłęziách swoje święte *exuvias*, żadná nieosłácowáne styma záuiesili. Wiele też ná tym drzewie Niebieskim osadziło się gniazd wielkich i bogátych? choéby tyle ich było, ile Krolestw i Państw Chrzcici,

Chrześcijańskich leżemy na ziemi, dośćby pozornie i szacownie Niebą ozdobiły. A gdy jeszcze z każdego gniazda Chrześcijańskiego, tak wiele ptastwá wyleciało do Niebá, iáka tam niezliczona różnych ptaszat hármónia! Wiele Orłat z gniazda Orła Rzymskiego, dopieroż z Liliowej Fráncyi, z Anglii, która dla niewinności Angelia zwano; z Hiszpánii, i innych Europy Krolewstw; i z podziemnych, Afyki- i Ameryki rozległych Kráiów wyleciało do Niebá. I nász Orzeł Polski nie rodzi krucrat. A B. Lándze Krákówiance nászej omáymiono z Niebá, że Polskiego prostáctwá nieprzeliczona mnogość Szláchcianek, Mieszczek Polskich, (w ten czas to było, gdy się dámami, ábo kozámi nie zwály, gdy ćwiczenie pobożne, i w domách podóiwych, i w Klatztorách, młode dzieciny zábieráły, nie tak, iák przy terázniejszy wódzie, która Ambroży S. terazby opisał: *Nondum puella, & jam paerpera, nondum adulta, & jam adultera,*) náwycey w Niebie, temi kleynotámi z káżdego Klatztorá, Konwentu, zábránemi, ubogáćilo się Niebo. Po teć to bogáctwá posyła co raz ná ziemię Niebo, i szuka *pretiosas margaratas*: wykupuie owych, *Hi empti sunt de terra, Virgines enim sunt.* á niemi się pánoszy. Ruiny i pufki Niebieckie opisuie Piśmo, że smok ogonem swoim trzecią część, *tertiam partem Stellarum traxit de Celo.* Nágródzili Święci Bożi, tę oplákáną szkodę pięknieyszemi plánetámi; bo káždy Święty, miásto gwiazdki iásnieyszý nád flóńce; *Lucebunt Sancti ut sol.* Stráćilo Niebo iskierki, nábyło światlá miłóścía Bożá ná ziemi wznieconego, á teraz w Niebie nieugászenie iásniejącego, tak wiele! Prawdá, że zginęły owe kleynoty Luceyskie, *omnis lapis pretiosus operimentum ejus*, zginęły kámyczki, ále ná to miejsce wszelákiego gátunku zázły do Niebá bogáte gárnitury: *Perdidit Caelum gemmulas; acquisivit tot adamantes, quot Sanctos DEUM amantes,* mowi S. Efreń. Wypędzono z Niebá kozłów, i przeklętą gádzinę ze smokiem, ofadzono ówczárnia Niebiecka iágniátkámi niewinnemi, i báránkámi. Pogubiło *drachmas* Niebo, á dostało zá to *Margaretas.* A miáłoż kiedy w skárbách swoich Niebo droższa

perle, iako jest *Unio Hypostatica*, i naturá ludzka ubóstwiona Chrystusa naszego? A miałoż co podobnego *Pretiosissima Parenti*, z Ciałem i z Duszą w Niebie już krolużący. A miałoż tak wiele powagi nad owę, *viginti quatuor Seniorum Coronatorum*, iak teraz z tak wielu Pátryarchow stárego i nowego testamentu, tak wiele Prorokow, tak wiele i ná świecie, i w Niebie Koronatow? zápurpurowáli Niebo Męczennicy; zábielily się Niebieskie ogrody naszymi liliámi náreyssami. Zmędrzało dowcipnemi Kościoła Bożego Doktorámi, zpobożniało Ss Wyznawcami, Biskupámi, Káptánámi, Zakonníkámi. Możemy to mówić śmieło do Syonu gornego, co Bázyli S. *Paupertas nostra Calum ditavit*. Dla tego też P. JEZUS przyznaje: *Beati pauperes, vestrum est Regnum Caelorum*. Coż dopiero *per manus pauperum* przeniesione od nas Świętych Bożych iálmużny: *Theaurizate vobis thesauros in Celo*. nie chudopácholsko upánożyły Niebo. Niechże się tá część *problematis* skończy, że Święci Boży ubogáćili Niebo.

P U N K T W T O R Y.

Niebo Świętych Bożych nieoszacowanie spanoszyło.

Niezwyćieżonym Świętych Bożych zástępom, zápracowane potem, i krwią zasługi, choyno pláci Niebo, *Merces vestra copiosa in Caelis*. A tu mię uwodzi kuryozya rewidować też skárbnice, lámuzy, i nieoszacowane depozytá bogátego BOGA, żu muszę z Prorokiem záwołać Ezdraszem, *Aperi mihi tua promptuaria Caelum*. Popisował się kiedyś Krol Ezechiasz Bábilonskim Poślom z cudnemi skárbámi swemi. *Georgius Schol Soc. IESU*, Chineński Apostoł, gdy mu prezentował támteczny Monárchá Páláce swóje, w których pierwsze *atria & limina ex aurichalco*, z pozłóćistego mósiadza, pokoy pierwszy ze srebrá, sztukátersko lity, drugi ze zlotá misternie wyrobiony, trzeci, koralámi, i wielkiemi perlámi wysadzony, dálej, co pokoy, to co inszego, a inszego z drogiego kámienia *elaboratorium* cudnei; tandem ostátni samemni dyámentámi obsypány; kiedy go pytano, coby mu się naybárdziej

Wardziey podobáło? rzekł do Monárchy: *Rex pretiosior Aulá*. Wszystko tu bogáto, ále Monárchá, który to wystáwił dzieło szá-
cunku i stymy nie ma. Dopieroż co mowić o Niebie? wszyt-
ko to táń zá śmieci stymuśa, bo po złoćie, iák po błoćie w uli-
cách Miásta górnego Święci Boží depca: *Platea ejus aurum*
mundum. A BCG tákiey mágnificencyi Architekt; *Rex, pretio-*
sior aulá. Gdy Pláto záwołány Filozof náwiedzał Dyonizyuszá
Syrákuskiego Krolá, popisował się przed nim Monárchá z gá-
leiryámi, i galánteryámi, á gdy go spytał, coby mu się spodobáło?
rzekł: *Pulchra omnia sed pieta*. Co explikowali że pátrzyć się ná
to godzi, á bráć nie godzi. Bogáty był dostátek, który dáłomon
w grobie Dawidá Oycá swiego złożył, 1. *Par. 23. Preparavi im-*
pensas Domus Domini, auri talenta centum millia, & argenti mille
millia talentorum, &c. ále przydał: *Eccē ego in paupertate mea*
preparavi, to wšytko kbstwo wrzucono w grob Dáwidá, i iěszcze
wiecey, á wiecey co raz przydawano: á gdy *Heliodorus* (iákó
mamy w Dzieciách Máchábeykich) chciał ie rábowáć dostátki,
dotknáć się ich Aniołowie nie dáli, mocno ochłostawizy szár-
páczá, bo támten skarb zwano: *Noli me tangere*. (iákó *Iosephus*
in Antiquit. pisze,) Tákieś sa wšytkie swiátowe ostentácy,
pokaža coś oczom, ále mówia, *Noli me tangere*. Nero Pompe-
iuszá *theatrum*, gdy do niego przyiáchał Teridates Krol Ormiáń-
ski, złotem ozdobił, ále Terydátosowi ná drogę i szelagá nie dał.
Popisał się *Scipio Carthagenensis* Rzymowi, gdy cztery tysiące,
czteryśtá, siedmdziesiąt kámieni, á dwádziesiąt sześć tysięcy,
cegł złotych przywiozł; ále z tego skárbu, nikt nie pántycypował
nie: *Ne quidem unciam Civis tulit*. *Lucius Arumnum*, posiał niwę
złotem, ále táń nikomu záć się nie godziło: *Albertus laſtrzbiec*,
Arcybiskup Gnieźniński, i nie wiedział co miał dostátkow, á
gdy ie spuszczał do skárbu podziemnego, názwano to mieysce
Infernus, (*Długóś*) bo iákó *ex inferno nulla redemptio*, ták z táń-
tad, żaden się czerwony złoty ná swiát nie pokazał. Miał drugi
lámnz, monęta srebrná nápakowány, i zwano go *purgatorium*, bo
ledwo kiedy *ad visionem beatam*, który srebrnik ztamtad wyszedł.

Ziemskie dostarki, jeżeli się pokaza kiedy dla ostentacyi świeckiej, zakryła się znowu w ziemię, *noli me tangere*. Jako w pewnym pałacu Polskim, po zmarłym skapcu, szatan opanowawszy zbiory, nimi gościom popisował się, (*Długos*) a nikomu nic nie dał; tak też Chrystusowi uczynił: *Ostendit ei omnia Regna mundi, & gloriam eorum, & nihil dedit*, mowi dowcipny *à Palatio*.

BOG nasz bogaty wielce, nad te apparencyje pomienione, które są przed Świętymi Bożemi śmieciami, *arbitratus sum ut stercora*, nie tylko wszechmocności swojej, i opulencyi Boskich, pokazuje dostatki, ale też zaraz Świętym swoim i wszystkie dyspensuje. Nazwał Chrystolog Chrystusa naszego *Sanctum Dissipatorem*, który na ziemi wszystko dla nas potraciwszy w naturze ludzkiej, iak przyszedł do Nieba, substancją Ojca swego na wszystkich Świętych *dissipavit*. Opisał to Dawid *Psal. 49. Deus Deorum, Dominus locutus est, & vocavit terram. Advocavit Caelum desursum, & terram, discernere populum suum*. Zawołał ziemię i Niebo, i cokolwiek stworzonego byż mogło, pokazał magnificencyą chwały swojej, i dziedzictwa swego, i rzekł: *Congregate illis Sanctos ejus*. Jak stangli Święci Bożi, porozdawał im wszystko, choynieyszą manierą, niż kiedyś *Machab. 1.* wielki Alexander przed śmiercią swoją: *Vocavit pueros suos nobiles, & divisit illis Regna sua cum adhuc viveret*. P. JEZUS nasz iészczę za życia swego, dziś rozdać wszystkim Świętym swoim, iednym ziemię, *Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram*. Drugim wszystkie poćiechy, *Beati qui lugent, consolabuntur*. Zgłodniałym i zpragnionym, *saturabuntur*, wszelaką obfitość. Miłosierdzie swoje miłosiernym, czystego serca, widzenie Boże, ubogim i w prześladowaniach żyjącym, Królestwo Niebieskie; *Ipsorum est Regnum Caelorum*. Stoy *Sancte Dissipator!* ze wszystkiegoś się na ziemi wyzul! a w Niebie, dopiero coś obiteał: *Fidelis in verbis suis*, coś tam Świętym Bożym dał? Ah nazbyt!

Ferdynandus wtory Cesarz, gdy Collegium Praskie bogato murował, napisał list do niego General *Aquaviva S. J. Temperet Majestas vestra sua liberalitati, quia hac non congruunt nostre paupertati*.

perlati. Odpisuię Cesarz: Hac qua agimus supra vestram sunt pau-
uertatem, sed decent Casaream Majestatem & liberalitatem. Tak
 P. BOG do Świętych swoich mówi, gdy oni wołaia z S. Xawierem:
Satis est Domine, satis est! Ey dość Panie, i nazbyt. *Hac confun-*
dunt vestram capacitatem, (mowi à Palatio) sed decent meam Di-
uinitatem. Opisuiac Psalmista Świętych Bożych wesołość, mówi
Latitia eorum, super capita eorum, to iest każdy Święty wchodzą-
 cy do Nieba, idzie na wesele: *Serue bone & fidelis intra in gau-*
dium Domini tui. A Panny zaś Święte: *Intraverunt cum illo ad*
nuptias. na wesele nigdy nieustanne, na gody i bankiety, żadnym
 czasem niepomiarowane! Na to mięysce gdzie według S. To-
 masza: *Status omnium bonorum aggregatione perfectus.* Niebo,
 iest to wesołości zgromadzeniem, i wszelakiego dobra. Jak
 gdy owo kto w morze chce wchodzić, naprzod woda będzie po
 kostki, potym po pas, potym po usta, ale iczeli chciałby na głę-
 bieżną samę niezbrodzonego Oceanu wnieść, daleko woda nad
 głowa będzie. Tak Święci Boży webrnęli, a bardziey utonęli w
 niezbrodzonym owym morzu dobroci Bożej, które iest przed
 tronem Bożym; *Ante thronum mare vitreum simile crystallo.* A
 tam utopieni w wszelákich doślátkách doświadczaia: *Latitia eo-*
rum super capita eorum. Dobrze mówi Psalmista, *super capita,*
 bo i nád rozum, i nád poięcie stworzone to BOG dáie, co wi-
 dział w trzecim Niebie Páwel, *Nec in cor hominis ascendit, qua*
preparavit DEUS diligentibus se. Sálomon gościá wielkiego Kro-
 lowa Sábę obsypał i ledwie nie záfypał bogátemi prezentámi, tak,
 że ledwo od zdumienia, Krolewskich dárow tchnęła. 3. Reg. 10.
 A gdy Krol Krolow regálizuię Świętych gości w Niebie záfypáni
 dobrocia Bożá, i icy kleynotámi, ledwle wymowić mogą:
 Święty, Święty Pan zástępow. Gdy Kázimierz wielki Krol Pol-
 ski częstował Xiążetá Pruskie i Pomorskie, á káżdemu srebrne
 i złote kredensy po tráktámenćie w prezentách oddawał, zádum-
 miałé Xiążetá, mięysce owo názwały Choynice, od choyności
 Krolewskiej, Toć się w Niebie dzieie, które iest choyności Bo-
 skiej Metropolia. To czyni BOG z Świętými swými, co Ewán-
 geliczny

geliczny Oćiec z starszym Synem: *Omnia mea tua sunt*. Co BOG ma, wszystko máia Święci Bożi. Dał im władza nad wszystkim, a ná to bárdziey, *dedit eis potestatem Filios DEI fieri*; że każdy z nich iest Synem Bożym, iest dziedzicem Niebá, i wszystkich fortun iego: Nápełnił, i nápełni zmysły cielesne, iáko mówi Auguſtyń: *Visum implebit luce perpetuá, nares odoratu, gustum dulcedine, auditum harmoniá, ciáśá subtilitate, velocitate, splendore, firmitate*. A Duszę zaś czym, i duszne zmysły pámieć záfypie *oblivione prateritorum*, záfomniá mizeryi, prześládowánia, kátowni, i nędz wszystkich światowych! Rozum, i wszystkie iego potencye, mądrościa Boska, áffektow różnych pássye, i zobopolná między sobá, i Boska swoia miłościa; á nád to ieszcze, nápełni BOG samym sobá BOGIEM, wszystkich Świętych Bożych. Otoż tak Niebo pánofzy, Świętych Bożych!

Konkluzya z Medytacya.

ROzumiem iżeście tak konkludowáli założone Problema: Święci Bożi zbogáciłi Niebá, i Niebo spánofyło Świętych Bożych. Obfzerne Niebo, *Quam magna est Domus Domini, Bar. 3*. Ale też i doſtátnie, bo iest według tegoż Proroká, wszyscy magnificencyi, i opulencyi Boskiey spiżárnia. A nász Polſki Kopernik demonſtaował, że choćby Świętych Bożych tyle było, ile się rodzi w Polſcze ná rok ziarnek máku, każdyby, miał więcey w Enapireyſkim Niebie mieyſcá niż cała Polſká. Punktci to iest cały świat *Punctum est in quo bellatis mortales, punctum est in quo bella disponitis, (Seneca)* tám niezmierzona obfzerność, i wszystkich doſtátkow obfitość: Oro w dziſieyſzy Ewángeliu rozdáia upominki z skárbow obfitości Bożey: *Merces vestra copiosa in Calis*. A ia was pytam: Ktorzy też Święci wzięli naywięcey? Oddano iákoście flyszeli wákáns po zrzuconych z Niebá rebelizántách nieſpokoynych, Ubogim i cierpliwym dwa Krolewſtwa, ziemię nowá Cichym, *possidebunt terram*; Pokutuiacym poćiechy, Łáknacym náłytość, Czyſtym, widzenie BOGA, á Pokoy czyniacym.

Synostwo

Synostwo Boże. Ktore tu naywiększe szczęście, i naydroższy prezent? Sycyliyska Krolowa Wdowa, gdy icy odbierać chęiała Francya Neapol, obbroniona od Xiazat Włoskich, i Arágonkiego Alfonsa, upominkowála wszystkich; temu Zamek, temu Miasto, temu pieniadze, temu árgenterye, &c. A Alfonsus rzecze: á mnie co? *Te in Filium adopto.* Naywiększe to szczęście Komu rzecze Oćiec Ewangeliczny, *Omnia mea tua sunt.* To ja rozumiem, że naydroższy potkał upominek *Pacificos, quoniam Filii DEI vocabuntur.* Zygmuntowi Xiazęćiu Brándeńskiemu, á potym Cesarzowi, Ludwik Krol Węgierski i Polski, dawszy mu Corkę, przysposobił go zá Syná; ále go Polacy zá Krolá przyjać niechćieli. *Quia erat turbulentus.* (Długos) A Niebo po owey domowcy wojnie: *Factum est pralium magnum in Calo.* Obaczyło się, i nigdy niechce mieć niepokoju u siebie. Koláca do Niebá: *Aperite portas, &c.* gdy uslyszano, *Dominus fortis in pralio,* nie podniešiono zwodow, áż na ten respons: *Dominus virtutum, Rex pacificus Christus.* według Apostoła: *Pacificans omnia, sive que in terris, sive que in Calis,* zgodziwszy unione *Hypostatica,* náturę ludzka z Boska; záraz mu otworzono Niebieskie bramy. I tá nayprzednieysza ákcyá według Chryzostomá: *Pretiosum opus Christi fuit distantia copulare, conciliare pugnantia.* Kochála Polska Kázimierza Mnichá, zowiac go *Rex pacificator,* i Niebo takich kocha. Ztad nie mász tylko w Niebie Pokoy; á nád Pokoy nie milszego: *Requiescunt in sancta pace.* I BOG iest Architekt, i świat coś kleć nigdy nie buduje, áni nikogo nie zbuduje. Tá między temi Architektami dyfferencya, że świat nie tylko po Prusku, ále po Kozácku muruje, láko iest u Jeremiaśzá, *obluebant luto.* Swiát Bábilon, według Augustyná, który zaczął mrować Bábiloniska wieża; á BOG reż (według Augustyná *de Civit. DEI*) wystáwił Metropoliá Páństvá swego: *Et ipse fundavit eam Altissimus.* Áż S. Janowi popisuje się, *Apoc. 6. Et ecce habebat trullam cementariam in manu sua.* A co tám po mulárazách, gdzie miasto wapná, po rynsztokách się złoro leie? co ten tám Architekt robi? pytamy Augustyná? *Non auxit lapides, sed torda San-*

Florum fidelium uniuntur. I poszło ná Antygoná Spártáńkiego, ná ktorego gdy nástapili poddáni, áby przeciw dawnym prawom Lácenow murował Miásto, i fortecę, wyszedł z kielnią w pole, á gdy mu cegły dawano, krzyknął: *Date peřora Spartani.* Klarki sa światowe mury, Fráncuskie Werśaly, cwerśaly, Eskuryały Hiszpáńskie, Florenekie, drogie, i do tych czas nieskończone dzieła. W Niebie wieczne Miásto, bo miłością Bożą, i zobopolną zgodą sklicone, ufundowane. Sa wody w Niebie, bo i nád Niebem: *Aqua quae super Calos sunt, benedicite Domino.* W Nniebie przed tronem *Mare vitreum simile crystallo,* i w inřzym mieřcu, *torrens lucida emanabat de throno ejus.* W Niebie wody iák kryształ, nie pomięřzane; a ná świećcie wod wiele, ale pokłócone, pomięřzane, niespokoyne: *Aqua turbulenta.* Mięřzaia, a bárdziey bebla fantastyczne politye: Dobrze postanowił Solon prawo, *Piscator Cirae non sit,* bo káždy rybak w zámętach łowi. W Niebie zaś wszystko, *Simile crystallo: torrens lucida.* Noemu buduiacemu korab, nie kazał BOG pobocznego stáwić okná dla prospektu, tylko *facies in sumitate arca fenestram,* bo widział, że tam gołab z iástrzębem, ná jedney grzędzie; wilk z owcą przy iednym źłobie zgadzáli się, i nie tylko Noemu, ále wszystkim zwierzętom, ka Niebu uczynił prospekt, gdzie teraz Száweł z Szczepańem, Augustyn z Hieronimem, przedtym sobie przeciwnym, zgadzáia się. I ná świećcie, i w Niebie jest emulácyá, i ta dyfferencyá: Tu, *dura sicut infernus amulatio,* w Niebie *emulantur charismata meliora,* iák Cherubini, *percutientes se mutuo,* nie biia się, ále pobudzáia áby spiewali *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* Sa támi *Lilia sine spinis: grana sine paleis, triticum sine zizaniis.* Ieremie 29. Woła BOG, *Querite pacem Civitatú, &c.* to to w Ieruzalem nie było pokoiu? prawdá że Ezdra 2. w zámętach Bábilonńskich náuczył się Lud Boży zgody: *Ex Babilone eduęti populi, omnis multitudo eorum, quasi unus. Lentulus, & Cajus, inimicitias egerunt perpetuas, damnati ad vincula, facti sunt amici.* Piřze Kochowski, w wielkiej ná Wiřle powodzi, plynaca widział siána kopę, ná ktorey wilk z koza spokojnie siedział. Táki by trzeba w ostárnicy toni zgadzać się wszystkim.

wszystkim. Ale widzę *in Ecclesia militante*, pokoy bydź nie może, tam, tylko iest prawdziwy pokoy, i wszelkich pokoiow wielki pisać, zkad ná ziemię spadaia świętey zgody odrobiny. *Gloria in altissimis DEO, & in terra pax hominibus bonae voluntatis.*

Godźmy się i zgadzaymy Polacy, á w Polsce
Niebó będzie. A M E N.

K A Z A N I E N A D Z I E N Z A D U S Z N Y.

*Venit hora, in qua omnes qui in monumentis sunt, audient vocem
Filii DEI. Joan. 5.*

A Jeszczeć czas nie przyszedł, kiedy na głos okropney trąby: *Surgite mortui ad iudicium*; mogły się rozsypować, głębokie doły wynosić i wywaląć, groby Kościelne otwierać miaia. Coby tu było, gdyby tey gołżiny pod nogami wászemi trząsć się ziemiá, Kościelny pawiment łamać, kámienie grobowe podnosić miały: aż z trumnámi swemi pobutwiałemi, ogryzione od robakow trupy wychodzić poczęły. Trzeba by Ezechielá Proroká, ná dżisieysze Kazanie: *Ossa arida audite verbum Domini*. Aleby się żaden do tak widziánego Audytora nie podiał dżis Káznodzieiá odważney mowy. Wolałby do was żyacych, álbo Sranisław nasz Męczennik, iák do Bolesława stáwił z Czysta strupiąlego Piotrowiná; álbo iák S. Dominik wskrześwszy umárlego w Tololácie, ná Ambonę mu isć kazał. To do zákámie-

Mmmj

niałych

niałych uszu byłyby skuteczne perory, *aczkolwiek etiam si quis à mortuis resurgat, non credent.* Nie do was żyjących, ale do zmarłych Antecessorów waszych, sam Chrystus dziś chce mieć Kazanie: *Venit hora, in qua qui in monumentis sunt, audient vocem Filii DEI.* Tylko niewiem, iakim perorować będzie słowem? Słowo Wcielone na głos Boski i ludzki, ieden miły, drugi okropny; ieden dobroczynny *Fiat*, drugi fukliwy, na który się przelakł Adam: *Audiui vocem tuam, & timui.* Głos miłości, *venite post me*, Głos gniewu, *Occidet Dominus JESUS in spiritu oris sui Antichristum.* Głos pokoju: *Pacem meam do vobis.* Głos woyny: *Egredebatur de ore ejus gladius acutus.* Głos uciśzenia, *in spiritu aurea tenuis*, głos zawieruchy: *Egredebantur de ore ejus tonitrua.* Głos przytulaia-cy, *venite Benedicti*, głos odpychaiacy, *ite maledicti.* I poszło coś na owego Xiążęcia Połowców dawnych, Bonich nązwanego od Miechowity. Gdy zaśpiewał, wszystkie do niego owce i sarny błęgly, skowronki i słowiki leciały. A gdy ryknął, wilki, i niedźwiedzie uciekały, sępy i kruki ulatały. Tak P. JEZUS ma głos iak Baránek, ma też straszny iako Lew. A którymże też ięzykiem z Duszami gadąć będzie? *Audient vocem Filii DEI.* O gdybyć owym: *Venite ad me!* O gdybyć owym: *Omne debitum dimisi tibi.* Choćby się poturbował iak nąd Łazarzem: *infrendu-it spiritu.* Ale przecię pokazał znaki miłości i miłosierdzia swego, *Ecce quomodo amabat eum.* Ale gdyby gniewliwym głosem: *Iratus tradidit eum tortoribus, quoadusq; reddere universum debitum, non exhibis hinc;* to głos ciężki i straszliwy, choć spráwiedliwy. Złapał Henryká Wrocłáwskie Xiążę, Konrad Głogowski, i w żelázna klatkę wśadziwszy, okienko do oddechu málc zostáwiwszy, tak go dręczył, że go robacy toczyli. Skazał do Bolesława Pudyká, aby go wykupił, *Da vadem, ut evadam.* Wołáia do BOGA w Męczeniśtwách swoich Dusze Czyścowe, ale spráwiedliwość Boża odpowiaáa: Uproście sobie kogo za Rękomáia, któryby za was ręczył, a rączey ręce do spráwiedliwości Bożey złożył. Do nas Bráćia nási wołáia: *Date vadem, ut evadamus.* Iwan Moskiewski Tyran, (piśze Miechowitá i Guagninus,) mnicy winnego

Boiara przeciwskiem Owczyną, wykopawszy w Alexandryi Pálacu swym pięć set łokci w głąb wieża, tam go wpuściwszy, i coś sustentacyi dawszy, o nim zapomniął. A on koszule udarszy, z łez i prochu kálamarz uczyniwszy, to napisał: *Pomilus Caru.* który list niedoperzowi przywiał do nog, wynioś niedoperz pismo owo, którym się Tyran zmiękczył. Nie jestci BOG nasz Tyránnem, ani Dámádesa kátownikiem, który na cierniach pokładał obwinionych, a nad niemi stáwiał sobie łósko, ciężki był excés ięknąć, i przebudzić Krolá: *O vos qui dormitis in lectulis eburneis! non compátebantur super contritione Joseph. Amos 6.* Józefowie wrzuceni to do studni, in *Cisternam veterem*, to do tárásu, i więzienia, ięcza; i wołáia, a my ná to Dámádesowie spiemy! O gdybyście miłe Dusze! (iák in *Monte Calvo*) gdy w dzień Zaduszny nierychło dzwoniło, płaczliwie po dormitarzách ięcząc Zakonników obudziły! o gdybyście do nas iáki list nápiśaly! iáko w pewnym Domu w Polsce, Ociec do Syná datę dał z Czyścá! O gdybyście Posła do nas wysłały, wżdyćby coś przecię, iák Piotrowin u Boleśławá sprawill! Ale cóż! *non credent!* tym się ciężście, *Consolamini in verbis istis;* że usłyszycie głos Syná Bożego. A że w Piśmie Bożym Słowo przedwieczne Káznodzieiów ma zá swoy głos, i stánowi: *Vox Clamantis in deserto* Jan, głos Słowa Przedwiecznego. Ja imieniem wászym poydę w poselstwach dwóch do ludzi:

W Pierwszym Punkcie: *Poniosę od was Święte Dusze niedowiarkom Pisma Proroków i Apostołów.*

W Wtórym Punkcie: *Do Katolickiwa niemilosiernego Pisma Świętych Doktorów.*

Konkludować będziemy Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Poniosę od Dusł Czystowych niedowiarkom Pisma Proroków i Apostołów.

CO napisał *Bissola lib. 8.* o przypadku Florenckim, to się też u nas w Polsce trafiło w Domu zacnym Gryfuszow. Wyprawił się iedynak Oycá swego, we Florenicy Páchomius, á w Polsce Gryfius, ná woynę do Cudzoziemskich Monárchow, przydłużey traktuiac woyskowe szarże, wziął wiadomość, że mu Oćiec umarł. A tym czasem Stryi iego łakomy, Opiekunem się uczyniwszy, *per potentiam* po pogrzebie Brátá swego zamki opánował, á pozostała Brátowa swa Wdowę, z Synowica, w ścisłym osadził áreszćie. A nád to, znalazszy w Zamku loch głęboki, zamurowawszy wszystkie okná, tam niewinne wpuściwszy sieroty, do owey ciemnice trochę im po powrozie spuszczał wiwendy. Udał przed ludźmi, że środze zachorzáły, á potym, że i umarły, w trunny bogáto obite, nápakował polći wieprzowych, i do bliskiey Párafii odwieść kazał, gdzie wálny pogrzeb, z ássystencya krewnych, żywym trupom stáwił. Cieszy się sukcesya po Bráćie, udawwszy, że Synowcá iego ná woynie zábire, áż tu Synowiec w ludnym poczęcie powraca do domu, do ktorego ná ássystencya tak znacnemu Panięćiu przywiazáli się krewni i Kolligaći. Przyieżdza do Oyczyńego Zamku, nie zástawszy tam Stryiá swego. Gdy mu powiedziano, że nie tylko Oćiec, ále i Mátká, i Siostrá pomarli, wziął go żal ciężki, i chodzac po pokojách, głośnie ryczeć począł; o Oycze moy! o Mátko moia! o Siostro moia! Stánawszy z ordynacyi Boskiey nád owym okienkiem, ktorym prowiántu dodawano żywym trupom, ryczeć tymże głosem począł; ktory głos gdy doszedł Mátki i Siostry, zrozumiawszy, że się Syn powrócił, cokolwiek głosu stawało, iedną wołała, o Synu moy! druga, o Bráćiszku moy! Zrozumiał co się działo, iak Páchomius we Florenzyi, tak Gryfius w Polsce. Prędko dobydź kazał owego lochu, i żywe wyciągnąć trupy. Co się dálej stáło, do rzeczy moiey dziś nie należy: tylko tak ápplikuię: wrzuceni Antecessorowie i krewni nási, nie tylko pod grobowe kamienie, ále i w otchlań Czyscowa, odzywáia się płacziwemi głosami: *Miseremini mei, Miseremini mei, saltem vos amici mei.* Synowie, Wnućkowie, Siostry, álbo Wnuczki, zmiłuyćie się nád námi. A kogo ten głos

ten głos nie przerazi, i do miłosierdzia nie wzbudzi. *Dan. 6.* Rzecz się taka stała? wrzucono Proroká niewinnego, w łasce Krolew-
 skicy obfitującego, do jamy lwów okrutnych pełney: *Miserunt*
Danielem in lacum leonum, &c. żałofny Krol wstawszy rano, stra-
 wiwszy noc bezsenna: *Tunc Rex primo diluculo consurgens festinus*
ad lacum leonum perrexit, appropinquansq. lacui, Daniele voce la-
chrymabili inelamavit: Daniel serve DEI viventis, DEUS tuus cui
tu servus semper, putasne valuit te liberare à leonibus. Oczywiście
 to figurá Dusz w Czyścju zatrzymanych, których niźli męki i cier-
 pienia opiszemy, wprzód mi trzeba wywieść po Kátolicku prawdę
 artykułu Wiary naszej, że jest Czyściec. Jest Czyściec ná Ká-
 tolikow, nie masz ná Heretykow, którzy ná piekło zarobili. Przy-
 nimuemy Kátolicy doczesne po śmierci karanie, obráli sobie
 samo uporni dysydenści piekło. Gdy Cesarz Chinenśki Bánuách
 názwany, o differencyách Chrześciańskich w Europie usłyszał,
 (iako ten Narod Chinenśki *in cultu Antecessorum* zbyt iest *religiosus*)
 zgorzyl się tym, że nástáli ludzie, którzy umarliym i samę pamięć
 ich zágubiáia: *Qua gens tam fera & barbara? Antecessorum Parétumq.*
immemor, ubinam sit, & quo loco terrarum? Wiem ja gdzie sa ci
 bezboźnicy! w Wittembergu, i Genewie. Architekt nowych w
 Kościele differencyi Marcin Luter, wprzód poki niedostatecznie
 piekła sobie, i swym nie zbudował, *in disputatione Lipsensi* wierzył,
Ego credo fortiter, & ausim dicere, scio, purgatorium esse. Aż potym
Epist. ad Valden: Cum negatis purgatorium, damnatis, quod appro-
bo, imposturam; per quam erecta sunt Monasteria, Canobia, vigilia,
Missa. Pobożność Klasztory budowała, a iego niebożność powy-
 wracała. Jan zaś Kálwin, *lib. 3. Instit. 15. §. 6.* *Purgatorium exi-*
tuale sathana commentum, quod Christi Crucem evacuat, contumeliam
non ferendam DEI misericordiae irrogat, fidem laesat, & evertit.
 Idę do tych bezbożnych niedowiárkow z Pismem Bożym. A
 naprzód przynoszę *Iob. 4. text: Panem tuum, & vinum tuum su-*
per sepulchrum iusti constitue. Nie dla tego, áby po śmierci umár-
 li iadáli, álbo pili, ále żeby z ofiáry Melchisedechá ochłodę iáka
 w Czyścju dręcząc się Dusze bráły. Chwali Dáwid *1. Reg. ult.*

Habitatores Iabel, Galaat, że przez siedm dni, Audita morte Saul jejunaverunt. I sam Dáwid, 2. Reg. 1. Fleuit & jejunavit pro Saule & Jonatha. A ná co Ss. Pátryarchowie, iáko Jákob i Jozef, ciáła swoje i kości do ziemie obiecány przenošić kazali? nisi ut essent participes Sacrificiorum. Kládę przed oczy Máchábeykie Księgi, niech czytáia; 2. Machab. 1. Sancta & salubris est cogitatio, orare pro defunctis. A ieżeli im to nie pomoże, prezentuję im i Ewángelia, Matth. 12. Est peccatum quod non remittitur in hoc, & in altero seculo. Toć musza ná támtym świećcie bydź takie winy, które tám dopiero odpuszczáia po satisfakcyi należytey. Gdy Matt. 9. rzekł Chrystus: Qui dixerit fratri suo, fatue, reus erit gehenna ignis; okrutnaby to rzecz názyt byłą, áby do piekła zá iedno słowko z impetem wyrzeczone do piekła ná wieki skazano, ále tám, gdzie też iest ignis gehenna, (iáko niżej) Niech czytáia u Páwła S. 1. ad Cor. 3. opisuiącego człowieka, kurzawami, i dźbłami oszpeconego, o którym táki dekret feruie: Ipse quidem saluus erit, sed tanquam per ignem, ten proch okurzyć, ten brud upłokáć, te dźbły, i rdzę wypalić trzebá. Gdy záś ad Phil 2. nápiśal: In Nomine JESU omne genu flectatur celestium, terrestrium, & infernorum, pytam w którym to podziemnym lochu klániáia się Imieniu JEZUSOWEMU, pewnie nie tám, gdzie ie z szátánami bluźnia. Kládę i S. Tádęuszá, Illos saluate rapientes de igne! áby wierni Boží żyiaci wyrywáli z ognia swoich wier-nych. Proponuję in Apoc. cap. 5. Audivi omnem creaturam, quae in Calo, & quae super terram, & sub terra, dicentem: Sediti in throno est benedictio. Już to było po znieśieniu otchłáni, á przecię znáydownáli się sub terra dicentes: ktorzy błogosławili ná tronie siedzącego Páná. Jáko stárego Testámentu Święci czcili wielkimi ofiárámi BOGA, błágáiac zá zmarłych, Gen. 23. Et surrexit Abraham ex officio funeris, &c. wiele ofiar oddawszy, dopieroż my w nowym Testámentcie máiac w ręku Nayśw: i nay- milsza BOGU ofiarę, czemu nie mamy zá zmarłych Bráći ná- szych ofiarowác. Tęć wyznawał Tobiasz moc w P. BOGU. Qui deducit ad inferos & reducit, z piekła nulla redemptio, toć bydź musi

musi miejsce poniżenia doczesnego, zkad miłosierdzie Boże wykupowane Dusze z ciemności wywodzi na jasność wieczną. A na coż dawne S. Piotra, iakubá Liturgie, modla się za umarłych? na co starodawne Bázylego, i innych Greckich Doktorow nabozeństwá pobożnie się przez tak wiele wiekow odprawowały! Poki się nie popsował Henryk osmy Krol Anglii, racya naturalna tak Lutrowi demonstrował, w iedney izbie niech będzie dwóch konaiacych, ieden bezbożny łotr, w desperacyi i BOGA bluźniacy. Drugi pobożny człowiek, w ostatnich bólach z mała niecierpliwością umieraiacy. Pytam po śmierci ten w grzechách cięższych, tamten w małym iednym grzeszku skonawizy, czy na iedno do piekła ida potępienie, czy nie? żeby na iedno? to ciężka niesprawiedliwość! żeby zaś drugi prosto szedł do Niebá z niecierpliwości winy, to przeciw Pismu: *Nil coinquinatum intrabit in Regnum Celorum.* Tymci się cięższa oplakáne w Czyścju Dusze: *Transivimus per ignem & aquam, educti in refrigerium.* tym, owi Święci, *hi sunt, qui lavarunt stolae suas in sanguine Agni.* Neguia Czyściec na swe złe dysydenći, iak ow w Rzymie, *Galla carceres effregit, Catilina catastas.* ale sobie na cięższą zarobili i każá, i zgubę. Jest Czyściec Luc. 18. opisany; gdzie *reos centum talentorum* wrzucono, *ligatis manibus & pedibus projicite in tenebras exteriores, ibi erit fletus & stridor dentium,* iest też i drugie miejsce, gdzie za mniefze rzeczy, choć cudzym miłosierdziem wykupieni, owi, *Non exibis hinc, donec restitues ad ultimum quadrantem.* A Eccl. 7 do nas Duch S. *Mortuo non prohibeas gratiam tuam;* możemy mieć zyiacy na tym świećcie tyle sposobow z zasługami Chrystusowemi, że ratować możemy Dusze w Czyścju będące. Sławna w Polsce Páni Wierborya (iako Długosz *in manuscriptis*) zaráżona potrosze Husytow Czeskich herezya, gdy niedowierzała, aby był Czyściec, w dzień Wszystkich Ss. wesoło spać poszła z czeladzią swoią, po pułnocy w bliskim Kościele usłyszy przerázliwe, zwolywáiace wier-nych na pobożne nabozeństwo za umarłych. Porwála się co prędzey, nie dla nabozeństwá, ale dla osłentácyi, á rozumieć że

Dworska aſſyſtencya za nią idzie, wnidzie w Kościół pełny świec zapalonych, i lamp, według obrządkow Katolickich, poydzie, przez tłumy różnych ludzi, i uſiedzie ſobie w pierwſzey ſwoiey *de more* ławce: Spoyrzy ku Ołtarzowi, aż obaczy zmarłego niedawno Plebaná, z dwiema Wikaryami zmarłemi, Mſza ſpiewająca, obroci ſię ná Chor, aż od kilkunastu lat pomarli Muzykanci w trupich twarzách okropno ſpiewają: *Dies ira, dies illa*, obroci ſię do Szlachcianek w ławkách za nią ſiedzących, aż wszystkie ná których pogrzebách była, klęczą zmarłe. Toż weyrzy ná lud poſpolity, aż tu iey czeladká, iey nieżyacy poddani, i iey znáiomí zmarli klęczą, á pobożnie ięczą. Wezdrnęła ſię ná ten widok heretyczká, á ućiekáiac z Kościoła, ledwo żywa do bliſkiego dobiegła pałacu, gdzie wſzytkich ſług ſwoich znalazła, twárdo ſpiących. Obaczyła ſię tym cudem Bożym, i iák prawdziwie zádzwoniono ná nabożeńſtwo, z wielkim żalem rewokowała bezbożność Heretyczką, á ná ráctowanie Dusz w Czyſciu zoſtáiacych, bogáte fundowała Bráctwo. Radbym ia wſzytkich niedowiárkow ná taką záprawádził ſcenę, áby obaczyli o tym árttykule niedowiárſtwo ſwoie.

P U N K T W T O R Y.

*Do Katolictwa niemiſiſiernego Piſma Doktorow
Świętych zanioſe.*

IAkim głóſem Monárchá Bábilonáski *Dan. 6.* nakłoniwſzy ſię nad taras, albo iamę lwow okrutnych pełną, zawołał *voce lacrymabili; Daniel ſerve DEI viventis*, takimże ia lamentem skłoniwſzy ſię nad Czyſcowy taras, wołam na Danielow; czy życie Danielowie, *Servi DEI viventis*, BOGU żyjacemu? żyć! ale w cięſzkich dwu opreſſyach, iako S. Tomasz Anielski ze wſzytkiemi Teologami trzyma, *in pena damni; & pena ſenſus*. Cię to ſa Jobowie wołaiacy: *Miseremini mei, quia manus Domini tetigit me*, ná tym ſwiecie ieżeli BOG karze, jedná tylko ręka bić, ale ná drugim, obiema rękoma, *Utraq. manu percutiuntur, alterá, inuifibila*.

invisibili igne, alterá, quasi sinistra repellente à visione faciei suae. A to cięższa kara, bo ta karano ciężko *Gen. 3.* pierwszego Adawá; nie tak mu niecznośna była owa kaźń, *in sudore vultus tui vesceris pane tuo*, ani owa, *moriertis*, i wszystkie ciężkie dolegliwości. Ale to cięższa: *habitare fecit ipsum è Regione Paradisi.* patrzył ná to co stracił, widział Ray, á iego nie záżywał. Toć dręczyło kochájąca BOGA duszę. *Quare faciem tuam abscondis?* Co zabíiało Abfaloná? że mu ná oczy przyść nie dał Dáwid, bo wolał áby go zabíł, tylko żeby *videret faciem Regis.* Pokazała się w Miechowie Duszá, która *penam damni* tak tłumaczyła, pátrzyć ná obiad smáczny głodnemu, á nie tknąć go, mieć przed sobą trunki, á nie skosztować prágncemu! biedá równa Tántálowey. Wczoráy *Dies Sanctorum omnium*, slyścić z daleká tryumfy Świętych Bożych, á nie záżyć ich, to męká nád inne męki. Zbigniew Syn Hermáná Monárchy Polskiego, dla zbrodni iego odrzucony od łáski Oycowskiej, zmyślił szaleństwo, áby mógł widzieć twarz łáskáwa Rodzicá swego. Leszko Syn Mieczysławá, wrzucony ná noc iedną do więzienia ciemnego, ośiwiał. O Wárronie Rzymiskim pisał, *desiderio Patria contabuit.* Nie było owemu Ewángelicznemu Bogaczowi nic cięższego w piekle według Chryzostomá: *Divitem maxime affligebat videre Lazarum in sinu Abrahae.* Tak wyexplikować nie może się *pena damni*, Dusz Czyścowych, gdzie są prawdziwie Dánielami, to jest, *viri desideriorum*, nic ich tak nie troszcze, iák ustawieczna tęskność, i prágnienie widzenia BOGA swego. I gdyby wszystkie *panae sensus*, w iedną godzinę spráwiedliwość Boża zkoncentrowála, obráłyby tę kárę; gdyby twarzy swoiey Oycowskiej pozwolił w Czyścu BOG, *visionem Beatificam*, wszystkie ognie támteczne w chłodzaca rolę obrociłyby się, iák owym Páchołétom w piecu Bábilonńskim z widzenia, które i Monárchá widział, *Et ego video, quantum, similem Filio Hominis.* A do tak ciężkiego káránia ieszcze druga kaźń, większa: *Lacus Leonum*, miejsce między drapieżnymi bestyámi, i samo sąsiedzwo piekielne. Bydź Synówá wolności w ciężkicy niewoli, nád śmierć niecznośnieszá. Jáko

*Pol. 40
v 24*

owemu Lakonowi Spártáńskiemu, i naszemu Polakiemu Golen-
czykowi, nudno było, gdy ich okowano, bo żeby byli ná wol-
ność wyszli, nogę sobie opiliowali. Xiażę ieden Wenecki ná okręt
wzięty, nie mogąc znieść dyshonoru, o sztabę głowę rozbił. A
w Czyścowych głębokich iámách zostáiacym, á práwo máiacym
do wolności wieczney, iáka tám konfuzya! Tyráńska była Te-
rydátésa Ormiáńskiego Tyránná, żmiiámi, pádalcámi, zárzucó-
na iámá, w którą S. Grzegorzá Ormiáńskiego, i innych Męczen-
ników rzucác kazał. Stráśzna w Polsce Gostynska wieża, w
ktorey duża zábá, spuszczoney požerała winowáycow. Okro-
pna Etná i Wezuwiusz, gdzie dziwne wypadáia *monstra*. In *In-
sula Virginea* znaleźli nási wyschłych od stráchu ludzi, że im się
strászydła szátáńskie pokázowały. A w Czyscu wiele trzyma-
Doktorow, że tám są czárći: *septies nequiores*, nád tych, którzy
ná ziemi ludzi mordują, i przestraszáia, i ówsem, ciężey iák w
piekle, bo się tám z támtymi iák z swoimi obchodzą. A tám
że wiedzą, iż nie zádługo do Niebá wynidą, tym bárdziey doku-
czáia. Jáko S. Ignácemu Męczennikowi ze złémi żołnierzmi
eum duodecim leopardis w okręcie przedstawíc, ktorých, gdy pro-
sił, áby mu folgowali, *nequiores fiebant*. Ták tym, spráwiedli-
wości Boskiej kátownikom, niecznośnie się przykrzą ci drapieżni
smocy, i *leopardi*, ták cierpia Ss. Dánielowie *in lacu leonum*. Ná
Dánielá lwi nie otworzyli paszczek swoich, i pázurow, bo Anioł
conclusit ora leonum; Ale tám wszelákicy srogości i dzikości zwie-
rzow piekielnych pozwoił do czásu BOG práwá: *Hac est hora
& potestas vestra Principes tenebrarum*. W ówym zaś morderstwie
nigdy nicopisanym, iákic bydz mułza ięczenia, ktoby ich chciał
słuchác, trzebá by tám poyść, (iákó w Hibernii pokázują *purga-
torium S. Patricii*,) ktore on ná ugłaskánie stráchom ludu támté-
cznego, okrutnego i bestyálskiego u P. BOGA uprosił, usłyszeli-
byście nie iedną duszę, *vox audita est in rhama*, (co się tłumáczy
Projectio) *ploratus & ejulatus multus*, plácz, nárzekánie. Jedná
tylko tám jest pociechá, że káždy *salvus erit, sed tamen per ignem*,
Dániel *in lacu leonum*, nie cierpiał ognia, ále w Czyscu iákó Izá,

śaſz C. 4. *Purgabit ſordes filiorum & filiarum Sion, in ſpiritu iudicii, & ſpiritu combuſtionis.* Gdyby (iák ná to piſze Auguſtyn S.)
 purgował BOG *ſordes filiorum Babylonis*, ále Corki gornego Syonu!
 gdyby w lekkim ogniu, ále *in ſpiritu iudicii & combuſtionis.* Ják
 w Aptekách *ſpiritus ſulphuris, ſpiritus vini, ſpiritus camphora*, ieſt
 to naygorętsza z goracych rzeczy extrákcy, ták wſzytkie ſady,
 wſzytkie kombuſtye, nie nie ſa reſpektem támtęgo zarzewia,
Gravior eſt illa combuſtio, quám quidquid in hoc ſeculo cogitari, aut
videri, aut ſentiri poteſt, ignis enim noſter piſtus eſt reſpectu illius
incendii. mowi Auguſtyn. A Mária Mágdalená de Pazú pátrzac
 ná te męczeńſtwa, to mowiá, że Wáwrzyńcowe, i wſzytkich
 Męczennikow ognie, byłyby ochłoda Duſzom Czystaſzym. Ma-
 my Hiſtorya Polſka, ktora ſię w Krákwie ſtála w Konwencie
 W.W.OO. Dominikanow przy Koſciele S. Troycy. Pokutowála
 jednego pobożnego Kápláná Duſzá w Kłaſztorney ſtudni, ięczac,
 i przeſzkadzaiac w nocy pobożnym Zakonnikom: żył w ten czás
 ſwiatobliwy, i błogoſłáwienſtwa godny Láiczek, Stańiſław Koko-
 ſzká. Ten z roſkázu ſtárſzych záklał owę duſzę, ktora wyſzedſzy
 do niego z owey ſtudni, gdy ſię nápieráł, áby mu dla ſolgi ſwo-
 icy użyczyła kroplę mak ſwoich, opierála ſię mowiac: nie wy-
 trzymał Stańiſławie! *tandem* kropelkę mu rzućiła ná rękę, kto-
 ra zaráz we mgnieniu przeżarła i ciało, i kość, i cała rękę zá-
 paliła, w ktorey boleſci krzyczac Mań S. obudził wſzytek Kon-
 went, ktory ſię módlac z nim do BOGA, ledwo ow płomień
 ugásił. Nie mowmy, że to tám ciężkie, ále krotkie karánia, bo
 tego zákázuie Hieronim S. z Micheaſzá Proroká, *Nè lateris ini-*
mica mea ſi cecidero, reſurgam, cum ſedero in tenebris, iram Domini
portabo, donec cauſam meam iudicet, adducet me in lucem, uidebo
juſtitiam eius. Nie będziec to ná wieki prawdá, ále mowi S. Hie-
 ronim; *brevitatem pena compenſat atrocitate ſupplicii.* Jedná
 kwáterá ſtoí tám zá lat tyſiac, gdy záczna *in ſpiritu combuſtionis*
 dziwnym ogniem, bo *igne elevato ſuprà naturam*, mowi S. Tomaſz
 Anielfki, palić Ss. Duchy. Tráfiło ſię w Rzymie, wielkiey ſwia-
 tobliwoſci záwołánemu, W. X. Mikołájowi Láncyemu Soc. JEſU,
 że dyſpo;

że dysponował na śmierć *magna perfectionis Virum, Romani Collegii Patrem*, który po śmierci jego zaraz wyszedł na *Requiem* za Duszę jego do Kościoła, wrocił się do komorki swoiey, znalazł Duszę owego Káplána, który zawołał na niego: *Heu mihi Pater, tur morabarú Sacrum!* bo mu się puł godziny zdało kilká lat. Ták tam i krotko bydz źle! Jest też tam iedná kázn, ále Duszóm niektórym okrutná. Nie cierpia ognia, i innych *panis sensus*, tylko *insultantes demones*, iáko Káznodzieciá Neoteryk przytacza przykład: Umárl pobożny, i doskonály w życiu swoim Káplan, to tylko miał, że pieniądze zbierał, które testámentem swoim po śmierci Kościołóm, i Szpitalóm legował. Lubo opóźnienie dyspozycyi zbioru swego, tym go BOG w Czyscu karał, że co godziná, infza mu przez szátaná przychodziła nowiná: raz mu powiedział, że Sukcessorowie twoi, czy krewni, czy nie krewni, tę á tę summę rozegrali, drugiej godziny, że druga summę obroćili na piatyki, komedye, stroie, pompy, i swywolne akcye, a o twej Duszy zapomnieli; inney godziny, że Exekutorowie dość nie czyniac zaraz z gotowego żyia, a rozdawać ubogim, to maia co wyprawia, inney godziny, że okradziono pozostały skarbiec, a za to lotrzykowie piia, hulaiá z obraza Bożá, w inszych godzinach inne przynoszono gázety, ktorými tak strapiona była owa Dusza, że prosiła BOGA, aby wszystkie insze Czyscowe karania na nią przepuścił. Ma BOG sprawiedliwy tyśiac inwencyi na karanie nie tylko bezbożnych, ale i pobożnych ludzi. Zchodza z tego świata *cum puris omissionibus operum misericordia*, i ci dość cierpia. Drudzy *cum peccatis venialibus*, i ci podobno więcej. Inni grzechy śmiertelne przez Sakrament pokuty S. i inne Sakramenta oczyszcwiwszy, że satisfakcyi należytey nie uczynili, ci nayciężey według wszystkich pokutuia.

Konkluzya z Medytacya.

DZień dzisieyszy Kościół Boży zowie *Commemoratio Fidelium Defunctorum*, iakby to przypominanie Dusz zatrzymanych, a
rączey

szezy od inższych zapomnionych. Wielkie to święto w Rubrycelli: *Commemoratio precedentū*, a zaś bywa *simplex*, *et de ea*, gdzie bywa *Commemoratio sequentū*. Tak u nas wszystkǎ myśl *de sequentibus*, o Sukcessorách, *de seris Nepotibus*, *et de precedentibus* o Antenatách naszých *oblivio*. Czynimy, iák czynił Brutus w Rzymie, gdy mu się Syn, álbo Wnuk urodził, ogniami Rzym oświecał, *et Antecessorom* swoim *fumosas imagines* wystawiał nad ktoremǎ stǎnǎwszy Cato westchnǎł: *Pueris ignes, Patribus fumos*. Oto to czynimy, co *Iudith. 16*. spoliały Holofernesa zǎbrawszy: *Conopaeum, quod sustulerat de cubili Holofernis, obtulit in anathema oblivionis*. Tak my czynimy, zbiory Oycow i Antenatow naszých; stǎwǎ, substǎncyǎ, życie, i instytucyǎ od nich wziǎwszy, wszystko to w zǎpomnienie rzucamy, *anathema oblivionis*. U Eklezyǎstykǎ była pǎmieć Ozyasza nieboszczykǎ, iǎkǎż? *Memoria Osa in compositionem odoris opus pigmentarium*, coś kǎdzidlǎ umǎrtemu i perfumow uczyniwszy, zostǎnie krotki fum, i zniknienie. *Herodotus lib. 2.* pisze o Egipcyanách: *Si apud Egyptios decessit, alicujus momenti homo, familia sibi vultum et caput oblinit luto, mulieres vagae per plateas plangunt, viri expectorati se verberant, et post haec septuaginta dies saltant*. Tak iák u nas w Polsce, po pogrzebie stǎpǎ, nǎ ktorey mowi Sukcessor: zǎ Oycǎ duszǎ, upić się muszǎ. Krotka pǎmieć u Synow i Sukcessorow! Egipt siedmdziesiat dni plǎkał Jozefa chlebowdawcǎ swego, *et Synowie* jego tylko siedm dni. Rozgniewǎny Cesarz Ociec nǎ Leonǎ Synǎ, wtracił go do Kátuszy, *et* gdy dla rozrywki melancholii swojej bankietował Senatory, pǎpugǎ krzyczǎć smutno poczǎł: *O Leo, Leo! O Leo, Leo!* wypadłim łyszki z rǎkn, wspomniałszy nǎ Synǎ Cesarzskiego, niewinnie w kátuszy siedzǎcego. Wybǎwiony proroctwem Jozefa *Pincerna Pharaonis* z wiǎzienia; lubo go upominałaby pǎmieć: *Memento mei, cum tibi bene fuerit*, przecięż on, bywszy w respektách Pǎnǎ swego, *oblatus est Joseph*. ták i my czynimy, ze Dobrodzieciow naszých cǎłe czǎsem zǎpominaamy. Wszystkie sekty nǎ świecie, zǎ umǎrłych się modla, i ich czcǎ. Zkǎd zda się to byǎć *jure natura, quod jure gentium fit*;

Zydzi i Turecy, mąia swoje Machozor, to iest modlitwy za umarłych, Poganie z Ciceronem mowia: *Primum ad pietatem gradum esse, eorum qui ante nos vixerunt meminisse, ut nefarius sit, et natura adversarius, qui non corpori solum, sed et anima iusta negaverit.* Aristeles in Problem: *Equius est mortuis, quam vivis opitulari;* i wszystkie Poganski Narody, kosztowne obrzadki, przy Anniwerfarzach zmarlych ludzi czynili. Sami tylko naszych czasow Heretycy tak bezbozni, ze i modlic sie, i westchnac za umarlych zakazuia. O iaka ma bydz tych sekt obrzydliwosc! iaka i Antecessorom naszym krzywdą, gdy testamenta ich niewykonane, *pia legata* nie wypłacone, dlugi nie oddane, w niepamięci dysza! Czekaia Swięci Bozi społeczności Braci swoich! Oni zebrza i obliquia sie na wdzięczność nieustanna, bo lubo sobie rady dąć nie moga, innym iednak pomoc modlitwa swoia czynić moga. Nie dawno wielki Pan w Polsce w drodze obaczył kilką trupow niepochoowanych: uzaliwszy sie nad niemi, dał kilką bitych talerow, aby im pogrzeb Chrześcijański sorawiono. Gdy przyiachał do Półacu swego, z pokusy czartowskiey poczał coś watpic *de immortalitate animarum.* Aż owi ludzie wchodza do niego, i podziękowawszy mu za *funeralia*, upomnieli, aby przestał watpic o nieśmiertelności ich. Ztad *Carthusianus* między znakami przeznaczenia do Niebą, kładzie też pobożność za Dusze w Czyściu będace. A czymże ie ratować? tym, czym Danielą *in lacu Leonum* Hábákuk ratował: *per prandium Danieli*, nie tylko do Szpitala, obiad zaduszny posłać, ale też pokarm Sakramentalny przyiawszy, im go komunikować. *Esther* y. stanawszy przed zagniewanym Asswerem rzekła: *Si inveni gratiam in oculis tuis, dona mihi animam pro qua oro.* BOZE moy, imieniem Kázdego słuchaczá zebrzę, daruy kázdemu z nas, przynamniey iedną Duszę z Czyścią.

A
M E
N.

K A Z A

KAZANIE NA DZIEN S. MARCINA.

*Si oculus tuus fuerit simplex, totum
corpus lucidum erit.*

TAka ma słonice z okiem ludzkim sympatya, że słonice na Niebie zowie się *Mundi oculus*, a w człowieku oko się zowie, *sol hominis*. I zda się żeby nie po oczach gdyby światła nie było, Miałoco też po słoncu, gdybyśmy kretami byli. Coż po takim człowieku? *lumen Celi non video?* coż po słoncu, gdyby patrzyło na bez ocznych! dla tego S. Tomasz, *Correlativa sunt sol & oculi*. Mąia *simile ministerium*. Słonice Niebo, planety, i świat: Oko *microscopium*, to jest *parvum mundum*, człowiek obiaśnia. Słonice zegarem jest Niebá, kompasy albo *solaria* wystawuie, *fecit solem & lunam in tempore*: rozmierza czasy, i nieomylny znak daie kompasom. A człowiek co jest? zegar! serce pendykuł, puls w rękach, iak minutá w zegarkách, cymbał w igrzysku, a oko jest indexem, według Gálená: *Indices natura oculi*. Ztad on, z oczu poznawał człowiek, wszystkie passye i konfytucye: *Oculi videntes, venercos*, uśmiechające się oczy, zaloty, *scintillantes, cholericos*, skrzyżtozapalište cholerykow; *angulares, fures*; pokatno się kręcące, złodzieiow; *tremuli, aut dolosos, aut timidos*; według Psalmisty, *Psal. 34. & annunt oculis*. A zaś *Oculus patens; Generosam designat mentem*. Oko otworzyšte, i niesturbowane, znakiem jest niewinnego, niesturbowanego, spokojnego serca. Ztad Syne i Turcy, młode rewiduiac dzieci Monarchow swoich, *ex oculis colligunt spem Principis futuram*, ieżeli ma Máchometáńskie oko, to jest, wielkie, i otworzyšte, nádzicie mąia, że będzie z niego Pan na wszystkie stany, i okázyc rewolucyi politycznych

cznych oczywistym dozorca. Tákie miał Protoplástres Adam; (mowi *Josephus*) *patentes oculos, quibus moderabatur universum*. A gdy BOG wszystkie zwierzá, i prástwą, i gádziny do niego przyprowádził: *Adduxit ea ad Adam, ut videret, quid vocaret ea*, (*Gen. 3.*) *Omne enim quod vocavit Adam, anima viventis, ipsum est nomen ejus*. On náture káżdego z oczu poznał. I ták okrutnego Lwá, z zapalonego krwia oká, Lwem, ponurego smoká, smokiem, w ziemi ryiacego wieprzem, álbo świnia názwał, z oká w słońce niezmużenie pátrzącego, orlem, pomrugiwájące, álbo sępem, álbo sowa miánował: *Omne enim quod vocavit Adam anima viventis, ipsum est nomen ejus*. I w Niebie, między naywyższemi Aniołámi, oczy iákies, wydáia naywyższych, zwałszczá w woźie chwały Bożey záprzężonych: *Animalia erant oculis plena intus & extra*. I u nas w Polsce, gdy się Miecyślaw ślepo urodził, á potym przy postrzyżynách Pogáńskich wesoło sponyżzał, taka była wrozká, że po ślepoćie Pogáńskicy, miáła oczywista Wiárá i prawdá w nászej Sármacyi przeżyć. I gdy się parę bliźniat urodziła Kázimierzowi II. *Ex patentibus videntibusq; oculis, magnum Principem futurum, (Dlugosz,)* & *alterum ex stupentibus, (Sypidum fore appellarunt.* Oto i dżisieysza Ewángelia z oczu dochodzi pochmurney fantázyi: *Si oculus tuus est nequam, totum corpus tenebrosum erit*, i wesołey grzeczności prognostyk: *Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus lucidum erit*. A ia chcę byda ná tym Kazaniu Okulista, pytam się, iákie też w człowieku naywysmienitsze oczy? dzień dżisieyszy powiáda mi że S. Marciná. Który, gly śmierć mrożyła árzenice iego, á Uczniowie iego ná bok konájące ciało przewracać chcieli, on ná nich záwolał, áby wznák leżac, prostym okiem w Niebo pátrzył, *Sinite me recta in Cælum aspicere*. Tákicé wrozkí Święci Bożi mieli, iáko i o S. Ignácym *de Loyola* pisza, że gdy go w Rzymie z przodku názwać po imieniu nie umieli, ták go nazywáli: *Ille homo, qui semper Cælum aspicit* prosto ku BOGU wykierowane oko iest zanákiem wysokicy doskonałości. Co żebym wyexplikował

W Pierwszym Punkcie pokazuje: Ze nie trzeba się glem
w Niebo patrzeć.

W Wtórym Punkcie: Prosiłę przezornego oka S.
Martina, chwalić będą.

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Nie trzeba się glem w Niebo patrzeć.

Jako nie delikátniejszego, nie misterniejszego, nie wytwór-
niejszego w członkach ciała ludzkiego, i całej symetryi jego
nie znayduie się náł oko; nie też przedzey nie zepsuie się náł
nie. Mále dźbło poalteruie. Iá Iá łuski zepsuie, Iádá zgrzyliwy
humor w ślepotę go wpráwnie. Nigdy tak prędko nie zepsuie się
kryształ, iáko w oku humor crystallinus. A krom tych máteryál-
nych oczom przeciwnościách, są i wewnętrzne, i niby duchowne
distemperáméntá, które to misterne dzieło, środze psuia. Nay-
pierwey się Adámowe w Ráiu skáżily oczy: *vidit quod esset visus
pulchrum*. Aż trzech rozboyników, oczy pierwszemu Rodzicowi
nászemu popsowáło, *Aspectus, Respectus Despectus*, áspekt *curiosita-
tis*, ná drzewo *scientie boni & mali*, po nim respekt, dla którego
Adam ziadł iabłko: *Nè offenderet mulierem*, mówi *Lyranus*. Aż
nástąpił despekt Práwá Bożego. Zá nie w oczách jego było: *In
quacunq; hora comoderis, morte morieris*. Cić są zboycy oczu i serc
nászych; dla czego B. Jordanes gdy mu wypłynęło oko: *gratias
ago DEO quod unum inimicum amiserim aspectum*, á zá drugie mó-
dlił się, á żeby go nie zarażał, *respectus rerum humanarum*, á po-
tym, *ne veniat Legum Divinarum despectus*. Áspekt *vitiato oculo
curiositate*, rodzi ow respekt, który był w Lotowej żonie, *respexit
retrò*; owo to *retrò*! *Nemo respiciens retrò, aptus est Regno DEI*.
Áspekt Dáwidowi popsowáł żrzenice, i serce iádem nápoił: *vi-
dit Mulierem lavantem se valde pulchram, & tulit eam*. Aż ná-

stały i inſze zdrady ná Uryaſzã. Spoyrzał ná urodziwe drze-
 wo, i urwał cudzemu drzewu Uryánkę: *Quæ erat Uria*. Aspekt
 zaczął pſować Jeremiaſzã: *Oculus meus depredatus animam me-*
am, Iſren. 3. Job niewinny poſtrzegł ſię, i z temi nieprzyjaćio-
 łami ákkordował: *Pepigi ſadus cum oculis meis, ne unquam cogi-*
tarem de virgine. Oczy náſze, ſa to zacnego pałacú i pokoiów,
 krzyſztałowe okná, przez ktore ow rozboynik, *mors intrat per*
fenestras, wchodzi, ták wiele nabożnie; *En dilectus meus proſpici-*
ens per cancellos, z enoty odárł, bo trzeba oczy trzymać *intra can-*
cellos, iák mowimy; to ieſt pod wielkim áreſztem. Trzeba tym
 oſtrowidzom, ſokołom, rarogom kápturki przyprawić. Báieczne
 ſa rzeczy o Arguſie ſtoocznym, o Linkuſie do ſaſiádów przez
 kilká ſcian wgladáiacym, o Lamii, ktora w pudełku noſiła oczy,
 ále wyſzedſzy, po káżdego węglách domu rozkładála, i wiedziála,
 i widziála, co ſię gdzie pokatnie działo. A tá *curioſitas*, cáłe
 Miáſto mieſzála. Jeſt *politii gnomæ, in aliena domo non ſis curioſus*.
 Wpádnie dworne oko, zaráz luſtrować wſzytko powinno,
 nie oſiedza ſię pieczętowane ſekretem częſem ſame liſty. *Prov. 17.*
Oculi ſapientis in capite ejus, oculi ſtulti in finibus terra. Oczy ma-
 dre, w głowie głęboko ſiedza, ſpekuluiać nád ſwoia rámotã,
 oczy głupie, peregrynia po ſwiećcie; oczy madre, ſlepiáia nád
 Kſiega, oczy nierozumne, pocztámi ſię báwia; *in finibus terra.*
 Doználiſmy, że te pocztárſkie oczy, więcey turbacyi, niź erudy-
 cyi zábráły; ztad opifówánia, plotki, i inſze turbácye, częſem
 całego zgromádzienia náſtały, áż ná ſwoie kuryozyc, i głupſtwá
 widzi mi ſię wiele nárzekáło. Z piękna bárdzo ſymetrya ſtwo-
 rzył P. Saulá, *non erat ſimilis illi*. Áż mu cóż wpádnęło w oko, *non*
rectis oculis aſpiciebat Saul Davidem. Co zepſowało oczy Saulo-
 wiſ przeczony Okuliſtá S. Bernard: *Invidia à videndo excuſavit*
Saul. Owo ſliczne oko Krolewſkie zaráz zyem pátrzyć zaczę-
 ło ná niewinnego Dáwidá, że ten, ktory był *ruſus*, & *aſpectu ama-*
biliſ, zdał ſię Saulowi byđ *monſtrum*, i iádowita beſtya, *Pſ. 6. & 30.*
 Dáwidowi ſię też, mieſzając wzrok poczał, *turbatus eſt à fu-*
rore oculus meus, turbatus eſt in ira oculus meus; gniew, ſurya,
 zápál,

zapalczywość zakrwawia oczy, a tak często, że przychodzi, i do despektu praw Bożych. Jeszcze te czasem humory, nie tak wzrok psuia; iako Figiel, i swidrowatość, albo widzi mi się polityczne. Ow to wzrok: *Qui annunt oculis, & factis negant veritatem*. mowi Augustyn, figluia, bąraśkuia, a szczeroci pász. Páprocki pitze, że Krolowa Zygmuntá I. żoná (Boná imieniem) ze Włoch sprowadziła kilká Fámilií. Znalazł łaskę ná dworze ieden Włoch, Filwider nazwany, który łapał u Krolá Beneficia, i pisało mu: *Prapostus per totam Poloniam & Litvaniam*, tak, że sam nie wiedział gdzie miał *beneficium*, bo przyiachawszy do iednego Miasteczka, a do Kościolá swego wstąpiwszy, gdy w nim wielki nieporządek i obrzydliwość spustoszenia znalazł, gniewać się, i furywać ná Proboszczá tamtecznego poczał; Spytawszy Klechy, kto tu Páterzem? gdy mu powiedział, że iákis (nie mogąc wymówić Filwider,) I. M. X. Figielwydárł, ow się zawniędzywszy, *beneficium* rezygnował, a Dworzanie, iego, i krewnych iego, Figielwydárł zwáli. Namnożyło się w Polsce tego pełno, ponákupowali główne máiętności, a czymże płócili, i tę wieś, i ten folwárk, Figiel wydárł, temu niedopłócić, tego wykwitowác, tego w terminách prawnych figlem ulowić; i usidlić, tego obietnicami, respektami zawniesć, to to figiel. A te figlarze, P. BOG frogókarze; że ich Sukcessorowie nie potym nie máia, tylko fig, mig, to jest, ni to, ni owo. Co cięższa ieszcze, że w niektórych Duszách, bywa tá nieszczeróć z BOGIEM, że iednym okiem ná Niebo, drugim ná ziemię pátrza. Co to jest, pyta się ieden Neoteryk Niemiecki Káznodzieicá, że ná S. Marcina gęsi pieka! między infzemí konceptami tę też rácyá dáie, że gęsi figlem w Niebo pátrzy, to jest, iedno oko ku Niebu obroci, a drugim w cudzych stáwach i sadzawkách, rybek upátruie, dla tey nieszczeróci, godne gęsi rozná, a zóś dusze nieszczerze sobie z BOGIEM postępuie, godne piekielnego ognia. Pátrza iák Marcin Luter w Niebo! *Quam pulchrum Calum, sed non propter te Martine* chciáloby się bydz w Niebie, oraz i pánowác ná ziemi; chciáloby się, iák Eliastynowie ná iednym Ołtarzu i Arkę Pánka, i Dágoná czcić;

czci; chciałoby się, iak Samarytanom i BOGA Izraelskiego, i Beliala adorować. Chwala P. BOGA słowami, i ustami, a serce ich daleko od BOGA: *Hic populus labiis me honorat, cor autem eorum longè est à me.* I poszli coś ná owego Rzeżimieszká w Wenecyi, który sprawiwszy sobie misterne iak żywe złożone ręce, niby ná modlitwę, w tłumy bogatych ludzi wdzierał się, temi zmyślonemi modlac się, drugiemu własnemu rábował cudze kie-szenie. Ták też jednym okiem ná BOGA niby pobożnie, drugim swywoľnie ná świat pátrza. Nowodworski Arcybiskup Gnieźnienski, *Stemmatis Wydrzyoko*, upomniony głosem: *Si oculus tuus scandalizat te, erue eum*, ták się potym popráwił, że od wszystkich próżności światowych odwracał żrzenie: *Averte oculos meos ne videant vanitatem.* Lepić tákie oczy wylupić, a niżeli sto-ocznym wrzuconym byđż *in gehennam ignis.* Co to iest, że Kápláni ná głowie wygáláie plesze? stáry Tertulian odpowiada: *Hac rasura intelligitur, quòd rectè in Calum Clerici oculos tendere debeant.* Oko to iest, ktore prosto pátrzyć w Niebo powinno. Páwel Wołucki, Woiewodá Ráwski, gdy mu skáżone oko w Częstochowie Naysw: Mátká uleczyła, názwał się Pánny MARYI oczko, ktorym potym ustáwicznie ná iey Obraz pátrzył, I toć to iest, mieć proste oko, nie figlować z BOGIEM i Niebem, w prostości i prostocie ná Niebo robić.

P U N K T W T O R Y.

Prośłota przezornego oka S. Marcina.

TA iest między okiem ludzkim, a Boskim dyfferencya, że ludzkie oko bawi się kolorem, pozorem, i zabawia się *in superficie objecti*, iakoby *superficialiter*. A zaś oko Boskie; samę penetruie substancya, i istcie rzeczy. Pokazało się to 1. Reg. 16. Posyła P. BOG Samuela w Dom Izáego Oycá Dáwidowego; spojrzy Sámuel, iako człowiek ná pierworodnego Eliábá, i ledwo go, z dorodney twarzy iego Chrystusem nie názwał, *Num ceram Domino est Christus ejus?* a Pan ná to: *Ne respicias vultum ejus, nec altitudinem*

rudinem statura ejus, non juxta intuitum hominis ego judico, homo enim videt ea, quae parent. Nā tym terminie oko ludzkie stawa; quae parent. A zaś oko Boskie, dāley bieży: Dominus autem insuetur cor. Nie kontentuie się widokiem, ostentācyą, pozorem, do sercā samego przenika. Tākcí gdy się Pan JEZUS po Zmarłychwstaniu swoim pokazał w Emáus Miāsteczku Uczniom swoim: tenebantur oculi eorum, bo tylko nā pielgrzymiskie szaty i modę pātrzyli; ā zaś Pan doyrzał ich sercā zāsmuconego: Quid confertis ad invicem, et estis tristes. Tāk nād morzem stānawizy, spytał ryby łowiacych Apostołow, ieżeli co ułowili, żaden z nich nie poznał Pāna, tylko orlim okiem przeniknał Jan S. Dominus est. Tego Pānā żrzenica przenikāli zākryte rzeczy Prorocy i Święci Bożi, iāko 3. Reg. 14. Gdy zonā Jeroboāmā po wieysku ubranā, stoi przede drzwiami Achiaszā Prorokā, ā Prorok okiem Bożym przeniknawszy drzwi, krzyknie nā nię: Ingredere uxor Jeroboam, quare aliam te esse simulas? Tāk Benedykt S. gdy Spālaryusz ubrany po Krolewsku, iākoby Krol Totylā do niego przyszedł; Depone fili, non tua sunt, nie pātrzył nā pozor, āle nā samę iego istotę. I tākić iest wzrok Boski, który prosto przenika istotę rzeczy. Tākie było oko Marcina S. Zebrze w Ambianie u przechodzacych Kāwāleryi Konstāncyuszā Cesarzā żołnierzow nāgi i odārty, wszyscy nie widzą przeieżdżāiacy kto był, ā Marcin doyrzał Chrystusa, i dobywszy mieczā, puł płaszczā rościna, i okrywa nāgosć iego, ā tu Chrystus przed całym się popisuię Niebem. Martinus adhuc Catechumenus, hac me veste contexit, bystre oko, nie bāwiło się pozorāmi zwierzchnemi, samego Chrystusa w żebraku doyrzāło. Co też naybystrzeyszego, naylotniejszego, iest nā świećcie? āni lotny ptak, āni żārtki kon, i inny żwierz, āni z dżiālā, āni inney strzelby wyrzucona kulā, tāk bystro do celu swego nie pędzi, iāk oko. Solinus lib. 5. pisze: Visu plurimum potuit Strabo nomine, quem prospexisse per centum triginta quinq; miliaria passuum signat Varro, solitumq; ē Carthagine exeuntem Classē Punicā, numerumq; navium manifestissimē in Syrcia Urbe Marsala, ē Libitina specu de notare. dośc dāleko zāglādał. Ale nāsze oczy

w Niebo podnieśione, ieszcze dalszy termin máia, który widzą Astrologowie powiádáia, że od źiemie *Calum firmamenti leuiss distat septem decem milliones, 200700*. á przecię oko we mgnieniu tego terminu dósiaga. A zás oczy Świętych Bożych i nád firmament, nie tylko do trzeciego Niebá, ále i do samego *Empyreum* zágładáia. Tákíe były ustáwicznie bystre oczy Dáwidá, *Oculi mei semper ad Dominum*. Tákíe S. Szczepaná, *Ece video Celos apertos, & Filium hominis stantem à dextris virtutis DEI*. A S. Marciná oko, i przez sen tám biegáło, á popisuiacego się Chrystusa w swoim płaszczu widziało. Co mówi Chrystusa, Troycę samę Przenayśw: w która zaráz i uwierzył, obaczyło. Te oczy prosto bystre: *Oculis & manibus in Calum semper intentus*, (mówi Kościół Boży) *in uictum ab oratione spiritum non relaxabat*, ktorcami strzelistemi prospektami tego dokazał, czego się obawiał widzieć Monárchá Izráclski Achás: *Pete tibi signum à Domino, siue in profundum inferni, siue in excelsum supra? non petam*. A ten S. & *in excelsum supra* wylatał okiem swoim, & *in profundum inferni*, gdy śmierci samey z otechłai grobowych dusze wyrывał wskrzeszáiac ták wiele umártych. Przetoż ustáwicznie i w ostátniey chorobie, o to prośił: *Sinite me inquit. Calum potius, quam terram aspicere, ut suo jam itinere iturus, ad Dominum spiritus dirigatur*. Chciałci mu szátan umbra piekielna, tę prośta iego drogę zácmić. ále zwycięzcá piekła, krzyknie ná szátaná: *Quid aditas cruenta bestia, nihil in me funesti reperies*. Chciał się popisać przed Marcinem, zmyśliwszy osobę Chrystusowa, po Krolewsku ubrana, a on na niego plunął: *Dominus IESUS Christus non purpuratum, aut diademate reidentem, se venturum esse pradixit*, i w szatanie nie pozor Krolewski, ale szatana zdrady doyżrzał. Przypadli zaraz Ss. Aniołowie z całą Hierarchią, a prosto w Niebo skierowanym oczom drogę zostawiwszy, S. Duszę do Nieba zabrali, z wielkim tryumsem i niesłychana nigdy melodya, *Martinus Calum dives ingreditur, hymnis caelestibus honoratur, quem Michael assumpsit cum angelis*.

Konklu.

Konkluzya z Medytacyą.

Jezeli tak proste oko Marciniowe było, *Si oculus tuus est simplex*: iak iasne ciało iego bydz musiało! Dosć iasne przy Młzy S. *Dum Sacramenta offerret, globus igneus apparuit super caput ejus.* Dał w Zakrysty (nie maiać inncy,) żebrakowi Biskupia suknią: aż gdy podnosi Hostya, złotem lita interulę, drogiemi ozdobiona kanakami obaczyli wszyscy, a na całonochych iego modłach Niebieskie światłości, iak na gorze Tabor, *nubes lucida obumbravit*, spadały na iego komorkę. Chrystusowa twarz, *resplenduit sicut sol*, raz w życiu przy transfiguracyi objaśniła się, a S. Marcina tak wiele razy iasniała. Idzie do Cesarza, a Cesarz w krześle siedział, a tu z twarzy Marcina, iak *per ustrivum* wypadł ogień, i rozniecił się pod Cesarzkim krzesłem, posadził w krześle Marcina, iemu asystuiac, a Cesarzowa kucharka się uczyniwszy, porrawki mu sama gotowała. I to też uważyc trzeba, że iako żadna iasność nie będzie bez przytady ciemności, bo i na Gorze Tabor, lubo *resplenduit facies Christi sicut sol*, przecież i *nubes lucida obumbravit*, tak też niewinność, i iasność S. Marcina miała swoje umbry. Naprzod, lubo Świętego potym, ale przecię przeciwnika Brykcego; tak i S. Szczepan miał swego Saula. A potym przy tak niewinney śmierci miał piekielne umbry; *quid adstas cruenta bestia?* iezeli na niewinnego czuł szatan baranka, co z nami kozłami będzie? czym tę krwawa bestya odpędzimy? chyba *nihil in me funelli reperies.* I miły BOZE, tak zaśluzonego Kościółowi Bożemu *in cilicio & cinere* umieraiacego, bies napastował, a owym, co w miękkich puchach, w delikatnych, *usq. ad luxum, & luxuriam* wygodach, konać będą, czy posolguie? Zchodzac z tego świata ten S. Marcin, patrzac na łzy Uczniow swoich, żebrzace aby z nimi został, *venient post te lupi rapaces*, westchnie do BOGA, *Si populo tuo sum necessarius non recuso laborem.* O iesteś potrzebny frodze Katolicytmu terażnieyszemu, i w Dyecezyi twoiey, i w tamtych Kraiach zostaiacemu, abyś podniost cudotworna rękę, na tamteczne herezye. Wspomni S. Cudo-

tworco, iak Hugonoci kości twoie święte z trumny i Ołtarza wyrzucili, a w działo wbiwszy prochy święte twoie, na wiatr wyrzucili; pomści się nad Herezyami. *Et redde septuplum in sinu eorum. AMEN.*

K A Z A N I E

O Błogosławionym

STANISŁAWIE KOSTCE.

Non sineret perfodi Domum suam.

Lucæ 12.

List żołćia pifany, nieubłagánym ráńkorem wlany, zápalónym stylem wytracony, Polska Poczta przyniosła do Rzymu 1567. B. Stánisławowi Kostce, Datá z Rostkowá Má-zowieckiego, 13. gbris. Jan Kostká, Kásztelan Zakrocimski, Stánisławowi Zbiegowi. Lekkomysłnoścía twoia Domeś mi zelżył; y wszyrkiemu swietnemu Rodzáiowi Kostkow zmáže i sromotę uczyniłeś! iáko żebraczek po Niemczech i Włoskiey ziemi włoczać się, Fámiliá mi zefromocił, w ochydę Dom i Imię moje podał: á takim postępkem Dom zruinował! &c. Stoy! záostrzone zbytnia zelozya pióro, nie Oycowskim, ále Pászkwilem ten List trać! B. Stánisław Dom Kostkow zruinował: báfundował! i w sławie nieśmiertelney ugruntował. Anielski Młodzieniec niewinnemi ná ten List odpisał Izámi. Ale ia Kázno-dzieyska zárliwoscía restrypt nalezyty Jáśnie Wielmożnym Domu tego Sukcessorom piżę, B. Stánisław Kostká, Imię i Dom, nieśmiertelney slawy, i Kostkom, i wszyrkim Kolligáckim Fámiliom

liom ufundował, ugruntował, wyniośł nad wszystkie światá Polskiego Fábryki I koštěk Koštěkow nie stało, i oštětńiey tak zámożnego Domu cegiełki nie widáć! W Historyach Swieckich, coś slycháć, *suimus Iròes!* á Koštěiò Boży, i náš Europeyski, i Antypodow podziemny, glosi sławę Koštěkow. Gdým czytał *Sap. 12. text Písmá Bożego: Misisti Antecessores exercitus tui vestras, ut illos paulatim exterminarent.* Rozumiałem że to osy i szerszenie Antecessorowie; áliżem w Knapiuszu znalazł, że *Vespa*, tłumaczy się Grubarz, Kopacz, i pomyśliłem sobie, że wielkich Domow struktury dwáy kopacze, Czas, i Smierć: *Tempus edax rerum, fodiunt penetralia fata.* (*Laertius.*) Czas gryzie wszystkie struktury! nappotężniejszych zamków, pałacow, pozostałe ruiny, są to ogryski czasu. A smierć, i nieszczęśliwe fata, są to kopacze i grubarze nayszczęśliwszych Fámilii. Smierć, iest podobna owey Ewángeliczney Bábie, *Lut. 15.* która *evertit Domum*, czy *evertit?* wymiata z Domow godne *subjecta*, i obala Fámilie, á zabrawszy fortuny i Honory ná swoje máry, i śmiertelne taczki, wywozi do grobu, i w niepamięci kopie, grubie. Domy sławne są, i k Job mówi: *Cap. 27. Aedificavit sicut tinea Domum suam*, gnieżdza się czasem mole i w sobolách, á też domy swoje psuia same. Są iáko Jonaszowe bluszcze, pod których appárencyami i chłodem, i sława, ćieśza się *ventorum ludibris*, ánimuszé światowe, którym, *preparavit Dominus vermem.* A iáko Bárláámá przypowiaśłká tłumaczy dwá robaczki, biały i czarny, to iest dzień i noc, podgryzaia wysokie Cedrow korzenia, które *tandem mole sua ruunt.* Dziedzictwá światowe opisane *Ierem. 12. Quasi avis discolor hereditas mea*, pśłty ptaśzek. A tu mi przypada Janczynskiego o Domu Żółkiewskich Historya. Po zwyciężzoney Moskwie bogáte spoliały w dziedzicznym Pałacu Żółkiewskim przefuszaiac, gdy złotem tkáne szpalery ná śali rozwieszono, ptaśzek ieden niewidáney pśtroćiny melodyinie spiewaiac, ná zágięciu opony, gniazdko sobie stać poczał, dopuścił Pan uważny, delektuiac się konfidencyą niezwyczajnego kánarká. Wyłaził ptaśzę iedno, i wyprowadził z gniazdká, á zaśpiewawszy

wesoło Hetmánowi, odleciał i zniknął. Uważny Pan, *praesagium* wziął sobie, (iákże się i stało,) że iednego Syná máiac, który i zginał ná Tureckiey woynie, Imię Zolkiewskich, z Zolkwi wyleciało. *Facta est hereditas mea quasi avis discolor.* Psal. 38. odmówiano człowieká, *in imagine pertransit homo*, nád którym rextem przypadła Historya. W Połaiowie *vetustas imagines, & fumosae Patrum*, w stołowej izbie uważaiac Czárnkowski, Stárosta Ościecki zaśnał: aż Antecessorowie iego porywaiac się z Obrázow, ieden po drugim wychodzi, ták, że i ostatni z Pálácu wyszedł. A sprawdziło się ná iáwie, że Czárnkowscy z Połáiewá wysli, *in imagine pertransit homo*. Ták się nayzacnieysze i w Europie, i w nászej Polsce z Dziećciami swemi pozwodziły Fámilie: *Facta est hereditas mea quasi avis discolor*. Ták nayrodowitszych Portrety Fámilii, *fumosa imagines* przeszły, *in imagine pertransit homo*. Madrość Boża tym się szczyci, *ludens in Orbe terrarum*, że igra z ludźmi, i ma iákąś grę moc Boska, *ludit in humanis Divina potentia rebus*. Uwodzi mię dworność, iáką się też potencya i madrość Boża gra zábawia, czy kártami? czy wárcabámi? to naypewnieysza, że Kostkámi? Nie dawnego czasu we Lwowie pod Hetmánem wielkim Jáblánowskim, dwóch żołnierzy skazano ná śmierć: więc, (że ludzie grzeczni byli) wypraszałisiny ich Jezuici, kazano im rzucáć kostki, o życie i śmierć. Rzucił pierwszy i pádły esy, drugi niewinnieyszy, konfiduiac BOGU, rzucił lossy, aż kostká ná kostkę wpadły, ieden es pokazálá, wygrał es. W Domu I. W. Kostkow grálá długo fortuná świecka *ludens in Orbe terrarum*, rzucálá szczęśliwie, bo raz zyczy pádły, gdy dwánaście Kostkow w Senacie siedziáło. I to los był powážny, gdy Janá Kostkę, Woiewodę Sándomirskiego, Fundatorá nászego Járosláwskiego, zá promocyá samey Porty Othomáńskiej, ná tron Polski wysádzano. To Fortuná świecka z Kostkámi czynilá! Wzięła też miłość Boża igraíaca z Kostka, i pádł ná niey Boski es. co iest BOG? *Ego sum! qui sum! qui es!* i to szczęście pádło ná rękę Kostki nászego. Co trzymasz ná ręku szczęśliwy Stánisławie, co zá los fortuny twoicy? *est, qui est.* nie miály nigdy

żadney

žadney więkzey fortuny twoi Kołkowie, iak kiedy BOG sam na ręku ich osiadł. Wstydź się teraz Janie Kołko, Kasztelanie Zakroćimski, listu nie Oycowskiego, wżwyż pomienionego, i srodze lekkomyślnego. że B. Staniław Dom twoy zelżył i zruinował. Tyś swego czasu był *Pater familias Domus*; na czas mały, i w drażkowym Honorze, a B. Kołká Staniław Dom swoy, *non finit perfodi Domum suam*, nie tylko ugruntował, ale nad ianych Familii sławę wstawił. Czego zebym dowiodł:

W Pierwszym Punkcie dam naukę: *Ze Synowie BOGV poświęceni, nie ruinują Swieckich Familii.*

W Wtórym Punkcie: *B. Stanisław Dom swoy nie tylko nad Swieckie, ale nad najświętsze Familie wygorował, i wyniosł.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Synowie BOGV poświęceni nie ruinują Swieckich Familii.

Nie pierwszy to wicher i burza na samych Jezuitow, że zgodne światu *subjecta*, na służbę Bożą werbują. Tey nowinie już lat tysiąc przeszło, która się oparła o S. Bazylego, (na którego Julian Apostata w naukach Athenskich kondyscypuł jego) gdy ten Doktor S. Senatorskiego Domu, imieniem Kosmoscoba, do życia Zakonnego namowił, tak żwawy mu Julianus Cesarz list napisał, iakie więc na nas w tey materyi wypadaia projekta. Na co wielki Bazyli, po Zakonnym komplementie, między innemi racyami, tak odpowiedział: *Paupertas nostra vos ditat, Beneficia damus, dum accipimus, ruinas Reipublica vestra submovemus.* A co to za *Paradoxa*? *Paupertas nostra vos ditat!* Czy śiermięgi Zakonne światowe złotogłowy bogaćić maia? Toć prawda, że nayspewniejszy Marciowi Polskiemu zapłata, i Hiberna, z dobr Zakonnych. Napadł na Filozofa Anaxagora (*teste Laertio*) Klimenes pierwszy

Pan

Pan Dworu Macedońskiego, iego kiedyś *coequalis*, i począł dwo-
rować z uboſtwa iego umyſlnego, Filozof tak go odprawił: *Cave*
Climenes, ſi projecero Philoſophiam, tu Anaxagoras, ego Climenes ero:
Tey ſentencyi zażył Stańſław Warſzawicki, przedtym Referen-
darz Koronny; a potym Jezuita, gdy kroś z ubogiego zażarto-
wał. A dopieroż, gdy i ſubſtancye, ſukceſſye, konkurrencyje, i
ſame nadzieie promocyi, dla BOGA porzucone że ſwiatowym
Klimeneſom nieprzeſzkadzaia, *Paupertas noſtra vos ditat*. Co
ztań Rzeczypoſpolitey za ſzkoda, że wſzykę fortunę, albo po-
części na iey ręce Zakonnik zoſtawiuie? co za zubożenie Domu?
że krom duſze nic z niego nie wynoſi? Ubożſzychby wiele,
było Panow, gdyby nie było Zakonnego uboſtwa. *Paupertas*
noſtra vos ditat. Beneficium damus, dum accipimus. A to iak tłum-
maczye? Piſze Plutarchus, że gdy nad rzekę Gingen Xerxes z
millionem Woyska przyſzedł, a rzeki rozlałey przebydź nie mogli,
rozkazał kilka tyſięcy rowow przekopać, ktoremi tak owe oſu-
fzył nurty, że gdzie gruntować nie mogły okręty, tam po koſtki
bnięto. Nieprzebnięty to był Nil Koſtkow fortuna, Honory,
magnificencyje ſwiatowe, Domu Koſtkow! ale rodowitość Fa-
milii działami roſkopana, powoli, przyſzła do tey ſuchości, że
ledwo była po koſtki. Tak naygłębszych Gingieſow oſychaia
fortuna, gdy na ſtrumyczki drobnieia. Zbyt bogaty w Oyczyźnie
naſzey był Dom Duninow, ale gdy owe Duńſkiego Pańſtwa Kro-
lewſkie ſubſtancyje na repartye rodowitości poſzły, iuż temi
upuſty fortuna oſycha. A zaś Zakonne groble tamuia rodowito-
ści wielkiej wylewy: *Beneficium damus, dum accipimus, Ruinas*
Reipublica veſtra ſubmovemus. I to iak tłumaczye? 1. Co kula-
wego, co niedołącznego, co ſię na ſwiećcie zoſtać nie może, to do
Klaſztora, co garbatego, co nieurodziwego, co melancholicznego.
to za Fortę Zakonna. Piſze Dion in Claudio, że gdy mu ſię Syn
zrodził przed pokoiami Ceſarſkimi; ſtaęła płaczaca oſoba,
ktora nazwał fortuna. *Eleviſſe ad fores viſa eſt, quod impio destina-*
retur. A Erasmus in Apoph. Spartanſka Marka wyſwiecaiac
Syna ſwego, rzekłaj: *Exi Sparthá, & me indigne ruina nominis*
noſtri,

nostr. Często wielkie ruiny, z wielkich Domow Zakony, wynosza, gdy *subiecta* w przewrotności *habituata* do swych Habitow przenosza Krycyus Poeta Polski, Arcybiskup potym Gnieźnieński, gdy *competitor* iego umarł, te napisał wiersze:

Mecenas laudatus erat Latalscius olim

Mortuus est! demum nunc Benefactor erit.

Dobrodzicie to wielcy, gdy światu, i konkurrencyom iego umieraia. *Beneficium damus, dum accipimus.* poty wielkiego Bázylego polityczny dyskurs.

Proverb. 9. nápadam ná strukture mądrości Domu. *Sapientia edificavit sibi domum*, musi byđ gruntowny fundáment tey Architektonii. *Planta* tey struktury táka, *excidit columnas septem, immolavit victimas suas.* A stáry Tertulian czyta: *jugulavit Filios suos.* A to co zá rozum *sapientia*? Dom buduie? á Synow gubi, strukture záczyňa á kolumny podpory domu swego podcina, *excidit columnas.* Głupiego to Herodá Tyrannia, Syná zabić? ostrego Mániliuszá, *dura Manilii imperia*, Synow gubić? i ii nas Zebrzydowskiego Woiewody Krákowskiego ákeya niezwyczajna, iuż choruiącego, i ledwo nie konájącego, Synowcá swego o gwałt pewny, przed łózkim swoim ściać! Stoy ięzyku! postępek to samey mądrości Boskiej, ktora Synow swoich niby gubiac, dom wspiera, i konserwuie. *O Parricidii ingenium! o secleris artificium! o argumentum crudelitatis! qua ideo occidit, ne moriatur quem occiderit, sic consurgunt moles aeternae.* mowi tenże Tertulian. Kto mądrze funduie Fámiliá swoię, czyni iák Abráám, choćby miał i iednego Syná, BOGU go ofiaruie. A BOG *potens est producere de lapidibus Filios Abraha*, zá prosty kámyczek, dyámentow nátworzy, ktoremi stać Fámiliá wicznie będzie. Dáć Anná Prorokini Sámuelá BOGU, á BOG iey zá to oddáć czterech. W Domu Golánczewskich (pisze Páprocki) został Duchownym Woiewodziec Plocki, smutna Mátká porodziła rázem dwunastu Synow, ktorzy Senat nápełnili. Strácił wiele Job, że z dzietek swoich nikogo nie oddał Bogu, oni się bántkietowali, á on *consurgens diluculo offerebat holocausta.* Aż przypadł wicher ná dom iego,

et concussit quatuor angulos domus, quae corruens oppressit liberos, et mortui sunt. Tákci bywa, wolemy czasem ná márách dzieci widzieć pod cáłunem Kościelnym; niż żywe pod Hábitem Zakonnym. Rodzay nasz zowie się *Propago*, co się też tłumaczy *Vitis*, to jest winna máćicá, z ktorey więcej płynie do kuflá, niż do kielichá. Coż mi potym (rzecze Jan Kostká Káosztelan Zakročímski) że pod umbra Zakonna Stánišlaw moy zgáśnie, bá Kostkowie zgáśneli, i w Jáśnie Oświeconych, i ledwo nie Nayiáśniejszych tytułách, á teraz po cáłego Kátolického swiátá Oltarzach, iáśniecie Imię Kostkow.

r. Reg. s. Intronizowawszy się w Izráelu Dáwid, wákánse rozdáic, Joábowi buławę, *Joab super exercitum.* Pieczęć Jozáfátowi, *Josaphat erat à Commentariis.* Pralátury Izráelskie dwóm Infulatom, *Sadoc et Abimelech erant Pontifices*, i inszym rozdano pierwsze wákánse. A Synowie Kroléwscy w co? *Fili autem David erant Sacerdotes* w rewerendy Synow poubierał *Abulensis* przydáic: *Honoratissimos Domus sua viros fecit.* Bo ták rozumiał że honor Domu ná fundámencie Duchowienštwá stoi, nie darmo, zláć niby lácina Xiadz, názywa się *Sacerdos*, to jest święty posąg, bo Synowie wielkich Domow oddáni BOGU, *ex pingui pane Christi*, bogáte posági w Domy swoie wprowadzáia. I. W. Kostkow Domie, liczyłeś bogáte posági Corom twoim, gdyś ie wydawał zá Oświeconych Xiázat Ostrowskich, Wiśniowieckich, á przedtym zá Mázowieckich, i swoie Wnuczki zá Rákuskie, Xiážetá. Liczyłeś posági wšzytkim práwie w Oyczyźnie Fámiliom, ktorych rodowitości *Dlugoszy* wywiodł nád *Porphyrianam arborem*. Aleś nie miał w Domu swoim bogátszego poságu, nád B. Stánišlawá. To prawdziwie *Sacerdos*, lubo nie był Káplánem, gdy był Piáštunem BOGA swego. Xiážęciu Sándomierskiemu Kázimierzowi (iáko Kádłubek) przyšláł Cesarz Henryk (že slyszal iż rad w kárty i kostki grawał) dyámentowe i perłowe kostki. Nie miáłá Polská ták bogátego *honorarium*, nie miáłá Fámilia Kostkow, i ich Sukcessorowie, nád tę perłę Kráiu Sármaćkiego, nád wšzytkie kleynoty droższa ktora nie zubożyłá, ále wšpánoszyłá wšzytkie Fámilie, i Domy Sukcessorskie.

PUNKT

PUNKT W T O R Y.

B. Stanisław Dom swój nie tylko nad Świeckie, ale nad
najszyjęsę Familie wygorował, i wyniosł.

Długo naturá czeka, niż co dorosnie pory swoiey! *Non subitè benè nascitur arbor*: dłużey cnotá owoców doskonałości wygląda. Cud to w Ewangelii S. nadprzyrodzony i niebieski, *Luc. 17. Simile est Regnum Calorum grano synapis, &c. fit arbor, ità ut volucres cali habitent in ramis ejus.* Długo czekać trzeba żołądźi, *annosus quercus*. W sto lat Cedar nie urosnie, Dodoneyskie lasy w tysiąc lat z chrąpęćiny wyrosły? *Centenis crescunt sublimia robora lustris.* A to *minimum* inter olera gorczyczne ziarno, w punkt się wygorowało tak wysoko, że nie poziemne, ale Niebieskie prąstwo gniazdá swoje ná gąłęziách iego osadziło? to cud! i niebieskiey operacyi dzieło. Gotowa *Apodosis* do B. Stánisławá: Długoż to cnotá pracowála w innych Ss. Bożych, áby do tey wyniosła się perfekcyi, *ut habitent volucres in ramis ejus.* A B. Kościá w siedmnaštu lat tak wyrosł! że Anielscy ptacy i samá Orlicá niebieska ná rękę iego złożyła Orłę Boskie, tá która według Jobá, *Aquila in nubibus ponit nidum suum.* Innym Wyznawcóm Ss. to *Elogium* Kościoł S. przypisúie, *vos similes hominibus expectantibus.* Błogosłáwi Dáwid takiego, który *inhabitabit in atriis tuis Domine*, czekáćże to wielkim Świętym długo potrzebá było, niby ná wárćie pod szylwáchem, niżli *ad intimam admissionem* BOG dobrotliwy ich przypuścił! A ten niewinny Młodzieniaszek tak prędko do konfidencyi Przedwiecznego Oycá przyszedł, że z Rewelacyi pewney, światobliwego Zakonniká S. Fránciszká ná Synodzie Łeczyckim opisaney, stoi w Niebie przy krześle Máieřtatu Bożego. Innym Świętym to deklárowano, *expecta, viriliter age, & sustine Dominum*, iák Izáiaszowi *Cap. 28. Expecta, reexpecta modicum, ibi.* I Dáwid z tego się cieszy, *expectavi Dominum, & intendit mihi.* B. Stánisław ná żadney długo nie czekał *expectatýwie*, zaráz iákby *ab utero & ex utero* do

nayściślejszych z Naysw, Mátka Boża przypuszczony konfiden-
cyi. Sławne Izaiaszá drzewo *Cap. 11. w punkt wyroślo, egredi-
etur virga Jesse, & flos de radice ejus ascendet, & requiescet super
eum spiritus Domini.* Jesse, tłumaczy się *Gratia*. Ták B. Kostká
zda się bydź z korzenia samey láski Bożey wynikniony, á prędko
názbyt ták wyrośly, że wszystkie Duchá S. dáry, ná nim się osa-
dziły, wszystkie cnoty święte zákwiły. JáK *Numer. 17.* Aáro-
nowa rozcżká w ieden dzień, ledwo nie w godzinę zákwiła; &
*urgentibus gemmis eruperant flores, qui foliis dilatatis in amygdala-
las deformati sunt,* ták niewinne życie Polaká nášzego, nie tylko
w kwiecień, ále we wszystkie cnoty świętych owoce wybu-
jały. Oczasz opisuiać Ephraímá pokolenie, mowi: *Gloria eorum
ab utero, & à conceptu, & à partu,* iákby moda Polska, z niczego
się nie szczyć, tylko z Páni Mátki, niech będzie wierutny nie-
cnotá, kosterá, piánicá, o to się nie konfunduie; o to zás zábija,
iák o nayszczęśliwszy pászkwil, *Mater Hetaa,* to iest, tákiey á
tákiey Syn. Nie było co chwalić w Rzymie w Katylinie, á on
się tym szczyć: *Civis Romanus sum, & Filius magne Pompeia.*
Ná co mu Cicero: *Latro Patrie & probrum Matris.* Nie ganię
iednák tego szczęścia, świetno się i światobliwie rodzić. Pię-
knyż to był Prognostyk Augustá Cesarzá, (*Petrarcha*) *Actia
Mater vidit sua viscera ad Calum tolli, Pater Octavius inhar solis
ex alvo uxoris exire.* S. Dominik zdał się w żywocie bydź szcze-
nięciem z pochodnia. S. *Andrea Corsinus* wilczęciem, krory się
obroćil w Báránká. A B. Stánisław co miał zń známię? Oto
ten Anioł nádzwyczáyny, *Angelus habens signum DEI vivi.* Nay-
świętsze Imię JEZUS, nád słonec iásniefze, zápaliło żywot i
piersi przeświétney Mátki iego. Ss. Bozi od iskier záczynáli:
Justorum semita quasi scintilla, záczynáli *ab Aurora,* iák owá Du-
szá, *Qua est ista, qua procedit sicut aurora,* dopieroż też w większe
rośli *Luminarce, pulchra ut luna, electa ut sol.* B. Kostká, zaráz
od słonícá záczał *oriens nomen ejus.* Perły się w konchách pro-
stych rodza, ále *pretiosi uniones ex margaritis,* drogiż to kleynot
nász Kostká, Márgárethá go Kryśka, Kánclerczanká Koronna
zrodziła.

zrodziłá, á ráczey samá láská Boża. Dość ná innych Sług Bo-
 żych, że drugiey, álbo trzeciey dopilnuia straży, *quodsi in secun-*
da vigilia venerit, quodsi in tertia venerit, beati sunt servi illi.
 Anáśz Polak *de Domo Pobog,* coś po Bosku *in prima vigilia,* ieszcze
 w żywoćie, Boskim się czuie. Jan S. Chrzęćciel *exultavit in*
utero, chciał wyskoczyć. A Herbowna B. Koſtki Podkowá w
 Imię JEZUS obrocona, pierwszym krokiem tám stągnęła, gdzie
 naywiększy doskonałości i niewinności cel i kres. *Psal. 100. In*
matutino interficiebam omnes peccatores terra, Herkulesowa mocą
 ktoś dławił węże, á ieszcze w kolebce; to to moc! to to cnota!
 B. Koſtki, który zda się że i w samym żywoćie Máćierzyńskim,
contrivit caput serpentis antiqui. Spytány, ieżeli też kiedy miał
 myśl wszeteczna, *Nierozumiem to to.* Anioł Michał wádzac się
 z czártem, náśluhał się od niego nieczyſtey páry, á Anioł coł
non est ausus inferre blasphemiam. Słyſza często Aniołowie Stro-
 zowie nási, i cierpia nieczyſte ſłowá, á Anioł náśz Polſki i w
 pieluchách zoſtaiaacy omdlewał, i znieść nie mógł wszete-
 cznego ſłowá. *Genef. 27.* Zádziwil się Izáák, że mu prędko wy-
 gotował Synaczek iego do áppetytu iego ſmáczna potráwę?
quomodo tam cito potuiſti inuenire Fili mi? tego ja záżywam
textu, do B. Młodzieniáſzká náſzego, (*in figura Oratorie objurga-*
tionis,) O długoż to Ss. Bożi ſzukáli tych dárow Bożych, kto-
 reś ty Stániſławie prędko znalazł, *quomodo tam cito potuiſti in-*
venire Fili mi? Eliáſzowi Prorokowi, Páwłowi pierwſzemu Puſtel-
 nikowi, długo się trzebá było poſtámi miorzyć, niżeli doeżekáli Pro-
 widencyi Bożey z ſpiżárni przez krukow poſtáney. S. Woyćiech,
 Stániſław, Floryán: Męceńſtwámi ſobie zárobili, że ich Ciála
 ſwięte Orłowie ſtrzegli. S. Jan Ewángeliſtá ma zá Herb Orłá,
 á B. Koſtká, ieszcze się nie urodził, á biały Orzeł *magnarum*
alarum krańc náđ Pálácem Oycowſkim, uſiadł náđ tym pokóiem
 gdzie się miał rodzić náśz Polak. A náđ toż z Wiedniá do Dy-
 lingi, drogę mu Orzeł káhálznić pokázował, to! *Aquila prov-*
cans pulum ſuum ad volandum, to Orle Polſkie do lotu zbáwieni-
 nego ćwiczylá! O Aureliuſzu piſza, *Aquila ipſum è cunis rapit,*

ę in Altari Deorum deposuit; to pewnicysza, że tę niewinna Dzieci-
 cinę Anioł Boży w postaci Orła ná wysoka wynosił perfekcya.
Cant. 8. Doskonála Duszá o to prosiła: *Pone me ut signaculum*
super cor tuum. Długim Męczenstwem *S. Ignatius Martyr*, to
 sobie wyfluzyl, że Imię JEZUS w sercu iego rozprotym, znale-
 ziono. A B. Kostká nie tylko ná piersiach, Mátki swoiey, ále
 i ná piersiezkách, Dziecię, swoich, ten Portret nosiło. Hálás byl
 w Polsce, gdy młodemu Tęczynskiemu Pieczęć dano, a ten-
 ieczce w kolebce Kánclerzem byl JEZUSOWYM, *pone me ut*
signaculum super cor tuum. Wyfluzony w Kościele pierwiastko-
 wym Anioł w ciecie, *S. Szczepan, Videbant faciem ejus quasi faci-*
em Angeli. Miał to szczęście, że Páwel byl iego perfekutorem,
Erat autem consentiens Saulus in necem ipsius. A rák się *S. Szczepan*
 modlił: *Si Stephanus non orasset, Ecclesia DEI Paulum non*
habuisset. Miał też i Anioł náš Antágonistę swego, Páwła Ro-
 dzonego Brátá, od ktorego domowe perfekucye tym cięższe, im
 ustawicznieysze, o samo nabożenstwo, i niewinność cierpiał, bo
 go chćiał i ná szubienicę wypráwić. A gdy náš Szczepan Poł-
 ski zá swego się prześladowcę modlić poczał, z Saulá uczynił
 Páwłem, bo po ciężkiej pokucie, fundowawszy w Prásnicu W.W.
 OO. Bernárdynow, wprosiwszy się do Zakonu nášzego, w drodze
 do Rzymu światobliwie umárl. Cierpiał P. JEZUS troiáka po-
 kuse, i nágábánie od czártá, rák wielkich Swiętych, iáko Jobá
 niewinnego, Marćiná S. Antoniego Pustelniká, i innych wielkich
 Swiętych persequitował. Tráfiła się i tá potyczká niewianey
 Dziecinnie nášzey, w chorobie iego Wiedeńskiey, trzy rázy szturm
 do tey wieże przypuścił w osobie czarnego brytáná, z pászczeki
 ogień piekielny wyrzucáiacego. A dziecinny Młodzieniec Cer-
 berá tego, Sámson w młodym ciecie, *leunculum rugientem*, Krzy-
 żem S. odegnał: *Foris canes os non comminuetis ex eo*, nápadł pies
 ná Kostkę, *Os reperit carnem, se reperisse ratus*, i iádowite strácił
 zęby. A iák Chrystusowi po trzecim zwycięstwie *Angeli mini-*
strabant ei, rák B. nášzemu przyspiáli ná pomoc Aniołowie, nie-
 tąc temu Eliażowi Polskiemu Sákrámentálny podplomyk, *Surge,*
comede,

comede, grandis tibi restat via. 4. Reg. 4. Zawołany był Eliaś za *lectulus hominis DEI*. Chwalebne i ono łożeczko *Cant. 3. En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt. A Tugurina versio: Angeli ambiunt.* Job się cieszył, *Cap. 7. Consolabitur me lectulus meus.* Dáwid życzył komuś, *Psal. 40. Dominus opem ferat illi, super lectum doloris ejus.* Niech się szczyć nayspobożniejsza dusza, *lectulus noster floridus*, nie miał żaden S. tak delikátnego łożeczka, iák naszá Polska Dziećciná, do ktorego Naysw. Mátká Boża przyniosła Pana JEZUSA. Antoni S. Pádewski zafluzył sobie Káznodzieyskimi pracami tę fortunę, że ná iego Księdze P. JEZUS w dziećinnym ściele usiadł; ále to Antoni pracowity Apostoł i Cúdotwórny. A B. Stás nasz to w młodości odebrał szczęście, że Naysw. Mátká Boża po dwa rázy ná choruiącego rękách i piersiach złożyła tegoż Synaczka swego. Zyczyła sobie nabożna Dusza *Cant. 8. Quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris mea, ut deosculer te.* I Dáwid: *quis est homo, &c quia erga eum apponit cor tuum.* A B. Stanisław te miał delicje z BOGIEM swoim, że iák Elizeuszowi wolno było *appone os ad os*, Kóstká całował ustá JEZUSOWE, i ztąd wziął konfidencya do Naysw. Mátki Bożej, *Mater mea est*, i odebrał te delicje z iey rękú, że mu dáła *Fratrem suum, sugentem ubera Matris sua, ut deosculetur eum.* A ja do Ciebie Stanisławie z expostulacją Káznodzieyską mówię, *quomodo tam cito potuisti invenire Fili mi?* Ukochawszy ieszeze w żywocie Máćierzynskim Jákobá Pátryarchę P. BOG, dziwnie mi go w młodości iego prowadził drogami: *Egredere de domo tua, & de cognatione tua, &c.* á przez niezbrodzony Jordan, sucha go przewiodszy nogá, iákó *Rabbi Salomon, in baculo transiit Jordanem*, przyszedł ná owo micyśce, gdzie drábiná stáncła ku Niebu, po ktorej *Angeli ascendentes, & descendentes* snuli się, obaczył tam Bramę, *Non est hic aliud nisi Domus DEI, & Porta Celi.* Ewángeliczne Pánny *Virgines*, pukály też do Forty Niebieskiey, *Domine, Domine aperi nobis*, ále szczęścia nie miály, bo nie tráfiły ná owę bramę, która w Litániách zowiemy, *Janua Celi.* Tráfiło Pánienstwo nieskázytelne.

telne B. Koſtki, do tych drzwi Niebieskich, *hac porta eſt Cali;*
juſti intrabunt per eam. Zakołáć! á według Jezuickiey Reguły,
 raz, drugi, trzeci, *Ingredere Societatem Filii mei.* Pátryárchá po-
 mieniony Jákob, po Jordánie chodził, Jácek náſz Apoſtoł Pol-
 ſki, zaſłużył to pracowita żarliwością, że ná płafzczu Wiſłę pod
 Wyſogradem z Bráćmá ſwoimá przebył. Eliaſz i Elizeuſz nie-
 zbrodzone wody, Moyzeſz morze cudownie przeſzli, i inni wielcy
 i Cudotworni Święci. A Stániſław młody nie zaſłużony ná oko,
 BOGU i Koſciółowi iego uciekając z Wiedniá, przemieniwszy
 Panięce ſukienki w żebracza łáchmánie, ſtanie nád Dunáiem,
 áz tu niezmierny do brzegu płynię wielkości Łábęć, który ro-
 ſpoſtárſzy ſkrzydła ſwoie uczyni mu okręćik, i ná druga ſtronę
 byſtra przewozi żegluga: *quomodo tam cito potuiſti invenire Fili mi.*
 Długo czekáli ſiwego włoſa Pátryárchowie Ss. á niewinne Dzie-
 cię Stániſław, w punkt tey powagi doſtał, bo gdy go Páweł Bráć,
 Inſpektor Bielniſki, i Goſpodarz Heretyk ſciągáli, á Dziecię ſię
 zlekło, weſtchnię niewinnoſć do BOGA, iák kiedyś Agnieſzka S.
 obnażona, w rámtey cud ſię pokazał, że wárkoczá Pánienskie-
 go koſła, áz do nog niewinne okryła Ciáło. A B. Koſtce, i
 główne włoſy oſiwiály, i brodą uroſła po pás, ták, że go nie po-
 ználi. A zkądżeſ ták prędko ſtárożytney nábył powagi niewinne
 Dziecię? *in brevi, explevit tempora multa.* Mákáryuſz, Pácho-
 miuſz i Antoni wielki, Puſtelnicy, przed ſwiątem i ſzátánem ná
 odludnych mieyſcách zátáć ſię nie mogli, dowiedział ſię o nich
 i perſeqwitował Ss. Átletow, náwet i ſamego P. JEZUSA ná
 puſtyni znalazł. A gdy Páweł Koſtká rádził ſię czarownic, w
 ktoraby Stániſław z Wiedniá poſzedł drogę, odpowiedzieli czaróci,
 że niewiemy drog iego: nie wiedza czaróci ſcieżek niewinnoſci
 tych, którzy nie chodzą drogámi niepráwoſci. Grzegorz S.
 Teolog, názwány *Thaumaturgus*, oſtrym na puſzczy życiem, dłu-
 ga w pracach Apoſtołſkich faryga, doſtał imienia Cudotwórcy;
 A ten Młodzieniaſzek Nowicyuſzem Jezuickim zoſtawſzy, od
 wſzytkich zacnych ludzi ſwoich konnowicyuſzów, *vocabatur*
Stanislaus Omnipotens, ztad, że kiedy kto od niego żadał, áby mu

to u BOGA uprosił, w punkt się to stało. Tak *Claudius Aquaviva* sławny, potym nasz General, widząc, że Staniśław na każdej medytacyi łzami się zalewa. o ten go dar prosił; klęknie z nim na modlitwę, a *Claudius* w sercu zapalony miłością Boską, oczyma łzami, język głośnym łkaniem ięcząc, wszystkich rozrzewnił. *Turrianus* zacny Doktor, który potym *Libros Decretalium* z rozkazania *summa Sedis ad Ordinem redegit*, czując oschłość na medytacyach, tam klęknął, gdzie zwykł B. Kościół się modlić, tak się oziębłość jego rozgrzała, iak kiedyś, gdzie S. Wacław Czeski, i Kazimierz nasz Polski, pod czas trząskających mrozów, na modlitwie klękali, w puł zimy letnie upały czuli. A jeżeli oni tych upałów doznali, *ex vestigiis* Staniśława, iakim on gorzał pożarem? Wstał raz z modlitwy, aż twarz jego wszytką w promieniach. *Claudius Aquaviva* Instruktor jego rzecze mu, a coż ci to na twarzy Staniśławie? on rozumieć iakby się czym poszczepił pobiegł do Lávaterzów umywać promienie. ale nie mógł jasności Niebieskiej obmyć, aż padłszy na kolana, zniknęły te, które z pożaru serdecznego wypadły światła. Trąciło się, że w kredensie Zakonnym łkaniem rozkładając, upuścili młodzi Nowicyuszowie portatel ze szkłem, potłukło się wszytko, krzyknął na Staniśława? *Stanislae Omnipotens salva*. A iak B. Kąty słuczony gárnice, modlitwa swa restaurował, tak on szkła owe repárował. Ják ten nie miał szkła restaurować? który krzyżował w sumnieniu, i ogniska w sercu hutę nosił? trąciło się Apostołowi Indyjskiemu Xawierowi, i Philipowi Neryuszowi tak się w sercu miłością Bożą zapalić, że od wiatrów szukali refrygeracyi pożarów Niebieskich, ale to Xawier Apostoł! Filip Cudotwórcą! A nasz Polaczek, ledwo nie codziennie tę cierpiał pogorzel! tak, że go Konnowicyuszowie z modlitwy, do fontanny nosili, aby rozgorzałe miłością Bożą pierśi ochłodzili, *Quomodo tam citò invenire potuisti Fili mi*. Jan S. Ewangelista i Apostoł doczekał tego szczęścia, że umierający P. JEZUS Márkę mu swoję za Márkę oddał. A B. Staniśław spytany od *Novitiorum Mágistrá*, *Amasne MARIAM?* wpadłszy w iakieś zachwycenie krzyknął? *Mater mea est!* do kto-

rey taka miał konfidencya ze trzemá dniami przed śmiercią: ná-
 pisał list do niey, prosiąc iej, áby ná Fešt Assumpcyi i Koronácii
 iej mógł pátrzyć, zniknal ná Ołtarzu położony list, ále w pulpi-
 cie swoim znalazł respons: *Videbũ triumphũ meũ Stanislae, in hora
 Assumptionis mea.* I tak się stało, że zdrowiuśienki opowiedziałwszy
 godzinę ześcia swego, miała álterácii: położony ná łozko Za-
 konne, gdy Kommunii S. dla tego dáć niechciano, że tak wiel-
 kie następowało. Święto, á Doktorowie nic w nim niebezpieczne-
 go nie widzieli. Położony zá wielkimi łzami ná ziemi, od An-
 iołów Ss. Kommunię wziawszy, od Naysw. Mátki, i S. Bárbáry
 náviedzony, Świętymi Bożymi otoczony, z tryumfem ná tryumf
 poszedł do Niebá. *Quomodo tam citò potuisti invenire Fili mi.*
 Dziwował się Kościół Boży, że S. Bernárdyná prędko, S. Piórrá
 Męczenniká w rok po iego śmierci kánonizowano. S. Alexego
 śmierć pobożná, Aniołowie po całym Rzymie ogłosili. A nád
 tym się zádumieć káždy nie ma, że ledwo S. Duszá z Ciála nie-
 winnego wyszła, po całym Rzymie echo głośnie; Polaczek S. umarł!
 Konkurs wšyrtkich stanów do Ciála iego, i nog iego całowania,
 tak, że Kárdynał *Toletus* Processyom licznym dziwuiac się záołók:
*Juvenis Polonus moritur, & ad illius tumulum tota Roma currit, &
 nos quid manet?* A dowiedziałwszy się o tych frekwencyách cá-
 łego Rzymu Papież, zaráz go w kilká godzin *viva vocis oraculo*,
 beátyfikował: *Beatus ille Stanislaus Polonus, quomodo tam citò po-
 tuisti invenire Fili mi?* O to się ná ciebie B. Soc. JESU Bráćci-
 szku gniewać muszę, cóś to porobił? Oycowie Ss. twoi tego nie
 mieli szczęścia! ieszcze w ten czas Oćiec i Pátryarchá twoy, ten
 tylko miał tytuł; *Venerabilis Servus DEI Ignatius de Loyola*; ieszcze
 Apostól Indyjski Xáwier nie był beátyfikowany! ieszcze S. Frán-
 ciszek Borgiatz, który Cię do Zakonu przyiał, pisał się *Franciscus
 Peccator.* A tyś Synu iego najmilszy *Beatus Stanislaus, Quomo-
 do tam citò potuisti invenire Fili mi?* Czy to iest niewinności
 twoiey szczęście, *sors juvenum amica.* Rozdzielaiać Jozue zie-
 mię obiecána ná Pokolenie Izráelá, rzucił losy, *prima sors cecidit
 super Beniamin.* Najmłodszy bieğze, najstárszy Ruben, i inni
 po nim,

po nim czekali nierychły fortuny, najmłodszy Beniamin przed wszystkiemi dziedzictwo zabrał. O KOSTKO! szczęśliwa na cie pądką kostka, *prima fors cecidit* beatyfikacyi. Do grobu Chrystusowego Piotr i Jan bieży, *Joannes praececurrit Petro*. A tyś Ignácego i Xawerego uprzedził do tego Przywileju? A co dziwniejsza, S. Woyciech, Kázimierz, Jácek, nie máia *ritum prima Classis cum Octava*, po wszystkich Dyecezyách? á tyś ten honor odebrał, równy Stánisławowi Biskupowi i Męczennikowi, i wszedłeś *inter Principales Regni Patronos*. Gdy S. Xystus Papież Rzymski szedł na Męczennstwo, Wáwrzyniec S. expostulował z nim: *quo progredieris sine Filio Pater!* odpowiedział: *Nos senes levioris pugna certamina sustinemus, te autem ut Juvenem major manet de hoste triumphus.* A ja sobie myślę, nád innych Ss. tryumfuie w Niebie nász Stánisław. Wáżyłeś się niewinna Dziecino, czego się wzdrygáia Cherubini! oni woz Chwały Bożey u Ezechiela, & in Apocalypſe ciągnęli, *qui sedes super Cherubin*. A ty ná Choćimskiej woynie śmiałeś ná ten woz wsiąść tryumfalny. Aniołowie Ss. Pátroniowie Polscy, pod kolá wozu Chwały bożey głowy swe skłániaia? á ty przed Naysw: Máka Boża i P. JEZUSEM ná tym wozie, siedził? *Te manet Juvenem major triumphus. Esther 6.* Roskazał Asswerus Amánowi ná Krolewskiego konia wsadzić Mádocheuszá, i prowadzić po wszystkich ulicách, wołáiac: *Sic honorabitur quem Rex voluerit honorare.* Wyśokié to honor Stánisława nászego! ále coż czynić z naydobrotliwszym BOGIEM: *Sic honoratus est, quem DEUS voluit honorare.*

Konkluzya z Medytacya.

JAK B. Kostká wynioſł Dom swoy nád inne Fámilie. JáK Dom niewinnego serca wygorował, nád innych doskonałości, iuż się to powiedziało. Ale się i to przydać nie závádzi, że Oyczynę swoię w oſtátnich niebiespierreztwách zostáiacz, *Non finit perfodi Domum suam. Eccl. 30.* Ma tę chwałę Simon Onia Filius, *Sacerdos magnus, qui in vita sua suffulſit Domum, & in diebus suis corroboravit*

roboravit templum, qui curavit gentem suam, & liberavit illam à perditione. Toć winná dać *Elogium* B. Koście Piástunowi Bożemu Polska? *Suffulsi Domum, curavit Gentem suam, & liberavit eam à perditione.* Co iest Oyczyzná! mowi X. Skárgá, tylko Dom i skład Fortun, sławy, Pokrewieństwa, i naysćislejzych Kolligacyi osadá. Nie raz się ten Dom zachwiał, gdy go podkopywáć Máchometáńská potencya gwałtownemi szturmámi, i petárdámi chćiała, rysować się od szábel Tátárskich i Kozáckich począł. Ale opátrność Boża B. Kośka utrzymała ostatnie ruiny ta szkárpa potężna, & *posuit illum Patria murum, & antemurale.* Uznáło to Woiewodztwo Podolskie, gdy pod czás inwazyi różnych nieprzyaciół, widziano go potężnie broniacego Zamkow Kámiennieckich, dla tego też *in Gratiarum actionem, ex voto* całego Woiewodztwa záłożyło było Bázylikę jego, z kamienia ćiośowego. Jego protekcyi przyznáie Lwow, że przed kilkunasta lat od Tátarów niespodziewáncy i desperáckiey irrupcyi wolnym został. Bo (iáko mi powiádał Fábian Zywert, Pocztmágiſter i Rádcá Lwowski) pod czás tej batálie i záwiczruchy, Obraz miedziány ná wieży Ratuszney osadzony, twarz ná Kościół Jezuicki pátrzący, przenioſł się ku támtęj bramie, gdzie ná Przedmieściu gwałtowna napáść była. Jak spoyrzzał ná tę utarczkę: *Curavit Gentem suam, & liberavit eam à perditione.* Apoc. 3. Piſze liſt Imieniem Bożym S. Jan do Anioła: *Et Angelo Philadelphia ſcribe, ecce dedi coram te ostium apertum, quod nemo potest claudere, & iſczce ostium Orientis.* Ja ſobie ruminuiac to Piſmo Boże, znáydnię w Polsce Ss. Pátronow, Stániſław Biſkup wziął *Occidentem*, Woyćciech *Aquilonem*, Káżimierz *Septemtrionem*, ná porękę ſwoię. A Kośká? *Portam Orientis*, Othomáńská Portę! nieczyſtych Biſurmánow! ten Anioł w ćiele, wziął ná porękę ſwoię! I nie dziwuię się, bo czytam 1. Paralip. 20. *Cecidit ſors Orientis in Beniamin.* inni Ss. podzieliłi ſobie gránice Polskie, Koſce, koſtká *contra Orientem.* Já kiedys (piſze Petrarcha) *Quinctius Catilius, vidit Jovem ex multis adolescentibus, circa Aram colludentibus, uni ſeorſum abdueto in ſinum, recondidiſſe, Reipublica ſignum, Aquilam & ſolem*

selem Orientem. Służyłci ten Orzeł Polski Stánisławie, i przy
 národzeniu twoim, i przy odrodzeniu ná życie Zakonne, prowá-
 dzac cię do Rzymu. A czemuż ten Orzeł Polski, tak bárdzo te-
 raz obárczony? do ciebie to należy Orle Polskie, ábyś twoię
 Oycyznę w dawnym pierzu konserwował. *Esther 2.* Gdy ná
 zgubę Izrácla wypadł dekret, áby wyćięto ich pokolenia, pisze
 Márdocheusz do Esthery w ten czas Krolowy, *Lacrymis tuis con-*
fidimus, (bo Była Synowicá iego.) Do ciebie Synu Koronny
 Mátká twoiá Oycyzná pisze: *Lacrymis tuis confidimus.* Już cię
 upomniała Naysw: Pánná, iáko jest w Rewelácii pomieniony,
 ábyś się zá Polskę modlił. Záplakałeś przed spráwiedliwością
 Bożą, i uprosiłeś po pierwszey Kozáckiey pokoy? Záplakałeś w
 Kámiencu w Obrázie twoim, i uprosiłeś pierwszá Choćimską
 wygráná! Záplakałeś w Lublinie, zá co ci Jan Kázimierz sprá-
 wił złota suknią bo wygrał pod Bereśczechem. Záplakałeś pod
 Krákowem w Obrázie twoim, który przéniosł Jędrzey Trzebi-
 ecki do Krákowskię Kościoła S. Piótrá *processionaliter*, i wygrał
 Jan III. drugá Choćimská. Záplakałeś pod czas Wiedenskiey
 w tymże Obrázie! á zaráz przyzłá pocztá, że lubo cię z Proce-
 syi rugowác chéiano, *Victoria Stanislai*, bo iáko wielki Hetman
 Koniecpolski, przed Bártalia dawał hásto Stánisław młody, tak pod
 Wiedniem Jan III. dał hásto Stánisław Kostká, i zwyciężył.
 Nie żáluje ieszcze lez i oczek twoich! w takim respekcie bę-
 dac u BOGA, i Naysw: Mátki *Non sinas perfodi Domum Tuam.*
Confidimus lacrymis tuis. Dziś tu w Poznánii kończemy dwoiáki
 Jubileusz. Jeden 1701. drugi *apertionem Templi*, po lat pięćdzie-
 siat, *a primo lapide* od Xiażęciá Floryáná Czartoryskiego, Bisku-
 pá na ten czas Poznanskiego, *deposito Jubilei to Porta*, w tak
 modney strukturze wystawiona ozdoba, Wielkiey Pol-
 skiey *Liberalitatis.* S. Stanisław Męczennik.

Pater Familias, Tu Filius Familias, Non
sinas perfodi Domum Tuam,
 AMEN.

K A Z A

K A Z A N I E

Na Uroczystość S. KATARZYNY.

Quinque prudentes Virgines.

INakszegom się spodziewał Herbu przy boku Katolickich Akademii Patronki, S. Katarzyny. Aż widzę, że ia malunia z kołem, Filozofów i Teologów Mistrzyni, miała mieć Bibliotekę, a przynamniecy pióra uczone, nie tyrański miecz przy boku swoim nosić! Dziewiec wieniec, laurowe okragi, nie to koło, czy kołowrotek? prawdać, że u płci niewieściey chwalebna jest kołowrotekowa praca, iak *Prover. 3. Linum & lanam operata est consilio manuum suarum.* To dowcip ostry, gdy subtelnicy przasć, niż dyszkuirować umie Panna. Wpadała w dyskursy Seneki Filozofa Corka iego, ktorey odpowiedział strofuiac, *acur te decet non acumen. Exod. 35.* Znośli Izraëlita na Przybytek Pański, co naywysmienitszego mieli, sforcowali się Rzemiesnicy na kunszty swoje, którym Pan BOG przydał mądrości swojej, *dedit sapientiam ad operandum.* A gdy przyszło do niewiaśc, mowi text: *sed & mulieres doctæ quæ neverunt, dederunt hyacinthum, purpuram, & byssum.* Jakżec ie Duch S. nazwał? *mulieres doctæ.* To mądrość tey płci! umieć, uprasć len, albo iedwab, i z tych materyi mistrzynie co wyszyć. *Prov. 30.* Duch S. mowi: *quatuor sunt minima terre, & ipsa sunt sapientiora sapientibus.* Co to iest tak malucżkiego, żeby u Mędrca Pańskiego mądrością przechodziło Doktorów? odpowiada Mędrzec: *formica, lepuscule, locusta.* O tych trzech mądrości sztukach dyszkuirować nie rzecz micyśca tego. O czwartym mowi: *Aranea pedibus nititur & moratur in adibus Regum.* Dowcipny *Vatablus*, czyta z Arabskiego. *Aranea suam operam delicatè concinnat, & digna est morari in adibus Magorum,*

Magorum, ut doceat subtiliter Philosophos operari. Nie tylko to po chłopskich chatach, i prostych chałupach mieć powinien mieysce paiać, ale też i po Krolęwskich Pałacach, i po Doktor-skich Akademiach; bo zawsze subtelnie przedzie. Ztad zwada była między Palladą i Arechną, że ta operacye swoje subtelniey wyprowadzała. Chwali S. Ambroży dowcip w Pannach; *ingeniosa est qua vera Virginitas.* A to iak oszukał pierwszą Pannę, *callidior cunctis animantibus serpens*, coż czyni Panna, *ipsa conteret caput tuum*, tak dowcipna była, iż więcej w pięcie rozumu miała, niż czar w łbie. Gdy one chcą na dobre zażyć dowcipu, aż nazbyt mądre. Pisze Kuiałowicz Historyk Litewski, że gdy Litwa woiowała Mazury, złapał Pogański ieszcze w ten czas Litwin Mazowiecką Pannę, a gdy coś niepocząiwego zamyslał, rzecze Dziewica Chrześcijańska żołnierzowi, mam ieden olejek którym gdy się posmarujesz, żelazo ci szkodzić nie będzie, spróbuj tego sekretu na szyi moicy: namaściła się, a Litwin uderzy mieczem w szyję Panienską; ściał; ale go ona mądrym kunstem oszukała. Aristoteles powiada, że naturalny rozum pięć corek mądrych rodzi: *Intellectum primorum principiorum, artem, scientiam, sapientiam, & prudentiam.* A te wszystkie rozumnego Oycy dowcipne są Corki, pierwsza, Rozumienie pierwszych początkow, dyskursow rozumnych, druga, kunst obrotny, trzecia, umiętność, czwarta, mądrość, piata roztropność; i te są *quinque prudentes Virgines*, pod dozorem Oycowskim ludzkiego rozumu. Te pięć mądrych w dzisieyszej Ewangelii, *obviaverunt Sponso.* Byłyć tam i inne przyglupsze, które mniey w głowie niż w lampach oleiu miały. Do pułnocy Deboż, a po pułnocy na targ, *dum irent emere, ospale, dormitaverunt.* Do tych się nie zna najmędrsza Katarzyna, *Nescio vos.* Bo ta S. Dziewica i do mądrych Ewangelicznych gatunku nie należy! bo i z żadną najmędrszą w parze mądrości Chrześcijańskiej, ta *Pallas Christiana* parallelować nie może. Co żebym wyexplikował:

W Pierwszym Punkcie, dowieść tego zechcę: Ze Pánięstwo Chrześcijańskie mędrsze jest nad wszystkie światá mądrości.

W Wto:

W Wtorem Punkcie : Katarzyna S. nad wszystkie
Doktorow mędrsa.

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Panienswo Chrześcijańskie mędrse jest nad wszystkie
świata mądrości.

Zawołana była w Grecyi Quasty, między Athencykiami i Spartany: Co potężniejszego jest czy miecz? czy pióro? To *enigma* tak się tłumaczyło: co potrzebniejsza jest Rzeczompospolitym czy *fortitudo*? czy *prudencia*? Ztąd Athencykowie papiernie budowali, zaś Spartani żelazne rudy wystawiali, tamci Antylerye, ci zaś biblioteki fundowali, Spartani się ręką zbroyną z mieczem, Athencykowie ręką z mądrym piórem pieczętowali. Po Chrześcijańsku zaś tę kwestyę rezolwuiac, obiedwie cnoty chwalimy, bo są kardynalne, a przecię prymę ma prudencya, a ledwo nie naostatku siedzi *fortitudo*. Dawid był *fortissimus virorum*, przeszedł go mądrością swoją Salomon. Potężny w mężności u Póctow Ajax, zwyciężył go mądrością Ulysses, *tulit arma disertus*. Dwóch było Hetmanow za czasu Batorego, Mielecki odważny, fantazyi Kawalerskiej wiele, ale mniej rozumu, zaś Zamoyski Doktor Filozofii budawę Mieleckiemu wytracił bo się mądrze na woynach popisował, złapawszy Ernesta Austriackiego, i Maximiliana, a potym *patientia docta est militari*, zwoiował Moskwę. O Niebieskich rzeczach mówiac, i tam mądrość tryumfuie. Oto mamy w Psalmiech, że *fortitudo* dobyć nie mogła Nieba, gdy się wdzierał do niego *Dominus fortis in praelio*. Było tam wiele Mocarzow i niezwyćieżonych Męczennikow, aż iak *in Apocalypsi* Jan S. widział pokazano na tronie Księgę, siedmiz pieczęci zapakowaną i ogłos dano, *quis poterit aperire librum*? Zaden się Rycerz podiać tey funkcyi nie śmiał. Dano applauz Barankowi, *quia dignus est agnus aperire librum*. Temu honor,

honor, temu chwałá, temu tryumf, co potráfi otworzyć Księge, á jest niewinny *Agnus*. Do Niebá jest mocna klámká, ktorey nie otworzy tylko samá madrość, bo się tá klámká zowie *Nescio*, iákoby głupstwo tárárowało do Niebá wrotá. Dla tegoć iáko w Niebie, rák i ná ziemi świeci się imię tego, co torem madrości idzie. Madry i naymędrzy w Polsce Krol Stefan Batory, lubo woienny, przecięz namawiał młódz Polska, gdy ktorego ápplikuiącego się do náuk widział, *Stude, & ego te faciam* Mościwy Pan, i Zamoyski buduiac ársenały, zaráz wystáwiał i Akademię. A gdy raz we Lwowie widział dwóch Studentow, pilno notuiących Kazánia W. X. Marćiná Láterny, Męczenniká nášcego, zaráz ich do siebie wokował, i choyny im do Rzymu wysypał profit ktorzy gdy się wyćwiczyli, iednego, to jest X. Smięgleckiego Jezuita, á drugiego wielkim Prálatem i Insulatem uczynił ták rozumiciac, że więkšie szczęście jest Rzeczypospolitey z uczonych, niż z Rycerskich ludzi. *Jacobus Zadzik*, pomierny Szlachćic, (piśze *Petricius*) *non poterat dormire, nisi illi supponeretur liber*, co mu otworzyło drogę, i do Kánclerstwa, á potym Biskupstwa Krákowskiego. *Hofius ex plebeio ad Pontificatum eruditione processit*, i ták wiele innych, ktorých opisuie Suliowski: Day BOŻE, áby i ten, ktory *admiranda Polonia* knuie, rejestru uczonych Polakow wydał: ktorýchby same imioná z Historykow Polskich wyięte, duża uczyniły bibliotekę. Prawdác że Rycerska obrona Pánstwa się w swoiey stáłości utrzymywáia, ále tępicia Márswie miecze, bez ostrości rozumu, ztad stárożytna Filozofia *Palladem armatam*, zaráz też i *laureatam* málowála, i upominála, áby wszelka Státystow madrych politia ná dwóch się fundowála rzeczách, *Marte, & Arte*. To było sławna kázdec mu woiownikowi, *pralum, & pralia nosse, & classes musis reparare, & classica bello*. *Ezech. i.* Nápadam ná Geometrię całego swiátá, *Apparuit una rota super terram, & ecce rota una penes Cherub, & altera rota penes Cherub*. Ziemię i Niebo Cherubini kieruia, i rzadza, Życie nášce jest to podroże, swiát *orbis*, kolo, i káždy człowiek w cyrkulácii owych obrotow zostáic, *ab utero translatum ad tumulum*,

ad tumultum, iák w processyi zwyczajney, zkad wychodzą, tam się wracają, cmentarz okoliwszy, tak właśnie w tym życiu ludzkim wynoszą od chrztu z Kościoła człowiecką, po prądłuższej częśm processyi, na mórach go, do Kościoła wracają. Jáko gdy okrag cyrkiel czyni, *in eodem puncto desinit, in quo incipit*, mowi *Blesensis*, tak życie ludzkie *pulvis est, & in pulverem reverteritur*, darmo Famiłiánci Genealogie swoje liniámi nazywają, lepiecy cyrkulem i processyą, mowi tenże, która zaczyna się pospolicie od dziádow, á kończy się *in serie Nepotibus*. Wszystkie zaś polityi ziemskiey stany kośm się toczą, ztąd naywyższe dostojności okragłymi koronami i głowy nawet i pálce wienią, w Kościele wojującym naywyższe honory *Rota Cardinalium*, u nas w Polsce stan Szlachecki kośm się Rycerskim zowie, i wszystkie fortuny ziemskie, mowi Ambroży S. *Bona huius seculi instabilia sunt, & in morem rotarum cum ipso seculo volvuntur*. Ztąd tak wiele zawrotow głów Gospodárskich, tak wiele zakrętow, i wykrętow polityecznych! trzeba by nazwać procedery światowe, *Rotam Neronianam crudelem*, który tę wymyślił tyránia, zbudowawszy koło srogie, i szerokie, do niego swych kochánkow przywleczywał, z gory wylokicy ná doś popchnawszy, tym się propektem cieszył. Dobrze Augustyn S. mowi: *Mundus melius dicitur molendinum, quia rota illa volvitur qua amatores suos conterit*. Jáko do porzadnego koś w woźie obrotu, trzeba mądrego sprawce rák do tych światá poziemnego kołek, trzeba umiętne go woźnice, á któryż jest naypewniejszy, *Auriga virtutum prudentia*. Do tego koła Dyrektorá, *apparuit una rota super terram, & rota una penes Cherub unum. Ezech. 10*. Nie inszy Anioł kierować powinien tym obrotem, tylko Cherub, to jest mądrość. Gdyby to prawdá była, co nasz Kopernikus Polak naucza, że się ziemiá w koło obraca, trzeba by do tego koła mądrego Cherubiná, ále że Kátolicka Astrologia Niebu samemu różne przyznáie cyrkulácy, i tam phizyczne wszystkich Plánet obroty potrzebuia Cherubinow, & *altera rota penes Cherub*. Ztąd Teologia, *Calorum motus, cursus Planetarum*, obroty słońcá i mieśiácá, Cherubinom i mądro-

i mądrości Boſkiey przyznać. Zplonęłaby ziemią i Niebo, gdyby głupich Făetontow za woźnicow miała, mądrość ziemi i Niebem rządzi, i tym ſię ſzczyć, *Gyrum Cali circuiui ſola*, (Eccł. 24) & *in omni gente primatum habui* Mądrość ſwiątem rządzi! Co to ieſt, że nie iednakowo drogi ſwe odprawia na tym ſwiecie ludzie? Życie ieſt *ſtatus viatorum*, z ta tylko dyfferencya, że ludzie źli iada, pędza, a dobrzy zaś piechota ida, ſtana na terminie Jozaſatowey doliny, na ſad uniwerſalny, aż uſłyſza potępiency, *diſcedite, diſcedite in ignem aternum*, wieźcie ſię na ogień wieczny, rozkiełznane ſzkąpy, rozuzdane na wſzelakie ſwywole. A zaś wybránym Bożym rzeka: *Venite benediſti, ambulatiſti vias diſciles*. Podźcie, podźcie *per anguſtam portam intrare in gaudium Domini*. Naſtały teraz powozy, które ſię dziwakami, i dziwaczkami zowią, tak ja rozumiem, dziwacy ſwięta, powioza ſię do piekła na dwu kołkach, iedno wykrętárſka przewrotność, máchiawelſki kołowrot, álbo kołowrotek w białołówſkich fantazyách, przedzie, przedzie tym kołowrotkiem cóś w głowie, i uprzedzie ſobie ſto fantazyi, cóż też z tey przedze będzie? álbo ſobie, álbo komu innemu ſmiertelna koſzulá. To iedno dziwáctwa piekielnego koło. A drugie o którym Jákub S. w Liſcie ſwoim, *Lingua inflammat rotam nativitatís*. Gęba z ięzykiem na kołowrocie, káżdego obiedzie, i z urodzeniem pocziwemu wyiedzie, *Rotam Nativitatís inflammat*. Język pyſzny, iák z tryumfalnym wozem urodzenia ſwego wyieźdza, choćby czáſem fortunę na taczki zabrał. A owo iák na kole bez oſi, tak na urodzeniu bez cnoty pewny wywrot do piekła. A kiedy ieſzcze trzećie koło kto przyprawi, o którym *Sap. 4. Inconſtantia concupiſcentie tranſvertit ſenſum*. A Lyranus czyta: *Vertigo & rota concupiſcentie hominem in orbem girat, & rotat*, gotowy zawrot w głowie, to tam nie może byđz dobry powoz, gdzie nie máſz *Aurigam virtutum prudentiam*. Temie kołkami nie tak Máxi-minus Tyran, iáko ſam ſzátan zaiácháć chciał na S. Dzięwicę Kátarzynę. Naprzod namow łagodnych, wyſokiego urodzenia Ceſarſkiego *rotam nativitatís* wyprowadził, a potym nieczyſtego

affektu swego *vertiginem concupiscentiae*, wsiadaj Katarzyno; i tryumfuj. Aż ona rzecze zły to powoz, *discedite maledicti in ignem aeternum*. Więc inny powoz tyran kołodziecy wybudował, że wszystkich kátowni brzytwami, szyszałami, i wszystka ostrością okowany, to takim kołem Katarzyno poiedziecz! Rzecze Panna iák kiedyś Tertulian, w swoim Apologetyku; *Hic est habitus victoria nostra! haec palmata vestis! tali curru triumphamus*. Nie tak prędko skoczka do tańca, iák o ochotnie do tego koła Katarzyną skoczyła, á przywłaszczywszy go sobie, Cherubinem się pokazała, *et alia rota penes Cherub*, iák *rotam nativitatis*, tak też i tę machinę tyránii pokruszyła, i pokazała mądrością swoją, że ona tymi kołami mądrze rzadziła, mowiac sobie że, te światowe kołowroty próżno głowę kręca, i coś pochodzą ná Polskie Herby o których Páprocki, iedno koło Piaśń, Kołodziecy; koło krolowskie, drugie Szlacheckie *Oseria* zwane, á trzecie w Mázowszu Herb nazywany *Swist, poiwist*. Ná toć te koła wychodzą swistackie, nieśtateczne, z których szyje łamać trzeba, *Discedite in ignem aeternum*.

PUNKT W T O R Y.

Katarzyna nad wszytkich Doktorow mędrsza.

WYszedł okrutny Máxyminus przeciwko niewinney Dziewicy uczone koło Pogáńskich Filozofow ósmdzieśiat, w óśmnaście lat niewinna Cesarzowną tak wiele oppugnatorów i sapientow Pogáńskich miała! przecię 1. Reg 12. Goliath, choć *bellator ab adolescentia sua*; męszczyną niewidáney statury i potencji, nie ze wszytkim Izraelem, ále z iednym tylo najmocniejszy Káwalerem chciał poiedynkować, *descendat mecum ad singulare certamen*. Moyzesz z Aáronem dwoch tylo ádwersarzow mieli. Ale ná ten uczony poiedynek cała frángła sapientow Pogáńskich bátalia, á do tego z stáremi i mądremi siwcami, młodzieńsierika Panną wojnę stoczyła, wszystkie Filozofie i Teologie Akadémie ná tę wojnę wysłały. Mądrość w Piśmnie *et inspi-*
cientibus

plentibus locuta eſt, ale tu dyſputować trzebá, i páſować ſię we wſzytkich náukách; z ták wiela Doktorow, w rzemieſle ſwoim ćwiczonych. Stánelá ná plácu koncertácyi publicznych, i trzebá by ſię zádziwić było, *quæ eſt iſta quæ procedit?* Nie ſamá ták stánelá, ale wſzyrká áſſyſtencya Cherubinow, i madroſci Boſkicy, *quæſi acies caſtrorum*, — Ná tę ſcenę wyſypało ſię Niebo, i ſwiát przednieyſzy, i ſtála ſię Kátárzyná *ſpectaculum mundo & Angelis*. W pierwſzey potyczce iák kiedys Judyth Holóferneſa, pierwſzym impetem zwyciężyła, głowy i rozum ſapientom ſwiátá, odebrawſzy; że przyznać musieli że nie mogli odpowiedzieć *ſapientia & ſcientia ejus*. A iák kiedys w Koſciele we dwunáſtu lat Chryſtuſa, Doktorowie Jerozolimſcy wzięwſzy w uczone koło, *ſtupēbant ſuper reſponſis ejus*. A Rupertus mowi: *ſtupidi facti ſunt*. Ták Kátárzyná owych lwow óſmdziesięt w oſly obrociła, á z oſlow báránkami Chryſtuſowemi uczyniła. Ciężko było náwrócić Saulá w Gámálielowey Akadémii wyćwiczonego nie mógł go przedyſputować Szczepan S. A zaſ Kátárzyná, owych ćwiczonych Mędrcom, w ſak wſadziła. To Kátárzyná mędrſza nád wſzytkie madroſci, ſwego czáſu ſwiátá, máło to ná nię, i Ewángeliczne pięć madroſci w pięciu Pánnách zwyciężyła. Jákie też ták Imioná miály te *quinę prudentes?* przydać im tytuł *Cornelius à Lapide, quinę vocales*, á z Greckiego S. Eſtem te Imioná kładzie: pierwsza ſię zwála Agia, druga Egia; trzecia, Igia, czwarta Ogia, óſtátnia Ugia, co ſię wſzytko tłumáczy zbytni rozum, nie ták madre były, iákó przemadrzále, i ták Agia názbyt, nie tylo w lámpie ſwoiey, ale i w głowie oleiu miála, że kompánia ſwoię głupia uczyniła, wiedziála że były *fatue*, á czemuż ich rozumu nie náuczyla? ták to ieſt nie madra madroſć, nie Sálomonowá *ſapientia, quam ſine invidia communico*. Ták bydź madrym, żeby káżdego w blazny poſtrzyć, i to to ieſt *ſapientia bujus mundi, ſtultitia apud DEUM*, zdáć ſię ſobie cóś nád innych. Druga Egia, ſknera iákiegoſ corká, ná przyſzłe ſię rzeczy wzbyt ogladáciaca, *Nè fortè non ſufficiat nobis & vobis*, z ktorey pſendoprudencyi wypádlá nieludzkóſć, Jnieużytoſć, Ták madroſtká wſzytkim

Pánom szkátuły zámyka, szpizárnice i siodoły przed iásmużnámi żebrzacych mizerakow tárásnie, *ne fortè non sufficiat nobis*. Nie iest to madrość, ále iákaś opinia, ktora się sadowi ná tym *fortè*, podobno będzie, álbo nie będzie. Trzecia lgia, Pseudo-polityczna Ráyczanká, *Ite potius ad vendentes, & emite vobis*. Tu żebrza ó olecy, á one im rádza, *quod peto da Caji, non peto consilium*, w złym rázie nie rátować przyiaćielá, wyfiglować się rácyámi, odesłać do kogo innego, nie zárátować gdy możesz, *hec est forma pseudoprudentie*, mowi S. Efrem. A Ogia, tá gorzsa mędrochá, dáć rádę przewrotná, i stanowi Pánienkiemu szkodliwá, *media nocte ite potius ad vendentes*, po nocách się Pánom włoczyć, i tógować, gdzie iezeli *se non periculum virginitati, saltem calumnia poterat esse castitati*. iáko S. Efrem. Wprawić ich ábo w niebespieczeństwo czystości, ábo w zle u ludzi suspicye, to nie iest madrość, ále przewrotność! Náostátku Ugia, w óstátnim przypadku niczym nie rátować przyiaćielá, powróciły się z oleiem prostaczki i koláca, *Domine aperi nobis*, były wewnątrz z Oblubiencem ówé mędrochy, żadná instáncyi do Oblubienicá nie wniosła, żadná zá nimi słoweczká nie rzeklá, to to iest nie ludzkie glupstwo. Jákie się kompárować może z temi mędrkámi Kátáryzná náyędrsza, ktora przy wielkiey náuce, áni Filozofow pokonfundowálá. Ná przyszłe rzeczy ogladájac się, ich do przyszłych, to iest do zbáwienia náprowadziłá, rádę dobra, to iest chrzest S. dáłá, od márności swiátá, i niebespieczeństwa potępienia odwiódłá, náostátku klękawszy ná modlitwę, Oblubienicá swego ták im przediednáłá, że im korony wieczne z Niebá zprowadziłá. Toć Kátáryzná mędrsza nád te mędrochy, A iákoż nie miáłá byđz wyfoka sapientka? kiedy iá z młodu, (iák trádycye icy życia pisza) *Sedes sapientia*, Naysw: samá Pánná w wszytkiey náuce Chrześciáńskiej wyćwiczyłá, á w lat dwánaście *cum Increata Sapientia*, z Synem swoim zaslubiłá! Ah! Kátáryzná mędrsza nád wszytkie madrości.

Konclu-

Konkluzya z Medytacya.

S Adżili się zawsze zacni ludzie na *monumenta posthuma*. W Egipcie który był między Krolewstwami najmędrszy, nieofzaczającym kosztem, madrym zwłaszcza ludziom, wystawiali *mauzolea*. Tak, że mało było sto millionow złotych na ieden grob wysypać. Tak czynia i teraz w Chinach, (iako z Konfucyuszem Filozofa, i innych Historyi mamy) że cokolwiek substancyi ma Syn pozostawia, to wszystko *superstitione*, czy też *pietate erga parentes*, wysypują na ich *Mauzolea*. Taki i w Izraelu było. Miasto *Cariatiatim* na to naznaczone, aby tam po pogrzebach Abrahama, Izáaka, Jakoba, i innych Prorokow, z znacznym kosztem *monumenta* wystawiano: gdzie Faryzeuszowie pobiwszy Prorokow, *edificabant sepulchra Prophetarum*, i P. BOG sam Świętym swoim znacznie-sze czynił pogrzeby, iako między innemi Moyzeszowi, którego ciało złożył na gorze Synai, i sam go tam pogrzebł. Z tym prawodawcą Izraela równa dał chwałę S. Katarzynie. Bo że widział Zakonodawcy madrego wielkie przymioty w Katarzynie; toż uczcił grob iey chwałą. Moyzesz ludowi Bożemu dał prawa, i niemi go co raz reformował, a Katarzyna madrość Pogańska zwyciężywszy, nie tylko Cesarzowa ze wszystkiemi adhaerentami i Paniami całego Orientu, ale też i całe woysko z Porfiryuszem Chrystusowym prawom zholdowała, Godza obok leżeć z Moyzeszem. Biedę miał (iak pisze S. Apostoł) Moyzesz po śmierci oddać tana, bo o niego była alterkacya między S. Michałem i Lucyperem, *Cum altercaretur Micháel cum Diabolo, de corpore Moysē*, ale do tey madrey Dziewicy nie śmiał i szatan przystąpić, gdy na tymże miejscu Aniołowie Ss. S. iey Ciało, nie pochowali, ale wszystkiej Religii Chrześcijańskiej na uczciwość nieskazytelności Ciała, *in summitate Montis Synai* postawili, wysoko, i daleko od nas Polakow ta Święta od Aniołow złożona, nas przecię nie zapomniała. Bo za czasu Zygmunta III. pobożnego Pana, który ze wszad Relikwie Ss. Bożkich zabierał, znalazł się Polski Czerniec, albo Zakonnik S. Bazylego, który z nabożeństwa na tamtym miejscu

mieyscu mieszkaiać, z instynktu Boskiego tey Świętey w całości Ciała zostaiący, rękę prawa upiłował, a potym *Inquisitory* tam posławszy, doświadczył prawdy, a tę Rękę z specjalnego ku Zakonowi naszemu affektu, oddał w Krakowie do S. Barbary, gdzie do tych czas doznamy szczególnych iey protekcyi. Podnies tę rękę cała, nieskorumpowana niewinnego Dziewiśwa znak nieomylny, można i mądra Panno! Dobądź miecza twego Herbownego, który nie tak krew, iak mleko z szyi twoiey wyprowadził, na nieprzyjaciela Krolewstwa tego. Ktoraś kołowroty światowe, i naystraszniejszy tyranie Máxymina pogruchołała.

Uspokoy wszystkie wykrety i obroty Krolewstwa
naszego. A M E N.

K A Z A N I E NA DZIEN S. ANDRZEJA.

*Vidit JESUS duos Fratres, Simonem qui vocatur Petrus, & Andre-
am Fratrem ejus, mittentes rete in
mare, (erant autem Piscatores) & ait illis: Venite post me,
& faciam vos fieri Piscatores hominum. Matth. 4.*

U Martwił P. JEZUS nas Katolików w postach naszych, że
nam Rybołówow od swego rzemiosła, i sieci odmowił.
Gdyby był Rzeźnikow od iatek odwiódł, toby do postów
Ss., suchotnice nasze impet większy zabrały, a mybysmy
w umartwic-

w umartwieniach naszych postnych większa prowizya, i ochłode,
w abstynencyach Kátolickich mieli. Ze Máteuszá i Zácheuszá
z celnictwá zawała! Wársztát to był niebezpieczny zbáwieniu.
Ze Mágdálenę z zántuzá, Łotrá powolał z palá Krzyżowego, to
śluszna: *Non veni, vocare justos, sed peccatores.* Ale rybitwow od
swoicy odciągnąć szárzy! rzecz mi się zda przeciwna innym in-
tencyom Syná Bożego. Wokácy Rybakow zda się bydz święta;
ktora się i Niebu podobála: *Simile est Regnum Calorum sagena
missa in mare, & ex omni genere piscium congreganti. Matth. 13.*
Aniołowie Ss. są rybakámi: *Exibunt Angeli, &c.* I w Niebie
przed tronem widział S Jan *mare vitreum simile crystallo*, w kto-
rym BOG pátrzy ná rybki swoje, i niemi się cieszy. A tu ná
ziemi niewody swoje rozposćiera, iák widział Dáwid *Psal. 140.*
Cadent in retia tua peccatores. Zawałána była bo cudowna
przy Jerozollmie sadzawká, *piscina probatica* doświadczona, w
ktorey Anioł cudowny łowił choroby ludzkie, i niedostátki. A
ná coż od tego odwodzić rzemieślá tak wielkich Apostołów?
Erant enim Piscatores. Prawdá, że i czárt też jest rybakiem, *Sa-
than tetendit retia*, widział ich tyle S. Mákóry włóczkow, ile pod
czas rosy ná trawach czasem bywa páięczyny. Nie jest BOGU
owo rybołówstwo przyjemne, ktore i w wielkie Święto beble w
wodzie! Kromer stráśzna rzecz pisze: *In loco amplo dum sit pi-
scatio hyberna glacie in Majori Polonia die Festo, extractum est mon-
strum horrendum: caprino capite, & in speciem ignis, ardentibus ocu-
lis, quod diffugientibus cunctis, sub glaciem se demisit, & horribilem
sonitum edidit, afflavitq; piscatores fadu ulceribus.* Táka piskácy
dni święte gwałcaca, samemu piekłu połow! Jákoż i insze łowy,
nigdy się nie nádawały w Uroczystości Kátolickie. Woiewodá
Podláski, Włodek, wywabił Dánielowiczá wielkiego Senátorá, Go-
ściá u siebie, w Naysw: Pánni Święto, ná łowy. Podpadł zwierz
pod Włódká, i zrzuciwszy go z koniá, obrociwszy się w Akteoná,
w siećciách go uwikłał, iák, że go prawie ná śmierć chlopi
ubili. Zá moich czasow uwarował P. BOG tegoż nieszczęścia
wielkiego Márszałká Litewskiego Kniáziá Dulskiego, w dzień

Wniebowzięcia Najsław: Panny, dąli mu znać Łowcy jego, że pod Pałac jego podszedł zwierzę iakiś niewidany, porwał się od stołu, ale pobożna Marszałkowa Jśnie Oświeconych *primo voto* Mátka, przytrzymała go duchownemi racyami, wypądzi Łowcy, i gromadną psiarnią, obracali zwierzę, który, raz liśa, drugi raz wilk, inszemi razy pomieszane się pokazywało *Monstrum*, a charty zmordowawszy raz, drugi, i trzeci, w bliska trzcinę na bagną wpadłszy, tego tylko żałował głosem ludzkim, że sam Marszałek na łowy w Święto nie wyjechał. Tychże czasów naszych w Święto Uroczyste polujących, tak BOG pokarał, że za swoje rekreacye karki połamali, iako się stało z wielkim naszym żalem w Domu Jąbłonowskim. Nie od rybołówstwa odwabia P. JEZUS, ale na lepszy połow przenosi Apostołów dzisiejszych. Chrystus ma połow swój podobny owemu, który jest w Piskaryi, gdzie perły łowia, które się zowią *Uniones*. O drogaż to Piskarya dziśie yża Chrystusowa! *binum unione piscatus est Christus*. mowi Chrysolog. Janą z Jakubem, Jędrzeią z Piotrem zachwycił Chrystus domatni swoicy. Zacny to połow! a tym samym dziwny, że te ulowione rybki, w rybaki swe obrocił, *Faciam vos Piscatores, non mutavit officium, mutavit artificium*. mowi tenże. Dziwne to mocy Boskiey *artificium*, prostemi rybołowami, Państwą, Krolewstwą, i swiaty łowić! A tá była funkcyja, i przedziwna S. Jędrzeią w rzemieśle tym exekucya; że Apostolskim Rybołowem, równa z Piotrem fortuna swiat cały ulowił. Co żeby dowiodł: W Pierwszym Punkcie: *Swiat łowi z škoda swoia i cudza.* W 2. Punkcie: *Jędrzey S. ulowił BOG/V ziemię i Niebo.* Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Swiat łowi z škoda swoia i cudza.

Tak się byli zągęścili Rybołowowie w Babilonii, że Prorok Hábakuk *Cap. 1.* o Nábuchonozorze powiada, że śicci za Bogow czcił. *Immolavit;*

Immolavit sagena sua, & sacrificavit. (Hieronym S.) *Immolavit De-*
certi sua, id est Semiramidis Matri, quam Syri, fabulantur in piscem
esse conversam, putabantq. eam esse hamum fortune. Gładka to Sy-
 rená, wiele fortuny obiecowála, á gdy sieci ná nie jedwabne i
 złote zápuszczał, rwála, i rybakow topiła. Ey rybacy! nie dufay-
 cie nadobnym Syrenom, samemi was uwikłáa ámorámi! iák
 owá: *Irretiui illum sermonibus multi.* Prov. 7. Była u nas uro-
 dziwa Monárchini Wendá, o ktorey wiecie, iáko wiele Káwalc-
 row z bliskich Monárchow nádzieie oszukála! kto ná taka łowi
 wendę, ryby będa, álbo nie będa. Pomieniony Nábuchodonozor,
Expandit sagenam suam, & congregavit omnia in rete suum, &c. in-
terficere Gentes non parcat. I podobne były te łowy, Piškáryi
 Krolá Czeskiego, ktory polápuwszy rebellizántow, poszedł z nie-
 mi łowić ryby. Ciesza się z połowu, áż on do swych rzeczę:
Quod ego faciam piscibus, vos rebellibus. Weźmie szczupaká, i pla-
 táć go pocznie? toż czynili z Panámi Czeskiemi káci i oprawcy.
 Drugiego ná rožen, á káci ná pal wbiáli, okonie i inne delikátne
 ryby, ná rosty do pieczenia destynował, á oprawcy téż exekucya
 nád Xiazętámi czynili. I nie przestał tey tyránnii, áż wszytek
 Senat wygubił. Otoż łowy światowey i okrutney mánieri! Po-
 mieniony text: *Expendit sagenam suam, Cornelius* czyta: *Expendit*
dolos & technas suas, & congregavit omnia in rete suum. Więcej
 ziemie niż wody mamy Polacy; bo nam Pórt kiedyś Zamorski,
Kandyberium názwany, ná Euxynie Turczyn odebrał, Tákci świat
 łowi dudkow! Nápadł Izáiasz Prorok C. 9. áż Rybitwowie sing-
 ca się, i tak oká w sieciách ich, iáko ich oczy zálane. płoczą
 siatki swoje, we łzách swoich: *Marebunt Piscatores, & lugebunt*
omnes mittentes in flumen hamum, extendentes rete, super faciem
aquarum, & marcescent. Znać się nárobili, iák owi w Ewángelii:
Laborantes, nil capimus. Tákciec potrzeby łowow światowych.
 Pišce Kádłubek, że Krol Ruski, *Curiosus piscator hamo Sylveos pi-*
scēs predebat, cum illi adesse Boleslaum Chobri cum exercitu affertur,
ille absiciens hamum, ait: ejus sumus hamo intercepti qui Sylveos
prendere non didicit. Ták świat łowi! á kto inszy iego praca wy-

biera. Cześtował Krolá Zborowski w ogrodzie swoim nád sadzawką, w ktorey uráione miał sieci, ná ostentácyá dostátkow swoich zbierájącym z stołu pułmiski i tálerze, rzucáć w sadzawkę kazał, áż w nocy ow połow wykrádli drabowie, ten pożytek swy wolnych łowow. Apostołowie smęca się nád robota swoia, *Nil capimus*, áż im Chrystus każe: *Mittite in dextrum latus*. Przyczyná niepożytku, że nieprawnie łowili.

Glossa czyta: *Marebit ambitio, avaritia marcescet*, gdzie kumulce ámbicya z chćiwości ciągnie, tám krom żalu i szkody, nie będzie, choćby Tymoteusz złote siatki ná fortunę zalożył. Choćby z Károlem V. ná Wielorybá z okrętowych lin nárobił sieci, zerwie iá to nieszczęście! Krol Angielski Angierdus złapał *anagrum marinum*, ktorego ugłaskawszy, okiełznał, i ná nim po brzegu iędził; áż gdy ów koń morski, troché się od brzegu oddalił, poszedł z iędźcem swoim ná doł. Olendrowie obaczyli ná morzu cóś, nákształt insulki, ná ktorey konchy perłoweý máćice lśniły się, otoczyli siećtami, áż gdy to przyciągná, *nil, nisi spuma erant maris*, tenći pożytek má prac swoich *avaritia*. Doznał tego Gustavus Szwedzki, wyłowiwszy, wšytkę práwie fortunę w Páństwach nášzych, gdy náładowáne złotem i srebrém, kleynotami stárożytnemi Polskimi, okręty ná morze przepráwiał, z nienacká przypadáca ząwieruchá wšytko to potopiłá. I teraz, nie nágrodziły się te łowy, i zdzierstwá fortun nášzych, iedná Pułtáwska przegrána, we krwi swoieý potopiłá wšytkie zdzierstwá náše. A ieszcze nie ráki žal, że nieprzyjácielská chćiwość, tráćí fortuny náše, ále ten smutek większy: *Marebunt piscatores terra*, że w tych zámieszáních, fortun prywatnych szukáiac, i swoje, i publiczne topiá! Trzebáby renowowác w Polšce práwo Grecýi *Piscator Civis non sit*, bo teraz názbýt Rybakow, *qui in turbido piscantur*, á máia ten pożytek, ktory Xiażę Korecki, i Kálinowski, zdrádziwšy Hetmáná Zolkiewskiego z Hospodárem Wołoskim Grácyánem, gdy z obozu z sprzętami Páńskimi przez rzekę błotnistá się puścili; sami potonęli; áż ználazšy ciáło Xieśná Korecka, do rodzoneý sweý Zolkiewskieý piše, iákby Meżá pocho-

pochowaci respons odebrali; poniewaz sam chcac i Woytko zdradzaiac utonal, pochowac go w sieci. Takci Pseudopolityczni Rybitwowie, *expandunt dolos & technas suas*, a w nichze samych uwiklani, i zycie, i fortune, i slawe, day BOZE, zeby nie dusze uwiklana gubia. Opuścić tego na tym miejscu nie mogę, com widział na pewnym miejscu. Sniło się, że w pewney sadzawce ryby się na ryby zaiadły, tak, że sobie ogony pougryzały! Przyszedłem nad owę sadzawkę *casu*, i znalazłem, na iawie co przez sen było. A krewia zboczona wodą, niebezpieeliwym prognostykiem zawziętości między sobą przednich Famiłii, i nieustaiacych do tych czas niezgod, Prorokiem była. Na toć wychodza światowe piskarye.

PUNKT W T O R Y.

Jędrzey S. ułowił BOGV ziemię i Niebo.

Wielka nam szkodę Europeyskiej Tartaryi, a podobno i starych Sarmatów Apostoł Jędrzey S. uczynił, gdy w Galijskim morzu siatki swe zatopił. Przydałyby się te święte Relikwie Chrześciaństwu, aby Lewiatana Tureckiego z tak wielką potencją następnicego, iednym kumulcem od Wenecyi, drugim od Dunaju ogarnęły, a tybys Święty Rybołowie Tymoteuszom Chrześciańskim nągarniał do matni. Ale te sieci musiały ustępować wielkiemu niewodowi rozpiętemu na Krzyżu Chrystusowi. Rozłożył szeroko dwa kumulce na Krzyżu Chrystus, i sprawdziło się co u Psalmisty obiecał: *Ponam in mari manum ejus, & in fluminibus dexteram ejus*. S. Cypryan to tłumaczy, że iednym skrzydłem stary Zakon, drugim Poganstwo zaganiac, matnia swoia zagarnął! *Par erat ut manus ejus extenderentur, & hac quidem veterem populum, illa gentiles attraheret, & ambos conjungeret, juxta illud: Cum exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum*. O dalby to BOG! aby ad annulum Piscatoris, wszystkie wpadły: *Cadent in retiacula tua peccatores*. Gdy Wicleff i Hus do Czech wniesli herezya, nązwana jest *piscis putridi*, luboć już

obrzydlivością swoią, te dyfferencye pogniłe po części się Chrześcijaństwu obmierzili, przecież i tych, trzebáby ielźce zágárnąć do sieci Piotrowych. Dwa skrzydła Chrześcijańskiego niewodu, Piotr i Jędrzey, obádwa ziemskie Pánstwa Katolickiey Wierze zágárnęli, Piotr Rzym, á S. Jędrzey Krym. Co Prorokini Anná obiecowała: *Domini sunt cardines terra, & posuit super eos orbem.* To się sprawdziło o tych dwóch Apostołách, że ná nich Chrystus ufundował Zachodnie i Wschodowe Kościoły. Astrologowie *duos polos* náznaczą, *Artricum, & Antartricum*, ná których się iák ná zawiáfach wielkich całe Niebo obraca, to słuszniey trzebá tym Apostołom przyznąć, że i zimne i gorace Pánstwa kicruia i rzadza. Te są dwa *Solstitia*, które pomiarkowały *Cursum Cali & terra.* Nie darmo S. Piotrá Uroczystość *propè Solstitium Aestivale*, á zaś S. Jędrzeia *propè hyemale*, Kościół Boży położył. Ci dwáy, iák dwiemá rękámi Braterskiemi trzymáją Kościół Boży, i już nie zazdrościmy baykom Atlántá, i Alcidá, *Frater, ne desere Fratrem.* Ta tylko między nimi dyfferencya, że Piotr Europę, i inſze Kráie pozyskał P. JEZUSOWI, á zaś Jędrzey S. samego Piotrá był Apostólem. Wszak *Ioann. 1.* przyprowadził go do Chrystusa, *Invenit hic primum fratrem suum Simonem, & dixit ei: invenimus Messiam & adduxit eum ad JESUM.* Tenći to ieſt ten Apostół, który przed Piotrem, i przed śmiercią iego zásiadł w Niebie Apostolskie krzeſło, nie wiſzac ná Krzyżu, ále niby ſiedzac: *Sedebitis & vos super sedes judicantes, &c.* S. Piotr kilká godzin, S. Jędrzey dwa dni całe przykuty do Krzyża dłużej ná nim ćierpiał, z niewymowną radością swoią. I tak z Brátem swoim, tym Krzyżem ukontentowani obádwa *crucifixi.* Niewiem co się Boſtreńſowi dowćipnemu Doktorowi nie podobáło: *In Apostolica pſicatione non eſt opus retibus.* A czymże Apostołowie ſowić máia? ſtáry Męczennik Cyprian, Krzyż Chryſtuſow zá wędę, zá robaczká Ciáło Chryſtuſowe imáguie, *Lignum Crucis eſt hamus, eſca ille vermiculus: Ego vermis & non homo. Hamus latens Deitas, rapuit mors Corpus JESU, non ſentiens hamum. Divinitatē, devoravit, ſed haſit, & extracta de profundo abſor-*

pta eſt

pta est mors in victoria. Poszła Duszą Chrystusową, *descendit ad inferos*, w głębia przepąściła, i ztamtąd wywlekła wszystkie dusze! to pierwszy pożytek połowu jego! A drugi nákształt połowu Károla V. który záwoiowawszy Krolewstwá Zamorskie, gdy niezmiernego złapał wielorybá, názwány iest: *piscator Regnorum, & monstrorum*, że Gádytáńskiemu Portowi przeszkadzájące to *monstrum* ułowił. Ták Chrystus: *Cepit piscator noster grandem Leviatan*, samego czártá. A my drobne rybki, ták iák owe u Ezo-pá skaczemy, i płasamy, gdy wielkiego szczupaká ułowiono, *Captus est qui nos capiebat, hamo tenetur, qui nos tenebat.* Tać wéda Acháia, i wszystkie grube Tártárye ułowił Chrystusowi Jędrzey S. Zadnego Apostoła i Męczenniká ták iásna śmierć nie była, iákó tego Świętego. Chrystus ná gorze Tabor, Niebo sobie zrobił, *replenduit facies ejus sicut sol*, &c. obłok iásny otaborował całą górę, ále przed śmiercią swojá! A zás tego Świętego wszystkie ognie Niebieskie otoczyły ná Krzyżu w koło, i zdáło się, że Luminarze z Niebá zwabione do Apostoła, światłością go swojá otaborowały. Kromi tego cokolwiek dusz niewinnych przez wiekow kilká, i teraz w Tártáryi wielkiej (bo pisza, że się tam znáyduia S. Jędrzeja Chrześcíanie) cokolwiek mowie, poszło do Niebá wszystko zysk, połow szczęśliwy Niebá i ziemie S. Jędrzeja.

Konkluzya z Medytacya.

Relictis retibus, secuti sunt eum. Námiéniony wyżej *Boastrensis* Doktor, *in Apostolica piscatione non opus est retibus.* Prawdá, że chćiwie fortuná, náfze chćci do złorey siećci nęćci. Ztad S. Páweł, *Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli.* Wpadáia chćwi ludzie i plátáia się niewywikłanemi pokusami czártowskiemi. A zás z drugiey strony iedwabne siatki stáwia ciáło. *Prov. 27. Irretit eum sermonibus multis, & blanditijs protraxit eum.* łowi dudkow Wenus, i iedwabnemi wíkle siećciá ni. Dopieroż świat zástáwia swoje połowy, ktoremi, honory, sławę, i fortuny nápedza do chćwiyich ánimuszow Dla
tego

tego in *Apostolica piscatione non opus est retibus*. Strzedz się takich siatek trzeba, *relictis retibus secuti sunt eum*. Niektorzyć niby Apostolscy ludzie porzucali te siatki, ale na to mieysce zastawiali wienćierze, i i wiersze. Odeydzcie od swiatá niby, zostawuie substancya iák wienćierz, który się połowem nápełni, co raz go znowu wybiera, i nie zostawia swiatu, ale zostawiaia. Porzucili dziś Apostołowie nie tylko rybołowska fortunę, nie tylko morskie bąty i okręćiki, ale i sieć; i nád to ieszcze, iák S. Grzegorz: *Multum S. Andreas dimisit, quando etiam desideria habendi dereliquit*. Tákci trzeba zá BOGLEM biecć, nie tylko grzechy i swiat, ale i instrumentá swiatowości porzucić. Ják 3. Reg. 19. Eliaż woła od plugá Elizeusza: *Statim relictis bobus curre post eum*. Podobála się cnotá Eliażowi, ale nie ze wszystkim, kazał mu woły zabić: *tulit par bovm, & machavit illud, & in aratro bovm coxit carnes*. Czy nie miał Elizeusz czym inszym utrąktować Eliaża? moglić plugu nie pśować, á inszych drew ná kuchnia záżyć! ale Eliaż ták sobie dyszkurował: Wroći się Elizeusz uprzykrzy mu się plug Zakonny, poydź ná zad do kożice swoiey, niech on i rádło spali, i woły pozabiia. *Quia ita recedere decebat ab eis, tanquam nunquam rediturus ad statum eorum*. Bywaliać tácy Jákobkowie, którzy Oycá, Dom, i substancya porzucalia, *Egredere de domo tua, & de cognatione tua*, ale utęsknieni, ná zad się wracalia. Bywalia Lotowe żony, co Sodome porzucalia przecięż się co raz na nią ogladalia. Porzuci kto kosterstwo, ale kostki i kárty schowa: zárzecze się piánicá gorzałki, i trunkow innych, ale puzderko w kacie woła nań, *bibe ad me*. Zrad mowi S. Chryzostom: Nie dość ná tym, modestya skromności, zakryć dworne oczy, nie dość zpętać nogi, więcey coś trzeba uczynić, trzeba i gorżace oczy i nogi, iák instrumentá swey, woli odciąć i odrzucić. Więcey coś uczynił Jędrzey S nád Elizeusza, i nád S. Mateusza, oni przecię porzuciwszy swiat, sprawili bankiery, tamten Eliażowi, ten Chrystusowi, Jędrzey lubo mogli marynarskie bąty, i niewody poprzedać, i Apostołow ubankietować, wrzucił w morze sieć, i na nie nie spoyrzał, *relictis retibus*.

Bo miał

Bo miał inšzy niewod, którym ten S. Rybołow uwikłany, i po-
ciągniony: Co mówię pociągniony? sam biegł do niego, od sieci
swych odszedł nogami, ale do Krzyżowego niewodu i rękami i
nogami, *Expansis manibus à longè currebat.* O dziwne iego affe-
kta ku Krzyżowi *S O bona Crux diu desiderata, &c.* Przypadł do
Krzyża, i nie tak w miodzie mucha, nie tak w magneście żelazo,
iako on w Krzyżu, zmordowany *astutus*, iako na miękkim łożu
spoczał; *doponinolebat, donec abdormiret in Domino.* Cożes tam
śłodkiego uczuł? Chrystus przed śmiercią: *Cepit pavere, tadere,*
ten z weselem, Chrystus trzy godziny na Krzyżu, ow dwa dni
z wesołością wiśiał. Wszytka ta postaremu twoja sprawa, miły
zawsze, ale naymilszy na Krzyżu Chryste! Krzyż przedtym był
ciężki, ale iako ow *tenuissimus ligni vermiculus*, to drzewo otoczył,
iuz każdemu lekkie. Jak *taxus*, iadowite drzewo, gdy go prze-
drelnia, truciźny nie ma, Krzyż iako owe wody u Proroka gorzkie,
ale gdy w nie Elizenś wrzucił drewno, wszytkie osłodniały.
Krzyż przedtym iako okręt bez masztu, bez żagla, bez styru, ale
gdy miaśto masztu Ciało Chrystusowe na nim zawisło, miła iest
żegluga wszytkim Świętym, iako S Andrzejowi: *Accipe me ab*
hominibus, & redde me Magistro meo, ut per te me recipiat, qui per
te me redemit. Tak w tych sieciach Krzyżowych uwikłany Jędrzey,
wielki połow z dusza swoia, Niebu oddał. Amen.

K A Z A N I E

Ná Uroczystość S. FRANCISZKA XAWIERA,
Indyjskiego Apostoła.

Signa autem eos, qui crediderint, sequentur. Marci 16.

GDyby mi doroczny Patronowi Woiewodztw Wielkopolskich
i Miasta Poznańskiego, dziś sprawiać przyszło tryumf, mu-
Uuu śiałbym

śiałbym zebrać wszystkie Afrykańskie dzwiny, i dziwactwa natu-
 rury. Wszystkie Ameryki *monstra*, i niewidziane w Europie chi-
 mery, zwoiowane Pogańskich Bogów *simulacra*, Cesarzów, Kro-
 łów, i Dynastów, albo Potentatów podziemnych maiestaty. Nie-
 widanej dzikości zwierza, teraz ułaskane. A naostatku, za-
 posagami chimerycznych Bożków, samo piekło podziemne w
 tamtych krajach, przez wiele wicków panujące, prowadziłbym
 w tryumfie przed zwyciężskim wozem tryumfującego Apostoła
 Indyjskiego. Miał tryumf kiedyś *Africanus Scipio*, nad inne zna-
 czniejszy, kiedy *devictarum Nationum* obrazy, Królów zwycię-
 żonych w złotych iarzmach zaprzężonych, bogate spoliały, i *ra-
 ritates* nieoszacowane prowadził, a dopiero przed wozem swoim
 Bogów, *simulacra Gentium*, pokrępowanych nieść kazał. Na-
 większybym się i wspanialszy widok zdobył, gdybym to na scenę
 wydał, co niezwyciężona ręka i cudotworna Xawiera S. we trzech
 świata częściach dokazała. Uczynił S. Cudotworco Herkule-
 owym bajkom kredyt, gdyś tak wiele dziwów natury, cudami
 swemi zwoiował, nieprzebyte Oceany, morskie *monstra*, aerya-
 lanteczna, cudaczne, a drapieżne ptactwa, ludzi w gorących kra-
 jach dwojako podziemnych, lasy, Satyrów, i nieludzkich ludzi,
 i bestye w twarzach człowieczych, musiałyby mi na tryumf, swoje
 istnieć dziwactwa; a naostatku samo piekło, na rozkaz Cudo-
 tworcy tego, tak wiele umarłych moca jego wskrzeszonych, wy-
 prowadziłby mi musiało: *Captivam duxit captivitatem*, że gdyby
 wszyscy się stawili od niego wskrzeszeni umarli, liczaby miał
 asystencya tryumfu swego wielki, Cudotworca. Coż w innych
 tryumfach Potentatów, takie *raritates* przodem chodzą, i kalwa-
 ką czynią. Ale u S. Apostoła Indyjskiego, cnoty, czoło,
 a cuda odwod, *signa autem sequuntur*. Po sławnej Narodowi
 naszemu nad Krzyżakami Jagellonia wielkiego wygrancy, chciał
 ten Pan wieść do Krakowa, prowadzić przed sobą kilkana-
 ście tysięcy Kiryśników zabranych, bo sto tysięcy zmowionych
 na Polskę Niemców, na placu padło. Chciał odebrane Cho-
 ragwie, tak wielu nacyi, i spoliały prezentować, toż dopiero
związanych

Związanych Commendant ow Krzyżackich, i inne złapane Xia.
żęta prowadzić *sub iugo*, i ich skarby nieprzeliczone prezento-
wać Polakom, aż wyiedzie przeciwko niemu Zbigniew Oleśni-
cki Bistup Krakówski, i stanać każe wszytkiey apparenceyi, a do
Krola rzecze: Nie tak Chrześciance tryumfuia: Poganska to iest
i dumna pompa, pamiętay zwycięzco, że w tey twoiey batalii,
de Celo dimicatum est, należyć wprzod nayspokorniey P. BOGU
to zwycięstwo przyznawać, a te ostentacye, w kat zarzuć.
Uczynił tak Krol pobożny i bozo z Kleparzą na Tum Krakówski
zafszedłszy, nie Gwardyami Kawaleryi otoczony, ale assystencya
Kaplanska i Zakonna, P. BOGU swemu w rok po wiktoryi w
dzień Rozesłancow, oddał dziękczynienie, ktore do tych czas
odprawuujemy co rocznie. Zgadza się z tym wielkim Insulatem,
że w tryumfach Chrześcianskich cnoty i pobożności prym brać
powinny. A zaś insze dziwy odwod tylko trzymać; *Signa au-
tem sequuntur*. O nieszczęśliważ to apparenceya! gdzie assysten-
cyi wiele, a cnoty pász: affront czyni cności, kto świeckości i
dziwom światá prym dać. Dla tego u S. Apostoła Indyjskiego
Xawiera, za się wszytkie cudá, i dziwy: *Signa autem sequuntur*.
pobożność Apostolska, nigdy niewychwalone cnoty heroiczne,
te front trzymáia. Czego żebym dowiodł:

W Pierwszym Punkcie: Cudacy są, ktorzy na froncie
pobożności Świętych Bożych cuda stawiaia.

W Wtórym Punkcie: Cud Cudow światobliwość Fran-
ciszka S. Xawiera.

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Cudacy to nie cudowni, ktorzy dziwa i cuda na czele kłada:

Nie iest to w Theologii S. gruntowna konsekwencya: ten cudá
czyni: Ergo Święty. Wszechmocności to Bożey attri-
but komunikowany, ale nie światobliwości charakterystyká, *DEI*

Unus

potens

potentem manum adorat, non virtutem, qui prodigia celebrat. S. Ephr.
Et in sceleratis didicimus, quaedam patuisse admiranda. Miał Moy-
 zesz cudotworny Antagonistów swoich, *Exod. 7.* Co Moyzesz cu-
 do uczynił, to Czárnoksiężnicy wypadli z cudactwami, czytając
 ten Rozdział w Piśmie Bożym. I Chrystus powiedział: *Surgens*
Pseudopropheta, i takie przed sadem ostatnim czynić będą znaki,
 że się niemi wierni Boży gorszyć będą. *Apoc. 7.* pokazała się
 niewiasta, która na czele miała napis, *in fronte mysterium*, ktoby
 tam tajemnicom na pozor nie wierzył: aż dojrzał S. Jan orlim
 okiem: *et ecce Meretrix!* a w ręku iey kielich krwi pełny, i wszyt-
 kiej obrzydliwości. O nie dobrze to będzie, *Luc. 21* gdy
 wprzód *erunt signa in sole, et luna, et stellis, &c.* cudá iákies na
 Niebie dziać się będą! a tu *virtutes Calorum moriebuntur*, czy
 mocy, czy cnoty, Niech godne, na pozor, rugować będą. Wszyskim
 dwunastu Apostołom dał P. JEZUS władza do cudow i wygá-
 niania z opętanych szátanow, i Judasz szczycił się tym, *etiam de-*
maniam okediunt nobis, a postaremu Ewángelia o nim powiada: *Post-*
huc sellam patris, introivit in eum Sathanas, a po Polsku tłumaczyć
 sam ziadł diabła. Zaczął w Hiszpanii Nowennę Xiadz ieden,
 ufundowawszy się na tym: *Petrus et Joannes ascendebant ad bo-*
ram orationis: nonam, i zgromadzał lud wielki, który inne Nabor-
 zeństwa miał w postpozycyi, aż potym uciec musiał ze śromoty,
 z ktorego zázártował Pinto Ramires Soc. JESU. *Incepit à nona,*
qua inchoatur, mirabilia, et tandem Sextam legit, quia defecit, et
non pervenit ad Completarium. Ták z Węgier do nas przyszlá
Heretia Flagellantium, ktorzy w Prócessyách swoich krwáwo się
 biczowali, a w nocy upiiáli, gwałćili, rábowáli, (pisze Długos),
 Pop ieden Ruski wskrzesił cudá, i omamienia, gdy go wzięto na
 inkwizycyá, powiedział: że iest Dziwak z Cudnowá, (Kochowski).
 Przyszli do P. JEZUSA niby pobożni ludzie, i prosza o cudá, a
 on im odpowiedział: *genimina viperarum.* I przed Herodem za-
 dnego niechciał uczynić znaku. U Izáiasza *Cap. 7.* wyciągano
 po Achásie: *Pete tibi signum à Domino, &c.* odpowiedział: *Non*
petam, neq. tentabo Dominum. S. Jan był i wielki, *Non surrexit*
major:

major Joanne Baptista, á przecież cudow nie czynił. Bazyli, Grzegorz, niechcieli przyiać tey władzy od BOGA. Ludwik S. Franciszki Krol, i pátrzać niechciał ná Hostya w Dzieciatko publicznie przy Mszy S. przemieniona. Cudá nic to nie sa, tylko okázya admiracyi i podziwienienia wielkiego. Więc, gdy Apostołowie Páńscy pátrzyli, ná *admirabilem ascensionem*, Chrystusa nášzego, z Niebá zeszli dwáy Mężowie, ktorzy ich o to strofowali: *Viri Galilei, quid admiramini aspicientes in Calum*, dziwować się Cudom Bożym, á o światobliwość niedbáć, nie jest to doskonałość Chrześciańska! Gdy Wielkopolacy (pisze Długos) Cudzoziemskich Świętych dawáli imioná ná Chrzcie S. Biskup jeden nabożny do S. Dyonizyusza Areopagity, kładł ná nich Imię *Dionysiu*, ktorego oni imioná wymowić nie mogac, zwáli wszystkich Dziwiszámi. Jużesmy się tey erudycyi náuczyl, á przecież wiele tu Dziwoszw mamy, á máło Świętych. Jest podobóstkiem Exorcystow, á postáremu ták wiele opętanych. Nie jest to doświadczony znak światobliwości, dziwáctwá, i cudáctwá czynić. A my pospolicie jesteśmy tym rzeczom Dziwoszámi, nie pátrzac ná cnotę obłądniká iákiego i zwodce, ále ná błędliwe relacye głupiego ludu, i bábskich wieści. Nie dawnych czasow w Sandomirskim Powiecie ziawił się iákiś Antoni cudá niby, czyniacy Láik, á lud polpolity do siebie wabiacy, i ludzacy, náuczaiac, że Kápláni nie máia tey mocy, co on, ledwo ten tumult cudácki, usmierzył terráźniejszy Xiawe I. M. Biskup Krakowski Kázimierz Łubieński, toż się stało, i pod Piotrkowem, gáźcie kompanie wielkie: z procesyámi do głupiego Pásterza Grzeská, chodzili, i táń cuda zmysláli. Wierze tu Cudom: y Cudáctwu, gdy, cnoty katolickiey brakuie. A fundámentalnego nábozeństwa niemaż. Przetoż: niedobrze sadza, ktorzy tylko w żywotách Świętych, cuda same uważaiá, á heroicznych cnot ich, i przykładow widzieć niechca, nietylko modę życia ich ná siebie zabierac. Gdybym iá miał uważac same cudá S. Franciszka Xawiera *populari iudicio*, trzeba by go ledwo nie nád wszystkich Świętych wynieść Cudotworcow, lecz go z tego kánonizowac, nie będąc wolę to powiedzieć.

K A Z A N I E P U N K T W T O R Y.

Cud Cudow Światobliwość S. Franciszka Xawiera.

Dwie zawołane w Piśmie Bożym łaski Moyzesza i Aarona: Moyzeszowa frogo cudowna nad wszystkimi panowała groźno Elementy: miewała powietrze, piorunowemi burzami: zarażała pestylencyą komorami, muchami, z których i na ludziach, i na bydłe morowe wrzody, zabijające pokazały się. Czyniła, i na wszystkich wodach okrutne dziwá gdy albo w żaby, albo w krew wszystkie rzeki y źródła obracała, y nad to jeszcze Czerwone morze okuszyła i ogniem woiowała pałac Egypt, i suszac, tak, że listká ienego na drzewach; i trawki iedney náłakach i polach niezoftawiła zieloney. Dopieroż Ziemię z gruntu zstrzęśła, i niezoftawiła żyjacego bydłęcia. To cudowny regiment nád wszystkie żelazne berła potężniejszy! Zás Aaronowa łaská ze Káplánska pobożniejsza, ten tylko cud uczyniła, że zakwitła we wszystkie ozdoby, i frukty wydała. Uwodziła mię dworná kuryozya, gdzie się też te łaski obrocily, a zwłaszcza Moyzeszowa, i nie mogłem się, doczytać w Piśmie Bożym, gdzie się tá cudotworność obrocila. zginęły potencye sił przedziwnych: bo P. Bog, (iáko uczony Máltonatus ma adwersya:) zażyie instrumentow potencyi swojej ná złych ludzi, apotym *Confringit arma & scuta comburit igni.* Mamy zás o Aáronowey łásce, że ia P. Bog kazał schować *in sanctuario suo*, i rowno leżała w Arce Pánskiej z práwami Bożemi, która też łaskę BOG bárdziey ákceptował samí konkludycie. Cudá ná stronę Moyzeszowe, Aáronowá pobożność Káplánska prym trzyma, i honor, i ákceptacya od P. BOGA. A tu mi dopiero z iedney strony cudá S. Fránciszka Xáwierá, z drugiey strony przedziwna światobliwość iego stawa, obiedwie święte, tu moc Boża, tu pobożność Boża! tu przy władzy cudotworney, niesłycháne po Apostołách dziwá! tu zás przy światości Boskiej wszystkie pobożności, doskonałości! co tu bárdziey słymować? Dwie Siostrze były służebnice Chrystusowe Mártá i Mágdalená, *Martba sollicita circa plurima*, á Mágdalená siedziała tylko

tylko przy nogach Chrystusowych, która też większa Święta! decydował Chrystus: *Maria optimam partem elegit*. Ale Marta tak pracowita, tak choyna przeciwko Chrystusowi, tak opatrna, i wszystkim się wysługuiaca! A Magdaleną siedzi sobie spokojnie u nog Chrystusowych, a przecie *optimam partem elegit*. W tych dwóch osobach reprezentuję sobie opiekę i cudotworność wygadziaca niedostatkom, i ułomnościom, i potrzebom ludzkim; a z drugiej strony nabożeństwo i szczerę ziednoczenie z BOGIEM swoim S. Xawerego. Wielki znak stał się na Niebie, gdy otoczona Luminarzami, ukoronowana gwiazdami, Miesiącem trzewiki swoje ozdobiła, zawołana *in Apocalypsi* Dusza. To cud Nieba, ale u mnie większy, *Circumamicta sole*, a gdyby jeszcze słońce samo wybuchło z serca, to większy cud. Wielka to rzecz była w Xawierze, że tak wiele gwiazdek zabrał do Wiary S. pochrzczonych dzieci, tak wiele Krolewstw, *et solem Regnorum*, na ornament Kościoła Bożego pozabierał. Ale u mnie większy cud jest, że z serca Xawiera rozpalonego miłością Bożą, słońca same pożarem ustawicznym wypadały: tak, że i rozrywać pierśi trzeba było, dla refrygeracyi tak świętey pogorzeli. Tak wiele razy podniesiony na obłoki, otoczony słońcem pokazywał się. Ale to większy cud, że ustawicznym gorzał ogniem, iż musiał wołać: *Satis est Domine, satis est!* Zasłużyli iak w Piśmie Bożym Pentapol, na ogień Sodomskie. Cud to wielki! gdy z Nieba deszcz ogniisty lał się. Toż się stało w Indyi, gdy Sancyanow Apostatyczne Miasto wyrzuciło wżytkę Religii za mury swoje, wracając się do Pogaństwa. Stał żarliwy Eliaż Xawier, i sprowadził z Nieba ogień, który pożarł i Miasto i Obywatelów. To cud Eliażow, ale gdy i sam miłością Bożą zapalony, i innych ożiebłych zapalał, to większy! Przez wiele czasów lampy woda nalanę gorzały przy grobie jego, i teraz jeszcze iedną! To dziw, przeciwko naturze! Ale w sercu jego nieugaszony pożar, w jego aktach wyrażony, który i przez sen wybuchał, za każdym odetchnieniem, *DEUS ego amo te*. Gdy ciało jego święte trzy razy wapnem niegaszonym posypane, do Miasta prze-

dniego

dniego Máláká názwanego przywieziono, zágásił i ógień pánu-
 iace, i powietrze ogniste, to cud! Ale gdy raz przez sen zápa-
 lálá krew niewinna imáginácyá, krwia się i przez sen oblał, to
 niewinności nienaruszoney cnotá! okowy z Chrześciáńskich
 ięncow daleko oddalony łamał, to cud! á siebie samego powro-
 tkami w ciało wroślemi, tak krępował, że ledwo zá modlitwa
 S. Ignacego i innych Oycow rozpukły się, to cnotá martyfiká-
 cyi! S. Piotr przecię nąwiedził świekrę swoię choruiacá *magnis
 febris*, i Páná JEZUSA do niey zaprowadził, który iá cudownie
 uzdrowił. Xáwier nie minal żadnego po tak wielu Prowincy-
 ách domu, áby nie uzdrowił przedziwnie niebezpiecznie choru-
 iacych, to cudá! A gdy miał Oyczyty Dom Xáwier, nie dáleko
 będąc, usłyszał, że tám trochę chorzeli krewni iego, minal ich,
 i nie wstąpił, to cnotá! Zarázonych trucizna uzdrawia, iádami
 pádálcowemi zmorzonych leczy, smoki iádowite, bestye zázárté,
 i iad ich niszczy, to cudá! Ale to nigdy nieopisana heroiczna
 cnotá, wzdrygálá się ná to i iego nátura i nászá! widzac zkáncé-
 cówánego, i zropiálého nędzniká, usta niewinne do wrzodu iego
 przyłożył, i ropę wysál; to heroiczna! Ták cudownym zaczął
 byđ Dáwid, że w Izráelu nád niego, iák ná dziw ieden náture
 pátrzano: iákó sam o sobie pisze: *Psal. 70. Tanquam prodigium
 factus sum multis, & tu adjutor fortis.* Cud to był swiátá Dáwid:
 naprzód w potędze swoiey, gdy ieszcze Pastuszkciem będąc, roz-
 rywał lwy, i niedźwiedzie *1. Reg. 17 Veniebat leo vel ursus, &
 persequabar eos, & apprehendebam mentum eorum, & suffocabam in-
 terficiendam eos, nam leonem, & ursum interfeci ego servus tuus.*
 Dopieroż ieszcze cudowniejsze dzieło, gdy owę zbroyná wieża,
 máły wyrostek obálił *Erit igitur & Philistaeus hic incircumcisus,
 quasi unus ex eis*, i dálze życie iego mogło się názwać *Mirabilia
 Mundi*, Záwoiował Tyránnow, poodbierał Krolewstwá, ziedno-
 czył Izráel, sławá potencyi iego i odwagi, wszystkich okolicznych
 Potentatow pokonfundowálá siły i sercá. To cudá Dáwidowe,
Prodigium factus sum multis, ále te potencyi Bożey przyznáie, &
tu adjutor fortis. A zás gdy pod Betleem miał bátálá z nieprzy-
 iácielem

iaścielem potężnym, a spracowany pragnął pożywku i ochłody, *Quis mihi det aquam de cisterna Bethleem?* przebili się przez szki nieprzyjacielskie, *tres sortes in Israël:* przynieśli w kufsu zmordowanemu Królowi pożądaný posiłek, a on, serdeczna odwaga, i czcía Boska wzruszony: *Immolavit Domino*, i wylał wodę owę, na który heroizm patrząc S. Bazyli, i Efrem, tak rzekli: *In aliis actionibus David prodigium factus est multis, in hoc actu, prodigium omnibus, terra, & celo. Ibi feras & Tyrannos, hic vicit seipsum.* w inszych okazyach dziwować się mocy Dáwidowej trzeba, ale nad tym odważnym wstrzemięźliwości aktem, wżytkim się zadumieć. Tak ja mówię o przedziwnych dziełach Apostoła Indyjskiego, tygrysy dzikie, lamparty okrutne, wieloryby straszne, i inne *marina monstra*, słowem jednym ugłaskać, *prodigium factum multis.* Ale naturę z Antecessorów swoich, światowa i wyniosła, ukorzyć? to *prodigium omnibus.* Pytania się Teologowie, co to jest w rzeczy *miraculum?* i mówią jedni: *natura immutatio*, tak w Kanie Galiilejskiej pierwej cud pokazał Chrystus; gdy naturę wody, obrocił w naturę winą. Uczynił to i nie raz Franciszek, gdy dla potrzeby pragnących Marynarzów morską wodę, w kánary kryniczne obracał! proste wody dla chorych, i w wino i w olej: *Eduxit de petra aquam, oleumq. de saxo durissimo.* Niechciał P. JEZUS popisować się przed czarciem, gdy rzekł: *Die ut lapides panes fiant.* A cudowny Franciszek, tak wiele razy karmienie dla zgłodniałego Chrześcijaństwa obracał w chleb, i piasek morski w makę pszeniczną, tak przemieniał natury! Ale te większe *miracula*, gdy naturę ze kiwi Xiążcecy, i kognacyi Królow, bystra, gdy appetyt do najwyższych honorów, i promocyi, Kolligatów swoich wzgardziwszy, naturalne owe do światła, i światowości affekty, obrocił w inną naturę, najwyższej doskonałości, gdy ten, który cudownym chlebem karmił innych, sam, grubym się zasiłał sucharem: który kánarámi innych posilał; sam na prośley wodzie, żołcia albo piosłunem, zaprawioncy, umarzał w sobie pragnienia swoje: A gdy mu ludzkie komunięgeracye, do pożywku naturalnego ofiarowały, pokarm iaki deli-

kátny, álbo nápoj, *immolabat Domino*, niekosztowawszy tego, choruiacym odsyłał: to cud naturę odmieniający Xáwierá! Cudowny w życiu swoim P. JEZUS, przecię Kościół Boży w Niebowzięciu iego, coś cudowniejszego przypisać: *per admirabilem Ascensionem tuam*, modlać się, wysoko wylećiać, niość się do Niebá. Latał i tak Xáwier, gdy nowym Chrześcianom Kommuńie Święte rozdawał: onći klęczał, ále go ná powietrze Aniołowie w obłokách podnošili! Z mieyscá na mieysce: o kilká set mil wemgnieniu oká zanošili! A co dziwniejsza, ná kilku się mieyscách rázema replikował, będąc iedney godziny, i ná okrętach, wojuiących z Pogánstwem Luzytanow, i ná ladzie, modlącym się w Kościele. Latał po powietrzu, i irodze wysoko, gdy podniesiony áż w Niebo, zábierał przyszłych rzeczy wiadomości, serc ludzkich skrytości przenikać, że mógł mówić z Psalmistą: *Mirabili facta est scientia tua in me*. Wiedział w Indyj, co się w Europie działo, z támtęgo swiátá do nášęgo przelátuiac, wykoko latał, to *Mirabilia*, ále to *admirabilis*! gdy bywszy Nuncyuszem Apostolskim *cum potestate à latere*, Biskupowi Goánskiemu upadł do nog, i swoje władza, iego iurisdikcyi, i woli poddał. A do S. Ignácego, Oycá i Fundatorá swęgo, nie ináczey pišował, tylko (iák sam piše) klęzcac, i iego imię w Litániách pod czas náwałności morskich wspomináac. Co też przyjemniejsza Chrystusowi, czy nášce poćiechy? czy, nędze i kłopoty? toć wiem, że Aniołowie cieszą się, z płáczu pokutuiących, *Gaudium est Angelis super uno peccatore penitentiam agente*, á, dopieroż *Regi Angelorum super innocente attrito, & afflicto*, mówi S. Efrem. Jest do tych czas w Zamku Xáwieráskim cudowny Krucyfiks, który, gdy S. Fránciszek co przeciwnęgo cierpiał w Indyách, z áwizce się krwáwo poćił ná čiele, ále wesoly był ná twárzy. Podobno był smutny, gdy Meżá Apostolskiego, Krolowie támteczni, iák Półá Europejskiego, z pompa i appárencyá przyjmowali, gdy tak oczywište oczom Pogánáskim wystáwiał dziwá, ále w ten czas był wesoly ná twárzy Chrystus, lubo w čiele miał kompássyá nád náywymienitszym członkiem swoim, gdy iego Apostól, tak wiele, ále

niewinnie.

niewinnie cierpiał. Toć czuiał Xawier przed utrapieniami nigdy się nie umykał, przed cudami uciekał, bo tak częste wskrzeszania umarłych, nigdy sobie, tylko Dzieciom, swoim Catechumenom przyznawał, i przez ich ręce dając im albo Koronkę, albo Krucyfix, ustawiczne cudą czynił. Gdy zaś poćiechami go Niebieskimi w pracach jego P. JEZUS posilał, wołał do niego: *Satis est Domine satis est!* a gdy prześladowanie następowało, wołał: *Amplius Domine, amplius!* Záchorował śmiertelnie na Wyspie *Santyanum*, Opiekun wszystkich, od wszystkich opuszczony, to cud! przedtym dawniej, który czartów wyganiał, i ich bałwany obalał, z dopuszczenia Bożego w Kościołku S. Tomaszá, od nichże frodze ubity, do Najsów: Mátki Bożey o rátunek wołał: *MARIA opitulare!* a duszę swoię Apostolska nie máiac nikogo przytomnego krom Chrystusa, Najsów: Pánny, i Aniołów Ss. w ręce iego oddał. Tyśiacby párálelli w życiu iego uczynić cudami iego, i áktami pobożności, z których to się pokázanie, że Xawier, Cud światobliwości náw wszystkie cudá.

Konkluzya z Medytacya.

A Postołom swoim obiecał Chrystus: *Linguis loquentur novis;* a Kościół Boży przyznáie to Xawierowi, *illico variarum Gentium difficillimis linguis Urvinus instructus apparuit.* A náwet, iednym ięzykiem każac, od różnych Narodów *in suo idiomate* był zrozumiany. Gdyby tyle ięzyków ná pochwałę dziś było S. Apostoła, ile on ięzykami gadał, nie wystarczyłyby Pánegirykom iego! Ciesza się podziemne kraie; *audivimus enim loquentem magnalia Dei linguis nostris,* więcey niżli dwiema set Narodom, do zrozumienia opowiadał słowo Boże. A co mówię do Narodów, słyszały go i słuchały skały, lásy, które, ná rozkazanie iego z mieysc się przenosiły, albo nádprzyrodzone skutki czyniły, bestye dzikie, nieuglaskáne ptástwo, ryby morskie zbiegały się ná głos i Kazanie iego, i ow rák tak cudowny: gdy Xawier wrzucił Káráwákę w morze burzace się, ná rozkaz iego, dáleko bárdzo przyniosł

mu do brzegu Krucyfix. Kazał P. BOG Moyzeſzowi, *Loquimini ad petram, & ipsa dabit vobis aquas*; oni watpili, ale Xawier nie watpliwie roſkazywał, a bardziej do twárdſzych nád opoki ludzi. Aaron wymawiał ſię gadac do Faraóna, bo było *induratum cor Pharaonis*, a Xawier miał też Chreſciciániná lednego Duruſa niezbożnego, ná ktorego gdy krzyknał: *O Dure, Dure peccasti!* zaráz ſię ow kámién we łzy roztoczył. A drugi twárdſzy ieſzcze Luzytan, gdy go poprąwić ſłowami nie mógł, do bliſkiego poſzedł láſu, i tak ſię chłoftac żeláznemi láncuſzkámi poczał, że go i loſkotem dyſcyplin, i krwia ſwoia zmięczył. P. BOGA náſzego w Niebie áſſyſtencya ieſt, *ex omnibus Tribubus & linguis*. Xawier teraz w Niebie chwali BOGA więcej niż dwiemá ſty Narodów ięzykámi. Przyznawam naywymownieyſzą Rhetorykę, S. Apoſtołowi, tylko ſię też ſpytam, ieżeli też on umiał ięzyk Polſki? a czemu nie! Pod czas pierwſzych Szwedów Ludowiká Krolowa, wyſłała do Rzymu i Florencyi s. p. Pſtrokońſkiego, Biſkupa Kámiénieckiego, z tey okazyi, że tam znalazła ſię Mátká uboga z Synaczkim ſwoim do Obrázu S. Xawerego nabożna, do ktorego niewinne dziećię w ten czas poſyłała, gdy go poſilić czym nie miała. A S. Ociec, zaráz owemu dziećięciu, álbo ſniadanie, álbo podwieczorek zgotował, i cukrámi i fruktow ſpecialámi kontentował, wdało ſię w więkſzą konfidencya z rozmawiającym z ſobá Xawierem dziećię, tak, że ná wſzelkie pytania trudnych, i przyſzłych rzeczy, był ten chłopiec *oraculum*. Do niego tedy przyiáchał Pſtrokońſki, i pytał, ieżeli też Szwedzi uſtapią z Polſki? S. Xawery dał te ſłowá ná kártce po Polſku: *Jeſt w Polſce ſátan wielki, poyde tam, i wypędz go. Dictum, factum*, bo zaráz potencya Szwedzka łamac Czárniecki poczał. Zna ięzyk náſz etidortworcá ſwiatá całego, tylko czemu teraz nie rozumie bied oſtátnich ſtrátowanego Narodu náſzego? ledwo ieſt który Obraz w Koſciółkach náſzych, i innych, któryby nie był ochotny ná próſby wołájących do ſiebie. Ey S. całego ſwiátá Pielgrzymie! przybadź teraz do Kroleſtwá náſzego, a cudownorna láſka twoia wypadź tyle ſzátánów, ile ieſt nieprzyiációł náſzych. Amen.

KAZA,

K A Z A N I E

Na Uroczystość S. BARBARY.

*Dormitaverunt omnes & dormie-
runt. Matth. 25.*

WYperswadować sobie nie mogłem, aby między temi Ewangelicznemi Dziewicami, S. naszą Barbárą w komput wchodziła. Naprzód, te Ewangeliczne Panny z lampami przysły, (á BOG to wie, czy nie z owemi, które za baniami, tokáyskim kolorem nálanemi stoia,) á ieżeli z Kościelnemi, to te *Uestales?* Ewangeliczne Zakryftyanki! Ale Barbára S. Prezbiterká, *Divina Sacerdos*, z Kielichem i Naysw: Sákrámentem, i z wieża, iák z Ciborium. Druga, ná Gody zwołáne, *mediá nocte clamor*, te mędrochy weszły i przed pozostałą kompánią drzwi zámaknęły. Ah nie polityká, áh gruby bárbarizm! W Herbownym S. Barbáry Káosztelu, *nemini clausa janua*, troie drzwi wykowála w swoiey wieży. Trzecia, Córki to były nieboszczyká sknery, siostry wędzigrószá, oszczędne, *ne fortè non sufficiat nobis & vobis*. Rádczyny, gdy ich nie potrzebá, *ite potiùs ad vendentes*. Politycznicysza naszą S. Barbárą, obfituiaca Pánná, lubo przy ubogich Jezuítách *Domus Professæ, & abundantia in turribus tuis*, táć to iest Chlebowawczyňa! która nikomu Anielskiego chleba nie záluic. Ma szpizárnia ná ostátnie wiátyki, w rękú swoich. To to iest *triclinium Ss. Trinitatis*, bo do Refektarzá swego przez trzy okná wyprowadzone, samę Troycę S. zprowadziwszy, pásie Chlebem Boskim *Celites convivat*. Czwarta dyfferencya, że Ewangeliczne grássantki, do domu swego nie powróciły, bo też trąfić náзад nie mogły! Woláia, *Domine, Domine aperi nobis*, á

Www3

do swoj

do swojej fortki nie trąfily! Bo trzeba wiedzieć, że każdy stan, ma swoją fortkę do Niebá specyálna. Kápłani *per auream portam, ad sancta Sanctorum* wchodzą. Męczennicy *per triumphalem*, kochający BOGA, *per flamineam*, żonatym, szeroko otworzyła się *via appia*. *Omnis status habet suam portam, quae dicitur speciosa*. mowi Bernard, i inni, wszystkich stanów ludzie mają swoje bramy! Otoż te zablądziły znąć i poszły náprzykład do Práńckiey fortki, a tu krzykną: *Clausus est janua*, nie tu damy wáśzà drogá! *Clausus est janua*, tu klauzura. Idąc dalej i napadną na tor Kawalerski, *Domine, Domine aperi nobis!* a czemu nie wołać było, *Domina, Domina aperi nobis*, wszak tam i były rowiennice ich, i sama Oblubienica! Ale pocźciwi Kawalerowie krzyknęli, *nescio vos*. Otoż te błędne owce poblądziły, w nocy, i lampy im pogasły, *lampades nostra deficiunt*, nie miał ich kto z latárnia przyprowadzić, *mediá nocte lampy im pogasły!* Ale S. Barbara wiedząc wszystkich stanów drogę: przewodnica i mánuduktorka Niebieska ma w ręku swoich *Pharum*, albo latárnia, i nie da nikomu zblądzić. Inne Panny ośpałe iakoś, *dormitaverunt omnes & dormierunt*. Barbara S. czuie, gdzie się śmiertelna gromnica zapala; Jest to ta strażnica nad konającemi, *Non dormitabit, neq; dormiet quae custodit Israël*. A gdzież w ten czas była gdy inne zasnęły? Ja sobie imaginuję z S. Bernardem, że z Oblubieńcem swoim, na dyspozycyi Kongregata swego, náprzykład B. Kostki, albo Salmerona, albo Salazara, gdzie sprowadziła Oblubienca P. JEZUSA, i Najsł: Pannę. A gdy usłyszała *dormitaverunt omnes & dormierunt*, według S. Hilaryusza: *dormitaverunt langvoribus, & dormierunt somno mortis*. skoczyła do Oblubienca swego, i zaprosiła na ten akt ostatni, *Prastolabantur Dominum bona Virgines, ut in Christi pectore, reclinatum illud, Mane nobiscum Domine, haberent*. mowi S. Bernard. Nie umarły te Dziewice Ewángeliczne, bo miały Excytatoikę na straży, *obviaverunt Sponso & Sponsa*, ale tylko zasnęły. Z czego mi musza wypaść dwie propozycye:
W Pierwszym Punkcie: *Sen śmáczny śmierć niewinna Kongrega-
tion S. Barbary.*

W Wtorem Punkcie: S. Barbara ocuci każdego we
śnie śmiertelnym.

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Sen śmaczny śmierć niewinna Kongregatow S. Barbary.

PRzećcie: nązbyt niedyskretny śmierć poláiał:

- Bez respektu ná wszelákíe stany

Z młokosami Bráći stárych: z kmicími, Pány,

Bez bráku z prostemi guniámi, szárlaty,

Z páláecámi rolnicze, porównáá cháty.

A moim zdániem káždego się stanu i kondycyi ludziom, polá-
tycznie ákkomoduiac w modzie, i kroiu, i stroiu, z káždym się
stanem modno zgadza. Obaczy ná Máiestácie Monárche, to
się *ex opposito* ná kátáfkowym tronie rozposćiera, *Ceras avorum*
ná gromnice przeláwszy; Oyczyśc: kleynoty: Rodowite Herby;
w Epitáfách pogrzebowych nayrzetelnicy wydáie: Ztad się Pá-
zentelátka i Kolligátka nayzacnięsza pokázuie: Zoczy Káwá-
lerá w boiu; to się zaráz ten do sáydu, do strzáł, do grotu bierze,
ktorym; álbo w serce godzi, álbo do symbolicznego wieczności
piersćienią goni. Nápadnieli ná uczonego, to ten mol śmiertel-
ny do Księgi, á prawnym ludziom státut swoy pokázuie, *Statutum*
est hominibus semel mori. Naydzieli też owych, ktorych náturá
do kadzieli stworzyłá, to tá párká do owego kołowrotku bieży
w ktorym przecina *fila viventium*. Do ogrodniák z rydlem, do
zegármistrzá z klepsýdra; do oraczá z kosa i sierpem się zawnie-
á ná co on nigdy nie orał, oná zeźnie. Między iednák tak
licznemi śmierci instrumentámi; nie doyrzałem iednego ślusar-
skiego instrumentu; to jest wytrychá, álbo kluczá. I nie dziw;
bo go iey odebrano: *Ego habeo claves mortis & inferni. Apoc. 1.*
To to kiedy śmierć klucznica byłá; prawdá, że zda się śmierć
mieć klucze! Umarze náprzykład lákomy sknerá, co kiedy ma-
dác dla.

dąć dla BOGA, i Oyczyzny w szkatule, niemasz! aż ledwo duszą z gardła: w skarbcach i lămuzách, i szkatulách pełno, a to gdzie było? śmierć otworzyła! śmierć pokazała to! co zataś răsowała chciwość, i skąpstwo! aż iaki taki chudy pácholek in-
 teressant, puściznę porwawszy, do honorow drogę sobie otwiera,
 spytaj go, kto mu *templum honoris* odemknął? śmierć nieboszczy-
 ká sknery. *Ego habeo claves mortis*. Otworzy ona *sepulchra dealba-
 ta*, Hipokryzye, światobliwości postura i obluda oczy ludzkie ma-
 miace, i pokaże, co pod modestyą układna za złości były! Umrze-
 też zaraiony w uboſtwie Alexy S. ktorego w Celli Zakonney
 zamkniętego świat nie widział, aż tego światobliwość cudami,
 tego zbrodnie nieſława, śmierć otwiera! kryćcie się z sekretnymi
excessami, i cnotami iák chcecie, Śmierć, śmierć klucze nosi,
Ego habeo claves mortis. od czego? mądry Seneká powiada, od
 rozumu, *Mors est recta rationis janua*. Tu iáko tłumaczyć?
 Tráfi się owo list cyframi piſany, dayże go najlepszemu Czytel-
 nikowi? odpowie: do tego *anigma* kluczá nie mam; to też tak
 nápiſał Páweł Apostoł list, *Neq̃ molles, neq̃ fornicarii, neq̃ adul-
 teri, possidebunt Regnum DEI!* Dádza to do uwagi Ćieleśnemu
 Epikurowi, cy! cyfra to u niego! *anigma* to, i Xięże wymyſły!
 niechże ieno śmierć przyidzie, aż ów co ná Zakonne száty zyzem
 pátrzał, w Hábićie S. umierać, śluby czyſtości, gdy iuż grzecz-
 nie może, czynić, nieprzyjaćiołom odpuszczać prágnić! Zkad
 rozum? zkad piſmá tak trudnego wyrozumienie? śmierć od Piſmá
 S. klucze przynioſlá: *Ego habeo claves mortis*. Przecięć się spy-
 táć godzi, kto ten instrument śmierci odebrał, i temu łotrowi:
Mors noſtris aeterna latro, Dies Domini sicut fur, te kradzieżne wy-
 trychy, którym najpotężniejsze puſzczáia niry, wízał! Co skryt-
 szego nád terce ludzkie? a przecię ztamtad bez kluczá śmierć
 Duſzę kradnie, *Cor ultimum moriens*. Dobra to ná oſtrożność
 náſzę uwagá! Ja ná kweſtya odpowiadam: Śmierć z kluczámi
 chodziła, poki Świętych w otchłániách i w zakrytych ponikách
 i więzieniách, za ſwym zamkiem ślepym Oycow duſze chowála.
 Ale gay Chryſtus *velles ferreos*, ſtalowe zapory połamal klámki
 śmierci,

śmierci, pokruszył? i klucze też odebrał: *Ego vivens qui fui mortuus, ego habeo claves mortis*. Bo rzecz była niegodna, aby owe drogie deposita; *pretiosa mors Sanctorum*, i pod naturalnym śmierci kluczem były. Do dziśieyszey materyi, to Piśmo S. kieruiac, tak sobie imáguie. Gdy iákie Miásto, álbo fortecá Potentatowi iákiemu chce hołdować, klucze mu od bram swoich *cum solennitatibus* oddawác zwykła. To też to tak! zawięty ná ludzki naród Tyran ow, dośiadszy koniá iásnokościstego, *vide equum, pallidum, & qui super eum nomen illi Mors*. Srogie woysko: nieprzeliczone szyki nieszczęścia, frásunkow, przypadkow, kłopotow, zdrad, mizeryi, głód, wojnę, morowe powietrze, stárość, rozliczne pulki zebráwszy, pod iáka taką fortece spodciągnie, áttákuie, trupami oblęze, prochem śmiertelnym okurzy, málígnámi i goraczkámi zápalil tak śátálneho szturm wytrzymác nie mogac, trupem tey Teránce do nog padáiac, klucze oddáia! Czy Koronne Miásta, i ich Herbowne brámy tego śmierci insultu nie doznáły? pozábiiá káminice, powygániá do kuczek rzepnych, á odebráwszy Kástele, po rynkách, wieżách belluárdách wywiáiac trabiá, *Mors equo pulsata pede pauperum tabernas Regumq; turres*. Stoy Tyránko! nie ná káżdą nácieray wieża, Herbowna Bárbáry S. Bramá, nie boy się min twoich! Tu najmocniejszy przed śmiercią *asylum*! Ná który instrument w rękuley zostáiacy przyznać káždy musi *Ego habeo claves mortis*. Bo czemu *Ecclesia* Sákrámenta Ss, *claves* zowie? ztąd mowiemy, *sub jicio clavibus Ecclesia*, to iest poddawam się. Sákrámentá *Sacramentalia* w Kongregácyach, S. Bárbáry, tak wiele Odpustow, że ledwo śámego Piotrá S. kluczow, tá Pánná nie trzymá. *Emilius* Rzymiánin, przed Fráncuzámi *Capitolium* Rzymskiego broniac, *panes jaculatus ab arce* nieprzyiácielá odpędził. A tá odważna Heroiná iáko Chlebem Sákrámentálnym nieprzyiáciol nászych odpędzić nie ma? W Monárchii Hiszpáńskiey (pisze *Massenius*) Służárczyk iednen przez odważne ákcye ná wielkie się honory w zbiwszy, gdy Monársze swemu fortece iedną od nieprzyiácielá odebrał zazdrośny ieden Káwáler, [chcac iego tknąć urodzenie

przy Kroliu, którym kluczem tak mocnego (rzecze) Zamku do-
stał. On dobywszy zboczającego krwawie nieprzyjacielską mieczą,
odpowiedział: *Hac clavus artem Regi meo aperuit*. Herbowny
miecz a krwawą świętą Heroiny naszej, czy mlekiem niewinnym
zachartowany, jest to klucz Męczeńskiej śmierci, *Ego habeo claves
mortis*. odebrała tyranickiej śmierci klucze Amazónką naszą, już
tu nie służy przysłowie *Mors intrat per fenestras*, bo do swego
Kasztelu trzy okienką zrobiwszy, dawcę życia, całą Troję S.
zaprosiła. Do tego Oratorium przystępując Kongregacyi, insul-
tow się złej śmierci nie boia, i mogą sobie przy do konaniu wy-
cia swego smaczno zasnąć. *Iob. 3.* Przeklina kogoś Balaat Su-
chites: *Calcei super eum quasi Rex interitus. Septuaginta* czytając:
teneat eum necessitas. Co przeczytawszy, dziwowałem się czę-
mu Łacinnicy śmierć *necessitate* zowią? ztąd ow wierszyk:
Aequa lege, necessitas, insignes sortitur et imos. Śmierć a potrzeba,
to jedno. Bo frodze wiele śmierć potrzebuie! Drugi przez całe
życie nie wypotrzuie, co na pogrzebłożyć musi! na Dokto-
row, na trunnę, katarfalki, całuny processie, exequie, wigilie,
grubąrzę i grob, na *funeralia*, i anniwersarze, świece gromniczne,
na stypy obiady, *mors necessitas*. Nie dziwujcie się, że stąrzy
ludzie różnych wygod potrzebują, śmierć im w oczy zagłada,
Mors necessitas. Nie masz potrzebniejszego pachołka iak śmierć
obżarta, nienasycona, niczym się nątkić nie może. Niech kto
iak chce świat sobie imáguie: iak sobie máluię *orbem*, to jest,
álbo stoł, álbo tálerz okragły u ktorego ziedney strony *tempus
edax rerum*, z drugiey śmierć zásiadzy; żra, i pożera wszystko,
a woła: *amplius necessitas*. Wzmę przed się wysuszonych, wy-
nędznionych, upalonych, i prawdziwiefopiekłych od upalów pra-
cowitych, wieśniaków, żiedza to oni, i co się nie dopickło, spala.
Bá pokázali się też na tym stole ludzie strąfowliwi, w kłopotách
iak w rosole iakim uwarzeni. usmáżeni: zic to czas i śmierć,
choćby co niedowárzonego, a tym się nie struie: a coż dopiero
gdy się owe subtelne ciálka pulchne, tłuste, wytuczzone, na ich
zęby dostána, dopieroż iakie przysmaki trąwia! Jeśli mi nie
wierzycie

wierzyćcie, spoyżrzyćcie po katách Kościelnych, i kośnicách, iak
tám obżarty moloch wiele pożarł! umarłych kości, są to śmierci
ogryski! *Sunt fercula mortis.* A tym się nie kontentuiac zawsze
woła: *mors necessitas affer.* Ledwo nie milliony ná dzień pożera
po całym świecie trupow! Duchownicy zaś tę rzecz uważaiac,
Mors necessitas. Nie máśz nád umarłych, i umieraiacych, potrze-
bniejszych ludzi! z zdrowia, substancyi, i życia, i samego ciała
odárćci, *Mendici* to są, ktorzy wołaią: *Miseremini mei.* Śmierć do-
bra, wielka potrzebá, bo *Mors peccatorum pessima,* niczego od nas
nie potrzebuie, á zkądże tym pauperom prędká obwencya? Ná-
padłem u Psalmisty ná prowiant: *Et abundantia in turribus eius.*
Aquilá czyta: *Epulatio et convivium in turribus eius.* I pomysli-
łem sobie, że to są wieże Bárbáry S. ná ktorych się dobra śmierć
pásie, i bankietuie. Tu umieraiacy podrożne wiatyki, tu głodni
cenam magnam biorą tu umarli *suffragia,* álbo wyprawę Otwo-
rem ná te gody Bárbáry S. bramy dobrej śmierci stoia, częstuię,
bankietuie, *Barbara sum, et non sum,* polityczna i ludzká Pánná,
tuczy śmierć dobra, álbo raczey nas slug swoich pásie, i tuczy
dobra śmierć, á to iáko? Nigdy temu niewierzył żeby kto
miał śmierć kiedy połknąć, álbo się nią otruć: ále gdym *Ioan.*
8. ná słowá Chrystusowe nápadł: *qui sermonem meum servaverit*
non gustabit mortem: pomyśliłem sobie że może kto kosztować
i pásć się śmiercią. To prawdá: że tyja niektorzy tym przy-
smákiem, ktorzy *alieno ex funere vivunt,* cudzemi puściznami,
niewykonánemi testamentámi, sukcesyámi, cudzą śmiercią żyja!
á tey niestrawney stráwy każdy skosztować, á przynamniey liźnąć
musi: *gustabit mortem.* Więc nie dziw, że tá zázarta iędzá ogry-
żiona, ledwo przy kościách zostáá. Złych ludzi śmierć pożera,
Mors depascet eos. Złym ludziom gorzka to potráwá! *Omors quam*
amara memoria tua! ále ludziom pobożnym smáczna, gdy dobrze
uwarzona. 4. Reg. 4. Przypádna chłopiętá do Prorockiego Eli-
zeusza garká i poczną wrzeszczeć nád iedną potráwá: *Mors in olla*
Vir DŹl, mors in olla! Rozumiály głupie dziecká, że się struć
miały! á Prorok co? *Afferte farinam cumq. tulissent, misit in ollam,*

Es non fuit quidquam amaritudinis. Toć figurá. Ale mamy w Kościele Bożym Kuchmistrzyna szczególna tey potrawy *mors in olla*. S. Bárbare. Táuczy wárzyć, przypráwiać tę potrawę: Naprzód uczy ustáwicznemi medytácýami wglowie wárzyć śmierć dobra, potym ja krasieć Sákrámentálna maka *Es non erat amplius quidquam amaritudinis.* Doznał tego S. Stanisław Kostká, i wielki Soáres *Nunquam tam dulcem sperabam mortem!* I tysiąc innych w śmiertelnym głodzie záślonych, często w prágnieniách wieczności świętey, nie ták umierájących, iáko záspiających. Czy oná záfwsze nie czyni? co z Eliaszem mdlejącym Anioł: *Surge, comede, grandis tibi restat via! in fortitudine*, pokármu swego doprowadziwszy, *usq; ad montem DEL*, zfétygowáných áktámi nádprzyrodzonemi, niewinnie ná swym łożu usypia! ták, iák 1. Reg. 3. dziecinę Sámuelá Heli: *Dormi fili mi!* Spii smáczno Synu moy: áżćie BOG obudzi! á iák ná ćiebie záfwoła, ósknił się, á mow: Oto ja sługá twoy, *Ecce ego servus tuus.*

P U N K T W T O R Y.

Święta Barbara zasypiających snem smacznym śmierćie do Nieba budzi.

CO proszę w tym má zá sekret Kościół Boży? że się zá umárlých modlac, senney záżywa állegoryi! kończae i záfczynájąc ferálne obrzadki, *Requiem aeternam dona eis Domine. Requiescant in pace. Dormiant in somno pacis*, I Apostól 1. ad Tesf. 4. wípominájąc zmárlých: *Nolumus vos ignorare de dormientibus.* Albo to w Niebie spáć tylko będziemy? prawdá, że ieść tám po trudách i fátygách podroża nášzego smáczny spóczynek! ále iák się tam powieki snem morzyć máia! gdzie *nox non erit ultra?* á światłość nieustánná, wdzięcznym bláskiem żrzenice przeniká, kędy ustáwiczne Heynał, dzień dobry nieskończoney wieczności záfczyná! Znáć podobno przy końcu dnia Jobowego, *Sicut una dies quae prateriit*, po exáminie, álbo sadzie pártýkulárnym, gdy gromnicę śmiertelną nocny ow tulácz, *noctis aeternae latro* zgási, *ad lethum ad lethum.*

ad leżum spać każe; máry zá lozko, bryłę ziemié zá poduszkę
 poloży, całunem iák kołdra okrywšy Syná swego, Kościół Boży
 Mátká miłuchno żegna, dobrá noc, Synu moy! *dormias infomno*
pacu, poki ow *Excitator, surgite mortui ad iudicium*, zmorzonych
 martwym snem kości, nie obudzi. Sen od śmierci nie różni się;
 tylko tym, że w śmierci raz á z snu częścicy się oznćie godzi.
 Widziáá Olympias zá świádeřtwem Pauzánuszá, nocná przez sen
 Mátrone, która dwá bliźniétá ná ręku nošila, mowiac: *Mors ger-*
mana soror, vultuq; simillima somno. Jećeli w czym śmierć się
 z snem zbráćila; tedy w tym áni ich rozeznáć, że obádwá sa
 żwierćiadřem życia. *Visa iterum curas referunt, nocturna diurnas,*
Mors spectaculum vite. S. Názyánzen. Cály dzień ná koniu v.g.
 Káwáler prácuie, i przez sen toż czyni: á przy śmierci z owym
 się niezdza *Ecce equus pallidus, et qui super eum nomen illi mors*.
 Myśliwym się też sni tylko o łowách i psách: ále im też przy
 zgonie życia Cerber zá uchem wyie, i owá trabá, *tuba mirum*
spargens sonum. Oráćze, *etiam dormientes terram arant*. A gdy
 się śmierć z kosa koło nich záwinie, ná co oni nieboracy nigdy
 nie oráli, oná zeźnie. Dysonowałem w Sándomierzu pobożná
 duszę ná śmierć, która w letárg wpadšy, móda przadek, ręce
 figurowáá do kadzieln. Gen. 28. Jákubek młody Páni mátki
 swoicy ieřczce osysek, z domu wypráwiony, zmordowány w
 drodze chłopczyk, záśnał twardo, bo ná kámicniu, áż w głowách
 háłas, drábinę stáwiáia do Niebá, po schodách *ascendentes et de-*
scendentes, śniaia się Aniołowie! á Jákubek spi, i smáczno, *Suppo-*
nens de lapidibus capiti suo dormivit. Dla BOGA! ták wielká
 Aniołow mnogość, á żaden go áni nogá, áni śrzydlámi, áni
 śzárpá nie tráćil! A záś Gen 32. dorosły Jákuć, powracá się do
 domu, gdy ná owo mieysce przyszedł, i oddalił się od swoicy
 assystencyi trochę ná modlitwę, áż ieden Anioł przypádnie do
 niego: *Et ecce Vir luctabatur cum eo, usq; manè*. Młodemu Já-
 kubkowi tyśiáce Aniołow snu nie przerwáły, á podstárzálemu
 ieden się wyspáć nie dał: iáwney prawdy sen řten ieřt obrázem!
 Stáry Jakob miał w ten czas kilká żonć, niemáło díatek, ták

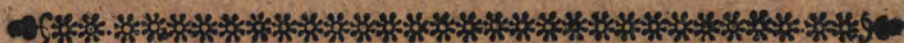
wiele stad bydła, gromadne asystencye: aż snu smácznego nie mają? á młodemu, *adstant Angeli*, iáko i S. Koście naszemu, i przez sen, i ná iáwie, i w życiu, i przy śmierci. Tákci bywa, młodzi i spia smáczno, i umierá, stárym i śmierć ciężka, i sen. Salomonowe łóžeczko otaczáli *Cant. 3. En lectulum Salomonis septuaginta fortes ambiunt*, według tłumáczow *Angeli*; á gdy podstárzał zepsowany, *fuerunt ei uxores quasi Regina septuaginta, et concubina trecenta*, tyśiácami pilnowáło nieczystych asystencyi, iáki tam y sen i śmierć smáczna bylá? Doznáváia ktorzy w okrętách do Europy przewożą zamorskie drapieżne bestye, że kiedy Lew zasná, morze się burzy, i w niebezpieczeństwo żeglarzow podáie: dla czego budzić go uśtáwicznie musza, Lew spać nie może ná morzu, bo drapieżna bestya. Czytálem o iednym Podskarbinu Polskim, że umieráiać kazał sobie Spowiedniká zawałać, który gdy stánał, rośkáże konáiacy, áby wszyscy ustapili. Iuż nikogo w pokoju nie było, aż wielki niepokoy. niech ustapia płáczące ukrzywdzone wdówki, niech ustapia nieplátni słuđu, niech ustapia oszukáni Kredytorowie, niech ustapi ukrzywdzone Woysko, niech mi teraz nie wybiáia ná swoich bębnách dra, dra á pozwola szczerze się wyśpowaáać! nie mogli i zasnáć, dopieroż i spokojnie umrzeć Lew drapieżny. *Binorum meliora sunt somnia. Aristoteles Eth. 13.* Dobrzy ludzie smácznicy spia náucza ten Fylozof, á zaś experyencya uczy, że i smáczno umieráia. August Césarz chciał spać ná poduszce iednego dłużnika, ále gdy ia pod głowę podłóżył, zasnáć nie mógł: *Isaia 22.* mowi P. BOG złemu: *Asportabo te sicut asportatur gallus gallinatus*; gdy owo w kuchni ná bántiet biáa kury, kurczętká przedziusienko porzna ále gdy stáremu kurowi utna szyję, pełno go po wszystkich katách, i zdechnąć spokojno nie może. Ták też gdy umiera dzieć, iák mowia usná iák kurczę, á gdy ow gđak stáry, stádo kokoszy zá soba prowadzacy, choć go śmierć ubić, przecięsz go wszystkie pełne káty. Doznáváia tego pobożne i Zakonne Domy, gdy się przednocnemi stráchami, ábo przynamnicy przed ięceniem dłuż, osiedzieć nie mogą. Nie doznawa tego Kongregacya

ęta Przeciętna Bábáry S. która tak wiele máiac Odpustów przy Kátolickiey dyspozycyi dla protekcyi Pryncypalki swoiey, to ma szczęście, że każdy zaśypia w BOCU. Obiáwiła to sáma B. Landze Krákwiance, że niedopuszcza i pászować się z śmiercią i w żadnym letárgu śmiertelnym umierać Kongregatowi swemu: bo go zaráz wewnątrzniemi illuminácjami rzeźwi, do áktów oštátniey pokuty, á po śmierci trzepotáć się w Czyšciu długo nie pozwala. Doznał tego S. Germánus, gdy šzedł podle grobu S. Hassyana, i zázwołał: *Quid hic agis charissime Frater?* usłyszal głos, *dulciter requiesco, & adventum Redemptoris mei expectant ossa.* Košci moie smáczno spia, ále duszá mojá przez ręce S. Barbáry zániesiona z BOGIEM swóim spoczywa. Wracam się z kádem poczał: S. Grzegorz przypátruiać się tym mádrym Pánnom Ewangelicznym, tak nád ich smem dumáiac, zázdrzymał: *Sunt quinq. Virgines, sed non quinq. homines* A to co? álbo Pánny nie ludzie? *Unus homo est, sed quinq. Virgines, sensus habet.* Szczęśliwy człowiek, u którego káždy zmysł iest Pánna oko *modestia*, álbo skromnošć. Ucho *solitudo*, álbo ošobnošć. Język *silentium* álbo milezenie, *tactus* niedotkliwošć, *odoratus*, wdzięcznošć cnót Ss. Což z tego zá illácya? oto nie smáczny sen, kiedy kto gádá álbo zgrzyta przez sen, álbo chodzi iák lunátyk, álbo oczy wytrzeszcza, i mordue się z fantázyami rožnemi, nie iest to smáczny! tak teř i śmierć, iák miałow Ewangeliczny upier, *sepultus in inferno*, zász *quinq. Virgines sensus*, i smáczno zaśypiaia i umieráia, zwałszczá, gdy im według zwyczáiu swego Świętá Bábárá, zawiéra sáma oczy. Náczytáć się przykładów w X. Nádzým, i w X. Kwiátkiewicz, do których odsyłam. To przydáiac, że często zepsówánych swoich Sodálifów, i w letárgu złych zwyczáiów ospálych, szczegulná protekcyá do pokuty S. pobudza, iák owego w Krákwie ná plácu dla zbrodni swoich zóštáiaczego, gdy krzyknał, S. Bábáro rátny mię, trzy rázy, miecz od szyie iego odškoczył, i niedopuszcila márnice mu, i ná cieł, i ná duszy ginać. P. Kwiátkiewicz.

K A Z A N I E

Konkluzya z Medytacyz.

Czy też S. Bárbará ma szczegulne stáranie o Kongregacyách Polskich? (pisze Miechowitá p. 139.) że 1243. w Zamku Zarowiczá, od Dytrychá Krzyżaká, w skárbcu Swiátoselská Xiazgá, znalezione Ciało S. Bárbary, ktore Kázimierz III. z Toruniá do Gdániská przeniesć pozwolił. To pewniemy, że za stáranicem Zygmuntá III. ręká icy Pánieńska w Krákwie oddána do Kościółá S. Bárbary. Máia o nas stáranie Ss. Bozi, iáko czytamy i o S. Eloryánie, że wyciągnął rękę swoię, ofiáruiac iá Polakóm ná obronę, przeciw ich pogránicznym nieprzyaciółóm. Mamy tak wiele Relikwii Ss. zá ktorych szczegulná protekcyá, nie dopuści P. BOG temu Krolewstwu ofiárnym upadać nieszczęściem. Onie nam podáia ręce: tylko my nie chwytny się ich protekcyi, i miłosierdzia Bożego. Já kiedy się Jeremiasz zá swoy lud modlił, niebożność Izráelská modlitw jego zárliwych skutek tárowála. Kocha się w Narodzie nášym Bárbará S. doznał tego S. Stániław Końská, doznała pobożná Lángá, tcy S. konfidenká. doznał Krákw, (iáko pisze *Langius*) *Anno 1485* gdy w ciężskim głódzie *cum exbalarent animas suas in sinu Matrum suarum, ubi est panis?* dziwnie uprowiántowála to Miásto S. Bárbará. I my doznamy icy pomocy, gdy dusze nasze Stworcy nášczemu przez ręce icy oddawác będziemy. AMEN.

K A Z A N I E

N A D Z I E N S. MIKOŁAJA.

Vniuitq; secundum propriam virtutem.

KOgo tu bárdziey kánonizowác, czy Páná? czy slugi! Pan liberalistá, ále i słudzy nie skapi. Pan ósm tálentow spendował, á wierni słudzy, piętnáście odsypáli. *Laudabile liberalitatu, fidelitatu.*

patetę certamen. (S. Efrem.) Pan pięć talentow rzuć, a fluga dzie-
 sięć oddać, i Pan nie skapy, i fludzy nie lakomi, to zupełna chwała.
 Przyślowie Greckie było: u skapego Pána złodzieie fludzy! iak
 kiedyś Proklusowi Athenstiemu sknerze, przed domem w nocy
 wystawiono szubienicę, mowiac: albo trzebá ná niey samego Pa-
 ná, albo flug wszystkich wywieszać, bo się wszyscy ná skapstwo
 Páńskie, á on ná wszystkich złodzieystwá ustawicznie skárzy. A
 owo dobrze ktoś zważył. *Misera est domus, ubi non sunt mures &
 fures.* Mizerny to dom, gdzie nie ma złodzieyco ukrąść, ani się myśle-
 czym pożywić może. Dziśieyszy Pan bogaty, nie stracił ná och-
 cie swoiey, dał fortunę *ad fideles manus*, a fludzy nie woláni, nie
 przypozwáni, nie przywiedźieni, nád sypuia Pánu, *Accedens unus*,
 nie z rácyami, ktoremi często kwituia Pána, ále z workami, to
 wielka pochwała! Mnie zaś do pochwały oboyga szárzy, i Pána,
 i flug. tá mi się zdála dziś naypięknieysza okázya: że Pan nie ob-
 kładał poddanych ciężarami nád ich siły; *Unicuiq; secundum
 propriam virtutem.* A fludzy też nie zábieráli prac nad możność
 swoię. I Pan dawał według cnoty *premia*, i fludzy kontenci dy-
 spartymentem: ieden z pięciu, drugi ze dwuch, trzeci z iednego
 talentu; Ztąd ná tym Kazaniu biorę trzy punkta do Pánegiryku:

W Pierwszym Punkcie: Chwalebni Panowie *justitiæ
 distributivæ ministri*, gdy nikogo nad iego możność, ani
 przetaduia ciężarami; dopieroż gdy zapłatę oddaia *secun-
 dum propriam virtutem.*

W Wtórym Punkcie: Chwalebni studzy, gdy nad za-
 sługi swoje nie pretenduia. A nad nich: S. Mikołaj naychwa-
 lebnieyszy, który i nad siły swoje BOGV wiernie służył, i wy-
 starczył wszystkim usługom Boskim nad innych.

Konkluzya z Medytacya:

PUNKT

KAZANIE PUNKT PIERWSZY.

Chwalebni Panowie iustitiæ distributivæ Ministri, gdy nikogo nad iego możność, ani przetaduią ciężarami, dopieroż gdy zapłatę oddaia secundum propriam virtutem.

CHwałá Boża wieżcie się czteremá różnemi zwierzętámi u Ezechiela: ciągná ciężar Máieřtatu Boskiego, ále według sił i nátur. Woł, iáko woł, lew, iáko lew, i człowiek, iák człowiek; á orzeł iuż iák orzeł latał: *Aquila desuper quatuor*, boć to trákto. wác człowieká iák wołu, i orlá iák lwá nie proporcyá. Niech orzeł lata wyżey nád lwá: niech woł w iármie swoim *lassus bos fortius figat pedem*, (mowi S. Hieronim) Człowiekowi zaś nie wytchnąć w pracy, i nie odpocząć, rzecz nieludzka. Ná expedy-cyá sławná przeciwko Goliatowi, dáie Saul Dáwidowi zbroię, i wřzytek kiryś *cum armatura fortium*, włoża owo żelázne pudło ná Dáwidá, áż oniáko madry *1. Reg. 17. Induit Saul David vestimentis suis, & imposuit galeam arcam super caput ejus, & vestivit eum lorica.* I poczał siły swoiey probowác: *Accinctus ergo David gladio ejus super vestem suam, capit tentare si armatus posset incedere.* I to to rozum wprzód zważyć siły swoie, niżli się iák-kiey podeymowác funkcyi. Ciężka niewola bylá, *Exod. 5.* ná ktora plákáli *Isráelita: Palea non dantur nobis, & lateres imperantur. En flagellis cedimus famuli tui, & iniuste agitur contra populum tuum.* Co raz więcej, á więcej przyczyniano pracy, niemiłosier-niey chłostano! Takieć exorbitancye często bywáia i u Chrze-ścianřkich Pánów, zwłaszcza gdzie nád Chrześciánřstwem żydzi dokázuia, tám Święto, nie Święto, áni dzień dnici, áni noc no-cá, gdy ustáwicznie poddáńřtvo háruie. I plew ze dworu, głodnemu nie dáda, dopieroż w ostatniey potrzebie nie zarátuia! A ná co śtékáć trzebá, gdy skrzętni Arendarze, zgniełmi śledziá, mi, i kápuřta zaśmierdziáia przez gwałt poddánych zarzuciá, co głodna świniá tykáć niechce, z tego trybut inwencyi Arendářskich czynia; *iniuste agitur contra populum tuum.* Spoyrzy

BOG

BOG ná te excessy tyránii Szlácheckich, i te ággráwácy ubo-
giego poddánstwą przerzuci ná karki samychże Pánów. Jákoż
i po części tego doświadczáia, gdy pod niedyskretne páletá-
mi, assygnácyámi ostremi przełádowáni ięcza. A przecię tyrán-
skim sercem ták sobie postępuia, iák Jeroboám z Izráelem *Pater
meus cecidit vos flagrú, aut ego cadam vos scorpionibus*. Były kiedyś
ná chłopow gąsiory, teraz klody, láncuchy, i kiie. W Athenách
był Herkulesa łuk mocny, kazano káżdemu ciągnąć, ále się siły
rwály, i nie można krom Filcktetesa ználeś, który *solus poterat
arcum intendere Herculi, plús nimio laborans, vires fregit*. Za
czasu Zygmuntá III. przysłał Hán Krymski Poslá do Krolá Pol-
skiego, który w podárunku przywiozł łuk stalowy, pytáiac ięczyliby
w Pánstwach swoich znalazł ták silnego, któryby mógł dziársko
łuk wyciągnąć. Gdy się nárádzał z swoiemi Zygmunt, náráili
mu Xiażęciá Jánuśzá Ostrowskiego, silnego i bárczystego, á do
tego w tym rzemiele ćwiczonego. zwabiono go z Járosláwiá
do Lubliná, gdzie przed tronem stoiac, gdy Tátárzyn trochę coś
łuku owego poćiągnie, i Xiażęciu Ostrowskiemu odda. On krze-
pko, i trochę náđ siły swe wyciągnął łuk, ták, że się spádał ná
dwoie, á Xiażę Posłowi pysznemu w leb ostátkiem dał Wzjáćci
áplauz sił swoich Ostrowski, ále nosém i gębą krew się rzucił-
szy, do niebespieczenstwą mocarzá owego przywiodłá. ták się
rwąć musí, kto náđ siły robi. Táki siebie, i świat Fáeton zgu-
bił: *Magna petis Phaëton non viribus istis munera conveniunt*. Swiát
wkłada owe ciężary, o których Chrystus Fáryzeuszom przymawia:
Imponunt onera importabilia. pálcem się ich nie dorykáiac. A záś
P. BOG kładzie też i iármá, á te iákoś lekkie, i miłe: *jugum
meum suave est, & onus meum leve*. Nápoi częśm serce tró-
skámi, i żrzenice łzámí, ále według miárki: *Dedit nobis fletum
in mensura*. Owá záwołána w Písmie Bożym Mężycá. *Mulie-
rem fortem quis inveniet?* nie miálá do prace swojej proporcy-
álnego odzienia: *Quaerit linum & lanam*. Náprzędłá lnu i wel-
ny, á ustróilá się *bysus & purpura vestimentum ejus*. Nie propor-
cyá gdy welniáná práca, á złotogłowowa, álbó purpurowa zapláta,

groź z zrobleć, a złoty zieżć. Ják ow *Darninus: Evacuavit mare supium in convivium, & tertia die mendicabat.* Jest teraz wiele w Polsce; stroia się w sobole, a ciągną się iáko lis: to to nád śiły. Uprzykrzyło się trześniom rodzić czereśnie, czemu nie, tábla Rayskie? pozwoiliá Pomoná: áz *suprà vires enixa*, polá mály gáleżie. Jákub Pátryarchá przed śmiercią błogosiáwiac Synom swoim: *Benedixit illis benedictionibus propriis.* Na co mowi Augustyn, *Benedixit illis juxta sua merita.* Ale tám nie iednáko wa benedykcyá bylá, bo też nie iednákowa cnotá. Záslużył Symeon i Leui śápiakordowie ná owo: *Vasa iniquitatis bellantia,* i otrzymáli przekléstwo. Záslużył Jozef *benedictiones Calii,* i odebrał ie. Ruben choć nayślárszy, *primus in donis* miał bydzć, áz *non crescat*, zá to, że znieważył łóże Oycá swego, *Gen. 49.* To przecię *juxta merita*, zda się bydzć rekompensa! Ale częściey bywa, iáko mamy w Ewángelii, Syn ślárszy Ewángeliczny dzień i w noc prácuiać, nie wziął i kozłeciá. A młodszy strawiwszy *partem substantia,* wziął *annulum, stolam novam, vitulum saginatum,* to oczywista krzywdá. Nie ták pierwszy Rządzcá świátá: Przyszły do niego wszystkie zwierzętá, áby im rozdał imioná, *Adduxit Dominus ad Adam, (Gen. 3.) ut videret quid vocaret ea.* Upátrował wprzod Adám w káżdym zwierzęciu náturę i śiły. Weyrzał ná spony lwie, i śiły nog iego, rzecz: niech się zowie lwem. A gdyby też tám stánciá zábá, i nápuszywszy się, lwem bydzć chciáło? gdyby podle orlá siedziáł komor, á pretendowál sobie orle imię? śmiechuby rzecz godná bylá. Ják kiedyś *Cardus Libani misit ad Cedrum Libani, da filio meo, filiam tuam in uxorem:* Poziemny ofet i ściernie z wysokiego Domu Cedrowná, równáć się chciáło. O dobrzeż glogowi żenić się z pokrzywá! *Psál. 101.* Drogie olejki, wylał BOG ná głowę Aaroná: płynie to *unguentum: quod descendit ex capite in barbam Aaron:* Aż też nierychło z brody i wása Aaroná, *in fimbriam vestimenti ejus.* Głowá wprzod powinna bráć zaplátę swoię. Niechay nogi czekiá, co też z wása spádnie, á równá predendowác zaplátę, i *madgrode, z zasługami głownymi, nie jest proporcya, justitia distributiva*

butiva szwankuie, kiedy pod iedną sozę i chebeł, małe i wielkie *merita* ida. Oto dzisiejszy Pan dał i talentá, *unicuiq; secundum propriam virtutem*, dał też i zapłatę proporcyonálną za zasługi: bo temu, co pięć talentow zarobił, dał pięć miast wielkich, a który dwa talentá przyniósł, dwie też Miasta odebrał w rekompensie, i ukontentowany nie pretendował sobie rowney pierwszemu za-
płaty.

PUNKT W T O R Y.

Chwalebni i studzy, gdy nad zasługi swoje nie pretendują;

A nad nich Święty Mikołaj nayschwalebniejszy.

Nieszczęśliwy Gospodarz w winnicy swojej, *Matth. 20. mura-
murabant accipientes*, i bráli, i szemráli, bo sobie więcej ná-
innych pretendowali, *Hi novissimi una hora fecerunt & pares illos
nobis dedisti, qui portavimus pondus diei & astus.* O bodayże się
było z tak dobrym nie tógować Pánem! z pierwszymi zgodził
się: *Conventione facta cum operariis, ex denario diurno, misit eos
in vineam suam.* A zaś innych,, a zwłaszcza, ostatnich tylko ná-
dykretya posłał do winnice. Aż gdy przyszło do zapłaty, od-
tych zaczęto, którzy w targ żaden, z Pánem nie wchodzili, bo-
trzebá z P. BOGIEM naszym, który jest tey párábołki pryncypa-
iáko mowi S. Efreń, *liberalitate certare*, ten wygrywa, który o-
mała zapłatę, álbo o żadną, nie konkurruie. Jáko Dáwid do P.
BOGA mowi: *Quid mihi est in Calo, & quid volui super terram?*
Ani ná Niebie, ani ná ziemi o nic nie konkurruie, tylko o to-
famo: *DEUS cordis mei, & pars mea, DEUS in aeternum.* Nie po-
dobáła się tu rekwizycya wszystkim práwie Doktorom Piotrá S.
Eccie nos reliquimus omnia, quid erit nobis? Za dość szczupłe *reli-
quimus omnia*, pretendować sobie coś nádzámiar. *Exod. 16. Spá-
dlá mánná ná Izráelski oboz, ále kazáno, colligite juxta Gomorr,*
to jest pod miárą káždemu należáca, káždy brał co iemu nale-
żało według stanu i osoby iego, áż się znáydownáli, że większa
miára bráli, *& putrescebat, & vertebatur in vermes.* Tákéi się
teraz dziecie w Polsce, ledwie sobie ktora Chorągiew ná káwa,

łek chlebá zarobi, niegodna i plew, nie tylko chlebá! áż nád miarę wszytkiey sprawiedliwości, i poczciwości, rozboynicznym trybem nienáłycone wolńrye, nie tylko nád potrzebę niepotrzebna, ále i nád ordynánsę, i nád práwá ludzkie i Boskie pozdzieráli Oycyznę swoię, á zwłaszcza Duchowne dobrá. Coż też z tey mánny Kościelney będzie? oto w sumnieniu ich i ná duszy zgnię, *et vertetur in vermes*, w owe to robaki, które *non morientur in eternum*. To to niecznośna pretenśya! záciiagnię się ná konsystencyá odważny Káwáler ná gęsi i kury, á pretenduie sobie u Rzeczypospolitey zniszczoney, iákies tyśiace zá to, że iadł, pił, rábował: Piśze Kochowski, że zá iego czásu [był Pułkownikiem, Sokul przczwiskiem, Kozak, ten wszytkie Szláchetczyzny, Krolewszczyzny, miásto nieprzyacielá rábował, przypadł też do dobr Duchownych Lwowskiego Arcybiskupstwa, upomináia go Duchowni, że Sokołgdy skosztuie chlebá, záraz zdycha, według experyencyi. A iemu grozá, że ten chleb Duchowny rozbodzie go, odpowiedział: *Pinguis est panis Christi*. Ale teyżę nocy rozboláły, uczuł ná sobie kaźń Bożą, że go robacy wewnatr zálęgli, roztoczyli. Tencibęda mieć profit, ci Sokołowie, którzy nád swe záslugi, i nád wokácyádo Duchownych wgládaia szpiklerzow. *Eccl. 23. Oculi Domini multo lucidiores circumspicientes vices hominum*. Ma BOG dáleka perspektywę: Pátrzy ná málemerencyá slug złośliwych! pátrzy też i ná swoię *justitiam vindicativam*, która nie dopuści, áby te zbytnie pretenśye, gorę bráły, *Cum allevarentur dejicies illos et desolabuntur*. Tácyé ta i Robotnicy i fludzy wszelkich stanów światowych, że máło robić, á wiele bráć, záwsze áffektuia. Zás szczegulni fludzy Boscy, iż wszytkie uslugi BOGU, máia sobie zá nic, álbo zá naywiększá powinność, tedy sluża BOGU cáła substáncyá i siłami swemi, ále zá te expensá żadnego nie szukáia interessu krom samego BOGA. Wysypał ná Kościół Jerozolimski ták wiele millionow Sálomon, wielce się to BOGU podobáło w stárym testámencie, ále wiele sobie pretendawał, i dla tego też więcej mu dano nád wszytkich inszych Krolow, Aż zá czásu Chrystusa,

Kusa, Marci rā Przyśła do skarbca Kościelnego Wdówką ubo-
 gą, *Cum venisset vidua una pauper, misit duo minuta.* Aż Chry-
 stus do zwołanych Apostołów tak mowi: *Vidua haec pauper plus*
omnibus misit, qui miserunt in Gazophilacium: dać racya Chry-
 stus, że tamci i z zbytków swoich: *Omnes quod abundabat illis mi-*
serunt. Ale też zawsze sobie wiele po BOGU obiecowali. A ta
 uboga mało rzućiwszy, nic sobie u BOGA nie pretendowała, a
 Chrystus tak to przyiał: *Haec pauper plus omnibus misit.* To to
 dąniną BOGU, wszystko dać co masz, a zapłaty żadney za to
 nie afektować. Tak S. Tobiasz *Cap. 4.* co miał to dawał, a te-
 go tylko zażywał tekstu, którego i S. Tomasz Anielski, gdy go
 pytano, coż chcesz mieć Tomaszu za zapłatę? *Nil Domine, nisi*
te ipsum? Toć S. Mikołaj uczynił, gdy w młodości swojej
 wszystkiej Domu swego, jednym okienkiem rzucił substancya we
 trzy talenty złana, a na posagi niewinnym Pannom wydana.
 Chciałże też za to co Mikołaj nadgrody od P. BOGA swego?
 A to iak dzisiejszy Pan rozdawszy talenty, *abiit, excessit,* uszedł
 i oką ludzkiego, i sławy światowej, i wszystkiej nadziei poku-
 nieniem. Takci trzebą czynić, żeby ialmużną między wszyt-
 kiemi cnotami ta samą przed BOGIEM i ludźmi niema była.
 Insze cnoty mają swoje języki do BOGA, *Eleemosina est clingvis.*
 (S. Ephrem.) Oto *Matth. 17.* trzebą było P. JEZUSOWI pie-
 niędzy na trybut, aż posyła Piotra do morza, i każe łapać rybę,
 gdzie w gębie iczy znalazł Piotr *staterem*, albo sfluszny pieniądz, i
 każe ten trybut dać za siebie obudwu. A czemuż nie z pyską
 wołu iakiego, albo lwą, albo inszego ptaká tey ialmużny
 dostał? Ryba dała ialmużnę, która zawsze milczy. *A muto ani-*
mali accipit eleemosinam mowi S. Chryzostom. *Gen: 48* Gdy Jo-
 zefowym Synom wielką ialmużnę, to jest ostatecznie błogosławień-
 stwo dawał Jakub: *Vulgata* mowi: *Jacob commutans manus de-*
dit benedictionem. A zaś Hebráyska Biblia: *Fecit intelligere manus*
suas. O wielkiż to rozum w rękách dobroczynnego człowieka!
 o którym Psalmista: *Beatus qui intelligit super egenum & paupe-*
rem. We wszystkich rozumnie dawać! ale w tym naybárdziej

żeby i biorący iásmużnę nie wiedział o Dobrodziecin swoim. Ták szátował S. Mikołay dobrodzieystwy swemi, że się i dorozumieć nie mogli, kto im bryły zlorá wrzucał. Bárdzo się śietzył Pań JEZUS záwíze máleml dziatkámi: *Sinite parvulos venire ad me.* Bo iáko uczony Salmeron z inszych Oycow Ss piíże, gdy mu iásmużnę deworki iego przysyláły, odbierał ie z rękú niemowlęcych, bo tá iásmużná: *Elingvis fuit, sed vocalior omnibus beneficiis.* Przedziwny był w życiu swoim S. Mikołay, iáko o nim Kościół S. mowi: *DEUS, qui Beatum Nicolaum Pontificem innumeris decorasti miraculis.* Ale dobroczynność iego nád wszystkie sławniejsza, że niemowlęca. Szczyći się S. Páweł, *Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus.* S. Mikołay dziwne to niemowlę. Przyniesiony do Chrztu S. w rok po Národzeniu swoim, wyrwał się z rękú Mátki swoiey, i padşy ná ziemię, uczynił pokłon ádorácyi, BOGU swemu. Nie doś ná tym, ieszcze w kolebce będąc, we Szrodę i w Piątek nie záżywał mleká mámkí swoiey. Stánowszy nád morzem P. JEZUS rzecze do dzieći swoich, *Pueri, habetis pulmentum?* iák dobry Oćiec pytał się o pożywienie dziattek swoich, á gdy nie mieli, záraz im przewidował. Raz S. Mikołáiwowi w post. pokázuiacy się máły P. JEZUS, ofiárował mu do posiłku iedne dziećinne specyaliki. A Mikołay S. poznawszy Páná, rzucił pod nogi iego. Przypátrował się Oćiec iego i Mátká tey iego z Chrystusem konfidencyi, á on, żeby był nşzedł sławy i reputácyi, wyszedł nád siły życia swego, áż do Pálestyny, táń się kryiac z światobliwością swoia. Áż gdy się powraca bo Oyczyzny, przychodzi gościem do Miry, Licyi Metropolii, gdzie w ten czás po zmárlým Biskupie deliberowano o Elekcyi nowego. Idzie w nocy Mikołay przed Kościół potáiemnie BOGU się modlić: *Ne videat me visus hominis.* Áż táń Biskupi, głos uslyszeli, áby zákrytego człowieká po wyszáfowánych skárbách Oczyśtych, ubogiego i nędznego szukáli, i iego zá Biskupá obráli. Záplákał ná tę nowinę Mikołay, á pádşy przed Krucifixem, modlić się poczał: *Domine JESU Christe myrrha & Alodé potate, libera me ab hac Mira.* A uslyszawszy: *Tibi quidem Nicolae amara est Mira*

Mira hac, sed mihi dulcis. Wzięty poniewolnie na Biskupstwo, krył zawsze osobę swoją przedziwną, a wszystkie dochody w nocy tylko, Prawdziwie ubogim i nędznym z tym dokładem rozsyłał, a żeby się nie pytali od kogo te dobrodziejstwa brali! I gdy się raz iedną ubogą wdówką dwornością wziętą dowiedziała, i za ialmużnę mu dziękowała przy ludziach, od tych czas iey nigdy i szelagą nie dał: wiedzac co Chrystus powiedział: Gdy daiesz ialmużnę: *Fac in abscondito*: bo Ociec Niebieski tam pátrzy, gdzie się ludzie z dobrodziejstwa swemi kryją, a żadney ztąd nadgrody, albo sławy, i opinii ludzkiej; albo wdzięczności nie spodziewają. Nie darmo się temu S. Biskupowi dostała pod władza Mirá, bo przedziwna była w tym S. Infułaćie. Szczyć się Paweł S. ze wszystkich ákcyi swoich *Plus aliis laboravi*. Szczyć się, że na wszystkich elementách przedziwnie pánował. Ale i S. Mikołajowi nie uymie tego Kościół Boży, *Innumeris eum decorasti miraculis*. Morzem władał iak Moyzesz, aerya iak Eliaasz, ziemią iak Grzegorz *Thaumaturgus*, ogniem iak S. Wawrzyniec, wszystkim światem tak rzadził, iak nie mógł Konstantyn wielki, ktoremu groźny był, gdy mu ieszcze żyjacy pokazał się, aby trzech wielkich woioowników *per calumniam condemnatos*, wybawił z więzienia. Wielki to cud iest, na kilku mieyscach replikacya, a S. Mikołaj, i w Mirze, i w Rzymie, i na wielu innych mieyscach razem się prezentował, ialmużny i dobrodziejstwa przynoszac, ale albo w nocy, albo *incognito*. A gdy Konstantyn Cesarz wywindowawszy go z tej katuszy, do ktorej był wtracony przez Dyoklecjana i Maximiana, na Nicenńskie *Concilium* przyzwał; i do nog iego ze strachu upaść chciał: zniknął z oczu iego Mikołaj, mówiac: *Conservus tuus sum, non facias hanc rem, DEUM adora*. A gdy go chciał osadzić na Patryarchii, dla iego zasług, ućiekl za morze, i tam się poty krył, poki światobliwie życia swego nie dokonał. A umierając, gdy Aniołowie Duszę S. iego brali, porzućiwszy wszystko tu na mizernym świecie, iedną Duszę, w ktorej wszystkie światobliwości tań BOGU oddał. *In manus tuas Domine commendo spiritum meum.*

K A Z A N I E

Konkluzya z Medytacya.

UNicniż, *dedit secundam propriam virtutem*. Jakby w błoto złoto wrzucił, kto człowiekowi bez cnoty! dobrodziejstwa czyni: *Beneficia projicit non deponit, qui immeritis largitur*. mowi stary Seneka. Pożal się BOZE talentu iednego dziśieyżego, *sedit pecuniam Domini sui*. Pożal się BOZE! i w inszey Ewangelii, że toż uczyniono z zacna moneta, która się, mna zwała u głupiego. Pożal się BOZE substancyi Ewangelicznego Oyca, która marnotrawnik *devoravit cum meretricibus*, a potym *esurit*, i nie miał respektu, ani od Pana swego, i od samych swin iego, *non dabant illi*. Słodczye zgubił, a słodzin się doprosić nie mógł. I dla tegoż BOG tak czyni, iako opisano w Psalmach: *Oculi omnium in te sperant Domine, & tu das illis in tempore opportuno*. Wiedzieć komu dać, i kiedy, *Eleemosina debet esse occulta, sed & oculata*. mowi S. Chryzostom. Wprzod się S. Ambroży pytał o prawdziwey indygencyi, niż kiedy ialmużnę posłał! Wiele nadał na ialmużny *Andreas Lipski*. Biskup Krakowski, ale tę beneficencya swoję lokował poczęści *in montibus pietatis*, w Krakowie w Bractwie Miłosierdzia zawołanym, gdzie według praw iego (iako się dzieie i w inszych Bractwach pobożnych, fundowanych w Poznaniu i Lublinie, przy naszych Kollegiach) *sa* Rewizorowie, którzy prawdziwe indygencye upatruia, toż dopiero Bractwo opatruie. Boć to Alexandrowi Krolowi Polskiemu była naganna ialmużna, gdy Melstyniuszowi niby potrzebnemu Panięciu, dał opatrzenie na przednieyszych Starostwach, które on sprzedał i przepił, (według Kromera) za ieden Miesiąc w Warszawie. Tak i on u Paprockiego mędrzyk, gdy mu Stryi iego, substancya Brata swego wyliczył, za tydzień i *sa* przemarnował. W Ewangelii mamy, że do brotliwy Pan sumnę wielką podał na ręce niedyskretnego slugi: *aż* gdy przyszło do oddania, *non habuit unde redderet*, *aż* kazano *venundare uxorem & filios*. I na toć przychodzi głupia dyspozycya dobrodziejstw, gdy *non est oculata*. Ztąd przestroga idzie, wszystkim dobrodziejstwom, aby mieli wzrok na szczerze potrzebujących.

buiających. Jaka miał przezorność S. Mikołaj! Tam rzucał jałmużny, gdzie ich ciężka i ostatnia potrzeba była! Patrzył na cnotę, i na niebezpieczeństwo cnoty, i dopiero szafował dobrodziejstw swemi, i Kościelnemi skarbami. Wydał z miłosierdzia, czego potym nie żałował! Jak wiele Liberalistów czynia, między ktoremi liczę S. p. Xiężnę I. M. Katarzynę z Sobieskich Radziwiłowa, która często narzekała, że bez dyskrety, każdemu żebrzącemu jałmużnę dając, potym do obrazu Bożey była okazywać. Nie zważała czasem i spróbować prawdziwie potrzebującego, i umartwić w dobroczynności swojej, jak uczynił S. Mikołaj. Przyszedł tajemnie: a słuchał pod oknem, iako niewinne Dziewice narzekały na ostatnią nędzę i mizeryę: odemknawszy cicho okienko, rzucił bryłę złota, i trafił w piersi poczętwej Panny, krzyknęła, ale nie kłęła. Drugiej nocy, też jałmużnę rzucił na drugą, a ona uderzona, BOGA chwali. Dopieroż trzeci raz, rzucił na trzecią, a ona dziękując BOGU za prowizyę posagu swego. Lecz gdy Ojciec z Corkami wypadł, aby był S. Biskupowi do nog upadł, Mikołaj uciekł, tak, że go doścignąć nie można! Mała w Kościele Bożym ubogie Panny wielkiego Patrona S. Mikołaja, który im sprowadzał w Kongregacyach Miłosierdzia, do tych czas należyte posagi. Oto tylko się upomina, że gotowy posag, *Unicuique secundum propriam virtutem*, gdzie nienaruszona cnota tam BOG przez tego S. opatrzy i posag. Amen

K A Z A N I E
Na Niepokalane Poczęcie Matki Bożey.

Liber Generationis.

Nie konceptami, ale tajemnicami Boskimi nabitą Pánegiryk wydał, S. Mátęusz na Uroczystość Niepokalanego Poczęcia.
Z z z z Naysw;

Naysw: Mátki Bożcy. Regeſtrnie ſtárożytnoſci Antenatów Ge-
nealogie: *ab aeterno ordinata ſum, & ex antiquis*. A tu tájemnicá
wypada! Ci wſzyſcy *mortales*, to ieſt ludzie byli, á przecię Ewán-
gelista S. nie wſpomina żeby który umári? czterdzieſci rázy i
więcey *genuit, genuit, &c.* á i rázu nie czytamy *& mortuus eſt*.
Nápiſał Moyzeſz *Geneſim*, wſpominaiac bliſko tyſiacoletnich, á
kázdemu przydał, *& mortuus eſt*. A u Máteuſzá S. o ſmierci nie
ſtychác. Były w Ráiu dwie Bibliotece: iedná ná owym drzewie,
in arbore ſcientia boni & mali. gdzie iáko *Theodoretus*, *Folia pro*
foliis & libris erant, z iedney ſtrony wydrukowano, *ne comedas*, z
drugiey ſtrony, *morte morieris*, z iedney ſtrony życie, z drugiey
ſmierć? Zás drugie drzewo, *Arbor vite*, nie miało i wzmianki
o ſmierci, *& folia ejus ad ſanitatem Gentium*. A iáko *Ezech. 47.*
& folia ejus ad medicinam. Receptá ná wſzytkie zarázy i urázy.
Dan. 13. Gdy niewinna Zuzánnę pomowili o grzech Rábinowie
ſtárzy, dowcipny Dániel rozſadza ſpráwę, i rzecze: do iednego,
inveterate dierum malorum, dic! dic! ſub qua arbore videris, qui ait
ſub ſchino, drugiego teſz ſpyta: *qui ait, ſub Prino*, dekretuie Prorok,
Mentitus es in Caput tuum. Pomawiaia niektorzy niewinnicyſza
nád Zuzánnę, bo Pánnę Naysw: Bogárodzicę, że oná w Ráiu zgrze-
ſzyła. Pytam ſię tych Potwarcow, *ſub qua arbore*, powiádáia, że
pod iábłonia! *mentientes in caput ſuum*, bo Duch Boży *Cant. 8.*
o niewinnoſci ieý dáć ſwiádectwo: *Qua eſt iſta qua descendit de*
deſerto, deliciis affluens, innixa ſuper dilectum ſuum ſub arbore, *Ma-*
lo, ſuſcitavi te, ibi corrupta eſt Mater, ibi violata eſt Genitrix tua.
A Hebráyczyk czyta: *ab arbore malo preſervavi te*. Ewá wſzyt-
kich Mátká pod Jábłonia *ſcientia boni & mali corrupta & violata*,
zarázona morem ſmierci, *morte morieris*. Ale Naysw: **MARYA**
pod tym drzewem nigdy nie była! chybá pod owym: *ſub arbore*
vite, boć ia z owocu poznác: *non poteſt mala arbor bonos fru-*
ctus parere, gdy ten owoc wydała, *benedictus fructus ventris tui,*
Non procul à proprio ſtipite poma cadunt. P. **JEZUS** *fructus vite!*
Toć i Naysw Mátká Boża *Arbor vite*. Nic tu i pomyſlić nie
trzebá, i o zarázie pierworodney, i o ſmierci, przeczytaſzy, de

qua natus est JESUS. Arystoteles Pryncypał Filozosow, wydał Książkę *de Generatione*, ale toż opus zaraz iest *de corruptione*. Tą Księgą *Authore DEO* wydana, *nondum erant abyssi*, & *ego iam con- cepta eram.* Liber *Generationis sine corruptione*, żaden mol nie śmia się zalać w tey mądrości Bożey koncepcie, z tytułu Księgę po- znać, oracya z *Exordium*, mizerye ludzkie z poczęcia, na ktore plakał Dáwid: & *in peccatis concepit me Mater mea.* Zás Madro- ści Boskiey Księgą Nayśw. MARYA, iáki ma tytuł? *in capite Libri scriptum est de me.* Początek tey Księgi, *Verbum Caro factum.* Zádumiála się naturá nád tym dziełem, zániemiály stworzone, ięzyki: *Generationes ejus quis enarrabit?* bo tu *Generatio sine corru- ptione.* Nie máśz tak czystey, ochędożney Typografii, żeby dwo- iákich nie miała pápierow, iedne kándom pełne, á drugie się zo- wia mákulatury. My w Druku Bożym wszyscy *maculati*, iedync w narodzie ludzkim, edycyi Wszehmocności i Madrości opus, Nayśw. MARYA, & *macula non est in te.* I Niebo ma swoię Káncellárya, w ktorey widział Jan S. *Librum firmatum sigillis se- ptem*, i wewnatr, i zwierzchu popisane protokoly. Káncellárye Ziemskie máia to, że tám wiele biedy i biádá, *licet protestari & flere*, iáko Ezech. 2. *Involutus liber scriptus intus & foris, & scripta erant in eo lamentationes, & carmen, & va.* Ták P. JEZUS w tym Grodzie Joann. 13. zápisal swoie kwerele: *Turbatus est JESUS airitu, & protestatus est*, kryminalna mánifestacya czyniac, *Amen men dico vobis, quia unus ex vobis tradet me.* i tak wszystkie kry- minály pospolicie się w Grodach Ziemiákich opisuia. A zás w Niebieskiey Káncelláryi *Vidi librum scriptum intus & foris.* Apoc. 5. znáyduie się protokół *sine lima*, zápieczętowany *sigillis septem*. Przy- wołano spráwy do inkwizycyi *sub protulo* zápieczętowanej, á lu- bo głosny woźny, *voce magna clamavit Angelus*, przecieź nie było takiego oká, ktoreby kryminal iáki w tey Księdze przeczytało, & *nemo poterat, neq. in calo, neq. in terra, neq. subtus terram aperire Librum*, sam tylko *immaculatus Agnus*, przystęp miał do tey Kán- celláryi. Coż to tám zá Księgá: *Beati quorum nomina scripta sunt in libro vite.* Tás iest Káncellárya Nayśw. Mátká Boża, Liber

vita, w którym żadnego kryminału, żadney śmiertelności nie ma! Coś poszła na Kancellaryę Polska Krolewska, z której wychodzą. Tytuły Szlacheckie *Urodzonemu, Urodzony, Uprzeczmy miły, genuit, genuit*, a nikomu nie napisza *mortuus est*. Wracam się do tekstu założonego, *Liber generationis*, i myślę sobie, że przy kálamarzu Máteuszá S. Stąnęła śmierć, i cieszyła się, że długi Regestr *mortalium* zaczął pisać, poznała że miał ten Kátalog zakończyć niepokalaná Pánna *de qua natus est JESUS*, uciekla, a Ewángelisty S. wolnie pióro i niewinne zostawiła, że nie śmiał w Ewángelii dżiesięyszej Imienia położyć śmierci. A mnie z okoliczności zaymuiacego się znowu Powietrza w Wielkiej Polsce tá przychodzi Kazánia máterya:

W Pierwszym Punkcie: *Nabożeństwo do Niepokalanego Poczęcia zarazę morowa i śmierć odtraca.*

W Wtórym Punkcie: *Ze Mateusz S. opisuie tak wiele Patriarchow i Krolow, na assystencya Niepokalanemu Poczęciu; ia całego świata affekty werbować będą na chwátę tej Tajemnicy.* Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Nabożeństwo do Niepokalanego Poczęcia zarazę morowa i śmierć odtraca.

Gdzie się pierwsze powietrze zaczęło? odpowiadam, w Niebie się urodziło. Widział to *Apoc. 12. Jan S. & visum est aliud signum in Celo, & ecce Draco magnus rufus, & cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum Cali, & misit eas in terram. Jádowita zarazę zaśwędził smok trzecią część Niebá, habitu mortifero infecit Angelos DEI, mowi Salmeron. O iák ciężka infekcyá! tak wiele gwiazd żywych Anielskiej náтуры potrupiła, pomorzyła. A insze luminarze i gwiazdy iák się salwowały? Obaczyły *signum magnum apparuit in Celo, Mulier*, gdy insze luminarze *fatuo igne* pogásły, *aa fionce**

aż słońce, pod płaszczy owej Panny, Mieśiac pod nogi, inne Planety otoczyły ten znak Niepokalanie poczętey, iak iá málujemy: *Amicta sole, & Luna sub pedibus ejus, & in capite ejus corona stellarum duodecim.* I tak się salwowały luminarze Niebieskie Niepokalany Poczuciem Naysw. Mátki Bożey od pierwszey zarazy. A żyacy ná ziemi co czynić máia w takowym przypadku? Cracus Monárchá Polski ieszcze Pogánin, gdy pod skála, Wáwellem názwana, bestya w smoczey iámie zaráżała, i pożerała Obywatelów, zgubiłci tego smoka, skóre wołowa nápakowawszy sálitra, i siárka, i innemi ognistemi, które go rozsadziły ingredyencyami, ále gdy smok zaráził Wisłę, ledwo nie cała Polska powietrzem wymarła. (Kromer) Inaczezy się w Rzymie stało, gdy rzeka Tyberis cały Rzym zalała, wylazł z lochow swoich niewidáncy wielkości smok, a z nieprzeliczonym rożnych gadzin mnogiem, płynac przez Rzym: kiedy *ad ostia Tyberina* impetem wod niośacych wpadł w morze i zdechl, a że *incidit in Maria*, nie bardzo to szkodziło Powietrze. Tak jest, ustaia zarazy, gdy pod samo Imię MARYI do protekcyi wpadaia. *In manuscriptis* Domu Kalinowskich czytałem że imieniem, Mikołay zabrany do Krymu, gdy z niewoli przez wysokie chrapęcziny, i zarosłe, uchodził do Oycyzny, napadł na wielkiego Powęża, albo smoka, który porwane gdzieś dziecię niośł, do dzieci swoich, zoczywszy owa gadzina Kalinowskiego, porzuciwszy chłopczyka, sunie się ku niemu, a on skoczywszy na bliskie drzewo, krzyknie nabożnym głosem, Niepokalana Panno, któraś starła smoka piekielnego głowę, ratuy mię. Na ten głos drugi przypadł poważ, i skoczywszy do tamtego, zagryz go; a dziecię owo pod drzewo uciekszy, podana od niewolnika swego ręka salwowane. Tak imieniem Niepokalanego poczęcia od smoczyciádów i zarazów salwuią się nabożni tey Tajemnicy niewolnicy. Jest kwestya w Teologii iakim też grzechem zaráżony Lucyper *Draco, Subtilis Scelus*, trzyma, że *luxuriá spirituali*, nieczystym pędem duchownym, którym pospolicie zaráża wszetecznych ludzi inni trzymáia, że ámbicya Synowstwa Bożego, inni, że nádętościa, i wygorowaniem się ná

Tron iákis, *Sedebo in lateribus Aquilonis, & ero similis Altissimo.* Co to ieſt zá Tron i Stolicá, ná ktora ſię Lucyper kaſał? explikuie to Pſalmiſtá: *Latera Aquilonis Civitas Regis magni.* Obaczył Miáſto wielkiego Krolá niedobycie, przyſtęp trudny, było *Civitas Virgo.* Aż ten piekielny upier chciał ie zaráżić iádem ſwoim. Táknámienia Jan S. *Vidi Civitatem Sanctam, &c. ecce Tabernaculum DEI cum hominibus,* krzyknał ná ſmoká zaráżliwego: & *clamavit voce magna Angelus, Michał S.* Stoy zarázo ſmiertelna! w tym Mieſcie *Mors non erit ultra, neq. dolor, neq. luctus,* i ták tá Fortecá, *ab infectione liberata,* A wnicy, i pod icy protekcyá zoſtáiacy, zaráżliwego nieſkuſili powietrza, Nie ieſt to bayká, że ſmierć z życiem poiedynkowáli! Koſciół to Boży uznał, *Mors & vita duello conflixére mirando.* Bátália ſtoczywſzy, przegrála ſmierć, *Ubi eſt mors victoria tua? ubi eſt triumphus tuus.* A tu mi przypada Indyſka Hiſtorya 1511. *Rex Cubensis Machometan,* ná doſwiadczenie Potencyi Nayſw: Pánny, kazał dwa orſzaki dzieći wyprowadzić w pole do batalii. Jedne Saraceńskie wolne, drugie Chreſćciańskie powiazane *retro,* tamte Mieſzác Otomańſki na Choragwi z Xieżycem, Katolickie Nayſw: Matkę Bożą na Choragwi nioſły. Uſzykowano ich do bitwy, aż dziwnym cudem Xieżyc z Machometanſkiey Choragwi wydarł ſię, i pod nogi Niepokalaney Panny przypiał ſię, krzyknęły Pogańskie dzieći *Hála,* dzieći zwiazane Katolickie *MARYA,* aż wſzytkie powrozy z dziećin Chreſćciańskich ſpadły na Tureckie, i ich pokrępowály. Tak rozumiem, *Mors & vita duello conflixére mirando:* pod haſlem i ſymbolum Niepokalanego Poczęcia, ſmierć zawsze przegrawa. Auguſtyń S. *T 2 Ep 57. Cap. 5.* na dokument Niepokalanego Poczęcia takiego argumentu zażywa: *Chriſtus dixit: Filius hominis non habet ubi caput reclinet,* (bo nie było na ſwiećie poduſzki, ktoraby ſmiertelnym nie była zarażona potem: *Habebat tamen duo loca quietis, in utero Virginis novem menſibus, in monumento tribus diebus quievit.* Z czego taka formuie *paritatem.* *Sicut in illo monumento nullus alius mortuus ſepultus eſt, nec ante, nec poſt, ſic in illo utero, nec ante, nec poſtea, quidquam mortale conceptum eſt*

A tu z Prorokiem *Osee 13.* tryumfować, *Ero ó mors! mors tuá, & morsus tuus inferne!* Śmierć umarła przed grobem Pańskim! Przed Niepokalanym sercem Naysw: MARYI zdechła. Proźne sobie piekło ostrzyło zęby ná tak rzadką, zwierzyne, *rara Phenix* Niepokalanie Poczęta, któremu żaden robak, żadna gądzina, żadna truźczna szkodzić nie może. Gdy S. Jan Ewangelista według Testamentu P. JEZUSOWEGO, wziął w opickę Naysw-Matkę Bożą, (mowi *Discipulus*) *accepit eam in sua.* pobrał też i sprzęćiki ubogie z Nazareth, a między niemi kielich z którego Naysw: Panna piła. Trafiło się, że nieprzyjaźni S. Janowi truźcznę wrzucili, nie mogła się zostać w kielichu tamtym, ale w węźowej figurze ta zaraza wypadła. bo nacyfiszemi, i niepokalanemi ustami poświęcony kielich *morsum mortis* wytrzymać nie mógł. A że to naczynie za wielkie chowano relikwie w Ephezie, kto z niego napoiu skoźtował, od wszelákicy śmiertelności wolny zostawał. Historia Járośławskiego Obrázu piśze, że dziewczka iedną w Ogrodzie pelac, gdy gądziną skoczylá ná szyję, i oplotłay gárdło duśilá. Westchnęła duszona, *Rátuy Niepokalana Panno.* W punkt żmiiá się rozpukłá. Ściśka nas temi czáśy, zarázy morowego powietrza iád, Niepokalana Panno rátuy. Co to iest? że z takim impetem *omnia flumina currunt ad mare*, iż ich nacytężnicysze utrzymać nie mogą támy? morze zda się byđz *flone*? rzeki i strumyczki ślodkie? á ná coź z takim áppetylem biega do gorzkości? To wiemy, że *sal conservat à putredine & à venenatú*, ztąd áni żáby, áni iádowitey gądziny zcierpieć morze nie może. Bo ma podobná náturę do rzeki Polśkićy, Nárwá, ná zwáney. (o ktorey piśza Historycy nási) Zegdy śzkuty z rzeki, Bugu, płyną, węże się, ktorych tá rzeká pełná do státkow przypináia. Ale gdy śzkutá w Nárew wpadá, gądziny piśzczac náząd się wráćia. Wśzystkie wody ślodkie (według Pliniuszá) máia w sobie robaczki, ktore ku słońcu w kryśtale widáć. I tak iákoby ná uleczenie zarázy, bieža do morzá iák do śwey Apteki. A iá nád morzem stánawśzy, pytam iák się zowieś morze? odpowiađa z Piśmem *apellavit DEUS congregationem aquarum*

MARTA I w tymże to morzu, i łnieniu wszystkie iadowite zę-
rązyleczyć się i obumierać powinny? Ták iest *Te venenata*
qua contrivit caput serpentis, salmerna która na głowę stąrlą nay-
iadowitszego smoká, niedopuszcza, áby icy wierni słudzy
śmiertelnym zarázili się iadem.

P U N K T W T O R Y.

*Catego Świata Affekty werbowat będą na Chwałę Niepoká-
lanego Poczęcia.*

WSzedłszy do Ogrodu Jessiego *Isaia 11. Cap.* Prorok stánał
nád drzewkiem i záołáł: *Egredietur Virga de radice Jesse,*
ę flos de radice ejus ascendet. A któż to Proroku widział
áby Rożczka kwiát zaráz wydálá! To wiem że wszyscy Ss.
Doktorowie to mówia *Virgam de radice Jesse intelligimus B. MA-*
RIAM Virginem. Mogł ci też ten kwiát wynikać z rozłożonego
gáłęziámi buynemi drzewá! ále nie z prostó wynikájącey. rożczki;
máia to gáłęzie: że álbo *sa spuria vitelamina* á po polsku, wilki,
i kolczyście ciernie, záowaruy Boże i pomyślic áby ná tym drzew-
ku Bożym pokazálá się káźń Boża *Spinæ ę tribulos germinabit.*
Prawdác to co Kościół Kátolicki wyznáie *Rubum incombustum*
agnovimus tuam Virginitatem. Ale ten figurálny głóg Jáko
(Rábbi Sálomon) Ciernie było bez ciernia *Rubus sine spinis.*
Druga mam konfyderacyá nád tą Rożczką! że ták wyniknelá:
iz żadnego listká niewydálá: i z á tym żadney umbry. *A. S. Am-*
broży Virga hac sine frutice, nullam edidit umbram. Bo ták nale-
záło áby tá Rożczká, która kwiát Boży wydálá, żadney ciemno-
ści niemialá, krom owego sáamego *Umbraculum, Spiritus Sanctus*
superveniet in Te ę virtus Altissimi obumbrabit Tibi. Tá Figurá
Niepokálanego Poczęcia iest ták czyni tę reflexyá; czemu ták
to ten kwiát z prościusięńkiey rodzi się rożczki? czemu nie ze
szczepu? Szczepne drzewo piękne wydáie owoce! ále szczep
iest tó kaleká! urznięta latorość i potym zágoiona. Mogłaby
w fantazyę w páść tá mánia; że iáko my według Apostoła
wzczepieni

w szepieniu jesteśmy w drzewo Krzyżowe: tak też i Najswiętsza MARYA była szepem które jest drzewo kálekowate, ułomne i podcięte. *Egredietur Virga de radice Jesse.* Jesse tłumaczy się *gratia* nie z innego korzenia wyniknęła ta rozcżka *gratia plena*, tylko z Łáski Bożey. Bo nienależało áby z przekłętego drzewá ten owoc wypadał *Benedictus Fructus Ventrú Tui.* I to jest *Mysterium* w tey Figurze Niepokalanego Poczęcia *Egredietur Virga de Radice Jesse, & Flos de radice ejus ascendet.* Ná innych drzew korzeniách grzyby się rodzą, áni kwiećcia ani owoce z tamtąd niewynikáia! Tá latorość wyniknęła z tegoż korzenia, z którego i sam kwiát, *Virga de radice Jesse Flos de radice Jesse.* A iáko P. JEZUS *Immaculatę Conceptus*, tak *ex eadem radice* Łáski Bożey musiała wyrość tego kwiátu Mátká *& Flos de radice ejus ascendet. Et Virga de Radice Jesse.* Niedármoć to Oycá miała Joachima, co się znaczy *Benedictus* i Mátkę Annę co się tłumaczy *Gratia* Co zkomponował Gabryel *Gratia Plena Benedictus* z Błogosławieństwá Bożego i szczegulncy operacyi jego *ex nido gratia plenissima, & Fonte Benedictionum Altissimi, & primava innocentia radice, prodiit MARIA* mówi Damascen *lib. 4.* Pyta się on *quare in Genealogia Christi tacentur Parentes Virginis?* Czemu też niewspomniono Oycá i Mátki Dziádá i Bábkí Najswiętszy MARYI dáć tę rácyá Dámáscen? że oná zdála się mieć extraórdynaryiny Początek *Dominus possedit me in initio viarum suarum, à Septuaginta* czytaia *Creavit me initium viarum suarum* jeżeli Adam początek Narodu nášzego miał to, szczęście że stworzony był w Łásce Bożey? Jeżeli Aniołowie i sam Lucyfer Łáski Bożey poświęcający miał Początek; dopieroż Wcielony BOG miał sobie obróć *initium viarum suarum* kałużystá drogę? *Consentaneum est ut non negaret Matri, quod concessit aliis.* mówi S. Chryzostom. Dawid Práprádziad tey niewinności do niey mówi, *Audi Filia & vide & inclina aurem tuam, obliviscere Domum Patris tui, & concupiscet Rex decorem tuum* nie pámiętay i niciáko wyrzecz się Domu, Párenteli twoicy bo ia i wszyscy w tym nie-
szczęśliwi *& in peccatis concepit me Mater mea.* tyś sáma tak ulu-

biona Naywyższemu Májeſtatowi że ſię ukochał w pięknoſci twoiey. Tyś ieſt gniazdo Duchá S. *Spiritus S. ſuperueniet in te: i owych wſzytkich dárow ieſo, Egredietur virga de radice Jeſſe, &c. & requieſcet Spiritus Domini, &c. Spiritus ſapientia & intellectus.* Z tey tedy ſwiętey látoroſli co wyrobi wſzechmocna inwencya Boża, powiedz Izáiaſzu, *& erit radix Jeſſe ſignum populorum.* Choragiew, álbo Bunczuk zá znák wielki wyſtáwi BOG, pod który zgromadza ſię wſzytkie narody ſwiata, á ſpiewáć będa Naysw: *MARYI. Beatam me dicent omnes generationes.* Pod tená znák, i Choragiew, cáłe ſię zwerbowało Niebo: *Vidi ſignum magnum in Calo,* áż biega wſzytkie luminarze, i ſlonce, i mieſiac, i gwiazdy. A ziemſkie ſwiátła tám ſię zbiegáć nie máia? Nayiaſnieyſze Májeſtaty Jáſnie Oſwiecone Xięſtwá, Jáſnie Wielmożnoſci, Herbowne Luminarze, tulić ſię powinny i wpraſzáć do tey Táiemnicy, iák kiedyś Wládyſław IV. z ſlawnym Ofolińſkim Kázimierzem, funduiac Kongregácyá *Immaculata Conceptionis* w Wárſzawie, Prefektem zoſtawſzy, niewolnikiem ſię piſał *MARYI.* Niech nie ma morze więkſzego ſzczęſcia do wſzytkich wod, do ſiebie wielkim pędem plynacych, *omnia flumina currunt ad mare,* do tego ſłowá *MARYA,* do morzá żadnego iádu nie cierpiacego, i Tyberis Rzymſki, i Sekwáná Fráncuſka, i Rhen Niemiecki, i Dunay Rákuſki, i Wiſłá Polſka, i Wigilia Litewſka, &c. i inſze Herbowne Rzeczki, z Drużyna i Srzeniáwa, &c. *Omnia flumina currunt ad MARIA.* Gdy w wolnych Miáſtách uderza ná gwałt, co żywo bieży. Przed lat kilkunáſta porwáła ſię gwałtowna zawierucha ná Godzinki Niepokalanego Poczęcia, ktoſtemu *Mysterium* nie przyiaſzny, tego Nabożeńſtwá chciał zákazáć, ſtał ſię rozruch po całym Kátoliſtwie. Gwałt cierpi Niepokalane Poczęcie! á tu wſzytkie Akádemie poprzyſięgłe, i ich Doktorowie, z uczonemi káłamarzámi, á záſ gorliwi zeláná ze krwia włáſna ná ten gwałt bieżeli: wſzytkie Májeſtaty, i Páńſtwá Kátolicke zárzućily liſtámi ſwemi Rzym, á náſzey Polſki wſzytkich Woiewodztw Seymiki *zeleſſiſſimè* ſię, i názbýt ſtáwili, á zwałſzczá Mázoſze. Co w tey máteryi náwypraſowały Typográfic Kſiág, po cáley Europie

ropie, ztąd poznáć, że samo Lwowskie Miásto, sto árgumen-
 tow do Rzymu posłało. U Koryncezykow ten zwyczaj był, że
 pod czas Zámienia Xiężycá, w tey perswázyi będąc, że iákaś od
 nieprzyiąznych Plánet krzywdę i gwałt cierpi, porywáli się wszyscy
 do ármat i dzwonow, *Disposita campanarum multitudo tantum arie*
crepitu clamorem edebat, quantum in defectu Luna edi solet. Coś
 podobnego uczyniło Chrześciaństwo, zábierało się ná iákaś *E-*
clypsim palchra ut Luna, á tu co żywo żarliwym odgłosem biegło
laboranti succurrere Luna, i to wymogło *universali sensu* Kátoli-
 ctwo, że nie tylko nie zázakázáno, ále ieszcze lepiej wyłuszczone,
 bo gdzie przedtym było *in qua Adam non peccavit,* popráwiono,
que in Adam non peccavit. i surowszemi dekretámi Stolicá S.
 przyćisnęła *partem adversam,* áby pod ciężkiemi censurami, áni
 gadáć *privatim,* dopieroż dysputowáć, ábo drukowáć przeciwko
 terminie *Immaculate Conceptionis,* żaden nie śmiał. Znáyduiać się
 takie sercá honorowi Niepokalanego Poczęcia, ták poprzysięgłe,
 że gotowe krew láć o tę máteryá. Osymus Krol Ormiáński cáła
 nacyá Nayśw: Mátcie konsekwował, gdy Antoinus Syn iego óśle-
 piony, przed Obrázem Niepokalanie Poczętey przyćzrzał. Posłał
 do Rzymu Narsesá *cum obedientia,* 1439. który gdy usłyszał ro-
 sterki zaczęte *de Immaculata Conceptione,* to rzekł: *Si quis in Ar-*
menia maculatam cogitaret, & hoc sciretur, caput illi in centum par-
tes dirumperetur, quod tales impuritates de innocentissima Virgine
concepisset. Tak Armenia, *Anagrammaticè,* en MAKIA, zelowała
 za tym punktem, ale i sam Machomet tego iey honoru nie uwło-
 czy, gdy ia tytułnie *Immaculatam.* Na innych to prawo, *omnes*
in Adam peccavimus, ale iako Estherze powiedział Asswerus, *Non*
contra te lex lata est, wydał BOG, bo i należało szczegulnym przy-
 wileciem, Bogarodżicę swoje! bo iako Świętym swoim niektórym,
 dał ten Przywilej *in utero sanctificavite,* tak dopieroż Matce, *quod*
dedit servis suis congruenter, congruum erat ut Matri sua daret
eminenter. Wiem że cały prawie Kościół Boży, czeka *cum desi-*
derio definitivum articulum w tey materyi. Ja zaś z tey racyi
 nie życzę. Gdy Egipcyanom prawa nowe chciał Rzym formowáć,

odpisałi, *liceat sine lege amare Romanos*. Gdyby zaszedł artykuł wiary, ustałyby żarliwości, i gorliwe Nabożeństwa ku tey Uroczystości. Gdyby nie miała *acies ordinata* nieprzyjaciół, wszyscy by rozwinęli się z pod tey Chorągwie. Była moda w Izraelu, że Dziewice Izraelskie bębenki na werbowanie ku nabożeństwu przy boku nośły, które gdy im nieprzyjaciół poodbierał, cieszy ich w lamentach Prorok, (*Jerem. 31.*) *Ædificaberis virgo Israël, adhuc ornaberis tympanis tuis, & egredieris in choro ludentium.* A Dawid *Psal. 67.* *Prævenierunt Principes conjuncti psallentibus, in medio juvenicularum tympanistiarum, &c.* Bernard S. tak tytułuje Naysw: *Matkę Bożą, Audiamus quid dicat tympanistria nostra MARIA.* Głośny to werbunek dusz Katolickich *Immaculata Conceptio. Exod. 25.* Dziwne dzieło wystawiać BOG w Izraelu: tak ie abrylował: *facient mihi sanctuarium, arcam de lignis Setim, deaurabis eam auro mundissimo, intus & foris.* Szkatułę skarbow starego testamentu nie z innego drzewa, ale z *Setim*, które iako S. Hieronim: *Arbor nitidissima imputribilis, fruticibus carens, candidissima.* Drzewo, którego się żaden robak iść nie śmiał, a jeszcze do tego, złotem ie odziano nie prostym, ale *auro mundissimo*, bo tak należało, aby i figurą Arki nowego testamentu czyta była, coż też tam w tey szkatule było? dwie tablice, na których słowa Boże pisał palec Boży! A tu mi przychodzi kwestya, które też to tablice były, nie pierwsze potłuczone od Moyzesza, ale drugie, *facies tabulas similes prioribus.* Mogłi wszechmocny BOG cudownie sklić podruzgotaną operę swoją bez znaku skazy, ale niechciał aby słowo Boże (mowi *Abulensis*) na potłuczonych tablicach było: *indecens enim putabat, in tabulis qua injuriam confractiois passe fuerant, tametsi postea summo artificio solidarentur, legis præcepta, & verba sua scribere.* Jeżeli na owych frakturach niechciał cierpieć słow swoich? *quantò magis ut Verbum Caro factum stylo Spiritus S. scriberetur.* Te nowe tablice *integra tabula*, taki z Arka Pańska miały honor u Izraela, że gdzie się tylko ruszać miała, zaraz Lewitowie trabili, lud pędem wielkim biegł, a iak pieszczoty ul swoy obsypawszy, popisowali się przed Matką Izraela,

To figurą

To figurą Niepokalanego Poczęcia? Arką rą nowego Testametu *de lignis Setim incomputribilibus, candidissimis* powinna być była wystawiona, żywot iey Najsświętszy, na którym BOG palcem swoim miał formować Słowo Wcielone, powinien być być żadnym grzechem nienaruszony. A przed tą Arką Niepokalaną Pannę figurującą, nowy Izrael, strzegować się, i na iey honor werbować powinien.

Konkluzya z Medytacyą.

WSzytkie Narody świata zdawną konspirowały za honorem Najsów: Mátki Bożey, *Beatam me dicent omnes generationes*, ale szczegulniey nád innę winną Polská, trybut uniżoności *mysterio* Niepokalaniu Najsów: Mátki Bożey, z tey przyczyny, że ieść Krolewstwo wolności i swobody. A Najsów: Mátká Boża w pierwszym Poczęciu swoim osobliwey wolności żródło i Mátká. Poczęła się Najsów: MARYA, iák Máteusz S. pisze, *post transmigrationem Babylonis*. Dwie Miásta, Jeruzalem i Bábilon w Pismie S. zawołane, á sobie przeciwné, iedno Niebá, drugie piekła wizerunk, i figurá. Jeruzalem wolności Stolica, *Gens libera sumus*, (1. Machab. 15.) *Hierusalem sancta & libera*. Bábilon całego świata kutygdarda, i katusza, stolicá niewoli. Bábilon zaczęła rebellia budowác, Semirámis bába ozdabiać, i názwała Bábel, skóńczyła konfuzya, bo się tak tłumaczy. Zás Jeruzalem sam BOG ufundował, *fundavit eam Altissimus*. Tám tyránnia, tu wolność pánowała. Niech chwala iák chce Monárchie swoje niby porządne narody, ia to mówię co *Salustius*, *potior videri debet, periculosa libertas, quieto servitio*. Posłany Brutus Rzymiski do Kártaginy, z chárakterem legácyi, gdy wolności Rzymiskiey wielkie dawał *Elogia*, posłał mu Annibál w upominku dwie státny, iednę z żelázá lita, na ktorey nápisal, *Libertas Romana*, á druga státnę złota, na ktorey nápisano: *Servitus Punica*, gdy mu oddawano obiedwie wyrzucił z pokoiu złoty posag, oblápiając żelázna wolność, *Malo ferream libertatem, quam auream servitutem*, o czym Poéta,

Poëta: Dilectior omni libertas consue, quassataq. gloria suavit, spernere amicitias, & barbara munera Regum. Grzeszyście Polacy, przeciwko wolności, gdy ja złota nazywaście, kiedy ona żelazna była, taka się moda stroiła, kitysiem nieprzebitym, zbroja Rycerza, biał i konia okrywająca. Albo w hartownym pancerzu z bułatowa szable chodziła, a grzech to był u starych Polaków, widzieć drobiny srebra, dopieroż złotą przy boku! Tak się temi brzydźili, że gdy oprawna szablę w Krakowie przy iednym Węgrzynie obaczyli, z wielkim nasmiewiskiem wołali: *Ołowiana szablą w srebrnych pochwach.* (*Długos*) A gdy Henryk Cesarz podnosił wojnę na Polaków, Posel wielki Polski, Skarbek, gdy mu Henryk niezmierność złotą pokazywał, na wojnę Polską, z złotym pierścieniem ledwie palcą nie urwawszy, rzekł *cum indignatione: Ad-dò aurum auro.* Niech mają postronnie Narody Auryfodyny swoje! Krzywoust Bolcsław, gdy mu doniesiono, że się otwierają złote minerały i srebrne, nakładać niechciał mówiąc: dla Polaków rudy fundować trzeba! Pół żelazo w Polsce krolowało, złote były czasy, iakieśmy wolność naszą zaczęli pozłacać, *aurea Libertas*, która przedtym mieżkała w pochwach, teraz ma rezydencyę u Pánów w szkatułach. Dziwowałem się zawsze tej pretenzji Naysów: Mátki Bożey do Korony naszej, że się kazala zwąć Krolowa Polska, *Quare me non vocas Reginam Polonia, Albricht Radziwił.* A maszcie Naysów: Bogarodzico co pretendować? Babilonci to, i konfuzya! Tylko że w tym zamieszaniu przecię jest wolność i swobodá, a Naysów: MARYA nigdy konfuzji Babilonskiey i niewoli nie znała. Bo była Niepokalana MARYA wolności świętey Krolowa. Co Cicero do wolności Rzymskiey, to ja mówię do Polaków, *Liber est, qui nulli turpitudini servit,* Na co przypada i S. Augustyn: *Bonus, etiam si servus sit, liber est. Malus etiamsi regnet, servus est tot Dominorum, quot vitiorum.* *Plutarchus de Romanis moribus* pisze: *Dum servitute mancipium liberabant, festucam de oculis extrahebant;* godny wolności, któremu nie masz czym zapruszyć oka. A tu nayprawdziwzey wolności Mátká, Naysów: MARYA, niech ma ten tytuł: *Nulli turpitudini*

tudini servivit unquam. Oko iey nayprzezornieysze *sine festuca.* (Iud. 9.) Przeszkodziło Abimelechowi do Pánstwa, *ed, quod sit filius ancilla.* A iákżeby pokłoniło się P. JEZUSOWI, *Ut in Nomine JESU omne genu flectatur, caelestium, terrestrium, & inferorum,* gdyby był z Mátki się rákiey urodził, ktoraby choć w pierwszym punkcie Poczucia swego grzechem pierworodnym zniewolona: była kiedykolwiek niewolnica szatáńska. Wyrzucano P. JEZUSOWI ná oczy, *nonne est hic Filius Fabri?* A cóż dopiero konfundowáliby byli szatáni, ra pretensya, Chrystufa nášzego, że był urodzony z niewolnice kiedyś w pierworodnym grzechu! Nie mógł znieść tey kontumelii Stefan Batory Krol nášz, gdy mu Iwan Moskiewski szalony (pisze *Enstendalius*) nápiśał w liście swoim, Węgrzy chłopci moi, i tyś ieś poddány moy, ták tego honoru zelozę dochodził, że zniószy Woyská Cárskie, samę stolicę okurzył, i nieprzesłał mićić się zniewagi, áż mu nie tylko tytuł Brátá, ále i Oycá, Dobrodziciá, i Zwycięzcy nápiśał. Wygnąć musiał Syná swego Izmáelá Abrahám, gdy do niego Sárá Zoná iego rzekła: *Ejice puerum, non potest esse haeres filius ancilla cum filio libera.* Dopierożby tó większa była konfuzya Chrystusowi, *non nasci de libera.* O iák oná stáráła się o wolność Synow Bożych, nstyszáła od Gábryelá, że Jan w Mácierzynskim tarášie sześć Miesięcy zostaie *in vinculis,* pierworodnego grzechu, porwála się, *& abiit cum festinatione in montana,* á miała znieść kiedy choć w iednym punkcie niewola czártowska. Gdy Judyth zwoiowála, Bábilonskie Woyská, záwołáli Bábilonczykowie, *Una Mulier fecit confusionem in Domo Regis Babilonis!* A o Nayświétszey Pannie co trzymać powinniśmy? *fecit confusionem in Domo Regis inferorum.* Arsaces Scytha *devicto Selenco in Regem Parthorum electus, instituit, ut illius victoria diem, tanquam natalem libertatis, posteri celebrarent.* Inne Świętá Nayśw. Mátki Bożey maia swoje tytuły. Dzisieysza Uroczystość *Festum libertatis.* A iákże tá wolności Uroczystość nie ma należeć do Polskiego Narodu? należy bo wolna od pierworodnego grzechu w wolności się Polskiej kocha. Pokazała to wielkiemi

dokumentami. Piſze Nadazy że Bogunidus (podobno) Bogumilus, z Gnieźnienſkiego Arcybiskupa Kamedulá, 1287. cudowny w ſprawach ſwoich. *Nam ſicco pede flumina calabat, ſzczegulnie ku Niepokalanemu Poczęciu nabożny, ſenio confectus aſſiſtente immaculatè Concepta, & comitatus Sr: Regni Patronorum, animam Diſpara reddidit, qua illam inſtar columba viſam in Calum tulit.* A Aniołowie ſpiewali: *O felix Polonia, quam tuetur Immaculata MARIA.* Zwadził ſię Komorovius w Śląsk z Lutrem, o cześć Niepokalanego Poczęcia! przebił go na pojedynku Niemiec, a czarci w grzechach zoſtaiać duſzę do pickła brać chcieli. Przypadła Nayſw: Matka Boża na ratunek iuż prawie konaiacemu z tą żarliwością, *Ergonè meus heros Polonus peribit.* Zal ſkruchy w nim wzniećiwszy, do Nieba go wzięła. (iako piſze Longinus.) Patrzy na Polſkie Nabożeńſtwa Niepokalana Panna, bo gdy ieſzcze w Katoliſtwie dſięieyſza Uroczyſtość nie była *prime claffis cum Oſtava*, zaczęła ia Dyecezya Krakowſka 1628. *ex publico voto* po uſtałym morowym powietrzu, czyniac z Tomu Krakowſkiego ſolenna *ad circulum Proceſſys* A tym Nabożeńſtwem zachęcone wſzytkie Prowincye, i ſtany, Miasta, między ktoremi Lwow celuie, dwoiaka Oktawę, i w Katedrze Metropolitanſkiej, Łacińſkiej, i w Ormianſkiej, z Kazaniami dwoiakami na każdy dzień, z ogniami miſternemi odprawuiac, ſpiewaią, po tyſiącokroćrazy MARYA Panna bez zmazy. AMEN.

K A Z A N I E

O Świętym TOMASZU A poſtole.

Deinde dicit Thomas: infer digitum tuum huc, & vide manus, &c.

Naymilſzy Oćcie między ſynami, Gość kochany między Domownikami ſwemi ſtanawſzy: Święte owe zgromadzenie pokojem przywitał, A ia rozumieć że ich miał poſłać

posłać; O miłści o co, i posukać; drżał od strachu Piotr! i nietak się bał tego co pisał Ewangelista, *Erant Discipuli congregati propter metum Judaeorum*. Jako oto: *Petre ter me negabū; dopieroż iasī, Desertores. Discipuli fugerunt ab eo*. Wstydliwie się lekali aby im był Pan JEZUS nie wyrzucił na oczy sromotną Apostazy. Ale Pan JEZUS, który, w Getsemánie Judaszowi zdraycy nadstawił twarz swoją, *ad Osculum traditionis*: wszytkim owym winowaycom, i nogi Święte do pocałowania, i ręce *ad amplexum*, i serce, stolicę miłości, pacyfikał miłosierdzia swego pokazał. *Ad osculum patris*. Bo to nie miłszego, iako gdy Gospodarz w Domu swoim, pokojem rządzi. U Chrześcian Páwel S. *ad Colossens 3.* to upatrzył, *non est barbatus & scythia* bo to jest Pogánin i Tátárzyn, nie Gospodarz, co ustawicznie w Domu hálá: hálá; háláśnik! a Ecclesiástyk strofuie c. 4. *Noli esse sicut leo in Domo tua, evertens domesticos tuos, & opprimens subjectos tibi. Exod: 4.* Nárzekálá ná Moyzészá swego Sephorá lubo wielka napásćia. *Vir mihi sanguinum es* Ale gdy się to i samá Gospodyni, dopieroż słudzy i dzieci, nie tylko łzami, ale i krwią co dzień zaleia, to Gospodarz nie potrzebny Cyrulik. *Vir Sanguinum*. Będzie iaki Cerástes, *Gen. 49.* co się tłumaczy, *Dux caecorum* Gospodyni z okulárámi, słudzy z podbite mi oczymá chodzą, á Gospodarz furja zaślepiony, *si cecus caeci ducat, ambo in foveam cadunt*. O nieszczęście to! Jeremiaszowe było c. 15. *Va mihi Mater mea, quare genuisti me Virum rixae, Virum discordie.* gdy w Domu Gospodyni będzie Rixá, iakieśmy w Polsce mieli dwie Monárchinie, ktore Polacy wyrzuciwszy z Krolewstwa, od Henryká Cesárzá respons mieli, *Ejectis Rixam, habete Concordiam; Gen. 27.* ledwo nie oszálálá pocźciwa Rebeccá, gdy Ezau w Domu Izaáká, sprowadził żonki niesforne *tadet me Vita mea propter Filias Heth*: gdyby był do owego stádá pocźciwego klaczy iákich nákupil! ale nágnal Hetki wierzgájące, niespokoyne aż Matká ledwie nie umiera, *Nolo vivere*. Nieszczęście w Polsce było za Monárchow Mieszkow, (ktorych Kromer) Nomenklaturę imienia od miészánia zámieszánia wywodzi. w Grecyi

práwo było, *Piscator civis non sit*, żadnego nieprzyimowali do Micyńskiego dopiero do rady Rybołowá, z tey rácyi, *quia piscatores in turbido semper piscantur*. Nápatrzymy się z żálem nášzym tych czásów nášzych turbulencyi:! názbym mamy w Oyczyźnie Rybołowow, którzy z chudych pácholkow powstawízy *in turbido* Oyczyzny nád bájeczne Tymoteuszá sieci, złote sobie porobiwszy niewody fortuny, wśzyfikich stánów, *piscantur in turbido*.

Nie takie Gospodárstwo było i rzady P. JEZUSA, który, stánawízy *in medio*. *Mediator inter DEUM, & homines*, przywítał pokoiem *pax vobis*, czym náuczył że: káždy Gospodarz w Domu, według Abulenśa, *debet vocari pax*. *Pacem* byđz powinien, 1. Reg. 10. Przychodzi do Betleem Prorok Sámuel, & *admirati sunt seniores Civitatis, dixeruntq; pacificusne est ingressus tuus?* & ait, *pacificus*. i Gospodarze *pacifici*, i Gość *pacificus*. Já kiedyś *Casimirus Monachus* z Kluniáku przyprowadzony, rozboie uspokoiwszy, názwány *Pacificator*. Já podczas drugiey woyny z Krzyżákámi, *Julianus* Kárdynał *Nuntius Apostolicus*, ná uspokoienie kontrowersyi, gdy stánał we Wrocławiu, ieszcze ná ten czás Polskim Mieścic, srodze pobożny, i mądry Prálar, nákazawízy solenne supplikácy, widziány był od B. Weroniki Krákovskéy, á on przed Máiestatem zágniewánego BOGA klęczac, odbiera z ręku iego miecz zákrwáwiony, który mu złamáć kazano, co gdy uczynił, Aniołowie Ss. ná powietrzu spiewáli, *ingressus ejus pacificus*, á on potym od Polakow *Antonemastice* názwány *Pacificator*. Do Arki Noego Gość przyleciał miły, gołębicá, niosac roszczkę oliwná, *symbolum* pokoiu: kruk tá m nie przyleciał, którego nátura krakáć, wáđzić się, i twárzyć, *Corvus in superliminari*, P. BOG náš, Gospodarz, i Pan stworzenia swego, *in sole posuit tabernaculum suum*, wesóły u niego tron, *Non in commotione Dominus*, 3. Reg. 19. Oto P. JEZUS pokoy w ustách *pax vobis*, w ręku áni piorunu, áni biczá nie máiac, w sercu samę miłość niosac, *in medio* stánał. A ja rozumialem, że miał naprzod Piotrá przywítać, á potym *Filius dextera* rękę podáć, á on S. Tomaszá do pácifikálu serca swego wola, iemu rękę podáć, iáko upádlému, i ówśzem zá rękę go bierze,

go bierze, *affer manum tuam*, ciągnąć do siebie, potężniey, niż kiedyś tonącego Piotra, chwyrą za serce Tomaszá, á Tomasz za serce Páná, Chrystus mowi: moics Tomaszú, *Noli esse incredulus*, á Tomasz, *Dominus meus, & DEUS meus*. O śliczne *certamen amoris*, opisane *Habacuc 3. Dedit abyssus vocem suam, altitudo manus suas levavit*, Tomasz połącinie *abyssus*, krzyknał, *dedit vocem suam, Dominus meus, & DEUS meus, á Altitudo Altissimi, manus suas levavit*, i podał upadłemu rękę. Z tey okazyi biore materya ná Kazanie:

W pierwszym Punkcie: *Boska rzecz iest upadaiacemu podać rękę.*

W wtorym Punkcie: *Vpadłego ta iest chwata, nie umykać ręki tajec Bożey dzwigaiacey.*

Konkluzya z Medytacya.

PUNKT PIERWSZY.

Boska rzecz iest upadaiacemu podać rękę.

M*alach. 1.* Z lekkim ciężarem posyła P. BOG Proroká *Onus Verbi Domini ad Israël in manu Malachia, Dilexi vos.* Inni Prorocy, iák Eliaasz z ogniem, Moyzesz z rozga, &c. A przez tego Proroká, ciężar miłości posyła, i ieszcze go mu w rękę nościć każe, *in manu Malachia*. Przyczyna tego poselstwa, *Ut quid claudicat in utramq. partem?* pokulawiał Izrael, upadał, *Verbum Domini*, Słowo Przedwieczne, chromotę podnosić każe, kálićtwu Izraelskiemu podać rękę, *in manu Malachia*, (to iest *elevantis*,) *onus Domini*, á iáko insza wersya, *opus Domini*, to iest dzieło Boże. Pośliznionemu stworzeniu podać rękę. Ma też P. BOG ná dworze swoim *Ministros Status Speciales*, krom inney ássystencyi, *Millia millium assistebant ei*, krom owych siedmiu, *de primis Principibus*. czterech wybrał sobie, o których Ezechiel, i Jan S. *in Apocalypsi, quatuor animalia*, przedziwney roztropności, i figury, których opi-

śać, żadne pióro nie może, a ja w nich to uważam. *Et manus sub pennis eorum.* Miłosiernie to zwierzętá, i BOGU nayprzyjemniejszy, co nie miała piórá w ręku do pászkwilow, opiszowania defektow ludzkich, ále każdy ma rękę pod skrzydłem, to jest, skrzydłami swemi okrywa, iák kokosz kurczętá swoje, a kiedy obacza te *animalia plena oculis* co zdrożnego, to miała ręce pod skrzydłami, áby upádłego podnieśli. *Ier. 38.* Wrzucono Proroká w studnia błotnista, *in quo non erat aqua, sed lutum*, pokalał się niewinny Prorok, aż Duchem Bożym nátniony Abimelech; winduie z owej przepáści Proroká, środze delikátnie, bo naprzód *veteres pannos, pone sub cubito manuum tuarum*, i pod ręce, i pod nogi upádłego Proroká mile podnosi, i wywinduie, aż mu Prorok odpowiada: *Domini opus fecisti*, to to dzieło Boże, i z błotá i z przepáści, wydźwignąć delikátnie upádłego. Mogł ostre postronki, i sznury spuścić Jeremiaśzowi? ále BOG inaczey kazał z tey biedy wyciągnąć upádłego, bo to jest *opus Domini*. Sędziowie, Izráelscy, niby Monárchowie, (iákó pisze *Philo*;) miásto Korony, nośily ná głowie gęs, Jephthe zrzucił to *insigne*, a wziął Pelikaná, który ptak, dla dzieci swoich głodnych, i krwi z pierśi swoich nie żáluie, a teraz niemilosierni ná poddánych swoich, choć mniey winnych Pánowie, minę gaśiorowska nosza, bo się rozgniewawszy zaráz chłopá do gaśiorá, a trzebáby bydz Pelikanámi, *Judices olim pelicanum ferebant non auferem.*

Moyzesz według Rábinow, gdy iák przysposobiony Syn ná tron Egipski, wysłany przeciw *Aethyopem* z Woyłkiem, przez pustę mieyscá pełne gádżiny przechodzac, áby iádem swoim owe żmiecie nie szkodziły Egipcyánom, kazał náłapać boćianow, które złumem wielkim przed Woyłkiem pędził; *Misit ante se ibices* (*Iosephus in Antiqu.*) który ptak czyści polá nosem długim, ále przecię miała boćiani tę cnotę, (mowi *Plinius*) że kiedy który obárczony, álbo stárością upadáciacy, inne ná swych go skrzydłách z złego rázu wynosza, i to to jest wielkiego *symbolum* miłosierdzia i między samemi rybámi jest kommizerácyá nád upadkiem! *Jonaszá* Proroká, Wieloryb połknął, ále go nie pożarł, utopionego mizeraká

mizeraká wynioſł ná brzeg, i wyzionął. I Delfinowie morſcy, tę máia cnotę, że tonacych wynoſzą z potopu. Co to ieſt? że ná ſadzić Bożym ſtáwia, *hades à ſiniſtrá*, to ieſt potępiencow! krom innych przywar, máia to, że kozy ſkaczą ná pochyle drzewo, pochyli ſię, nákrzywi ſię, to trzeba ſkakáć, inſultowáć, koźlowáć, i żártowáć, *hades à ſiniſtrá*, kto w Rzymian zabił nieprzyaciela, *herbam triumphalem meruit*, (*Petrarcha*) *ſ qui ſervavit Civem, auream coronam pro ſervato Cive*. Ták rozumiem, że i w Niebie, drożſza Koroná *pro ſervato Cive*. Jan Tęczyński Hetman w Wołofzech z Turkámi ſię bił, zpadł z koniá, (*Páprocki*) áż Piotr Prochnicki koniá mu ſwego poddał, ſálował Hetmáná, á koń Hetmánſki do niego przybiegł poſtrzelony, ná którym po znacznym zwycięſtwie wyſzedłszy, nie tylko od niego, ále od całej Rzeczypoſpolitey wielkie honory odebrał, *quia ſervavit Civem*. Gniewam ſię ná Jerozolimſką Xieżá, Judaſz zdraycá, przecięz *penitentiá ductus*, rzucił pieniądze przed Káplánámi, ſpowiáda ſię, *peccavi, fundens ſanguinem juſtam*, á Fáryzeuſzowie co? *quid ad nos tu videris?* O nie ták BOG czyni! *juſtus cum ceciderit non collidetur, quia Dominus ſupponit manum ſuam*. Oto Tomasz dzięciſzy potknął ſię, á Pan JEZUS *oſtendit illi manus*.

PUNKT WTORY.

*Wpadłego to ieſt chwata, nie umykać ręki taſſe
Bożey dzwigaiący.*

Pokanał miłoićierne ręce Tomaszowi P. JEZUS, ále zaráz zawa-
lał: *offer manum tuam*, to ieſt: BOG podáć ręce upádlemu,
chwycić ſię zaráz trzeba ręki Bożey. Ták ſię to dziecie, iák zá
Elizeuſzá, który *agrotabat infirmitate, quo ſ mortuus eſt, deſcen-
ditq ad eum Rex Iſrael loas, &c.* á Prorok rzecze do niego: *offer
arcum, & ſagittas, &c.* *tumq attaliſſet, &c.* *dixit ad Regem, pone
manum tuam ſuper arcum, & cum poſuiſſet ille manum ſuam ſuper-
poſuit Eliſeus manus ſuas, manibus Regis.* Láſká Boſka, ieſt to ma-
nos **DEL** która dopiero **P. BOG** *ſuperponit* rękóm i operácyóm
náſzym.

nąszym. Krzyż Páński, iest to *arcus*, zwycięstwá nąszego, trzebá też *apponere manus*, iac się Krzyżá Chrystusowego. Wyleciały dwa ptacy z Arki Noego, kruk, i gołab, przyleci gołabek, wyćiąga rękę Noc, á gołębica się nie umyka, i idzie do ręki. *Gen. 8. Extenditq; manum, & apprehensam intulit in arcam.* Figurá to dżięciyszey ákcyi, wyleciał z láski Bożey Judasz kruk, i Tomasz, wyćiąga ręce Chrystus, *ostendit manus*, áliż owá gołębica, *non habens cor*, przyleciała do otworzonego okná Boku, miłosierdzia iego, i dáła się złapać, *offer manum tuam.* Grzeszny człowiek iest tonacy iák Dáwid, *non me demergat tempestas maris*, JáK Piotr ná morzu, w falách upadáiacy; Tá iest dyfferencya między złym i dobrym, dobry woła *Rata, Domine salva nos*, iák Piotr, á BOG záraz chwyta zá rękę, *apprehendit manum ejus.* A zły Fáraó, który i z ludem swoim wpadł w morze, *demersi sunt sicut lapis.* wrzuć kámię w wodę, tonie, á nie woła ráta! A záś człowiek upadły, i woła do BOGA, i podáie rękę ręce Bożey. *Matth. 24. Clamavit dicens, Domine salvum me fac, & continuo IESUS extendens manum apprehendit eum.* Stárość Izáákowi wzrok odebrała, áż Jakob Syn iego *sub mysterio* (iák S. Augustyn) błogosławieństwo Boskie i Oycowskie, dżiwnym kunsztem odbiera, że Esau stárzy był iák kozić obrosły, i swywolny, á záś Jakob *lenis*, przyzwał go Izáák: *Accede huc, ut tangam te Fili mi, & probem, utrū tu sis Filius meus?* Coś podobnego Tomaszowi się stało, i niby opák, oślepl Tomasz, (iák S. Chryzostom) *Cecutiebat in fide, non credam donec videro*, pocznie mącać rány Chrystusowe, i domácał się Bóstwá; Izáák rzekł: *Vox quidem vox iacob, manus autem Esau.* A Tomasz: *Dominus meus, & DEUS meus.* Dobrze Bárradyasz, nazywa go *Lydium lapidem, tangit lapis aurum, & quale sit demonstrat tactu.* Wielceśmy obligowani S. Tomaszá experyencyi, (iák Grzegorz S.) *Plus nobis Thoma infidelitas ad fidem, quàm fides credentium profuit*, pálec Tomaszow, *acus magnetica*, która nam *stellam Polarem* pokazála, á iákó oná ma *virtutem sympathicam*, ták; że się oderwąć *à suo Polo* nie da, á lubo iest częścá *erratica*, przecięż tam stánie, gđzie ia *magnes* ciągnie, ták i ten Apostól, *erraticum*

erraticum quid, Thomas non erat cum eis, przecież przytęgnął do magnesu swego, powracając się, i do doraź, i do serca JEZUSOWEGO. Był Tomasz iak Ephraim, *quasi columba seducta non habens cor*, serce stracił *propter metum Iudeorum*, ale daleko lepszego nabył *affer manum tuam, & mitte in latus meum*, gdy w ranę serdeczną ściagnawszy rękę, był nad Dawidą szczęśliwszy, *Vir secundum cor DEI*. o prawdziwie *Didimus!* to jest bliźniak, od tey serdeczney blizny nazwany. Patrzyć tam *Psal. 41.* Dawid, na dwie przepąści, które z sobą korespondencya miały, *Abyssus abyssum invocat, in voce cathartarum tuarum.* stała przepaść nad przepaścią, Serce JEZUSOWE, rozprote miłosierdzia Bożego *profundum abyssu*, a zaś *Thomas abyssus*, po Polsku przepaść; ktorey tu przepaści, w ktorey przepaść: otworzy się *immensum chaos* dobroci Bożey, *affer manum tuam, & mitte in latus meum, latitudine* niezmierna, a *Thomas abyssus*: całą tę pochłonał przepaść, & *Dominus meus & DEUS meus*. Uczynił kiedyś akt w Wieczerniku Piotr S. gdy mu Chrystus, spieczającemu się nogi zapuścił się umywać, *Non solum pedes, sed & manus, & caput.* A Tomasz rzuciwszy się do Chrystusa. *Non solum pedes & manus, sed & cor rapuit.*

Lobetius ex Historiis Indicis, powiada o tym Świętym tradycya, że go Poganie żadna miara zabić nie mogli, miecze od niego odpadały, kámiennie nań rzucane, iak od skały odskakiwały! topiono go, a morze ustępowało, goniono, a skały się rozstępowały! lasy go zakrywały skaczacemi w kupę drzewami, ogień w rosę się i deszcz obracał, wszytkie trucizny, w cukier się obracały, tandem iadowita zawziętość, iak kiedyś Samsona Dalila, spytała, w czym jest siła *fortitudinis tuae?* zwierzył się S. Apostoł i Męczennik, że tylko w samym sercu, a to słysząc jeden Indyanin, porwie włócznia, i uderzy w serce iego, otworzy mu bok, tak, iak ko Chrystusowi na Krzyżu Longin, dopieroż Tomasz pokonał, bo Tomasz zdał się mieć w sobie Serce JEZUSOWE. I ztąd ten kamień, na którym padł Apostoł i Męczennik, ma do tych czas wyryte na sobie Rany Chrystusowe, które się co rok krwią poca, a tę włócznia w boku swoim utkniona, i niewyrwana Cudotwor.

ca ten, z pierśi swoich wyrwawszy, niż S. Duszę Chrystusowi oddał, utkwiał iż nad morzem, prorokując Indyanom, że poty stać będzie, aż za pultora tysiąca lat, nowego wam Apostoła BOG przyśle, w ten czas ten ośzczep zakwitnie. I stało się: gdy S. Franciszek Xawier, na tamto miejsce przybył, zakwitło drzewce owo, w Chrześcijaństwie, stanął przez Konstantyna W. zbudowany Kościół w Rzymie, który nazwano Lateran; to jest, *à latere Christi*, bo stary Tertulian powiada: *Sicut ex latere Adami egressa est Eva, sic ex latere Christi Ecclesia*. Na Europejskim świecie Laterany powstały, ale na podziemnym sprawdziło się to; co Izaiasz Cap. 60. *Leva in circuitu oculos tuos, & vide omnes isti congregati sunt, venerunt tibi, Filii tui de longè venient, & Filie tuae de latere surgent, tunc videbis, & affluēs, & mirabitur, & dilatabitur cor tuum, quando conversa fuerit ad te multitudo maris, fortitudo gentium venerit tibi*. Z Boku cudotwornego Apostoła dzisiejszego Lateranu Rzymskiego powstały Corki: *Filie tuae de latere tuo surgent*. Nie przejrzy żadne oko podziemnego świata. *Leva in circuitu oculos tuos, & vide*, tak wielkie imperia, rozłożyste Krolestwa, i Narody, *Omnes isti congregati sunt*. A patrzącemu z Nieba Tomaszowi serce się od poćiechy rozszerza. *Dilatabitur cor tuum*, kiedy tak wiele Insuł, i Zamorskich Kraiów, *Quando conversa fuerit ad te multitudo maris*, tak potężnych Narodów do Wiary Chrystusowej przyśtaie, *fortitudo Gentium venerit tibi*: Sprawia to serdeczna ręka Apostoła dzisiejszego, złączona z ręką Chrystusa naszego, naysilniejszego BOGA. *Affer manum tuam*.

Konkluzya z Medytacya.

DZiwna rzecz uważam. Dwie apparycye były przed Uczniami Chrystusa naszego znaczniejsze. Jedna: *Luc. 24.* gdzie stanawszy między dziećmi swoimi Ociec, między owieczkami Pasterz, tylko im pokazał ręce i nogi. *Videte manus meas, & pedes, quia ego ipse sum*. Ale Ewangelista nie pisze, żeby pokazał serce? **A** w drugiej apparycyi *Ioann. 20.* *Os tendit eis manus & latus!*

A czy:

A czemuż to serce i ranę jego nie wyiawił przedtym Synom swoim? Ja tę daię racya, *Thomas non erat cum eis*, nie było ieszcze Tomasz, dla którego ten konserwował serdeczny prospekt. A druga mam konfyderacya: Była tam między niemi Kongregacya, ale *timoris*; *Congregati erant propter metum Iudeorum*: która rodziła boiaźń, a kiedy przyszedł Tomasz, zaraz miłość Boża, z otwartym sercem przyszła. Pospolicie strach, trwoga, rozgania ludzi, pod czas trwogi, każdy w nogi. Tak wilk Ewangeliczny, *rapit, & dispergit oves*. Tak Orzeł gęsi, Jastrzab gołębic, Kobus wroble, kania kurczęta rozgania. Jak 4 Reg. 22. Micheasz widział, *Vidi populum Israël, in montibus dispersum, tanquam oves sine Pastore*. Jak 1. Reg. 13. *Cum vidisset populus, se in arcto positos, absconderunt se in speluncis, & in abditis, in petris quoque, & in antris, & cisternis*. Kryja się myszy, gdy kota czuia. Z pod Pilawiec plugawie bez bitwy uciekli Polacy, bo za niektóre excessy, *ibi trepidaverunt, ubi non erat timor*. Strach ludzi rozpędza. A Apostołów w kupę zgromadził. *Congregati propter metum*. Takćiby trzeba, gdy publiczna trwoga, do kupy, *ad unum*, do iedności, do Arki Noego wszystkie dzikie bestye, *per suas species* weszły, bo widziały i czuły *instinctu naturali*, lubo nierozumne, przecięż strachem przerażone, bliska swoje w potopie zgubę, i zgodził się wilk z baránem, jastrzab z gołębiem, i wszystkie przeciwne antypatye, w owym strachu ziednoczyły, zázarte ná się natury. Kochowski pisze, że za swego czasu widział pod czas powodzi, która wisła, Kraków zalała, przyległych wsi domy z sobą niosła, stodoły, brogi wiozła, aż ná iedną kopę siána, wilk i kozą wskoczyła, pátrzał wilk ná kozę, á kozą ná wilk, á obádwa się w onym potopie zgodzili. A nas rozumnych ludzi uczyli, że w pospolitym strachu, zgadzać się *antagonistom* trzeba. Boiaźń powinna ludzi do kupy zprowadzać. Trudno przed bieda uciekać, dogoni káždego, pátrzył ná to Amos Prorok Cap. 5. że mężny człowiek uciekał przed lwem, aż mu zástąpił niedźwiedź, *Si fugiat vir à facie leonis, & occurrat ei ursus*, zmordowany ná ściánie się opárł, aż go zmiúa ukaşıła, *Si ingreditur domum, & innitatur manu sua super parietem, &*

mordeat eum coluber, przed iedną zmiłą ućiekay, ná cięższą trąfić biedę. Ućiekay przed wojną, trąfiśz ná głod, przed głodem, trąfiśz ná powietrze. *Generosissime* postąpiła sobie Litwa z Krzyżakami wojuiące (pisze Kujalowiez) widzac niebezpieczeństwo, w ostępie iednym zgromądziwszy żony, i dzieci, cud niewoicenny, i fortuny swoje zniószy, wszystko to zápalivszy, uderzyli ná nieprzyiaciela, i zwyciężyli. Nie máśz ná biedę sposobu tylko *ad unum congregati propter metum*. Ták będzie przy strážnym sádzie, *Congregabunt Electos à quatuor ventis*. á wybráni Boscy ná té zawieruchy do kupy. Ták, iák u Ezechiela, *acceperunt ossa ad ossa*, *Cap. 24* & *Herit exercitus magnus*. Ták wszystkie wody biega do morza, choć gorzkiego, á tam się zgodza. *Gen. 4.* Jozet upomina Bráci udarowanych, ále w dáleka peregrynácy, i ciężka wypráwionych, *in viam rixemini*. dość biedy zła drogá, á gorzka niezgodá. Dwáý Xiazgá Ruscy Korecki, i Wisniowiecki, nieubla-gáni nieprzyiaciele, gdy ich w niewola Turecka zábrano, *in carcere facti sunt amici*. Aphoryzm Gálena, *est melior digestio in hyeme, quia ex ventis calor concentratur in stomacho*: gdy przed mrozem kúrczy się człowiek, w żołądku lepsza dygestya, bo ze wszystkich był krew się ma do kupy. Przetoć *Ierem. 40* rozproszony Izrael, bojáznia do kupy sprowadzony, *Timorem dabo in corde eorum, ut non recedant à me*. A *Psalm. 6.* *Sperate in eo omnis congregatio Sanctorum, effundite coram illo corda vestra*, i P. JEZUS mowi: *ubi duo vel tres congregati, ego sum* I ták dopiero gdy się *ad unum* wszyscy i Tomasz nász dzisieyszy zgromáziłi, pokazał im P. JEZUS serce swoje. *4. Reg. 10.* Jehu biegac zá rozproszonym Izraelem, ućiekających zabił: potkał Jonádábá, i rzecze: *Nunquid cor tuum rectum mecum?* *Sicut cor meum cum corde tuo?* *se est, da manum,* & *levavit illum in currum suum*. To uczynił Chrystus z Apostołem Tomaszem, obaczył iego szczere, lubo błádlive serce, podał mu rękę, & *levavit in currum gloriae suae*, podał mu i serce trwożliwe-mu, i ukrzepczył wiaré iego, *esto fidelis*. Jest nabożna *inter Ascetas* kontemplácy, i niby kwestya, iczeli też S. Tomasz, rękę swoją w Bok Chrystusów włożył. Jedni mowia, że z stráchu wielkiego,

kiego, gdy go ciągnął zawoławszy, *Dominus meus & DEUS meus.* Opierał się, i nie śmiał w tę przepaść miłości Chrystusowej, i palca włożyć. A drudzy z Bonawentura S. zazdroścącym, szczęścia, owej włóczni, która przebiła Bok Chrystusów, mówiac: gdybym się dostał do tamtej rany, choćby mię wszeląka moc wyciągała, opierałbym się rękoma i nogoma, *Et quis me separaret à charitate Christi.* Ci trzymają, że prawdziwie włożył w Bok Chrystusów Tomasz S. rękę swoją, i uiał za przekopane serce. I ja z tymi trzymając, pytam się Apostoła: Cożes też Tomaszu domagał się w sercu JEZUSOWYM? coż za puls był Serca jego? *Charitas pulsus cordis. AMEN.*

K A Z A N I E NA BOŻE NARODZENIE

Verbum Caro factum.

PO czterech Adwentowych Melancholiach (w Niedzielnym Kazaniu Tomie wyciąnionych) *Evangelizo vobis gaudium magnum.* Bog którego słowa: Pioruny, Ięzyk, Miecz obojętny, Oko Błask i Błyskawica, Ręka krulająca Ziemię i Niebo Potęgą. Ten: który był straszne Al, ha! zakończył sprawiedliwości swojej strachy, miłosierdziem swoim, Ten! który trwożliwe serca nasze przerzązał, dziwnym miłości sądem, wszystkie excessy nasze zastąpił; Ten! co piekłem groził, Niebo nam przyniósł; Ten! co nieszczęśliwą Wiecznością zamykał Niebo, Świętą nam Wieczność otworzył; Ucieszyła się w Ewangelii zturbowana Niewiasta, gdy drachmę w smieciach znalazła, *Et convocatam vicini,* weseliła się *congratulamini mihi,* a coż dopiero naturą naszą, gdywsmi ciach śmiertelności naszej i w barłogu Bethleemskim znay! *Quia Unione Hypostaticam* to jest perłę Boską, iako się radować nie ma?

Cecco 3

convocatum

convocemus vicinas. a bez naszego trąbienia wysypali się dziś Bracia i sąsiedzi nasi Aniołowie Święci z powinszowaniem naturze naszej. *Annuntio vobis gaudium magnum natus est vobis Salvator.* Zanuściła na ten aplauz Kapela Niebieska Gloria. Tylko się pytam Muzykantów z jakiego klawiszka, czy z Dyżkantu, czy z Depressu zaczęli; z wysokiego Excellentu i Altu, *Gloria in altissimi Deo.* Co czynicie Muzykanci Niebiescy! Ráczeyby było zaśpiewać *De profundis!* ték znížonemu nád Aniołów pauló minus *ab Angelis* porzuconemu w śmieciach Bethleemskich Bogu. Ucieszyła tá Melodya Pástuchy, ále politycznieysze i mędrze uszy infzą hármoniá z nowego weselości Instrumentu weselić powinna która uważał S. Amádeus *In carnis Organo dulcissimos edens sonos*; Cíáło ludzkie Aristoteles żyjące názwał *Organum.* Precz Amfioná Cytrá! ná ktorej melodyą skakały kámenie; Tu, *de lapidibus Filius Abraha.* Tam, *Sylva, tu sylvestris gentilitas.* tenże mówi, skakała. Ucieszył się Dom Abraháma, gdy się Izáák rodził, *risum mihi fecit Dominus,* a tu się cála natura naszą rozśmiała, gdy się Bóg z pociechy, w ciełe ludzkim rozśmiał, (bo pytają się czy Pan Jezus urodzony zaśpłakał, wszyscy to trzymamy że przy weselości natury *arrisit nobis.* S. Ambroży) Zoroástrés pierwszy w Historiách Monárchá śmiejąc się rodził się; Wesele było w Polsce gdy Miecysław ślepo urodzony przy Postrzyżynách przezyrzał; *Dziś świat obaczył światło lumen refulsit nobis,* iákże się cieszyć nie ma. Jan Zácharyaszowi przywrocił mowę? Dziś niemotą naszą *Słowem* Bożym náprawiona; *Verbum Caro factum.* Zádziwili się Izráelitowie gdy (iáko jest w Ewángelii *locutus est mutus, mutos fecit loqui*) a dopieroz naturá naszą z weselnym aplauzem dziwować się powinna że zaczęła gadać *Słowem* Bożym. Té materią ná pociechę naszą biorę,

W Pierwszym Punkcie. *Niemota nasza Słowem Bożym naprawiona. Verbum Caro factum.*

W Wtórym Punkcie. *Główny Bog bo nam się w słowie stawia.*

A W Medytácii. *namawiać będą abyśmy Bogu naszemu tak słownemu we wszystkim słowa dotrzymali.*

PUNKT PIERWSZY.

Niemota nasza Słowem Bożym naprawiona.

Nauczyłem się tego od S. Leona że do tych czas świat gadac nie umiał. *Hactenus mundus elingvis loqui recte non poterat.* dopiero dziś dobrego dopytaną Słowá *Principio dixit verbum & facta sunt omnia, novissime locutus est per Filium & salvata sunt.* Słowem stało Niebo i Ziemiá & potym ludzie zapomnieli słow Boskich i ludzkich; w Rálu coś gadano, ale ten stan był niemowlęcy. Iáko dziećiny nappierwey się uczą papu tak oni iść zakazanego drzewá; Szpak *callidior omnibus animantibus* przyczolgał się i znalazł Ewę Pápugę. Gadaćie z sobą, ále áni po Bosku, áni po ludzku; Potym pod Bábilon zleciało się kupá kawek i frok, i tam dopiero konfuzyá ięzyki ludzkie pomieszały się. W tyśiac lat, wymowit cos Boskiego Enos. *Ipsé capit invocare nomen Domini.* boć to *non est loqui nisi ad Deum & cum Deo, reliquum pippire glocitare, erocitare, chinuire, latrare.* dyskursy o staraniách doczesnych, O *curas hominum,* kurom podobne bo te tylko o zer swoy frásują się, koncepty nie poczeiwe, są to *grunnitus* swiń Epikurskich. Gadac o ludziách i szczekac jest to *latratus &c.* O Bogu i do Boga mówic? *loquar ad Dominum;* to prawdziwa mowá. Chcielić też cos Rhetoryzowác Pátryarchowie i Prorocy, ále i Moyzesz i Aaron tym się wymawiali. *Non sum eloquens,* i Jeremiaśz. *A A A Domine nescio loqui,* i konkludowáli ná tym *Hic innominabile* bo im się wymowic tego słowá nie godziło tak iáko S. Páwłowi. *Audivi Arcana Caelstia que non licet homini loqui.* Zácharyasz oniemiał niż wydał ná świat *Vocem Clamantis in deserto* á S. pomieniony Leo *toto sermone* ná to nárzeka. *excedit quidem humani facultatem operis magnitudo, & inde oritur difficultas fandi, unde adest ratio non tacendi, &c.* Teraz dopiero otworzyli się usta ięzykom naszym, gdy w ciełe naszym, *Verbum Caro factum.* Długo niema czekała natura aby co do niej Bog przemowit. Przemowit krotko i szeroko. *Verbo abbreviato,* a miłosierdzie swoje *uno conclusit verbo.* Iák zacny Jubiler gdy w kosztowną folgę osadzi kosztowną perlę tak Bog uczynił gdy *Unione Hypostaticam* dwie natury wiednę osadził Personę. O wymowny Boże! i sam w obietnicách Twoich sławny! zrozumiały wszystkie stworzenia *Słowo* Twoie rozumiał Woł, i Osieł, zrozumieli Pástuszy. *Videamus verbum hoc* nietylko słyszeli ále i widzieli *Verbum hoc.* Zrozumieli *Magi ab Oriente.* Którym przewodnikiem była *Stella Celi.* Zrozumiał wszytek świat, przed tym Pogański tę

Niebieską

Niebieską Rhetorykę! Ożyła natura ludzka tak iak dzieci Eliasza i Elizeusza na których się położywszy Prorocy, gdy ich strupiąte ciała zagrzażyli *Oscitaverunt*. tak co nam Prorocy obiecowali, przyszło samo Słowo Boże do natury niemej i strupiącej naszej, i dopiero wymowić coś Boskiego możemy. *Verbum Caro factum*. O równy w obietnicach Twoich Boże! coś od wieków *In principio erat Verbum* obiecał, toś dzisiaj pełnił. Słowem mówię Bog słowny, a niemotę naszą niesłowność naszą naprawuie.

P U N K T W T O R Y

Słowny Bog, bo nam się w słowie stawiał.

Ale nam też trzeba Bogu się w słowie stawiać? O mizerna słowność naszą! Pytkią się Historycy Polscy zład też naród nasz Polski wyszedł i zgadzają się niemal wszyscy, że gdy Wandali i dawni Sarmacie Sauromata z tych się królow do Włoch Hiszpanii i innych Królestw wynieśli, na ich miejsce Lech, i Czech, Rusus przyszli *ex Sclavonia* albo z Słowiańskiej ziemi, i przed tym zwano ich Słowakami, i zład gdy nie było Grodów i Trybunałów naybezpieczniejszy było słowo *Verbum Szlachcic*. Kupieckie słowo! deklarowane obietnice! a teraz Agathonia cautię gorące ręce do kalamarza, zmärzle w kieszeni do oddania! O Polacy przedtym Słowacy, *Vox pratereaę, nihil*. Wolność gadaćliwa Rhetoryzująca nie pozwoli dotrzymać słowa; iak ieden powiedział *nunquid servus sum verborum meorum*. O *arandinos vento agitate*! dżis deklaruje jutro słowa odstąpi! O Słowacy niesłowni! A coż dopiero iaką Bogu słowność? Jak 1. Reg. 1. Obiecała Anna Synaczka Samuela Bogu. *Dabo eum Domino omnibus diebus vite sue*. aż gdy przyszło do oddania *commodavi eum Domino*. Świātu się akommodować i całę dąrować? a Bogu pożyczć? Czy nie może Bog mówić iak Dżilil Samsonowi *Toties mentus es mihi*. O *verba cupressis similia*; Mówił kiedyś Theodorus Chius o Anaxymeneście *Verborum flumen veritatis gutta*. A u nas Król Olbrycht. *negabat nihil, dabat nihil*. Dwā Snecerze przyszli do Arthen ieden długo gadał o misternych sztukach konшту swego, a drugi rzekł: *quod ille promissit, ego perficiam*. O wieleż nam świat obietcuie. Co Tacitus o Matematykách. *Genus Potentibus infidam, sperantibus fallax. quod in Civitate nostra & vitabatur semper & vitatur*. To trzeba mówić o obietnicách naszych. Obiecuia nam tak iak czärt Chrystusowi *Ostendit illi omnia Regna hac omnia dabo tibi &c.* a to wszystko zniknęło. Obiecuia iak 1. Reg. 17. Dawidowi

Dawidowi pierworodną i urodziwą Merol, i miasto niey dano Michol. Obiecią Jákubowi Rachelę dorodną, i miasto niey dano mu liowatą w oczach Lią. Obiecáno Kázimierzowi Wielkiemu urodziwą za wielkie sumpty z Czech Pannę, aż gdy ją koronować przyszło stáwili Párchowatą. A Bog, co swiat i Czart obiecuie, *quod illi promittunt verbo suo plus exsecutus.* Ják w Koryncie iedni przypisowali Wiarę Piotrowi, drudzy Pawłowi, trzeci Apollinowi. Tę zwadę uspokoił S. Páwel. *Petrus Paulus plantavit, Apollo rigavit, Deus autem incrementum fecit.* Do tych czas: Prawdą okáleczona corruit in plateis veritas, w Szpitalu leżała, i wiara też chorowała. *s. Isdra 7.* dziś powstały. *Veritas stabit & fides convalescit.* czemu? Bo nieomylny Bog: *fidelis in promissis stetit Verbo.* przez lat tak wiele Tyśięcy opowiedziány dzień dziśieyszy; iák *Daniel vir desideriorum nupisat.* był oczekiwania słowności Bożej, i wteyże expektacyi był *Abraham desideravit diem meum.* Ale dziś co Prorokom obiecáno, nam wypolniono. *Verbum Caro factum.* *Proverbiorum 31.* Mátka Samuela słánawizy nad kolyską syna twego rzekła: *Quid dilectis mi! quid dilectis uteri mei? quid dilectis votorum meorum.* &c. Toc naturá naszą ludzka uczyniła sercem Naywyższej Mátki Bożej, *promissa* były Boże wielkie ále nie mogli doczekać Dawid. *Dislulisti Christum Tuum* i w tym Psalmie bárzo nárzeka ná niesłowność Bożą, i rázem Bog obietnicom swoim uczynił dosyc. *Verbum Caro factum.*

Konkluzya z Medytacyą.

TRzy dziśay Narodzenia Boże obchodźiemy i szánuiemy trzema Mszami; szepcząc sobie. *Generationes ejus quis enarrabit?* Pierwsze národzenie Słowa Bożego. *ex Patre sine Matre* czcimy. *Deum verum de Deo vero. Lumen de Lumine,* &c. i to jest Narodzenie Boga z Boga z rozumu przedwiecznego, przedwiecznie wypadające Słowo. *Genitum non factum consubstantiali Patri per quem omnia facta sunt.* Drugie rodzenie w czáście *ex Matre sine Patre.* Ktore uczieli Pásterzowie *videamus Verbum:* Trzecie rodzenie przez láski lego w sercach naszych. *qui ex Deo nati sunt.* Tým te dwie Generacye przedziwne są. *Generationes ipsius quis enarrabit?* ále tá nam ostatnia nayıpotrzebniejsza. Dano znác Chryśtusowi że Mátka iego Nayswiętsza czeka ná kazaniu iego za tłumami nieprzeliczonemi ludzi, aż Chryśtus mowi: *Qui audit Verbum Dei hic Mater mea est.* A iákże to moie kto bydz Mátką Xśtusową? Tłumáczę to tak rozumieją, wpádnie sło-

wo w uszy i rodzi się w głowie apprehensia, a z niey 'dopiero *Verbum mentis*. Wpádnie áffekt z támtąd do serca i rodzi żal i pokutę i miłość Bogá, &c. to w ten czas rozum i serce iest Mátką Bożą. Wieleżem też rázy Bogá mego w myśli moiey zrodził? wczym żem go tak wiele rázy *rursum Crucifigentes* zabił, rodzą się różne fántazye w głowách nászych i sercách a to wszystko drwá! O gdyby *tenuissimus ligni vermiculus* w tych drwách nászych się zágnieżdžil. Wsłowie się Bogá stáwił? a my Bogu kiedy ilák. Dawid woła: *Dixi nunc capi*. Votá násze, obietnice, postanowienia gdzie są? ráchuymy się z sercem nászym. *Transseamus usq[ue] Bethleem & videamus verbum hoc*: cielszmy się z słownego wobiećnicách swoich Bogá, a iá winszuie tego że się Bog Słowakiem i niby Polakiem urodził *Verbum Caro factum est, Amen*.

K A Z A N I E NA SWIĘTEGO SZCZEPANA Pierwszego Męczennika.

*Lapidabant Stephanum & Tefles deposuerunt vestimenta
sua secus pedes adolescentis qui vocabatur
Saulus Act. 7.*

TRudniey częsem o grosz, niż o zlego świadká. Dármo dostał Pl. 26. *insurrexerunt in me gratis, testes iniqui, & mentita est iniquitas sibi* i szelagá nie dał, a pełno świadectwa i napáści, którą sámé okupować trzeba było, *redime me a calumniis hominum*. Dani. 13. Stánęła ná sądzie niewinna Zuzánná aż Stárcy niezbożni, świadkowie stáwiali. *Nos sumus testes*. Nikt ich nie nymował! W Arcopágu Ateńskim trąbiono, dzwoniono ná świadectwá przeciwko Antystenefowi aż on wyszedł ná rynek i brząkąc workiem poczał, a tu co żywo *pro Anthebene testes* a on ich tym oszukał, że každemu dał po szelagu. Jeszcze, co nie zię częsy były choś w zepsowánicy Ierozolimie? Na Chrystusa świadkow

świádkow szukáno *Et non erant convenientia testimonia*, áz tym konkludowáno, *quidegemus testibus?* W Rzymie Antonius dawał dwádziesiąt taléntow aby był świádkow znalazł że Juliusz Cezárz idącego do nieba widział. *Et vetuit tunc sacra fides immane periculum.* Kázimierz nasz trzeci, ná Biskupa de Siénno, wielkimi korrupcyami zbierał *testimonia* áz stá-
 nał Cygan z swemi dziećmi. Zkąd urosło ádágium. Przeciwno Já-
 dwidze Krolowy szukał Gniewossius dokumentow i znaleść niemógł,
 gdy czterdzieści Mátron Polskich wkontr stánęło. Tak trudno był o
 w Polsce o zlego świádká. *Gen. 31.* Nie mógł za pieniądze Jáku b
 dostać świádectw áz wysypał mogiłę *testis mihi sit tumulus iste.* grobem i
 śmiercią świádczył. Teraz rynkowych świádectw, *sorensia testimonia*
 czopowych bráć, kozłowych przyjaciół, tak wiele iák za Cynceroná by-
 ło *tabernariorum testimonia mille.* Lubo Bog tak ciężko przykazał *non lo-
 queris falsum testimonium* bo między tájemnicámi Arkę swoję záłożył, sá-
 me ná świádectwo, názywając ją Arką *testimonií*, zákazując aby żaden,
 ná przysięgę nie podnosił pálcow swoich ku niebu. Anasza Polska
 pełna i przysięg i świádectw że może się oniecy mówić co *1. Par. 6.*
Mer pater Lecha operantium byssum in domo juramenti práwá Polskie ostatnią
 decyzyą w spráwach *Et ex inquisitionibus á in quízyce ná falszách,* gro-
 szowych świádkow záśádzone, áz tu ustáwiczne Jurámentá. *Jurabis, ni-
 hil dabis.* O Domie, przysięg i przewrotnych świádkow pełny! *Domus
 juramenti;* iákó się wálic nie masz? gdy tak szkarádne przeciwno Bogu, i
 sumnieniu wszystkich urzędow, Officialistow zákládasz fundámentá,
 ná ktore groźne od Boga w písmie Bożym plorony, tak wiele rázy wy-
 pádają. *Corruet domus juramenti.* Dawne trádycye Lubelskie podają,
 że gdy pewny Trybunał Jurámentá nákazáł zádrzáłá ziemiá i Ratusz się
 porysował. Oduczał Święty Stánisław tych Jurámentow i świádectw,
 i tym też cudem ustáwicznie u grobu swego że álbo *perjurus* przystąpić
 nie mógł, álbo go szatan opętywał. Teraz dwá cudáctwá są w Pol-
 szcze iák ieden *Nuntius Apostolicus* powiedział, wszędzie ládáiakie mosty,
 á nikt nie utonie, tak wiele *perjuria* á żadnego szatan nie weźmie. Stoł
 dziś niewinny Stefan, jak Aniół Boży, *Viderunt faciem ejus sicut Angeli á tu
 szatani testes corrupti deposuerunt vestimenta sua* z sukien swoich uczynili mo-
 gile prawdzie, kto ich odzierał z ichże westymentow? *falsz,* przewro-
 tność, stoją nádzy kámeniarze, á tu Szczepan ubrány w Dálmátykę
 szczerości, niewinność iego wzięła Anielską Liwerią. *Viderunt sicut An-
 gelum.* Oni obnáżeni z podcziwóści, á ten ubrány iák *Lucifer Omnis lapis
 presiosus*

pretiosus operimentum ejus. Biorę ten widok za *assumpt* dzisiejszego Kazania...

W Pierwszym Punkcie. *Cnota* po częściwie nościć się powinna.

W Wtórym Punkcie; rozdą po Kołędzie barwę Chrześcijańskiem Flanom. A za i w Medytacyi spytam się iak, *Święty Szczepan* modnie się nościł.

PUNKT PIERWSZY.

Cnota po częściwie nościć się powinna.

K Anonizując Izraelskie Cory Psalmista mowi *Filie tue ornate in similitudinem templi* iako szpetnie w Kościele gdy pełno śmieci i wszelakiego ochędostwa brakuie, tak szpetna i w każdym stanie gdy nie masz należytego pozor. *Cornelius à Lapide* tym słowom Antypatyą przydaie, *Filie autem Belial in similitudinem lupanarii* nie pięknie gdy w domu nierząd. Rzaz tylko w Rok na pamiątkę świątynki Beteleemskiej Jaselek, albo Romą, albo ściankiem nabożni domy swoje ścieleją. A to nie nabożeństwo; Gdy tak w Kamienicach cały rok barłogu pełno. Ani chwałę ochędostwa zbytkow; ani *serditatem*; *Ornatus nimius & sordes parimodo fugiende s. Hiero.* szpetna była Łukienka w Rzymie nazwana *Mastriga* ztąd śmiano się zniey *pileus & vestis Mastrigata* debonestamentum virtutis *Plut.* Była iedną Pani w Rzymie ktora się zwiała *Mina* a kto do iej Pálacu wszedł a w każdy kąć spojrzal musiał mowić *Ez ztąd złożona Ez a miną to Famus.* Corki Izraelskie *Ornate in similitudinem templi* akkommodowały się Kościołowi. Jak w Kościołach nie na każdy dzień, iedne dają *Ornaty* i kolory, tak też *Filie Sion* na Świętą się ubierały pięknie, inaczey *de feria.* Do Niebā ochędozno idą *lavant stolas suas in sanguine agni* wypłokąc trebbā brudy. Wypchnięto od God Niebieskich nieochłodnego gościā, ktory nie miał *vestem nuptialem.* Dość pobożna w swoich śkcyach *Cap. 10.* Judith, w celach domu swego w włościenicy chodzieła, ale kiedy przyszło na publicę zbawienią Izraelowi, *absulit à se Cilicium & exuit se vestimentū viduitatis suae & imposuit mitram super caput suum & induit se vestimentū iocunditatis suae assumpsitq; in aures & annulos & omnibus ornamentis suis ornavit se.* I Aniołowie S. na wielkie Świętą, iako na Boże Narodzenie

rodzenie, Zmartwychwstanie, w Niebowstąpienie Chryśtusowe iak mamy w Ewangelii w białą się odziewali Liweryą. *Adfiterunt in albi.* Święta była Rebecca Jakubowa Mátka a przecię na błogosławieństwa ákt solenny *Gen. 27. Induit Jacob vestitus valde bonis quas apud se habebat.* Miał Jakób inśze sukienki *de seris* ále miał też *de celebri fello.* *Eccē odor vestimentorum quasi odor agri pleni* lecz to codziēń ták się stroić żeby każda suknia całą rolę i solwárkiem pachnelá to zbytek. Wiednym. Mieście dwá byli kráwcy ieden Niedostátek zwál się, drugi Zbytek. Zbytek bez miáry długo i szeroko: Niedostátek sknerá krotko i szczupło králal. Obudwu tych pártáczów wyswlecono z Miásta. *Virtus inter excessum & defectum.* Clemens Alexandrinus powiáda o Málárzu *Censuram* wánym że *ex opposito improbitatem & virtutem* odmálował *virtus erat decorā & simplex, Improbitas pretiosa, quam quia pingere decoram non potuit pinxit divitem. Probatus laudatur & alget* choć też ubogo ále chędogo. A słowem sádzic się ná pócztliwość nie ná stroić to enotá! *Malo moribus, quam vestibus praecllere* mawiał *Alphonsus Silvius.* Ołtátnia to z sukien drogich zábierá pócztliwość stymę. Co Málnáhnus Jutyśtá zázwołány w Włóscieh, to n nás uczynił sławhy Wádowitá, gdy w umiárkównych sukniách ná bánkiēt przyszedł, á Wartá go puścić niechciálá, wrocił się do domu po áxáimity i gdy go zaráz Szylwách puścił, i przy stole rzeczobno mu *ascendit superius.* On łerezýá poczył wycieráć pulmiski mówiąc *Vestis honoratur non Vadovita.* S. Bernard *ad sororem Sophiam* písze *Filia Babil & Babilonia induuntur purpura & biso & subinde conscientia pauper jater fulgent monilibus, moribus sordent, mendicant pulchritudinem alienam dum perdiderunt suam.* Agieziłaus niby ná wojnę obráł záčne Dámý z kleynotów, á chcąc ich náuczyć iako niewiele wázá tē stroynice, *Nudae* propósuit *in foro & nullus emebat prater illarum vestes* i záwstýdzone uznály że droższe ich szátý niż sáme były. Przeto *Ecel. 11.* upomina Dúch Bóży *in vestitu ne glorieris unquam & in die honoru non te exaltes* choć náypieknieýsza suknia tyś jest (*Proverbiorum 25.*) *Sicut tinea vestimenti: Słowem quærat honor vestes, non quærat vestis honorem.*

PUNKT WTORY.

Kolenda.

MYślácemu iákaby też Oyczyźnie náśzey ná ten czás spráwić Liweryą: przýszlá mi ná pámięd owá báieczna Jowiszá kolendá. Spráwil bárwę wízytkim Bogom, Juppiter, zlotolité Febuśowi.

Dddd

Purpurową.

Purpurową Miarłowi; Nępanowi z materyi w wodę: Siarczystą Plutonowi: Obłoczystą Merkuryuszowi: Junonie złoto. O czystą: Wenerze Cielistą: Pálladę *Sagum & Togam*: iż gdy do Dyanny albo Cinby przyszło, *Et nullo poterat vestiri Cinthia peplo*. Zadnego koloru i kroiu Mieśiącowi dobrąć nie można, bo raz bledniło, drugi raz czerwono, inny raz w bieli chodzi. *Pallida luna pluit; stat rubra, sed alba serenat*. Inaczej wpelni iasności swoiey, inaczej w nowiu, i káżdey kwádrze chodzi, in *Ecclyps* czarno in *plenilunio* iasno. Gdy ákkomodu-
jąc się do natury Mieśiącą fuszył sobie Jupiter długo mozgi głowę, porzucili wszyscy nożyce kráwcy, i różne różnych kolorow i gátunkow postawy i Materye. Tákci pátrząc teraz ná Polskę naszą trudno iey i koloru i kroiu dobrąć? á to iuż dawno odmálowaną! Między wszytkiemi, różnych narodow kráwcami, tysiąc postáwow różnego gátunku á ná nich nożyce z tym podpisem, *Wolno w Polsce chodźć iáko kto chce &c.* Co się też w Polsce nie przewinęło stroiow? *Gens Lecha Prothea* pátrząc ná stárodawne obroty ci z Dálmácká, ci z Węgierská, z Niemiecká, z Fráncuská, z Wołoská, á teraz z Szwecká z Moskiewská, z Kozácká, z Sáská, &c. *Sartorum Colonia Polonia*: á doczekáć się nie może, áby kiedy *post sagum* wzięła ná się togę. Wszystko opięto, sudánno, ściśło, krotko *Gens cuius curra supellex*. Przecięż iey z Koléndę dáie opisany *Baruch* s. *paludament, exue te stolá luctús & vexationis tua & induet te decore & honore ejus, circumdet te Deus diploide justitie, & imponat iridem, Capiti tuo honori sui discolorém*. Dáć ci by Pan BOG; áby Pan nasz August Wtóry przez dawne Proroctwa odmálowany *Discolor* był Tęczą wszelákiego szczęścia kolorow: ozdobił, *arcu federu* tęczą pokoju to Krolestwo: Dálby Bog! áby z Oyczyzny naszej, wygnána ozdobá i honor, Narodowi naszemu był przywrocony? Nákoniec dálby Bog! áby sprawiedliwość święta otoczyła wszytkie *subsellia diploide justitie* áby kiedyz tedyz iáko z czásu Augusta Cezarzá, widział świat *pacificos Proceres gentemq; togatam*! Náprzewielebniejszemu Senatowi Kápláńskiemu tym kroiem zákráwam, którym Bog sam opisał modę. *Exod. 28. facies vestem Aároni sanctam in gloriam & decorem*. Niech będzie Dálmátyká z Koléndę, choć Świętego Szczepana z materyi zrobiona, która się zowie *Sanctitas* przodek Dálmátyki *ad Gloriam Dei*; á ty! Honor tego stánu & decorem. Antistenes zrobił suknią do Kościoła (pisze Valerius Max.) *in qua varia Deorum effigies erant depicta qua quotannis, in Licinia Junonis templo suspendi miraculi causa solebas, quam Athenienses magnó pretio compararunt*. Stárodawne Ornaty ná Kolumnach

Kolumnach wykany mistrzynie nosiły Krucyfik, a pobocznie wszystkich Świętych Tytularnych Kościołów. Takie i aparaty za Kolendę począwszy od Jasnje Oświeconey Prymacyalney godności wszystkim Pralatom i Kaptłanom Kościoła Polskiego oddać. *Cum decore & honore facies vestem Adroni in gloriam & decorem.* Jasnje Oświeconemu Senatowi (Notanter zaś tu w Piotrkowie) Jasnje Oświeconemu Trybunałowi *terrarum Dominū gentiū, togata nie Latisclavium* Rzymskie, ale u Psalmisty ow Páludament opisany *justitie decor & Majestas indumentum ejus* w którym się popisował ow Senator i Sędzia *Nobilis in portu vir ejus Proverbiorum 31. quando sederit cum Senatoribus.* Day Boże! aby nie tylko na ten Rok następujący ale na wszystkie wieki powagą Jasnje Oświeconego Senatu i Trybunału sprawiedliwości świętey ozdobą i Młieństwem pokrywając wszystkie przeminencye dostojności swojej. Jasnje Wielmożnemu Stanowi Szlacheckiemu nie tę suknią którą dziś *Schola libertinorum disputans cum Stephano* pod nogi Saula rzuciła. Ani owę o której tenże Paweł *libertatem in velamen nequitie accipientes* gdzie wolność zasłonką i pokrywką swywoili byli ale owę Szlachecką purpurę, albo karmazyn od Kázimirza Wielkiego temu Stanowi naznaczony, a w Piśmie Bożym opisany. Widziałem mowi S. Jan *Apoc. 19. Et vestitus erat veste aspersa sanguine* krwią nieprzyjacielską nákrápiáne, krwią za Wiérę i Oycyznę wylaną zafarbowané Purpury *vestem aspersam sanguine* posoką nieprzyjacielską, nie krwią braterską zbroczone karmazyny oddać za káznodziejski prezent. A zbraz i Rycerskiemu Stanowi *in sago* zostającemu nie *Palmares vestes Atheniensium* ani *Frontici*, in *vulnerabile peplum* ale suknią S. *Joannis Loricati*, suknią pancerzową na żadną wygodę nie zdejmowaną, nieoderwaniem zánitowaną. Zbroię owę na święte wojny Chrześciańskim Rycerzom, krwią Turecką zafarbowaną. Krzyżem S. ozdobione oddać za Xenium. Zycząc i prosząc o to, aby Oycyzny tak nie zdzierali iak kiedyś Tyran Bártłomieja Świętego, tak oni zskory ubogich ludzi. Niech potym i krwią poddaństwa Polskiego nie farbują kontuszow swoich, ale *hostium exuvii, opimis, spoliis*, nieprzyjaciół Oycyzny zdobią i zacie imioná Fámiliy swoich Zakonnym osobom albo Eliafzą żarliwego 4. Reg. 4. *zonam pelliscam*, albo S. Iana Chrzciciela zrobioną *ex fetis cameli*: albo S. Páwła Pustelniką z liścia Pálmowego ostro tkaną włoścennicę, w którą się Wielki Antoni stroił na Wielkánoc. Albo S. Ignácego i Xáwerego z żelaznych paskow formowaną interulę prezentując na wiązanie, tak sobie tuszając nie

że nie tak Filakteryami & dilatati Fimbrii światobliwość zakonną tylko ścieśnieni cnot świętych Habbitami stany swoje pokrywać będą. Prześwietne Miasta kolendulę owym płaszczem cant. 5. opisanym, *Inven-
runt me custodes qui circumcunt civitatem percusserunt me & vulneraverunt tu-
lerunt pallium meum mihi custodes murerum*, śliczne i strojne przed tym
miastą napadły na straze nie potrzebne, na *custodes* ktorzy *sicut canes* cir-
cuierunt civitates poodzierali ze wszystkiego ochędośwa i splendecow
koronne miasta, zabrali wszystkie płaszcze praw i wolności, przywi-
leciow, i protekcyi Krolewskich, obnazyli *ex omni armatura fortium, Vir-
gines civitates* niedobyte przed tym i nie tykane *denudaverunt*. To ja na-
zad Pallium to jest ozdobe starodawną przywracam *cum voto* Oraz
z owym płaszczem Najswiętszey Matri Bozey w ktorym widziána by-
ła, okrywac niegdy Kátolicki Konstantynopol, i inne w Hiszpánii
przeciw Saracenom i Maurom Miasta. Zycząc kazdemu Polskiemu
miastu czego S. Ambroży zyczyl Medyolanowi *tegat & protegat Urbem
hanc Dei Genitrici pallium sanctorumq; Martyrum Patrocinium*. Niech iako
płaszcz S. Agaty Syrakuzy od ognio w Wezuwiusza, tak od wszelakich
nieprzyacielskich piorunow protekcyą Najswiętszey Matri Bozey
Miasta Polskie zaszłania. Zonatym Mężom oddać podarunek *Agaba*
Proroka Aż. 21. ktorzy prezentował Pawłowi Świętemu *Virum cuius zo-
na hac sic alligabant in Ierusalem* byl to pas albo tasiemka albo iak inni
mowią suknia S. Pawła ktorą ten Prorok powiazal sobie nogi i ręce;
Tac to jest zona po Grecku a po Popolsku Mężatę żoná. *Alligatus* *et*
uxori noli querere solutionem. Iest dwoiaka na niebie Zona, *Torrida*, & *fri-
gida*. Iedná zbyt mroźna druga zbyt gorąca, nieszczęśliwi ludzie pod
tymi mieszkający; ale trzecia zona *temperata* umiarkowana tam szczę-
śliwy mąż każdy. *Vxor bona viri corona* ten ja honoru płaszczyk odda-
ć zonatym mężom. A zaś pobożnym w stanie żeńskim matronom.
owę mantę i szarpe, ktorą sobie sama uszylá (*Proverb. 31.*) *operata est*
consilio manuum suarum to jest przy Kátolickim nabożeństwie ustawi-
czną radzę i zalecam pracę. Wdowom nabożnym zákroil modę Pá-
wel Apostól, *ad Titum 2. Anus similiter in habitu sancto*. Nie tak habbity Za-
konne, iako zakonności ornat kładąc przed każdą Wdowkę, aby iako
pamięniona Judyth zrzuciwszy kolory i kroie *iusunditatu suae* w szatę się
ubrala *cilicium* i w powaźny statek stanowi swemu należyty, tak iako
Świętey Jádwiگی Święte, uczynily Elżbiety. Pánnom zaś nie dając o-
wych sukien *venient ad vos in vestimentis ovium lupi rapaces* strzeżcie się o-
wiczki

wieczki owych wilków co do was przydą w sukienkach bårankowych. Była tam w Rzymie (Val. Max.) suknia modna swywołnych Dam Rzymskich, nazwana *Nebrides*. i śmiano się z niey gdy się Panną często do gách śmiała, a gách ładaco Pannie brydził; lepiej ci tę modę zabrać od S. Pawła ad Timot. 2. *Mulieres in habitu ornato* nie zakażuieć ustrójć się Pannie ale taką modą. *Cum verecundia & sobrietate ornantes se, non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis vel veste pretiosa sed quod decet Mulieres, promittentes pietatem per opera bona.* Stroycie się w pobożność wstydu Pánińskiego Liwerią! *Et sobrietate ornantes se* a to co? abo to Panny przy stroiach swoich mogą być *ebria*? Szpetnać to gdy nie rumieńcem, ale kieliszkiem, zafarbuie się Panna? a znać potym, że czasem dobrze pią po obręczach ktoremi żołądki swoje podbiią *cum verecundia & sobrietate ornantes se.* Młodzianom Kolendę daję List od Samuela Młodzieniaská, *in quo ministrabo Domino.* Albo Jozefa vestem *polymitam* znak affektu Rodzicielskiego i dokument respektu pańskiego. Zabu-guycie sobie u przełożonych i Pánów wálznych na tę bårwę. A na-przód u Pána Bogá! na ten respekt, aby przy reputacyi wálzney, stawie, i enocie, odbieraliście odzieży *vestem polymitam* to iest wzorzystą albo wzor cnot w ktorey bårwie i ludziom i Bogu popisać się wolno. Dzia-tkom oddaję sukienkę Rzymską *Pratexta* nazwaną o ktorey to mowio-no, *pratextato non licet turpe loqui* wyszliście z pieluch nie godzi się ubie-rać w zaślágane wántuchow-kamizele. Ludziom ubogim daję za ko-lendę, albo owę suknię ktoremi Adámá ubrał Bog uczyniwszy Kmie-ciem i rolnikiem, *Ecce Dominus Deus Ada & Vxori ejus tunicas pelliceas & in-duit eos*, życząc aby po tak wielkich niepogodách, opátrzył Pan Bog odzieżą, abyście dáli nie spiewáli, *Przyjdzie Pánie záginać nie maś się w co obwinać.* Albo też kolenduię was odartusowie wieyscy, S. Bårtłomie-ia skórą. Nie dármo po wálach naywięcey Bårtków! bo ich skory żołnierza drą. Sobie zaś zostawuię *vestem inconsultilem Christi* i wszy-tkim Káznodzielom abyśmy nikogo zbyt nie szarpáli nie łatali.

Konkluzya z Medytacyą.

Porozbieráli się okrutni oprawcy, i krzywoprzysiężni świadkowie z sukien swoich, *& testes deposuerunt vestimenta sua*: nieważna z ie-dnych żarliwość: z drugich wilcza drapież: *Venerunt in vestimentis ovium, insus lupi rapaces* pod pokrywką Religii, zrzuciwszy płaszczyk żarliwości

żarliwości, zżarte bestye, pokazali że wilczą naturę mieli sami samyż. Ale to dziwna! że z siebie poździerali suknie: A Świętego Szczepan, nie odarli! Jozefa nie braterscy bracia, gorą nad *feram pessimam*, która miała *devorare Joseph* naprzód z Oycowskiej sukienki obnázyli. *nudaverunt eum tunica talari & polymia*. A ci oprawcy nie rzucili się, do odzieniá S. Szczepan! pokazali się odartusami: w ktorých i nitki nie było poczdziwości: niegodnemi god Niebieskich *non habemus vestes nuptiales*: A Stefan zaproszony na wesele wieczne pierwszy gość *Protomartyr*, przed ktorego powagą powstał sam Chrystus *video filium hominis stantem* otwierając mu niebá wszystkie *video celos apertos* musiał nieofzárpano, nie nágo, ále w droższym nád inne póludámencie stając przed oczymá całego Niebá. I pewnie się tak stało! Aniołowie z natury popisłowáli się oczom ludzkim w pięknych ozdóbách iako jest wobiáwieniu Janá S. i u innych Prorokow. Ale Anioł z *enoty* Szczepan nád innych Aniołow inne nośił kolory. *Viderunt faciem ejus ut faciem Angeli*. Jak Anioł w bogátey Lámbie in *Albí* iák Lewitá i Dyákon Pierwszy, nád Aároná droższą nośił Dálmátykę: iák Męczennik nákrapiáną krwią swoią purpurę. Máło to! Pierwszy Kościółá Bożego Káznodzieiá nád Rokiety; i Komże, bogátszą Inwestyturę. Nád to *Purpuratus, Coronatus nomine suo* mówią SS. Doktorowie. Luciper bogáto się nośił *Omni lapis pretiosus operimentum ejus* bo był Archánioł naywyższy. Szczepan *Protomartyr* nád wszystkich, : z swolch kámienni Męczeńskich uczynił sobie droższą szatę którą temi ukánákował kámieniámi. Widziály go i widzą święte Dusze, gáśzącego słońce, i splendory niebá, bláskiem tych kárbunkulow swolch. I tá jest żadnym pędzlem ludzkim nieodmálowána *figura vestimentorum ejus*. A my stráciwszy w Adámie pierwszą inwestyturę: spoyrzawszy ná nágość nászę *cum vidissent se esse nudos*. A potym przy Krzcinách odebráną. *accipe stolam candidam*, álbó poszárpaną. álbó tak zabrudzoną, że iá długo trzeba płokáć in *sanguine Agni*. iák się pokazem, oczom Dworu niebieskiego? Był ná Dworze Janá Zamoyskiego Hetmána i Kánclerzá Koronnego Stefan Radziminski Wielki Pánic: ále, i wykwintny w modách, kroiách i stroiách *Galanthomo* (piłze Jan-czewski) co dzień nową modą bogáte Ornáméntá nośił: z całego Dworu konfuzyá. Ná święto Pátroná iego, ledwo ná fereżyi nie był *omnis lapis operimentum ejus*. Winszuąc mu Duchowny Ociec świętá rzecze winszuąc: Ale trzeba ináczey i bogáciey się ubrać do Niebá! áby zrownáć: S. Szczepanowi. Dał mu obrazek Świętego, w kámiennie ie-

go otádzony. mówiąc: *Vide fili utrum tunica Patris tui talis sit?* tak go to przeniknelo: że ruminując te słowa, gálántomie świeckie obrzydźliwizy: do nog Oycá Duchownego upadłszy, krzyknął *Peccavi Pater in caelum* á porzuciłszy Filákterye Mánierzy Dworskich do Bogá wołał: *Pater asser asser stolam novam* złotogłowy odmieniając w śiermięgę zakonną. Stroycie się iák naymodniey ná świecie. Ale o tym pámiętaycie żebyście iák odártusowie z cnot świętych: nie byli z onych *qui induebatur quotidie bysso & purpura*. A potym nie miano go czym i pochować; aż mu piekło sprawiło pogrzeb *Sepultus in inferno*. Te dość ozdoby nad Anielskie i innych Świętych Bożych, ornámentá S. Szczepaná. Nie dość ná tych! Píalmistá pyta się *Domine quid similiti tibi?* Chciał ci tego Lucyper; *Ero similis Altissimo*. Kto inny to zábrał podobieństwo. *Qui bene vult inimico similiti est Deo*. S. August: wiele czyni nieprzyjaciółom kto się nie mści: i złym zá złe nie oddá: więcej! kto im dobrze czyni: *benefacite iis, qui ederunt vos, á bédźciele prawdziwemi synámi Oycá niebieskiego*: Naywięcej kto im zágniewánego przepasza Bogá. Iák Chrystus Pán kończąc: *Pater dimitte illi: quia nesciunt quid faciunt*. Tę posturę, i modę zábrał S. Szczepan. Stánął między oprawcami: nieporuszony szkopuł, *Stabat pro seipso, pro inimicis flebendo orabat* (Augustyn) & *Christus tantum actum Martyris asurgendo honorabat*. A S. Chryzostom: *Ita oratio pro inimicis grata est Deo! ut non solum obtineat, verum & plusquam quod desiderat*. Prosił áby im odpuszczono: á Chrystus i świętymi ich poczynił *Si Stephanus non orasset, Ecclesia Paulum non habuisset*. Nie dysputuję o tym, kto bárdziej Chrystusowi podobny? czy Szczepan? czy Páwel? do ktorego Chrystus, *quid me persequeris?* Tyc on nie był oprawcą Chrystusa? ále był kámienniarzem *Stephaná consentiens celi ipsius*: A Chrystus wyznał *Me iákby to Szczepan iedno był z Chrystusem*. Oh iedno! *Obdormivit in Domino* (ná co Augustyn) *O somnus pacis! qui inter lapides inimicorum dormivit absorptus in charitatis abyssum inter Dei brachia requiescens* zá nieprzyjaciół się módląc stáł się naymilszym Bogu przyjacielem: tak ten Męczennik *attigit punctum consummata virtutis* (mowi Nissen) że iák Chrystus, w tychże słowách, i sensie: *Domine accipe spiritum meum*. *Domine ne statuas illi hoc peccatum* nie umárl: ále záśnał. Sprawili ten sen smáczny: Miłość Chrystusa! i miłość nieprzyjaciół. A my iák ich kochamy? Lubo co dzień w Pacierzu się protestuujemy: *sicut & nos dimittimus Debnoribus nostris*. Przeciż czásem wołamy do Bogá pomsty! iák owi w żywocie S. Sigfrydá, głowy trzy iego Świętych Siostrzeńcow: wołáły.

wolały *Vindicta Deus! vindicabit.* Nie jest to Akt, cierpliwości: Boga wzywać na pomstę niewinności: *Maxima vindicta industria, Deo committere ultionem* S. August: I zda się bydz, *derogatio* Miłosierdziu Bożemu, aby on sam był exekutorem, zawziętey pomsty nāszej. Bo tak niektorzy czynią: iako *Cambises* który szykując woysko na nieprzyjaciół swoich, w pierwszey linii Bogow postawił, aby się za niego bili, prezentować Bogu niewinność i persekucye napaśtne możemy: Ale pomsty za nie, wzywać nie godzi się. Pisze *Majolus* tom. 2. że Czarnoksiężnik iedem, miał ten sposob: iako nieprzyjaciela odległego porazić? strzelał do Krucyfiká, przez ranę boku iego i którym kulá wypadzły: tego zabijał, który był celem w intencyách iego! Ah świętokradzki exces! każde się serce na tę szkarádność, wzdryga! A coś podobnego czynią, którzy nabawiają, pomsty zakrwawionego serca swego: Owe *Ejaculatorias orationes* do Chrystusa czynią! Pomóćcie się Boże krzywdy mojej! Do rany Chrystusowej wzdychamy, á przez serce iego, nieprzyjaciół nāszych zabijamy. Sławny zwycięstwami nad nieprzyjaciółami: sławniejszy nad sobą Krol nász Stefan Batory: gdy oddawał w Krákovie Jezuitom Kościół S. Szczepaná: rzekł do nāszych *S. Stephani templum: assentiente Roma, & Clero Polonia vobis proponimus, ut istius Sancti exemplo discatis inimicos diligere qui pro persecutoribus suis exoravit Dominum Jesum Christum.* Ten ci to jest Akt naywyższej doskonałości! kochać á serdecznie, nieprzyjaciół swoich, iak naywiększych Dobrodzieiów swoich. *Apoć. 6.* Użyłzał głos S. Jan niektorých Męczenników, dla Wiary pozabijanych. *Vindica sanguinem nostrum!* Gdzież też ci Męczennicy byli? *Vidi animas subius altare interfectorum,* ieszcze ich nie położono na ołtarzu wysokiey chwały Bożej. że na Boga wolały *Vindica.* A miłsza Michała S. była Bogu instancya: *Parce populo tuo, &c.* I S. Szczepaná który iak na ziemi w Męczeństwie swoim: tak w niebie, przypadzły do nog stojącego Chrystusa stantem á dextrá virtutú Dei tak prosił *Domine* (nie tylko *non vindices*) ale ne statuas illis hoc peccatum. Wielkie Martyrium, bydz kámieniem skolátanym na miazgę. Ale tyśiąc razy męczeństwo doskonalsze, nieprzyjaciółom odpuścić, i za nich się modlić! Jeden laur za cierpienie: Tyśiąc *pro servatis civibus, civitas* zasłużył. Konający *J E Z U Exemplar virtutum & premium.* Ktorys i siebie i S. Szczepaná podał za wzor doskonałości Chrześciáńskiey: Tyś jest *Corona Martyrum* masz w ręku *Stephanomata multa* ale naydroższą *Coronam, Stephanum.* Mamy w Polścze, terażnieyszych czasów, aż názbyt nieprzyjaciół! á tych naygorszych, którzy *sub specie zeli, & auxilio arbitrantur se, obsequium prestare dum nos interficiunt* *Dimitte illi!* albo *Dimitte illos a nobis, Amen.*

KAZANIE NA S. JANA APOSTOŁA i Ewangelisty.

Exiit sermo inter Fratres.

GRuchnęła! (tak X. Wuięk tłumaczy) mowa między Bracią! Oto i gołębki, czasem gruchają, i niewinnie się kłocą! a nie mają o co. Szemr! rozmowy! dyskursy! o niewinnym Janie! a nie raz! *Math. 20.* Instancyą czyni Mátka do Chrystusa za Janem i Bratem lego: aż rozruch między Apostołami! *decem indignati sunt de duobus fratribus. Luc. 20.* Do zwądy przyszło: i przy Wieczerzy Páńskiey *facta est & contentio quis eorum esset maior* snadź patrząc że Jan nymilszy przy Jezusowych piersiach, pierwsze opánował mieysce. I dziś różne o nim tłumaczenia: *Discipulus ille non moritur.* Nas, Pan na rzeź, na kátownie, i śmierci wydaie! *Tradent enim vos: & in Synagogis flagellabimini &c. Math. 10.* Kátować, zabiiać was będą: A ten ieden Jan: *non moritur!* My stárzy nád pracą wdychamy: krew lać będziemy! A ten młodzik *non moritur!* Takci pospolicie stárzy, ná młodych háłasują, gdy widzą, że ich Przełożeni serdeczniey kochają. *Gen. 37.* ná Jozefá młodego háłas! *oderant eum fratres nec poterant illi quidquam pacifice loqui: czemu: quod à Patre plus cunctis filiis amaretur.* Co wykładniey Ociec jego wyráził *Gen. 49.* *Filius accrescens Joseph & decorus aspectu: &c. iurgati, invideruntq; illi habentes iacula.* Ze Jozef większe miał Respektá i áffektá: aż o to razdrość mruży i huczy! *1. Reg. 1.* Niewinną Annę Mąż iey Elcáná kocha *Annam diligebat.* aż Phenenná z pokoleniem swym *affligebat illam amula ejus, & vehementer angebat: in tantum, ut exprobraret.* &c. gotowa napáść ná niewinnego: szeregulny respekt stárszego. Zkąd zawnięło się szátáństwo ná Jobá: á ieszczé w prezencyi synów Bożych? *Cum venissent filii Dei ut assisterent Domino, adsuit inter eos etiam satan.* Aż Pan kánonizuje Jobá: *Nunquid considerasti servum meum Job quod non sit illi similis in terra. homo simplex & rectus &c. & adhuc retinens innocentiam!* Aż ná niego szátan bii, zabił, czemu bo ma respekt u Bogá! *1. Reg. 20.* Máło Jonátę Syná, Saul nie zabił, froggo pobeształwizy: czemu? *Nunquid ignoro quia diligit filium Isai.* Oto bieda

Ecccj

ze nie-

że niezmierne między nim, i dawidem były zffektá *Agglutinata est anima Jonatha anima David.* Palit się ogniem zelozyi *Phamius Jud. 9.* ná Cedry Libańskie: że bliźsze niebá; Rádyby pákláki popsowały szkáriaty! że przylegáią ná ochłodę do serc ludzkich. Poginęli *Auricularii* i Dawidá i Roboámá: bo ná nich konspirácyá byłá, że byli *intimipres* Pánów swoich: Zginał Belizeryusz i Sejánus że większe náđ innych do swych pryncypalów mieli akcesy; u nas w Polsce naygodniejszy ludźie *sago* & *toga* *Seccehus*, *Gonwarscius* i ták wielu ktorých ráchuie *Cromerus* i *Długosz* wpádli ná ięzyki ludzkie i koniurácy: że ná ich rádách Pánowie: á oni ná łasce Páńskiey serdecznie bonowáli. Toż dziś cierpi Jan niewinny! *Exiit sermo inter fratres* co zá przyczyná tego byłá naygruntownieysza? *S. Hier: fecerat se speciali dilectione dignum.* I on się tym tytułue *Discipulus quem diligebat JESVS.* Winszuię tego szczęścia *S. Apollote* i *Ewángelista!* Ale o to mruczę *Exiit sermo inter fratres* Czemuś też nie dał sobie Tytułu? *Discipulus qui diligebat JESVM?* Tám tá dylekcie szczęście? Tá cnotá sercá twego. O ktorey mówiąc.

W Rierwszym Punkcie. Jan S. Serca Chrystusowego naymilšy Iedynak.

WWtorem. Jana S. nad wšytkich, nayserdeczniejszy kochanie Chrystus.

Konkluzya z Medytacya.

P U N K T I.

Jan S. naymilšy serca Chrystusowego Iedynak.

Nie każdy syn: iest sercá oycowskiego Iedynakiem. Miał *Abráhám* *Izmáelá* stárszego: *Izááká* młodszego: á przecię tám ten był *Filius sanguinis*, á ten *Filius cordis* *S. Aug. Tolle filium Tuum quem diligis Isaac* mówi *Bog ad Patrem omnium gentium Abraham.* Bo *Izáák* był synem *Dilectionis* I u Pána Boga iest dyskretya między synámi przywłaszczonemi.. Ma z náтуры Iednego *Nic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui:* A záś z łaskiey swoiey ták wielu? *primogenitus in multis fratribus:* ktorých że też kocha? *qui non ex sanguinibus sed ex Deo nati sunt:* komu serce Boże iest przychylnieysze: ten iest Bogu milšy. *Psalmista* chwali *Dilektá: Dilectus quemadmodum filius unicoriniam* Ma Iednoróżec wiele innych synów, ále, Iednego

Jednego sobie obiera którego ustawicznie pieści, i rogiem swoim przedziwnym rożki jego zaostrza i napawa mo w Plinius. Orlicą wylęganie, i wychowa wycwicz, wiele orląt *Aquila provocans filios suos ad volandum* ale tego bardziey kocha który się z iai, które pod serce w gniazdzcie swym podkłada wyklucie: i to potym wysoko wynosi, i uczy niezmrużonym okiem w słońce patrzyć. W piśmie Bożym, które *vulgata* zowią. Nie masz tego słowa *Phoenix* ale w Innym jest *Iustus ut palma: Iustus ut Phoenix*: Ten ptak jest jeden na świecie: który nie inaczej syna rodzi: tylko gniazdo balsamami i tłustościami usławszy, zapali się, i w ogniu miłym pieczętuję swoją i pisklę wydaie. A tu już oczywista najmilszego Jana figurą. Ten ci to jest *Filius cordis Abraham* nowego testamentu Chrystusa naszego! *Reclibuit supra pectus JESU*. Tenci to jest syn *non ex sanguinibus sed ex Deo* w którego sercu żadney krewkości nie doyzrzał Bog. Tenci to jest *filius unicornium Dilectus* Jezusowego serca *unicornis* i a mówię *unicordis*. Kościół Chrystusow nazywa *Psalmista* *adificavit sicut unicornium sanctificium suum* Wielką owczarnią lednorożców. Ale najmilszy ten *Dilectus* którego napoił, zaostrzył *cornu salutis* mocą, dobrocią, miłością. Toć to jest Orlic Orlic *Magnarum alarum*, które Orlic wypielęgnował Chrystus, sercą swego kordyła: i nauczył okiem niezmrużonym patrzyć w owo słońce: *In principio erat Verbum*. Ten to jest *Phoenix* Syn pożaru miłości Chrystusowej. Wszystkim Chrystus, rzekł Apostołom *Sicut dilexit me Pater, ita dilexi vos manete in dilectione mea*. Ten, przecię tak wiele wyczerpał miłości Bożej, z sercą Chrystusowego że, się zda dziedzicem sercá tego. Inni synowie Chrystusowi Apostołowie: iak Ewangelicznego Oycá, pobrali *partes substantia*, począwszy od Piotra, *habebis partem mecum* Ale ten to má: *Omnia mea tua sunt*. Gdy Władysław Hermanus Monarcha Polski rozdzielił Państwa swoje, na Zbigniewá, i Bolesława Krzywoustá: Sarnęli na to Polacy: Czemu Krzywoust, iako syn *legitimus* wszystkim nie dziedziczy? skoczył Ociec do Bolesława: *Tyś dziedzic sercá mego* (Bielski) *dosć masz na tym*. Ustąpił Krzywoust z radością, poboczney repartycyi. Tym się ciesząc i tytułując: Dziedzic sercá Oycá mego. Niech mają wszyscy Apostołowie *hereditatem in parte Dei mei* rzecze S. Jan. I a dosć i nazbyt nad nich *Hereditari in corde Dei mei*. S. Hilarius iakie S. Janá z tey bezpiecności *Ausus est thronum Deitatis superingredere* iaką odwagą śmiał Jan polozyć się na pierśsiach w Wieczerniku Jezusowych? *recubuit super pectus JESU*. Przed tym tronem niebieskie upadają mocarstwa! *cremunt potestates*! A taka by-
ja kon-

ła konfidencyja iego że tam głowę położył. I Pan JESUS nie umknął pierśi swoich na spoczynek iego! Rączyą między Innemi tę daie S. Damaścen: że Jan S. posłany z Piotrem aby zgotował Wieczernik Luc. 22. *Misit Petrum & Joannem dicens: euntes parate nobis Pascha ut manducemus* przypatruiąc się *Theandricis Actionibus*: zādumiał nād ową pokorą *capit lavare pedes Discipulorum*. A potym nāfluchawszy się exhorty o miłości Bożey: gdy usłyszał: *Vnus ex Vobis tradet me* w zāchwycenie wpadłszy: i z miłości, i z żalu: *umlał*, i iāko naybliższy Pānā Jezusa: padł na pierśi iego. A Pan JEZUS zrozumiawszy przyczyny extatycznego *deliquium* iego: przytulił go do serca swego i dał mu naywysmienitszy kordyal serca swego. A tu z Dawidem musimy zādumlec się! *Quis est homo? quia apponit erga dum cor suum?* Czy tego synem człowieczym nāzwāć? który pāł się pierśiami Bożemi? Coż żeś tam wysłał Boski Lāktāncyusz? to pewna że z tego źródlā wszystkie tajemnice *secreta celestia, arcana, Mysteria ex pectore Domini hausit* S. Bernard. A iāko nā Gorze Tābor, zāżywał *Visiōnem beatam*. Tāk tam *Amorem beatissimum*. Nigdyż go nie sequestrował od Tājemnic swoich. Zāwsze brał świādkā akcyi swoich trzeciego, ā naymilszego Jana. Nie czytałem w Piāmie Bożym aby który syn umiērājący oddawał komu w opiekę pozostałą Mātkę swoię: spulszczali się nā naturālā synow, ālbo krewnych impressyā: iāk Dawid ufał Sālomoni że Bērīabeę, miał trāktowāć iāk Mātkę. Pan JEZUS, miał dofyć krewnych, Nayświētšzey Mātki, swoich Siestrzēncow! i do tego Apostolow? A tę opiekę naymilszey i utrapioney Mātki oddawāć Zebedeuszā Synowi? Tyc ma swoię Mātkę żyjącā? A nā coż mu przydawāć drugā? wystārczy obiemā! *Sufficiet Matri suae & mea ad tutelam quia de meis ueribus & pectore suxit maternam medelam*; S. Ephrem. Ten to Lāktāncyusz, miał trzy Mātki: iedną Zebedeuszowā, drugā: Nayśw. Mātkę Jezusowā; Trzeciā: JEZUSA Oycowskie i Mācierzyńskie serce. A iāko Chrystus był *Vnigenitus Matrū* tāk Chrystus nā swoje miejsce zostāwił Mātcę swoię iedynakā *Sercā* swego *Vnigenitum cordis sui* Ecce Mater Tua Ecce Filius Tuus! A ieden Neoteryk pyta: (o co iā nie kontrowertuię) iezeli *Vi verborum Christi: Ecce Filius Tuus* iāko w Sākrāmencie Oltarzā, chleb w ciāło, wino się w krew obraca: tāk czy też *Filius Zebedeae*, nie przemienił się *in filium Mariae*? To Ewāngeliā, że Jan S. *acceptit eam in sua*. więcey iā trāktuiąc, niż Mātkę, swoię: to iest iāk Bogā swego Rodzicielkę. Jakieżżes też miałā wygody: u tego Synā i Opiekunā twego osierociāła Mātkę? Inni się Apostolowie po świecie rozbiegli; ten sam według S. Damaścena do

zgony

zgonu Młki Bożej nie odstępowal: Nieszczęśliwe inne Młki! iak ową Krolowa nąszą Boną, od Augusta z Polski wypędzona *Bona Mater, sed malus filius* narzekalá. I nąszych czasow, to się działo i dzieie. Nie dość ná tym affekcie ku Janowi Chrystusowi? żaden oćiec sercá swego tak nie rewelował synowi, iak Chrystus Janowi! Prawdą że Dawid Sálomonowi przed śmiercią 3. Reg. 2. obwieścił *arcana cordis sui*: ále te ciężkie były: Ná Joabá záfuzonego: *non deduces canicem ejus pacifice ad inferos* Dopieroż ná Semes ktoremu był już odpuścił: *quia maledixit maledictio ne pessima*: tu noli pati esse innoxium, &c. I takie to memoryały i rewelacye serce záfwiętych! Ale naymilszy Oćiec S. Janá: otworzył też przed nim serce swoje! *Joan: 19. Unus militum lancea latus aperuit: & qui vidit, testimonium perhibuit, & scimus quia verum est testimonium ejus.*

Tęskni záfwsze kochájący Oćiec, bez naymilszego Syná. Nie tak Jakub záfmutił się strátą Jozefowá, i Beniáminá od siebie oddaleniem: iak Chrystus, smutkiem uczniow swoich frasował się *Tristitia implevit cor vestrum*. Pobożne iest Ascetow domysłanie: że po Wniebowzięciu swoim, Naysw. Pánnę w Domu Janá S. nąwiedzał często Chrystus! O iákie tam pocieszne wizyty były! Ale po w Niebowzięciu Bogárodzicy? Czy też *reliquit orphanum suum*. Iest pytanie dworne czy też S. Jan? i z duszą i z ciałem w Niebowzięty. Nie moy sentyment ále stárodawne námienniam-trádycye S. *Ioannes 122. anno etatis sue in tumultum descendit refulsit locus subita luce: nec corpus apparuit: sons veró olei ex loculo scatens apparuit Sabellius*. Zás S. Dámáscen że tylko Málną obfypány grob, i kwiećiami po pogrzebie iego znależiono. Innych iest opinia, że z Eliaszem i Enochem w Ráiu zostáie. *Discipulus ille non moritur. Et non dixit JESUS, sed sic cum volo manere donec veniam*. Ia zás trzymam gdyby był w Ráiu tylko, żeby się Chrystus zstęsknił przez naymilszego syná swego. Syná, A mówię iedynaká sercá swego.

PUNKT W T O R Y.

Jana Świętego nayserdeczniejszy kochanie Chrystus.

ZEby kiedy Syn był Rodzicem Oycá swego: iest co u światá *Enigma: Paradoxum*: i w Filozofii ledwo nie chimerá: gdzie iest rozmowna Questya: iezeli mogą się *due cause causare ad invicem*? Ascetowie przedni Polscy X. Láncecy i Drużbicki i Młodźiánowski uważájąc táimnnicę Mszy Świętey, i Sakrámentu Euchárysty i przedziwney tráfsubstancyey: ná *Gowá* Kápláńskie Chlebá i Wina, w Chrystusa żyją-

ffff

cego

eego. Nád tym zádumiáli stawiają: że zda się bydz Káplán *Creator Creatoru sui, filius Genitoris sui* wysoka to uwaga: i powagá stanu Kápláńskiego. Ale czemuż się dziwowác: Mamy w Ewángellii *Mat. 12.* Stało się że pod czas Kazánia Chrystusowego; ktoś rzekł *Ecce Mater tua, & fratres Tui foris sunt quarentes Te.* A Chrystus co ná to? *Extendens manum in Discipulos dixit. Ecce Mater mea, & fratres mei!* A przydaie S. *Lukas 7. cap. 8.* *Mater mea & fratres mei hi sunt, qui audiunt Verbum Dei & faciunt.* Ztąd S. Ambróży: *Nayśw: Pánnę dwoiáko nazywa, Mátką Bożą, quia & genuit, & conservavit audiendo Verbum Dei.* A tu już otworzy mi się przystęp do godności S. Janá. Był on iákom wywiódł ledynakiem fercá Chrystusowego: Ale i Chrystus ledynakiem fercá Janowego. Marya go urodziła, człowiekiem, Jan S. Kátolickiemu światu urodził go Bogiem. *In principio erat Verbum & Deus erat Verbum.* Ten ledynak oznáymil i urodził w fercách Kátolickich *Virgenium filium Dei* i mogę go nazwác, Mátką Oycá swego. A iákoż go nie miał kochác? *Joan. 21.* Spyta P. JEZUS Piotrá: *Petre amas me plus his?* Odpowiedział ci Piotr *amo* ale nie przydał *plus his*: bo widział Janá przy sobie i zkonfundował się doświadczonemi Amórami iego *non audebat addere plus his: quia sciebat Joannem Amatorem prae omnibus. (à Palatio.)* Ten ci to iest ow dżiwny kámiień od Gálená *Amator* nazwany, który do fercá zdrowego przyładzony, zaráz się iák ptiawká przypina. *Recubuit supra pectus IESU.* Ták to iest *Virga aurea* która się i ná Tátrach Polskich rodzi, tę mąjąc Sympáthiją: że gdzie Minerály złote czuie: tam się skłania: i bárdziej ignie niż zelazo w mágnecie: Ták to iest *Acus Magnetica* nie odwrocona nigdy *à Stella Polari.* W domu Leszczyńskich i Gowálczewskich stało się (pisze Paprocki) że Bliźniacy takie mieli sympáthie iż położoni: podle siebie, zaráz się przykliili do siebie, taka była sympáthia do Chrystusa Janá: że słuszniey mogli mówić niż Páwel *quis me separabit à charitate Christi?* Popisowáli się z áffektami Chrystusowi Uczniowie: *Thomaz Eamus & nos & moriamur cum illo* Piotr dopieroż, choćby tyśię umrzeć rázy, *non te negabo.* Przypadł wicher oprawców, z Jerozolimy do Getsemánu: áż co żywo w nogi: *Discipuli ejus sugerunt ab eo.* Piotr idzie z daleká. A Jan nie odstępuje Páná: i ieszcze trwożliwego wprowadził Piotrá. Piotr się go zaprzął. Jan: przypátrował się smutney i okrutney którą opisał historyi. Nie odstąpił Páná, áż go wniósł do grobu. do ktorego bieząc trzeciego dnia z áffektu *praevenit Petro.* Ná co też to S. Janá máluia z kielichem? Wszytkich to Apostolow napoy! *Et si quid mortiferum biberint non eis nocere.* Prawda że

Wdą że Chrystus, spytał *Potestis videre calicem quem bibivimus sed vos non debemus* Posumus! Pił nie tylko Calicem: ale ante Portam Latinam, pełny kociel wrzącego oleju: Pił zadaną sobie w Efezie truciznę: którą wypadający z kielicha wąż obwieścił. Ale ja rozumiem że ten kielich ow jest Grecki Philototes: albo Amoris: O którym piszą: że modą była przy skończeniu bankietu: każdemu z serdecznego palca krwi upuścić; Toć uczynił Chrystus na Wieczerzy swojej, zafarbowawszy krwią swoią Kielich swoy. A komuż go naprzód podał: pewnie naybliższemu qui recubuit supra peccus ejus. Jako nazwać ten kielich Philototes Calix amoris, &c. Cum dilexisset suos in finem dilexit eos. A Jan co? Dilectus ex dilectis opisany in Canticu Canticorum ktoby iego iak Ewangelisty historye akcyi Chrystusowych, iak Apostoła listy: Jak Proroka apocalypsim przeczytał, musi przyznać że jest Misa amoris divini Laur. Just. Lotowa żona obrociła się w solny białwan. Jan w cukiery i miłość Chrystusową. Filius charitatis Dicitur nihil proferabat, nisi Filioli diligite: & amate Jesum Christum: S. Ephrem:

Konkluzya z Medytacya.

STawiam się, i was, na wyspie Patmos, okrutnego Domicyaną męczarni: i odludnego wygnania. Ale S. Jan, naymilszym Ráiu: Nie było Exilium, gdzie Chrystus sam, z Dworem niebieskim założył rezydencyą. Wszyszek świat, i iego pompy, tam Janowi pustkami były: Patmos: osada całego nieba. Na tey świętej wyspie założył Chrystus Trybunał, Konsistorz, Assessoryą nunc judicium est mundi. Z tamtąd wypadają: Pozwy, Monitoria Komminacye. A Kancellaryą oddano, Naymilszemu Janowi. Pierwszy Pozew Aniolowi Efeskiemu: (bo tam i Aniolow sądzono: Et Angelos judicabimus.) Angelo Ephesi scribe: Charitatem Tuam primam reliquisti. Daj pozew o straconą Miłość Pána Bogá, łaskę pierwszą niewinności Primam: Coż po lichtarzu gdy na nim ognia niemá? Movebo candelabrum Tuum nie darmo S. Jana Chrystus nazwał Filium contrui Pierunem jest S. Jan, na tracących pierwszą Miłość. Pána Bogá swego. Jak piorunne napominanie! Memor esto: unde excideris. Otoć upominał tenże: Richarda Monarchę Angielskiego, biorąc od niego w postaci żebraka pierścień serdeczny: którym go zaślubił pokucie świętej Age penitentiam. Oto upomniał nabożnego do siebie, ale usterk śliskiej młodości mającego Janá Xiążęcia Koryckiego (Janeczki.) stąnąwszy nad chorego łozkiem a nozdrza ściśnąwszy niwinne facere fecisti te in iniquitatibus tuis zawołał: Primam charitatem reliquisti! Drugi Pozew Angelo Pergami quia habes tenentes doctrinam Balaam qui docebat edere

& fornicari. A czy o to nie pożywa Bóg Polski naszey Ederę & fornicari. Jakoż i trzeci pozew. *Angelo Thyatyræ: Permittit mulierem Iezabel; & fornicari:* Ach Aniołowie stróżowie, *Ecclesiarum* co czynicie? Dziw na się rzecz teraz dzieje w Polsce, zwady, wojny! swary! A miłość i amorow nieczystych bez miary: I nie masz Janą któryby śmiał zawołać: *non licet tibi habere uxorem fratris tui!* Coż mają czynić Aniołowie *Ecclesiarum*, *non vult penitere à fornicatione sua!* Ecce mittam eam in lectum, z łóż nieczystych, do piekielnych przenosiń. Innym dać pozwy S. Jan o *Nikolaitæ* Ceryntow, Ebionitow: którzy nie uznawali żeby Chrystus był Bogiem. Jan. Kazimierz Krol nasz, w ciężkich obrotach będąc od nieprzyjaciół, modli się do S. Janą Pátroná swego: pokaże mu się przez ten: *Veni Forum* wypędzić Aryánów z Polski: & *usqu coast* Krolestwo. *Author Pámieci nasz.* A gdy się to stało: *tranquillitas magna.* Ieszcze się zawiłią Aryáni u nas: pod płaszczykiem Kalwinskimi! i daremny jest Regestr Aryánizmu w Trybunale. Tego miastą kęorego pişę trzy ołoby Aryáńskie okrzycone pod Piotrkowem, Chwałá Bogu w Troycy iedyńemu, Amen.

K A Z A N I E

Na dzień SS. MŁODZIANKOW.

Vox audita est in Rbama ploratus & ululatus multus Rachel plorans filios suos & noluit consolari quia non sunt. Math. 2.

Zakwásiły nam smutne Mátki wesole Narodzonego Boga Świętá. Czy náđ niemi plákác? czy z nich żartowác oboiętni Doktorowie. Jedni się śmielą drudzy się z niemi frásuią. Ták iak owo náđ dwiema Filozofami jednym płaczliwym Heraklitem, zás náđ drugim śmieszny Demokrytem mawiano, *ille ne ridendus fletus an iste magis?* Śmielą się z niewiaśc ci, którzy ich naturę zważywszy mówią. *Est quidam illis flere voluptas.* I Arystoteles rádźi aby kto złą i płaczliwą żonę ma, dawał iey okázyą do łez częstych *ut per vexam lacrymarum evomant virus afflicti cordis.* Nie dziwować się ich zwyczajom! Ewangeliczna Niewiaśc trzy korce miłá śliczney máki, czy Márcypanowey Mássy: *az tę siodycz zaráz zakwásiła & fermentatum est totum.* Dawnyć o nich żart. *Vidisti mulieres? quas?* Naywięcey ná niebie chmur i deszczu kiedy záczną Płédy á po Polsku báby plákác. A co cięższa? *zc.*

in

im kto chce bårdziej ciefzyć tym się rzewniey rozplākują. Tak dżi-
 śieysza Ráchel & noluit consolari, ciefzą ją Prorocy od Jeremiafza zacza-
 wſzy. c. 3. 1. & noluit consolari. Ciefzą ją Doktorowie Wielecy. Ambroży
 i Hieronim & noluit consolari. O co ona ták gorázko plącze? Gdyby sy-
 now swoich własných Jozefa i Beniáminá oplākowała! toby nie żal!
 boć przecię Mácierzyńskie wnętrności wzdrygąc się muszą gdy przed
 ich oczymá nymilsi Synowie ná rzeż idą iák mowi Auguſtyn. Quos
 maternorum viscerum parius effudit, Herodū impietas lactantes illarum uberibus ab-
 straxit, gemunt oves quod sues balantes amiserint. Rozczochrały włosy swoje
 quia coronae sapientis sui amittebant. Stráśzna była iudicum 2vo. Trágedyja, Gdy
 69. Abimelechá synow ná jednym kámieniu ucięte głowy widział
 Izráel. Dopieroż okropnieysza Ari Regum 1emo. gdy siedmdzieciát Kro-
 lewicow Izráelskich głowami w Samáryi nápełniono kofzow zá czásu
 Iehú Tyránna.. I to smutna rzecz gdy sławnego Pryámá, pięćdzie-
 śiąt synow, Tbalami spes magna nepotum rázem zginęło. A w Polsce zá
 czásu Pudyká niewinnego, umieráliwſzyſcy, gdy dwádzieściá dwá tyſią-
 ce niewinnych Páńien z Polski wybráných, száblá Tatarská wykoſiła.
 Nie mogli strzymać ná sobie sukni Job scidit vestimenta sua gdy mu zná-
 dano, że wicher skoláta wſzy Pálác, iego dzieci pozábijał. A iákże nie
 miały Betleemskie plākac Mátki! gdy wſzytkie polá niewinnemi uſá-
 ne ſnopeczkámi widziały. O Tyráńska ná wſzytkie dzieſięciny wy-
 tycz? Relácia ŚŚ. Doktorow Oryentalnych twierdzi że dáleko od Be-
 tleem pokolenie Jeze fowe i Beniáminowe było, á ná cóż Rachel Mátka
 ich, ták nie utulenie plākáła plorans filios suos? Ia mam tę imáginacyá że
 po śmierci ſwoiey wyſzła Ráchel z grobu i ogládała, wſzytkie owe po-
 kolenia Judzkiego porznięte Jágá mátka? Przewracała i ſzukála wnu-
 czkow swoich, dla Wcielonego Boga pobitych przypátruiać się krwł
 ſwoiey! áż dopiero nie ználazſzy żadnego ofyſka ſwego noluit consolari
 quia non sunt. A iákó Auguſtyn S. quia non sunt computat inter Filios Dei
 filii ejus. Narzekála ná to S. Ráchel & noluit consolari że żadnego nie
 máſz z wnętrności moich ſłodzonego ſyná, między Męczennikámi
 Chryſtuſowemi non sunt. I to to pląc był ſwięty nie utulony ták za-
 cney Mátki quia non sunt. Co ná dálſzą biorąc konſyderacyá.

W Pierwſzym Punkcie. Nierozumny affekt w ten czas
 płacze gdy plākac nie trzeba.

W Wtórym Punkcie. Nic ſuſſnieyſzego iák plākac nad
 ſ rana nieſtwardnych dzieci. Kokluzya z Medytacya.

K A Z A N I E P U N K T P I E R W S Z Y.

*Nie rozumny affekt w ten czas płacze gdy
się radować trzeba.*

Z Adal kwestyą Mędrzec Eccles. 12. długo też mądrymu frąsować się i płakać trzeba? i odpowiada: Dwa są nieszczęścia syn zmarły i syn głupi: nad zmarłym ząfrąsować się krótko, nad blaznem ulżawicznie płakać. *Supra mortuum plora, defecit enim lux ejus: & supra fatuum plora, defecit enim sensus; luctus mortui septem dies, fatui autem & impiis omnes dies eorum.* Umiera niewinne dziecię trochę ząplakać i to się cieszyć modicum plora supra mortuum: *Quia requievit.* I znówu c. 38. *amaré ser latum ipsius uno die vel duobus daley nic: A tristitia enim festinat mors, & cooperit virtutem.* Et Te ipsum pessimabis. *Aquila czyta & tuum cor infatuabit* gotowe szaleństwo z hipokondryi nierozumnych affektów. Ezechiel. 27. poszaleli Tyryczycowic od żalu wielkiego pogolili włosy płacząc i rycząc *Radent super se calvitium, plorabunt in amaritudine ploratu amarissimo* iak blaznowic, ogoleni chodzili ze im ktorą barką utonęła. Taku Zacharyasz Vltatus Pastorum ze im zginęła owca: c. 11. wszystkie rzewno wyly drzewa: *ulula abies ululate quercus quia cecidit cedrus:* ze iedno upadło. Dla mały szkody serce żalem sufzyć! głowę frąsunkié hipokondryaczyć to każe, bezrozumny affekt: niech tona barki: byle był Port cały! niech zginie iągnię: gdy owczórnice z Pasterzami spásne: lepiej ze cedr wytną, niż marnie sprochnieie: albo cały gay i familią oszpeci. Tóć przyznano Agryppinie: o Cesarstwo się Neronowe kłócać: gdy iey mowiono ze ta iászczurka Mátkę swą zągryzie *Occidat modo imperet.* oto prawda Prov. 1. *Stulti quae sibi sunt noxia concupiscunt* przydaie Cor. à Lap. & *inconsulto dolore amantes, amentes, cerebrum terebrant.* Tabita Pánienka w Ewangelii záchorzałá: áz názwozdono ferálnych, Piszczkow, Płaczek rozkwilonych, *turbam tumultuantem.* A Chrystus co? *secundum non est mortua puella sed dormit* na co kwilicie nie potrzebne žale? Pánienka nie umarła! á wy Rodzicow ząbilacie. Ták w domu Koreckich, udano ze Xiążę umarł: mdlec, szalec, znergumenować się Xiężna poczęła: i od szalonych affektów czy złości rozpukła się niezbyt dawno. To czynią zbytne Amory mątek, ze wolą synow mieć pod całunem ná mórach, i siebie samych, niż w sukniách zakonnych dzieci swoje. To się stało w pokoleniu Beniamina *Indis. 19. & 20..* Nieczystych Gábáonitow o frogie Kážírodzáwo zgu-

bił Izrael : aż Psalmista mowi p. 77. *Juvenes eorum comedit igni.* Zapalonych nieczystością i cudzołóstwem Beniámitów, pożarł pożar wojenny *Vidua eorum non sunt lamentata,* żadna wdowa, nād tak fromotną klęską nie zapłakala : A zaś dziśieysza Rámá, że niewinnych dziełek ná gránicách Beniáminá, dla Chrystusa coś pobito, rozkwiliła się, gdy się radować trzeba było i cieszyć, że między Mefysazowemi Męczennikami policzeni są. Radować się i cieszyć powinny Matki, gdy z ich wnetrzności, obiera Bog sobie Niewinności. Dziśieyszy się Młodziankowie cieszą *Ap. 14.* bo im *applauduit* niebo *audivi vocem sicut cytharatorum cytharizantium in cytharis suis* a płaczące Matki flaty hipokondryczne rospuścily ! to nierozum...

PUNKT W T O R Y.

Nie śluszniejszego iak płakać nad strata niemłotworych dzieci.

Męski áffekt wie kiedy się zafraśować, wie kiedy ucieszyć z działkami swemi. 1. *Ręg. 12.* Urodził się w Bersabei synaczek Dawidowi, i zaraz zachorzał *perussit Dominus parvulum & desperatus est* mortyfikuje Krol się, pości, krzyżem leży : aż dziecię umarło ! Poznał to Dawid : wstał, ubrał się, umył, namaszcil się drogami olejkami, do Domu Bożego poszedł, Bogu się pokłonił : powróciwszy wesół, ieść sobie, i pić dąć kazał, wesoly smutną Bersabecę cieszy. Zás *c. 18.* po zwyciężonym Absalonie : *Versa est victoria in luctum* bo Krol ryczeć od żalu począł, *Absalon fili ! Absalon fili mi ! qui mihi dedit ut moriar pro te ?* co za przyczyna ? po śmierci syna tamtego cieszy się : A zaś po Absalonie Oycoboycy płacze ? oczywista przyczyna ? Dziecię z woli Bożey umarło, poszło na zbawienną drogę : tam gdzie i ja poydę *Ego vadam potius ad eum c. 12.* A zaś Absalon na zgubne imię poszedł, i na cieie i na duszy zginął ; Otoż męski áffekt ! płakać nad duszną strata ! *Ecclef. 7.* Naukę daie Oycom Mędrzeccy : *Fili tibi sunt heredes illos & curva à pueritia illorum : Filie tibi sunt & non ostendas hilarem faciem Tuam ad illas* że synów z dzieciństwa nakłaniać do cnoty trzeba ! pozwalam ! Ale czemuż też niema do Coreczek swoich rozśmiać się Rodzic ? Albo to powinien bydz Saturnem, albo Polichemem synów swoich pożerającym ? albo Mánhuszem ręką własną, ieszcze za zwycięstwo, krom ordynansu synowi głowę ucinającym ? Albo iak u nas Zebrzydowskim Woiewodą Krákovskim iuz konającym i synowi

nowi przed łóżkiem głowę uciąć kazałym o pewny Exces: albo Bełzeckim Woiewodą Podolskim syna rozstrzelającym? ciężki rozkaz *non ostendas hilarem faciem tuam ad illos.* Prawdą że kantonizuje Psalmista takiego Rodzicą: *Beatus qui allidit parvulos suos ad petram* nie tak, żeby z porywczosci miał roztrącać dzieci swoje o skałę: ale żeby Rodzice swywole porywczce, i nieużyte upory: *Petra autem erat Christus* o tę opokę rozbiłali. Dąleko z niemi *ad petra scandali*: a nie pieścić ich, i nie uczyć pokątnych chychow! groźno, ostro, pobożnie i mądrze zaostżać ich rozumi! A z niemi się nązbyt nie cieżkąc *non ostendas hilarem faciem ad illos.* Tak rozum męski kaze! A jeżeli się też rozśmiesz do nich to iak *Iob. c. 29. Si quando ridebam ad eos non credebant mihi* pulgębkiem śmiać się z dziećmi trzeba, żeby nie dowierzały affektom i pieśczoćie Rodzicielskiej. Dał P. Bog Abrahamowi Syna *Gen. 21.* i nązwał Izaak, Poćiechą, albo śmiech kochał go iak duszę swoją: a przecię gdy Bog kazał *Tolle Filium tuum, quem diligis Isaac* Nie tylko do rozgi, ale porwał się nań i do mieczą. A owe corzeką! nie Mątki ale nierozumne Małpy, które pieszcząc kociętą swe duszą: chci karac *percuties puerum virgā & liberabis animam ejus ab inferno* skoczy iak lwicą i broni dzikiego szczeniątka. Zadrąśnie Moyzeż Syna swego aż sephorą na mężą *Sponsus mihi sanguinum es.* Trzeba czaśem i w ostatnim nieszczęściu nie frąsować się po męsku z przypadkow synow swoich. Ogień spalił: Nádabą i Abiu Synow Aaróna *Lev. 10.* A Aarónowi zakażują nad niemi pląkac, iakże ani ząpląkał. Pádli na ofiarę Bogu: *& mortui sunt coram Domino.* a Ociec się oto nie frąsował. Obrat sobie Bog na ofiarę synogárlicę: bo choc iey dzieci pobiorą, cieszą się i śmieją. A ząs gołąbki choc im też pobiorą gołębietą: powyląc trochę a na inne gniazdo noszą. Nie podobają mi się owe krowy *1. Reg. 6.* ząprzężono je w woz Arki Pańskiej, powinny się były weselić, że Bogu służyły. A ony *gradiebantur pergentes mugientes* ryczały tęskniąc do cieląt swoich: *Vitulosq; earum concluserunt domi* Nieszczęśna to krowa, co i mleka nie dale, i ryczy gdy iey cielętą odbierają. Rzadka białogłowá: iak Anná Samuelową Mątką cieszy się że syná Bogu oddaie *commendavi eum Domino.* Rzadka *Eustochium* do ktorey S. Hieronim *litteris quia nurus Christi esse cepisti.* Więcey jest Plead w toполе obroconych po stracie choc głupiego Pháctontá: albo *Ezech. 8.* *Ece mulieres sedentes plangebant Adonidem* plączą głupie: głupich Adonidesow.

KONKLUZJA z MEDYTACYĄ.

Płakala Rachel! pląkały i Betleemskie Mątki, i poćieszyć się nie dały. *Quia non sunt in Gradibus, Tribunalibus i sádach* Polskich gdy przywoływają

wolowią, z Rejestru sprawy. Arzeką *Non sunt* albo sprawą spada, albo kondemnata stawa: na tę stronę gdzie *Non sunt*. I na sądzie Bożym z rejestru nas wołać będą: i Rodziców, i Mątek, stanie pobożny Ociec, i świętobliwa Mátka. A dzieci rozbuiate, i bezbożne: gdzie? Rodziców na prawicy postawia i Synowie, *Non sunt computati inter filios Dei* O iaka infamia! i sprawy wieczney strata! A kiedy zaś przy S. Felicjacie siedm Synow: przy S. Zofii trzy Corki: Wiara, Nádzieia, Miłość, ślana, *Eccę sunt computati inter filios Dei, & inter Sanctos fors illorum*, iakie, szczęście! iaka podzięka! Tenci jest koniec nayprzedniejszy Mażeństwa świętego: Przyczyniac, Niebá, narodziec wiecznych chwalcow Bogu swemu! Tráfiło mi się dysponowac na śmierć iedną Mátronę we Lwowie, uzbroiwszy świętą duszę, świętymi Sákramentami: pobiegłem z kazaniem na Ambonę: Powracaiacemu: Penitentká zdrowa taką powiada transakcyą. Jakem od niey odziedzil: otworzyly się drzwi z iainością wielką i wonnością: A tu w iainości przypada putoroletnia Dzieciná w lilie ubrana, skacząc i coś ślicznego spiewając niezrozumianie. Z tym się pieści Mátka a tu synek w śledm lat zmarły, a cudniey ubrany: skacząc, do Mátki bieży: z tym się ledwo zaczyna całować. A corká w lat piętnascie zeszła: w kleynoty niewidáne przybrana. A za nią syn w osminascie lat zmarły, z Rzymská káwalersko Dyamentami háftowany przypada zapraszaiac z sobą do niebá! gdy iuz pragnęła z ciałem się rozlaczyc a z działkami swemi isc do niebá, Przyszła szędziwa osoba (zdało się że S. Iozef) który rzekłszy. *Ieszcze nie czas: dzieci pobral za ręce: a ią na cieie uzdrowil: na duszy tęsknością do nich zalmucil.* Iakie to wesele Rodzicom! gdy święte dzieci, przy śmierci im asystuią, i cieszą. Smutcie się Rodzicy! gdy widzicie że w Kościele, na nabożeństwach, na náukách i świętych konwersacyách i pracách, synow wáizych nie widzicie. *Non sunt* a pełno ich po rozpustach, swywolách, kárczmách *sunt* są, gdzie się znaydowac nie powinni. Cieszcicie się gdy się rozpustnemi nie znayduia *Non sunt* na bieśládách swywolnych, kárczemnych, *Non sunt* w zgromádeniu *malignantium*, w kompaniách podeyżrzanych w zgrái niezbożnych, a potym *Non sunt* między potępieniami, Amen.

ZACHEUSZ ŚWIĘTY

TO JEST

K A Z A N I E

Na Poświęcanie Kościoła.

Gggg

Hodie

Hodie Salus Domui huic.

TO podziśdzień, w Xiążęcym Zacheufszu Domu *Princeps* zdrowi nie było? łatwiey Zacheufszowi było o pieniądze, niż o zdrowie? & ipse dives & tak pospolicie nieśie przyśłowię. Chorobą Pańską! chudopácholskie zdrowie! Definiował Plató życie Pańskie: *Regnare nihil est, quàm omnibus servire, citius aliis decedere, verbo complector, imperare est diu mori.* Ztąd innym Bogom Rzymianie, *trivialia templa* wystawiali. A Bogini *Febris* nazwanej kápliczki po Pálácach *Febris in Palatio Val. Max.* Bayká to uczona: że dwie Boginie *Egeria* chorob: *Salvia* zdrowia, tá bogáto, tamtá w siermięgę ubrána: zeszły się w drodze i po omácku, suknie przemienily, gdy *Egeria* w purpurze wyszła, Pánowie iá do Páláców záchwycili; ztąd ustawiczne u Pánów *Pedogry*, *Chirágry*, *Kámienie*, *Puchliny*, &c. &c. A *Salvia* przy chłopách zostála. Zdrowwszy chłop; po swoim borysie, i ięczmiennych kloskách, niż Pan po pápinkách: Dziecko pańskie, iák glistá po cukrach: chłopskie iák báráńczuk, *Salvia decessit, subeunte Palatia Regum Egeria (Ausonius)* i od wygod Pańskich niechce ábdánkować ta Bogini! Kto weyjrzy w Piśmo Boże: nie zaráz się doczyta áby Ubogi Wleśniak chorował i káleczał. *egrotavit Ezechias Rex: infirmabatur Regulus in Capharnaum: Joseph citius fratribus obiit quia regnavit, Laur. Justin.* Leszko z Siermięgi Monárchá Polski wspomniawszy ná przeszley fortuny zdrowie, miał mawiác. Zdrowszy przed tym był głab kápuśtiány niżeli teraz Márcepany. *Alexánder* Krol nász, ná kuropátwach wpadł w suchoty. A Bálinski slugá iego wierny ná kloskách i wodzie kryniczney utyl (*Styrkowski*) Dáryusz w *Pedogrę* wpadł ciężką od trunkow gorących: á gdy choć w káluzy, uciekając przed *Macedonem* wody się nápił uznał, *nunquam svariis potavi.* *Dyoklecyan* malus *hortulanum agere, quàm imperare* że ogrodowe rzeczy bárdziej mu smákowály: smácznieysza záwsze z wyrobionej grzędý nowálika! *Ellodya* *Waleryná* *Cesarza* wykwinatna Zoná: *Ciepliec* w świecie oblichała ná naprawę straconego áppetytu: muszczki same z *Fazionow* iedząc. A gdy się w niewolá *Perską* dostała: bieda ięś iey nauczyła: z czego żartował iey mąż. *Quem fortuna gustum ademerať, Calamitas captivitatis Tibi restituit.* Słowem káždy to opowie, że w dostatkach wielkich liche záwsze zdrowie. Oto i *Zacheusz Princeps publicanorum & Dives* A przecię nie dołączny *Statura pusillus* zdrowia w domu nie miał *Et ipse dives, áz za przyściem Pańskim z ubogiego De pauperibus Hodie salus Domui huic.* To słowo *Salus*, trzy, ma tłumaczenia ná Polskie u *Knapiusza*. *Salus* Cáość: Cáość Rzeczypospolitey: *Salus* Reip: Drugie tłumáczenie, *Salus* Zdrowie Trzecia interpretacya *Salus* Zbáwienie. Trojaka tá *Salus* zawitała dziś w domu *Zacheusza*; o których mowiąc

W Pierwszym Punkcie pokazuje, Ze światowych Domow
Salus & integritas na Kościołach się funduje i gruntuje

W Wtórym Punkcie: *Recepta na zdrowie Kościoły Boże.*

W Medytacyi o zbawieniu wiecznym pomyślemy.

PUNKT PIERWSZY.

*Panstw! Krolestw! i Prywatnych Domow Salus albo Całość
funduje się na Kościołach Bożych.*

Dofyby było ná weryfikacyą tey Propozycyi Argumentu: z zdania Monarchy Babilońskiego 1. Efd. 6. piszącego Uniwersał po Państwach swoich, odsyłając do Jeruzalem zabrane od Nábóchodonozora kościelne złota i kleynoty *Deus qui habitare fecit nomen suum ibi, dissipet omnia regna, & populum qui extenderit manum suam ut repugnet & dissipet Domum Dei illam, quae est in Ierusalem.* Bo tak rozumiał, że wszystkich Państw i Krolestw, fundament i nieporuszony Cálec, i całość: Kościół Boży: To Gentili Monarcha napisał! A Chrześcijańscy: co ná to? *In templo quid facit aurum!* Niechce się Minerallow kopać, woła Kościoły odzierać? kopcie sobie *Antifodinas*? Budujcie Chrześcijańską Architektorią: ále ná fundamencie: który Mularze Cálec nazywają: Kościoły Boże są Cálec Całości waszey! w Woysku terażniejszy Szwedzkim, znałem się z iednookim, Generałem i Senatore Szwedzkim który iuż był Generałem ná Woynie Gustawa przeciw Polakom. Ten starodawny człowiek: ustawicznie upominając swoich áby Kościołow nie rabowali. To powiadał że *ciwryscy* ktorzy ná Pierwszej Woynie odzierali Kościoły Polskie, posym i z dziećmi swemi, żebrali i żebrza po Szwecyi. I to mawiał Generalom: *Nie Nieprzyjaciele, ále Kościoły poruinowane pobija Was.* I stało się co ten przepowiedział Balaam! Nie dawnych czasow chędożąc Ruiny Capitolium Rzymskiego, znalezione wypadły z faciaty kościelney kámiem marmurowy złotem nabity: ná którym podpis: *Imperii tutela salutis.* Bo tak rozumiało zdawna i poczętwe Pogaństwo, że ná Kościelney Całości, Całość zależy Pánuiących. To starodawnych fundament Statystow! Dziśieyszy *Zachaus staturâ pusillus*, tak miał wielki i wysoki Dom: iako i sam: *Pygmæis scrobes pro domibus sunt* (Herodotus) bo gdyby to Xiążę Jerychonskie, pałac iaki miało! toby ábo z ganku: ábo z drugiey kontygnacyi, ná *Curiositate* widzenia Pána JEZUSA wyglądało. Ale *ascendit in arberem Sycomorum*, wlaź ná figę, chłop, iák figa! I gdyby

ieszcze albo na palmę, na laur, ale na Sykomor *ficum sativum ascendit*. Nie-
 wielki podstawek tego Karlika głupie trepki! Prawdą że czasem nadsta-
 wiają się Publikantow tantazyze czym tym! Jak Świętoslaus Bilinius
 (pisze Neklan) gdy go na legacyi Cesarzskiej, że był małego wzrostu
 wzgardzono: odpowiedział *Se quoniam, eo ligno natum: unde Principes dedolan-
 tur*. Inasza Krol Lokietek Maiestat osiadając nad zwyczaj sześć kłaść ka-
 zał gradusow. Tak się podwyższają świeckie animusz, choćby też fi-
 cu sativum: Ale z tego drzewa niemądrego ochoczo spadłszy, *desiit esse stipex:*
tam sativa arboris mowi (à Palacio) *Ascendit, quia Ecclesiam domierexit*. Dom
 w Pałacu Abrahamow obrocił się mu: *Eo quod ipse sit filius Abrahæ* a Pałac
 w Kościół: Stoly w ołtarze: Rostruchany w Kielichy, Ferezycy w Orna-
 ty odmieniły się. Aż Liberalitas Pańska, Do, Reddo, typie rzęsiło skąrbę
 swoje. Aż ow pigmeczycy urosł sławą na cały świat: aż pod jego imie-
 niem wszyscy Fundatorowie Chrześcijańscy wynoszą Kościoły Boże i
 poświęcają. Aż chatce lichyego, podpisują *Salus Domui huic* Całość,
 Wspaniałość Domowi jego. Tak rosną poziemne klatki, gdy się w Ko-
 ściół obracają. Aż Zacheusz, który był *Princeps Publicanorum*, *factus est*
Princeps Fundatorum. Tę jest najstalsza drabina do wysokiey reputacy! Jak
 Gen. 28. zamysła jakob Przybytek P. Bogu budować: i kamienie znosi: O-
 leciem masci! aż kładą do Nieba drabinę: Ieden na chwałę Bożą kamień,
 iedna cegła, tak wysokiey wyniośłości podporą i Calcem do naywyż-
 szych Honorow i Tytulow: *Erexit in Titulum*. A nie tylko Dom Zacheu-
 sza wyniosł się ale i sam *Statura pusillus* urosł: *qui modo erat Mirrido, subito*
Gigas. U nas w Polsce Lokietek Krol Lokietkiem a jego Syn Kazimierz
 Wielkim nazwany czemu? Bo nad trzydzieści Bazylik wystawiłszy, ma-
 wiał nie tak zamki i fortece iak Kościoły Państwa ozdabiają i mocnią.
 A Solikowski pisze. *Duninii, Grubii, Radivilii* plusquam trecentas Ecclesias edi-
 ficarunt, impleverunt spoliis hostium templa, aras auro. & per tante fortune dispen-
 dia semper divites. Nie traci, kto na chwałę Bożą łoży: co Kościołom tyle
 fortec i Asyla mamy, i refugia w biedach naszych. Kazimierz Wtóry
 chcąc bronić od Czechow i Prusakow Państwo swoje S. Floryanowi
 wystawił na Kleparzu Bazylikę: zaraz nieprzyaciółom podrećwiał rę-
 ce: gdy ten S. podniósł na obronę jego, rękę swoją. Gdy Genfericus w Ra-
 wennie S. Bartłomieja Kościół zburzył, usłyszal głos, *sustulisti Regni Tui praes-
 idium*: A gdy Salomon Przybytek Bogu wystawił, taką Bog recyproka-
 cyą uczynił *edificabo semini Tuo domum in eternum*. Wieczne pokoleniu
 swemu Domy Bog buduje, gdy na przybytki Boskie nie żalują. Pytam
 się? co mają za sekret Dzwonnicy kościelni: że podczas Poświęcania.

Kościółow

Kościółow, chorągiewkę z wieżek kościelnych ze dzwonkiem wywieszają? Rzeklibym: że chcą pokazać, iż tryumfuje Kościół Boży: nad Tureckimi Meczetami, nad Żydowskiemi Buźnicami, nad Heretyckimi Zborami? Albo więc wydzwonią z Katolickich przybytków: wszystkich wyklętych i wyrzuconych z Kościoła Prawdziwego *Militans Ecclesia*, werbuje ná obronę swoją pod tę chorągiew Zelantów swoich. A gołąbki prawowierne, o! Jastrzębiow, i Puhaczow, oddzwonią. Nie bardzo ieno temi wywiaycie Zacheuszami, iak usłyszą Chorągwie i Kornety żołnierskie stawiać się ná kiermasz! Ah kiermaszu! po Duchownych wioskach. Starzy Polacy pobrane nieprzyjacielowi chorągwie wieszali w Kościołach, iak Krol Jagello czterdzieści kilką Krzyżackich u grobu S. Stanisława, ktoremi się ieszcze cieszymy: J. Krol Jan trzeci ná Watykanie Rzymskim, wyrwaną Wezerowi pod Wiedniem, Machometanśką zawiesił chorągiew. Tak i Judith sławna Heroína. *Conopaeum Holophrinis obtulit in anathema oblivioni*: w Kościele Bożym, &c. A gdy Polakom nieprzyjacielskich nie stawało buńczukow. iak widziemy w starych Kościołach, swoje ná chorągwiach, ofoby, i insygnia rodziny swoich wieszali. Czym znąc dawali, że wszystkich wiktoryi sławę: są składy i lamuzy Kościoły Boże. Nie darmo pisali przed Nadgrobkami swemi D. O. M. iakoby Dom: *Sepulchra eorum Domus eorum in aeternum*. Gdzież te Domy składali? w Kościołach, ktore są depositoria wieczney pamięci i sławy. Oto mowmy z Izraelem 3. *Ezdr. 5. Sublimet Dominus Domum Dei nostri, ut detur nobis paxillus in loco nostro*. A S. Ephrem przydale *Sit Domus Domini sublimata, gloria & spei nostra firma statio & fundamentum*. Boć tak było zawsze *dum adificaretur templum* (Ez. 2. *confortata sunt porta Ierusalem co podnoszą się Brama Mieyskie i Palace wieyskie, gdy Kościoły powstaia*). Ambroży S. Zacheusza nazwał *Novum novi temporis posum*. Co gdy uważam przypadła mi na pamięć historya o Władysławie Hermanie, Monarście Polskim: wyprawując się na Pomorzany, wybudował w Krużwicy S. Wita Kościołek: ktory gdy miał: Anioł z galki Kościelney stąpił, niósący złote iábko przed woyskiem: aż pod Nakło: gdzie w sady miała owego wrzucił jabłko! a woysko tym impetem wpadłszy fortecy dostało, i przyłączyło do Korony. Tak iest! *Regalia Państwa naszego przez SS. Patronów Kościółow naszych mamy, i cokolwiek sławy i fortuny urosło w Polszcze, wszystko to z niw kościelnych, ex terra Sancta & Sacerdotali omnium sama nostri*.

PUNKT WTORY

Kościół Boże máia Recepty ná zdrowie nasze.

Gggg

Czym

Czym się Dom Zacheuszów zaraził? że tak tęgie Paroxyzmy, potrzebowały, nays pewniejszego Lekarza Chrystusa samego? To wiem że był *Princeps Publicanorum* Gotowa na publice choroba! Nie wiele tam zdrowia! gdzie koleina gęsta za zdrowie chodzi. Bankiety zdrowie pożeraia, iak onych *Epulonow* Babilońskich & *unus quisq; bibebat secundum etatem*. Głossa czyta *secundum etatem*. Miał legomość stu lat dożyć, przepił lat pięćdziesiąt: miał sześćdziesiąt dopełnić! przepił w lat trzydziści drugą połowę! A czasem i w piętnastu lat, drugie, i szczęśliwsze, wychylił, moczywał przed wąsem: *bibebat, secundam* (to jest szczęśliwą) *etatem*: aż chiragry! pedogry! kołtony! i inne affekcyje, aż *in crebra, nulla Salute Salus*: zdrowia niewiele, gdzie się często leie: a konającemu wołaią *badź zdrow*. Kaziemierz *Iustus* nazwany, Sandomierskie Xiążę. Pił za zdrowie Rzeczypospolitey: *Vivat* graia i krzyczą! A Panie młody, między łapikuffami stoiać, zachłystnie się i kona. *Vivat* zacnego Xiążęcia umorzyło: (mówi Kadłubek) *Vixisset si non bibisset. Ut sit longa Vita, pocula Vita*? U nas więcej Seymikowe-Seymowe, Trybunalskie zacnych ludzi pomorzyły Publiki, niż obozowe niewygody, *plures occidit crapula, quam gladius*. Publika! wielki to paroxyzm! Pytać się Łacinników: iak po łacinie Wielka Choroba? odpowiadaią *Comitialis Morbus* Ach! prawdziwie Seymy nasze kaduczna choroba! i wielka! na tę choruią *Principes Publicanorum ordinari*. Na inną pewnie chorował ten Celnik i Lichwiarz: która się zowie *Artritis Chiragra* albo kurcz, bo takim szarpaczom zwyczajna ta affekcyja! każdemu wydrzeć, nikomu nie oddać! I znać że na to go Chrystus leczył: *Salus Domui Tue*, bo ozdrowiawszy zaraz, nie kurczy się: *Do Reddo*. A jeżeli ieszcze chorował na owe symptomata, ktorych Doktor S. Ambroży domacał się, *in laborante Magnis febribus: febris Tua luxuria est! febris Tua insolens juvenit*: *Febris furens bilis*. Febra! która drży na cudze! *avaritia est*. Przyznawam że nie było w domu jego zdrowia! śmiertelne, ciężkie są paroxyzmy: a każdy z tych grzechów śmiertelny podobno, toć nie z drowie! ozdrowiał z tych paroxyzmów tak niebezpieczny Pacjent Zacheusz: kto go uleczył? naprzód obecność i prezencya nays pewniejszego Doktora, który w tym Domu odpowiedział szemraiającym *Non est opus medico valentibus sed male habentibus*. A potem *liberalitas* na Kościół Boży, gdy połowicę domu swego obroczył, na szpital? *Eccce dimidium meorum do Pauperibus*. A że Synagogi przez niewypłacone dziesięćiny, i czynsze, oszukiwał oddał we czwornasob: *quia Synagogas defraudabat, reddit quadruplum*, mowi *Laur. Justinianus*. *Alios sola fides, Zachaum cum fide sancta Refluatio sanum fecit*. Nie zawiędziesię kto Kościoły Boże nazwie Apteki Katoickiego świata. Świat nic innego nie jest tylko uniwersalny wizer-

kiego kaleństwa szpital. Tak iak owo przy Jeruzalem *Joannu* sto była
szadawka Probatica gdzie: *jacebat multitudo magna languentium, &c.* gdzie
 Anioł cudowną wodą, nad wszystkie cieplice doświadczeńszą leczył
 wszystkie kaleństwa: ale nie ogołem raz tylko, i to jednego poro-
 wcześniejszego. Zaś Kościół Boży: na każdy czas i na wszystkich ogołem
 niedoleżnych ma pewną receptę. Opisuiać Dawid Kościół Boży:
Psal. 77. mowi. *adificavit sicut Unicornium Sanctificium suum in terra* Wysta-
 wiał Bog i wybudował Świątnice swoje: iak owczarnią albo zwierzy-
 niec: Jednorozców: a czemu nie owieczek? ktoreby bez tryxow, i ro-
 gow napełniały Kościół! wszakeś Dawidzie *Psal. 21.* z boiaźnią do Bo-
 ga wołał *Salva me ex ore leonū, & a cornibus Unicornium humilitatem meam.*
 Dzięki to i bystro srogi zwierz Jednorozec. Ma jednak w rogu swym,
 dziwny medykament, na zesperowane choroby. I o nim naturalisto-
 wie piszą, że w tamtych znajduie się kraich, gdzie gądziny wiele i
 iadowite wody. Chodzą za nim iak za Krolem, wszystkie zwierza,
 w sulszach pragnące żywey wody. A *Unicornu* przypada do wod iado-
 witych i ow rog przedziwny macza: ktorego *Activitas* odręca iady i
 srodkie i żywe czyni wody. ktoremi ochłodzone zwierzęta i bydłeta,
 wszystkiey pozbywają zarazy. Toć czynią Kościoły Boże. *adificavit sicut*
Unicornium sanctificium suum: gdzie *dilectus sicut filius Unicornium exaltavit cor-*
nu salutis podniósł rog przedziwney salwacyi. Naprzod na zdrowiu cie-
 lesnym: co to są przy obrazach kościelnych posłamae nogi srebrne, al-
 bo woskowe: powieszane kule, albo szczudła? okulary: albo oczy? Rę-
 ce, głowy, serca? są to *Anathemata*, i znaki zleczonych, usterkow i kale-
 ctwá, nog, oczu, rąk, bolenia, głowy: i serc śmiertelnie zarażonych:
 Była przedtym ta prawowiernych periwazya; że w kościele Bożym iest
 lekarstwo na wszystkie niemocy, bo nie darmo Kapłanom Apostolskim
 tę dał moc Chrystus *Signa autem eos qui crediderint hac sequentur, In nomine*
meo Demonia ejicient, serpentes tollent, & si quid mortiferum liberint, non eis noc-
ebit, super agros imponent manus & bene habebunt. A teraz do Doktorow Le-
 karskich co żywo: co mówię co żywo? do Cyganek i Czarownic wię-
 cey. I doświadczona rzecz była chore bydłeta na S. Woyciech i Miko-
 łaj koło ementarza, a dzieci i mizerne kaleństwo koło Kościoła obwo-
 dzić. & *liberabantur a languoribus suis.* Dopieroż na affekcyę duszne śmier-
 telne, w Kościołach, w wodach krześnnych są cieplice zbawienne! na
 orexim duszną, albo głod: chleb Sakramentalny: na summienia śmier-
 telnie zarażone, konfessyonały to Apteki! konaiący, Olej święty tmarli
 zdrowie, i po śmierci brali. A zkazálnic konfortacyą słabey wiary: i mi-
 łości ostrygley, nadzieie, i w puł zesperowanej odbierali! i odbieraia le-
 karstwa przez te Recepty: życzę każdemu i cielesnego i dusznego Zdra-
 wia *Hodie salus domui huius.*

Okonser-

O Konferwacyi i całości Państw i Prywatnych Domow. O Receiptach zdrowia cielesnego i dusznego mowiliśmy: A trzecie tłumaczenie tego słowa *Salus* opuściliśmy: A to jest *Salus*. Zbawienie wieczne. Cztery są rzeczy pewne i. Ze ci z Kościoła zbawienia mieć nie mogą, którzy nie są w Kościele świętym: *Dom* Boży jest Niebo, wypadł z tamtąd Lucyfer i znalazł pewne piekło! Wypadli herezyarchowie! i ci nie mogą mieć zbawienia: Jak ow kruk, wylatując z Arki Noego zginął: Judaż z Wieczerniku który był pierwszy Kościół: wyszedł i przepadł pozał się Boże uporow, i ślepoty ich: Day im Boże oświecenie i upamiętanie: a potym wieczne zbawienie. Owi to są *Ezec. 8. Dorso habentes contra templum!* którzy ustawicznie odwróceni od lednośtynego Kościoła: i od miłości z obopolney. Kontruia Kościoowi prawdziwemu. my wyznawamy. *Unam Sanctam & Apostolicam Ecclesiam.*

Druga. Ci którzy nieprzyjaciele są, w Artykułach Wiary, Kościołowi Powszechnemu; zbawienie wieczne strąca. A dopieroż którzy ją przesładują: Zginęli Kalwinistowie we Francyi, Brabaneyi krwi Katolickiey rozlewcy. Zginął Luter z swoją propozycyą *evertam Ecclesiam*: który więcej szkody: niż Dyoklecyan, Maximinus, Decyusz, Julianus, &c. Kościołowi Prawowiernemu uczynił: tak wiele Dusz do piekła prowadząc: A Kościoły materyalne obalając. Ale i ci niepewni zbawienia, którzy kościelnym ozdobom, i powadzę ciężką sakodę czynią, przez odcięcie należytych dochodow: a co cięższa przez rozboie Heliodorowi szarpacze: na tych Jeremiaś *c. 51. piorunuie, Ultio Domini ultio templi sui.* Od którego się Regestru zacznie Trybunał Pański? *Incipies iudicium à Domo Domini*: Sądzić naprzod kościelne sprawy będą.

Trzecia. Nie pewni zbawienia (jeżeli się nie poprawią) którzy sobie w kościołach, tak postępują i gorzezy niż w politycznych i świeckich salach: Narzekał Matatyaś *Templum Domini! Templum Domini sicut vir ignobilis*: Nie to było potym Augustowi Pierwszemu, w Kościołach nazywać Seymiki? bo się w Giełdy targowe: i gromady nie szlacheckie obrodziły. Wyrzucił Chrystus, z Kościoła *smentes, & videntes fecisti speluncam latronum*: co czynić będzie, z przekupniami politycznemi? zwłaszcza gdy w Kościołach na Kościoły hałasują: a często opili, krwią braterską profanują.

Czwarta to pewna Ze *Domus* manufaste są ordynowane *ad sacrificia*: A żadna już sekta nie ma tey pobożności *Cultus Latræ* ku Pánu Bogu: znowu: Oratoria się zwały: gdzie byli *perseverantes in oratione*: i to mamy, Trzecia *kommunia Sacramentorum*: *perseverantes in fractione panis.* Martyrologia idą na pogrzeb i Męczennikow i wiernych. To ma Kościół Rzymski. W tym założył Stolicę Bog swoją, któremu cześć na wieki, Amen.

I N D E X CONCIONATORIUS.

A

- S. Adalberti beneficia in Poloniam.* pagina 133.
Ejusdem innocentia. ibidem.
S. Adalberti ponderatio. p. 128. 130.
S. Agnes celebratur. p. 29. & ultra
Alapa Christi. p. 114.
Altitudines creatæ. p. 467.
Amor boni publici. p. 137.
Amor Fraternalis. p. 459.
Amor Patriæ. p. 140.
Amores seculi. p. 263.
S. Andrea Encomium. p. 537.
Angelus an Demon sapientior. p. 51.
Angeli hilares innocentum. p. 416.
Angeli plus quam Matres. p. 419.
Angustie Christi in horto Getsemani. p. 111.
Anima odio habetur. p. 333. & ultra.
S. Anna Elogium. p. 299. & ultra.
Anni nostri non consummati, sed consumpti. pag. 12.
Anni quomodo corrigendi. pag. 14.
Anni sunt circumcisiones mundi. p. 4.
Anorum Gentilium exordia. p. 1.
Annos cur à circumcissione inchoamus. p. 1.
Annuntiatio B. M. V. tria Festa. p. 89.
De Annuntiatione contemplatio. p. 100.
S. Antonii Elogium. p. 204.
Ascensio Christi in cor hominis magna solennitas. pag. 170.
Ascensio Christi eterna lachrymosa. p. 167.

- Cæli latissima.* ibidem.
Ascensiones cordis in Cælum quibus gradibus, p. 173.
Ascensiones quasi! p. 177.
Assumptio B. M. V. celebratur. p. 348.
Cur vocatur Zielna. p. 351.
Ascendens Maria Cælum ditavit. p. 352.
Ascendens in Cælum de terra sollicita. p. 355.
Qui ingressus solennior Christi, an B. M. V. pagina 353.
Contra Avaros avaros. p. 564.
Aularum vitia. p. 442.
Inter Aulas mundi & Christi differentia. pag. 402.
Contra avaros. p. 342.

B

- Bajulatio Crucis Christi.* p. 119.
Batnea periculosa, p. 34.
Baptismata varia. ibid.
Barabba postpositio. p. 116.
S. Barbara celebratur. p. 551. 536.
S. Bartholomæus celebratur. p. 372.
Bella generant homines. p. 307.
D. Bernardus solum glorie DEI. p. 374.
Idem D. Venator. p. 366.
Bona Mors. p. 197.
Bonitas unde agnoscitur. p. 127.
S. Borgias celebratur in statu Religioso. p. 445.
Idem in vita seculari. p. 443.
Amator Poloniæ. p. 449.

Hhhh

C

I N D E X

C.

D.

<i>Carnivarium desformat.</i>	pag. 58.
<i>Carnalitas sedat.</i>	ibidem.
<i>S. Casimirus mundi triumphator.</i>	p. 60.
<i>S. Casimiri Domus mira casa.</i>	ibidem.
<i>S. Casimirus triumphator sui ipsius.</i>	p. 64.
<i>Prosa illius celebratur.</i>	p. 66.
<i>S. Catharina Elogium.</i>	p. 524. 526.
<i>Calix Christi quid auguratur.</i>	p. 105.
	& ultra, item 117.
<i>Calum ditatam per Sanctos.</i>	p. 470.
<i>Calum ditatit Sanctos.</i>	p. 472. 474.
<i>Calum fuit angustum.</i>	p. 468.
<i>Calum se assimilat omnibus statibus terrenis.</i>	p. 25. 70.
<i>Calum quarit omniū status homines.</i>	170.
<i>Cana Domini sub figura Ioseph.</i>	p. 102.
<i>Cinctura laudatur.</i>	p. 64.
<i>Circumcisio Christi Prognosticon salutis.</i>	pag. 2.
<i>Circumcisio Christiana laudatur.</i>	p. 9.
<i>Civitates defenduntur.</i>	p. 276.
<i>Commune bonum non tangatur.</i>	p. 341.
<i>Concordia.</i>	p. 597.
<i>Concordia Principū salus populorū.</i>	220.
<i>Confederationes quid sint.</i>	p. 403. &c.
<i>Coronatio spinosa Christi.</i>	p. 118.
<i>Consilia Pseudopolitica Polona.</i>	p. 137.
<i>Contemplatio à meditatione quo differt.</i>	27.
<i>Convivia celebria.</i>	p. 324.
<i>Convivium necant.</i>	p. 632.
<i>Crucifixio Christi.</i>	p. 120.
<i>Cruz Christi celebratur.</i>	p. 153.
<i>Crucis ipsi sibi fabricant iniqui.</i>	p. 132.
<i>Cruz non sapit voluptuosus.</i>	p. 133.
<i>Crucis Christi apud Hereticos ignominia,</i>	
<i>gloria apud Catholicos.</i>	p. 399.

<i>Dedicatio Templi.</i>	pag. 634.
<i>De distractionibus.</i>	p. 403.
<i>Denudatio Christi.</i>	p. 115.
<i>Detractiones vitanda.</i>	p. 406.
<i>Dextera Domini allevat.</i>	p. 791.
<i>Discordia crux iniqua.</i>	p. 131.
<i>Discordia Fratrum.</i>	p. 463.
<i>Discordiarum exempla.</i>	p. 220.
<i>Eadem perstringuntur.</i>	p. 310.
<i>Discordiarum seminationes.</i>	p. 185.
<i>Disputationes Angelicae.</i>	p. 423.
<i>Dissoluti Doctores reprehenduntur.</i>	p. 65.
<i>Divitia trium Regum ditaverunt Isum.</i>	17.

E.

<i>Ecclesia Dei rapina perstringuntur.</i>	p. 343.
<i>Educatio Filiorum perstringuntur.</i>	p. 209.
<i>Ego sum, horrendum.</i>	p. 134.
<i>Electio Divina mirabilis.</i>	p. 255.
<i>Eleemosyna dicitur dantem.</i>	p. 17.
<i>Eleemosyna laudatur.</i>	p. 338.
<i>Epiphania celebratur.</i>	p. 6.
<i>Epiphania Reges celebrantur.</i>	p. 21.
<i>Epiphania contemplatio.</i>	p. 24.
<i>Epiphanicorum Regum primum donum</i>	
<i>adoratio, seu cultus latræ.</i>	p. 18.
<i>Eruditio Scholastica laudatur.</i>	p. 523.
<i>Eucharistia cur sub specie panis.</i>	p. 197.
<i>Eucharistia necessitas ante mortem.</i>	197.
<i>Examen conscientia.</i>	p. 136.

F.

<i>Fama amissa difficilis reparatio.</i>	p. 175.
<i>Familie ruinantur.</i>	p. 503.
<i>Famuli fideles conservantur.</i>	p. 34.
<i>Famuli non sunt onerandi supra vires.</i>	563.
<i>Fastus multa ostentat, parum habet.</i>	247.
<i>Feminarum garrulitas reprobanda.</i>	164.

Famine

CONCIONATORIUS.

<i>Femine laudantur.</i>	p. 253.	<i>Hospitalitas laudatur.</i>	p. 232.
<i>Filii ex incontinentia nati, vipera parentum.</i>	p. 211.	<i>Humilitas B. M. V. celebratur.</i>	p. 234.
<i>Filii non educati perstringuntur.</i>	p. 208.	<i>Humilitas quid sit.</i>	p. 236.
<i>Filii temporis hujus passim vipera.</i>	p. 210.	<i>Humilitas exaltat.</i>	p. 38.
<i>Filii nati.</i>		<i>Ex humilitate sublimitas.</i>	p. 242.
<i>Filii quam diu & qui desendi.</i>	p. 623.	J.	(145.
<i>Filii regantur voluntate Parentum.</i>		<i>S. Iacobi Apostoli cura boni publici.</i>	p. 138.
<i>Filii quales sunt fructus.</i>	p. 289.	<i>S. Iacobi Majoris elogium.</i>	p. 292.
<i>Filios Deus multiplicat.</i>	p. 507.	<i>Infantia secularis.</i>	p. 457.
<i>Flagellatio Christi.</i>	p. 115.	<i>Ieiunium alit.</i>	p. 57.
<i>Fletus Matris inspiens, perstringitur.</i>	p. 624.	<i>S. Ignatii gloria.</i>	p. 309.
<i>Sapiens laudatur.</i>	p. 626.	<i>Imparitas status con nubiorum.</i>	p. 31.
<i>Fortuna miserè amittitur.</i>	p. 30.	<i>Contra immiser cordes,</i>	p. 592.
<i>Fortuna perpetua libra</i>	p. 396.	<i>Inaqualitas amicitias divertiat.</i>	p. 221.
<i>Ejus inconstantia.</i>	p. 397.	<i>Incarnatio Ss. D. N. celebratur.</i>	p. 91.
<i>Fortuna ubi nascitur.</i>	p. 390.	<i>Infamia semel contracta pro semper.</i>	p. 274.
<i>Francisci Asisii entomia.</i>	p. 428.	<i>Inimicorum amor.</i>	p. 612.
<i>S. Franciscus Asis. Gigas Orbis.</i>	p. 421.	<i>Initium peccati infantia.</i>	p. 27.
<i>Celebratur ejus paupertas.</i>	p. 324.	<i>Instrumenta peccandi vero penitenti</i>	
<i>S. Francisci Borgia elogio.</i>	p. 439.	<i>confringenda.</i>	p. 282.
<i>Fratrum rara concordia,</i>	p. 459.	<i>Innocentia festum plus quam 1. class.</i>	p. 57.
<i>Fratrum concordia laudatur.</i>	p. 463.	<i>Inventio laudatur.</i>	p. 14.
<i>Fuga Discipulorum à Christo.</i>	p. 113.	<i>Inventiones crucis sed non sancta.</i>	p. 150.
G.		<i>Invidia innocentibus nocet.</i>	p. 615.
<i>Gabrielis S. dignitas.</i>	p. 99.	<i>S. Ioannes Baptista laudatur.</i>	p. 210.
<i>Garrulitas taxatur.</i>	p. 264.	<i>De eodem figure.</i>	p. 216.
<i>Gloria Dei solum quid sit.</i>	p. 362.	<i>S. Ioannis Evangel. S. A. elogio,</i>	p. 619.
<i>Glorie Dei non retrahenda manus.</i>	p. 794.	<i>S. Ioseph nullum dimittit,</i>	p. 87.
H.		<i>S. Iosephi dignitas major omnibus,</i>	p. 81.
<i>Heroum Filii laudantur.</i>	p. 308.	<i>Iugum sive legē.</i>	p. 56.
<i>Hieros. Poloni.</i>	p. 76. 77.	<i>Contra juramenta Poloni,</i>	p. 605.
<i>Honor in honorante.</i>	p. 19.	<i>luridiorum contentiosa lites amabiles,</i>	
<i>H. nor onus.</i>	p. 55.		pag. 151.
<i>Id. o fugiendus.</i>	p. 56.	<i>Iuventus custodienda,</i>	p. 417.
<i>Hispis peregrinus miser apud Patremfamilias avarum.</i>	p. 15.	<i>Iuvenes quandoq. s. nibus sapientiores,</i>	p. 441.
<i>Hospitalitas Polonorum celebratur.</i>	p. 15.	K.	
		<i>Kolenda.</i>	p. 608.
		<i>De Koskorum Familia,</i>	p. 504. 505.

I N D E X

309. 511. 512. & ultra de S. Stanislaſo Koſſka.
- L.
- S. Laurentius celebratur, p. 337.
- Latitia vera non eſt in mundo, p. 73.
- Liberalitas Chriſti, p. 103.
- Liberalitas laudatur, p. 195. 240.
- Libertas aurea, p. 586.
- Libertas extra limites, p. 161.
- Libra fortuna, p. 396.
- Libra iniqua, p. 129.
- Ligatio Chriſti, p. 103.
- Lingua nulla Poloni, p. 161.
- De lupi ſingularia, p. 308.
- M.
- Magnates non pendunt ad ſiſcum, p. 429.
- Magni nonniſi in Calo, p. 263.
- Margaretha laudatur, p. 256. 269.
- B. M. V. Congregationes laudantur, 241.
- Potiſſimum Civium Poſnaniensium, 242.
- B. M. V. Dolores, p. 121.
- An B. M. habuerit Angelum Cuſtodem, 235.
- B. M. V. humilitas, ibid. & 238.
- B. M. V. protectione omnia creſcunt, 239.
- B. M. V. Patrocinium circa Poloni, 257.
- B. M. deteriora eligit, p. 256.
- An B. M. mortua ſit verè, p. 269.
- In F. ſto dormitionis B. M. V. p. 360.
- B. M. in die Natiuitatis ſua Mater, 386.
- Eruber ſeu Metrica caeſti, p. 392.
- Immaculata Conceptio B. M. V. celebratur, p. 574. 579. 580. 384.
- B. M. peccatores protegit, p. 242.
- B. M. Puritas explicatur, p. 33. &c.
- B. M. maxime protegit Poloniam, p. 245.
- S. MARIA V. pacem conciliat, p. 266.
- S. Maria Magdalena fundatrix penitentia, p. 281. 284.
- Maritarum infelicitas, p. 28.
- Maternitati B. M. V. cultus Hiperdulie, 91.
- Cujus dignitas explicatur, p. 96.
- De Marthe, p. 197.
- S. Martinus celebratur, p. 493.
- S. Matthei eſogia, p. 406.
- S. Mathe ſimplicitas ſapientior ſapientibus, p. 531.
- Ejuſdem S. eſogia, ibidem & ultra
- Matres ſi. ſunt eſogia Filiorum p. 301.
- Matres ſunt inſtitutrices filiarum p. 132.
- Matres magis ducunt ad Deum, quam Patres, p. 286.
- Matrum exuperantes lachryma perſtrunguntur, p. 623.
- Melancholiam Deus reſpuit, p. 70.
- Contra mendacia, p. 185.
- Meſura mundi & Sanctorum, p. 201.
- S. Michælis encomia, p. 422.
- Milites Sancti laudantur, p. 42.
- Raptores verò reprehenduntur, p. 43.
- Miſericordia DEI quandoq; inacceſſibilis, p. 106.
- Miracula non ſunt ſigna Sanctorum, 343.
- Morbi ſpirituales, p. 632.
- Morbi Magnatum, p. 626.
- Morbus caducus, p. 46.
- Mors Sancta ſomnus, p. 538.
- De Morte, p. 533.
- Imaginatio de Morte, p. 666.
- Mundus aperitur multu & clauditur, 323.
- Mundi correctio per S. Franc. Aſſ. p. 326.
- Mundi eſſentatio partiſſima, p. 473.
- N.
- Natiuitas B. M. V. natiuitas noſtra, p. 387.
- Natiuitas Chriſti latitia, p. 600.
- Cur in die Natiuitatis Iria ſacra celebrantur, p. 603.
- S. Niſchins

CONCIONATORIUS.

S. Nicolans celebratur,	p. 369.	S. Petri elogium,	p. 229.
Non dicere expedit,	p. 408.	S. Philippi cura boni publici,	p. 138.
S. Norbertus celebratur,	p. 248.	Ejusdem elogium,	ibidem, 145.
Idem,	p. 254.	Piscatio crudelis,	p. 333.
Nox Christi,	p. 116.	Piscatio non sit die festo,	p. 331.
O.		Piscatores laudantur,	ibidem.
Oblivio sui in adversis,	p. 152.	Politia non contemnitur,	p. 221.
Oblivio Defuncti reprehenditur,	p. 491.	Polonia Regnum simile Meretricibus,	p. 32.
Oblocationes cavenda,	p. 406.	Ponderationes injuste,	p. 129.
Oculi Divini intuentur cor,	p. 499.	Fortunata celebratur,	p. 320. 328. &c.
Oculi dirigendo in Calum,	p. 168.	Praemium par meritis,	p. 166.
Oculi delicti,	p. 497.	Praemonstratensis ordo celebratur,	p. 352.
Oculi facile corrumpuntur,	p. 493.	Purgatoris figura,	p. 281.
Oculi sunt indices animi,	p. 493.	Purgatorium esse probatur,	p. 483.
Oeconomia una administranda,	p. 247.	Purificatio nostra puritas B. M. V.	p. 37.
Oeconomus diligentem capere,	p. 246.	Cur candela die Purificationis consecran-	
Officium laudatur,	p. 131.	tur,	ibidem.
Omnes quid posimus,	p. 213.	Puritas B. M. V. in summo,	p. 35.
De oleo Sacramentali,	p. 145.	Puritas potius purificari,	p. 34.
Orbi tota,	p. 524.	R.	
Orbem prudentia regis,	p. 525.	Rapina exaltorum perstringuntur,	p. 418.
Ordo temporis,	p. 443.	Regia denaria,	p. 19.
Ornatus bonus laudatur,	p. 606.	Religiones dirant mundum,	p. 506.
Osculum Iuda,	p. 112.	Religiosa vita laudatur,	p. 322. 329.
P.		Resurrectioni Christi gaudia,	p. 122.
Pacifici in Calo Beatissimi,	p. 477.	Resurgenti Christo applauditur,	p. 124.
Passio Christi celebratur sub figura 10-		Robustorum vires,	p. 44.
seph,	p. 106.	S.	
Passio Christi Sylva dicendi,	p. 107.	Sacerdotes laudantur raro,	p. 126.
Paterfamilias non sit domi surlousus,	p. 189.	Sacerdotes pauci,	p. 125.
Paupertas Christi diravit Reges,	p. 20.	Sancti magni timent & trepidant,	p. 78.
S. Paulus Mater Ecclesia,	p. 227.	Ss. Patroni aliquando nolunt nos des-	
Pana damni,	p. 487.	servare,	p. 165.
Pana fustis,	p. 488. 490.	Sapientia Dei ex rebus fluitat, facit sa-	
Poenitentia persuadetur,	p. 287.	pientiora,	p. 148.
Persecutiones patientia sanantur,	p. 278.	Sapientia hujus mundi duo extrema pes-	
Ss. Petri & Pauli concordia,	p. 223.	sima, excessus & defectus,	p. 50.
Illorum caputibus blas mundus,	p. 220.	Scapularis quid sit,	p. 274.
Khh h3		Scapularis	

I N D E X

- Conpulari devotio pacem conciliat*, 268.
S. Scholastica hilarissima, p. 71.
Senes debent esse sanctiores juvenibus, 40.
Senioribus magis amantur juvenes, 49.
Sepulchra, p. 529.
Ss. Simon & Thadæus celebrantur, 459.
Simplices magis Deus amat quam sapientes, p. 48.
Solia superba, p. 363.
De somniis, p. 557.
Somnolentia in templis, perstringitur, p. 109. 112.
Spiritus S. cur non in specie cordis, sed in specie linguarum venit, p. 179.
Spiritus S. ex lingua cognoscitur, p. 181.
Cur Spiritus S. passim templa consecrantur panes Xenodochia, p. 184.
Spiritus S. contradixit mendacium, 185.
Sputa Christi, p. 113.
S. Stanislaus terror inimicorum, p. 155.
Solacium Polonorum, p. 60.
S. Stanislaus cognosceretne Poloniam, 161.
De illo miraculum recens, p. 164.
Statere mundi injusta, p. 129.
S. Stephani elogium, p. 605. 612.
Sybariti non sunt onerandi, p. 565.
Superbia humilis taxatur, p. 336.
Superbia reprehenditur, p. 235.
Suspiciones Maritatorum taxantur, p. 77.

T.

Templa sunt fundamentum Regnorum 629.
Templa sunt medicina infirmorum, 633.
Tempus dedolator mundi, p. 5.
S. Teresie elogium, p. 454.
Terroris tremendi dum Sancti desunt, qui nos defendant, p. 165.
Contra testimonia falsa, p. 604.
S. Thadæi Elogium breve, p. 466.
Thesauri Polonorum eorumque contentus, p. 298.
S. Thomas celebratur, p. 591. 594. 595.
Timor dispergit, p. 597.
Timor impiorum, p. 86.
Timor Sanctorum, p. 74.
Ss. Trinitati Misericordia supra captum, p. 189. & ultra.
Tristitia, atrium inferni, p. 71.

U.

S. Valentinus celebratur, p. 44. &c.
Valetudo & vires robuste facile franguntur, ibidem.
Venatores homines, p. 365.
Venundatio Christi, p. 110.
Verbum Szlachetie, p. 602.
Verbofitas, ibidem.
Vestis Christi, p. 117.
Vestimenta cur Christus deponit ad eam, p. 102. 103.
Vestimenta pro strenis omnibus dantur, p. 608.
Vestimentorum luxus, p. 103.
Vestimentorum varietas & luxus, p. 608.
Contra vestium luxum, p. 374.
Vicina cum Magnatibus periculosa, 429.
Vigilia laudatur, p. 60.
Virgines mares Cælum appetant, p. 26.
Virgines non venales sine pretio, p. 257.
Virgines non sint vagabundæ, p. 259.
Virginis dignitas, p. 26.
Virginis felicitas, p. 22. 28.
Virgines ornari desiderant, p. 255.
Virginitas superba, p. 452.
Virginitas ingeniosa, p. 520.
Virginis semper hilaris, p. 68.
Virginum inconsulti ad nuptias impetus, p. 27.

CONCIONATORIUS.

<i>Virtutes non sunt particulares,</i>	p. 451.	<i>De Vocatione Divina,</i>	p. 475.
<i>Virtus regnantium gloriosior,</i>	p. 440.	<i>Vox Christi varia,</i>	p. 480.
<i>Virtus persecutionem patitur,</i>	p. 374.	<i>Qua ad mortuos,</i>	p. 479.
<i>Visitatio B. M. V.</i>	p. 233.	<i>In cetero magna omnia,</i>	p. 510.
<i>Visitatio politica mundi</i>	reprehenduntur,	<i>Uxoris Rixa censuratur.</i>	p. 28.
		X.	
<i>Unio laudatur,</i>	p. 263.	<i>S. Xaverii triumphus,</i>	p. 540. 552.
<i>Unitas & concordia,</i>	p. 598.		

A. M. D. G.

Menda, sic Emenda.

Pagina 20. Biskup Chelmski, Lege, Chelminski. p. 16. *approx-*
ximari, l. *approximavit*. p. 38. *in sinu Matris*, l. *in sinum Matris*. p. 42.
quam egrotare, l. *quum egrotare*. p. 48. *Statire Platonem* l. *Stagyrri*. p. 71.
Kleofaż z Judaszem, l. z Lukaszem. p. 85. Wszystkie godności sło-
wzone *omissum* krom Najświętszey Panny. p. 88. *formosissima*, l. *formosio-*
simo. p. 93. Ludotworną, l. Cudotworną. p. 96. Ktora wzięła l. Zro-
dziła. *Ibidem*. *deformam*, l. *deformem*. p. 99. Oycu twemu owi, l. mowi.
p. 160. Winnicę, l. Minnicę. p. 113. *Aegyptus Salvator*, l. *Aegypti*. *Ibidem*.
z gielką, l. zgielkiem. p. 118. *Non satis gutta dele* Non. p. 120. Ukrzy-
żował, l. ukrzyżowaną. p. 127. W dyceczył Pruskiej l. Prąskiej
p. 128. *Colla*, l. *Collis*. p. 142. Trącie, l. Tretucie. p. 143. *Occurabat*,
l. *Curabat*. p. 146. *Vitra uteria*, l. *ustoria* p. 147. Bo iest, l. Co iest p. 148.
Myri l. *Myrithi*. p. 153. *Voluptatibus Virga* l. *Vite*. p. 157. *Castra Morabitur*,
l. *Metabitur*. p. 163. W Imieniu Bolesława, l. Stanisława. *Ibidem*.
Patriam vis in laudem, l. *ponam vos in Laudem*. *Ibidem*. *Tu munificenta*, l. *Tu*
honorificientia. p. 169. *Qui Nilus*, l. *Quia* p. 170. *fermentum*, l. *fermenta-*
tum. p. 173. *signum vite charitatis* l. *Vive charitatis*. *Ibidem* Wyłokl. Wy-
skie. p. 180. *Postawę*, l. *Potrąwę*. p. 186. *A ten*, l. *na ten*. p. 187.
debrius, l. *Delrius* *Ibidem*. do wieżę *omissum* Bebel. p. 188. *servate*, l. *ser-*
vare. p. 189. *na stronę*, l. *na stronę*. p. 190. *Conservare obliviosos*, l. *obli-*
vioso. p. 191. *Nostris*, l. *Nobis*. *Ibidem*. *Mambra*, l. *Mambre*. *Ibidem* o-
krutne, l. okragle. p. 196. Borek l. Bożek. p. 197. *na dol*, l. *na głod*.
p. 216. *w laka*, l. *laná*. p. 218. *Nobilitatem*, l. *Nihilitatem*. p. 290. *Roma-*
lie juvenibus, l. *Romanis*. p. 300. Czárę, l. wánkuią, l. szwánkuią. p. 411.
Męki, l. Wieki. p. 428. *sagenum*, l. *sagenam*.

Emendaturus cetera, Lector habe.